

Profeet Mohammed

EN ZIJN UNIVERSELE BOODSCHAP

Prof. Dr. Ibrahim Sarıçam

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Publicatie Van Het Presidium Voor Religieuze Zaken: 1412
Beroepspublicaties: 224

Profeet Mohammed
En Zijn Universele Boodschap
Prof. Dr. Ibrahim Sarçam

Hoofdredactie
Dr. Fatih Kurt

Coördinatie
Yıldıray Kaplan

Vertaald door:
Seren Doğaner

Kaft en lay-out:
Tavoos

Vormgeving:
Uğur Altuntop

Druk
Çağlayan A.Ş.
+90 232 274 22 15

Den Haag, Ankara • 2018
2018-35-Y-0003-1412
ISBN: 978-975-19-6933-0
Certificaatnummer: 12931

Besluit Publicitaire Onderzoekscommissie : 12.08.2016/56

© HET PRESIDIUM VOOR RELIGIEUZE ZAKEN

Contact

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Yabancı Dil ve Lehçelerde Yayınlar Daire Başkanlığı
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı No: 147/A
06800 Çankaya — Ankara / TÜRKİYE
Tel.: +90 312 295 72 81 • Fax: +90 312 284 72 88
E-posta: yabancidiller@diyanet.gov.tr

**PROFEET
MOHAMMED
EN ZIJN
UNIVERSELE
BOODSCHAP**

Prof. Dr. Ibrahim Sarıçam

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	5
WOORD VOORAF	11
LANDKAARTEN EN FOTO'S	13
TRANSLITERATIE VAN HET ARABISCH	17
VOORWOORD	19
INTRODUCTIE	29
DE STREEK WAAR MOHAMMED ALS PROFEET IS GEZONDEN	29
1. GEOGRAFIE	29
2. POLITIEKE KLIMAAT	31
A. NOORD-ARABIË	31
B. ZUID-ARABIË	37
C. HIDJAZ GEBIED	41
3. SOCIALE EN CULTURELE KLIMAAT	51
A. BEVOLKINGSSTRUCTUUR	51
B. HET STAMMEN LEVEN	53
C. GEZINSSTRUCTUUR	62
D. ENKELE RITUELEN EN DE UITVOERING HIERVAN	63
E. ETHIEK	65

F. LITERATUUR EN SCHRIJFSELS	66
4. ECONOMISCH KLIMAAT	69
5. RELIGIEUZE STAAT	73
A. JODENDOM	73
B. CHRISTENDOM	75
C. ZOROASTRISME	76
D. SABIËRS	77
E. HEIDENDOM	79
F- HANIF	85

MOHAMMED TOT AAN ZIJN PROFEETSCHAP 87

1. ZIJN FAMILIE	87
2. ZIJN GEBOORTE, KINDERTIJD EN JEUGD.	92
3. ZIJN HUWELIJK MET KHADIJA	104
4. DE SCHEIDSRECHTER VAN DE KA'BA	107
5. EIGENSCHAPPEN EN KENMERKEN VAN MOHAMMED VOORDAT HIJ PROFEET WERD	110
A. OPGROEIEN ALS EEN ARM WEESKIND	110
C. ZIJN LEVEN ALS HANDELAAR	114
D. MOHAMMED ALS HERDER	115
E. ZIJN POSITIE IN DE SAMENLEVING	116
F. ZIJN BETROUWBAARHEID	117
G. ZIJN ETHIEK	118
H. ZIJN RELIGIEUZE LEVEN	118

ZIJN PERIODE IN MEKKA ALS PROFEET 121

1. DE AANSTELLING VAN MOHAMMED ALS PROFEET	121
2. UITNODIGING TOT DE ISLAM EN DE EERSTE MOSLIMS	126
3. DE REACTIE VAN DE VEELGODENDIENAARS	134
4. DE VERZOENING VAN DE VEELGODENDIENAARS	139
5. DE REDENEN VAN DE TEGENSTAND	141
6. DE BEKERING VAN HAMZA EN UMAR TOT DE ISLAM	145
7. DE EERSTE EMIGRATIE NAAR ABESSINIË	148
8. DE TWEEDE EMIGRATIE NAAR ABESSINIË	152
9. HET BOYCOTTEN VAN DE BANU HASHIM STAM	154
10. HET JAAR VAN VERDRIET	156
11. HET BEZOEKEN VAN DE THAQIF STAM	157
12. ISRA EN MIR'AJ	160
13. DE AQABA-VERDRAGEN	161
14. EEN COMPLETE BLIK OP DE BOODSCHAP VAN MOHAMMED.....	164

GEDURENDE ZIJN PERIODE IN MEKKA DE EMIGRATIE EN FORMING VAN DE ISLAMITISCHE SAMENLEVING IN MEDINA 171

1. EMIGRATIE	171
2. MEDINA GEDURENDE DE EMIGRATIE	186
3. HET BEGIN VAN DE INSTITUTIONALISERING PROCES	194
A. DE MOSKEE VAN DE PROFEET EN ALLE OVERIGE MOSKEEËN IN ZIJN TIJDPERK	194
B. SUFFA	200
C. EEN NIEUW SYSTEEM VAN BROEDERSCHAP	201
D. ERVARING VAN CO-EXISTENTIE	205
4. BELANGRIJKE ONTWIKKELINGEN IN DE EERSTE JAREN VAN DE EMIGRATIE	209

DE STRIJD VAN MOHAMMED TEGEN DE AANVALLEN OP

MOSLIMS EN DE ISLAM 211

1. DE RELATIES MET DE HEIDENEN	211
A. DE PROFEET, VREDE EN OORLOG	211
B. EERSTE SARAYAS EN GHAZWAT	216
C. SLAG BIJ BADR	220
D. ONTWIKKELINGEN MET HEIDENEN TIJDENS DE OORLOGEN VAN BADR EN UHUD.	236
E. SLAG BIJ UHUD(3/625)	238
F. DE ONTWIKKELINGEN MET DE HEIDENEN TIJDENS DE STRIJD VAN UHUD EN AL-KHANDAQ.	250
G. SLAG VAN AL-KHANDAQ(5/627)	256
H. DE RELATIE MET DE HEIDENEN GEDURENDE DE SLAG VAN AL-KHANDAQ EN HET VREDESVERDRAG VAN HUDAYBIYA. ..	267
I. VREDESVERDRAG VAN HUDAYBIYA(6/628)	273
J. ONTWIKKELINGEN MET HEIDENEN IN HET VREDESVERDRAG VAN HUDAYBIYA EN DE VEROVERING VAN MEKKA	281
K. DE VEROVERING VAN MEKKA(8/630)	284
L. VELDSLAGEN VAN HUNAIN EN AWTAS EN DE BELEGERING VAN TAIF(8/630)	295
2. DE RELATIES MET DE JODEN	304
A. ALGEMENE INFORMATIE	304
B. DE VERWIJDERING VAN DE QAYNUQA STAM UIT MEDINA(2/624)	307
C. DE VERWIJDERING VAN DE NADIR STAM UIT MEDINA(4/625)	308
D. HET VOORVAL VAN DE QURAYZA STAM(5/627)	312
E. DE VEROVERING VAN KHAIBAR(7/628)	314
3. DE RELATIES MET CHRISTENEN	322
A. ALGEMENE INFORMATIE	322
C. VELDSLAG VAN TABOUK(9/630)	329
D. NESTORIAANSE CHRISTENEN	335

PROMOTIEACTIVITEITEN EN DE VERSPREIDING VAN DE ISLAM ... 339

1. INTRODUCTIE	339
----------------------	-----

2. UITNODIGINGSBRIEVEN TOT DE ISLAM	340
3. HET BELANG VAN DE DELEGATIES IN TERMEN VAN DEVERSPREIDING	347
VOORBEELDEN VAN HET GEDRAG VAN DE PROFEET MOHAMMED	359
1. ZIJN UITNODIGENDE VOORKOMEN	359
2. ZIJN FATSOENLIJKHEID	362
3. ZIJN HOUDING TEGENOVER OVERBODIGE HANDELINGEN	366
4. ZIJN HOFFELIJKHEID	367
5. ZIJN POSITIEVE BLIK TEGENOVER HET LEVEN	367
6. ZIJN NEDERIGHEID	368
7. ZIJN GEDRAG TEN OPZICHTE VAN OVERDREVENHEID	369
8. ZIJN BETROUWBAARHEID	371
9. ZIJN RECHTVAARDIGHEID	374
10. ZIJN TOLERANTIE	377
12. ZIJN GEDRAG TEN OPZICHTE VAN VERNIEUWINGEN	383
HET GEZINSLEVEN VAN PROFEET MOHAMMED	387
1. MOHAMMED ALS HET HOOFD VAN HET GEZIN	387
2. ZIJN HUWELIJKEN	391
3. ZIJN KINDEREN	396
HET BESTUUR VAN PROFEET MOHAMMED	401
1. MOHAMMEDS POSITIE TEN OPZICHTE VAN EEN BESTUUR	401
2. BESTUURLIJKE INSTELLINGEN	405
A. DE GOUVERNEURSCHAP EN HET BESTUUR VAN PROVINCIES	405
B. DE BEDEVAART GOUVERNEURSCHAP	408
C. AMBASSADEURS	408
D. SECRETARIAAT	409
E. GERECHTELIJK WERK	410
F. MILITAIRE ORGANISATIES	412
ECONOMISCHE ACTIVITEITEN	417
1. DE PROFEET EN ZIJN ARBEID	417
2. ECONOMISCHE REGELINGEN	422
SOCIALE EN CULTURELE ACTIVITEITEN	429
1. GEMEENSCHAP EN BEVOLKINGSSTRUCTUUR	429
2. ONDERWIJS EN SCHOLING	432
3. DE FAMILIE	438
4. FESTIVITEITEN, VERMAAK EN TROUWERIJEN	440
5. GENEESKUNDE EN GEZONDHEID	442
6. DE LITERATUUR	444
A. RETORIEK	444

B. DICHTKUNST	447
7. HET SCHRIFT	450
8. DE OMGEVING	451
DE PROFEET EN ENKELE DELEN VAN DE BEVOLKING	455
1. DE KINDEREN	455
2. DE JONGEREN	461
3. DE OUDEREN	466
4. DE VROUWEN	469
5. WEESKINDEREN, DE NABESTAANDEN VAN MARTELAARS EN VETERANEN	473
6. DE ARMEN	484
7. DE GEHANDICAPTEN	487
8. DE SLAVEN	490
MOHAMMED EN MAATSCHAPPELIJKE KWESTIES	493
1. ONENIGHEDEN EN CONFLICTEN	493
2. GEWELD	494
3. SCHADELIJKE GEWOONTEN EN ETHISCHE PROBLEMEN	499
4. NATUURVERSCHIJNSELEN EN RAMPEN	512
5. MYTHES EN BIJGELOOF	514
DE LAATSTE DAGEN VAN PROFEET MOHAMMED VOOR ZIJN DOOD	521
1. DE UITBREIDING VAN DE ISLAM VOOR DE DOOD VAN MOHAMMED	521
2. DE AFSCHIEDSPELGRIMAGE(10/632)	522
3. ENKELE ONTWIKKELINGEN VOOR DE DOOD VAN MOHAMMED	531
4. DE DOOD VAN PROFEET MOHAMMED	532
5. DE ERFENIS VAN PROFEET MOHAMMED	536
6. EEN COMPLETE BLIK OP DE BOODSCHAP VAN MOHAMMED GEDURENDE ZIJN PROFEETSCHAP	539
NAWOORD	545
BIBLIOGRAFIE	551
INDEX	561

WOORD VOORAF

Het profeteetschap, dat begon met Adam en werd voortgezet door Mozes en Jezus, eindigde met de profeet Mohammed. Hij is, in tegenstelling tot de overige profeten, niet alleen een boodschapper geweest naar zijn bevolking toe. Hij was tevens een profeet van barmhartigheid tot aan de Opstandingsdag. Middels zijn ethische normen geldt hij als een groot voorbeeld voor de moslims als wel voor de gehele mensheid.

De islam kent twee soorten basisbronnen. De eerste bron is de Koran. Hierin werden de regels van de islam in geschreven, zodat men deze kon lezen en toepassen in hun leven. De tweede bron is de Hadith. Hierin staan vele praktische voorbeelden met betrekking tot de levenswijze van profeet Mohammed. De juiste interpretatie van de islam hangt samen met het aspect dat men in staat moet kunnen zijn om de verbintenissen, tussen de Koran en Mohammed, op een goede manier te leggen. Echter, dit is alleen mogelijk indien men van de juiste bronnen gebruik maakt.

Het boek wat u nu in handen heeft, is vertaald naar het Nederlands met als doel om de werkelijke gebeurtenissen, die zijn voorgevallen gedurende het leven van de profeet, op een eerlijke en vooral academische wijze ten gehore te brengen. De gebruikte termen als 'ik en de andere', die he-

dendaags nog steeds zichtbaar zijn binnen onze samenleving, zijn veertien eeuwen geleden al opgeheven door profeet Mohammed. Hij legde hierna de nadruk op het zijn van 'een mens', om hiermee de mensen die een ander gedachtegoed hadden te omarmen. Het is daarom van groot belang dat het leven van Mohammed, wat gebaseerd is op concrete en juiste bronnen, vertelt moet worden.

Indien wij de goedheid binnen deze wereld willen waarborgen en vermeerden, dan is het tevens van groot belang dat wij zijn heldhaftigheid begrijpen om dit vervolgens te kunnen delen met elkaar. In de gemeenschap waarin profeet Mohammed leefde en waar meisjeskinderen levend werden begraven, was hij de heldhaftige persoon die opstond en het vervolgens mogelijk heeft gemaakt dat vrouwen een zeer hoge status hebben gekregen. Dit is de reden waarom het ontzettend belangrijk is om zijn leven, van het begin tot aan het einde, op een feitelijk juiste manier weer te geven.

Wij als onderzoekscentrum van Islamitische Stichting Nederland zijn zeer verheugd om dit academische boek, dat gewijd is aan het leven van profeet Mohammed, te mogen vertalen naar het Nederlands. Wij hopen tevens dat dit boek een absolute aanwinst is ten behoeve van de Nederlandse literatuur. Wij willen u meegeven dat wij, per definitie niet hebben gekozen voor een letterlijke vertaling. Wij zijn van mening dat het belangrijker is om de inhoud, op een zo goed mogelijke manier te presenteren. Indien nodig, hebben wij ervoor gekozen om minimale veranderingen aan te brengen in vergelijking tot de originele versie.

Wij willen ook van deze gelegenheid gebruik maken om een ieder te bedanken die zijn bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit boek. In het bijzonder willen wij, Seren Doğaner, bedanken voor haar toemeloze inzet en de grote bijdrage die zij heeft geleverd met betrekking tot het compileren van dit boek. Ook hopen wij dat dit boek, waarin de universele boodschap van Mohammed wordt weergegeven, zal leiden tot een juiste weergave naar de mensheid toe.

Tot slot vinden wij het erg belangrijk dat dit boek goed zal worden ingeschaald door geïnteresseerden en tevens zal worden doorvertelt aan anderen.

Dr. Mehmet Malkoç
Voorzitter Islamitische Stichting Nederland

LANDKAARTEN EN FOTO'S

1. Het Arabisch schiereiland en de staten in de omgeving, voor de opkomst van de islam.
2. De routes Mekka-Medina-Hidjaz-Damascus-Irak-Jemen.
3. De bekendste afgodsbeelden in de pre-islamitische periode.
4. Het oude systeem waarmee Zamzam water uit de put werd gehaald.
(foto: Ibrahim Sariçam)
5. Beelden van de plaats waar de stam van Mohammeds zoogmoeder leefde.(foto: A.Sifi)
6. Beelden uit Bosra.(foto: Fatih Erkoçoglu)
7. Mekka, in de periode van Mohammed.
8. Beelden van de plaats waar Mohammed zijn schapen hoedde.(foto: Ibrahim Sariçam)
9. Een alg. beeld van het al-Nour gebergte.(foto: Ibrahim Sariçam)
10. Een beeld van de grot Hira.(foto: Mehmet Özdemir)
11. Een foto van de Abu Qubays en Safa gebergten vanuit Mekka.(foto: Ali Erkaya)
12. De emigratie naar Abessinië.(foto: Ibrahim Sariçam)
13. Een beeld van de tuin waar Mohammed bijkwam nadat hij terug-

keerde uit Taif en waar hem tevens druiven zijn aangeboden.(foto: Mehmet Özdemir)

14. Een beeld van het gebied waar de Aqaba-overeenkomsten zijn gesloten.(foto: Ali Erkaya)

15. Een foto van de buitenkant van de Sawr gebergte.(foto: Ali Erkaya)

16. Een foto van de binnenkant van de grot, wat zich bevindt op de Sawr gebergte.

17. Een uitzicht op de grot Hira vanaf de Sawr gebergte.(foto: Ali Erkaya)

18. De route die Mohammed volgde tijdens de emigratie.

19. Medina vóór de emigratie.

20. Blauwdruk van al-Masjid al-Nabawi.(Prof. Dr. Nusret Çam)

21. Een illustratie van Masjid an-Nabawi ten tijde van profeet Mohammed.

22. Eerste expedities.

23. Een beeld van de locatie waar het Batn Nahla voorval heeft plaatsgevonden.(foto: Ibrahim Sarıçam)

24. Slag bij Badr

25. Begraafplaats in Badr.(foto: Ali Erkaya)

26. Slag bij Uhud.

27. Een foto van de heuvel van de boogschutters en de Uhud gebergte.(foto: Ibrahim Sarıçam)

28. De Uhud gebergte en plaats waar de strijd heeft plaatsgevonden; vanaf de heuvel van de boogschutters.(foto: Ibrahim Sarıçam)

29. Een beeld van de schuilplaats in de Uhud gebergte waar Mohammed en zijn vrienden schuilden.(foto: Ibrahim Sarıçam)

30. De Bir Ma'una en al-Raji gebeurtenissen.

31. Een blik op de plaats waar het al-Raji voorval heeft plaatsgevonden.

32. Een ander beeld van de plaats waar het al-Raji voorval heeft plaatsgevonden.

33. De tent die voor profeet Mohammed is opgezet gedurende de slag van al-Khandaq.

34. Het hoofdkwartier van de moslims tijdens de al-Khandaq oorlog.(foto: Ibrahim Sarıçam)

35. Slag van Al-Khandaq.

36. Hudaybiya expeditie.

37. Een beeld van de plaats waar het vredesverdrag van Hodaybiya is ondertekend.(foto: Ibrahim Sarıçam)
38. Een ander beeld van de plaats waar het vredesverdrag van Hodaybiya is ondertekend.(foto: Ibrahim Sarıçam)
39. Een beeld van het leger tijdens het verblijf in Marr az-Zahran; onderweg naar het veroveren van Mekka.(foto: Ibrahim Sarıçam)
40. Een ander beeld van het leger tijdens het verblijf in Marr az-Zahran; onderweg naar het veroveren van Mekka.(foto: Ibrahim Sarıçam)
41. Een foto van het islamitisch leger die zich vanuit Mekka, langs een smalle zeestraat verplaatsen naar Marr az-Zahran.(foto: Ibrahim Sarıçam)
42. De verovering van Mekka
43. De weg naar de hinderlaag in Hunain; welke bedoeld was voor het islamitische leger.(foto: Ibrahim Sarıçam)
44. Een beeld van de plaats waar de strijd van Hunain heeft plaatsgevonden.(foto: Ibrahim Sarıçam)
45. Een foto van Jirana, waar de buit van Hunain werd verzameld.(foto: Ibrahim Sarıçam)
46. Wederom een foto van Jirana, waar de buit van Hunain werd verzameld.(foto: Ibrahim Sarıçam)
47. De verovering van Khaibar.
48. De terugkeer van de laatste groep emigranten uit Abessinië.
49. Mu'tah expeditie en het gebied waar de Mu'tah oorlog heeft plaatsgevonden.(foto: Fatih Erkoçoglu)
50. Tabouk expeditie.
51. De gebieden waarnaar profeet Mohammed zijn uitnodigingsbrieven stuurde; aangaande bekering tot de islam.
52. Pelgrimangers bij Jabal al-Rahmah in Arafat; begin twintigste eeuw.(Betenuni, p. 188-189)
53. Pelgrimangers bij hun tenten in Mina; begin twintigste eeuw.(Betenuni, p. 196-197)
54. Het gebed in Masjid al-Haram in het bedevaartseizoen; begin twintigste eeuw.(Betenuni, p. 106-107)
55. Pelgrimangers die in Medina verbleven; begin twintigste eeuw.(Betenuni, p. 264-265)
56. Afscheidspelgrimage.
57. De positie van het graf van profeet Mohammed vanaf Rawza al-Mu'tahhara.

TRANSLITERATIE VAN HET ARABISCH

De transliteratie van de Arabische namen en termen in dit boek is gebaseerd op het hieronder volgende schema.

Het Arabisch origineel	Transliteratie	Voorbeeld
ا	a, aa, i, u	Ahl al-Bayt, <u>U</u> qaab,
ب	b	Burda
ت	t	<u>T</u> awhid
ث	th	Hadith
ج	j	Rajab
ح	h	Hajj
خ	kh	U <u>k</u> hdood
د	d	<u>D</u> ar an-Nad <u>w</u> a
ذ	dh	<u>D</u> hu al-Hijjah

Het Arabisch origineel	Transliteratie	Voorbeeld
ر	r	Rifada
ز	z	Az-Zawahir
س	s	Sayf
ش	sh	Shabaan
ص	s	Safa
ض	d	Ramadan
ط	t	Tawaf
ظ	z	Qurayza
ع	'	Ka'ba,
غ	gh	al-Ghifari
ف	f	Eels
ق	q	Quraish
ك	k	Makruh
ل	l	al-Liwa
م	m	Musnad
ن	n	Nikah
و	w	Walid
ه	h	Sunnah
ء		
ي	y, i	Zayd, Siqaya, Khalid

VOORWOORD

Het doel dat wij willen bereiken met dit boek, komt voort uit de interesse om het leven van profeet Mohammed op een zo juist mogelijke manier te verkondigen. Het is tevens ons doel om mensen te interesseren met betrekking tot zijn levenswijze dan wel zijn gedragingen. Daarbij is het zaak om middels dit boek een duidelijk beeld te scheppen betreffende zijn daden, de weerspiegeling en de benadering van bepaalde onderwerpen die voorkomen in dit boek. Dit gaat gepaard met de daarbij behorende verduidelijking van de boodschap die gericht is op het belang om het leven van profeet Mohammed zo specifiek mogelijk voor te dragen aan de mens. Gedurende zijn leven zijn de waarden en normen van de islam tot uitvoering gekomen en vervolgens in het leven van de mens geconcretiseerd. Het is uitermate interessant en belangrijk om het leven van de profeet zo goed mogelijk te verkondigen, geen foute interpretaties te ontlokken en tevens geen verkeerd beeld te krijgen van de profeet. Dit kan namelijk zorgen voor een vervalsing van zijn boodschap aangaande de religie dat kan leiden tot het ontstaan van verschillende stromingen of het verkeerd handelen door de volgelingen van de profeet. Het doel van de islam is om door middel van de universele boodschap van de profeet te zorgen voor een juiste verkondiging en het juiste voorbeeld te stellen voor

de volgelingen. Door middel van een juiste verkondiging van de boodschap en het juiste rolmodel te verwezenlijken kan de islam zich profileren. Eveneens is het belangrijk om te constateren dat het handelen zoals de profeet destijds deed kan helpen om de islam in zijn essentie goed te kunnen expliciteren. Doordat de mensheid overal en altijd gebruik kan maken van de boodschap die de profeet heeft verkondigd en derhalve de rol van de profeet als gids in het leven gewaarborgd kan worden, willen wij duidelijk stellen dat er een grote behoefte is naar deze boodschap. De universele boodschap van profeet Mohammed omvat mensenlevens en eigenschappen die als betekenis dienen om bijvoorbeeld de kuisheid en andere belangrijke kwesties te beschermen binnen de moslimgemeenschap.

Wij willen vanuit onze positie slechts kennis overbrengen en de boodschap verduidelijken met de door ons gevolgde methode en hoofdlijnen, zonder hierover in details te treden aangezien onze absolute bron de Koran is. Men kan het leven van profeet Mohammed niet afgezonderd zien van de Koran, omdat deze de *sunnah* waarborgt. In de *sunnah* worden onder andere deze zaken uit de tijdperk van de profeet aan het licht gebracht; oorlogen, overeenkomsten, relaties met joden, christenen, ongelovigen, bedoeïenen, de emigratie, de relatie van de profeet tot zijn vrouwen, de menselijke en geestelijke leiding, de profeetschap, zijn autoriteit en verantwoordelijkheden, waarschuwingen richting hem, troosten, overwinningen en vele andere informatieve gebeurtenissen. Om deze reden hebben wij de Koran als eerste bron gekozen. De auteurs van de oudste *sira's* (de benaming voor een biografie van profeet Mohammed), zoals Waqidi en Ibn Hisham hebben het raadplegen van de Koran niet verwaarloosd. Zij hebben in hun boeken aan vele gebeurtenissen, specifiek voor de oorlogen die in de Koran voorkomen, aparte hoofdstukken dan wel delen toegewijd. Wij hebben gedurende het schrijven van dit boek de voorkeur gegeven om gebruik te maken van verzen uit de Koran die ook daadwerkelijk verwijzen naar het desbetreffende onderwerp. Tevens hebben we meermaals gekozen om gebruik te maken van de werkelijke betekenis die een vers verkondigt in tegenstelling tot het gebruiken van de vertalingen.

Onze tweede fundamentele bron is de *Hadith* [mv: *Ahadith*]. In deze boeken wordt het leven van profeet Mohammed verduidelijkt door zijn handelingen, gedragingen en alles wat te maken heeft met zijn bestaan, te beschrijven. Er komen zelfs stukken voor in de *Ahadith* die te maken heb-

ben met zijn biografie, oorlogen, veldslagen en overige informatie wat betrekking heeft op het leven van de profeet en niet voorkomt in de geschiedenis. Wij willen u er ook op attent maken dat wij tijdens het raadplegen van de bronnen gebruik hebben gemaakt van de *Hadith* in zijn optima forma en niet hebben gekozen voor de letterlijke vertaling, maar voor de betekenis van de tekst.

Naast de Koran en de *Hadith* hebben wij gebruik gemaakt van de oudste *sira*'s en de meest interessante en relevante geschiedenisboeken. We zijn overigens niet vergeten om de oudste *sira*-auteurs zoals Ibn Abd al-Barr en Ibn Sayyid an-Nas, die gebruik hebben gemaakt van de werken die zijn geschreven door Musa ibn Uqba. Tegelijkertijd hebben wij gebruik gemaakt van de werken die zijn geschreven door de auteur Al-Maqrizi, die de gebeurtenissen op een geweldige wijze heeft uitgebeeld. Deze bronnen zijn absoluut heel belangrijk. Dit komt doordat het boek van Musa ibn Uqba werd gebruikt door andere auteurs, maar vervolgens toch verdween van de lijst met auteurs.

Bovendien hebben wij, om te zorgen dat er een goede verbintenis ontstaat tussen onze klassieke bronnen en hedendaagse informatie, dankbaar gebruik gemaakt van de werken die zijn geschreven door de moderne denkers Alija Izetbegovic en Al-Jabiri. Echter, in de afgelopen tijd zijn er veel verschillende onderzoeken gedaan naar het leven van de profeet en zijn persoonlijkheid door verschillende waardige onderzoekers. De waardige prediker in dit veld, *Türkiye Diyanet Vakfı* [Presidium voor Religieuze Zaken in Turkije], wie onder andere de heilige geboorteweek en het Symposium over het eeuwige apostelschap heeft georganiseerd, willen wij uitdrukkelijk vermelden. Daarbij zijn de werken van onderzoekers zoals, Shibli Nomani en Muhammad Hamidullah, absoluut niet vergeten en hebben wij mede daardoor de westerse literatuur over het leven van de profeet niet achterwege gelaten. Het gebruiken van deze bronnen is voor ons een absoluut eerbetoon aan de hoogwaardige onderzoekers. Tijdens het gebruik van deze werken en bronnen hebben wij, wanneer nodig werd geacht, de lezer door middel van voetnoten verduidelijkt om de bron te raadplegen voor meer informatie over het behandelde onderwerp. Daarbij hebben wij ook gebruik gemaakt van visies die door hedendaagse schrijvers zijn gepubliceerd, ten faveure om bepaalde kwesties beter bespreekbaar te ma-

ken. Wij wilden hiermee voorkomen dat ons werk een discussiereeks zou worden.

Om die reden hebben wij de fouten, gemaakt door de moderne *sira*-auteurs en wat door ons als fout wordt betiteld, niet direct als aanleiding aangewezen om hier vervolgens aanstoot tegen te maken.

Ten slotte willen wij, nadat wij u informatie hebben gegeven over onze werkwijze ten aanzien van de bronnen, nochtans expliciet benoemen welke methode wij exact hebben gebruikt en een nadere uitleg geven over bepaalde punten met betrekking tot de gebruikte methode. Inmiddels is bekend dat het ons doel is om het leven van de profeet, zijn activiteiten, zijn handelen en zijn persoonlijkheid te verkondigen en als voorbeeld te stellen voor de gemeenschap. Echter, in werkelijkheid bestaan er de nodige verschillen tussen de Koran, de *Hadith* boeken, de eerste islamitische bronnen over het portretteren van de profeet en de bestaande, eeuwenoude, werken over de profeet die in de loop der tijd zijn geïntegreerd binnen het netvlies van de bevolking. Men heeft door de verscheidenheid binnen deze werken een verkeerd beeld gekregen van de profeet ten opzichte van hoe hij zich daadwerkelijk profileerde. Zij die zich bevinden in de tweede groep, bijvoorbeeld Mürşid Efendi met zijn Ahmadiyya gerichte werken en Muhammed Bijan met zijn Muhammadiyya werken, hebben gezorgd voor een opvallende omwenteling. Men beweert dat zij door middel van deze werken gezorgd hebben voor een versterkte geliefdheid richting de profeet. Echter, de hiervoor genoemde werken bevatten veelal valse *Ahadith* die in werkelijkheid niet voorkomen in de *Hadith* boeken. Overigens bevinden zich in deze werken bepaalde overleveringen die in zijn totaliteit botsen met de *sunnah* van de profeet. Overleveringen die zijn verzonnen en de eeuwige uitbeelding zijn door de tijd heen een deel van de cultuur geworden, die zodoende niet in werkelijkheid moeten worden toegepast. We moeten wel constateren dat dit soort overleveringen naderhand zijn opgenomen als basisbronnen binnen de islam.

Deze bronnen bevatten overleveringen waarin de profeet als het ware wordt neergezet als een übermensch, doordat zij hem allerlei eigenschappen toeschrijven die nergens op gebaseerd zijn.

Deze overleveringen zorgen ervoor dat de mens onder geen enkel beding kennis hadden kunnen maken met de ware profeet. Er wordt een ongunstig klimaat gecreëerd, die zelfs in strijd is met de hedendaagse feiten

met betrekking tot de geschiedenis en zodoende in contradictie is met andere overleveringen. Gedurende ons onderzoek hebben wij getracht om de valse overleveringen niet op te nemen in ons werk. Wij hebben de Koran, het leven van de profeet en zijn ethische persoonlijkheid tot zijn geheel in acht genomen en geen gebruik gemaakt van vermeende tegenstrijdige overleveringen. We hebben tevens geprobeerd om de tekst schoon te houden van enig bijgeloof en mythes.

We hebben ook getracht om de gebeurtenissen op een zo juist en transparant mogelijke manier vast te leggen. Allereerst hebben wij in ons onderzoek gebruik gemaakt van enkel en alleen juist, waarachtige en absoluut geaccepteerde overleveringen. We hebben ter vergemakkelijking gezorgd voor een juiste en overzichtelijke verwijzing naar de bronnen, die zijn geraadpleegd, door middel van voetnoten. In de benoemde voetnoten, waar wij bijwijken twintig tot dertig verschillende bronnen voor hebben geraadpleegd, was het onze bedoeling om geen lijst te creëren van alle bronnen die zijn gebruikt. Wij hebben, onzes inziens, gekozen voor de meest belangrijke bronnen en betrouwbare bronnen met een maximum van twee of drie. Ditzelfde hebben wij gedaan met de namen van de geraadpleegde onderzoekers. Daarbij hebben wij alle geraadpleegde bronnen opgenomen in de bibliografie. Indien er sprake was van extra informatie aangaande bepaalde onderwerpen, ook wel de secundaire bronnen genoemd, hebben wij gekozen voor een verwijzing naar de voetnoten.

Wij hebben bewust gekozen om relevante informatie, in onze opinie, te vermelden in het werk. Dit komt voort vanuit onze visie dat men het idee zou kunnen krijgen dat er teveel irrelevante informatie wordt geschreven en derhalve het volume van het boek ontoereikend zou worden voor de lezer. Hieruit is de keuze om concrete informatie te verwerken uit voort gekomen.

Wij hebben dit ook gedaan om academische discussies te vermijden aangaande de omstreden visies die wel eens naar voren zouden kunnen komen. Om de concretisering te waarborgen hebben we besloten om geen aandacht te schenken aan allerlei controversiële discussies. Hiermee hebben wij dus kunnen voorkomen dat het boek geen overbodige informatie zou bevatten en beperkt is gebleven tot wat het nu is geworden. Tevens hebben wij hiermee gezorgd voor een eventuele compassie die zou kunnen leiden tot een niet academische mentaliteit. Dat is absoluut ondenk-

baar voor ons. Daarbij hebben wij in dit werk niet alle onderwerpen opgenomen, dit om te voorkomen dat het werk irrelevant zou worden en tevens om de eenvoudige reden dat het niet mogelijk zou zijn geweest om alle onderwerpen bespreekbaar te maken. Wij hebben de nadruk gelegd op de actualiteit die uitnodigend zijn om hetgeen bespreekbaar te maken. De onderwerpen zijn hedendaags en daarmee zeer relevant. In feite is dit ons speerpunt geweest, omdat het ons streven is om een zo duidelijk mogelijk beeld geven van alle activiteiten die de profeet heeft verwezenlijkt. Het niet duidelijk verkondigen van zijn boodschap en het leven dat hij heeft geleden zou kunnen leiden tot onvoldoende kennis bij de opinie en zodoende zou onze beweegreden hiermee in het niet vallen. Om deze reden hebben wij getracht om alle activiteiten, veelal de meest voorkomende, zo goed mogelijk en in een uiterste krachtinspanning te verduidelijken. Hiermee hebben wij ervoor gezorgd dat de kwaliteit van het onderzoek gewaarborgd is gebleven. Het is hierom mogelijk dat er bepaalde gebeurtenissen uit de geschiedenis in dit werk kan worden vergeleken met gebeurtenissen die zich vanuit een universeel principe voor doen. Het is belangrijk om dit dusdanig goed te interpreteren, zodat men dit kan plaatsen in alle perioden van de geschiedenis. Het bewijs van de islamitische geschiedenis wordt hiermee gewaarborgd. Het is ons doel geweest om een gevoel te creëren van meeslependheid op het moment dat de oorlogen worden besproken in dit boek.

Tevens is er in dit boek geprobeerd om zo duidelijk mogelijk bepaalde onderwerpen zoals: 'natuurverschijnselen en rampen' en 'mythes en bijgeloof' te verkondigen. De hiervoor genoemde onderwerpen zijn in dit boek opgenomen als aparte hoofdstukken, omdat het belangrijk is om dit soort onderwerpen onder de huidige omstandigheden bespreekbaar te maken. De stof is op een dusdanige manier gebruikt, zodat het verkondigd kan worden met relevante commentaren en/of opmerkingen. Ook wordt de mogelijkheid in dit boek gegeven om de lezer een vergelijking te laten maken met hedendaagse positieve en negatieve waarden. Dit kan vervolgens weerspiegelt worden op de waarden en normen die profeet Mohammed hanteerde en verkondigde. Daarbij moet wel gezegd worden dat het onze insteek niet was om een vergelijking uit te lokken met betrekking tot de normen en waarden van de profeet en de normen en waarden die hedendaags worden gehanteerd. Wij vonden het gepaster om de lezer zelf het ini-

tatief te geven om een nodige vergelijking te maken, indien gewenst. Wij hebben om die reden puur gekozen voor het presenteren en verkondigen van zijn visie en om zijn boodschap te uiten.

De activiteiten van de profeet, buiten de oorlogen om, hebben een belangrijke plaats gekregen in het boek. Dit was voor ons tevens een zeer belangrijk onderwerp en om deze reden hebben wij geprobeerd dit te benadrukken. Wij zijn van mening dat het erg belangrijk is om in een boek duidelijk te maken dat er meer is dan het leven van de profeet gedurende de oorlogen. Het is buitengewoon belangrijk om zijn leven en de daarbij behorende activiteiten te benoemen. Het is daarom ons streven om kenbaar te maken dat wij het ongepast vinden om de profeet alleen te erkennen vanwege zijn vele oorlogen en de leiding die hij hierin heeft genomen. Dit kan een gevolg zijn wat ertoe leidt dat men een verkeerd beeld krijgt van de profeet. Hij wordt dan ten onrechte alleen gezien als de profeet die vijf á zes oorlogen heeft gevoerd, wat een zeer foute verkondiging is van zijn profetische boodschap. Volgens de door ons bereikte resultaten die voortkomen vanuit een globale berekening, met daarin de Hodaybiya tocht en zijn afscheidspelgrimage weggelaten, is de totale tijd die de profeet heeft doorgebracht in oorlogen slechts iets meer dan een jaar. Hierbij hebben wij de reistijd inbegrepen. Hiermee kunnen wij dus concluderen dat de veldslagen dan wel oorlogen niet meer dan een derde van de totale som is. Daarbij betekent dit eveneens dat de verhoudingen nog lager liggen en een nog minder relevante plaats kennen in het leven dat de profeet heeft geleden. De oorlogen die de profeet heeft geleid hebben slechts twee procent van zijn profetschap bepaald, dat in zijn totaliteit 23 jaar heeft geduurd, en van zijn aanwezigheid in Medina is dit slechts vier procent. Dit is het bewijs dat zijn leven absoluut niet alleen heeft bestaan uit het voeren van oorlog of veldslagen. Het is ook belangrijk om te melden dat er in die verontruste tijd een voorbeeld genomen kon worden van zijn functionele gedrag door de gemeenschap.

Nu ontstaat er de vraag wat de profeet in zijn tijd qua activiteiten nog meer heeft betekent voor de gemeenschap, buiten het voeren van oorlog en veldslagen om? Buiten de oorlogen en veldslagen om kan de profeet worden beschreven als een vredelievende, omgevingsgezinde, eerlijk en actieve man, die zijn identiteit op geen enkele wijze heeft verwaarloosd. Het is in dit boek niet de bedoeling om een overdreven beeld te schetsen over de

profeet, maar louter kenbaar te maken dat zijn activiteiten buiten de oorlogen om ook een zeer belangrijke en eervolle plaats behoren te krijgen ten aanzien van de gebruikte stof. We beweren absoluut niet dat wij de eersten zijn die een dergelijk werk over de profeet publiceren. Enerzijds zijn het de onderzoeken van de oudste auteurs, onder andere Ibn Sa'd, die ons veel informatie verschaffen over de groepen die naar Medina zijn getrokken. Dit gebeurde nadat de emigratie van de profeet en zijn eerste activiteiten hadden plaatsgevonden en voordat de oorlog begon. Hiervoor heeft hij door middel van ambassadeurs, die werden gestuurd met brieven, getracht om mensen uit te nodigen tot de islam. De genoemde auteur heeft ons zeer veel informatie kunnen verschaffen over deze twee onderwerpen, omdat dit in zijn eigen werk een heel belangrijke plaats inneemt. Diezelfde situatie is te vinden in latere bronnen die voorkomen in dit boek en tevens in de werken van Sami. Wij hebben daarbij ook rekening gehouden met het belang dat is ontstaan, wat los staat van de informatie die wij geven in dit boek over de periode van de profeet in Mekka en zijn uitnodiging naar de mensen, om deel te worden van de islam en zijn persoonlijkheid die heeft geleid tot het uitnodigen van deze mensen. We hebben een apart hoofdstuk toegewijd aan de periode in Medina en de daarbij behorende 'publiciteit en verspreiding' van de islam. De relatie hiertoe met betrekking tot deze groepen en de uitnodiging per brief worden later in dit hoofdstuk nader besproken.

Wij hebben getracht dit boek niet in te delen volgens de klassieke regel; 'zijn leven, zijn persoonlijkheid' etc. Wij hebben juist gekozen om deze drie delen als een geheel te behandelen, maar dan wel in verschillende opeenvolgende subkopjes. Het deel tot aan de *hijra*[emigratie] is volgens een chronologische volgorde ingedeeld, omdat dit in onze opinie het meest gepast was qua methodiek. Echter, wanneer er in dit boek wordt geschreven over de periode in Medina, hebben wij wel gekozen voor een systematische manier van indelen met betrekking tot de onderwerpen in deze hoofdstukken. Bij enkele kopjes zoals: 'profeet Mohammed en de ongelovigen' en 'profeet Mohammed en de christenen' is de natuurlijke uitvoering al geschikt in de zin van een chronologische volgorde. Daarnaast hebben wij zeer veel aandacht geschonken om de verbintenis tussen alle delen en hoofdstukken op een zodanig goede manier over te laten gaan, zodat men dit ervaart als zacht en prettig. Hierbij hebben wij gekozen voor

een eenvoudige en vooral een vloeiende formulering ten goede van de algemeen geaccepteerde schriftelijke regels.

De geografie is een wetenschappelijk hulpmiddel om de geschiedenis te verduidelijken. Er zijn zelfs enkele wetenschappers geweest die hebben aangegeven dat sommigen zich niet toewijden aan de geografie, maar dat zij hun kennis van de geschiedenis uit bepaalde romans hebben gehaald. Om het leven van de profeet, de Koran en de *sunnah* goed te kunnen begrijpen, is het belangrijk dat men zijn locaties, activiteiten en de plaatsen waarin zich deze gebeurtenissen hebben afgespeeld goed te kennen. In Koranhoofdstuk al-Ahzaab vers 53 staat bijvoorbeeld: “En als jullie haar [de vrouwen van de profeet] iets om te gebruiken vraagt, vraagt haar dat dan van achter een afscheiding”. Hiermee wordt bedoeld dat de mannen, die iets wilden van de vrouwen van de profeet, zich tot hen konden wenden om dit zodoende achter gesloten deuren te bekrachtigen. De kamerdeur van de vrouwen van de profeet wordt betiteld als gordijn, omdat men in die tijd geen kamers hadden met houten deuren. Daarom creëerde men een tussenstuk door middel van een gordijn, een lap stof of een tapijt om op deze wijze de privacy te waarborgen. In het desbetreffende vers wordt duidelijk dat, op het moment dat men iets wilde van de vrouwen van de profeet, men zich door middel van een gordijn in een en dezelfde kamer toch privacy kon verschaffen. Het is verplicht om dit gordijn niet te openen op het moment dat men de privacy belangrijk acht. In principe kan men niet de conclusie trekken dat vrouwen of de vrouwen van de profeet per se een gordijn nodig hadden om een gesprek of iets dergelijks te kunnen voeren. Het is daarom van groot belang dat men de situatie en de omgeving juist inschat, zoals deze zich in de tijd van de profeet voordeed. In ons boek hebben wij getracht om, voor zover mogelijk, gebruik te maken van zichtbare en tastbare middelen. Om de besproken onderwerpen beter te kunnen inschatten hebben wij daarom gebruik gemaakt van foto's en landkaarten, zodat men begrijpt hoe de situatie toentertijd exact was. De meeste landkaarten hebben wij gebruikt vanuit het werk van Husayn Munis, 'Atlas tarikh al-Islam'. De lijst met de landkaarten, de daarbij behorende foto's, de gebruikte bronnen en de transliteratie, hebben wij geplaatst na de inhoudsopgave.

Wij hebben als primaire bronnen gebruik gemaakt van de woorden en daden die toebehoorden aan de profeet om deze vervolgens op papier te

zetten. Bij de benamingen van de hoofdstukken en het uitwerken dan wel bespreken van de gebeurtenissen en de daarbij behorende stof waarin zijn gedrag verduidelijk wordt hebben wij geprobeerd gebruik te maken van een oprechte evaluatie. Het is ons doel om de welbekende persoonlijkheid van de profeet op een dermate correcte manier te vertalen op basis van zijn handelingen en daden. Wij willen hiermee de hedendaagse generatie, door middel van de woorden die de profeet heeft gebruikt, een verkondiging geven die inherent is aan de islam. Wij willen beslist niet beweren dat wij, met de gebruikte methoden en bronnen, een foutloos of compleet verhaal verkondigen. Het zou voor ons een absolute eer zijn indien wij slagen in het feit dat wij op een zo goed mogelijke manier een aanvulling kunnen zijn op de eerdere werken aangaande de profeet. Ik wil alle betrokkenen, die hebben meegewerkt aan het completeren van dit boek of een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van dit boek, bedanken voor de inzet en de hoogwaardige kwaliteit. Tevens wil ik mijn docenten, collega's en Dr. Necati Öztürk, die mij expliciet heeft geholpen op de heilige gronden, bij de visualisering en om onderzoek te doen in Mekka en de omliggende historische plaatsen. Ook wil ik alle anderen, vrienden, kennissen en deskundigen bedanken voor hun tomeloze inzet om dit boek te verwezenlijken.

Prof. Dr. Ibrahim Sarıçam
Ankara 2002

INTRODUCTIE

De streek waar Mohammed als profeet is gezonden

Voordat we overgaan naar het eerste hoofdstuk, waarin het leven van profeet Mohammed, zijn persoonlijkheid en zijn activiteiten worden besproken, moeten we in de eerste plaats nog wat andere zaken behandelen. Het is belangrijk om te weten waar zijn geboorteplaats is, waar hij is opgegroeid, waar hij de taak tot zijn profetschap heeft verkregen en waar hij de islam voor het eerst heeft verkondigd. Tevens is het interessant om de geografie, sociale en culturele waarden, het economische klimaat en de religieuze sfeer te behandelen binnen zijn tijdperk. Alvorens dit hoofdstuk wordt besproken, is het van belang om zijn periode als profeet, zijn activiteiten en zijn levenswijze beter te begrijpen en hiermee bekend te worden. Een voorbeeld hiervan is het politieke klimaat op het Arabisch schiereiland en het handelen van Mohammed naar de waarden en normen van dat tijdperk. Dit kun je opmaken uit zijn activiteiten en leiderschap.

1. Geografie

Het Arabisch schiereiland, net name de Hidjaz regio, is van groot belang in de islam omdat Mohammed daar is geboren, heeft geleefd en te-

vens is gestorven. Het Arabisch schiereiland ligt op een punt waar de continenten Azië, Afrika en Europa elkaar kruisen. In het noorden bevinden zich de stad Basra en de Golf van Oman, in het zuiden bevindt zich de Indische Oceaan en het westen is omsingeld door de Rode Zee. In het zuiden scheidt het Arabisch schiereiland zich met de Bab al-Mandeb en in het noorden komt het in verbinding met Afrika door het Suez Kanaal.

Ten westen van het Arabisch schiereiland, aan de kust van de Rode Zee, ter breedte van 80 tot 100 kilometer, bevindt zich de Tihama. Dit is een woestijnachtige kuststrook langs de Rode Zee. Ten noorden van de Tihama bevindt zich de Hidjaz regio. De Hidjaz regio, van Damascus tot aan Najran, bestaat uit kruisende valleien. Het gebied heeft zijn naam te danken doordat het Nadjd van het westelijk gelegen Tihama afscheid. Op het moment dat men spreekt over de Hidjaz regio, dan bedoeld men dit inclusief de Tihama. Mekka, Medina en Taif zijn de belangrijkste steden van de Hidjaz regio. In het oosten van de Hidjaz, het middelpunt van het Arabisch schiereiland, bevindt zich het Nadjd plateau. Ten zuidoosten van Nadjd ligt Yamama. Bahrein en Yamama werden ook wel al-Aruz genoemd. Het Nadjd plateau is belegerd met een woestijn in het noorden, oosten en zuiden. Ten westen van de kruising tussen Hidjaz en het Arabische schiereiland ligt Jemen zuidelijk gelegen. Ten noorden van Jemen bevindt zich Najran, in het midden Sanaa en in het zuiden de Taiz bronnen, die overigens zeer bekend zijn. In het noorden van Jemen ligt een regio die in de volksmond ook wel de regio Hadramaut wordt genoemd. Dit komt doordat er zich veelal bergen en valleien bevinden. Het gebied wat ten westen van Oman ligt, tot aan de grens in het noordoosten met Irak, wordt Bahrein of Hajer genoemd. In het noorden van het Arabisch schiereiland bevindt zich de plaats Nufud en in het zuiden bevindt zich de woestijn genaamd Rubu'l-Hali. Er bevindt zich daar tevens een ander grote woestijn, genaamd ad-Dahna, die voor een verbinding zorgt tussen Nufud en de woestijnen.

In het zuidelijke deel van het Arabisch schiereiland, waar het schiereiland in verbinding komt met het Aziatische continent, kan de noordgrens niet bepaald worden. Dit heeft te maken met het feit dat er geen elementen zijn gevonden die duiden op een bepalende theorie, waardoor er verscheidene meningen zijn over de plaats en bepaling van de noordgrens. Er zijn werken die Syrië en Irak tot het schiereiland rekenen, hoewel Syrië en Irak geografisch geen deel kunnen uitmaken van het schiereiland, is er een

voornamelijk etnische verbinding met het schiereiland. Dit komt omdat er voor de totstandkoming van de islam al Arabieren woonden in deze gebieden. Het is zelfs zo dat bij de totstandkoming van de islam, in Syrië en Irak al verschillende rijken waren gesticht door de Arabieren. In deze gebieden woonden verschillende Arabische stammen. In de pre-islamitische tijd, gedurende de periode waarin Mohammed ook leefde en het bewind van de vier kaliefen plaatsvond, hadden deze gebieden al een sterke verwantschap met de moslims uit die tijd.

De bekendste steden in Arabië ten tijde van het ontstaan van de islam zijn: Mekka, Taif, Yathrib, Yenbu, Jerash, Sanaa, al-Hijr, Khaibar, Sohar, Deba, Dumat al-Jandal, Fadak, Tayma, Waadi al-Qura en Makna.¹

2. Politieke klimaat

Het is alom bekend dat er in de pre-islamitische periode al een vast politiek systeem werd gehanteerd op het Arabisch schiereiland. Er bevond zich op dat moment geen dominante en centrale heerschappij die geldend was voor het gehele schiereiland. Echter, in het noordoosten van het Arabisch schiereiland heersten de Lakhmiden, in het noordwesten was de macht toebedeeld aan de Gassanieden, terwijl zich in het zuidelijk gelegen Jemen twee koninkrijken bevonden die Saba en Himyar als naam hadden. In de overige plaatsen hebben de stammen, die zich op dat moment daar bevonden, hun leven zelfstandig voortgezet. Vanwege de goede relatie die de Lakhmiden hadden met Mekka, hebben wij gekozen om de onderwerpen verbonden aan de koninkrijken in Jemen tot het einde te bewaren. We zullen om die reden in dit boek eerst de rijken uit Noord-Arabië behandelen.

a. Noord-Arabië

Nabateeërs: Tot aan het jaar 106 voor Christus heeft het Nabateaanse koninkrijk voortgeleefd binnen het Edom gebied. Hiermee bedoelen we het gebied in het zuiden van Palestina, tussen de Golf van Aqaba en de Dode Zee. De hoofdstad van het Nabateaanse koninkrijk was Petra. De Nabateeërs hebben zich later in de verschillende en daarin tussen gelegen gebieden, vanaf de Eufraat tot aan de Rode Zee, gevestigd. Hiernaast heb-

¹ Bekrī, *Mu'cem Me'sta'cem*, tah. Mustafa es-Sakka, Beiroet 1983, I, 5-16; Philip Hitti, *Siyāsi ve Kültürel İslam Tarihi*, ver. Salih Tug, Istanbul 1995, I, 51; Kudret Büyükcöskün, "Arabistan", DİA, III, 248-252.

ben zij zelfs de controle gehad over de Hidjaz. De Nabateeërs waren een heidens volk die, tussen het Romeinse Rijk en de woestijn in, zijn geannexeerd door de Romeinen. Zij hebben dus een gebied toegewezen gekregen waarin zij zelf konden heersen. Vanaf dat moment werden de Nabateeërs, op het Arabisch schiereiland, vanaf het noorden tot het zuiden een welbekende machthebber met betrekking tot de karavaanhandel. Zij kregen hierover veel macht, dat dit heeft geleid tot een aanzienlijk rijkdom. Vanwege economische en politieke verschillen tussen de Nabateeërs en het Romeinse Rijk, kregen deze twee in de tweede helft van de eerste eeuw na Christus verschillende onenigheden. Dit heeft geleid tot een beëindiging van het Nabateaanse koninkrijk onder leiding van keizer Trajanus, regeringsleider in de periode 98-117 na Christus, in het jaar 106. Hieruit ontstond eveneens het gevolg dat de Romeinen geen mogelijkheid meer hadden om af te reizen naar het zuiden en de Golf van Aqaba. Hierdoor bleef er in het noorden van Hidjaz vooralsnog een stuk staat over die zich voortzette door de Nabateeërs. Verscheidene Nabateeërs die zich bezig hielden met de handel, hebben zich gevestigd in Yathrib. Er was zelfs, ten tijde van het bestaan van Mohammed, in Medina een Nabateaanse markt die ook wel de *Suqqu'n-nabat* werd genoemd.²

Tadmur's: De plaats Tadmur, waarnaar de Tadmur's zijn genoemd, is een koninkrijk waarvan men niet weet wanneer het gesticht is. In het Nederlands noemen wij deze stad Palmyra. Men is wel in de veronderstelling dat deze plaats in de eerste eeuw voor Christus al bestaan heeft en dat het Koninkrijk Tadmur is ontstaan na het verdwijnen van het Nabateaanse Koninkrijk. Palmyra is de hoofdstad geweest van dit koninkrijk, dat ongeveer 260 kilometer ten noordoosten van Damascus en 140 kilometer ten westen van de Eufraat heeft gelegen. Het volk van Tadmur is van tot tijd tot tijd aangevallen door de Romeinen, die zich vervolgens af en toe verenigden met de Sassaniden om de aanvallen van de Romeinen af te slaan. De mensen van Tadmur waren tijdens de veldslagen als laatst verslagen volk door de Romeinen. De Romeinse keizer Aurelian heeft in het jaar 273 opdracht gegeven om over te gaan tot het plunderen en innemen van de stad, met als doel om de plaatselijke bevolking uit te moorden. Palmyra heeft zich na deze plunderingen nooit meer kunnen oprichten, waarna de handel in het land sterk afnam. Vervolgens is

² Corci Zeydan, *el-Arab Kable'l-Islam*, tah. Hüseyin Mu'nis, Cairo, 81-97; E. Honigman, "Nabatiler", IA, IX, 1-3; Neset Çağatay, *Islam Öncesi Arap Tarihi ve Cähiliye Çağı*, Ankara 1971, p. 40; Hitti, I, 105-112.

in deze stad het christendom verkondigd, wat heeft geduurd tot de overwinning van de islam in deze stad. De stad is meer dan driehonderd jaar in handen geweest van de christelijke Romeinen. Keizer Justinus, die regeerde tussen het jaar 527 en 565, heeft de Arabieren vervolgens gebruikt als een garnizoen, de muren van de stad ter bescherming hiervan gebouwd en tot slot een kerk laten bouwen. De stad Palmyra is in het jaar 634 veroverd door de islamitische leider Khalid ibn al-Walid.³

Gassanieden: Nadat het Tadmur Koninkrijk tegen het einde van de derde eeuw na Christus haar macht begon te verliezen, kwamen er in Noord-Arabië twee rijken op als grootmacht. Deze rijken waren gesticht door geëmigreerde Arabieren, die zich de Gassanieden en Lakhmiden noemden. Zij emigreerden vanuit het zuiden naar het noorden vanwege het feit dat de Marib dam op dat moment aan het instorten was. De Gassanieden, die in verbinding stonden met het Romeinse Rijk, hadden de macht in Syrië gegrepen. De Lakhmiden daarentegen waren verbonden aan de Gassanieden en hadden Irak in handen dat heeft voortbestaan tot aan de komst van de islam.

Deze Gassanieden zijn van oorsprong Qahtanieten en hebben geregeerd tussen het jaar 200 en 636. Aan het begin van de eerste eeuw zijn zij getrokken naar de landsgrenzen van Syrië, aan de kant van de Gassan wateren. Het hoofd van de Gassanieden wordt ook wel Jafna genoemd, ofwel Alu Jafna. De Gassanieden hebben in de loop der tijd gezorgd voor een absolute controle in de regio. Ze hebben zich door de beïnvloeding van de Romeinen bekeerd tot het christendom. Ook waren zij daarbij onder de indruk geraakt van de Byzantijnse cultuur. Tot aan de geboorte van de islam hebben zij hun bestaan als vazalstaat, voortgezet aan de hand van de normen en waarden van het Romeinse Rijk. De Romeinen hebben hun grenzen in het zuiden moeten beschermen ten behoeve van de Gassanieden die onder druk stonden van de Bedoeïenen en de Sassaniden. De Gassanieden hebben regelmatig oorlog gevoerd tegen de Lakhmiden.

In de jaren 613 en 614 zijn de staten Palestina en Syrië door de Iraanse Shah Khusro Parviz, veroverd. Hierna zien we het begin van de machtsafname en instorting van de Gassanieden. Nadat de Romeinen in 628 de Iraniërs hadden verslagen en hiermee Syrië en andere delen hadden teruggewonnen, werd de positie van de Gassanieden aangetast. Dit had tot ge-

³ Corci Zeydan, *el-Arab*, p. 98-108; Fr. Buhl, "Tadmūr", IA, XII/1, 113; Hitti, I, 113-118.

volg dat de macht van Gassanieden onbelangrijk was geworden en dat de Romeinen op dat moment de alleenheersers waren. In de periode van Mohammed is het duidelijk geworden dat de Gassanieden gebrek hadden aan een goedwerkend politiek systeem.

Het is alom bekend dat Mohammed, middels een brief, een uitnodiging heeft verstuurd naar prins Harith ibn Abu Samir al-Ghassani. Daarbij heeft Mohammed in het jaar 8/269, al-Harith ibn Umayr, gestuurd als ambassadeur van de islam naar Bosra. Zijn naam is overigens niet detecteerbaar, maar vele bronnen verwijzen naar deze naam. Hier bevond zich de toenmalige prins die werd vermoord door Shurahbil ibn Amr in Mu'tah. Hierna werd er een reis georganiseerd met de naam Mu'tah. Vervolgens is er, vanwege de dreiging van een aanval door de Gassanieden, de Tabouk veldslag georganiseerd. Jabalah ibn al-Aiham is de laatste Gassanieden koning geweest. Hij heeft een christelijk Arabisch leger geleid van in zijn totaliteit 12.000 man gedurende de slag bij Yarmouk in het jaar 15/636. Dit was een veldslag tegen de moslims op bevel van keizer Herakleios, die hem benoemde tot legerleider. Nadat het Byzantijnse Rijk werd verslagen, kwam er ook een einde aan het bestaan en tijdperk van de Gassanieden. Over Jabalah ibn al-Aiham zijn twee beweringen bekend namelijk; Men beweert

dat hij na zijn verlies in de slag bij Yarmouk samen met zijn stamgenoten is teruggekeerd naar zijn eigen grond en vervolgens is overleden als christen. Een andere bewering luidt; Jabalah is na zijn verlies naar kalief Umar gegaan om kenbaar te maken dat hij zich heeft bekeerd tot de islam, waarna hij vervolgens een afvallige is geworden en tot slot is teruggegaan naar de Byzantijnse gronden. Het is bij de laatste bewering onbekend of hij dus als moslim of christen is overleden.⁴

Lakhmiden: Ongeveer vijf kilometer ten zuiden van Kufa, bevindt zich de hoofdstad van dit rijk genaamd al-Hirah. Om deze reden worden de mensen van dit rijk ook wel de mensen van al-Hirah genoemd. Echter, in de derde eeuw kwam er een volk vanuit het zuiden opzetten die zich Banu Lakhm noemden, waardoor er een duidelijk link is met de naam Lakhmiden. De Lakhmiden waren een vazalstaat van de Sassaniden, met als doel om ze te beschermen tegen de Arabische nomaden. Daarbij ontstonden er vaak veldslagen met de Gassaniden. Dit had te maken met de band die de Gassaniden erop na hielden met de Romeinen. Een van de bekendste koningen van de Lakhmiden was al-Nu'man ibn al-Mundhir. Hij was aan de macht in de regeringsperiode tussen 586 en 613 en is gestorven in een gevangenis waarin hij was vastgezet door de Sassaniden regering. Het Lakhmiden koninkrijk veranderde hierdoor in een centraal georganiseerde gouverneurschap dat in handen was van de Sassaniden.

Iyas ibn Qabisa die voortkomt uit de Taghlib stam werd de president van de staat. Ook werd er een Iranese officier benoemd tot commissaris. Bakr ibn Wa'il en zijn stamgenoten konden dit niet rechtvaardigen en om deze reden mondde dit uit in een oorlog tussen de Sassaniden en haar bondgenoten. Deze oorlog werd later bekend als de Zu'kar oorlog, waarin de Sassaniden hun meerdere moesten erkennen in hun tegenstander. Volgens vele historici was Nu'man ibn al-Mundhir de laatste Lakhmiden koning. Het bestuur van Mundhir heeft geleid tot aan de belegering van Irak door Khalid ibn Walid. Hierna werd de stad al-Hirah in het jaar 12/633 zonder enige oorlogvoering geruild voor een *jizya* [een hoofdelijke belasting die wordt opgelegd aan volwassen niet-islamitische mannen], dat overigens wel pas gebeurde na een overeenkomst waarin deze afspraken bekrachtigd werden. De stad werd dus overgegeven aan Walid met daarin

⁴ Corci Zeydan, *el-Arab*, p. 207-220; J. Schleifer, "Gassâniler", IA, IV, 718; Hitti, I, 118-125; Mustafa Fayda, "Cebele b. Eyhem", DIA, VII, 184-185; Ahmet Agirakça, "Gassâniler", DIA, XII, 397-398.

de afspraak dat de burgers een zogenaamde *jizya* moesten gaan betalen en hun eigen godsdienst en bezittingen mochten en konden behouden.

De Quraish stam die in de stad Mekka woonden, hadden een handelsrelatie met de Lakhmiden, ook wel de bewoners van al-Hirah genoemd. Een voorbeeld hiervan is het feit dat de vader van Marwan, Hakim Abu al-As, een parfum uitbracht op de markt die afkomstig was uit al-Hirah. Verder is ook bekend dat kalief Umar handel dreef met een Lakhmid, namelijk Ka'b ibn Adiy, wat ook duidelijk maakt dat er wel degelijk een handelsrelatie plaats heeft gevonden.

Deze handelsrelatie vond zijn oorsprong op het Arabisch schiereiland, in de plaats Anbar, en verplaatste zich vervolgens naar al-Hirah. Hier werd de handelsrelatie verder uitgebreid en naar de overige delen verspreid over het gehele Arabisch schiereiland. Er zijn zelfs beweringen dat de handel zich op deze wijze naar Mekka heeft voortbewogen.

Het heidendom, christendom, Jodendom, manicheïsme en het zoroastrisme waren de meest voorkomende religies in de stad al-Hirah. Echter, het Nestoriaanse christendom wist zich in de vroege periode, binnen een mum van tijd te nestelen in de stad al-Hirah. De mensen uit al-Hirah waren allereerst heidenen, waardoor er onder hen geen enkele aanhang was voor het mazdeïsme. Vervolgens heeft het christendom zich weten te nestelen binnen al-Hirah. Over de tijdsbepaling wanneer het christendom zich daadwerkelijk heeft weten te profileren, zodat de koningen van de Lakhmiden zich tot een bekering inzette, zijn vele verscheidene meningen. Het is wel bekend geworden dat er aan het begin van de vierde eeuw een bisdom heeft bestaan die een centraal gelegen positie innam binnen al-Hirah. Op de helft van deze vierde eeuw, ontstond er een christelijke groep in al-Hirah die lid waren geworden van de Nestoriaanse kerk. In de tweede helft van de zesde eeuw, waarin de moeder van Amr ibn Hind regeerde, was er een christelijke Gassanieden prinses die destijds een klooster heeft laten bouwen in de stad al-Hirah. Aan het einde van diezelfde eeuw heeft Nu'man ibn al-Mundhir het christendom als religie volledig geaccepteerd. Om deze reden hebben de Sassaniden hem, zoals eerder vermeld, geplaatst in de gevangenis.⁵

⁵ Corci Zeydan, *el-Arab*, p.221-241; Fr. Buhl, "Hire", IA, V/1, 536-537; Hitti, I, 123-128; Hüseyin Ali ed-Dakûkî, "Hire", DIA, XVIII, 123-124.

b. Zuid-Arabië

Jemen vóór de Himyarieten: Tussen het jaar 1400 voor Christus en het jaar 650, was het Mineaanse Rijk aan de macht in Jemen. Het centrum van dit Mineaanse koninkrijk was de stad Ma'in, dat zijn oorsprong vond in de ruïnes bij het ontstaan van Sanaa. De bewoners van het Mineaanse koninkrijk hechten grote waarde aan het commerciële handelsleven, waarmee wordt bedoeld dat men de Arabische oogsten die afkomstig waren vanuit India en China werden doorverkocht aan Egypte, Palestina en Syrië. Dit leidde tot een enorme impuls ten behoeve van de economie, waardoor de bevolking veel meer kon verdienen dan met plaatselijke verkopen.⁶

Na het Mineaanse koninkrijk volgde het Saba' koninkrijk dat zich stichtte binnen Jemen. De hoofdstad van deze Sabeërs[ook wel Sabanen of Sabiërs] was in eerste instantie de stad Sirwah, waarna de hoofdstad zich 40 kilometer oostwaarts verplaatste vanaf Sanaa, naar de stad, genaamd Marib. Deze Sabeërs waren vooral bezig met het drijven van handel en landbouw, maar zij richtten zich ook op het maken van(stuw)dammen. Hier van is de bekende Marib dam een mooi voorbeeld. Het Saba' koninkrijk regeerde vanaf het jaar 750 voor Christus tot het jaar 115, waarna het door de Himyarieten is vernietigd.⁷

Himyarieten: De Himyarieten zijn zogenaamde Qahtanieten Arabieren die leefden in de stad Raydan of nu ook wel bekend als de stad Zafar. In een later stadium wonnen zij een oorlog tegen de Sabeërs, waarna zij hun grondgebied overnamen en hiermee de leiding in handen kregen van het gebied. Een korte tijd later waren zij ook de overwinnaars in een strijd om de stad Hadramaut, dat zij dus veroverd hadden. De bewoners van het Mineaanse koninkrijk hebben samen met de Sabeërs gestreden tegen de Himyarieten, de Iraniërs en de Ethiopiërs. De leden van deze laatste stam zijn ook wel bekend als de bewoners van Abessinië. Enkele Himyar koningen kregen de bijnaam *tub'a* toebedeeld, vanwege hun sterke en machtige optreden. De Himyarieten hebben geregeerd tussen het jaar 115 voor Christus en het jaar 525 na Christus.

De Himyarieten hebben op de helft van de vierde eeuw bijna een halve eeuw moeten toestaan dat er geregeerd werd door de Abessijnen. Echter, in het jaar 374 hebben zij hun onafhankelijkheid kunnen terugwinnen.

⁶ Corci Zeydan, *el-Arab*, p. 130-135; Çagatay, p.10-13.

⁷ Corci Zeydan, *el-Arab*, p. 136-140; Çagatay, p.14-17.

In deze tijd waren het christendom en het Jodendom in een felle strijd beland om aanwas te verkrijgen voor hun religies. Het christendom kwam in dit gebied op rond de vierde eeuw, toen de Abessijnen aan de macht waren en de regie in handen hadden. Nadat het Romeinse keizerrijk in tweeën was verdeeld in het jaar 395, ontstond er een situatie waarin het Byzantijnse Rijk heeft geprobeerd om hun politieke gedachtegoed aan de inwoners mee te geven en deze uit te breiden door vele economische activiteiten mogelijk te maken. Hieruit kan opgemaakt worden dat zij veel moeite hebben gedaan om het christendom een plaats te geven op het Arabisch schiereiland. Om deze reden hebben de Byzantijnen een klooster laten bouwen in Najran en meerdere pausen gestuurd naar het gebied, met als doel om meer aanwas te verkrijgen.

Daarentegen is het Jodendom juist door economische handelslieden en de relaties die daardoor ontstonden met Joden die veelal reisden, terechtgekomen in Jemen. Zelfs de koning van de Himyarieten, Dhunuvas, heeft het Jodendom omarmd en daardoor de naam Josef aangenomen. Zijn doel en streven was hierna om het christendom uit te bannen van het Arabisch schiereiland en deed hiervoor alle mogelijke moeite. Dhunuvas was van mening dat de lokale christenen verlangden naar een eenwording met de christelijke Abessijnen en betitelde hen als landverraders. Dit was de reden dat de bewoners van Najran werden verplicht om afstand te doen van het christendom en zich te bekeren tot het Jodendom. Degene die deze bekeering weigerde, werden in kuilen vol met vuur gezet en hierdoor levend verbrand. Deze kuilen staan bekend met de naam *Ukhdood*. Dhunuvas heeft ervoor gezorgd dat de leider van de lokale christenen werd vermoord, de bezittingen van de bewoners werden geplunderd, hun Bijbels werden verscheurd en verbrand en alle bestaande kerken vernietigd werden.

Er wordt beweerd dat er tussen de 4.000 en 20.000 mensen zijn verbrand doordat zij werden geplaatst in deze kuilen, die ook wel de *Ukhdood* worden genoemd. Tevens wordt er algemeen aangenomen dat Koranvers, al-Buruj, verwijst naar dit incident.⁸ Indien dit vers daadwerkelijk verwijst naar dit incident, dan kunnen we aannemen dat de methode om mensen in kuilen te zetten en vervolgens levend te verbranden, verwijst naar het geloven in *tawhid*[monotheïsme]. Hiermee kunnen we dus concluderen dat het christendom een monotheïstische godsdienst is. Dit komt voort vanuit

⁸ Leemhuis, F., De Koran, Houten: Unieboek|Het spectrum, 2013, Soerat al-boeroedj 4-8.

het feit dat de genoemde in dit vers worden betiteld als ‘*mu’min*’, wat gelovige betekent en daarmee de tekst “Zij koesterden alleen maar wrok tegen hen omdat zij geloofden in God” verwijst naar het monotheïstisch karakter van het christendom. Op het moment dat de islam in opkomst was zijn de machthebbers van de Himyarieten zich gaan verplaatsen naar de kleinere emiraten om daar hun bestaan voort te zetten.⁹

Het bestuur van de Abessijnen in Jemen: Een overlevende van de gebeurtenissen verricht door Dhunuvas is vervolgens naar een heerser van Abessinië getrokken, waar hij de gebeurtenissen heeft meegedeeld en vervolgens om een hulproep heeft gevraagd. De keizer van Abessinië heeft hier direct actie op ondernomen door 70.000 soldaten te sturen, onder leiding van commandant Eryat en officier Abraha, naar het rijk van Dhunuvas. Deze oorlog werd door Dhunuvas verloren, waarna hij heeft geprobeerd om zelfmoord te plegen door op zijn paard richting de zee te trekken of door te verdrinken toen hij probeerde te vluchten. Zijn dood had als gevolg dat er een einde kwam aan het Himyarieten koninkrijk. Hierna heeft Eryat door een strijd Jemen weten te veroveren, waarna hij dit als een staat heeft vastgemaakt aan het Abessijnse Rijk. Hiermee begon er een absolute regeringsperiode van 55 jaar, waarna ook het Abessijnse Rijk ten onder ging. We kunnen hiermee concluderen dat de Abessijnen die als redders naar Jemen trokken, zich hebben gevestigd als ordinaire binnendringers. Echter, zoals eerder genoemd hebben de Himyar bestuurders tot aan de tijd van Mohammed voortgeleefd op de kleine en lokale emiraten.

Ondertussen hadden Eryat en Abraha onderling onenigheid gekregen, omdat Abraha veel steun kende vanuit de eigen bevolking. Hierdoor vermoorde Abraha, Eryat, waarna hij als een alleenheerser over Jemen begon te regeren. Omdat de Abessijnse autoriteiten geen burgeroorlog wilden, schreven zij een brief aan Abraha waarin zij gehoorzaamheid eisten en de goedkeuring gaven aan Abraha om te dienen als gouverneur in Jemen. Abraha heeft vervolgens in Sanaa een kerk laten bouwen, die ook wel bekend staat als al-Qullays, waarmee hij alle Arabieren heeft aangespoord om deze te bezoeken. Deze actie leidde tot een verhitte reactie bij de Arabieren, waarna een lid van de Banu Kinanah stam de kerk bezocht en deze beklad-

⁹ Ibn Hisham, *Al-sira al-Nabawiyya*, tah. Mustafa es-Sakkâ, Cairo 1955, I, 35-72; Corci Zeydan, p. 141-151; Cevad Ali, *el-Mufasssâl fi Târîhi'l-Arab Kable'l-Islam*, Bagdad 1993, II, 510-599; Çagatay, p. 17; Hüseyin Algül, “*Himyeriler*”, DIA, XVIII, 62-63.

de en onteerde. Dit wekte vervolgens veel woede bij Abraha, waarna hij besloot om met een heel leger dat geleid werd door een stel olifanten, richting Mekka te trekken met als doel om de Ka'ba te vernietigen. Er werden in Waadi Muhassar, een kleine strategische plaats, enkele hoofdkwartieren opgezet. Hier werden de gesprekken tussen Abraha en de Quraish stam gehouden. De cavalerie van Abraha hebben slechts de poorten van Mekka weten te bereiken, waarna zij zijn gestopt en de Quraish stam hebben ontdaan van hun bezittingen en vele plunderingen hebben verricht. Ze hebben tevens de opa van Mohammed, Abd al-Mutallib, ontdaan van tweehonderd kamelen. Enkele stammen waaronder de Quraish, Kinanah, Khuza'a, hebben getracht een hergroepering te creëren om zodoende de strijd aan te gaan met Abraha. Echter, zij realiseerden zich dat zij geen schijn van kans maakten tegen Abraha en hebben om die reden afgezien van een gevecht tegen hem. Abraha liet ondertussen weten graag een gesprek te willen voeren met Abd al-Mutallib. Abd al-Mutallib ging naar hem toe en verzocht hem om zijn kamelen vrij te geven. Dit leidde tot hevige verbazing bij Abraha, waarna Abd al-Mutallib kenbaar maakte dat deze kamelen tot hem toebehoorden. Hij vertelde hierbij ook dat hij heeft geprobeerd om de kamelen te redden en dat de Ka'ba een eigenaar kende die het met alle macht zou beschermen. Na deze woorden verliet Abd al-Mutallib de plaats van Abraha en bad bij terugkomst in Mekka tot God.

Abraha heeft vervolgens alle verzoeken om de vernietiging van de Ka'ba moeten tegenhouden van zich afgeslagen en zijn leger de opdracht gegeven om de actie, met betrekking tot de vernietiging van de Ka'ba, in gang te zetten. Echter, aan de voorkant van het leger bevond zich een olifant die plots geen stap meer zette. Een groot deel van het leger die diende voor Abraha werd door vogels, die in de Koran worden benoemd als de *Ababil* vogels, uitgeschakeld.¹⁰ Deze vogels lieten in grote kuddes vele stenen vallen op de hoofden van de olifanten. Abraha vluchtte vervolgens, zwaargewond en met veel moeite om in leven te blijven, naar Jemen waarin hij vervolgens in het jaar 571 stierf.

Het bestuur van de Sassaniden in Jemen: Na de dood van Abraha, kwamen zijn zonen aan de macht die oneerlijkheid tegenover de bevolking direct strafbaar stelden door middel van een vervolging. Sayf ibn Dhi-Ya-

¹⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat al-fiel 1-5.

zan, lid van de koninklijke familie van de Himyarieten, vroeg hulp aan de Sassaniden heerser Anushehrawan, ook wel bekend als Khusro I.

Khusro stuurde een leger onder leiding van een persoon genaamd Vahriz. Hij maakte een einde aan het Abessijnse Rijk in Jemen en zorgde er daarmee voor dat Sayf ibn Dhi-Yazan aan de macht kwam. Ondertussen ging er een groep van de Quraish, waarvan Abd al-Mutallib ibn Hashim de voorzitter was, van Mekka naar Jemen om Sayf ibn Dhi-Yazan te feliciteren met zijn overwinning en zijn verkregen machtspositie. Direct nadat het Sassanidische leger uit Jemen was vertrokken, werd Sayf ibn Dhi-Yazan vermoord door een Abessijn. Hierna besloot Khusro, om onder leiding van de dezelfde commandant, opnieuw een leger te sturen naar Jemen om de verovering op de Abessijnen te realiseren.

Daarna heeft hij Jemen als staat verbonden aan het Sassanidische Rijk. Vahriz heeft vervolgens, in dienst als een Sassanidische gouverneur, belastinggeld opgehaald en/of ingezameld in de naam van Khosrow II. Na Vahriz hebben verschillende bekende namen, waaronder Marzban, Teynudjan, Hurre Khosrow en Bazan, in Sanaa als gouverneur gediend. Op deze manier heeft de Sassanidische regering ruim 55 jaar stand kunnen houden. De laatste Sassanidische gouverneur in Jemen, was tevens de eerste gouverneur van de islamitische staat en bekeerde zich in het jaar 7/269 tot de islam. Naderhand vervolgde hij zijn functie in dat gebied als een gouverneur van Mohammed.

Hadramaut, een plaats ten oosten van Jemen, staat vanaf de vierde eeuw onder het bewind van het Himyar koninkrijk dat later onder bewind kwam van Iranese gouverneurs. Toen de islam tot stand kwam was het gebied onder het bewind van verschillende hoofden en daardoor werd het gebied bestuurd door meerdere stammen.

c. Hidjaz gebied

Algemene informatie: Zonder enige twijfel is Hidjaz, ten faveure van de islamitische geschiedenis, op het Arabisch schiereiland de meest belangrijke regio. Dit komt omdat de islam in dit gebied, in een van de meest belangrijke steden, Mekka is ontstaan. De islam heeft zich in Medina ontwikkeld om zich vanuit hier verder te verspreiden. Een ander zeer belangrijke stad in dit gebied is Taif. Om deze reden zullen wij bij het bespre-

ken van de Hidjaz regio vooral de belangrijke steden Mekka, Medina en Taif gaan behandelen.

Mekka is zowel een religieus als een economisch centrum in het gebied. De Ka'ba die zich hier ook bevindt, zorgt ervoor dat dit hét religieuze centrum is van de islam. De Ka'ba wordt al vanaf de tijd waarin Abraham leefde beschermd. Daarbij is het ook belangrijk om te vermelden dat de economische handelsroute ontstond in Jemen en reikte tot aan de Golf van Aqaba. Hierna ging de handel door Mekka en Medina en was dit verbonden aan de poorten en havens van de Middellandse Zee. Daarbij werden er op verschillende momenten gedurende een jaar meerdere markten opgezet, met een omvang die wij hedendaags ook wel kunnen vertalen naar de beurzen. We kunnen dus concluderen dat dit een zeer belangrijk gebied is omdat de Ka'ba een religieus centrum vormt en omdat de Hidjaz zich bevindt op de route tussen Jemen en Syrië.

De Hidjaz is in tegenstelling tot Noord- en Zuid-Arabië nooit blootgesteld aan doelgerichte bezettingsaanvallen door grootmachten als het Sasaniden- of het Byzantijnse Rijk. In de vroegere geschiedenis zijn er wel vele rijken en/of staten geweest die hebben geprobeerd om de plaats Hidjaz te bezetten, maar dit leidde opnieuw niet tot het gewenste resultaat. Een belangrijke reden hiervan is het feit dat het terrein waarop Hidjaz ligt nogal bergachtig is en waarin de wegen zeer krap zijn. Dit zorgt voor een zeer slechte infrastructuur waardoor vele legers de regio niet konden bereiken. Het feit dat de Hidjaz regio een vrij matige economie kende, zorgde ook voor een afkeer voor een eventuele bezetting van de regio. Het was een absoluut onaantrekkelijke plaats voor vreemden, waardoor het gezien de economische staat van de regio, zeer lastig zou zijn om eventuele belastingen te innen. Ook was het niet aantrekkelijk om naar de regio af te reizen omdat de kosten die een belegering met zich mee zouden brengen niet gecompenseerd konden worden met de verdiensten van eventuele bezetting. Dit was de reden dat, gedurende de opkomst van de islam, de Hidjaz en Nadjd de belangrijkste gebieden werden op het Arabisch schiereiland. De gebieden buiten deze twee regio's werden middels een invasie toegekend aan buitenlanders die het gemunt hadden op deze plaatsen. De inwoners van Hidjaz hebben generaties lang de sfeer van vrijheid geproefd, de elementen van hun afstamming en de taal beschermd tegen vreemde componenten.

Mekka en het bestuur van Mekka vóór het tijdperk van de Quraish:

Mekka heeft in de islamitische geschiedenis en in de ogen van moslims een belangrijke plaats ingenomen. Profeet Mohammed is in deze plaats geboren, getogen, getrouwd en hij heeft hier de opdracht tot zijn profeetschap verkregen waarna hij dertien jaar van zijn profeetschap heeft geleefd in Mekka.

De bekende plaatsen zoals de Ka'ba, Masjid al-Haram, Safa en Marwa bevinden zich in Mekka. De rituelen die worden gedaan met betrekking tot de pelgrimage worden eveneens in Mekka en de omringde plaatsen zoals Arafat, Muzdalifah en Mina, verricht. Moslims verrichten hun gebeden in de richting van de Ka'ba. De bedevaart is een van de vijf zuilen van de islam en kan enkel verricht worden door een bezoek te brengen aan de heilige stad Mekka.

Er wordt beweerd dat de al-'Amaaliqa stam de eerste bewoners waren die zich de stad Mekka eigen hebben gemaakt. Vervolgens heeft de Banu Jurhum stam, die hun oorsprong vonden in Zuid-Arabië, zich gevestigd in Mekka. De leden van deze Jurhum stam hebben destijds, samen met profeet Ibrahim (Abraham), zijn vrouw Hajar (Hagar) en hun zoon Ismail (Ismael), in de valleien van Mekka de Ka'ba opgebouwd. Ismail is hier tevens opgegroeid en vervolgens getrouwd met een vrouw van de Jumhur stam. Van origine is Ismail een Hebreëer, maar hij heeft dankzij de verbintenis met de Jumhur stam die hun oorsprong in Jemen vonden, de Arabische taal weten te leren. Vanuit zijn lijn is de *al-Arab al-Musta'rib* [het worden van een Arabier], ofwel de gearabiseerde zuid-Arabieren, voortgevloeid. In de tijd van profeet Ibrahim werd de pelgrimstocht, ook wel de *hajj* genoemd, verplicht gesteld aan de bewoners van Mekka die zich bevonden in een veilige omgeving. Tot aan zijn dood heeft Ismail zelf toezicht gehouden op het beschermen van de Ka'ba, waarna hij deze belangrijke taak vervolgens overgaf aan zijn zoon Nabit. Na het tijdperk van Nabit hebben de leden van de Jumhur stam zelf de verantwoordelijkheid genomen om de Ka'ba blijvend te beschermen en dus tegelijkertijd ook Mekka te voorzien van een uitermate goede beveiliging. De kleinkinderen van Ismail hebben getracht om zonder enige vorm van conflicten of geweld in harmonie samen te leven met de leden van de Jumhur stam. Naarmate de tijd vorderde ontgroeide de kinderen van Ismail de stad Mekka. Dit kwam door een gebrek aan

ruimte, waarna een deel besloot om hun heil te zoeken in de overige verschillende gebieden op het Arabisch schiereiland.

Na verloop van tijd begonnen de leden van de Jumhur stam zich oneerbiedig te gedragen tegen de Ka'ba. Zij deden dit door middel van het beledigen van de Ka'ba bezoekers en het afhandig maken van de cadeaus en giften, die nota bene door de bezoekers van Mekka werden gebracht, die zich aan Mekka toebehoorde. Ondertussen waren het de leden van de Banu Khuza'a stam die zich vanuit Jemen verplaatsten richting Mekka. Zij bereikten de plaats Marru Dhahran, waar zij zich aansloten bij de Bakr ibn Abd Manat stam en de strijd aangingen met de Jumhur stam. Na een hevig gevecht was het hen in het jaar 207 gelukt om de Jumhur stam te verdrijven uit Mekka. Na deze verdrijving kwam de macht over en het beheer van Mekka in handen van de Banu Khuza'a stam. Deze stam heeft de stad Mekka ruim 200 jaar van bestuur voorzien. Na die periode ontstond er een zeer belangrijke, maar tevens heel negatieve gebeurtenis in de geschiedenis van Mekka. De leider van de Khuza'a stam, Amr ibn Luhay al-Khuza'a, was de eerste persoon die probeerde om de religie van profeet Abraham structureel te veranderen in een godsdienst bestaande uit het vereren van afgoden en de daarmee gemoeide plaatsing van vele beelden van afgoderij binnen de Ka'ba. Hij bracht beelden mee naar Mekka, die hij in de buurt ophaalde van de Syrische stad Belka, genaamd Ma'ab, en plaatste deze vervolgens binnen de Ka'ba. Het gevolg van deze actie was dat de afgoderij zich zeer snel verspreidde. Enkele geloofsrituelen die stamde uit de tijd van profeet Abraham werden behouden, maar deze gingen vanaf dat moment gepaard met afgoderij. Dit was het broeinest voor de verspreiding van deze nieuwe religie.

Het Quraish bewind in Mekka: De Quraish stam leefden, gedurende het bewind van de Khuza'a stam, op een zeer rommelige manier samen met de Banu Kinanah stam binnen Mekka. Fihir ibn Malik, die de Quraish stam hun naam heeft gegeven, had een kleinzoon op de zesde lijn van afstamming, genaamd Qusai ibn Kilab. Hij heeft het bestuur van Mekka en de Ka'ba in handen gekregen dankzij Fihir ibn Malik. Op zeer jonge leeftijd verloor Qusai zijn vader, waarna zijn moeder hertrouwde met een Syrische man. Hij heeft zijn jeugd dan ook voornamelijk doorgebracht met zijn moeder in Syrië. Qusai is als opa, die als vijfde in de lijn stond tot aan profeet Mohammed, teruggekeerd naar Mekka, waarna hij vervolgens trouw-

de met Hubba, de dochter van de leider van de Khuza'a stam, Hulayl ibn Habsiyyah. Vanuit dit huwelijk zijn er vier kinderen voortgevloeid met de namen: Abd al-Dar ibn Qusai, Abd al-Uzza ibn Qusai, Abd ibn Qusai, en Abd Manaf ibn Qusai. Toen de schoonvader van Qusai overleed, wilde hij de sleutels van de Ka'ba in handen krijgen. Echter, hij kwam een zeer sterke oppositie tegemoet. Hij heeft uiteindelijk, met behulp van zijn broer vanuit de moederlijn genaamd Zuhrah, het bestuur weer in handen gekregen over de stad Mekka ten koste van de Khuza'a stam. Hij kreeg hiermee het beheer over Mekka, de *haji* en overige dienstverleningen. Hiermee kwam er een einde aan het bestuur van de Khuza'a stam en ontplooidde zich derhalve het nieuwe bestuur van de Quraish stam.

Toen Qusai het bestuur in handen kreeg over Mekka heeft hij ervoor gezorgd dat de Quraish stam, die op dat moment als semi-nomaden leefden, een plek kregen in het *Haram*-gebied, gevestigd in Mekka. De huizen van de Quraish stam mochten niet hoger reiken dan de Ka'ba op dat moment was. Vanwege het feit dat hij de stam bijeen heeft gekregen, werd hij de al-Mu'jamul genoemd, wat ook wel verenigen betekent. Hij heeft vervolgens zijn directe naasten in het centrum van de stad laten vestigen, terwijl de kennissen en zijn verre familieleden het moesten doen met een plek aan de rand van de stad. De Quraish die zich in het centrum vestigden kregen de bijnaam al-Bitah, terwijl de Quraish leden die aan de rand van de stad woonden verkregen de bijnaam az-Zawahir. Dit was het moment dat de Quraish stam definitief afstand hadden genomen van hun nomadenleven en zij het leven op een vaste plek hadden verwelkomd. Dit wordt ook wel *Hadari* genoemd. In de periode waar de islam net opkwam, bestond de Quraish al-Bitah uit de volgende stammen: Banu Hashim, Banu Umayya, Banu Nawfal, Banu Mutallib, Banu Zuhrah, Banu Abd al-Dar, Banu Asad, Banu Taym, Banu Makhzum, Banu Adiy en Banu Sahn.

Qusai heeft tijdens het bestuur van Mekka, wat vernieuwingen gebracht in de dienstverlening met betrekking tot de *haji*. Naast de Ka'ba heeft hij de Dar an-Nadwa gebouwd, waar de Quraish hun belangrijke zaken bespraken. Hij verzamelde elk jaar geld op van de leden van de Quraish stam om zo maaltijden klaar te maken en deze tijdens de *haji* periode aan de pilgrims, armen en aan hen die geen eten hebben, te geven, in zowel Mekka, Mina en in Arafat. Deze taak wordt later bekend als de *Rifada*. Qusai heeft

in het binnenhof van de Ka'ba een bad geplaatst van leer. Dit bad werd buiten de stad gevuld. Men haalde dit water uit putten en droegen dit op de rug van de kamelen naar het bad. Met deze vorm van transporteren werd het water behoefte van de pelgrims vervuld. Deze taak werd vervolgens ingesteld met de naam *Siqaya*. Daarbij heeft hij op verschillende plaatsen in Mekka putten laten graven. *Al-Hijaba*, ook wel *Sadana* genoemd, wordt gebruikt voor diegene die de toegang tot de Ka'ba door middel van sleutels beheert en de verzorging van het doek op zich neemt. Hiermee wordt de bescherming van de Ka'ba gewaarborgd. De vlag *al-Liwa*, is door middel van een concessieovereenkomst in de handen beland van de Quraish stam.

Qusai is ongeveer rond het jaar 480 gestorven, waarmee hij er door middel van het overgeven van de taken, voor heeft gezorgd dat deze bij zijn zoon, Abd al-Dar, terecht zijn gekomen. Echter, op het moment van het overdragen van de taken ontstonden er geschillen onder zijn kleinkinderen met betrekking tot de erfenis. Vanuit de Banu Abd al-Manaf stam hebben Hashim, Abd Shams, Nawfal en Mutallib ervoor gezorgd dat de handel van de Quraish een enorme ontwikkeling heeft ondergaan die zelfs een internationale verbreding heeft bereikt. Hierdoor hebben zij, volgens vele regeerders van de omringende landen en in de ogen van de Arabieren, heel veel bekendheid genoten. Het doel van de vier broers was om de *al-Hijabah*, *Rifada*, *Siqaya* en de *al-Liwa*, beter bekend als de Dar an-Nadwa die destijds nog in handen waren van de (klein) kinderen van Abd al-Dar, te veroveren. Dit heeft gezorgd voor een tweedeling binnen de Quraish stam. Banu Asad, Banu Zuhrah, Banu Harith en Banu Taym verkregen hierdoor de steun van de Banu Abd al-Manaf stam. Zij hebben hierna een eed afgelegd, door het stoppen van de handen in een grote ketel die opgesteld stond bij de Masjid al-Haram en het uitsmeren van de handen aan het doek van de Ka'ba. Hiermee hebben zij verklaard dat het bondgenootschap, wat zij waren aangegaan, nooit en te nimmer te doorbreken. Dit was tussen de stammen een zogenaamde belofte voor het leven. Om deze reden werden zij de *Hilf al-Mutayyabun* genoemd, dat staat voor diegene die hun geuren door middel van smering hebben vereeuwigd. De stam van Mohammed, genaamd de Banu Hashim, hoorde tevens tot deze Mutayyabun.

Anderzijds hebben de Banu Sahn, Banu Jumah, Banu Adiy en Banu

Makhzum stammen samen met de Banu Abd al-Dar stam als reactie een alliantie gevormd. Zij hebben hierbij ook een eed afgelegd bij de Ka'ba om het bondgenootschap nooit op te geven en hiermee elkaar dus te allen tijde trouw te blijven. Zij verkregen hierdoor de bijnaam *Hilf al-Ahlaf*, wat ook wel alliantie betekent. Deze twee groeperingen, de *al-Mutayyabun* en *al-Ahlaf* wel te verstaan, waren bereid om een oorlog te voeren tot de ene groepering de ander van de kaart had gevaagd. Waar men een langdurige oorlog verwachtte leidde dit opmerkelijk genoeg tot vrede. Er werd hierna besloten om de verdeling van de taken weer te herenigen in zijn puurste vorm. De verdeling werd als volgt: de Banu Abd al-Dar stam verkreeg de *al-Hijaba*, *al-Liwa* en *an-Nadwa* taken, terwijl de Banu Abd al-Manaf stam de taken *Rifada* en *Siqaya* toegekend kreeg. De overgrootvader van Mohammed, Hashim ibn Abd al-Manaf, nam de taken *Rifada* en *Siqaya* op zich. Beide partijen hebben deze verdeling, tot aan de geboorte van de islam, nooit aangepast of herverdeeld en de afspraken zoals zij waren gemaakt gedurende de overeenkomst te allen tijde gerespecteerd. De vastgestelde en verdeelde taken door Qusai, waarbij de taken *Rifada* en *Siqaya* toegekend waren aan de Banu Hashim stam en de *al-Liwa*, *an-Nadwa* en de *al-Hijaba* waren toegekend aan de Banu Abd al-Dar stam, waren nu in handen gevallen van de Banu Umayya stam. Deze taken waren ten tijde van het commandantschap dat Qusai had betreden, van generatie tot generatie overgegeven aan de opvolgers.

Tussen de dood van Qusai en het tot stand komen van de islam heeft ruim anderhalve eeuw gezeten. In de tussentijd zijn er de nodige vernieuwingen, vanwege het feit dat er behoefte was aan innovatieve taken die werden besloten door Qusai, aan Mekka en aan het bestuur hiervan doorgevoerd. Ten tijde van de geboorte van de islam waren er twaalf taken, die werden toegekend aan het bestuur van de Ka'ba, zichtbaar geworden. De taken die deze stammen voornamelijk uitvoerden waren *Rifada*, *Siqaya* en *an-Nadwa*. *Rifada* betekende het inzamelen van geld bij de inwoners van Mekka om hiermee de arme pelgrims te kunnen voorzien van de nodige levensbehoeften. *Siqaya* was het behoeden van pelgrims voor dorst vanwege de warme omstandigheden. Deze taken werden dus zoals eerder vermeld uitgevoerd door de Banu Hashim stam, maar is als laatst in praktijk gebracht door Abbas ibn Abd al-Mutallib. *An-Nadwa* was de taak om de voorzitter van de Dar an-Nadwa te zijn en hiermee te zorgen voor

een goede omgeving waarin de belangrijkste zaken van de Mekkanen en de Quraish stam besproken konden worden. De bijeenkomsten die daarvoor *an-Nadwa* werden genoemd, werden hier gehouden. Deze taak lag in handen van de Banu Abd al-Dar stam. Tevens werden hier verschillende trouwceremonies en vele besnijdenissen van jongens gehouden. Het was ook de plaats waar de commandanten, voordat de oorlog aanving, de vlag voor een strijd ophaalden. Op het moment dat er sprake was van vrede, werd deze vlag zorgvuldig beschermd en bewaard in de zaal van het zogenaamde 'gemeentehuis'. *Al-Hijaba*, ook wel de taak van de verzorging en bescherming van het doek van de Ka'ba en de daarbij behorende sleutels, was in handen van Uthman ibn Talha. De *al-Liwa*, ook wel de taak genoemd van de persoon die de vlag van de Quraish mocht dragen, lag in handen van Banu Abd al-Dar. De *Saqqr*, ofwel *al-Uqaab*, was de adelaar en hiermee het symbool die afgebeeld stond op de vlag van de Quraish. Deze vlag werd tevoorschijn gehaald op het moment dat er een oorlog woedde en werd gedragen door de commandant van het leger. De *Ashnaq*, ook wel de taak genoemd waarin door een persoon werd bepaald wat de hoogte bedroeg van het bloedgeld, de waarde was met betrekking tot geldelijke verplichtingen en de algemene schade zou zijn. Deze taak lag in handen van kalief Abu Bakr van de Banu Taym stam. *Qubba* betekent letterlijk het oprichten van een tent ten tijde van oorlog waarin de soldaten van de Quraish stam tot rust konden komen en waarin goederen zoals zwaarden, voedsel en geld goed bewaard konden worden. De commandant van het leger van de Quraish stam werd de *A'inna* genoemd. Deze taak lag in handen van Khalid ibn Walid. De *Sifarah*, ook wel bekend als het ambassadeurschap, was de naam die vreemdelingen toekenden aan de Quraish stam. De *Aysar*, het toepassen van een kansspel om te bepalen of men wel of niet door moest gaan met bepaalde bezigheden. Dit werd door de Quraish stam voor elke strijd gedaan en is beter bekend als de *al-Azlam*. Deze taak werd toebedeeld aan de Banu Jumah stam van Safwan ibn Umayya. De *Mashura* werd toegepast vlak voordat er beslissingen moesten worden genomen door de Quraish stam. Hiermee werd er advies gevraagd aan diegene die de taak had om de tegenstander te analyseren. Deze taak was toebedeeld aan Yazid ibn Zama'a van de Banu Asad stam. De *Hukuma* of *Amwal Muhajjara*, die de letterlijke betekenis offers brengen aan het heiligdom bezat, was een taak die al-Harith ibn Qays van de Banu Sahm stam

betreden had. Hiermee moest hij ervoor zorgen dat de offers die afgodsbeelden hadden gekregen goed werden beschermd en veilig werden opgeslagen.¹¹

Een korte periode voor de geboorte van de islam heeft het Byzantijnse Rijk tevergeefs geprobeerd om een koninkrijk te stichten in Mekka. De Byzantijnse keizer Justinus heeft Uthman ibn al-Khuwayrith van de Asad stam, nadat hij het christendom had geaccepteerd, een kroon gegeven en deze op zijn hoofd geplaatst. Hij heeft Uthman ibn al-Khuwayrith een brief meegegeven waarin stond vermeld dat hij door hem was aangesteld als heerser over de Mekkanen. De keizer eiste middels deze brief dat de Mekkanen hem als keizer moesten accepteren en de daarbij behorende belasting aan hem moesten betalen. Bij zijn terugkomst in Mekka liet Uthman ibn al-Khuwayrith zijn stam bijeenkomen om, middels de brief die hij meekreeg van Justinus, de mensen te informeren over deze nieuwe wending. Het volk van Mekka weigerde deze brief resoluut en verklaarde het volgende: “Het volk in Mekka dat aan vrijheid gewend is, zal het nooit accepteren om door een koning dan wel keizer geregeerd te worden”. Hiermee weigerden de inwoners van Mekka de wens van keizer Justinus. Bij acceptatie van deze wens zou de economische handel met Iran, waarmee het Byzantijnse Rijk op dat moment in conflict was, in het geding komen en dat wilden de inwoners van Mekka absoluut niet. Vanwege het feit dat de inwoners van Mekka weigerden om de wens van de keizer Justinus in vervulling te laten gaan, hebben de Byzantijnen vele leden van de Quraish stam die op dat moment op doortocht waren naar Syrië, lastiggevallen en in verscheidene gevallen zelfs gearresteerd. Echter, deze druk heeft niet kunnen leiden tot het verwachte resultaat.

In de politieke geschiedenis van Mekka en ten tijde van de Quraish stam, waarin Mohammed pas twintig jaar was, woedde er een oorlog die de *Fijar* oorlog werd genoemd. Ook was er een overeenkomst ontstaan die de naam *Hilf al-Fudul* heeft gekregen. Deze onderwerpen hebben een hele belangrijke plaats binnen de islam, maar dit wordt later in het boek nog meer verduidelijkt op het moment dat de jeugdige tijd van Mohammed ter sprake komt.

¹¹ Ezraki, Ahbāru Mekke, Mekke, 1352, 1357; Ibn Habīb, *al-Munammak fi Ahbāri Qureysh*, tah. Hursid Ahmed Fārik, *Haydarābād* 1964; Corci Zeydan, *el-Arab*, p. 275-280; Cevad Ali, IV, 5-127; W. M. Watt, “*Quraysh*”, EI2, V, 434-435; Mustafa Fayda, Halid b. Velid, Istanbul 1990, p. 21; Ibrahim Sarıçam, *Emevi-Hāsimi İlişkileri*, Ankara 1997, p. 33-68.

Yathrib(Medina): Nadat Mohammed hier zijn *hijra* had gedaan, kreeg deze stad de naam Medina. De oude bewoners van deze stad waren leden van de al-'Amaaliqa stam. Toen de al-'Amaaliqa stamleden de stad Medina verlieten, in het begin van de zesde eeuw voor Christus, trok de Babylonische koning Nebukadnezar de macht naar zich toe en bezette de stad Jeruzalem, nam de plaatselijke Joodse bevolking mee en bracht hen naar Babylonië. Hier wisten enkele Joden zich los te maken van het bewind van Nebukadnezar, vluchtte naar de Hidjaz regio en vestigden zich in Waadi al-Qura, Fadak en Yathrib. Nadat het christendom zich had verspreid in Syrië, werden deze Joden in de gaten gehouden door de Romeinen. Hierop volgend zijn enkele Syrische en Palestijnse joden geëmigreerd naar Yathrib. De stammen die zich vervolgens vestigden in Yathrib waren Banu Qurayza, Banu Nadir en Banu Qaynuqa en enkele Joodse stammen. De Joden die zich vervolgens binnen de Hidjaz regio vestigden, namen alle traditionele Arabische gebruiken over en completeerden dit met het aannemen van Arabische namen. Zij waren vooral actief op het gebied van landbouw, handel, juwelen, smeden, weven, het maken van wapens en landbouwwerktuigen. De Joden verbleven toentertijd net als de Arabieren in zelf gecreëerde wijken. Het is zeer waarschijnlijk dat het instorten van de Marib dam in Jemen een grote invloed had op de emigratie, in de tweede en derde eeuw, van zuid-Arabieren naar het noorden. Hierdoor werd de Banu Azd stam in tweeën gesplitst en zo ontstonden de Banu Aws en de Banu Khazraj stammen die zich vervolgens weer vestigden in Yathrib. De Aws stam van Banu Abd al-Ashal en de Khazraj stam van Banu Najjar waren de meest bekende stammen in hun soort ten tijde van de opkomst van de islam.¹²

Taif: Ongeveer 120 kilometer ten zuidoosten van Mekka ligt Taif, de woonplaats van de Banu Saida stam. Vanwege de zeer koele en gunstige weersomstandigheden benoemden de Mekkanen deze plaats als hun centrum. Ook hadden vele Quraish stammen en met name Abu Uhayha, Utbah, Shaybah ibn Rabi'a en Abd al-Mutallib, daar bezittingen in de vorm van grond en vele wijngaarden. De Banu Saida stam hield zich vooral bezig met landbouw en handel. Taif is bekend geworden vanwege haar rozijnen, de leerindustrie en de zeer bekende wijnproductie. Naast het houden van wijngaarden hield men zich ook bezig met de bijenteelt. Abu Su-

¹² Cevad Ali, IV, 128-142.

fyan, een van de Quraish handelaren, was een zeer gedreven exporteur van goederen die in Taif werden geproduceerd. Hij zorgde met zijn export buiten het Arabische schiereiland voor veel bekendheid ten aanzien van zijn producten.

Zoals eerder beschreven was er gedurende de opkomst van de islam, in de regio van Hidjaz, absoluut geen sprake van een gelouterde eenheid met betrekking tot een of meerdere autoriteit(en) die de regio regeerde. Bij het opstellen van het sociale stelsel is rekening gehouden met de machtsverhoudingen tussen de stammen, waardoor de constructie automatisch werd gebaseerd op bloedverwanten, tradities en gewoonten. Hierdoor kregen rechters, stamraadsleden en de voorzitters een aanzienlijke positie toegekend binnen een van de steden of de gehele regio.¹³

3. Sociale en culturele klimaat

a. Bevolkingsstructuur

In dit hoofdstuk worden de elementen besproken die gedurende de opkomst van de islam betrekking hadden op het samenleven van Arabieren, Joden, Iraniërs en vele diverse etnische groepen die hun heil hadden gevonden op het Arabisch schiereiland.

De oorspronkelijke inwoners van Arabië zijn de Arabieren en zij zijn vanwege historisch gegronde redenen te verdelen in twee groepen. Als eerste de groep die heeft geleefd in de tijd dat er nog geen sprake was van de islam en die nu niet meer bestaan. De stammen als Ad, Thamud, Medyen en 'Amaaliqa worden de *al-Arab al-Ariba* genoemd. De tweede groep wordt de *al-Arab al-Baqiya* genoemd en deze stamlijn heeft zich voortgezet in een door tweeën gesplitste groep.

Al-Arab al-Ariba: dit zijn de echte Arabieren. Deze worden ook wel Qah-tanieten genoemd en hun land van herkomst is Jemen. Zij krijgen ook wel de naam 'Zuid-Arabieren' toegeworpen. Ook deze groep wordt verdeeld in twee groepen; Banu Jurhum en Banu Ya'rub. Uit deze Banu Ya'rub, Kahlan en Himyar stammen zijn vele andere kleine en grote stammen voortgevloeid. De welbekende Khuza'a stam komt voort uit de Himyar stam en de Azd komt voort uit de Kahlan stam. De ook zo bekende Qahtani stammen zijn: Khuza'a, Azd, Muzhij, Hamdaan, Kinda, Kalb, Uzra, Ans, Morad, Kozaa, Juzam, Alu Jafna(Gassanieden), Lakhm, Tay, Ash-ar, Aws en Khazraj.

¹³ Cevad Ali, IV, 142-157.

Enkele Qahtani stammen hebben het Arabisch schiereiland mede doordat de Marib dam op instorten stond en natuurlijk nog vele andere redenen en in verschillende tijdspanne, verlaten. Zij hebben zich vervolgens elders op het schiereiland gevestigd. Van de Qahtani stam hebben de Gassanieden zich gevestigd in Syrië, de Lakhm en Juzam in al-Hirah, de Khuza'a in Mekka, de Kinda eerst in Bahrein, vervolgens in Hadramaut en tot slot in Nadjd en de Aws en Khazraj in Medina.

Al-Arab al-Muta'arriba (of *al-Musta'riba*): Dit waren stammen die van oorsprong geen Arabisch karakter hadden, maar later met de tijd gearabiseerd zijn. Zij worden ook wel de Ismaëlieten genoemd, vanwege het feit dat zij afstammen van de generatie van profeet Ismael (Ismail). Omdat Ismael afkomstig is van de lijn van Adnan worden zij ook wel Adnanieten genoemd. Toen Ismael zich vestigde in Mekka, sprak hij net als zijn vader Hebreuws of Aramees en trouwde hier met een vrouw van de Jumhur stam die vielen onder de Qahtanieten. Zijn lijn wordt als eerbetoon betiteld als *al-Arab al-Musta'riba* vanwege het feit dat hij met een vrouw van de Jumhur stam was gehuwd en dus was gearabiseerd. Dit is de reden dat de lijn van Ismael vanaf begin af aan Arabisch is. Zij worden ook wel de noord-Arabieren genoemd. Adnan is de stamvader van profeet Mohammed vanaf de 21ste lijn. De grootste stammen die zijn voortgekomen uit die lijn zijn: Rabi'a, Mudar, Qays'Aylan, Ghatafan, Kinanah, Quraish en een aantal iets minder bekende stammen die erbij horen onder andere de Sulaym, Khawazin, Tamim, Asad, Khuzayl, Saida, Taym, Hashim en Umayya. Op het moment dat de populatie van de Adnanieten zich vermenigvuldigde ontstond er een grove spreiding over het gehele Arabische schiereiland. De Quraish stam daarentegen bleef wel trouw aan Mekka. De overige Adnanieten hebben hun leven voortgezet als nomaden of semi-nomaden in de plaatsen Tahama, Hidjaz en Nadjd.

Nadat de islam was opgekomen en verschillende legers de gebieden op het Arabisch schiereiland hadden ingenomen ontstond er een vermenging tussen vele stammen. Hierdoor werd de nieuwe generatie ook wel de *al-Arab al-Musta'jim* genoemd.¹⁴

Op het Arabisch schiereiland woonden er los van Arabieren ook nog vele andere etnische minderheden. Er was een duidelijke aanwezigheid van

¹⁴ Semseddin Günaltay, *Islam Öncesi Araplar ve Dinleri*, sad. M. Mahfuz Söylemez-Mustafa Hizmetli, Ankara 1997, p.35; Hakkı Dursun Yıldız, "Arap", *DIA*, III, 273; Ebü Sühbe, *es-Siretü'n-Nebeviyye fî Davi'l-Kur'âni ve's-Sünne*, Beiroet 1988, I, 47-48.

mensen uit Bahrein en Oman, maar ook van Iraniërs die hun herkomst vonden in het oosten van het schiereiland. Tijdens het bewind van het Sasanidische Rijk in Jemen, met een duur van bijna een halve eeuw (575-629), ontstond er een vermenging tussen hen en de lokale Iraanse vrouwen. Hun kinderen werden vervolgens *Abna* genoemd, die vervolgens uitgroeide tot een nieuwe etnische groep. De *Abna* had op politiek gebied en in de vorm van het leger de macht in bezit, maar op den duur is dit veranderd door de arabisering van de cultuur. De laatste stamleden van de Sasaniden en tevens de eerste ambassadeur van de islam, Bazan, heeft al-Aswad al-'Ansi om het leven gebracht vanwege het feit dat hij zichzelf posteerde als de profeet en daaropvolgend moeten we Fayruz al-Daylami niet vergeten, de man die door Abu Bakr naar Sanaa werd gestuurd. Deze twee personen zijn het uithangbord geworden van de *Abna* groep.¹⁵

In de Hidjaz regio bevonden zich ook meerdere stammen die niet Arabisch waren. De Joden woonden in Medina, Khaibar, Waadi al-Qura en Fadak. Op het Arabisch schiereiland bevonden zich, in mindere mate, andere etnische groepen zoals Ethiopiërs, Grieken en Mesopotamiërs. De Ethiopische slaaf Bilal ibn Rabah, Suhayb ar-Rumi en Addas uit Nineveh, waren een van de buitenlanders die zich hadden gevestigd in Mekka.

b. Het stammen leven

In het leven van de Arabieren was er sprake van twee leefwijzen: Nomaden en *Hadari*. Bedoeïenen die zich in woestijnen en oases verschansten, leefden samen met hun kamelen, vestigden zich constant ergens anders, trokken veelal rond en leefden daarbij in tenten. Het deel dat zich wel vestigde in een dorp, stad of een bepaalde gemeente werden *Hadari* genoemd. Op het moment dat de islam zijn opmars maakte, werden de stammen die in het midden en noorden van Arabië leefden, de Adnanieten en de Qahtanieten, verdeeld in twee groepen; de bedoeïenen en de *Hadari*. De bedoeïenen konden hun voortbestaan in stand houden door het veehouden, jagen, handel en door middel van berovingen ofwel het afpakken van goederen door de wegen van andere kooplieden af te snijden. Zij moesten daarentegen niets hebben van landbouw, handenarbeid, kunst en marinierschap. Zij betitelden dit als zeer laag en men was bang voor een afbreuk van hun statige naam. De primaire voedsel behoeften van de bedoeï-

¹⁵ Mustafa Fayda, "Ebnā" DIA, X, 78-79.

ienen bestaat uit dadels, vlees, melk en zuivelproducten. Voor overige behoeftigheden overvielen zij dorpen en karavaanroutes. Ze deden ook aan handel door middel van het ruilen van goederen. Op deze manier ruilden zij hun materialen in de stad ten behoeve van nieuwe of nodige materialen. Dit gebeurde enkel en alleen indien ze daar de behoefte aan hadden. Sommige bedoeïenen boden hun kamelen aan, om voor grotere karavanes als gids of bewaker in te staan tegen een zeer redelijke vergoeding. De bedoeïenen waren degenen die de Arabische taal in zijn meeste pure vorm konden spreken en schrijven. Om die reden stuurden de stedelingen hun kinderen naar de woestijnen, met als doelstelling om hun kinderen vervolgens zo goed en zuiver mogelijk Arabisch te laten spreken.

Het deel dat zich op een vaste plaats vestigde, de *Hadari's* genoemd, leefde vaak in dorpen, steden of streken waarin zij hun eigen wijk creëerden met zelfgebouwde huizen van adobe en steen. In Jemen en zijn directe omgeving, op de grenzen van de Sassaniden en het Byzantijnse Rijk, zijn er door Arabische stammen verschillende koninkrijken gesticht. Hetzelfde is door de *Hadari's* ook gedaan in Mekka, Medina en Taif. Voor de *Hadari's* die in de plaatsen als Taif en Medina woonden, was de belangrijkste inkomstenbron het bewerken van landbouw. Maar in de steden en op belangrijke centrale punten als Mekka, waarin het onhaalbaar was om landbouw te voeren dreven zij vooral handel. Er waren ook Arabieren die een combinatie maakten tussen het leven van bedoeïenen en de *Hadari's*. De logeerplaatsen die bezocht werden door karavanes en de stammen die leefden bij oases en valleien zijn hier een goed voorbeeld van.¹⁶

Hoe verschillend de leefomstandigheden en de daarbij behorende voorzieningen ook waren; het sociale fundament van zowel de bedoeïenen als *Hadari's* is in die mate hetzelfde. Hiermee bedoelen we de nauwe interne banden, tradities en de ethische waarden die behoren tot de kenmerken van een stam. Stammen zijn groepen mensen die door middel van hun afstamming en bloedverwantschap op één dezelfde lijn zitten en op die manier verbonden zijn.

De afstamming, het feit dat men een opvliegend karakter heeft of juist kenmerkend zijn vanwege hun vrolijkheid, het maakt op dat moment niet

¹⁶ Ibn Khaldun, *Kitab al-Iber*, Beiroet 1979, I, 101; Cevad Ali, IV, 271; Mustafa Fayda, "Bedevi", DIA, V, 311-316.

uit of men een bedoeien of *Hadari* is. Iedere Arabier zal zijn best doen om deze adeldom te beschermen en de desbetreffende lijn van afkomst te memoriseren. Binnen een stam kijkt men voor het overgrote deel naar de verwantschap van de lijn aan de kant van de man. Echter, het is niet uitgesloten dat derden zich kunnen aansluiten bij een stam. Door middel van *Hilf*, een overeenkomst, de *Jawar*, het beschermen van een andere stam en *Wela*, het maken van vrienden, kan men een verwantschap creëren. Op het moment dat iemand zijn stam verliet of werd verbannen uit zijn stam, bestond er een mogelijkheid om door middel van protectie van een ander stamlid of door een kennis uit een andere stam, alsnog terecht te komen bij een stam. Deze persoon werd een *Halief*, ofwel bondgenoot genoemd. Een persoon die officiële bescherming waarborgt wordt een *Jar* genoemd. Een slaaf die men eigen maakt door hetzij oorlog, een overval, of door handel en vervolgens wordt vrijgegeven, daar wordt een *Wela* relatie mee aangegaan. Dit houdt in dat men vrienden wordt met de desbetreffende slaaf, met als repercussie dat de slaaf vrienden wordt van de gehele stam. In vele opzichten zoals *Halief* en *Jar*, kreeg hij dezelfde gelijke behandeling die volstond voor een lid van de stam.

Het stamhoofd, dat ook wel een *Sayyid* of *Sjeik* werd genoemd, maar soms ook een *Amir*, *Rab* of *Malik*, werd gekozen gedurende een stammenbijeenkomst door de leden die dezelfde rechten hadden. De voorzitter moest beschikken over de volgende eigenschappen: leeftijd, geduld, gulheid, robuustheid, zachtheid, nederigheid en goede communicatieve vaardigheden. De eigenschappen die een voorzitter ook daadwerkelijk moest bezitten verschilde per stam. In de Mudar stam was rationaliteit van belang, in de Rabi'a stam werd vrijgevigheid zeer op prijs gesteld en de Jemenitische stammen gaven hun prioriteit aan de afstamming. Het was niet principieel dat een stamleider per se de juiste afstamming moest bezitten om ook daadwerkelijk stamhoofd te kunnen worden. Echter, als de kinderen van de afgetreden leider hun eigenschappen konden bewijzen, was het gebruikelijk om het stamhoofd in de familie te houden. Ook kwam het voor dat het voorzitterschap werd overgeërfd, in zijn gehele functie, aan de oudste zoon van de afgetreden voorzitter. Het kwam ook wel eens voor dat een voorzitter voor zijn dood al had bepaald, wie hem zou opvolgen. Een goed voorbeeld hiervan is dat Hisn ibn Hudhayfah ibn Bakr, zijn zoon Uyaynah had aangesteld als zijn opvolger. Hisn heeft vlak voor zijn

dood, zijn zoon Uyaynah bij hem geroepen en hem het volgende toegezegd: “Na mij ben jij mijn plaatsvervanger en het hoofd van de stam.” Vervolgens heeft hij dit aan zijn stam(leden) medegedeeld en heeft hij hen enkele adviezen, door middel van een preek, gegeven. Hierin maakte hij kenbaar dat zij moesten leven als eenheid en dat zij goed voorbereid moesten zijn voor een eventuele oorlog. De stam(leden) waren bij voorbaat angstig, op het moment dat er in de lijn van de overleden voorzitter, een breuk zou ontstaan binnen de familie doordat de kinderen eventueel niet goed met elkaar om zouden gaan. Op het moment dat er sprake was van onenigheid, werd het meest bekwame kind of het kind wie de meeste verwantschap had met het stamhoofd gekozen. Wanneer de concurrentie om de positie als nieuwe voorzitter niet meer voorkomen kon worden, gingen zij naar de op dat moment dienstdoende en bevoegde koning en lieten hem een voorzitter kiezen. De Ma’ad stam die een bedoeïenen leven leidde, maakten gebruik van deze methode. Zij deden een beroep op de koning van Jemen, en gaven hem de bevoegdheid om een voorzitter te kiezen. Het kwam ook wel eens voor dat een bekende of een machtige persoon deze functie betrad. Amr ibn Tufayl, de neef van Abu Baraa, gaf in een van zijn gedichten aan dat hij geen gebruik had gemaakt om de troon van zijn overleden oom te erven, maar dat hij op basis van zijn kwaliteiten en de daarbij behorende eigenschappen was verkozen als voorzitter. Op het moment dat er sprake was van onenigheid tijdens het kiezen van een voorzitter, dienden zij een verzoek in bij de dienstdoende priesters en werd er gebruikt gemaakt van *Kur’a*, ofwel een loting. Na het voltrekken van deze loting werd duidelijk wie als voorzitter mocht gaan fungeren.

De taak van een voorzitter kun je meer vergelijken met een scheidsrechter dan met iemand die bevelen uitdeelt. Hij gaf niemand taken of straffen; hij bemiddelde tijdens vergaderingen, hij vertegenwoordigde zijn stam in kwesties met andere stammen en loste de geschillen op van de leden binnen zijn eigen stam. Hij maakte beslissingen op basis van hun tradities. De tradities hadden de aannemelijke vorm met betrekking tot de wetten die de bevolking op het Arabisch schiereiland tot zich namen. Het recht en de wetten waren erfenissen van hun voorouders. Het ingaan op deze tradities en gewoontes werd beschouwd als een verwerpelijke daad. De taken die een Sjeik had bestonden voornamelijk uit: het verklaren van oorlog, het verdelen van de buit, de plaatsbepaling verzor-

gen voor eventuele segregatie of emigratie, het ontvangen van gasten, het maken van overeenkomsten om gevangen genomen personen te vrijwaren van hun straf. Een stam werd ook wel vernoemd naar de naam van de zittende Sjeik. Ongeacht of men zeer huiverig was voor een Sjeik, tijdens vergaderingen had hij geen speciale privileges. Zij kenden wel zeer loodzware taken. Iedereen wilde namelijk dat de Sjeik zijn leven op het spel durfde te zetten, zichzelf durfde op te offeren in het oorlogsveld en dat de Sjeik hun bezittingen, geld en vele andere goederen naar voren bracht wanneer er sprake was van vrede. Een Sjeik was ook de leider ten tijde van oorlog. Maar er was tevens een raad, waar hij zich door liet adviseren.

De mensen met een vaste verblijfplaats kende dezelfde bevolkingsstructuur als die werd gehanteerd door de bedoeïenen. Deze was volledig gebaseerd op stammen. Wat opvalt, zijn de minieme veranderingen op het moment dat er wordt overgegaan naar het leven op een vaste verblijfplaats. Een voorbeeld hiervan is de Quraish stam uit Mekka die het systeem van de Sjeik probeerde te elimineren. De raad die de Sjeik van advies voorzag, veranderde hiermee ook. De stammen raad van de bedoeïenen, word in de stad *Mala'* genoemd. Deze *Mala'* is een raadgever van de stam, die is gecreëerd door een of twee personen. De kern van deze raad is gevormd door Qusai, die er voor heeft gezorgd dat de Quraish stam van het bedoeïenen leven is overgegaan tot het leven dat de *Hadari* leidden. De overgang tot het leven als een *Hadari* is dus een innovatieve stap in de levensstructuur van de Quraish stam. Deze *Mala'* betrachte een meer ethische autoriteit aan te nemen in plaats van een straffend beleid. Deze manier van leven was overduidelijk geen raad van een Sjeik of een hedendaags parlement. Dit ontstond puur op basis van advies door verschillende mensen die elkaar vonden op momenten dat er belangrijke zaken speelden en men op deze manier ideeën kon delen en verspreiden. De belangrijke beslissingen werden genomen in samenhang met de algemene stemmen. De beslissingen die werden genomen door de *Mala'*, gingen altijd gepaard met zorgvuldig onderzoek, vele gesprekken en rationele gedachtegoeden. Deze raad bestond uit personen die innovatie niet zo eenvoudig konden accepteren. Het kwam regelmatig voor dat er vanwege één afwijkende visie direct bezwaar werd gemaakt door de voorzitter. De Quraish stam had in Mekka geen algemene voorzitter en tevens

geen autoritaire centra. De locatie van waar de vergaderingen van de *Mala'* plaatsvonden was in Dar an-Nadwa. De *Mala'* hield zich bezig met zaken die op gezinsniveau werden behandeld en met zaken die in de stad plaats vonden. Hier bepaalden zij bijvoorbeeld de routes voor de karavanen van de Quraish. De karavanen vertrokken vanaf Dar an-Nadwa en konden hier bij terugkeer ook weer overnachten. De bevolking van Mekka had totaal geen invloed op de gekozen leden van de raad. De leden van de *Mala'*, waren in de tijd dat Mohammed in Mekka was, de belangrijkste tegenstanders van Mohammed.

Vermoedelijk bestond er naast de Dar an-Nadwa ook nog een andere vergaderplaats waar de 'minder belangrijke leden' van de Quraish vergaderden, genaamd Nadi. Hun rol was groter dan die van de Dar an-Nadwa. Zij waren invloedrijker in het oplossen van de geschillen binnen de stammen. De karavanen die behoorden tot deze stammen, werden maar mondjesmaat uitgezwaaid en verwelkomt. Een van de gewoonten binnen een stam waren *Tard* en *Hal*. Dit betekende dat een stamhoofd buiten geplaatst kon worden [*Tard*] of dat er een persoon in bescherming kon worden genomen [*Hal*]. Op het moment dat de islam net opkwam, met uitzondering van de Quraish, hadden andere delen van de stammen verscheidene invloeden. Het openbaar ambt werd bestuurd door een 10-koppige selectie van voorzitters en bestuurders.

De bronnen vertellen ons niet over het bestaan van een Dar an-Nadwa in Mekka of Medina. We kunnen hierdoor concluderen dat de Banu Aws en Banu Khazraj geen gemeenschappelijke raad hadden. Door de ontstane concurrentie van deze twee stammen is het tot op zekere hoogte onmogelijk geworden om een raad te vormen. Net als in Mekka was er ook in Taif een soortgelijke *Mala'*. Ten tijde van oorlog en vrede werden de stadszaken met behulp van deze raad bestuurd.¹⁷

De stam verordening ligt ten grondslag aan het opvliegende karakter. Dit opvliegende karakter staat symbool voor de verdediging van een stam, of men nou goed of fout heeft gehandeld; het is de drijfveer van een bepaalde eenheid en saamhorigheid die ervoor zorgt dat men samen klaar staat om gevaren van buitenaf te kunnen reduceren dan wel om elkaar te prepareren om een aanval uit te voeren. Deze drijfveer is het hetgeen er-

¹⁷ Cevad Ali, IV, 343; V, 108; Ibrahim Sariçam, "Islam'in Dogusunun Tarihi Sartlari, Islam ve Demokrasi", Ankara 1998, p. 14.

voor zorgt dat deze stamleden aan elkaar verbonden zijn. Om deze reden is een ieder verantwoordelijk om in geval van gevaar, voor elkander klaar te staan. Het is niet onbetwist gelaten dat de leefomstandigheden in de woestijn van grote invloed zijn op de saamhorigheid die bestaat binnen de stammen. Het is duidelijk dat men elkaar nodig heeft binnen deze stammen om het leven te kunnen voortzetten. Er was een grote vraag naar saamhorigheid, vanwege de leefomstandigheden in de woestijn en om aanvallen van andere stammen te kunnen afwenden. De bedoeïenen moesten samen leven, samen strijden en vooral mekaar verdedigen. Het gezegde: “Al is het een wrede of een onderdrukte, help je broeder”, laat zien dat solidariteit van groot belang is binnen de levensstructuur van een stam. Sterker nog, hij heeft geen recht om te vragen of dit correct is of niet. In werkelijkheid gaat het feitelijk niet om de schuld van een individueel stamlid. Dit gezegde¹⁸ welke uit de *Jahiliyya*, de periode van onwetendheid, voortkomt is ook gebruikt ten tijde van de aanwezigheid van de islam door Mohammed. Hierop vroeg een man: “O boodschapper van God! We zullen de onderdrukte helpen, maar hoe kunnen wij de wrede onderdrukker helpen?”. Hierop gaf Mohammed een antwoord die luidde als volgt: “Door hem van zijn onderdrukking te verlossen”.¹⁹ Het is zonder twijfel dat de persoon die Mohammed hierin bedoeld heeft, een religieuze onderdaan is die hulp nodig heeft.²⁰

Doordat er geen centrale macht was, kwam eerwraak veelvuldig voor in het leven van de stam. De voornaamste reden voor eerwraak kwam voort uit het gevoel van algemene wraak. De Arabische stammen waren zeer streng op het gebied van wraak. Op het moment dat een stamlid iemand vermoorde van een andere stam, kon deze stam, die het slachtoffer werd van een moord, niet rusten alvorens men, door middel van het vermoorden van een van de stamleden van de dader of het verkrijgen van geld voor vrede, hun wraak hadden genomen. Het op dezelfde manier beantwoorden van de daad die werd verricht door de andere stam werd opgevat als een heilige taak. De stam van het vermoorde stamlid, zwoer dat men voordat er wraak was genomen; geen afstand gedaan mocht worden van het pantser, geen parfum of geur gesmeerd mocht worden op het

¹⁸ Meydāni, *Mecma al-Emsāl*, tah. Muhammed Ebū'l-Fazl Ibrahim, Cairo 1978-1979, III, 373-375.

¹⁹ Bukhari, *Sahih al-Bukhari*, Istanbul 1981, VIII, 59; Meydāni, III, 375.

²⁰ Cevad Ali, IV, 392-398; Ahmed Ates, “*Asabiyet*”, IA, I, 663; Mustafa Çağrıci, “*Asabiyet*”, DIA, I, 453-454.

hoofd, geen wijn gedronken mocht worden en het was tevens verboden om samen te komen met de vrouw. In de tijd van de *Jahiliyya* was het zeer gebruikelijk dat er na de moord op een stamlid een zeer sterk collectief ontstond met daarbij een essentieel verantwoordelijkheidsgevoel dat zorgde voor een gezamenlijke strijd tot de moord is gerechtvaardigd middels wraak.

Naast de politieke, sociale en psychologische waarden en normen binnen de Arabische stammen, braken er regelmatig oorlogen en plunderingen uit. De oorlogen die ontstonden binnen de Arabische stammen, heetten Ayyam al-Arab. Op de plaatsen waar een oorlog was uitgebroken werd onder andere vanwege de reden en de uitslag hiervan, een naam van deze plaats toegekend aan deze oorlog. Hierdoor zijn er plaatsen zoals; Yawm Bu'ath, Yawm Dhi'Qar en Yawm Fijar ontstaan. Deze oorlogen waren een reden, net zoals er een tussen de Adnanieten en Qahtanieten woedde, voor het feit dat de lagere niveaus van de stammen die zich hierbij hadden aangesloten. De Ayyam al-Arab ontstond voornamelijk door een klein geschil tussen personen of stammen, wat uiteindelijk mondde in een oorlog. Hierdoor escaleerde het geschil dusdanig dat het een zaak werd van alle stammen. Het echte doel dat men met deze oorlogen wilde bereiken was het wraak nemen op de vijand. Een van de meest belangrijke oorlogen was de veldslag tussen de Arabieren en Iraniërs, wat gebeurde toen Mohammed veertig jaar was. Deze oorlog wordt ook wel de Yawm Dhu'Qar genoemd. Ook de oorlogen tussen de Banu Aws en Banu Khazraj stammen, wat Yawm Bu'ath wordt genoemd en de veldslag van de Quraysh in samenwerking met de Kinanah tegen de Qays'Aylan stam, werd de Yawm Fijar oorlog genoemd.

De Arabieren vochten niet in de vier *Haram*-maanden, ook wel de *al-Shahr al-Haram* genoemd. Dit zijn de volgende maanden: Dhu al-Qa'da, Dhu al-Hijjah, Muharram en Rajab. Op het moment dat zij deze vreedzame periode wel gebruikten voor oorlog werd dit *fijar* genoemd. Deze gevechten leidden binnen de stammen tot onenigheid, vijandigheid, de verspreiding van haat, de dood van mensen, een aanzienlijke stijging van eerwraak en het wekte een gevoel van wraak op. Daarbij leidden deze oorlogen tot de verschijning van Arabische superhelden, de ontwikkeling van het Arabisch, het ontstaan van gezegden, gedichten en overleveringen over alle soorten oorlogen. Vanuit dit perspectief gezien, hebben

deze oorlogen een belangrijke plaats in het Arabische politieke en culturele leven.²¹

Een stam bestond voornamelijk uit vrije mensen, ex-slaven en slaven. De echte leden van een stam waren de vrije mensen; de Sayyid, Sjeik en de niet-slaven die een gemeenschappelijke afstamming hebben. Deze werden verdeeld in twee groepen, Ashraf en Awam. De rijken, commandanten, dichters en religieuze geleerden, werden in vergelijking met de rest, gezien als hogere stamleden. Echter, op het moment dat we dit gaan bekrachtigen op het gebied van het recht en het leven, kende zij geen enkel voordeel ten opzichte van de overige stamleden. De afstammelingen van de lijn van Qusai hadden in Mekka, in vergelijking met de andere vrije mensen, een edele positie. De stammen als de Quraish en Thaqifa, staan bekend om hun eer en waardigheid. De Quraish stam heeft dit dankzij het leven in het heilige gebied en het bekend staan om hun internationale handel, verworven. Hierdoor worden zij door zowel Arabieren als door de leiders van de buurlanden gerespecteerd. De karavanen die aan hen toe behoorden konden overal vrijuit rondtrekken.

Slaven en bijvrouwen werden op markten gekocht of verkocht. Zij werden een onderdeel van deze erfenis. Deze slaven moesten werken in de landbouw, de handel of werken in andere vormen. De voornaamste reden van de slavernij kwam voort uit de oorlog. De oorlogsgevangenen werden vaak tot slaaf gemaakt, waarna men een slavenbezitter kon worden door deze slaaf te kopen. Hierbij was het normaal dat op het moment, een man en vrouw beiden slaaf waren, hun kind ook automatisch een slaaf werd. Er waren destijds een grote hoeveelheid slavenhandelaars. Zij verkochten de slaven die zij meebrachten uit Ethiopië op de markt. Abdullah ibn Jud'an van de substam van de Quraish, Banu Taym, was een beroemde slavenhandelaar. Een slaaf kon uiteindelijk wel zijn vrijheid krijgen, door zijn eigen waarde terug te betalen aan zijn eigenaar.

Vrijgelaten slaven worden *Mawali*[ev. *Mawla*] genoemd, ook wel bekend als een groep tussen slaven en vrije mensen. Wanneer een slaaf of bijvrouw door zijn eigenaar werd vrijgelaten, dan werd hij gezien als een lid van de stam. Zij werden niet, zoals bij slaven wel het geval was, gekocht of verkocht. Echter, zij werden ook niet zoals vrije mensen op het gebied van

²¹ Cevad Ali, IV, 341-387; Bicavi e.a., *Eyyâmû'l -Arab fi'l-Câhiliyye*, Egypte; Mehmet Ali Kapar, "Eyyâmû'l-Arab", DIA, XII, 14-16.

trouwen of het verkrijgen van een erfenis behandeld. Ook konden zij niet trouwen met een vrije vrouw. De prijs van een *mawla* stond gelijk aan de helft van een vrij persoon.

c. Gezinsstructuur

Het gezin is het meest kleine deel van een stam. Een gezin, wonend in hetzelfde huis of tent met opa, de kinderen en kleinkinderen en hun kinderen, wordt beschouwd als een grote familie. Een gezin, bestaande uit een vader moeder en hun kinderen, wordt betiteld als een klein gezin. Het trouwen ging op verschillende manieren. De *nikah* [een huwelijksovereenkomst] had geen religieuze aard. Een van de vormen van *nikah* kennen wij uit het hedendaags gebruik. Naast de welbekende *nikah* bestaan ook deze, iets minder bekende, vormen van *nikah*; het leven zonder een *nikah*, een tijdsgebonden *nikah* (*Nikah al-Mut'ah*), wederzijdse verandering van de partners (*Nikah al-Badal*), het sturen van een vrouw naar een andere man om door hem zwanger te raken (*Nikah al-Istibda*), het trouwen met een weduwe en/of gescheiden vrouw van iemands vader (*Nikah al-Maqt*), en het uitwisselen van dochters om op die manier geen bruidsschat [*mahr*] te hoeven betalen (*Nikah al-Shighar*). Dit waren de *nikah*'s die destijds werden toegepast. De islam heeft buiten de nu geldende en welbekende *nikah*, al deze andere vormen verboden.

De relatie met betrekking tot adoptie was tevens een grote belemmering voor het huwelijk. Een geadopteerde werd de erfgenaam van degene die adopteerde. Er was veelal sprake van echtscheidingen en de man was hierin de gemachtigde om het scheiden te kunnen verwezenlijken. Echter, vrouwen konden wel een beroep doen om 'het recht op scheiden' in hun handen te krijgen na goedkeuring van de man. Een gescheiden vrouw moest volgens de regels een jaar wachten om met een andere man te kunnen hertrouwen. Een vrouw werd pas een onderdeel van de familie op het moment dat zij een kind had gebaard. Wanneer een vrouw zonder kind haar 'belastinggeld' moest betalen, was het gewoonlijk dat de familie van de vrouw dit betaalde en niet de man. De vrouwen werden verdeeld in twee groepen, de vrije vrouw en de bijvrouw. De bijvrouwen hadden in de ogen van de Arabieren niet méér waarde dan een kameel. Zij werd dus net als een kameel gekocht en verkocht. Voor vrije vrouwen lag dit toch wel anders. Zij werden niet als bijvrouwen behandeld, maar zij stonden ook niet gelijk aan de

man. Over het algemeen kregen vrouwen geen menselijke rechten en daarbij werden zij ook niet gerekend tot de erfgenamen. Maar door de moeilijke leefomstandigheden in de woestijn, was er in mindere mate dan mannen, toch behoefte aan de inzet van vrouwen om ook te werken. De vrouw had in die tijd ook vele primaire taken zoals het koken, zorgdragen voor de kinderen, de kamelen melken, goederen verzamelen om vuur te stoken, het onderhouden van de tenten en het weven van rieten en teenwilgen van palmvezels. Naast deze primaire taken moesten de vrouwen ook regelmatig zorgdragen voor; het dragen en brengen van water voor soldaten, het aanmoedigen van de soldaten door middel van gedichten en het verzorgen van de gewonden. Maar al deze taken zorgde er niet voor dat zij rechten, eer of een betere positie kreeg.

Bij stammen, in de gevestigde centrum als Mekka, Medina en Taif, kregen *Ashraf* meisjes wel een ambtfunctie waarmee zij direct hoogwaardigheidsbekleders werden. De dochters van sommige stamhoofden kenden, binnen de stam, soms een hogere reputatie dan mannen. Enkele voorbeelden van vrouwelijke hoogwaardigheidsbekleders waren Salma bint Amr van de Banu Najjar, Khadija bint Khuwaylid van de Banu Quraish, Hind bint Utbah en de beroemde dichteres al-Khansa'a.

d. Enkele rituelen en de uitvoering hiervan

De basis voedselproducten van de Arabieren waren kamelenvlees, dadel, geroosterde meel en melk. Van gerst en bloem werd er deeg of brood gemaakt. Hun klederdracht was heel standaard; een simpele *entari* (gewaad), een lint of strik en hierover heen een *abaja* (mantel). Rijke lui droegen een kaftan bovenop de *entari*. Achter de soldaten bevonden zich ook vrouwen en kinderen, om te voorkomen dat zij in de handen van de vijand vielen. Om deze reden vochten de mannen met al hun kracht en mogelijkheden. Ze konden routes vinden door naar de sterren te kijken en deze vervolgens af te lezen. Om geschillen op te lossen degen zij een beroep op een *hakam* (rechter) of een *kahina* (waarzegger). Wanneer ze er zelf niet uit konden komen, vroegen ze ideeën aan een *kahina*. Op het moment dat er iemand ziek werd gebruikten ze zijn tips om deze persoon beter te laten worden. Tot slot lieten zij ook hun dromen in betekenis door hem uitleggen en vroegen ze aan de *kahina* wat er voor hen in de toekomst in het verschiet lag.

De Arabieren hebben van vele belangrijke momenten gebruik gemaakt om het begin van de geschiedenis te bepalen. Gedurende de opkomst van de islam bestonden er twee verschillende kalenders. De ene gebeurtenis ontstond door het olifanten voorval, *Fil*(571), en de andere gebeurtenis was het sterftejaar van Walid ibn al-Mughira(622).

De kalender van de *Jahiliyya* Arabieren wordt de maankalender genoemd. De maanden die de maankalender bevat, zijn: Muharram, Safar, Rabi' al-Awwal, Rabi' al-Akhir, Jumada al-Awwal, Jumada al-Akhir, Rajab, Shabaan, Ramadan, Shawwaal, Dhu al-Qa'da en Dhu al-Hijja. De *Haram*-maanden daartentegen zijn Rajab, Dhu al-Qa'da, Dhu al-Hijja en Muharram. In deze *Haram*-maanden werd er niet geplunderd, geen bloed vergoten, kon men vrij winkelen op de markten en maakte men van de gelegenheid gebruik om de *hajj* te verrichten.

De Arabieren deden een beroep op *nasi*. Hierin was het gebruikelijk om eens in de twee of drie jaar een schrikkelmaand(*nasi*) in te lasten. Dit gebeurde na het einde van de maand Dhu al-Hijja en tussen de beginnende maand Muharram. Dit was overigens een volstrekt *halal*[toegestaan] gebruik. Echter, door het gebruik van de schrikkelmaand verschoven de maanden van plaats. Hierdoor nam de maand Muharram de plaats in van de maand Safar en Safar nam vervolgens de plaats in van Rabi' al-Awwal. Dit gebeurde verder met alle maanden, waardoor er een differentiatie ontstond binnen de kalender. Dit *nasi*-gebruik werd voorheen gebruikt om de *hajj* in een gunstige maand te laten plaatsvinden. In een latere periode deden zij dit om vervolgens te kunnen plunderen en aanvallen uit te voeren. Dit was zo gepland omdat men zich ervan bewust was dat in de maanden; Dhu al-Qa'da, Dhu al-Hijja en Muharram, geen enkele vorm van invallen of aanvallen mogelijk waren. De islam heeft dit *nasi*-gebruik afgeschaft.²²

Omdat er tussen de Arabieren geen nationale eenheid bestond, ten tijde van de *Jahiliyya* periode, hadden de verschillende stammen en steden zeer gevarieerde feesten en plechtigheden naar gebruiken van eigen tradities. Vanwege deze uiteenlopende plechtigheden werd de *hajj* periode, door het gebruik van beurzen, markten en kermissen en de deelname van alle stammen, afgesloten op een zeer gezellige manier. Vanuit elke stam was er een afgodsbeeld aanwezig, waarmee dit ervoor zorgde dat er voor iedere afgodsbeeld een aparte heiliging dag werd gecreëerd. Op deze dagen

²² Leemhuis, De Koran, Soerat at-tauba 37; Ibn Hisham, II, 604.

vol met festiviteiten werden er markten en beurzen opgezet. De religieuze feesten werden gevierd in gezelschap van gedichten, muziek, (alcoholische) dranken en vrouwen. In de buurt van Mekka was Dhatu Anwaat een van de bekendste feesten. Dhatu Anwaat is een grote groene boom. De Arabieren hingen hun zwaarden op aan de takken van deze boom, aanbeden deze zwaarden rondom de boom en brachten een offer uit. De inwoners van Medina hebben twee feestdagen vanuit Iran overgenomen en vieren dit ieder jaar opnieuw.

Wat betreft geneeskunde, hadden Arabieren twee soorten van behandelingen om mensen te genezen. De ene behandeling is met de zogenaamde *kahina* en de andere methode is de gebruikelijke manier met medicijnen. De mensen geloofden destijds dat het gebruik van *kahina*, door middel van het lezen van spreuken, tovenarij, het brengen van offers en vele gebeden te verrichten, de zieke patiënten konden genezen. De Arabieren gebruikten ook onkruidzaden, siropen en vooral honing om de mensen te genezen. Ook de bloedafname bij zieken was een gebruikelijke en vooral zeer belangrijke methode van genezing voor de Arabieren. De organen die pijn deden werden met heet ijzer gebrandmerkt. Deze praktische manier van genezen, kwam voort uit een advies van de oudere en vooral wijze mannen uit de stammen. Er waren ook bekende artsen in de *Jahiliyya* periode. Harith ibn Kalada had zijn geneeskunde studie afgerond in Gondesjapoer. Deze persoon heeft geleefd in de tijd dat profeet Mohammed ook actief was.

e. Ethiek

De ondeugdelijke figuren van de Arabieren in de *Jahiliyya* periode worden *al-Masalib al-Arab* genoemd. Ondeugdelijke daden zijn voornamelijk: arrogantie, opvliegend karakter, afpersing, beroving, drankgebruik, prostitutie, gokken, verlangen naar wraak, leven van rente, bloedvergieten, stelen en eten van het vermogen van de weeskinderen. Uiteraard wil het hiervoor genoemde niet zeggen dat alle Arabieren zich schuldig maakten aan deze wandaden. Van hen zijn er genoeg die niet dronken waren of geen gebruik maakte van de aanwezige prostitutie. Kalief Abu Bakr is hier een deugdelijk voorbeeld van. Toch waren dit wel gebruiken die in de loop der tijd wijdverspreid werden. In de Koran, de *Hadith* en de woorden van de *Sahaba* [metgezellen] worden deze geloofsovertuigingen, hun gedragingen en daden, de tijd van de *Jahiliyya* genoemd. Dit deed men bewust om de-

ze periode af te scheiden van de latere islamitische periode. Deze periode had zijn naam te danken vanwege het feit dat er in deze tijd veel sprake was van; onwetendheid, intimidatie, barbaars gedrag en bruutheid. De basis elementen van deze *Jahiliyya* periode zijn; onwetendheid, afgoderij, heidendom, de stammen frustratie, geweldplegingen, bezettingen, onderdrukking, oneerlijkheid, afwezigheid van rechtvaardigheid, vrede en voorschriften, plunderingen, berovingen, het schenden van de mensenrechten, de mensen verheerlijken of verafschuwen vanwege hun positie binnen de lijn, kindermoorden, het levend begraven van meisjes, beestachtige gedragingen, eerwraak, drankgebruik en gokken. De islam heeft al deze elementen vervolgens verboden.

Naast deze gebruiken hadden de Arabieren ook mooie en goede deugdelijke daden, wat *Fadhail al-Arab* werd genoemd. Dit waren voornamelijk; onafhankelijkheid, duurzaam gebruik van vrijheid, dapperheid gedurende oorlog, geduld in tijd van nood, het beschermen van de zwakkeren, het aanvallen van de onderdrukkers, gulheid, loyaliteit, gastvrijheid, het beschermen van vluchtende mensen, zuinigheid en algemene lijdzaamheid.²³

f. Literatuur en schrijfsels

Gedurende de *Jahiliyya* periode van de Arabieren was proza een niet zo gerenommeerd onderwerp. Daarbij ging het proza vaak over *al-Ansaab*[offers voor afgoden] en *Ayyam al-Arab*[oorlogen binnen Arabische stammen]. Bovendien waren deze vormen van proza; *Amthal*[korte verhalen], *Darb al-Mathal*[gezegden], *Akhbar*[een sierlijke vorm van mondelinge overlevering over de geschiedenis van de Arabieren], verspreid onder Arabieren. Echter, de gedichten en de retorica waren ver ontwikkeld.

De gedichten in de *Jahiliyya* periode bevatten alle aspecten die gebruikelijk waren in het leven voordat de islam opkwam. Het is daarbij goed mogelijk om informatie over oorlogen, de tradities van de Arabieren en hun goede en slechte eigenschappen terug te vinden in deze gedichten. De belangrijkste onderwerpen gaan voornamelijk over het loven [*madih*], trots [*fahr*], satire [*hija'a*], klaagzang [*risa*] en moed [*hamasa*]. Een dichter had vele taken om uit te voeren en werd daarom onder meer gezien als een geestelijke, begeleider, spreker, woordvoerder en kennisgever, binnen zijn stam. Hij kon door middel van zijn gedichten de positie en eer van een

²³ Ibn Habib, el-Muhabber, p. 237; Ebü Sühbe, I, 94-97.

stam doen stijgen. Daarentegen kon dit soms ook leiden tot het tegenovergestelde van de hiervoor genoemde aspecten. De dichters hadden een zeer belangrijke positie binnen de samenleving. Een dichter kon zijn stam met proza beter beschermen, dan een strijder dat deed met zijn zwaard. Hij kon door middel van het dichten de gebeurtenissen noteren en zodoende de dichters van andere stammen van replek dienen op het moment dat zij uit waren op een confrontatie. Wanneer een dichter werd grootgemaakt binnen een stam, dan kwamen de mensen van andere stammen deze nieuwe dichter feliciteren. Dit was een teken van respect dat toebehoort aan een dichter. In Ukaz werden er markten gehouden die ook wel de Suq al-Ukaz werd genoemd. Het allerbeste werk van een dichter werd vervolgens aan de muur van de Ka'ba opgehangen.

De *Mu'allaqat*, is een groep van zeven lange Arabische gedichten die worden beschouwd als het beste werk van het pre-islamitische tijdperk. De bekendste dichters van die tijd waren; Imru' al-Qais, Labid ibn Rabi'ah, al-Nabigha al-Dhubiyani, Umayya ibn Abu al-Salt, Zuhayr ibn Abu Sulma en Maymun ibn Qays al-A'sha.

Arabieren hechten over het algemeen een grote waarde aan retorica. Zij lieten hun kinderen op jonge leeftijd al hieraan wennen. In die periode hebben zich vele beroemde predikers geprofileerd. Predikers stonden in de rangorde onder de dichters, maar verwierven ondanks hun positie evenveel acceptatie als de dichters. De belangrijkste onderwerpen van de predikers waren net als in gedichten vooral lof en satire. Wanneer een prediker de eigenschappen als, heldhaftigheid en gulheid bezat ten aanzien van zijn stam, dan kreeg hij van de tegenspreker die predikte namens de concurrerende stam, een passende response. Zowel de levenswijze van de stammen als de relaties van hen worden, net als in de gedichten, ook door de predikers genoemd. Een goed voorbeeld van deze preken zijn de wraaklustige preken, de huwelijksvoltrekkingen, bemiddelingspreken, vredeswoorden, preken met betrekking tot de determinatie van ambassadeurs, preken gedurende een raadsvergadering, marktpreken, preken tijdens de rouwceremonies en de preken die toe behoorden tot een voltrekking van de erfenis. De Banu Iyad stam en de Banu Tamim stam stonden bekend om hun beste predikers. Quss ibn Saida van de Iyad stam, Aktham ibn Saifi van de Tamim stam, Suhayl ibn Amr van de Quraish stam en van de grootvaders van

profeet Mohammed; Ka'b ibn Luay, Hashim ibn Abd al-Manaf en Abd al-Mutallib waren een van deze bekende predikers.²⁴

De Arabieren gebruikten vroeger het *Musnad* schrift, wat zich heeft ontwikkeld in Zuid-Arabië. Later werd dit schrift vervangen door het schrift dat zich in het noorden heeft ontwikkeld en hedendaags nog veelal gebruikt wordt binnen de samenleving. Dit schrift is tot stand gekomen door het Nabateaanse schrift, dat zich in het noorden had ontwikkeld en vervolgens door middel van fasen tot een zeer bruikbaar schrift heeft weten te manifesteren. Het Arabische schrift ging vervolgens via het Nabateaanse Rijk en de daarbij behorende steden als, Hauran, al-Anbar en al-Hirah, naar Dumat al-Jandal om tot slot te eindigen in het Hidjaz gebied. Door de handelsrelatie die de inwoners van Hidjaz met Syrië hadden, is het zeer aannemelijk dat de overgang eerst ging via Hauran en Petra, om vervolgens in de Hidjaz terecht te komen. Gedurende de opkomst van de islam, kende men dit schrift al in de Hidjaz regio. Echter, het was vooralsnog nog geen verspreid schrift. Voordat de islam zich manifesteerde hadden de Arabieren, evenals de Hebreeuwse en Aramese religieuze geschriften, vele wijze Arabische boeken. Daarbij schreven de personen van de stammen al teksten zoals overeenkomsten, aktes van slaven, documenten over de verzekeringen, persoonlijke brieven, grafschriften en gedichten in het Arabisch. Het is daarbij ook erg interessant om te vermelden dat de zegels toentertijd ook al in het Arabisch werden bestempeld. Schrijfmateriaal werd voornamelijk gecreëerd door gebruik te maken van;(dieren) huiden, palmtakken, aardewerk, keramiek, botten van kamelen, zachte witte stenen, houten platen en papyrus. In de *Jahiliyya* periode werden elementen als; kennis, herinneringen en eeuwige literaire producten beschermd. Er kan hiermee zelfs gesteld worden dat de gehele Arabische cultuur op deze manier van generatie op generatie werd overgegeven met het waarborgen van de cultuur als belangrijkste speerpunt. Dit was tevens de reden dat er sprake was van mondelinge overleveringen. Het schrijven werd slechts gebruikt als een hulpmiddel om het geheugen scherp te houden. Gedurende de opkomst van de islam, is er veel waarde gehecht aan het lezen en schrijven. Hierdoor is het schrijven, in een later stadium, een belangrijk onderdeel

²⁴ Ibn Kutayba, *es-Si'r wa's-Suarā*, tah. Mūfid Kumeyha en Nuaym Zarzūr, Beiroet 1985; Corci Zeydan, *Tārihu Adābi'l-Luga al-Arabiyye*, Cairo 1936, I, 156-157; Tāhā Hūseyin, *Fi'l-Edebi'l-Cāhili*, Cairo 1927, p. 366-371; Ahmet Zeki Sāfvet, *Cemheretü Hutabi'l-Arab*, I, Cairo 1962; Sevki Dayf, *Tārihu'l-Edebi'l-Arabi*, I, Cairo; Hūseyin Elmali, "Hitābet"(Arap Edebiyati), DIA, XVIII, 158.

geworden van de islamitische cultuur. Een memorabele constatering is de stijging geweest van het aantal mensen die op een bepaald moment wel konden lezen en schrijven.

4. Economisch klimaat

Het economische klimaat in Arabië dat gebaseerd was op de regels van de natuur en de leefstijl van de stammen bestond uit het houden van vee, de landbouw en handel. Veehouderij was voornamelijk de meest primaire inkomstenbron van de bedoeïenen. Zij maakten veelvuldig gebruik van hun kamelen, schapen en geiten. Zo aten zij bijvoorbeeld het vlees en dronken zij de melk van deze dieren. Daarbij maakte zij van de wol hun kleding en van voornamelijk geitenhaar bouwden zij tenten om in te kunnen wonen. Hetgeen dat overbleef aan materiaal was bestemd voor de verkoop, waarmee zij vervolgens met de verworven inkomsten overige behoeften kochten. Hun eigen vermogen van de bedoeïenen werd gepeild met behulp van hun vee en kamelen. De *Hadari's* die zich ook bezighielden met landbouw en handel, wellicht in iets mindere mate dan de bedoeïenen, verzorgden de kamelen voor hun karavanen, hielden ook schapen en op iets kleinere schaal waren zij ook in het bezit van runderen. Een kameel werd gebruikt als een maatstaaf, net zoals men geld gebruikte als maatstaaf voor de bruidsschat. Het was dus heel gewoon om de bruidsschat te bekostigen met een gift in de vorm van een kameel. Het Arabische paard staat bekend om haar fysieke bouw, verdraagzaamheid, intelligentie en haar loyaliteit jegens de baas. Zij was hierom enorm gewild ten behoeve van de kuddes die werden gebruikt gedurende vele veldslagen en oorlogen.

Landbouw nam een zeer belangrijke plaats in binnen Arabië als het ging om de primaire overlevingsbron. De grond van Jemen was heel gunstig door de regelmatige regen die er viel. Dit is tevens de reden dat Jemen ook wel in het Arabisch *al-Ard al-Gadra'a* wordt genoemd, beter bekend als 'de groene aarde'. In deze gebieden zijn er vele dammen gebouwd om de grond optimaal te kunnen benutten. Buiten Jemen om, dat veelal bekend staat om zijn productie van tarwe, zijn de gronden van Taif, Medina, Nadjd en Khaibar ook goed om te bebouwen. Het gebied van Basra en de grond rondom de Perzische Golf waren ook zeer geschikt voor landbouw. Het Yamama gebied was efficiënte graanschuur voor het Arabische schiereiland. De stammen die een vast bestaan hadden, hielden zich bezig

met landbouw. Zij lieten graan, fruit, dadels en groente groeien en bloeien om hun voortbestaan te kunnen garanderen. De Hidjaz stond bekend om haar dadels, terwijl Taif daarentegen bekend stond om haar talrijke druiven productie.

In sommige steden was er naast landbouw, voor de levensstandaarden in die tijd moet men dit niet kleinerend opvatten, ook ateliers en andere voorzieningen. Allereerst was een grote productie binnen de industrie die zich bezighield met het weven van textiel, smeden van ijzer en andere grondstoffen, het plooiën van leer, stoken en verkopen van wijn, produceren van juwelen en de productie van parfum.

Behalve landbouw en veehouderij was er nog een veel belangrijke inkomsten bron binnen Arabië in de vorm van handel. De Jemenieten hielden zich al vanaf oudsher bezig met handel, die zijn oorsprong bevond in de handelsactiviteiten met de landen grenzend aan de kust van India, Zuid-Afrika en natuurlijk het Midden-Oosten. In het noorden waren de Nabateërs zeer befaamde handelaren. Vanaf de eerste eeuw hebben de Arabieren afkomstig uit het Hidjaz gebied, de Jemenieten ingehaald op het gebied van handel. De Arabieren uit de Hidjaz regio brachten de goederen die zij zich verschaften uit Jemen, naar Syrië, Egypte en Iran. Daar verkochten zij de producten die afkomstig waren uit het noorden en brachten deze vervolgens naar het zuiden. De Quraish stam hield zich bezig met handel, omdat Mekka geen gunstige plek was voor de landbouw. De leden van Quraish stam hielden zich verder ook bezig met handel, om zich op die manier te kunnen voorzien van benodigdheden ten behoeve voor de mensen die uit andere plaatsen kwamen om de *hajj* of *umrah* [kleine bedevaart] te verrichten. Eerder in dit boek was al kenbaar gemaakt dat Mekka zich vanuit dit oogpunt zowel voor handel als voor religieuze doeleinden leende. Mekka bevond zich op een dermate strategische locatie waardoor het van Jemen tot aan de Middellandse Zee en de Perzische Golf tot aan Noord-Arabië mekaar kruiste en Mekka alzo een ideale ligging had op de handelsweg richting Jeddah.

De kleinkinderen van Qusai ibn Kilab, Hashim, Abd Shams, Nawfal en Mutallib waren met de heersers van het Byzantijnse Rijk, Ethiopië, Iran en Jemen politieke en economische relaties aangegaan. Vervolgens hebben zij, met deze handelsrelatie, een handelsovereenkomst gemaakt die op zijn beurt weer heeft gezorgd dat de karavanen van de Quraish stam zonder problemen over de wegen van deze landen konden reizen.

Zoals in de Koran vermeldt staat organiseerden de leden van de Quraysh stam, in zowel de winter- als de zomerperiode, een reis die tweemaal

per jaar plaatsvond. Dit wordt in de Koran de *Rihlata ashshita-i wassayf* genoemd.²⁵ Hun karavanen werden 's winters naar Jemen en 's zomers naar Syrië gestuurd. Degene die voor het eerst met deze manier van reizen op de proppen kwam, om zowel 's zomers als 's winters dit soort reizen te organiseren, was de overgrootvader van Mohammed, Hashim ibn Abd al-Manaf. Tevens heeft hij een handelsovereenkomst gesloten met een Byzantijnse keizer. Zowel de winterse als de zomerse handelsreis begon in Sanaa en ging via Taif, Mekka, Yathrib, Khaibar, al-Hijr, Tabouk, Ma'an, Tayma, Mut'ah, Bosra naar Damascus, wat bovendien als eindpunt gold. Buiten deze route, bestond er nog een route om de reis te voltooien. Deze moest men in de richting van het noorden vervolgen, aan de rand van de Rode Zee, om via deze weg langs de Golf van Aqaba, via Elath en de Middellandse kust, hun eindstation Gaza te bereiken. Daarbij bestonden er wegen die Mekka, Iran, Irak en Bahrein met elkaar verbonden. De Quraish karavanen kochten in Jemen vervolgens; parfums, gom, bewerkt hout, ivoor, tijgerhuiden, goud, juwelen, agaten, verschillende metalen, wapens en kruiden. Een deel van deze goederen werden geïmporteerd uit Indonesië, India, China en Zuid-Afrika. De karavanen, die de goederen naar het noorden brachten, namen op de terugweg op hun beurt; tarwe, olijven, olijfolie, peulvruchten, zijdestof, potten en pannen mee. De karavanen die terugkeerden vanuit Ethiopië en Bahrein brachten vooral ivoor, koraal, parels, geweven goederen, goud en zilver met zich mee. Tijdens de opmars van de islam, werden zowel de 's winterse als de 's zomerse reizen van de Quraish, mede door Hashim en zijn broers verstrekt en verlengd. De karavanen die reisden in Arabië liepen constant het gevaar om geplunderd en beroofd te worden, terwijl men wist dat niemand aan de Quraish stam kon ontkomen. Degenen die de weg probeerden af te snijden zonder dat men wist dat het de Quraish stam betrof kwamen in grote problemen. Op het moment dat zij, dankzij de oplettende inwoners van het heilige Hidjaz gebied, erachter kwamen dat het wel om de Quraish stam ging, dan besloten zij direct om de gevangen vrij te laten en hun bezittingen dan wel goederen terug te geven. Naar dit voorval wordt overigens door middel van dit werd in de Koran verwezen: "Hebben zij dan niet gezien dat Wij een hei-

²⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat koerajisj 1-5.

lige en veilige plaats gemaakt hebben, terwijl de mensen rondom weggedrukt worden?”²⁶

De Arabieren uit de Hidjaz hadden geen eigen toegekende valuta. De munteenheid die werd gebruikt waren de Dinar, de gouden munten van het Byzantijnse Rijk en de Dirham, beter bekend als de zilveren munten van Iran en Jemen.

Op verschillende plaatsen in Arabië werden er markten gehouden. De meest bekende zijn Dumat al-Jandal, al-Mushakkar, Sohar, Deba, al-Mahrah, Aden, Sanaa, Taif, Nahla. Daar tussenin gelegen bevonden zich Ukaz, Dhul-Majaz, Khaibar, an-Nattah, Yamama, al-Hijr, Hadramaut, Rabi'a. In Syrië waren maar enkele markten zoals de Azriat en Bosra. Een groot deel van deze markten werden gehouden in de *Haram*-maanden, wat niet betekende dat er buiten deze maanden om geen markt was. De duur van activiteit met betrekking tot deze markten verschilden in aantallen gevarieerd tussen de vijf á dertig dagen. Deze markten waren van zeer groot belang in zowel het economische, als het sociale leven van de Arabieren. De problemen die de stammen onderling hadden werden hier in een gemoedelijk omgeving opgelost. Het belangrijkste onderdeel van de Ukaz markt was het internationale karakter die de handel met zich meebracht, maar tegelijkertijd ook de literaire conventie binnen Arabië. Hier werd gesproken over literatuur, dichters lazen hun gedichten voor en van het mooiste gedicht verscheen een exemplaar op de muur van de Ka'ba. De Arabieren verwierven, gedurende deze markten, op deze manier enige kennis met betrekking tot de gewoonten en tradities van andere stammen. Voor zover duidelijk bestond er in de *Jahiliyya* periode, nochtans binnen Arabië, geen enkele politieke eenheid. Echter blonken zij wel uit als eenheid op gebied van economie, commercie en handel. Dat is over het algemeen een zeer opvallende omstandigheid.²⁷

5. Religieuze staat

a. Jodendom

De belangrijkste en oudste hemelse religie die zich in Arabië heeft ontwikkeld is het Jodendom. Deze religie is mede ontstaan, doordat de Joden zichzelf in veiligheid moesten brengen. Zij zijn vanuit Palestina en Syrië, via de Hidjaz regio in Yathrib terecht gekomen. We hebben eerder geconstateerd

²⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat al-'ankaboet 67.

²⁷ Hamidullah, "al-Īlāf"; Abdülkerim Özeydin, "Arap", DIA, III, 322-324; Ebu Sühbe, I, 98-102.

dat de Babylonische koning Nebukadnezar, in de zesde eeuw voor Christus, Jeruzalem had bezet. De Joden die daar woonden werden vervolgens naar Babylonië meegenomen, waar enkele Joden wisten te ontsnappen en naar de Hidjaz regio vluchtte. Uiteindelijk vestigde zij zich in Medina, Khai-bar, Waadi al-Qura en Fadak. De Romeinse keizer Titus bezette in het jaar 70 de stad Jeruzalem, met als gevolg dat hij op deze wijze de Joden in de gaten bleef houden. Enkele Joden zijn vervolgens geëmigreerd naar het Hidjaz gebied waar hun mede geloofsgenoten zich bevonden. Buiten de plaatsen Medina en Jemen, kan de conclusie worden gesteld dat het Jodendom niet zo veel interesse kreeg van de Arabieren. De bestaande Joden zijn van oorsprong afkomstig vanuit Palestina. Dit maakt hen dan ook Palestijnen. De Banu Aws en Banu Khazraj hebben zich, in de tweede of derde eeuw, gevestigd in Yathrib. Vanwege de conflicten die dit met zich meebracht, kreeg het Jodendom niet veel aandacht van de Arabieren. Het Jodendom was in Jemen zeer beperkt verspreid. Eerder in dit boek is al vermeld dat de Himyar koning, Dhunuvas, het Jodendom heeft geaccepteerd. Ook is het alom bekend dat hij met al zijn mogelijkheden probeerde om het christendom te verdrijven ofwel uit te roeien. De reden dat de Arabieren weinig interesse toonde in het Jodendom kwam voort uit het gegeven dat zij zichzelf betitelden als het volk dat door God verkozen was. Arabieren zagen dit meer als propaganda en ook zouden zij nooit een religie aannemen die, volgens hen, van een lager niveau was dan hetgeen waarin zij geloofden. De meest aannemelijke reden van de verplaatsing door de Arabieren, in de tweede en derde eeuw, had te maken met het feit dat de Marib dam op instorten stond. Hierom zijn de zuid-Arabieren geëmigreerd naar het noorden. Hier bevond zich de Banu Azd stam, die vervolgens in tweeën werd gesplitst en verder ging als Banu Aws en Banu Khazraj die zich beiden vestigden in Yathrib. De Aws stam van Banu Abd al-Ashal en de Khazraj stam van Banu Najjar waren de bekendste stammen in hun soort, ten tijde van de islamitische opmars. Ook waren de Joden meer bezig met de handel en het leveren van goederen, dan met het verspreiden van hun religie. Daarbij knapten de Arabieren af op het imago van de Joden, die in hun periode voornamelijk vooral faam hadden gemaakt vanwege hun ontrouwheid, orde verstoren en hebzucht. Enerzijds hadden de Arabieren geen goed gevoel bij de Joden, vanwege de onderdrukking die Dhunuvas had uitgeoefend op de christenen in Jemen. Dit zorgde voor een zeer negatieve en ontkennende houding richting de Joodse stammen Aws en

Khazraj in Medina. Anderzijds kan worden gesteld, dat de Arabieren vonden dat het Jodendom niet paste binnen de levensstandaarden van de bedoeïenen, met als gevolg dat zij niet volwaardig werden geaccepteerd.²⁸

b. Christendom

Het christendom was verspreid in het noordelijke gebied van het Arabische schiereiland, onder met name de Lakhmiden en de Gassanieden. De twee eerst genoemden zijn in een eerdere periode christen geworden, waardoor zij eerst Jacobieten en tegenwoordig Syrisch-orthodoxen worden genoemd. Dit heeft te maken met het feit dat de Gassanieden een goede relatie hadden met het Byzantijnse rijk. Onder de Arabische stammen in Syrië is deze stroming daadwerkelijk verspreid. Binnen het gebied waarin Irak zich bevond zijn de meeste christenen volgelingen van het Nestorianisme, waardoor zij de Nestoriaanse christenen worden genoemd. In al-Hirah daarentegen heeft zich een christelijke Arabische gemeenschap gevormd. De Koninklijke familie die in al-Hirah regeerde, waren in het begin heidenen en ze verzetten zich vervolgens gedurende een lange periode tegen de activiteiten van de christelijke missionarissen. Ondanks de hiervoor genoemde reden hebben zij deze religie uiteindelijk wel geaccepteerd. Hoewel de Lakhmiden een vazalstaat waren van het Sassanidische Rijk, was er geen plaats voor het Zoroastrisme, wat voortkomt uit Iran. Het christendom was in die periode binnen Irak en Syrië, niet alleen onder de Gassanieden en Lakhmiden verspreid. Ook onder de vele Arabische stammen zoals; Banu Tanuh, Iyad, Lakhm, Judham, Taghlib en Bakr, was er een aanmerkelijke verspreiding tot stand gekomen.

Als we ons richten op het christendom in Jemen en Zuid-Arabië, dan kunnen we constateren dat de aanhangers van deze religie zich voornamelijk in Najran. Hier heeft het christendom zich verspreid dankzij de regering van het Abessijnse rijk. De keizers van het Byzantijnse Rijk hebben het christendom gehanteerd om nog meer inwoners te creëren om binnen hun rijk te leven. Om die reden hebben zij pausen gestuurd naar Najran om vervolgens een klooster te laten bouwen die ook wel de *Najran Ka'ba* wordt genoemd. De Byzantijnse keizer heeft in het jaar 343, ten nadele van Iran, een groep van ambassadeurs gestuurd om een alliantie te vormen in samenspraak met de Lakhmiden uit Jemen. Binnen deze groep bevonden zich ook meerdere bisschoppen en verschillende priesters. De Joden heb-

²⁸ Günaltay, p. 86-89.

ben volgens vele bronnen geprobeerd om deze groep, die kwam met religieuze bedoelingen, in een vroeg stadium te stoppen. Indien ze het ook daadwerkelijk hebben geprobeerd, dan kunnen we de conclusie trekken dat deze in elk geval niet tot het gewenste resultaat heeft geleid. De bisschop had van de Himyar koning toestemming gekregen om drie kerken te laten bouwen. De eerste van deze kerken staat in de toenmalige hoofdstad van de Himyarieten, Zafar. De tweede kerk bevindt zich in Aden en de laatste kerk bevindt zich vlakbij Basra, aan de kust van de Perzische Golf.²⁹

Vervolgens, ten tijde van de tweede regeerperiode van het Abessijnse Rijk, hebben zij met Abraha aan de leiding en andere Abessijnse gouverneurs, geprobeerd om het christendom zoveel mogelijk te verspreiden. De gebeurtenis van de olifanten, is een bewijs van de ondernomen pogingen. Het christendom is binnen het Hidjaz gebied in Mekka, Medina en Taif niet verspreid en had mede hierdoor naamsbekendheid opgedaan als het gebied waarin dit niet was gelukt. Het is alom bekend dat er zich in deze centra bewoners, slaven en mensen die behoorden tot de *Ashraf* zich hadden toegewijd aan het christendom. Ondanks dit heeft het christendom geen directe invloed gehad op het heidendom in midden-Arabië. Daarbij heeft een persoon, genaamd Abu Amir, destijds in Medina het christendom geaccepteerd met enkele leden van de Banu Aws stam om zich heen. Die waren op hun beurt wel bereid om zich te bekeren tot het christendom.

c. Zoroastrisme

De religie van het Sassanidische Rijk, het zoroastrisme, kreeg geen waardering van de Arabieren. Om deze reden waren de meeste zoroastriërs, die op het Arabische schiereiland woonden, Iraniërs die woonden in Bahrein, Jemen en Oman. De zoroastriërs in Bahrein waren cijfermatig gezien met veel meer mensen in vergelijking met de gelovigen in Oman. Dit komt doordat Bahrein dichterbij Iran ligt. De zoroastriërs zijn via het oosten van de Perzische Golf geëmigreerd naar Bahrein. Het zoroastrisme is door middel van de aanwezigheid van het leger in Jemen terecht gekomen. Dit had te maken met de invasie van de Iraniërs, na het Abessijnse Rijk, in Jemen.

Hoewel de meeste Arabieren niet veel waarde hechtten aan deze religie, blijkt uit verscheidene bronnen dat er wel degelijk Arabieren waren die in contact waren gekomen met Iraniërs en zich vervolgens toch bekeerd had-

²⁹ Günaltay, p. 89-94.

den tot het zoroastrisme. Het is feitelijk bekend dat het in deze kwestie niet om grote aantallen bekeringen ging. In Irak hadden de Lakhmiden, de vazalstaat van het Sassanidische Rijk, niet het zoroastrisme maar het christendom geaccepteerd. Dit komt mede doordat de Sassaniden het zoroastrisme niet als een officiële staatsreligie zagen en zodoende het geloof niet hebben verspreid. Daarbij legden de Sassaniden vooral hun prioriteit bij het domineren van de economische markt en de politieke belangen. Dit was een belangrijke reden op de vraag waarom het geloof zich daar niet heeft verspreid.

d. Sabiërs

De Sabiërs, die ook wel de Mandaeërs werden genoemd, worden in de Koran samen met de moslims, de christenen en joden, de *Ahl al-Kitaab* [mensen van het boek] genoemd. Een bekend vers is: “Zij die geloven, zij die het Jodendom aanhangen, de christenen en de Sabiërs die in God en de laatste dag geloven en die deugdelijk handelen, voor hen is hun loon bij hun Heer en zij hebben niets te vrezen noch zullen zij bedroefd zijn”.³⁰ Daarbij wordt er verwezen naar het volgende vers: “God zal scheiding tussen hen aanbrengen op de opstandingsdag”.³¹

De oorsprong van deze Mandaeërs, gaat verder terug dan het tijdperk waarin Jezus Christus leefde. Het is een sekte die ook wel de Nazoreeërs werden genoemd en vindt zijn oorsprong ver binnen het Jodendom. Hierbij worden zij weggezet als een vijandige sekte die zich in het tijdperk van Jezus Christus hevig hebben verzet tegen het Jodendom. De eerste Mandaeërs die deel uitmaakten van deze sekte, zijn in een later stadium relaties aangegaan met profeet John (Yahya) die zijn oorsprong vond binnen de baptistengemeenschap. Nadat John werd vermoord, was er door de Joden hevige druk op de Mandaeërs. Door de druk die er werd uitgeoefend op de Mandaeërs zijn zij in de eerste eeuw in het gebied van hun vaderland, Palestina en Jordanië, als eerst geëmigreerd naar het gebied van Mosoel, wat in het noordoosten van Mesopotamië lag. Vervolgens zijn zij hoogstwaarschijnlijk in de tweede eeuw naar het zuiden van Mesopotamië geëmigreerd om zich vervolgens daar te vestigen. De Arabieren noemden deze Mandaeërs ook wel de Sabiërs. Dit gebied werd in de zesde eeuw

³⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat al-bakara 62; Soerat al-ma'ida 69.

³¹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-haddj 17

door de moslims veroverd en kregen deze Sabiërs dezelfde behandeling als de *Ahl al-Kitaab*.

De Sabiërs geloofden in een 'scheppende kracht' en gebruikten elementen die gerelateerd waren aan gnostisch dualisme binnen hun fundament. Ze maakten net zoals vele andere religies gebruik van heilige teksten. Ze hadden daarbij ook eigen gewoonten, een eigen manier van bidden, dopen, offeren, heilige dagen, feestdagen en een gebedshuis met een inheemse functie. Er werd geen alcohol gedronken en waren tevens middelen met alcoholische ingrediënten die dronkenschap veroorzaken, verboden. Tevens was de verering van stambeelden en sculpturen verboden. Zij beweren dat hun religie in beginsel afstamt van profeet Adam. Volgens hun manuscripten is degene die doopt en de bijbehorende rituelen van aanbidden toegekend aan profeet Adam toen hij werd geschapen en om die reden door hem uitgevoerd. Zij geven profeet John in hun heilige boeken een zeer belangrijke plaats. Zij noemen hem tevens 'de profeet van het licht' en betitelen hem als de ware profeet. Zij geloven ook dat het wereldse leven hetzelfde als het hiernamaals is. Het is heel aannemelijk dat dit de Sabiërs waren die binnen de Koran een verwijzing hadden gekregen. Dit komt omdat geleerden hen, in de eerste periode van de islam, op deze uitdrukkelijke manier beschreven. Deze geleerden verwijzen in deze niet naar de Sabiërs als heidenen.³²

Anderzijds noemden deze Arabieren, de mensen die hun geloof verlieten om naar een andere religie over te stappen, ook wel Sabiërs. Door dit begrip, werden de profeet en de eerste moslims, ook Sabiërs genoemd door de Arabieren uit Mekka. Maar daarbij werden de heidenen uit Haran[ook wel Charan], wat verspreid was onder het bewind van de Abbasiden, ook Sabiërs genoemd. Met hun oude tradities, in het Assyrische en Babylonische Rijk, lieten zij deze gewoonten van het geloof in de ster-planeet cultus voortduren.

Het vereren van sterren en planeten vond plaats in Haran, Jemen en in het noorden van Irak. In Zuid-Arabië was er een drie goden systeem actief die bestond uit de maan, zon en Venus. De maan wordt gezien als de vadergod; de zon als de moeder-god; en Venus als de zoon-god. De namen die toebehoorde aan de maan of de God van het rijk, was Almaqah en de andere benaming van deze God was Wadd. Voor Almaqah waren er ook tempels gemaakt. De maan werd beschouwd als de oppergod. Het is inmiddels

³² Sinasi Gündüz, *Sabiiler-Son Gnostikler*- Ankara 1999.

over het algemeen bekend dat deze drie hemellichamen, die een godentrias vormen, afkomstig zijn uit Babylonië.

Gedurende de *Jahiliyya*, waren er onder de Arabieren ook mensen die de zon vereerden. De zon werd door de zuid-Arabieren gezien als de vrouwelijke God, terwijl Tadmur als een mannelijke God werd gezien. De bekendste en belangrijkste goden die de zon vertegenwoordigen waren al-Lat, al-'Uzza en Manat. Door de acceptatie van de zon als heilige en God, wat al gebeurde voordat de islam opkwam, werd de naam Abd al-Shams, ook wel de dienaar van God genoemd, vaak gebruikt. Dit is tevens een zeer bekende en veel gebruikte naam. Deze naam werd net als bij Sabiërs, ook in de Quraish stam gebruikt. Buiten de maan, zon en Venus om waren er nog een aantal sterren, die als heilig werden gezien. De Lakhm, Himyar en Quraish stammen vereerden de ster Sirius. Ook in de Koran is hiernaar een verwijzing gemaakt die als volgt luidt; "En dat Hij de Heer van Sirius is".³³ De eerste persoon die de ster Sirius vereerde was Abu Qabsha van de Khuza'a stam. Dit is ook dat de reden waardoor de leden van de Quraish stam op den duur deze ster zijn gaan vereren. Degenen die de zon vereerden ofwel baden tot het afgodsbeeld die de zon symboliseerde, deden dit drie maal per dag. Dit gebeurde bij de opkomst van de zon, het hoogste punt van de zon rond het middaguur en bij de ondergang van de zon. Deze drie tijden, waarbij de zon steeds werd vereerd, zijn in de islam en de Koran aangenomen als de afgeraden [*makruh*] tijden om te bidden.

e. Heidendom

Er is geen twijfel aan gegeven dat de zuid-Arabieren, die worden gezien als de kinderen van Ismail [Ismael], vanaf deze afstamming al in het monotheïsme geloofden. Dit wordt ook wel *tawhid* genoemd. De Ka'ba was het symbool van *tawhid*. Het heidendom is hier pas in een later stadium, van buitenaf, tussengevoegd. Vervolgens hebben zij hiermee gezorgd dat men partners toeschreef aan Allah. Zij hebben daarna van deze manier hun gewoonte gemaakt. Dit wordt ook wel *shirk* genoemd. Vroeger werden *Asnam* (ev: *Sanam*), *Awthan* (ev: *Wathan*) en *Ansaab* (ev: *Nasb*) aanbeden, wat afgodsbeelden, beelden en obeliskken waren. Als gevolg van de komst van het heidendom, werden er relatief veel tempels (bij)gebouwd die dienden als het huis van de beelden. De tempels werden vaak huis, ook wel *bayt* ge-

³³ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nadjm 49.

noemd en de tempels die in de vorm van een kubus waren gebouwd werden Ka'ba genoemd. Los van dit feit wilde elke bewoner de eigenaar zijn van een tempel. Indien zij dit niet konden betalen, dan plaatsten zij een obelisk voor de Ka'ba of andere tempels. Vervolgens liepen zij een soortgelijke *tawaf*[rondcirkelen] om deze beelden heen om het gevoel te krijgen alsof zij nog de rechtmatige eigenaren waren. De bedoeïenen maakten van hun bestaande tenten een tempel. Om de afgodsbeelden te allen tijde te kunnen vereren plaatsten zij deze in hun eigen huis. Indien een gezinslid het huis verliet om te gaan reizen dan was het gebruikelijk om de handen en het gezicht te plaatsen op een van de aanwezige afgodsbeelden. Dit is een goed voorbeeld van een taak die een gezinslid deed voordat men ging reizen. Op het moment dat een gezinslid terugkeerde van een reis, was het gangbaar dat de handen en het gezicht opnieuw op dit afgodsbeeld werden geplaatst. Dit deed men als eerst, alvorens de familie of vrienden werden begroet.³⁴ Dit verklaart natuurlijk wel waarom ieder huis als een tempel werd gezien.

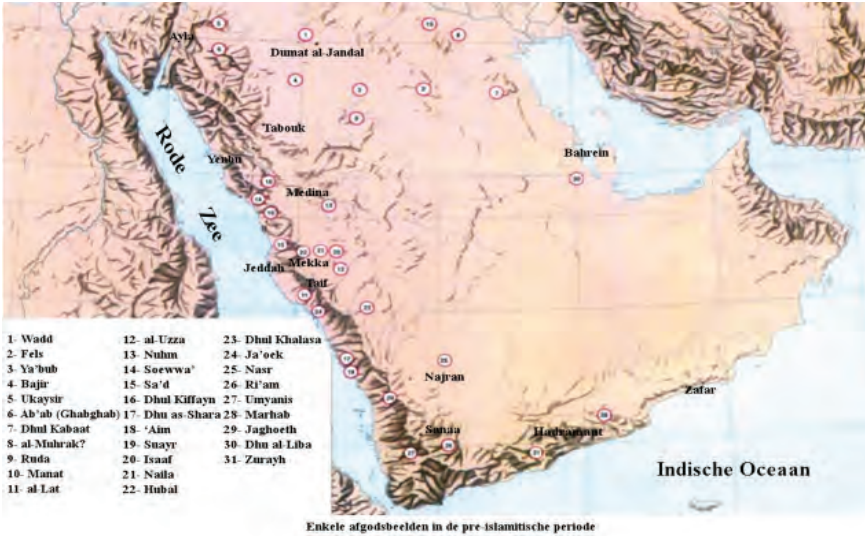
De tempels zijn in de vorm van een vereringshuis gebouwd waarin zich afgodsbeelden bevonden. Deze waren in groten getale aanwezig. Zo hadden de Himyarieten in Sanaa een tempel met de naam Riyam, de Banu Tayy stam hadden de tempel Fels en de Rabi'a bint Qa'b stam hadden een tempel genaamd Ruda. In het gebied van Zahr, tussen Kufa en Basra, bevindt zich de stad Sindad. Deze stad herbergde een afgodsbeeld, genaamd Dhul Qabat, die behoorde tot de Bakr ibn Wa'il en Iyad stammen. De Dhul Khalasa bevond zich, in het zuiden van Mekka en in de richting van Jemen, ongeveer 120 km van Taif af, in de plaats Tabala. Het was een tempel in de vorm van een witte steen, die toebehoorde aan de Banu Daws, Banu Khath'am en Banu Bajila stammen.

De Thaqif stam die in Taif woonden hadden een afgodsbeeld genaamd al-Lat. Zij hadden voor het afgodsbeeld al-Lat, een tempel gebouwd. Ze wilden met deze tempel concurreren met de Ka'ba. De Quraish en Kinanah stam vereerden het afgodsbeeld al-Uzza, in de plaats al-Nakhlah. Het afgodsbeeld Manat, van de Banu Aws, Banu Khazraj en vele andere stammen die in Mekka woonden, bevond zich aan de kust van de Rode Zee ter hoogte van al-Mushallal in al-Kudayd. In de Koran wordt er op de volgende manier naar verwezen: "Hoe zien jullie dan al-Laat en al-'Oezza, en Manaat,

³⁴ Ibn al-Kalbi, "*Book of Idols*", ver. Beyza Düsüngen, Ankara 1969, p. 39.

de derde, de andere?”³⁵ De Arabieren vereerden deze tempels en brachten hierbij ook offers uit. De genoemde tempels hebben er niet voor gezorgd dat de reputatie van de Ka’ba is belemmerd.

In de Ka’ba bevonden zich 360 afgodsbeelden. Het grootste en meest belangrijke afgodsbeeld was Hubal. Hoewel Hubal normaliter een God was van de noord-Arabieren, heeft men deze afgod geïmplementeerd tot in Mekka.

Er wordt gesteld dat Hubal, door Amr ibn Luhay of Khuzaymah ibn Mudrikah, naar Mekka toe is gebracht. Feitelijk is het juist dat Amr ibn Luhay, het aanbidden en vereren van de afgodsbeelden, vanuit Syrië naar het Hidjaz gebied heeft gebracht. Op een gegeven moment werd Amr ziek en om verlost te worden van zijn ziekte wendde hij zich tot de plaats Balqa. Hier heeft hij zich vervolgens gewassen met water dat van een waterbron afkomstig was. Eenmaal aangekomen constateerde hij dat een aantal mensen de afgodsbeelden aan het vereren waren, waarop hij vroeg waarom zij dit deden. Hij kreeg als antwoord: “Wij vereren hen, wanneer wij regen willen zorgen zij ervoor, wanneer wij om hulp vragen dan geven zij hulp”. Amr heeft vervolgens een aantal van deze beelden meegenomen en geplaatst naast de Ka’ba. Middels een overlevering is duidelijk geworden dat Hubal in de vorm van een mens was gemaakt, door middel van rode aagaat.

³⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nadjm 19-20.

Tevens was het zo dat zijn rechterhand bijna geheel gebroken was en om deze te herstellen hebben leden van de Quraish stam zijn hand vervangen met een gouden hand.³⁶ Op een later moment heeft Qusai, Hubal, binnen in de Ka'ba geplaatst. De mensen van de Quraish stam deden Amr ibn Luhay dus na. Zij plaatsten net als hem afgodsbeelden rondom de Ka'ba en er werden pijlen gegooid voor het beeld. Om het advies van Hubal te krijgen of te vragen, moesten er zeven orakelpijlen worden gegooid. Arabieren maakten gebruik van deze methode op de momenten voordat zij gingen reizen, handel voerden, trouwden, de vader achterhaalden van een kind wiens afstamming onbekend was, belastingzaken, putten groeven. Pas na gebruik van deze methoden kwamen zij in actie.³⁷

De overige stammen op het Arabisch schiereiland maakten afgodsbeelden van steen, bomen en mijnen. Vervolgens plaatsten zij deze beelden rondom hun huis. De leden van de Quraish stam wilden de aandacht trekken van mensen die naar de Ka'ba kwamen. Dit deden zij door gebruik te maken van de situatie om andere stammen en de daarbij behorende afgodsbeelden te plaatsen rondom de Ka'ba. Bovendien, de Isaaf in Safa en de Naila in Marwa zijn andere aanwezige afgodsbeelden in de buurt van de Ka'ba. Deze veelgodendienaars ofwel *mushrikeen* (ev: *mushrik*) brachten daarbij ook een offer uit richting deze afgodsbeelden.

De Koran noemt een aantal afgodsbeelden in het volgende vers: "en zij zeiden: 'Verlaat jullie goden niet. Verlaat Wadd niet, noch Soewwaa', noch Jaghoeth, Ja'oek en Nasr'".³⁸ Het afgodsbeeld Wadd behoorde toe aan de Banu Kalb stam en het bevond zich in Dumat al-Jandal. Soewwaa' bestond in de vorm van een vrouw en werd gebruikt als afgodsbeeld door de Banu Khuzayl. Jaghoeth was in de vorm van een leeuw gemaakt en dit afgodsbeeld behoorde toe aan de Banu Madhij en Juraysh, die hem vereerden in Jemen. Ja'oek: was gemaakt in de vorm van een paard en hij bevond zich in een dorp genaamd Khaiwan, vanaf Mekka tot aan Sanaa op ongeveer twee nachten reisafstand. Nasr is het afgodsbeeld wat werd vereerd door de Himyarieten voordat zij het Jodendom hadden aangenomen. Dit beeld was op sommige plaatsen in de Hidjaz regio bekend. In Arabië waren er buiten deze exemplaren nog meer van dit soort afgodsbeelden.

Sommige Arabieren waren ervan overtuigd dat de *djins* [een bovenna-

³⁶ Ibn al-Kalbi, p. 27-28, 36.

³⁷ Omer Faruk Harman, "Hübel", DIA, XVIII, 445.

³⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat noeh 23.

tuurlijk onzichtbaar wezen], goden waren die hier op aarde leefden en ver-
eerden hen op hun manier.³⁹ De verschillende incidenten die zich hebben
voorgedaan, waren volgens de Arabieren door hen verricht. Zij geloofden
dat Allah een familieband had met deze *djins*⁴⁰ en waren dus van mening
dat de *djins* gelijk waren aan Hem.⁴¹ De geluiden en klanken die voortkwa-
men uit natuurverschijnselen of kale vlakten, waren volgens de Arabieren
afkomstig van de *djins* doordat zij verschillende vormen konden aanne-
men. Uiteindelijk geloofden ze dat de *djins* lege ruimten probeerden te be-
zetten door afschrikkende geluiden te produceren. Onder deze Arabieren
was er ook een gedeelte die geloofden dat God in staat was om kinderen te
verwekken van engelen. God heeft in de Koran, middels het volgende vers,
heel duidelijk gemaakt dat dit gedachtegoed als onjuist kan worden beti-
teld: “En zij zeggen: De Erbarmer heeft zich een kind genomen. Geprezen
zij Hij! Integendeel, zij zijn geëerde dienaren”.⁴²

Het komt er eigenlijk op neer dat de Arabieren, naast de verspreiding
van het heidendom en het erkennen van allerlei goden en afgoden, Allah
wel degelijk hebben erkend als een God. Dit deden zij door Allah meer
waardering toe te schrijven dan de andere goden en beklonken dit ge-
geven met het feit dat zij Zijn naam gebruikte op het moment dat er een
eed afgelegd werd. De *mushrikeen* waren op de hoogte van het feit dat zij,
naast het aanbidden van hun eigen goden, Allah erkenden en Hij degene
was die de hemel en de aarde heeft geschapen. In de Koran zijn er meer-
dere verzen toegewijd aan dit onderwerp. In een vers staat het volgende:
“En als jij hun vraagt wie de hemelen en aarde geschapen heeft zeggen zij:
God”.⁴³ Ze geloofden er heilig in dat het Allah was die de regen liet vallen
en daarmee de basis legde voor een zeer vruchtbare grond. In een andere
vers staat het volgende: “En als jij hun vraagt wie uit de hemel water laat
neerdalen om daarmee de aarde te doen herleven nadat zij dood was dan
zeggen zij: “God”.⁴⁴ Ze zwoeren in de naam van Allah en geloofden dat de
engelen de dochters waren van Allah. Daarbij schreven zij Hem zonen en
dochters aan.

De *mushrikeen* waren van mening dat hun afgodsbeelden de contact-

³⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat saba' 41.

⁴⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat as-saaffat 158.

⁴¹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-an'aam 100.

⁴² Leemhuis, De Koran, Soerat al-anbijaa 26.

⁴³ Leemhuis, De Koran, Soerat az-zoemar 38.

⁴⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat al-'ankaboet 63.

personen waren om in verbinding te kunnen staan met Allah. Hierbij baden zij tot de afgodsbeelden en deden zij een beroep op hen, om ervoor te zorgen dat zij dichtbij God konden komen. Hierover staat het volgende geschreven in de Koran: “Zij die zich in plaats van Hem beschermers nemen [zeggen]: Wij dienen hen slechts opdat zij ons nader tot God brengen”.⁴⁵

Als we kijken naar de manier waarop zij de verering deden, kunnen we constateren dat de *mushrikeen* baden in de huizen waarin zich afgodsbeelden bevonden. Ze bogen dan voorover om vervolgens de *tawaf* te doen. Het was ook een belangrijke plaats om de eed af te leggen, beloftes te maken, offers uit te brengen en aalmoezen te geven. De doelen die zij met al deze vormen van aanbedding, wilde bereiken waren voornamelijk; gezondheid, tevredenheid, genot, het verdienen van geld, het winnen van oorlogen en het verkrijgen van een zoon. Zoals we kunnen zien, zijn al deze vereringen en eerbiedige daden gericht en ook wel gebaseerd op aardse doelen. Dit kwam voornamelijk omdat zij niet geloofden in een hiernamaals. De verhalen van de ouderen met betrekking tot de wederopstanding, kwalificeren zij slechts als mythes. De overgrote meerderheid geloofde niet in het hiernamaals. Toch was er een klein deel dat wel geloofde in een leven na de dood.

Er was ook een deel onder de Arabieren die zich zeer oneerbiedig gedroegen ten opzichte van de afgodsbeelden. Zij waren het er totaal niet mee eens dat sommigen, de verering van de afgodsbeelden, alleen gebruikten voor wereldse zaken. Zij vonden het ook zeer curieus dat men, op het moment dat er gebruikt werd gemaakt van de *kur'a* of de orakelpijlen om hun lot te kunnen bezegelen, zich agressief gingen gedragen en vervolgens de afgodsbeelden vervloekten of beschadigden. Er zijn hiervan vele voorbeelden, die dit soort gebeurtenissen aanduiden en voorkomen in verschillende bronnen. Binnenin de Dhul Khalasa tempel in Tabalah, bevond zich een man die wraak wilde nemen en vervolgens gebruik maakte van de zogenaamde orakelpijlen. De orakelpijlen gaven als uitsluitsel dat het verboden was voor deze man om zijn wraak te nemen. Hij heeft deze manier van uitsluitsel krijgen driemaal gedaan, maar constant gaven de orakelpijlen hetzelfde antwoord. Het nemen van wraak was voor wederom voor hem verboden. Het uitsluitsel, dat hij had verkregen door het gooien van de orakelpijlen, wekte grote woede op bij deze man waarna hij zijn

⁴⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat az-zoemar 3.

orakelpijlen opraapte en diezelfde pijlen met een enorme kracht tegen het afgodsbeeld aangooide. Na het gooien van deze pijlen zei de man tegen het afgodsbeeld: "Als jou vader vermoord was, dan zou je me hiervan niet weerhouden!"⁴⁶

Bepaalde gewoonten en rituelen die geërfd waren van profeet Abraham werden nog steeds in gebruik genomen. Vanuit dit opzicht was het onmogelijk dat de Arabieren afstamden van het heidendom. De stammen konden zichzelf er niet van weerhouden om de beelden te vereren en tevens te aanbidden. Een goed voorbeeld hiervan is dat de pelgrimgangen uit Yathrib allereerst de *tawaf* deden rondom de Ka'ba waarna ze in Arafat tot bezinning kwamen. Op het moment dat zij vervolgens hun verplichtingen waren nagekomen in Mina, vervolgden ze hun weg naar Manat waar zij zich lieten scheren en hun respect toonden voor het afgodsbeeld.⁴⁷

f- Hanif

Gedurende de *Jahiliyya* [onwetendheid] periode waren er mensen die geloofden in de eenheid van God. Zij hadden niets met het heidendom en verzette zich tegen de Quraish en hun foutieve gewoonten en aanbidningen. De mensen die deze manier van leven aanhielden worden Hanif (mv: Hoenaafa, Ahnaaf) genoemd. Deze Hoenaafa, die geloofden in het monotheïsme [*tawhid*], probeerden de religie van profeet Abraham te doen voortleven. Zij hielden een gepaste afstand van de joden en christenen, daar waar zij ook nog streden tegen het heidendom. Dit waren vooral de mensen die konden lezen en schrijven. Een deel kende de Hebreeuwse en Aramese taal. Tevens heeft een deel van hen het christendom geaccepteerd als ware godsdienst, omdat zij van mening waren dat dit de meest passende religie was van profeet Abraham.

De Hoenaafa vormden geen eenheid en ze bezaten geen gezamenlijke gebedshuis. Deze individuen hadden een ascetische leefstijl. Uit de bronnen worden sommige Hanif met naam en toenaam vermeld. De bekendste zijn: Waraqah ibn Nawfal, Ubaydullah ibn Jahsh, Uthman ibn Khuwayrith en Zayd ibn 'Amr. Op een bewuste dag zijn zij tezamen gekomen waarna zij het erover eens werden dat het heidendom slechts fungeert als bijgeloof. Daarbij werden zij het eens dat hun voorouders zich hadden gewend tot de

⁴⁶ Ibn al-Kalbi, p. 40.

⁴⁷ Ebû Sühbe, I, 70-78.

ware religie van profeet Abraham. Om de beginselen van deze religie te leren kennen hebben zij allen besloten om te vertrekken naar verschillende landen om dit te kunnen concretiseren. Waraqa ibn Nawfal is vervolgens naar Damascus vertrokken, waar hij het christendom heeft aangenomen en hiermee de Thora en Bijbel heeft bestudeerd. Ubaydullah ibn Jahsh begon op een gegeven moment ernstig te twijfelen. Uthman ibn Khuwayrith ging naar de Byzantijnse keizer, nam het christendom aan vestigde zich tot slot daar. Zayd ibn 'Amr heeft noch het christendom, noch het Jodendom aangenomen. Hij vereerde geen heidense beelden en at geen vlees wat in hun naam werd geofferd. Los hiervan verzette hij zich hevig tegen de begravingen van kleine dochters. In zijn gedichten schreef hij altijd over de eenheid van God. Buiten deze vier mensen om, waren er in Arabië ook andere *Hoena* aanwezig. De eloquente sprekers, Quss ibn Saida en Umayya ibn Abu as-Salt, waren ook een van deze *Hoena*.⁴⁸

⁴⁸ Ibn Habib, *al-Muhabber*, p. 171-172; Mes'ûdi, *Mürûcû'z-Zeheb ve Meâdinü'l-Cevher*, tah. Muhammed M. Abdülhamid, Cairo 1964, I, 69-75; Alûsi, *Bülâgu'l-Ereb*, Beiroet, II, 244-282; Cevad Ali, VI, 449; Günaltay, p. 79-83; Çagatay, p. 158-169; Saban Kuzgun, *Islam Kaynaklarına Göre Hz. İbrahim ve Hanıflık*, Ankara 1985; a. mlf., "Hanif", DIA, XVI, 33-39; Mustafa Çagrici, "Arap", DIA, III, 316-321.

MOHAMMED TOT AAN ZIJN PROFEETSCHAP

1. Zijn familie

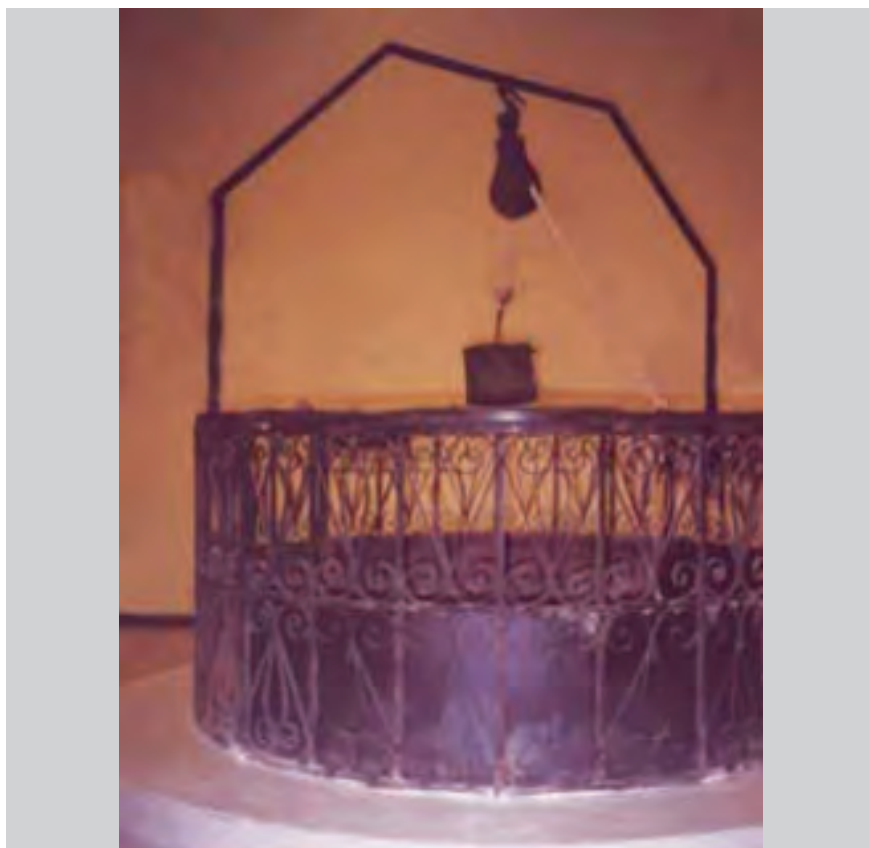
In dit gedeelte van het boek zullen de relaties van profeet Mohammed met zijn opa's, vader, moeder, overige familieleden, kennissen, naasten en de gehele Hashim stam besproken worden. Zijn vrouwen en kinderen komen in een later stadium nog aan bod.

Mohammed behoort tot de Banu Hashim stam in Mekka. Zijn lijn begint vanaf Fihir ibn Malik en eindigt bij de kleinkinderen van Adnan. Zijn vader is Abdullah ibn Abd al-Mutallib, zijn opa is Abd al-Mutallib ibn Hashim, zijn grootvader is Hashim ibn Abd al-Manaf en zijn oma is Fatima bint Amr.

Allereerst willen wij in dit hoofdstuk beginnen met vertellen vanaf de familieleden van zijn vaderskant, dus de Hashim wel te verstaan. De echte naam van de Hashim, de overgrootvader van Mohammed, is Amr. Hij is daarbij tevens de stamvader van de Banu Hashim clan. In een periode dat er binnen Mekka een zware hongersnood woedde, bedacht Hashim zich om naar Syrië te vertrekken om brood te halen voor zijn mensen. Op het moment dat hij terugkwam besloot hij dit brood te verkruijmen, om daar vervolgens bouillon van te maken. Dit heeft hem de bijnaam 'de verkruijmelaar' opgeleverd. Vanaf dat moment werd hij Hashim genoemd en die

bijnaam heeft vanaf dat moment stand gehouden. Zoals eerder besproken, was hij ook degene die als eerste persoon zowel de zomerse als de winterse reizen organiseerde voor de Quraish stam. Nadat dit veel succes opleverde, heeft hij er een gewoonte van gemaakt om deze reizen te organiseren. In zijn tijd hield hij zich voornamelijk bezig met de taken; *Rifada* en *Siqaya*. Toen hij op een reis ging naar Syrië, om vervolgens langs Medina te komen, kwam hij in contact met Salma bint Amr van de Banu Najjar stam en huwde haar vrijwel direct. Uit dit huwelijk is de opa van Mohammed, Shaiba (Abd al-Mutallib), voortgekomen. Hashim zou, volgens zeer aanneembelijke bronnen, zijn gestorven tijdens een zakelijk reis naar Gaza en is daar vervolgens ook begraven.¹

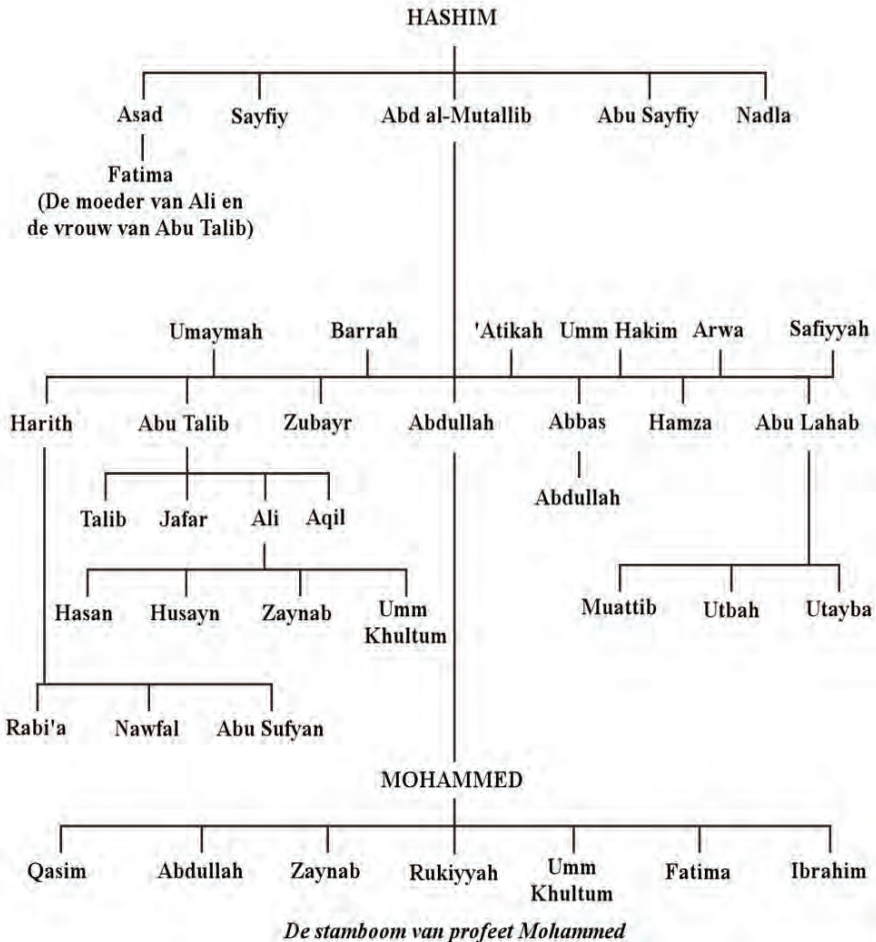
¹ Ibn al-Kalbi, *Cemheretü'n-Neseb*, tah. Abdüssettâr Ahmed Ferrâc, Cairo 1983, I, 91-93; Ibn His-ham, I, 136-137; Ibn Sa'd, *et-Tabakâtü'l-Kübrâ*, Beiroet 1985; I, 75-81; Belâzürî, *Ensâbü'l-Esrâf*, tah. Muhammed Hamidullah, Cairo 1959, I, 60-61, 63-64; Ibrahim Sariçam, "Hâsim", *DIA*, XVI, 405-406.

Hashim zou, inclusief de opa van Mohammed Abd al-Mutallib, nog vijf zonen en vijf dochters hebben. Abd al-Mutallib zou tot zijn achtste met zijn moeder in Medina gewoond hebben. Na de dood van Hashim heeft zijn broer Mutallib, die naar Medina was gekomen om aan Salma bint Amr toestemming te vragen, om Abd al-Mutallib mee te nemen naar Mekka. Toen ze vervolgens in de stad aankwamen, zagen de bewoners van Mekka dat Abd al-Mutallib op de kameel van Mutallib zat. Hierna dachten zij dat hij een slaaf was geworden waarna hij de bijnaam Abd al-Mutallib verkreeg. Van deze naam is hij echter nooit meer afgekomen. Sommigen zeggen ook dat hij hem heeft geïntroduceerd als zijn slaaf. Abd al-Mutallib was in zijn tijd de absolute leider van de Banu Hashim stam. Aan hem was de taak om te zorgen voor het eten en drinken van de bedevaartgangers, dat ook wel *Siqaya* en *Rifada* wordt genoemd. Deze taak was een erfenis van zijn vader. Aan de hand van een droom die hij had gezien besloot hij de Zamzam put, die door de Jumhur stam werd gesloten toen zij Mekka verlieten, op te graven. Zoals ook in de Koran staat geschreven heeft Abd al-Mutallib met Abraha, de persoon die de Ka'ba wilde vernietigen, gesproken. De zonen van Hashim, Abu Safiy, Asad en Nadla, met uitzondering van Abd al-Mutallib, hebben ten tijde van de opkomst van de islam geen kinderen overgehouden waardoor hun lijn bij deze ophield.² Dit is de reden dat alleen de lijn van Abd al-Mutallib zich heeft voortgezet. De vader van Mohammed, Abdullah, was een van de zonen van Abd al-Mutallib. De belangrijkste gebeurtenis die gerelateerd is aan Abdullah, is dat zijn vader hem destijds wilde opofferen. Het is namelijk zo dat; op het moment dat hij de Zamzam put aan het graven was, er geen andere zoon dan Harith aanwezig was, van Abd al-Mutallib. Om deze reden werd hij door de meeste leden van de Quraysh stam lastig gevallen. Doordat hij zichzelf niet kon verdedigen, ondanks het feit dat hij tien zonen had, legde hij een eed af om toch een van zijn zonen op te offeren. Op het moment dat hij tien zonen had op deze wereld, besloot hij om er één op te offeren. Uit het kansspel ofwel *kur'a* dat werd gespeeld, om te kunnen beslissen aan welke zoon dit lot was toegewezen, werd duidelijk dat de vader van Mohammed, Abdullah, geofferd moest worden. Echter, uit het resultaat van de gespeelde *kur'a* zijn

² Ibn Hisham, I, 137; Ibn Sa'd, I, 81-94; Taberī, *Tārīhu'l-Ūmem ve'l-Mulūk*, tah. Muhammed Ebū'l-Fa-
zl Ibrahim, Beiroet. II, 246-251; H. Ahmet Sezikli, "Abdūlmuttalib", DIA, I, 272-273.

er uiteindelijk honderd kamelen opgeofferd in de plaats van Abdullah. Op het moment dat Abdullah geofferd moest worden, was hij de jongste van alle zonen die Abd al-Mutallib had.³

Als we het hebben over de ooms en tantes van Mohammed, kunnen we constateren dat de bekendste ooms de volgende personen waren; al-Harith, al-Zubayr, Abu Talib, Abu Lahab, Hamza en Abbas.

Van de hiervoor genoemde ooms zijn Harith en Zubayr al voor de opkomst van de islam overleden. De rest daarentegen hebben wel geleefd

³ Ibn Hisham, I, 108-109, Ibn Sa'd, I, 88; 151-158; Bekir Topaloglu, "Abdullah", DIA, I, 75-76.

ten tijde van de opkomst van de islam. Vervolgens waren het Abu Lahab en Abu Talib die de islam niet accepteerden, terwijl Hamza en Abbas zich wel bekeerden tot de islam. De andere zoon van Abd al-Mutalib en de vader van Mohammed, dus de generatie van Abdullah vervolgt de lijn met zijn dochter Fatima. Ondanks dat Hamza drie zonen en een dochter had, is zijn gedeelte van de lijn niet doorgezet.⁴ De tantes van Mohammed waren; 'Atikah, Umm Hakim, Arwa, Barrah, Safiyyah en Umaymah.

De moeder van Mohammed is Amina bint Wahab en zij behoorde tot de Banu Zuhrah stam, die ook wel een substam wordt genoemd van de Quraish. De vader van Amina is Wahab ibn Abd al-Manaf, die tevens een enorm gewaardeerde persoon was binnen de Banu Zuhrah stam. De oma van Mohammed, aan moederskant, was Barrah bint Abd al-Uzza. Zij kwam voort uit de Abd ad-Dar stam van de Quraish. Dankzij dit gegeven, zijn zowel de vader als moeder van Mohammed afkomstig van de 'betere' families die toebehoorden aan de Quraish. De lijn van hun beiden komt op gegeven moment tot elkaar bij de Kilab ibn Murrah. Hierin kruisen hun lijnen, waarmee zij een verbondenheid hebben.⁵

Toen Abdullah de leeftijd bereikte om te kunnen trouwen, is hij op initiatief van zijn vader met Amina bint Wahab getrouwd. Zoals de traditie zich normaliter voordoet, zijn er drie dagen voorbij gegaan in het huis van Amina. Abdullah vertrok, in de zomer, naar Syrië om handel te drijven. Dit gebeurde een paar maanden nadat hij getrouwd was met Amina bint Wahab. Toen hij terugkeerde en vervolgens terecht kwam in Yathrib, is hij ziek geworden in het bijzijn van zijn ooms aan vaders kant. Hij was ruim een maand ziek, waarna hij vervolgens stierf en zodoende werd begraven in Yathrib. Op het moment dat zijn vader overleed was Mohammed nog niet geboren. Abdullah liet na zijn dood, als erfenis, het volgende achter; vijf kamelen, een kudde schapen en een slavin genaamd Umm Ayman(Barakah).⁶

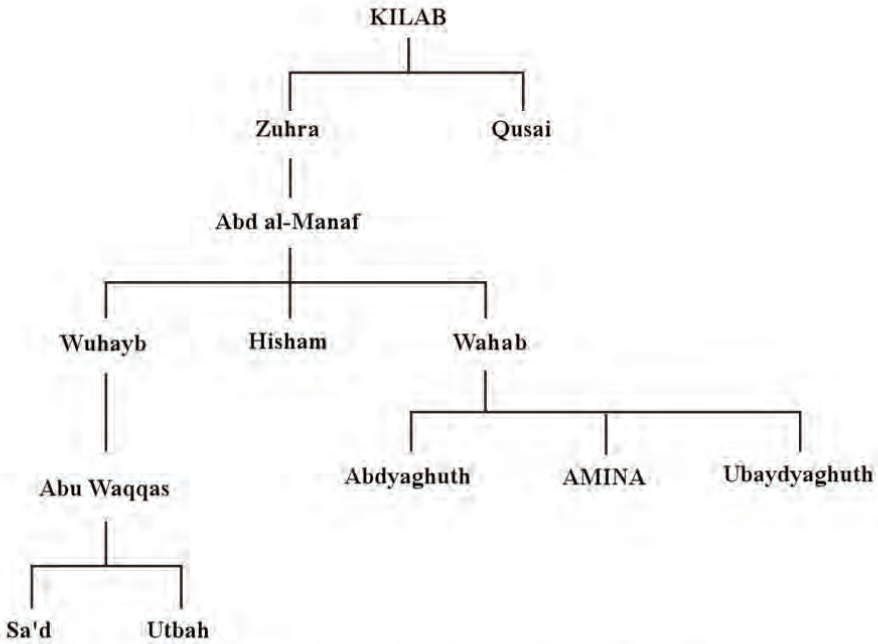
⁴ Voor meer informatie over de Banu Hashim stam zie Ibn al-Kalbi, *Cemhere*, I, 96-147; Zübeyri, *Kitābū Nesebi Kureys*, tah. E. Levi Provençal, Cairo 1951, p. 14-91; Ibn Hazm, *Cemheretū Ensābi'l-Arab*, tah. Abdüsselām M. Harun, Cairo 1962, p. 14-72; İbrahim Sariçam-Mustafa Öz "Hâsim"(Beni Hâsim), *DIA*, XVI, 403-405).

⁵ Ibn Ishaq, *es-Sire*, tah. Muhammed Hamidullah, Konya, 1981, p. 19-28; Ziriklî, *A'lâmü'n-Nisâ'*, Beirut, I, 18; Bekir Topaloglu, "Amine", *DIA*, II, 63-64.

⁶ Ibn Sa'd, I, 100; Belâzürî, I, 96.

2. Zijn geboorte, kindertijd en jeugd.

De familie van profeet Mohammed's moeder Amina

Mohammed is op 20 april 571 in het huis van zijn vader Abdullah, in de Banu Hashim wijk te Mekka, ter wereld gekomen. Uit zeer betrouwbare bronnen is gebleken dat hij; in het jaar van de Olifanten gebeurtenis, precies 55 dagen na dit voorval en op de 12de nacht van de maand Rabi' al-Awwal is geboren.⁷

Amina liet vervolgens meteen na de bevalling, een bericht rondgaan naar haar schoonvader Abd al-Mutallib, dat zijn kleinkind op de wereld is gekomen. Toen Abd al-Mutallib zijn weg vervolgde in de richting van Amina herinnerde hij haar aan een zeer specifiek moment. Hij droomde, toen Amina zwanger was, dat het kind wat geboren zou gaan worden Ahmed of Mohammed zou moeten gaan heten. Abd al-Mutallib ging daar-

⁷ Ibn Sa'd, I, 100-101; Ibn Sayyid an-Nas, *Uyūnū'l-Eser fi Fūnūni'l-Megāzi ve's-Siyer*, tah. Muhammed el-Id el-Hatrāvi, Beiroet 1992, I, 81.

na met de baby naar de Ka'ba en hij bedankte God, waarna hij het kind de naam Mohammed gaf. Op de zevende dag, gaf hij een groot feest dat bestemd was voor alle inwoners van Mekka. Volgens bepaalde overleveringen is Mohammed, bij voorbaat besneden ter wereld gekomen.⁸ Andere bronnen daarentegen beweren dat hij op de zevende dag was besneden door zijn opa.⁹ In deze kwestie is zodoende niet duidelijk wat feitelijk juist is. Op het moment dat er aan Abd al-Mutallib werd gevraagd waarom hij het kind die specifieke naam had gegeven, aangezien geen enkele voorouder de naam Mohammed had, gaf hij het volgende antwoord: "Ik wil dat hij geprezen wordt in de hemel en op aarde".¹⁰ Een andere bekende naam van Mohammed is Ahmed. Onder de Arabieren waren er wel personen die Mohammed of Ahmed heetten. Uit verschillende bronnen blijkt dat deze namen zijn genoteerd. Een bekend voorbeeld hiervan is de naam Mohammed ibn Maslamah van de Ansari.¹¹ Maar deze namen werden over het algemeen niet veel gebruikt.

Na de geboorte van Mohammed, heeft zijn moeder Amina hem drie of negen dagen gezoogd. Na deze periode heeft de slavin van zijn oom Abu Lahab, genaamd Thawbiyya, de zorg voor Mohammed een korte tijd op haar genomen. Vanwege het feit dat Thawbiyya ook de zorg voor Hamza en Abu Salama op haar had genomen, zijn hun beiden en Mohammed betrokken in een zoogverwantschap.¹² Doordat het warme weer in Mekka ongunstig was voor een gezonde groei van pasgeborenen, gaven de familieoudsten pasgeboren baby's af. Deze kwamen dan terecht bij de vrouwen van nomadenstammen, die ook wel de zogeheten zoogmoeders werden genoemd. Hiermee zorgden ze ervoor dat de kinderen opgroeiden met het woestijnklimaat en leerden ze zodoende meteen het *Fusha* Arabisch. De kinderen leefden vaak van hun achtste tot hun tiende jaar bij hun toegekende zoogmoeder. Halima bint Abi Dhuayb, wie een nomaden leven leidde in een woestijn ter hoogte van Taif, was lid van de Ba-

⁸ Ibn Sa'd, I, 103.

⁹ Ibn al-Esir, *Usd*, I, 21.

¹⁰ Sāmī, *Sūbūlū'l-Hūdā ve'r-Rasād*, tah. Mustafa Abdülvehid, Cairo 1993, I, 506.

¹¹ Ibn Sa'd, I, 169; Ibn Düreyd, *el-Istikāk*, tah. Abdüsselâm M. Harun, Bagdad 1979, p. 8; Ibn Sayyid an-Nas, I, 88-89; Sāmī, I, 503.

¹² Toen Mohammed zich in Mekka bevond gaf hij veel aandacht aan zijn zoogmoeder Suwayba en bood haar hulp. Ook zijn vrouw Khadijah bood consumpties aan. Khadijah stelde voor aan Abu Lahab om Suwayba aan haarzelf te verkopen, maar Abu Lahab ging hier niet mee akkoord. Echter heeft Abu Lahab haar wel na de hijra vrijgelaten. Mohammed heeft tot de zevende jaar van de hijra – tot aan de dood van Suwayba – haar cadeaus gestuurd. Er bestaan verschillende meningen over de aanname van Suwayba van de islam. (Ibn al-Esir, *Usdū'-Gābe fi Ma'rifeti's-Sahābe*, Cairo 1970, VII, 21; Ibn Hajar, *el-Isābe fi Temyizi's-Sahābe*, Beiroet 1940, IV,250).

ni Sa'd ibn Bakr, een substam van Banu Khawazin. Zij kwam naar Mekka met onder meer tien andere vrouwen, die Mohammed sinds zijn geboorte al volgen, om ook andere kinderen binnen dit gebied te zogen. Halima had daarbij ook haar man, Harith ibn Abd al-Uzza, meegebracht naar Mekka. Deze vrouwen zagen het principe 'zoogmoeder' als een inkomstenbron en om die reden ging hun voorkeur uit naar de kinderen van rijke families. Gezien het feit dat hij wees was maakten de andere vrouwen kenbaar dat zijn moeder en opa niet in staat waren om qua financiën een grote bijdrage te leveren aan het zogen. Dit was de voornaamste reden dat deze vrouwen Mohammed niet wilde zogen. Halima twijfelde in eerste instantie ook om hem te zogen. Omdat zij niet met lege handen bij haar stam wilde aankomen, vroeg ze naar de mening van haar man. Nadat haar man groen licht gaf voor het zogen, accepteerde ze het om hem te zogen en bracht hem mee naar haar thuisbasis. Mohammed was in een kort tijdbestek enorm geliefd binnen de stam van zijn zoogmoeder; hij bracht hen geluk, zegeningen en de familie werd voorzien in overvloed vanwege het feit dat hij een profeet was. Toen hij twee jaar was, wilde Halima hem aan zijn moeder tonen in Mekka. Amina was mening dat het beter was om Mohammed nog een voorlopige tijd bij Halima te laten verblijven. Dit had vooral te maken met een pestuitbraak die op dat moment een grote rol speelde binnen Mekka. Daarbij was zij ook van mening dat het weer en de omgeving van de woestijn haar zoon Mohammed heel goed zou doen. Om deze reden nam Halima het kind weer mee naar het thuisfront. Toen hij vijf jaar was, sommige bronnen beweren dat hij vier jaar was, bracht zij Mohammed terug naar zijn moeder in Mekka. Mohammed had nog andere zoogbroers en zussen. Dit waren Abdullah, Unaisa en Shayma. Het is bekend dat Halima, haar man en Mohammeds zoogbroers en zussen, de islam ook hebben aangenomen.¹³ De Sa'd ibn Bakr stam stond bekend om zijn *Fusha* Arabisch. De reden dat Mohammed de taal goed beheerste, volgens hemzelf, had te maken met het feit dat hij gedurende zijn jeugd bij de hiervoor genoemde stam heeft geleefd.¹⁴

¹³ Ibn Ishaq, 25-28; Ibn Hisham, I, 162-167; Ibn Sa'd, I, 108-117; Ibn Sayyid an-Nas, I, 90-97; Makrīzī, *Imtā' al-Esmā'*, tah. Mahmūd Muhammed Sākīr, Cairo p. 5-7; Hüseyin Algül, "*Hāris b. Ab-dūluzzā*", DIA, 16-194-195; Asrī Çubukçu, "*Halime*", DIA, 15-338.

¹⁴ Ibn Hisham, I, 167; Ibn Sa'd, I, 113.

Een kijk op de plaats waar de stam van profeet Mohammed's zoogmoeder heeft geleefd

In de bronnen wordt beschreven dat, op het moment Mohammed vertrok naar het huis van zijn zoogmoeder en in de tijdspanne dat hij daar leefde en woonde, er ongelofelijke gebeurtenissen zijn geweest die zijn weerga niet kennen. Hiervan is de splitsing van de borst, ook wel *Shaaq al-Sadr* genoemd, de bekendste. Over dit onderwerp is in een van de bronnen een korte samenvatting gemaakt, die als volgt luidt: Volgens Halima

was Mohammed samen met zijn zoogbroer, een paar maanden nadat ze het kind uit Mekka hadden gehaald, achter hun huis schapen aan het verzorgen of voeren. Op dat moment rende zijn zoogbroer naar zijn zoogouders. Hij vertelde dat er twee mannen, in het wit gekleed, hebben gezorgd dat Mohammed op de grond terecht kwam waarna ze zijn buik hebben opengehaald en vervolgens hebben geroerd in diezelfde buik. Halima en haar man rende meteen naar de plek waar Mohammed lag en troffen hem met een lijkleek gezicht aan. Toen ze hem vroegen wat er aan de hand was, zei Mohammed: “Twee mannen in witte klederen kwamen naar mij toe, gooiden mij op de grond, openden mijn buik en zochten naar een onbekend iets in mijn buik”. Na dit incident namen ze Mohammed mee terug naar hun tent.¹⁵ Van dit verhaal zijn ook nog andere interpretaties en overleveringen. In een andere overlevering, over deze gebeurtenis, staat bijvoorbeeld dat Mohammed dit zelf heeft verteld.¹⁶ Dit gebeurde op het moment dat er een vraag aan hem werd gesteld over dit incident. Hij gaf steevast het hiervoor genoemde antwoord aan de vragenstellers.

Daarbij was er nog een voorval in zijn jeugd. In verschillende bronnen staan verscheidene overleveringen met betrekking tot de zowel de eerste ontmoeting van Mohammed met de engel Gabriel in de grot Hira als de Mir'aj gebeurtenis.

Wat betreft dit voorval zijn er duidelijke verschillen met betrekking tot de: interpretaties, zijn leeftijd, de plaats, het tijdstip en hoe vaak dit geval zich heeft voorgedaan. Deze waren dus verschillend en grossierden soms ook in grote tegenstrijdigheid. Door verschillende onderzoekers is de inhoud van dit onderwerp en vooral de overleveringen, overleveraars en de tekst(en) bekritiseert. Als de bewering klopt dat deze gebeurtenis te maken heeft met het feit dat God heeft geprobeerd op deze manier klaar te stomen voor het profetschap, kan dit wel heel goed kloppen. Het is dan normaal dat er een verschoning van het lichaam en ziel of ter voorbereiding op spirituele wijze moet worden gehandeld.

Echter, in de overleveringen heeft men het over een fysieke ingreep, waarmee het spirituele aspect van deze daad direct vervalt. Daarbij wordt de splitsing van de borst ook in de Koran, middels hoofdstuk as-Sjarh verhelderd.¹⁷ Nochtans, wanneer de Koran spreekt over: “Hebben Wij bij

¹⁵ Ibn Hisham, I, 164.

¹⁶ Ibn Hisham, I, 166-167.

¹⁷ Tirmizi, V, 442-443.

jou je hart niet opengesteld”, dan bedoeld zij niet *Shaaq al-Sadr* (de splitsing van de borst), maar heeft zij het over *Sharh al-Sadr*, wat het openen van de borst betekent. Los van het openen van de borst, was Mohammed bezorgd over het aspect hoe hij zijn taak als profeet moest uitdragen. Ook was het voor hem een grote klus om aan elke bewoner te laten weten dat dit de ware religie is. Al zijn zorgen en angsten werden vervolgens door God weggenomen, door middel van het verruimen en zuiveren van zijn hart.

We kunnen deze gebeurtenis het beste omschrijven als een spiritueel voorval en geen fysieke aangelegenheid. Daarbij zijn de verzen die volgen in hetzelfde Koranhoofdstuk twee en drie, als volgt: “En jou je last afgenomen, die zwaar op jouw rug drukte?”. Op dit moment heeft de Koran het niet over de fysieke lading die door God is weggenomen, maar juist over het verdriet en de verdraagzaamheid, wat te zwaar was voor Mohammed. Dit was uiteindelijk hetgeen dat is weggenomen door God.¹⁸

Dit geeft weer dat de eerste regel van dit vers, niet gaat over een fysieke activiteit, maar over een spiritueel voorval. Dit is ook de reden dat het op een spirituele wijze moet worden aangenomen. Het is duidelijk dat er geen chirurgische ingreep nodig is om dit te kunnen bewerkstelligen.

Het is zo dat de vertelling van deze spirituele gebeurtenis moest worden aangenomen op een symbolische wijze. Later is dit door vele overlevers verteld als een waargebeurd verhaal. Het kan goed zijn dat deze ideeën kunnen worden gedacht en verspreid, doordat Mohammed al sinds zijn jeugd wonderbaarlijke gevallen heeft meegemaakt. Dit kan dus een goede reden zijn dat het op deze manier wordt verklaard en zodoende wordt overgeleverd. De splitsing van de borst is daarbij een mythologisch verhaal dat in de cultuur van het oosten en ook onder de Arabieren, als waardig wordt ervaren. Dit fenomeen wordt zelfs toegeschreven aan Zardusht en Umayya ibn Abu as-Salt. Zo een mythologisch verhaal, kortweg mythe, kan om deze reden ook zijn toegeschreven aan Mohammed.¹⁹

Toen Mohammed zes jaar was nam zijn moeder, hem en de slavin Umm Ayman, mee naar Medina. Het was haar doel om het graf van haar man te bezoeken die al was overleden voor de geboorte van Mohammed. Zij wilde meteen van de gelegenheid gebruik maken om de ooms van de Banu Na-

¹⁸ Hamdi Yazir, *Hak Dini Kur'an Dili*, Istanbul. VIII, 5919.

¹⁹ Voor uitgebreide informatie zie: Bünyamin Erül, “Hz. Peygamber’in Risalet Öncesi Hayatına Farklı Bir Yaklaşım”, *Diyanet İlimi Dergi*, Peygamberimiz Hz. Muhammed (Özel Sayı), Ankara 2001, p. 360.

jjar stam te bezoeken. In Medina, verbleven zij gedurende hun bezoek in het huis van an-Nabigha. Het graf dat zij wilde bezoeken bevond zich in de binnenplaats, vlakbij het woonhuis.

Nadat zij hier een maand hadden verbleven, keerden zij terug naar Mekka. Op dit moment werd Amina, wie zich bevond in Awba, wat ligt op ongeveer 190 km afstand van Medina, ziek. Een korte periode later overleed zij en werd vervolgens begraven in Abwa. Umm Ayman bracht Mohammed vervolgens naar Mekka en gaf hem aan zijn opa. Sommigen bronnen beweren dat tijdens deze reis, ook de schoondochter en het kleinkind van Abd al-Mutallib aanwezig waren.²⁰ Mohammed heeft later in Medina nog over deze reizen verteld.²¹

Na de dood van zijn moeder, heeft hij nog twee jaar met zijn opa geleefd tot hij acht jaar oud was. Umm Ayman zorgde in die periode voor Mohammed. Zijn opa hield veel van Mohammed en ging nooit aan tafel zitten, om zonder hem te eten. Onder de schaduw van de Ka'ba-muren, werd er een kussen geplaatst voor Abd al-Mutallib. Uit respect voor hem ging niemand daar zitten. Op het moment dat Mohammed op die kussen ging zitten, wilden zijn ooms hem daar vanaf hebben, waarop Abd al-Mutallib zei: "Laat mijn zoon. Ik zweer bij Allah dat hij later een grote faam gaat krijgen". Vervolgens lieten ze hem op die desbetreffende kussen zitten, met Abd al-Mutallib zelf ernaast, waarna hij Mohammed over zijn rug aaide. Dit werd door Mohammed als zeer prettig ervaren. Toen Mohammed een leeftijd van acht jaar bereikte, overleed Abd al-Mutallib.²² Mohammed was heel verdrietig omdat zijn opa overleed. Umm Ayman verklaarde later dat ze Mohammed zag huilen op de dag dat zijn opa stierf.²³

Voordat Abd al-Mutallib stierf, liet hij zijn kleinkind Mohammed achter aan Abu Talib. Er wordt enerzijds beweerd dat Zubayr en Abu Talib gebruik hebben gemaakt van *kur'a*. Anderzijds wordt er beweerd dat Mohammed zelf voor Abu Talib heeft gekozen. We dienen tevens te vermelden dat Zubayr, Abu Talib en Abdullah broers waren van een dezelfde vader en moeder. Abu Talib hield van Mohammed alsof het zijn eigen kind was. Wanneer hij ergens heen ging, nam hij hem met zich mee. Hij heeft tot aan zijn dood, meer dan veertig jaar lang gezorgd voor Mohammed. Hij

²⁰ Belâzûrî, I, 94.

²¹ Ibn Sa'd, I, 116.

²² Ibn Hisham, I, 168-169; Ibn Sa'd, I, 119.

²³ Ibn Sa'd, I, 119.

zorgde voor hem alsof hij zijn echte zoon was, besteedde veel tijd aan hem, hield van hem, beschermde hem en heeft er alles aan gedaan om Mohammed zo goed mogelijk op te voeden. Mohammed heeft Abu Talib, op zijn beurt geholpen in het doen van zaken. Dit heeft te maken met het feit dat de familie van Abu Talib behoorlijk groot en druk was. Dit had als gevolg dat hij een krap inkomen had, waardoor zijn financiële toestand niet geheel stabiel was. Abu Talibs vrouw, Fatima bint Asad, heeft voor Mohammed gezorgd vanaf zijn achtste. Dit deed zij met volle overgave en alsof hij, haar echte zoon was. Zij is tevens de moeder van Ali, en zij zorgde ervoor dat Mohammeds maag als eerst gevuld werd. Zij liet hem in de gaten houden, zodat Mohammed niets zou overkomen. Mohammed bezocht Fatima bint Asad heel vaak, die zich na de dood van Abu Talib bekeerde tot de islam en naar Medina was geëmigreerd.²⁴

Toen Mohammed twaalf jaar was (volgens sommige bronnen negen jaar), besloot Abu Talib vanwege zijn handel naar Syrië te gaan. Mohammed drong aan, om hem ook mee te nemen op reis naar Syrië. Abu Talib kon niet tegen meer tegen het aandringen van Mohammed en besloot zijn neefje mee te nemen. De bronnen met betrekking tot de islamitische geschiedenis laten ons weten dat, op het moment dat de handelskaravaan overnachtte in Bosra in Syrië, er iemand uit de karavaan was die opgemerkt had dat er een constante schaduw hing over deze karavaan. Het zou in dit geval gaan om een wolk die een schaduw veroorzaakte en de gehele karavaan verduisterde. Deze priester, genaamd Bakhira, was enorm onder de indruk en nodigde Mohammed uit voor een diner. Bakhira kijkt op een zorgvuldige en vooral nauwkeurige wijze naar Mohammed en stelt hem wat vragen. Hij zei vervolgens tegen Abu Talib, dat zijn neefje de profeet is die in de Bijbel wordt vermeld en hij drong er direct op aan dat hij goed beschermd moest gaan worden. Hierop besloot Abu Talib terug te keren naar Mekka om vervolgens niet meer terug te keren naar Damascus.²⁵

Deze overlevering is later door zowel de onderzoekers van het christendom als de islam geschiedenis bediscussieerd. Deze gebeurtenis is door christelijke geschiedenis experts misbruikt en verkeerd geëvalueerd. Sommige van hen ontkennen deze gebeurtenis; hoewel er in de

²⁴ Ibn Sa'd, I, 119-120; VIII, 222.

²⁵ Ibn Ishaq, p. 53-55; Ibn Hisham, I, 180-183; Ibn Sa'd, I, 153-155; Belâzûrî, I, 96-97; Tirmizî, *Sünen*, Istanbul 1981, V, 590; Ibn Sayyid an-Nas, I, 105-108.

boeken van de *Ahl al-Kitaab* is vermeld dat er nog een profeet zou komen, menen zij dat dit een mythe is. Zij waren er ook van overtuigd dat christenen die beweerden dat zij zich bekeerd hadden tot de islam hetgeen zelf hadden verzonnen. Anderen menen echter dat Mohammed, de enkele beginselen van de islam, juist van Bakhira heeft geleerd. Sommige zijn zelfs zo ver gegaan, dat ze hebben gezegd dat de schrijver van de Koran, Bakhira was. Sommige westerse en moslim wetenschappers ergerden zich aan deze beweringen en beweren zodoende dat de overleveringen over Bakhira niet waar zijn. Dit heeft volgens hen te maken met het feit dat er onder diezelfde overleveraars geen een van hen deze gebeurtenis heeft gezien. De meeste islamitische geleerden zijn van mening dat dit op rationeel gebied niet klopt. Volgens hen kan het niet zo zijn dat een Mohammed als kind zijnde, de beginselen van de islam van Bakhira heeft geleerd tijdens hun conversatie. Zij ontkennen dit in zijn volledigheid. Anderen daarentegen zeggen dat men hier niet bij moet stilstaan. Al zou deze gebeurtenis met Bakhira wel kloppend zijn, is het alsnog onmogelijk dat een kind van negen of twaalf jaar, die in een paar uur tijd de Koran heeft gememoriseerd, nieuwe ideeën over een net opgekomen religie aan te leren en daarbij ook nog eens in staat van bewustzijn te stellen om goddelijke kennis aan andere generaties over te dragen. Bovendien zijn er in de overleveringen geen vermeldingen, dat Bakhira iets aan Mohammed heeft voorgelezen of aan hem heeft geleerd. Indien deze gebeurtenis zich wel zou hebben voorgedaan nadat hij was aangesteld als profeet, dan zouden de andere leden van de karavaan zich hiervan zeker niet weerhouden om dit luid en duidelijk kenbaar te maken. Een belangrijke toevoeging aan het hiervoor besproken onderwerp is het volgende: De geloofsleer van de islam, dus het geloof in de eenheid, en de drie-eenheid overtuiging van de christenen, zijn geheel niet hetzelfde noch is er sprake van gelijkheid op dat vlak. Ook in de Koran staat er over dit onderwerp geen bewijs met betrekking tot de relatie die Mohammed in zijn jeugd zou hebben gehad met de christenen. Zodoende staat er ook niets over een eventuele leerperiode.²⁶

Een andere belangrijke gebeurtenis in de jeugd van Mohammed is zijn deelname aan de vierde *Fijar* oorlog. Voor de islam hadden verschillende Arabische stammen, vaak om uiteenlopende redenen, onderling vaak oor-

²⁶ Ibn Sayyid an-Nas, I, 108; Mustafa Fayda, "Bahirā", DIA, IV, 486.

logen gevoerd. Deze vier oorlogen worden ook wel de *Fijar* oorlogen genoemd, omdat deze zijn gevoerd in de *Haram*-maanden. Dit zijn de maanden waarin men niet slecht tegen elkaar mag zijn en er geen bloed mag worden vergoten. Toen Mohammed hieraan deelnam was hij twintig jaar. In het gevecht waaraan Mohammed deelnam, streden de Quraish en Kinanah stammen tegen de Qays Aylan en hun bondgenoten. Deze oorlog ontstond doordat, Barrad ibn Qays van de Kinanah stam, Urwa ibn Utbah van de Khawazin stam had vermoord vanwege een handel concurrentie. Hierna viel de Khawazin stam, de Quraish stam en zijn bondgenoten aan en hebben hen vervolgens het heilige gebied uitgejaagd. De commandant van de Quraish en Kinanah in deze oorlog was Harb ibn Umayya.

Daarbij hebben de stammen van de Quraish, elk afzonderlijk van elkaar, maar wel als eenheid oorlog gevoerd. De bevelhebber van de Banu Hashim was Zubayr ibn Abd al-Mutallib. De Qays Aylan stam was in het begin iets sterker, maar na verloop van tijd en vooral tegen de avond aan, hadden de Quraish en Kinanah stammen de overhand en daarmee de oorlog gewonnen. Aan het einde van deze oorlog was er een jongeman, afkomstig uit de Quraish stam, rond de dertig jaar, Utbah ibn Rabi'a genaamd, die een overeenkomst wist te sluiten tussen de twee strijdende partijen. Uit de bronnen zijn er twee dingen duidelijk geworden. Allereerst is duidelijk geworden dat Mohammed, die aan de frontlinie van de Quraish samen naast zijn ooms van de Banu Hashim stam, waar hij dus ook deel van uit maakte, niet mee vocht maar juist alleen zorgde voor de spullen die zijn ooms nodig hadden. Verder heeft hij ervoor gezorgd dat de geworpen pijlen werden opgeraapt. Een andere bron beweert dat hijzelf ook een pijl heeft geworpen en dat hij daar absoluut geen spijt van had. Uit een andere bron wordt duidelijk dat iedere groep, die gedurende de oorlog, voor Mohammed kwam, met een nederlaag huiswaarts werden gestuurd. Om deze reden viel hij, in de ogen van de Quraish leider, Harb ibn Umayya, heel erg op. Het belang van deze oorlog voor de Quraish stam zat hem vooral in het feit, dat zij er in de *Haram*-maanden voor moesten zorgen dat er geen schending plaats vond van de vrede en het handelsleven. Ook moest hiermee worden voorkomen dat het gebied niet in zijn heiligdom moest worden aangetast.²⁷

²⁷ Ibn Hisham, I, 184-187; Ibn Sa'd, I, 126-127; Ibn Sayyid an-Nas, I, 113; Hüseyin Algül, "Ficâr", DIA, XIII, 52-53.

Beelden uit Bosra

Een van de redenen dat de Arabieren een alliantie met elkaar sloten, is om een sterke verdediging en bescherming te vormen tegen de onderdrukker. Zo een alliantie werd meestal gevormd door twee of meerdere stammen, of door een lid van een stam die op zijn beurt met een andere of meerdere personen samenwerkte ten behoeve van de solidariteit en samenwerking. Dit bondgenootschap ofwel overeenkomst werd *hijf* genoemd, en de namen zoals; *Hijf*

al-Fudul, *Hilf al-Mutayyabun* en *Hilf al-Ahlahf* werden hieraan gegeven. Op basis van de reden waarom of de bijbehorende kenmerken van zo een overeenkomst, werden de namen bepaald die vervolgens terugkwamen zoals hiervoor genoemd. Mohammed heeft een korte tijd na de *Fijar* oorlogen, samen met Hashim, Mutallib, Asad, Zuhrah en de leden van de Banu Taym stam, deelgenomen aan de *Hilf al-Fudul* alliantie. Deze overeenkomst is met behulp van een poging, die de oom van Mohammed waagde, Zubayr, tot stand gekomen. De stammen die bijeenkwamen in het huis van Abdullah ibn Jud'an, een vooraanstaand persoon in de Banu Taym stam, werden bijeengeroepen en spraken de volgende regels af. In dit verdrag stond dat op grond waarvan niemand, zowel in Mekka of personen die van buiten naar Mekka kwamen, ofwel zwak of arm, aan mag worden voorbijgegaan. Wanneer zij het onderwerp zouden zijn van een daad van onrecht, dan zouden zij er alles aan doen om hiertegen te strijden. Ze zouden elkaar steunen, tot zij het recht zouden terug winnen van de onderdrukker, voor de onderdrukte mensen. Er wordt gezegd dat de reden voor dit contract, voortkomt uit de volgende gebeurtenis; Een lid van de Zubayd stam ging naar Mekka en verkocht zijn goederen aan As ibn Wa'il voor handelswaar. As daarentegen weigerde de daadwerkelijke prijs van de goederen te betalen. Het lid van de Zubayd stam die ging op zijn beurt naar de Abd ad-Dar, Makhzum, Jumah, Sahn en Adiy stammen voor hulp. Echter, zij hielpen deze man niet. Daarom ging dit bewuste lid naar de Quraish stam om hulp te vragen voor zijn kwestie. Na de totstandkoming van de *hilf* overeenkomst door Zubayr ibn Abd al-Mutallib en Abdullah ibn Jud'an, zijn de leden van deze alliantie naar As ibn Wa'il gegaan, hebben het geld geïncasseerd en vervolgens aan de man terug gegeven.²⁸ Toen Mohammed twintig jaar was en deelnam aan de ondertekening van deze overeenkomst, herinnerde hij men van zijn deelname aan dit verdrag met plezier. Hij zei hier vervolgens het volgende over: "Ik nam deel aan een verdrag in het huis van Abdullah ibn Jud'an die me nog meer tevreden had gemaakt, dan met het ontvangen van roodharige kamelen. Als er in dit tijdperk van de islam, een moment komt waarop ik uitgenodigd zal worden om een dergelijk pact te sluiten, dan zal ik dit met vreugde accepteren".²⁹

²⁸ Ibn Sa'd, I, 128-129; Ibn Sayyid an-Nas, I, 114.

²⁹ Ibn Hisham, I, 134; zie ook: Ibn Hanbal, I, 190. Voor gedetailleerde informatie over *Hilf* zie: Nadir Özkuyumcu, "*Hilf*", DIA, XVIII, 29-30. De erkenning van Mohammed van groepen die zijn gevormd voor de komst van de islam, om te zorgen voor rechtvaardigheid (Ibn Hanbal, I, 190, 317) en dat hij dit soort overeenkomsten zonder twijfel zwart op wit liet zetten, laat zien dat bescherming van andere godsdienstaanhangers door moslim, het laten heersen van godheid en het voorkomen

3. Zijn huwelijk met Khadija

Na deze twee gebeurtenissen, zijn er in de verschenen bronnen geen gedetailleerde informatie te vinden over het leven van Mohammed tot aan zijn huwelijk met Khadija, op 25 jarige leeftijd. Wij begrijpen dat Mohammed in die tussentijd zijn oom Abu Talib heeft geholpen met zijn zaken. We kunnen dus stellen dat hij in die periode veelal aan het werk was. We weten dat, voordat hij trouwde met Khadija, hij haar karavaan van en naar Syrië heen en weer heeft gebracht. In dit stuk willen wij allereerst informatie geven over de familie van Khadija en het leven dat zij leidde, alvorens wij het gaan hebben over haar huwelijk met Mohammed.

Khadija is de dochter van Khuwaylid ibn Asad, van de Asad stam. Voor het huwelijk met Mohammed, is zij al twee keer eerder gehuwd geweest. Haar eerste huwelijk was met Abu Hala en haar tweede huwelijk met 'Atiq ibn Abid. Uit beide huwelijken heeft zij kinderen op de wereld gebracht. Na de dood van haar tweede man, richtte zij zich vervolgens alleen nog maar op haar kinderen en werk. Net als de andere rijke Quraish leden, stuurde ook zij haar karavanen naar Syrië en Jemen. Heel veel mensen uit de Quraish stam wilden met haar trouwen, omdat zij een slimme, intelligente, eervolle, rijke en mooie vrouw was. Echter, zij weigerde deze verzoeken telkens weer.

Omdat zowel Mohammed als Khadija uit Mekka kwamen, is het geen geheim dat zij elkaar kenden alvorens zij trouwden. Echter, een korte tijd voordat zij met elkaar trouwden, vond er een belangrijke gebeurtenis plaats waardoor ze elkaar beter konden leren kennen. Dit had te maken met het feit dat Mohammed de karavaan van Khadija, voor geld, naar Syrië bracht. Ook uit de bronnen is bekend dat Mohammed voor zijn reis naar Syrië, in naam van Khadija en samen met Maysarah, de slavin van Khadija, naar de Hubasha handelsplaats ging. Zij ging met Mohammed mee om te letten op de koopwaar. Dit lag op de karavaanroute van Hidjaz en Jemen.³⁰

Op het moment dat Mohammed 25 jaar was, kwam Abu Talib erachter dat Khadija op zoek was naar een persoon die haar karavaan naar Syrië kon brengen. Hij vertelde dit aan zijn aan zijn neefje en zei hem nadrukkelijk dat hij werk aan haar moest vragen. Het is zo dat Mohammed, door zijn deelname aan de handel van zijn oom Abu Talib, een schat aan ervaring heeft opgedaan in dit veld. Toen Khadija op de hoogte werd gebracht van het feit

van kwaad, enkele principes zijn die niet in strijd zijn met de islam.

³⁰ Makrizi, p. 8.

dat Mohammed dit werk graag wilde doen, wist zij al dat Mohammed bekend stond als een betrouwbaar en eerlijk persoon. Zij gaf hem dit werk dan ook met volle overgave en alle plezier. In de bronnen wordt ook vermeld dat Khadija zich al, in een eerder stadium, bewust was van Mohammeds goede eigenschappen. Dit varieerde van eerlijkheid, betrouwbaarheid en zijn goede manieren.³¹ Hierop besloten zij zelf om dit werk aan Mohammed aan te bieden. Zij stuurde haar slavin Maysarah met Mohammed mee. Hoewel Khadija, haar werknemers, normaal gesproken slechts twee jonge kamelen gaf, beloofde zij Mohammed met het dubbele aantal, dus vier kamelen.

Mohammed ging vervolgens naar Bosra in Syrië, heeft daar de goederen uit Mekka verkocht en de goederen gekocht die Khadija wilde. Hij is daarna samen met Maysarah naar Mekka teruggekeerd. De goederen die hij had meegenomen, overhandigde hij direct aan Khadija. Maysarah sprak met veel lof over Mohammed. Khadija, die hierover heel tevreden was, kwam haar belofte na en gaf Mohammed zodoende het dubbele aantal kamelen.³²

Na deze daad, heeft Khadija een aanzoek gedaan aan Mohammed om te trouwen. Er wordt ook gezegd dat de vriendin van Khadija, diende Nafisa bint Umayya, de taak als tussenpersoon had aangenomen om dit huwelijk te kunnen realiseren.³³ Dit aanzoek heeft Mohammed vervolgens besproken met zijn ooms en hun tevens gevraagd om advies. Uiteindelijk is hij met het aanzoek akkoord gegaan, waarna er een dag is bepaald om de *nikah*, ook wel huwelijksvereenkomst genoemd, en de bruiloft te laten plaatsvinden. Mohammed ging samen met Abu Talib en Hamza naar het huis van Khadija. De vooraanstaande personen binnen de Quraish stam, waren ook helemaal klaar voor deze plechtigheid. Omdat de vader van Khadija was gestorven ten tijde van de *Fijar* oorlogen, liet zij een bericht sturen naar haar oom, Amr ibn Asad. Ook haar neef, Waraqa ibn Nawfal, was daar aanwezig. Abu Talib en Waraqa ibn Nawfal hebben tijdens deze ceremonie een toespraak gehouden, wat deel is van de Arabische gebruiken en tradities. Abu Talib sprak over de enorm goede welgemanierdheid van Mohammed, vroeg Khadija's hand en noemde vervolgens de *mahr*, ook wel bruidsschat genoemd. De *mahr* bedroeg twintig kamelen of vijfhonderd zilveren dirham. Waraqa ibn Nawfal noemde tijdens zijn toespraak

³¹ Ibn Ishaq, p. 59; Taberī, II, 280.

³² Ibn Sa'd, I, 131; Ibn Sayyid an-Nas, I, 117.

³³ Ibn Sa'd, I, 131

dat ze vereerd zijn met dit huwelijk. Abu Talib slachtte vervolgens de kamelen en werd zodoende aangeboden op de bruiloft als een maaltijd.³⁴

Na een paar dagen, verliet Mohammed het huis van Abu Talib, om te gaan wonen in het huis van zijn vrouw. Zij hadden samen een heel gelukkig leven en vormden een goede familie. De fenomenen; liefde, respect, verbintenis en betrokkenheid en de goede gezonde relatie van twee personen, is in de islamitische geschiedenis tot aan de dag van vandaag, een voorbeeld huwelijk voor iedereen. Nadat Mohammed met Khadija huwde, liet hij een periode van armoede achter zich en leefde vervolgens een welvarend leven. In de eerste jaren van hun huwelijk, zette hij de handel van Khadija voort. Om deze reden ging hij naar de Hubasha handelsplaats. Ondertussen was hij zijn oom Abu Talib, met wie hij zijn jeugd heeft doorbracht, absoluut niet vergeten.

Toen Mohammed 36 jaar was heeft hij de last die op de rug van zijn ooms rustte verlicht. Hierna nam hij de verzorging van Ali op zich en nam hem mee op het moment dat hij ongeveer vijf a zes jaar oud was. Vanaf dat moment verbleef Ali bij Mohammed en dit duurde tot aan de *hijra*[emigratie]. Mohammed heeft er daarbij voor gezorgd, dat het andere broertje van Ali, genaamd Jafar, bij zijn andere oom Abbas kon worden gestald. Hiermee was het de bedoeling dat Abbas ging zorgen voor Jafar.³⁵

Mohammed was 25 jaar toen hij trouwde met Khadija. Khadija was volgens verschillende bronnen op dat moment, 40, 46 of zelfs 28 jaar oud.³⁶ Maar over het algemeen wordt aangenomen dat zij 40 jaar was. Echter, de mensen die uit gaan van 28 jaar, hebben vanwege biologische redenen eerder kans op de juistheid hiervan. Het was namelijk bekend dat Khadija zes kinderen had van Mohammed. Dit is misschien niet geheel onmogelijk na een leeftijd van 40 jaar, maar het is wel aannemelijker en vooral eerder te geloven, dat zij 28 jaar was toen ze trouwde met Mohammed. Bovendien zijn er verschillende schrijvers die deze bronnen hebben aangenomen als de waarheid. De auteur, Ahmad Taji bijvoorbeeld, nam het volgende standpunt in aangaande deze kwestie: "Als Khadija 40 jaar was toen ze huwde met Mohammed, zou dit moeten betekenen dat Mohammed 55 jaar was toen hij zijn openbaring kreeg. En op welke manier zou een vrouw, op die leeftijd, een kind moeten baren? Het is een feit dat het kind Abdullah pas na Moham-

³⁴ Ibn Hisham, I, 182-187; Ibn Sa'd, I, 129-134.

³⁵ Ibn Hisham, I, 236; Taberī, II, 313.

³⁶ Ibn Sa'd, VIII, 17; Belāzūrī, I, 98-99; M. Yasar Kandemir, "Hatice", DIA, XVI, 465-466.

meds profeetschap is geboren”. Door deze vergelijking te maken is het voor hem aannemelijker om de overleveringen als waarheid aan te nemen, waarin wordt beweerd dat Khadija 28 jaar was toen zij trouwde met Mohammed.³⁷

Mohammed heeft zes kinderen van Khadija, waarvan er vier dochters en twee zonen zijn. De jongens heetten: Qasim en Abdullah en de dochters heetten: Zaynab, Rukiyyah, Umm Khultum en Fatima. De zonen van Mohammed overleden beiden toen zij nog een baby waren. Verschillende islam historici zeggen tevens dat zij zelfs drie of vier zonen hadden in totaal, genaamd Tayyib en Tahir. Maar de algemene visie over deze kwestie vertelt ons dat deze twee ‘onbekende’ zoons geen nieuwe zonen waren, maar dat de namen Tahir en Tayyib werden gebruikt als bijnaam voor het kind Abdullah. De dochters Rukiyyah, Zaynab en Umm Khultum zijn, allen in verschillende perioden, overleden in de tijd dat Mohammed nog leefde, terwijl Fatima zes maanden na de dood van Mohammed overleed. In de Arabische traditie is het aannemelijk dat het eerstgeboren kind een *kunya* krijgt. Een *kunya* is een onderdeel van een Arabische naam en wordt gebruikt als een soort bijnaam. Om deze reden kreeg Qasim de *kunya*: Abu al-Qasim.

4. De scheidsrechter van de Ka’ba

Toen profeet Mohammed 35 jaar was, fungeerde hij als een intermediair voor de Quraish stam, die op dat moment de *al-Hajar al-Aswad*, ook wel de zwarte steen genoemd, probeerden te plaatsen aan de muren van de Ka’ba. Er was veelal sprake van wateroverlast en er vonden daarbij overstromingen plaats in Mekka. Door al deze overstromingen werd de Ka’ba beschadigd, ontstonden er gaten in de muren en het gebouw stond een lange tijd zelfs op instorten. Gezien het feit dat dit gebouw geen dak had, werden zij dagelijks geconfronteerd met de mogelijkheid dat dieven de waardevolle spullen in dit gebouw zonder pardon konden meenemen. Om deze reden verzamelde de Quraish stammen zich en besloten zij om dit gebouw grondig te renoveren. Precies op het moment dat deze renovatie in volle gang was, kwam er een Byzantijns schip aangevaren. Door de hevige storm op de Rode Zee, werd dit schip verpletterd en strandde het in Shuaiba, vlakbij Jeddah. Een groep mensen van de Quraish stam, inclusief Walid ibn Mughira, spoedde zich vervolgens naar de plek waar dit ongeluk zich voordeed. Zij besloten daarna om wat goederen te kopen, van dit verpletterde schip, om deze te gebruiken ten behoeve van

³⁷ Ahmed et-Tâcî, *Stretû'n-Nebiyi'l-Arabi*, Cairo 1978, I, 17.

de renovatie, die aan de Ka'ba was aanbesteed. Ze hebben ook de Byzantijnse bouw-expert, genaamd Bakum, met hen meegenomen, naar Mekka.

De muren van de Ka'ba die, waarvan men beweerd dat deze is gebouwd door profeet Abraham, werd tot aan de basisfundamenten met de grond gelijkemaakt. Alle delen die behoorde tot de Quraish stammen waren verplicht gesteld om mee te bouwen. Dit is bepaald met de zogenaamde *kur'a*. Iedere stam begon zowaar aan het deel mee te bouwen dat aan hen was toebedeeld. Ondertussen werd er kenbaar gemaakt dat, alle aalmoezen die gericht waren aan de Ka'ba, voor deze bouw welkom was. Ook Mohammed werkte mee aan de nieuwbouw van de Ka'ba. Samen met zijn oom Abbas heeft hij stenen gedragen. Op het moment dat de steen *al-Hajar al-Aswad*, die destijds door profeet Abraham is geplaatst en zodoende het beginpunt van de *tawaf* betekende, weer op zijn plaats gezet moest worden, wilde iedere stam binnen de Quraish deze eer verkrijgen. De Abd ad-Dar en de Banu Adiy stammen zwoeren tijdens een eed, dat zij deze eer niet aan een ander zouden overlaten. De onenigheid die ontstond onder deze stammen, leidde bijna tot een oorlog. Er werd een pauze ingelast die vier a vijf dagen duurde, om de rust te laten wederkeren ten behoeve van de bouw. Op dat moment werd er door Abu Umayya ibn Mughira, een leider van de Quraish, gesuggererd dat iedereen het eens was met de beslissing dat de eerste persoon die uit de Banu Shayba deur van de Ka'ba kwam, als scheidsrechter mocht fungeren en zodoende mocht bepalen wie deze steen mocht plaatsen. Precies op dat moment zagen ze dat Mohammed binnentrad door die befaamde poort. Vervolgens riepen zij allen: "Daar is hij, *al-Amin*[wat ook wel de betrouwbare betekent] daar is Mohammed. Wij zijn zeer benieuwd wat zijn beslissing zal zijn". Toen deze kwestie aan Mohammed werd uitgelegd, trok hij meteen zijn *rida*[mantel] uit en legde deze vervolgens op de grond. Hij zette er daarna de *al-Hajar al-Aswad* op. Hij liet van alle stammen, een persoon, de hoeken van de mantel beetpakken. Op deze manier hebben zij dit gezamenlijk gebracht en geplaatst op de plek waar dit hoorde. Hier heeft Mohammed de steen, middels zijn eigen hand, stevig op de juiste plek geplaatst. De mensen van de Quraish waren enorm verheugd met de geweldige oplossing van Mohammed. Datgene wat had kunnen leiden tot een potentiële stammen oorlog, waarbij het mogelijk zou zijn dat hij de eer had kunnen krenken van de stammen, werd middels een zeer gepaste oplossing direct teniet gedaan. Nadat de bouw van de muren klaar waren, hebben ze tevens een houten dak voor de Ka'ba gemaakt.³⁸ Mohammed maakte deze

³⁸ Ibn Hisham, I, 192-197; Ibn Sa'd, I, 145-147; Zie ook: Taberi, II, 277-290; Ibn Sayyid an-Nas, I,

gebeurtenis mee toen hij ongeveer 35 jaar was. Daarna heeft hij zich tot het moment van de openbaring, rond zijn veertigste jaar, elk jaar gedurende de maand ramadan afgezonderd in de grot van Hira.

5. Eigenschappen en kenmerken van Mohammed voordat hij profeet werd

Basiskenmerken

Tot aan hier hebben we verteld over het leven van Mohammed voordat hij profeet werd. Daarbij hebben wij de basis van de belangrijkste gebeurtenissen kort verteld. Voordat we naar de periode gaan waarin Mohammed fungeerde als profeet, vonden wij het nodig om de belangrijkste basis kennis van de islam, aan de lezer te verduidelijken. Dit zal zorgen voor een verduidelijking van het moment voordat hij zijn openbaring(en) kreeg, wat voor eigenschappen hij had en wat voor soort persoon hij was. In dit hoofdstuk worden zijn periodes beschreven waarin het opgroeien als een wees en arm persoon, het belang van de wees en arm met betrekking tot hemzelf, zijn analfabetisme, zijn handelszaken, zijn omgeving, zijn ethiek en zijn religieuze leven, centraal staan.

a. Opgroeien als een arm weeskind

Mohammed is als een wees opgegroeid. Zoals eerder vermeld is zijn vader voor zijn geboorte al overleden, zijn moeder toen hij zes jaar was en zijn opa toen hij acht was. Daarna heeft hij zijn leven voortgezet bij zijn oom. Misschien was dit voor de almachtige God de beste levensstijl die Mohammed kon bedrijven, voordat hij als profeet werd aangewezen. Hiermee wordt bedoeld dat het wellicht bestemd was dat hij als een wees moest opgroeien. Hij is opgegroeid zonder aansturing van een vader, moeder, oma of opa. Dit terwijl een vader en moeder, in de opvoeding van een kind, een belangrijke rol spelen in het sturen en bepalen van de persoonlijkheid met betrekking tot het kind. Tenslotte kunnen we stellen dat God zelf, zijn persoonlijkheid heeft toegezegd. Derhalve, vermeldde Mohammed in een overlevering het volgende: "Mijn God heeft mij onderwezen en Hij heeft mij op de meest mooie manier onderwezen".³⁹

121-122.

³⁹ Suyûti, *el-Câmiu's-Sagîr*, I-II, Beiroet 1990, I, 25; Aclûni, *Kesfû'l-Hafâ*, Beiroet 1352, I, 70. Deze uitspraak van Mohammed is volgens de meeste overleveringen een antwoord op een vraag die door meerdere stammen is gesteld. Het woord te'dib verwijst naar het onderwijzen en kennis geven van God aan Mohammed en niet naar de eigenschappen die Mohammed heeft. Uit een andere overlevering blijkt dat Mohammed vermeldde dat God hem heeft verplicht met goede moralen. Om deze

Mohammed groeide op als een arm persoon. Totdat hij 8 jaar was, leefde hij onder het gezag van zijn opa en tot zijn 25ste jaar, leefde hij bij zijn oom. Zijn vader Abdullah had vijf kamelen, een aantal schapen en een slaavin genaamd Umm Ayman achtergelaten, als erfenis. Maar gezien het feit dat zijn opa nog leefde, zat er voor Mohammed geen erfenis in. Het Arabisch erfrecht heeft namelijk bepaald dat, op het moment iemand komt te overlijden wanneer zijn vader nog leeft, het kind dan geen recht had op een erfenis. Wezenlijk, ging deze erfenis op haar beurt naar de oudste mannen in de familie. Los van dit feit, al zou Mohammed dit van zijn vader geërfd hebben, was dit voor hem geen voordeel om rijk of welvarend te worden door deze erfenis. Zelfs toen hij de leeftijd van 25 jaar bereikte, vond hij het geen enkel probleem om de karavaan van Khadija naar Syrië heen en weer te brengen voor vier kamelen. Echter, hij was niet dusdanig arm dat hij verlangde naar andermans brood of kleding. Hoezeer hij ook is opgegroeid als een wees, moet men hem niet zien als een persoon die eenzaam is achtergebleven, die ingesloten was en aan zijn lot was overgelaten met betrekking tot bepaalde problematiek. Want tot zover duidelijk, waren de familiebanden binnen zijn familie enorm sterk. Door zijn huwelijk met Khadija, al was hij op dat moment zeker niet de meest vooraanstaande handelaar of een persoon uit een adellijke familie, bereikte hij het wel gemiddelde niveau met betrekking tot de levensstandaard. Hiermee was hij niet de rijkste, maar ook zeker niet de armste persoon binnen Mekka. Hoezeer het ook mogelijk is dat een wees of arm zijn, een van de natuurlijke dingen zijn die in het leven van een mens kunnen gebeuren, kan het belang van het opgroeien als een wees met betrekking tot een profeet als volgt worden geïnterpreteerd: Als hij rijk was geweest in de periode waarin iedereen werd uitgenodigd om zich te bekeren tot de islam, konden mensen misbruik maken van de situatie door in hem te gaan geloven, om alleen te kunnen profiteren van zijn bezittingen. Het was zijn taak om mensen uit te nodigen tot de islam, die zelfde mensen om hem heen te hebben en om zaken die hij beweerde te laten erkennen door diezelfde mensen. Hij moest deze mensen uitnodigen om hen de principes te laten accepteren en zodoende gebruikte hij zijn profeetschap als belangrijk instrument. Echter, had hij niet voldoende geld of middelen om het hiervoor genoemde te

reden heeft deze overlevering niet alleen een morele betekenis, maar verwijst het ook naar andere bijzonderheden als cultuur, taal, welsprekendheid en andere ethische principes. (zie: Acl'ni, I, 70-71).

kunnen realiseren. In de jaren die volgden, toonden de mensen interesse in hem vanwege het geloof en niet vanwege het geld of zijn middelen.⁴⁰

b. Zijn analfabetisme

De meest betrouwbare bronnen zijn het er over eens dat Mohammed niet kon lezen en schrijven en dus een *ummi*[*ummiyun*: analfabeet] was. In zijn tijd was er geen school in Mekka. Er waren wel mensen op kleine schaal die konden lezen en schrijven, die dit op eigen initiatief van personen van buiten af leerden, maar dit was niet het geval voor Mohammed. Er is geen twijfel over mogelijk of Mohammed wel of geen analfabeet zou zijn geweest. Dit wordt heel duidelijk kenbaar gemaakt om de reden dat hij in het vervolg van zijn leven een goddelijke wijsheid zou krijgen die hij gedurende zijn profetschap goed kon gebruiken. De engel die met de eerste openbaring naar de Hira grot kwam, zei: “Lees”, waarop Mohammed antwoordde met: “Ik kan niet lezen”. Dit terwijl hij enorm veel belang hechtte aan het lezen en schrijven, waarmee hij zijn metgezellen constant aanmoedigde. Zijn eerste openbaring was: “*Iqra*” [lees]. De openbaringen die hij ontving memoriseerde hij eerst en liet deze vervolgens opschrijven door zijn griffiers. Het kan heel goed mogelijk zijn dat hij het lezen en schrijven niet heeft geleerd of kunnen leren, doordat hij een zwakke financiële positie had. Echter, als hij geen analfabeet was en dus boeken kon lezen en zelf teksten kon schrijven, dan zou er door zijn tegenstanders beweerd worden dat Mohammed kennis heeft opgedaan door de geschiedenis te hebben gelezen van andere perioden of andere heilige boeken. Dit zou dan volgens hen de manier zijn geweest om kennis op te doen. Daarbij wordt het analfabetisme van Mohammed, in de Koran, als volgt vermeld: “Jij hebt tevoren geen boek voorgelezen, noch met je rechterhand opgeschreven; dan zouden zij twijfelen die zeggen dat het niet waar is”.⁴¹

Dat hij een analfabeet is - middels de openbaringen die hij heeft ontvangen - neemt ook de mogelijkheid weg dat zijn andere ideeën niet met elkaar in de knel komen. Bovendien heeft Mohammed geen onderwijs gehad en geen kennis opgedaan van de, in die tijd geldende, beste geestelijken, dichters, waarzeggers of andere geleerden. Hij had ook geen kennis over de magische methoden van waarzeggers. Sterker nog, hij had hier

⁴⁰ Ibn Hanbal, *Musnad*, Istanbul 1982, IV, 197.

⁴¹ Leemhuis, *De Koran*, Soerat al-*ankaboet* 48.

een hekel aan. Sommige geleerden zien het analfabetisme van Mohammed als een van de tekenen van het profeetschap dat aan hem was toegekend. Dit heeft te maken met het feit dat hij, ondanks dat hij niet kon lezen en schrijven, een boek heeft uitgebracht wat geen gelijke kent. Niemand was in staat om een gelijkwaardig vers uit te brengen. In de periode dat Mohammed als profeet fungeerde, las hij het naar hem neergezonden boek, herhaalde dit meermaals en twijfelde vervolgens aan geen enkele geschreven letter die daarin stond vermeld. Wat feitelijk waar is en zodoende geen twijfel herbergt, is dat Mohammed de nodige kennis over berekeningen en de teksten van de munten wel herkende. “Echter, het is zeker dat hij geen enkele heilige boek kon lezen”.⁴² En daarbij heeft hij niet genoten van de kennis en ideeën van die bewuste tijd. Hij is een persoon die is opgegroeid in die gemeenschap, heeft hier vervolgens veel mensenkennis opgedaan, de gewoonten en tradities geleerd en daardoor kende hij de regels die van toepassing waren op de bevolking waarin hij zelf leefde. Ook was hij een zeer vooruitziende, vindingrijke en zakelijke man en stond bekend als een zeer gevoelige en meelevend persoon.⁴³

In de Banu Hashim stam kon bijna iedereen lezen. Zelfs vrouwen hadden zich dusdanig goed ontwikkeld op het gebied van lezen. Mohammed daarentegen had nooit gedichten gelezen of geschreven en ook niet de moeite genomen om dit te proberen. Bovendien vermeldt de Koran dat het profeetschap en het aspect dichter zijn, niet samengaan: “Wij hebben hem de dichtkunst niet geleerd, zij betaamt hem ook niet”.⁴⁴ In de *Jahiliyya* periode, waren de hoofdonderwerpen voor gedichten vooral; loven, trots, satire en heldhaftigheid. Het zou dan heel vreemd zijn als iemand die tot zijn veertigste jaar geconfronteerd is met deze onderwerpen, plotseling over onderwerpen gaat dichten die de gehele bevolking daarop aanspreken. In zo een geval spreken we van een onmogelijke zaak. Indien hij een waarzegger, rechter, leider of een enorm gewaardeerde dichter zou zijn binnen zijn stam, dan zou hij een persoon kunnen worden die enorm hunkert naar veel eer en glorie. Dit betaamt de meeste dichters.⁴⁵

Mohammed was absoluut geen waarzegger, sterrenkijker, tovenaars of

⁴² W. Montgomery Watt, *Hz. Muhammed'in Mekke'si*, ver. Mehmet Akif Ersin, Ankara 1995, p. 96.

⁴³ Voor meer informatie over Mohammed en zijn analfabetisme zie: Ahmet Önkal, “Hz. Peygamber'in Ümmiligi”, *SÜİF Dergisi*, 1986, p. 249-260.

⁴⁴ Leemhuis, *De Koran*, Soerat ja sien 69.

⁴⁵ De Duitse literair en dichter Goethe maakt een onderscheid in dichters en profeten, voor meer informatie zie: Bayram Yilmaz, *Goethe ve İslamiyet*, Konya 1991, p. 95.

een persoon die bepaalde zaken verzon. Over het algemeen had hij juist een hekel aan dit soort mensen. Mohammed had geen enkele kennis over openbaringen en wist daarbij absoluut niet dat hij tot profeet zou worden verkozen. De Koran zegt over dit onderwerp het volgende: “Jij wist niet wat het boek, noch wat het geloof was...”.⁴⁶ Hij was net als alle andere mensen, een eenvoudig mens. Echter, beschikte hij over zowel in uiterlijk, als ethisch opzicht over bepaalde eigenschappen die niet alle mensen hadden. Hij had dit in een maximale vorm en op die manier week hij af van de gemiddelde mens. In dit opzicht zou het niet juist zijn om hem als een mens te kwalificeren met bovennatuurlijke eigenschappen. Het zou ook niet juist zijn om hem te beschouwen op een niveau waarop de gemiddelde mens zich bevond.

c. Zijn leven als handelaar

Voordat Mohammed zijn openbaringen kreeg en profeet werd, hield hij zich bezig met handel. Deze werkzaamheden hebben hem heel veel excentrieke karakter eigenschappen bezorgd. Enkele voorbeelden hiervan zijn; moed, alert zijn op mensen die hem wilde bedonderen en het scherp zijn tegenover hebzuchtige personen en dieven. Daarbij heeft hij middels dit traject, de regels van de commercie geleerd en de communicatieve vaardigheden ontwikkeld om met mensen om te gaan. Ook heeft hij deze ervaring toegepast tijdens de gesprekken die hij voerde. Op sociaal vlak heeft hij zich uitermate sterk ontwikkeld. Hij heeft in die periode verschillende landen en culturen leren kennen. Ook heeft hij veel mensen ontmoet en heeft hij kennis opgedaan over de gewoonten en tradities van anderen volkeren. Hij heeft zich qua ontwikkeling niet alleen beperkt tot de Hidjaz regio en het Arabisch schiereiland. Ook hield hij zich daarnaast bezig met internationale handel, met name de zaken die te maken hadden met import en export.

Zijn bezigheden met betrekking tot handel, laat ook een andere bijzondere eigenschap van hem zien. Het gaat hier om de minimale afhankelijkheid en de maximale inspanning om voor een inkomen te zorgen. Ook stelde hij dat: “De beste verdiensten voor een mens zijn; de verdiensten die uit handmatige arbeid worden verkregen”.⁴⁷ Ook laten de handelsactivi-

⁴⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat as-sjoera 52.

⁴⁷ Ibn Hanbal, II, 334, 357; III, 466; IV, 141; Suyûti, I, 245.

teiten van Mohammed ons zien dat hij daarbij eerlijke en vooral zeer betrouwbare eigenschappen had.

d. Mohammed als herder

Mohammed heeft in zijn kindertijd en in de tijd dat hij als jongere leefde, ook schapen en andere dieren gehoed. Het is bekend dat hij deze werkzaamheden heeft gedaan in de periode dat hij nog bij zijn zoogmoeder leefde. Ook toen hij in Mekka en de directe omgeving daarvan leefde, heeft hij deze werkzaamheden uitgevoerd. Hij verzorgde niet alleen zijn eigen kudde, maar ook die van de overige inwoners binnen Mekka. Dit was een normale bezigheid van iemand die toentertijd in Mekka leefde. Ook kalief Umar en Abdullah ibn Mas'ud hebben dit in hun vroegere jaren gedaan. In de positie waarin Mohammed toen verkeerde was dit, vooral wat betreft leeftijd, de meest voorkomende functie die zij uitvoerden. Zij konden in die periode hun familie helpen met handelszaken, het verkopen van vlees, melk of een vacht van de aanwezige beesten, om aan een inkomen te geraken. Daarbij is het voeren van de kamelen ook een heel belangrijke taak, gezien het feit zij gebruikt werden voor hun handelszaken. Hoezeer de mensen van de Quraysh stam ook een leven leidden op een vaste plek, moesten de kamelen die voor hun reizen werden gebruikt ook verzorgd worden. Mohammed vertelde in de daaropvolgende jaren aan zijn vrienden, met veel plezier zijn vele herinneringen die hij als dierenhoeder had overgehouden. Het is tevens bekend dat hij schapen heeft gehoed in Ajjad. Volgens zijn vertelling, is er geen profeet geweest die geen schapen heeft gehoed.⁴⁸ Als voorbeeld neemt hij de profeten Mozes en David, die ook dieren hebben gehoed alvorens zij als profeet gingen fungeren.⁴⁹ Het is wel belangrijk om te constateren dat men het hoeden van dieren niet moet zien, als eis om vervolgens een profeet te worden of te zijn. Zoals hierboven is vermeld, hebben Mohammed en de andere profeten deze functie uitgevoerd, vanwege de economische omstandigheden in de tijd dat zij leefden. De hulp die Mohammed verleende aan zijn oom tijdens zijn handelszaken, is net zo gewoon voor die tijd, als het hoeden van dieren. Anderzijds, zou hij zich niet inspannen met als gevolg dat hij als een dolende zou gaan rondzwerven. We kunnen dit dus aanmerken als een soort bescherming van de mens. Het is ook belangrijk om te constate-

⁴⁸ Ibn Hisham, I, 167.

⁴⁹ Ibn Sa'd, I, 125-126; Ibn Hanbal, III, 96; Bukhari, III, 48; Ibn Sayyid an-Nas, I, 112; Sâmi, II, 211.

ren dat het hoeden van schapen een grote vraag is aan het adres van de mens met betrekking tot geduld en verdraagzaamheid. Het zorgen voor de dieren zorgde daarbij, vanwege de bescherming die zij moesten garanderen, voor een heel groot verantwoordelijkheidsgevoel bij degene die deze werkzaamheden uitvoerde.

Een weergave van de plaatsen in Mekka waar Mohamed zijn schapen hoedde

e. Zijn positie in de samenleving

Mohammed was zeker niet een van de rijkere personen die uit Mekka

of Taif afkomstig was. Dit was, nadat hij de openbaringen had gekregen, volgens de Koran een van de uitspraken die zijn tegenstanders deden over Mohammed: “En zij zeiden: <Had deze Koran niet tot een aanzienlijke man uit de beide steden[Mekka en Taif] neergezonden kunnen worden?>”.⁵⁰ Zij vonden dat het profetschap had moeten komen tot Walid ibn Mughira of Urwa ibn Mas’ud. De vrienden van Mohammed, voordat hij als profeet fungeerde, waren personen met zeer goede morele waarden, heel respectvolle en vooral zeer fatsoenlijke normen.

De bekendste hiervan is Abu Bakr. Buiten hem om, is de meest gewaardeerde persoon uit de Quraish stam, Hakim ibn Hizam ook een van zijn meest intieme vrienden geweest. Hij was tevens het neefje van Khadija. Daarbij waren Dimad ibn Thalabah van de Azd stam en Qays ibn al-Saib van de Makhzum stam ook hele goede vrienden van Mohammed. Qays vertelde altijd dat Mohammed eerlijk en betrouwbaar was. Veel van Mohammeds leeftijdsgenoten waren verslaafd aan drank, gokken, *zina*[overspel] en stelen. Mohammed distantieerde zich hier onmiddellijk van en had daarom dit soort type mensen niet als vriend. Hij zorgde ervoor dat zij uit zijn buurt bleven en wilde niet beïnvloed worden met het doen van dit soort praktijken.

f. Zijn betrouwbaarheid

Mohammed stond bekend om zijn goede morele deugden, die zorgden voor het winnen van feitelijke essentiële menselijke waarden. Onder deze deugden is de eerste en meest belangrijke aspect het betrouwbaar[*amin*] zijn. Betrouwbaarheid is een van de kenmerken die alle profeten hadden. De laatste profeet, Mohammed, had dit kenmerk zijn hele leven met zich mee gedragen. Omdat Mohammed bekend stond om trouwheid, oprechtheid, dapperheid, eerlijkheid en betrouwbaarheid, gaf de gemeenschap hem de bijnaam Mohammed *al-Amin*. Zelfs, toen hij de leeftijd van ongeveer 25 jaar had bereikt, werd hij in Mekka alleen als *al-Amin* genoemd.⁵¹ Derhalve, had Khadija haar karavaan zonder enige moeite aan Mohammed overgedragen. Dit kwam omdat zij wist dat hij een heel betrouwbare persoon was. Het is bekend dat er in die tijd geen stichting was waar men hun contant geld en verhandelbare obligaties konden achterlaten. Om die re-

⁵⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat az-zoechroef 31.

⁵¹ Ibn Sa’d, I, 156; Ibn Sayyid an-Nas, I, 116.

den waren er personen uit de Quraish stam die hun bezittingen bij Mohammed achter lieten. Mohammed is in zijn leven nooit ontrouw geweest. Hij bewaarde en beschermde alle spullen netjes en gaf deze bij terugkomst terug aan de rechtmatige eigenaar. Zelfs op de zwaarste momenten in zijn leven en in de moeilijkste tijden die hij doormaakte, is hij nooit ontrouw geweest. Hiermee wordt bedoeld dat hij de bezittingen, waarop hij moest letten en die hij moest beschermen, nooit gebruikte om zijn eigen situatie te kunnen verbeteren. Hij was niet alleen betrouwbaar op het gebied van toevertrouwen aangaande bepaalde zaken, maar ook in zijn woord en in zijn werk kon men hem volledig vertrouwen.

g. Zijn ethiek

Mohammed was intelligent, rustig, vol zelfvertrouwen en beschikte over een nuchtere en evenwichtige houding. Ook werd er naar hem geluisterd, was hij bij iedereen zeer geliefd en werd hij zeer gerespecteerd. Hij had bovendien een karakter waar niemand aan twijfelde. Of het nou te maken had met oprechtheid of de juistheid van zijn handelen, iedereen was overtuigd van zijn goede karakter.

Hij was een handelaar die respect had afgedwongen van zijn collega's. Hij was uiterst rechtvaardig. Degenen die met hem een handelsrelatie waren aangegaan verklaarden, voordat hij profeet werd, het volgende: "Het is een hele goede vriend, hij trok nooit iemand voor, deed niet aan corruptie en er zat geen enkele vorm van hypocrisie in hem".⁵² Mohammed loog daarbij ook nooit. Of het nou vrienden waren of vijanden, dat maakte in dit opzicht helemaal niet uit. Zij verklaarden allen dat hij nooit te betrappen was op een leugen. Hij kwam op voor de rechten van zijn naasten, schonk aandacht aan zijn familie, werkte hard en eerlijk voor zijn geld, beschermde de weeskinderen, hij hielp de behoeftigen, armen en de machteloze mensen. Ook was hij zeer vrijgevig als hij bezoeken bracht en tot slot kon hij het met iedereen goed vinden.

h. Zijn religieuze leven

Voordat Mohammed zijn openbaring kreeg, waren op het Arabisch schiereiland religies zoals het Jodendom, christendom, zoroastrisme en dergelijke verspreid. Toch ging hij niet in op een van deze religies. Dit

⁵² Ibn al-Esir, *Ūsd*, II, 317; Ibn Hajar, *el-Isābe*, III, 213.

kwam doordat hij de dingen die hij hoorde, van de aanhangers van deze religies, hem absoluut niet aantrokken. Hoewel hij leefde en opgroeide in Mekka, in een omgeving waar afgoderij de normaalste zaak van de wereld was, raakte hij ook hierin niet geïnteresseerd. Hij geloofde niet in deze afgodsbeelden, vereerde ze absoluut niet en boog ook niet voor ze. Hij had geen voorkeur voor de gewoonten die de *mushrikeen*[veelgodendienaars] erop na hielden. Volgens hem was de weg die deze Arabieren volgde niet juist, omdat het vereren van deze beelden en de bijbehorende rituelen die werden uitgevoerd uitermate nutteloos waren. De beelden hadden geen toegevoegde waarde, dienden nergens voor, hadden totaal geen voor of nadelen, waren geen symbolen die in staat waren om iets te scheppen en daarbij konden ze de mensen niet redden uit hun ellendige positie.

Mohammed was zich bewust van de sociale storing, die binnen de gemeenschap was ontstaan. De vooraanstaande en de rijke handelaren van de stammen, namen geen enkele moeite om de armen en hulpbehoevende mensen binnen de gemeenschap te verzorgen of te voeden. Zij lieten hun humane taak om deze mensen te helpen volledig links liggen. Door het bezit van die deze Mekkanen hadden verkregen, waren zij veranderd in trotse, hoogmoedige en arrogante mensen. Dit heeft er toe geleid dat zij zich beter en hoger voelden dan de machteloze personen binnen de gemeenschap. Mohammed daarentegen probeerde met zijn zeer beperkte middelen, de armen, de benodigde mensen en de(wees)kinderen te helpen. Mohammed constateerde dat de sociale structuur niet goed was binnen Mekka. Dit waren zaken die hij met zijn vredevolle en sterke karakter, alvorens hij werd geconfronteerd met de openbaringen, kon voorzien.

Mohammed geloofde in het bestaan van een God, in zijn eenheid en in het hiernamaals. Hij zag dat het volk verkeerde in een staat van verdorvenheid. Echter, hij wist niet wat hij hieraan kon doen, hoe hij het volk moest weerhouden van *shirk*[het toeschrijven van partners aan God]. Hij besefte zich heel goed dat hij op dat moment niet in staat was om daar iets aan te doen. Toen hij de leeftijd van 35 jaar bereikte en daarbij bezig was met de renovatie en verbouwing van het enige huis wat verbonden was aan God, constateerde hij iets heel opmerkelijks. Hij zag namelijk dat de Ka'ba vol was gezet met afgodsbeelden. Dit heeft hem in een diepe shocktoestand gebracht en vervolgens aan het denken gezet. Bovendien, toen hij 35 jaar was, heeft hij zich tot zijn eerste openbaring op 40 jarige leeftijd, ieder jaar

in de maand Ramadan afgezonderd van de gemeenschap. Hij verschuilde zich in de grot genaamd Hira, dat zich op de Jabal al-Nour bevond. Deze berg wordt ook wel de berg van het licht genoemd en bevindt zich in het noordwesten van Mekka op ongeveer vijf kilometer afstand van de Ka'ba. Op deze plek dacht hij na over God, over zijn schepping en aanbad hem zodoende in de grot. Dit wordt in het Arabisch ook wel *al-Tahannuth* genoemd. Wanneer zijn etenswaren op raakten, keerde hij terug naar huis. Hier haalde hij wat te eten en ging vervolgens weer terug naar de grot. Nadat zijn leven in afzondering ten einde was gekomen, ging hij terug naar de Ka'ba. Hier deed hij de *tawaf* en daarna ging hij weer naar huis. Het is tevens bekend dat de andere Hoenafa, onder meer Zayd ibn Amr ibn Nufayl en Abd al-Mutallib ibn Hashim, ook naar deze grot kwamen op het moment dat zij in eenzaamheid wilden leven. Dit duurde meestal maar even en had als voornaamste reden om zich te onttrekken aan het publieke leven.

ZIJN PERIODE IN MEKKA ALS PROFEET

1. De aanstelling van Mohammed als profeet

Zoals eerder is vermeld, was Mohammed na zijn 35ste jaar, voornamelijk bezig met *ibadah*[devotie] en bezinning. Om deze reden zonderde hij zichzelf af in de Hira grot op de Jabal al-Nour berg.¹ Zoals bekend bevond deze plaats zich in het noordoosten van Mekka en op vijf kilometer afstand van de Ka'ba. Het constante denken, afstand houden van mensen, ver houden van roddels en een diepe bezinning zijn enkele aspecten waar hij vervolgens een gewoonte van heeft gemaakt. De dromen die hij voor zich zag, glommen als het daglicht, waren enorm helder en de reden om afzondering te zoeken. Later kwamen deze dromen in zijn echtheid uit. Deze trend zette zich in het verloop van zijn voort. Hij hield

¹ De Nour-gebergte(ook wel Hira genoemd) is hoger en steiler dan de andere bergen er omheen. Dit zorgt ervoor dat zij al vanaf een verre afstand gezien kan worden. De top is moeilijk te beklimmen en bestaat uit gladde andere rotsen. Vandaag de dag is het makkelijker te beklimmen doordat er treden zijn aangelegd, maar ondanks dit moet men voorzichtig zijn met het op- en afgaan van de berg. Het is bekend dat het eertijds moeilijker was om deze berg te beklimmen. De grot die zich op de berg voor Mekka bevindt, is op 20 meter afstand vanaf de top. Deze plek wordt een grot genoemd, maar bestaat uit wat tegen elkaar gedrukte rotsen waardoor er een leegte ontstaat. Deze leegte is ter hoogte van een persoon die rechtop kan staan in de grot, zonder dat zijn hoofd het plafond raakt en de lengte is dusdanig dat een persoon er languit kan liggen. De grot is geen holte die doorloopt tot aan de top van de berg, maar is een leegte wat uit drie delen bestaat. De voorkant neemt plaats aan de noordzijde van de berg en heeft geen last van de zon. De grot is geen plaats om in te schuilen, maar een plaats voor mediatie. Het is een ruimte waaruit de Ka'ba en omgeving goed gezien kan worden. (Fuat Günel, "Hira", DIA, XVIII, 121-122.)

er steeds meer van om zich af te zonderen in de grot, ten tijde van de Ramadan maand en deed dit ook steeds vaker. Op bepaalde momenten ging zijn vrouw Khadija met hem mee.

De armen, die op hun beurt naar deze grot kwamen, werden door Mohammed ook voorzien van het voedsel dat hij met zich mee had gebracht.

Wanneer zijn etenswaren op raakten, keerde hij terug naar huis. Hier haalde hij wat te eten en ging vervolgens weer terug naar de grot. Nadat zijn leven in afzondering ten einde was gekomen, ging hij terug naar de Ka'ba. Hier deed hij de *tawaf* en daarna ging hij weer naar huis.

Een afbeelding van het al-Nour gebergte

In de Koran is er geen gedetailleerde beschrijving over hoe het profeetschap [*ba'thet*, letterlijk: vezending] is begonnen. In de *Hadith* en geschiedenis boeken wordt vermeld dat de openbaring is begonnen met bepaalde dromen die ook wel, *ar-Ru'ya as-Sadiqa*, werden genoemd. De eerste berichten die hij kreeg met betrekking tot het profeetschap, duurde ongeveer zes maanden. In die periode, waarin Mohammed in zijn dromen de hiervoor genoemde zaken zag, zonderde hij zichzelf af in de grot Hira. Hierin nam hij de tijd om over deze dromen na te denken. Op het moment dat hij hierover nadacht was hij inmiddels veertig jaar. In het jaar

610, op de 27ste nacht van de maand Ramadan, gebeurde hetgeen heel belangrijk werd voor de toekomst van de islam.² Toen Mohammed tegen de ochtend bezig was met zijn *ibadah*, kwam de openbaringsengel Gabriël tot hem en gaf hem de opdracht: “Lees” [*iqra*]. Omdat hij tot dat moment nooit eerder een engel had gezien of ontmoet, was hij zeer nerveus en geschrokken. Hij antwoorde op moment, in pure paniek, met de volgende woorden: “Ik kan niet lezen”. Gabriël greep hem beet, kneep hem vervolgens om hem tot slot weer los te laten. Op dat moment zei Gabriël wederom: “Lees”. Mohammed beantwoordde met nog meer angst weer met het volgende: “Ik kan niet lezen”. Nadat Gabriël voor de derde keer hetzelfde antwoord kreeg, kneep hij Mohammed opnieuw en liet hem daarna los. Vervolgens las Gabriël de vijf verzen op van Koranhoofdstuk al-Alak. Op dat moment herhaalde Mohammed de woorden van Gabriël als volgt: “Lees voor in de naam van jouw Heer die heeft geschapen. Geschapen heeft Hij de mens uit een bloedklonter. Lees voor! Jouw Heer is de edelmoedigste, die onderwezen heeft met de pen. Hij heeft de mens onderwezen wat hij niet wist”.³

Mohammed kon dit vers lezen met behulp van Gabriël. Hij heeft dit vers vervolgens in het hart opgenomen en in het hoofd gememoriseerd. Echter, zijn nervositeit en angst duurde voort. Nadat hij de openbaring had ontvangen, ging hij trillend naar huis. Hij ging direct naar zijn bed toen en zei tegen zijn vrouw Khadija: “Wikkel mij in, sla iets over mij heen, sla iets over mij heen”. Hiermee wordt waarschijnlijk een mantel of een doek bedoeld. Vervolgens viel hij in een lange en diepe slaap. Toen hij wakker werd, vertelde hij alles wat er was gebeurd aan zijn vrouw Khadija en zei: “Ik was bang voor mijzelf”. Khadija antwoordde daarop met de volgende woorden: “Wees niet bang, ik zweer bij God, Hij zou jou nooit vernederen”. Dit deed zij natuurlijk om hem gerust te stellen. Zij was hiervan overtuigd, omdat Mohammed zijn familieleden op elke mogelijke manier eert, hij altijd eerlijk sprak, hij altijd de hulpbehoevende en arme mensen hielp die niet in staat waren om voor hen zelf te zorgen. Ook was hij een persoon die arme mensen voedde, altijd gastvrij was ten opzichte van anderen en te allen tijde zijn volk hielp op elke mogelijke manier.

² Ibn Sa'd, I, 94; Belâzûri, I, 104.

³ Leemhuis, De Koran, Soerat al-'alak 1-5.

Mohammed was in een staat van angst en bezorgdheid. Dit kwam omdat hij werd geconfronteerd met een situatie waarvan hij de aard niet kende. Dit maakte het extra spannend voor hem. Om deze reden was hij van mening dat de krankzinnigheid hem had bereikt en dat dit tevens het be-

gin kon zijn van een persoon die veranderde in een toekomstvoorspelaar.⁴

Nadat zijn vrouw Khadija hem probeerde te troosten, bracht ze hem naar haar neefje Waraqa ibn Nawfal. In enkele bronnen wordt ook vermeld dat Mohammed niet door haar werd gebracht, maar dat hij zelf naar Waraqa ging om dit te verkondigen.⁵ Dit was van Khadija de meest attente zet die zij kon uitvoeren in deze omstandigheid. Dit wordt duidelijk omdat zij het allereerst niet geheim heeft gehouden noch heeft zij haar man en haarzelf in een onzekere situatie laten verkeren. Ook de persoon, die zij gekozen had om dit voor te leggen, was uiteindelijk een juiste zet. Zij had bijvoorbeeld ook naar iemand anders kunnen gaan, dan naar Waraqa ibn Nawfal. Dit heeft zij bewust niet gedaan. Zij heeft de, in haar ogen, beste persoon gekozen aan wie zij dit konden voorleggen. Het was vooral belangrijk dat deze persoon hen kon kalmeren en op een hele eerlijke manier konden helpen. Dit kwam omdat Waraqa iemand was die kennis had opgedaan over het Jodendom, christendom, de Thora en Bijbel. Hij heeft deze boeken grondig bestudeerd en deed ook kennis op van mensen die op hun beurt kennis hadden opgedaan met betrekking tot deze religies. Omdat hij het vereren van afgodsbeelden niet kon uitstaan, was hij samen met Zayd ibn Amr naar Syrië gegaan, om hier de ware religie te vinden. Ook wordt er beweerd dat hij het christendom had geaccepteerd. Hij kon lezen en schrijven. Hij had de Bijbel goed bestudeerd en wist deze met Hebreeuwse letters naar het Arabisch te vertalen. Waraqa, die niet kon zien vanwege zijn blindheid, zei het volgende toen Mohammed vertelde wat hem overkwam: “Degene die je zag was Gabriel, die God in een eerder stadium naar Mozes heeft gestuurd. O, was ik nog maar een jongeman in ten tijde van de uitnodigingsdagen! Kon ik nog maar in leven zijn, wanneer jouw stam jou uit deze gronden zal wegsturen”. Hierop vroeg Mohammed het volgende: “Zullen zij me hier uit verdrijven? Waarop Waraqa het volgende antwoordde: “Ja, want iedereen die dit zelfde nieuws heeft gebracht, is in aanraking gekomen met vijandigheid. Als ik het tot die bewuste dagen red, dan zal ik je zeker steunen in deze kwestie”.⁶

⁴ Ibn Sa'd I, 195; Belâzûrî, I, 104.

⁵ Ibn Hisham, I, 238.

⁶ Ibn Hisham, I, 233-239; Ibn Sa'd I, 190-197; Bukhari, I, 2; Taberî, II, 298; Ibn Abdilber, *ed-Dürer fi Ihtisâri'l-Megâzi ve's-Siyer*, Sevki Dayf, Cairo 1966, p. 31-33; Zebidi, *Sahih-I Buhârî Muhtasari Tecrid-i Sarîh Tercemesi*, ver. Ahmed Nâim-Kâmil Miras, Ankara 1980, I, 3.

De woorden van Waraqa stelde Mohammed gerust. Nu wilde Mohammed dat hetzelfde voorval plaats zou gaan vinden en wilde vervolgens de engel, die zich aan hem openbaard, terugzien. Om deze reden ging hij in het vervolg heel vaak naar de grot Hira, in de hoop deze engel opnieuw te zien. Vervolgens gingen er dagen en weken voorbij, maar de engel was nog steeds niet teruggekomen. Op deze manier is Mohammed een flinke tijd doorgegaan. Dit wordt ook wel de *Fatrat al-Wahy* genoemd. In verschillende bronnen, was de duur met betrekking tot het wachten, variërend van een paar dagen tot aan ongeveer drie jaar. Het is overigens wel zeker dat deze toestand niet heel lang heeft geduurd. Mohammed vond dit vervelend en raakte in een diepe bezorgdheid. Hij begon op een gegeven moment zelfs te denken dat God hem had verlaten. Op een dag, toen hij van de Hira grot naar huis toe ging, zag hij de engel Gabriel weer staan. Net als de vorige keer, ontstond er een gevoel van angst en nervositeit. Hierop rende Mohammed direct naar huis om aldaar zijn bed in te gaan. Hier eindigde het niet; de engel Gabriel kwam in zijn huis opnieuw tevoorschijn en zei het volgende: "O jij ommantelde! Sta op en waarschuw[mensen]. Jouw Heer, verheerlijk Hem. Jouw kleren, reinig ze. De gruwel, vermijd die".⁷ Dit vers laat zien dat de taak van profetie aan Mohammed is toebedeeld. Vanaf dit moment zou God vele openbaringen naar hem toesturen die ook daadwerkelijk bedoeld waren aan Mohammed. Het was vervolgens de bedoeling om deze aan de mensheid te overleveren en om de mensen middels deze openbaringen uit te nodigen tot de juiste weg naar God. Hierbij was het ook belangrijk dat hij zijn volgelingen een bericht zou doorgeven dat zij middels het geloof, zowel op aarde als in het hiernamaals gelukkig zouden worden. Ook vertelde hij hen dat, indien zij deze uitnodiging niet accepteerden, de straf van het hellevuur hen grote angst zou moeten inboezemen.

2. Uitnodiging tot de islam en de eerste moslims

Na de openbaring van Koranhoofdstuk al-Moeddatthir startte Mohammed met het uitnodigen van mensen, om zich te bekeren tot de islam. De bronnen vermelden dat hij, vanaf het moment dat de eerste openbaring aan hem een feit was, de islam in absolute privéomstandigheden zelf heeft nageleefd. Dit heeft ongeveer drie tot vier jaar geduurd. Tot het moment

⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-moeddatthir 1-5.

dat hij het bevel kreeg om dit openbaar te maken, heeft hij de uitnodiging tot de islam in privé sfeer uitgevoerd.⁸ In dit tijdsbestek heeft Mohammed zijn kennis overgedragen aan zijn familie, daarna aan zijn vrienden en vervolgens aan de personen die hij vertrouwde.

Mohammeds eerste uitnodiging was gericht tot zijn vrouw Khadija. Hij citeerde de geopenbaarde verzen aan haar. “Wie zal mij nu geloven?”, zei Mohammed. Waarop Khadija antwoorde met: “Als niemand jou gelooft, dan geloof ik jou”. Dit was het bewijs dat zij de eerste persoon was die geloofde in zijn profetschap. Mohammed heeft, hetgeen hij van Gabriel had geleerd, doorgespeeld aan zijn vrouw Khadija. We moeten hierbij denken aan de *wudu* [kleine rituele wassing] en het gebed. Ook de dochters van Mohammed, Zaynab, Rukiyyah en Umm Khultum waren tegelijkertijd met hun moeder tot de islam bekeerd. Fatima daarentegen, was op dat moment een kind van vier á vijf jaar. Na Khadija en hun kinderen, waren het Ali ibn Abu Talib, die op dat moment in het huis van Mohammed woonde en op dat moment ongeveer tien jaar was en Zayd ibn Harith, de ex-slaaf van Mohammed, die zich bekeerden tot de islam.

Toen Ali, Mohammed en Khadija samen zag bidden, was hij benieuwd naar de aard van deze handelingen. Daarop zei Mohammed dat dit, de verkozen en vooral enige juiste religie was van God. Hij nodigde Ali uit tot de monotheïstische godsdienst, genaamd de islam. Hij nodigde hem uit om de afgodsbeelden waarvan Mohammed vond dat deze geen goed als geen kwaad in de zin hadden, te verlaten. Ali wilde dit eerst bespreekbaar maken aan zijn vader. Echter, Mohammed wilde dat dit geloof nog even geheim zou blijven, omdat het niet gepast was om dit te verspreiden alvorens hij deze uitnodiging zelf had verklaard. De volgende dag heeft Ali zich alsnog bekeerd, zonder dit met zijn vader te bespreken. Op een dag zag Abu Talib dat Mohammed, Khadija en Ali aan het bidden waren en wilde zodoende informatie verkrijgen aangaande deze religie. Mohammed liet hem vervolgens weten dat deze religie van God, zijn engelen en de stamvader Abraham is. Binnen deze religie heeft God hem verkozen als een profeet. Hij nodigde Abu Talib tevens uit voor deze religie. Abu Talib maakte vrijwel direct kenbaar dat hij niet zal afzien van de religie van zijn voorvaderen. Ook was hij niet bereid om af te zien van datgene waarin hij al jaren geloofde. Echter, hoewel hij niet negatief reageer-

⁸ Ibn Sa'd, I, 199; Belázúri, I, 116; Taberí, II, 318, 322.

de wat betreft de uitnodiging van Mohammed, beloofde hij ook nog eens dat op het moment hij nog in leven zou zijn, te allen tijde voor bescherming zou zorgen.⁹

Na de kennisgeving aan zijn familie, was het nu tijd om zijn goede vrienden hierover in te lichten. Abu Bakr reageerde vrijwel meteen positief op deze uitnodiging en bekeerde zich meteen tot de islam, zonder enige twijfel. Bovendien hield hij deze bekering absoluut niet voor zichzelf. Ook zijn goede vrienden en de mensen waarmee hij in contact kwam, vertelde Abu Bakr dat hij zich had bekeerd tot de islam. Hij liet de mensen weten dat hij nu een moslim was geworden en nodigde hen vervolgens uit om ook te gaan geloven in Allah en zijn boodschapper. Een van de eerste *sira*[de benaming voor een biografie van profeet Mohammed] schrijvers, genaamd Ibn Hisham, heeft in zijn boek een hoofdstuk toegewijd aan de uitnodiging van Abu Bakr en de moslim *sahaba*[metgezellen]. In dit hoofdstuk wordt vermeld dat, Uthman ibn Affan, Zubayr ibn al-Awwam, Abd al-Rahman ibn Awf, Sa'd ibn Abu Waqqas en Talha ibn Ubaydullah moslim zijn geworden, naar aanleiding van de uitnodiging die Abu Bakr aan hen had verstuurd. Abu Bakr heeft al deze personen naar Mohammed gebracht, waarna zij zich hadden bekeerd tot de islam en vervolgens met zijn allen hebben gebeden tot God.¹⁰ Enkele personen die zich na hen hebben bekeerd waren: Abu Ubayda ibn al-Jarrah, Abu Salama, al-Arqam ibn Abu al-Arqam, Uthman ibn Maz'oon, Ubaydah ibn al-Harith, Said ibn Zayd en zijn vrouw Fatima bint al-Khattab, Umayr ibn Abu Waqqas, Amir ibn Sa'd ibn Abu Waqqas, Ayyash ibn Abu Rabia en zijn vrouw Asma bint Salama, Abdullah ibn Mas'ud, Khabbab ibn al-Aratt, Abdullah ibn Jahsh, Abu Ahmad ibn Jahsh, Khalid ibn Said, Amir ibn Fuhayra, Ammar ibn Yasir, Suhayb ibn Sinan, Bilal ibn Rabah en Abu Dhar al-Ghifari.

Toen Mohammed begon met zijn kennisgeving over de islam, nodigde hij iedereen uit. Hierin maakte hij geen enkele onderscheid tussen; man-vrouw, jong-oud, rijk-arm, slaaf-vrij mensen of de daarbij behorende religies die zij op dat moment nog hadden aanvaard. Daarbij, als men de lijst van de eerste moslims goed bestudeert, valt meteen op dat er van alle groeperingen destijds wel mensen tussen zaten. Wat ook opvalt, is dat de meeste van hen jonge personen waren. Van deze bekeerde moslims, kunnen

⁹ Belazuri, I, 112-113; Taberi, II, 313.

¹⁰ Ibn Hisham, I, 250; zie ook: Taberi, II, 317.

we constateren dat een aantal personen rond de 50 jaar waren, een aantal boven de 35 jaar waren, maar dat de meesten onder hen een leeftijd van rond 30 jaar hadden. Ook waren er onder hen mensen van rijke ouders, adellijken en personen die overeenkomsten hadden met de verschillende substammen van de Quraish. Hiervan maakte vooral de ex-slaven, slaven, vrouwen en meisjes een belangrijk deel vanuit. Kortom, toen de islam net werd gepredikt, kunnen we constateren dat er vanuit alle lagen van de bevolking, mensen waren die de islam hebben geaccepteerd. Ditzelfde zette zich voort in de daaropvolgende jaren.

We kunnen constateren dat in de periode, waarin de islam nog in het geheim werd beleden, deze kleine gemeenschap bestond uit betrouwbare en loyale personen die allen een afkeer hadden van het heidendom, *Jahiliyya* gewoonten en andere *bid'ah*[innovatie] praktijken. In deze periode konden de moslims hun *wudu* verrichten en baden zij in hun huizen of op afgelegen smalle plaatsen in de bergen. Mohammed kon zijn *ibadah*[devotie] in de middag volbrengen bij de Ka'ba waarna hij daar in de nacht eveneens kon bidden. Echter, de moslims konden hier niet gezamenlijk het gebed verrichten. Zij konden de islam ook niet in de publieke ruimte prediken vanwege de Quraish leden. Tevens reciteerden zij de Koran in het geheim. Het prediken van de islam moest in het geheim, omdat zij anders werden aangevallen door de Quraishieten. Bovendien, toen Mohammed zich in het huis van Arqam Abu al-Arqam - wat in een later stadium nog behandeld wordt –bevond en conversaties hield met de metgezellen, stelden zij aan hem voor om naar de Ka'ba te gaan. Hier zou de *mushrikeen* vervolgens over de islam worden ingelicht. Dit voorstel kwam allereerst van Abu Bakr, maar Mohammed vond dit geen goed voorstel. Hij gaf als reden op dat het aantal moslims nog niet voldoende was om deze handeling te voltrekken. Echter, na lang aandringen van Abu Bakr en de overige metgezellen hebben zij toch besloten om naar de Ka'ba te gaan. De *mushrikeen* waren daar allen bijeengekomen. Abu Bakr verzamelde zijn moed, ging tegenover de *mushrikeen* staan en begon hen te adviseren dat zij moesten stoppen met het geloven in afgodsbeelden. Hij raadde hen aan om te gaan geloven in de enige God en Zijn gezant. De *mushrikeen*, die hier absoluut niet vergenoegd mee waren, stapten daarna af op Abu Bakr. Ut-

bah ibn Rabia viel Abu Bakr aan en sloeg hem tot hij onder het bloed zat. Ondertussen vielen de *mushrikeen* ook Mohammed aan.¹¹

Mohammed besloot dat het huis van Arqam op dat moment de juiste plek was om kennis te geven over de islam. In de Mekka periode en de eerste jaren van Mohammed als profeet zijnde, vormden de activiteiten van de Dar al-Arqam een belangrijke fase binnen het geloof. Arqam Abu al-Arqam, die ongeveer zeventien of achttien jaar was toen hij de islam accepteerde, bleek over een uitermate geschikt huis te beschikken om de islam te prediken. Het was naast de Ka'ba en bevond zich vlakbij de berg Safa. Hier konden zij op een goede manier contact voeren met elkaar, zonder de aandacht te trekken van de bedevaartgangers. Daarbij konden de islamitische inwoners van Mekka, zonder op te vallen, op een gemakkelijke manier het huis van Arqam verlaten. Hier leerde Mohammed aan de *Sahabat al-Kiram* [gezegende metgezellen] alles over zijn religieuze kennis. Dit was mede bedoeld om daarbij ook andere mensen uit te nodigen om zich tot de islam te bekeren. Hij citeerde verzen uit de Koran aan de mensen en zij baden gezamenlijk. Door de activiteiten die zich in dit bewuste huis hebben plaatsgevonden, hebben veel mensen zich bekeerd tot de islam. Umar ibn al-Khattab is de laatste van al zijn metgezellen die hier nog gebruik heeft gemaakt van deze activiteiten. Dat de Dar al-Arqam als een residentie heeft gediend voor moslims, is vastgesteld in verscheidene islamitische bronnen. Bovendien worden de perioden van Mohammed genoemd, in diezelfde bronnen van de metgezellen, als: "Voordat hij de Dar al-Arqam betrad", "In de Dar al-Arqam" en "Na de Dar al-Arqam". Mohammed heeft de Dar al-Arqam verlaten gedurende het zesde jaar van zijn profetie, in de maand Dhu al-Hijja. Dit ging gepaard met de bekering van Umar.

Mohammed begon in het openbaar om iedereen uit te nodigen tot de islam. Hij startte met zijn verwanten vanuit de Quraish stam en daarna volgde in een hoog tempo de rest van de andere stammen. Dit gebeurde in samenhang van de volgende twee bevelen: "En waarschuw jouw naastefamilieleden"¹² en "En verkondig luid wat jouw bevelen is en wend je af van de veelgodendienaars".¹³

In Koranhoofdstuk as-Sjoe'araa' wordt duidelijk gesteld dat hij zijn kennis moest waarschuwen. Zonder twijfel zou dit dienen als een brug, om

¹¹ Ibrahim Sariçam, *Hiz. Ebû Bekir*, Ankara 1996, p. 13-14.

¹² Leemhuis, *De Koran, Soerat as-sjoe'araa'* 214.

¹³ Leemhuis, *De Koran, Soerat al-hidjr* 94.

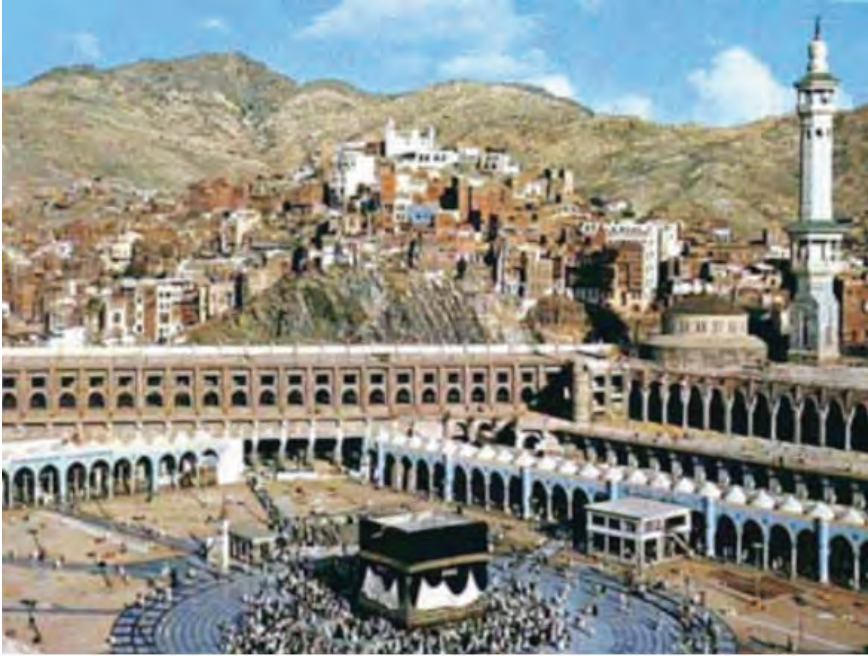

op die manier de mensen massaal te kunnen bereiken. Na de openbaring van dit vers, organiseerde Mohammed een feestmaal om vervolgens van zijn naaste familie en kennissen, ongeveer 40 á 45 mensen uit te nodigen om bij hem thuis te genieten van deze maaltijd. Zijn oom Abu Lahab stapte na het eten, voordat Mohammed nog iets kon zeggen, direct naar voren en zei: “Ik heb nog nooit iemand gezien die net als jij iets(!) slechts heeft toegebracht naar zijn eigen stam”. Voordat Mohammed zijn response kon geven aan deze opmerking, was de gemeenschap al uiteen gegaan. Dit gedrag van Abu Lahab vond Mohammed heel ongepast en allerminst leuk. Een aantal dagen organiseerde Mohammed opnieuw een bijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst begon Mohammed zijn zin als volgt: “Alle lof is aan Allah, Hem prijs ik, aan Hem vraag ik hulp, in Hem geloof ik, op Hem vertrouw ik. Ik getuig dat er geen God is dan Allah. Hij is één en kent geen gelijke”. Hij betoogde vervolgens dat hij niet tegen hen zal liegen en dat hij hen niet zal bedriegen. Hij vervolgde zijn woorden met: “Allah is zo een God, er is geen God buiten hem. Zonder twijfel ben ik, zowel voor jullie als voor alle mensen de boodschapper van God. Voorwaar bij God, jullie zullen sterven zoals jullie slapen. Jullie zullen worden opgewekt, zoals jullie opstaan na het slapen. Jullie zullen getuigen voor jullie daden. Jullie goede daden zullen worden beloond met het goede en voor jullie slechte daden zullen jullie bestraft worden. De hemel en hel zijn eeuwig. En jullie zijn degenen die ik als eerste waarschuw”.

Zijn oom Abu Talib liet weten dat hij de woorden van Mohammed prachtig vond en spoorde hem aan om door te gaan met deze taak, zolang dit van hem werd geëist. Hij meldde aan Mohammed dat hem altijd zal beschermen, maar ook dat hij niet zal afzien van de religie van zijn voorvaderen. Zijn andere oom, Abu Lahab noemde dit een heel slecht iets, en wilde dat de rest van de kennissen en familie zijn activiteiten zouden belemmeren. Indien men zijn uitnodiging zou accepteren, dan zouden zij blootgesteld worden aan vernederingen. Als zij hem ook nog eens zouden beschermen, zouden zij gedood moeten worden. Hierop nam Abu Talib opnieuw het woord en zei dat zolang hij leeft, hij Mohammed altijd zal beschermen. De tante van Mohammed, Safiyyah, liet ook weten dat ze het gedrag van Abu Lahab niet tolereerde. Abu Talib steunde Safiyyah hierin. Ook Ali verkondigde dat hij Mohammed op elk moment zal steunen. Omdat Ali nog een klein kind was, moesten de uitgenodigden hierom la-

chen en gingen daarna uiteen. Tijdens deze bijeenkomst heeft de zoon van Abu Talib, Jafar en Ubayda ibn Harith van de Mutallib stam, de islam geaccepteerd.

Een foto van de Abu Qubays en Safa gebergten vanuit Mekka

Mohammed besloot hierop om te gaan prediken aan alle inwoners van Mekka. Hij ging op de Safa berg staan en riep: “O de bevolking van Quraysh!”. Hij vroeg daarna: “Zouden jullie mij geloven als ik nu zei dat er aan de voet van de berg een cavalerie zou staan?”. Hij kreeg het antwoord: “Ja, wij hebben nooit gezien dat jij hebt gelogen”. Hierop zei Mohammed het volgende: “Dan laat ik jullie weten dat er een grote straf klaar zal staan voor jullie. Zonen van Abd al-Mutallib! Zonen van Abd al-Manaf! Zonen van Zuhrah! God eiste van mij dat ik mijn naasten zou waarschuwen. Zolang jullie niet de uitspraak; “Er is geen God dan Allah” zullen roepen, dan zal ik zowel op deze wereld als in het hiernamaals geen voordeel hebben”. Op het moment dat Mohammed klaar was met zijn woorden, stond Abu Lahab op en zei: “Wees vernietigd jij! Heb je ons hiervoor verzameld?”.¹⁴

¹⁴ Ibn Sa’d, I, 200.

Op deze manier heeft Mohammed de inwoners van Mekka ingelicht over de islam. Later begon hij aan de stammen buiten Mekka te prediken over de islam. Echter, met behulp van personen die naar Mekka kwamen, was er al veel bekendheid ontstaan over de islam aan de stammen die niet in Mekka woonden. Er waren zelfs in de omliggende stammen al een aantal mensen die zich hadden bekeerd tot de islam. Echter, het was Mohammeds doel om de islam tentoon te stellen aan grotere massa's van mensen en om die reden ging hij naar verschillende marktplaatsen in de omgeving van Mekka, zoals Ukaz, Majanna en Dhul-Majaz. Hij heeft daar een periode rondgelopen om de handelaren en mensen die voor de bedevaart kwamen in te lichten over de islam. Ibn Sa'd vermeldde dat Mohammed vanaf zijn vierde jaar als profeet, een publieke uitnodiging heeft gehouden. Dit heeft volgens bronnen ongeveer tien jaar lang geduurd.¹⁵ Kinda, Kalb, Hanifa, Amir ibn Sa'saa, Muharib, Fazara, Ghassan, Sulaym, Abs, Uzra, Shayban... waren enkele stammen, die Mohammed aan de hand van de openbaring heeft ingelicht over de islam. Mohammed heeft in Mekka aan zowel de Quraish stam als de andere stammen gepredikt en dit heeft geduurd tot aan de *hijra* [emigratie]. Hij zou later ook naar de Banu Thaqif stam zijn gegaan die in Taif woonden. Abu Lahab volgde Mohammed overal waar hij predikte en betichtte hem van leugens. Hij riep tevens dat hij een tovenaars en een leugenaar was. Ook verkondigde hij dat Mohammed verscheidene stammen tegen elkaar op wilde zetten en om die reden niemand gehoord moest geven aan zijn oproepen. Ook de andere *mushrikeen* van Quraish deden hun best om de verspreiding van de islam te belemmeren. De verschillende stammen, hadden elk een andere reactie op de preken van Mohammed over de islam. Sommigen waren onbeschoft, sommigen beleefd, anderen hadden een ontwijkend antwoord en nog weer anderen reageerden op een indirecte manier. De uitkomsten van deze reacties waren uiteindelijk louter negatief. Dit was soms vanwege politieke redenen, omdat ze bijvoorbeeld voorzichtig probeerden te zijn tegenover de Quraish stam uit angst voor represailles. Dit was ook de voornaamste reden dat men van andere stammen moeite had om de religie te accepteren. Bovendien zei Anas ibn Rafi van de Aws stam: "Wij zijn hier gekomen om een alliantie te vormen met de Quraish. Wij kunnen niet terugkeren als vijanden van de

¹⁵ Ibn Sa'd, I, 216.

Quraish”.¹⁶ Wat de reacties van de mensen ook waren op Mohammeds uitnodiging, hij ging met volharding en zonder wanhopig te worden, doelbewust door met zijn uitnodiging tot de islam. Hij probeerde dit met iedere mogelijkheid te herhalen, op welke plek dan ook. De uitnodiging van andere stammen in Medina komt later nog aan bod.

3. De reactie van de veelgodendienaars

Mohammed hield zich drie jaar lang in het geheim en daarna ook in het openbaar, bezig met activiteiten. In die periode waren de polytheïsten, die niet zozeer tegen de kennisgeving en uitnodiging tot de islam van Mohammed waren, een van de weinige volken die geen discussie aangingen met Mohammed. Dit gebeurde uiteindelijk wel, op het moment dat Mohammed hun afgodsbeelden kleinerde, in het nadeel van de polytheïsten predikte of over de overleden vadersen sprak. Hij verkondigde op die momenten dat zij dwalende waren en dat zij in de hel zouden belanden. Vanaf dat moment zagen de *mushrikeen* [veelgodendienaars], Mohammed, als een bedreiging en gingen zij hem tegenwerken.¹⁷ Ze gingen telkens weer in tegen zijn uitspraken en namen een vijandige houding tegenover hem aan. Voornamelijk toen het vers werd geopenbaard waarin staat dat de veelgodendienaars in de hel zullen belanden, brak er chaos uit. Mohammed reciteerde deze uitspraak heel vaak en luid, waardoor de vijandschap enorm steeg. De woorden van dit vers zijn als volgt: “Jullie en wat jullie in plaats van God dienden zijn brandstof voor de hel; jullie zullen erin afdalen om te drinken. Als dezen daar goden waren dan waren zij er niet in afgedaald. En allen zullen zij daarin altijd blijven. Zij zullen daarin steunen maar er zelf niets horen”.¹⁸

De *mushrikeen* deden er alles aan om Mohammeds uitnodiging te belemmeren. Eerst bespotten zij de moslims, inclusief Mohammed. Op het moment dat Mohammed binnen zijn gemeenschap rondliep, dan wees men naar elkaar met de vinger wijzend naar hem. Zij zeiden dan: “Hier heb je een van de zonen van Abd al-Mutallib, die uit zichzelf met de hemel spreekt”.¹⁹ Los van dit en ondanks dat ze hem heel goed kenden, begonnen ze hem te benoemen als een krankzinnige, waarzegger, tovenaars en dichter. Ook was men in de war, over hetgeen ze moesten zeggen naar

¹⁶ Belâzûrî, I, 238.

¹⁷ Ibn Sa'd, I, 199; Belâzûrî, I, 116; Ibn Abdilber, Dürer, p. 36.

¹⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anbijjaa' 98-100.

¹⁹ Ibn Sa'd, I, 199; Belâzûrî, I, 115.

aanleiding van de openbaringen. Ze zeiden vervolgens: "...<Het is slechts een mens die hem onderwijst.>..."²⁰ Daarbij was de persoon die dit aan Mohammed leerde, volgens hun beweringen een buitenlandse christelijke slaaf die gebrekkig Arabisch sprak.²¹ Hij kwam altijd naast Mohammed zitten en zijn naam was Jabr. In de Koran wordt het volgende hierover vermeld: "...De taal van hem op wie zij abusievelijk doelen is vreemd, maar dit is duidelijke Arabische taal..."²² Op deze manier worden de beweringen van de *mushrieken* als niet geldig verklaard. Daarbij zeiden de *mushrieken* dat Mohammed "onderwezen en bezeten is".²³ Over zijn openbaringen zeiden ze de volgende uitspraken: "...<Een wirwar van dromen. Hij heeft ze zeker verzonnen. Hij is zeker een dichter..."²⁴, "...<Dit is duidelijk slechts toverij.>..."²⁵, "...<Dit is slechts laster die hij verzonnen heeft en waarbij andere mensen hem geholpen hebben.>..."²⁶

Ook hadden de *mushrieken* verschillende en ongegronde beweringen. Een voorbeeld hiervan is: "En zij zeggen: <Fabels van hen die er eertijds waren die hij zich heeft laten opschrijven; zij worden hem 's ochtends en 's avonds gedikteerd.>".²⁷ Tegenover al deze vormen van smaad, is er enorm verzet getoond ten opzichte van de opvatting dat de neergedaalde openbaringen, dus de Koran, zijn verzonnen. De Koran benadrukt dat dit geen woord van een mens kan zijn, dat juist de mensen geen gelijke hadden kunnen verzinnen en dat het een goddelijk woord is. De *mushrieken* waren, indien zij dit werkelijk konden, uitgenodigd om een soortgelijke boek te maken. Echter, zij konden dit in geen enkel geval voor elkaar krijgen.²⁸ Daarbij laat de Koran duidelijk weten dat hij geen waarzegger en niet bezeten was.²⁹

De vijandigheid van de Quraish zette zich voort door middel van beledigingen, geweld, boycotten, marteling en zelfs tot het vermoorden van mensen. De mensen die hier het meest onder kwamen te lijden waren de moslim slaven en de overige moslims, die door niemand beschermd konden worden. Omdat de *mushrieken* weinig mogelijkheden zagen om zulke acties te doen tegen de vrije en achtenswaardige personen, botvierden zij

²⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nahl 103.

²¹ Ibn Hisham, I, 393.

²² Leemhuis, De Koran, Soerat an-nahl 103.

²³ Leemhuis, De Koran, Soerat ad-doechaan 13.

²⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anbijaa' 5.

²⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-an'aam 7.

²⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat al-foerkaan 4.

²⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-foerkaan 5.

²⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat joenoos 38-39; Soerat hoed 13; Soerat al-israa' 88.

²⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat at-toer 2, 29.

hun frustraties op de slaven, bedienden en overige zwakke moslims. Een van de slaven die gemarteld werd omdat hij de islam had geaccepteerd was, Khabbab ibn al-Aratt. Hij werd op bepaalde momenten zelfs gemarteld op hete stenen. De littekens van de hete stenen heeft hij heel zijn leven, op zijn rug, met zich meegedragen. Umayya ibn Khalaf van de Banu Jumah, liet zijn slaaf Bilal al-Habashi op zijn rug liggen onder de hete zon. Vervolgens liet hij een hele grote rots op zijn borst plaatsen en dwong hem om af te zien van de islam. Hij moest daarbij de afgodsbeelden al-Lat en al-Uzza, vereren. Een van de anderen personen die werd gemarteld was de moeder van Bilal al-Habashi, Hamamah. De vader van Ammar, die een slaaf was van de Banu Makhzum, genaamd Yasir en zijn moeder Sumayya zijn overleden na alle martelingen. Ook Ammar werd op dat moment enorm mishandeld. De *mushrikeen* sloegen hem dusdanig hard en veel, tot hij zijn bewustzijn verloor. Abu Fukayha werd aan zijn voeten vastgebonden met een touw en vervolgens meegesleept over grint en kiezelstenen. Lubayna werd op haar beurt flink in elkaar geslagen. Zolang hun slavendrijvers zich niet bekeerden tot de islam, hadden deze machteloze mensen geen andere hoop. Zij moesten afstand doen van hun nieuwe religie of hopen dat er een weldadig persoon langs kwam om hen vrij te kopen. Uiteindelijk kwam Abu Bakr hen te hulp. Hij heeft vele moslim slaven en bedienden vrijgekocht van hun slavendrijvers, waar hij deze mensen hun vrijheid kon teruggeven. Enkele metgezellen die werden vrijgekocht door Abu Bakr waren: Bilal al-Habashi, zijn moeder Hamamah, Amir ibn Fuhayra, Ubays, Umm Ubays, Abu Fukayha, Zinnirah, al-Nahdiyya en Lubaynah.³⁰

Buiten de moslim slaven om, werden ook Mohammed en de overige moslims van de Quraish stam blootgesteld aan aanvallen en martelingen. Zo werd Abu Bakr naast de Ka'ba door Utbah ibn Rabia in elkaar geslagen. Khalid ibn Said werd door zijn vader geslagen, vervolgens in de gevangenis geplaatst, om hem daar tot slot te laten zitten zonder eten en drinken. Hakam ibn Abu al-As had de handen en voeten van zijn neefje, Uthman ibn Affan, vastgebonden als straf voor zijn bekering. Talha ibn Ubaydullah en Zubayr ibn Awwam werden door hun eigen familieleden gemarteld. Echter, al deze martelingen en pogingen om de moslimgemeenschap onder druk te zetten, heeft geen enkele moslim van de islam af kunnen brengen.

³⁰ Voor meer informatie over de martelingen die de heidenen op moslims hadden in de Mekka periode zie: Ibn Ishaq, p. 169-177; Belâzûrî, I, 156-198; Ibn Abdilber, Dürer, p. 41-43.

Ook de *mushrikeen* vielen Mohammed meermaals lastig, waarbij zij hem ook martelden. Ukba ibn Abu Muayt, heeft Mohammed, mede dankzij Ubay ibn Khalaf vele malen beledigd en uitgescholden. Door de aanmoedigingen van Abu Jahl heeft hij daarna ook nog eens de ingewanden van een kameel op de schouders van Mohammed geplaatst, op het moment dat hij in het gebed voorover stond gebogen. Het is zelfs voorgekomen dat Ukba een keer heeft geprobeerd om Mohammed te wurgen met een sjaal. Het meest schrijnende hiervan is dat het de sjaal van Mohammed zelf betrof. Dit gebeurde tijdens het gebed, waarbij Abu Bakr ervoor gezorgd heeft dat deze gruweldaad geen resultaat bood.³¹ Ook had Utbah een keer op de nek van Mohammed gestaan toen hij in het gebed voorover was gebogen. Volgens de verkregen informatie van Ibn Abd al-Bar hadden de *mushrikeen*, Mohammed, een keer dusdanig toetgetakeld tot hij zijn bewustzijn verloor. Hierop zei Abu Bakr het volgende: "Schaam jullie! Willen jullie deze man vermoorden omdat hij heeft gezegd dat zijn God, Allah is en van zijn God duidelijke tekenen heeft gekregen?". Hierna verklaarden de *mushrikeen*, Abu Bakr, als een waarlijke gek.³² De oom van Mohammed, Abu Lahab en zijn vrouw Umm Jamil waren zijn grootste tegenstanders. Abu Lahab plaatste meermaals afval voor zijn deur en zijn vrouw plaatste verkregen doorns, vaak 's avonds laat, midden op de weg om Mohammed te hinderen en pijnigen. Dit deed zij om de profeet te hinderen bij het lopen naar zijn eigen huis. Als antwoord hierop is Koranhoofdstuk al-Masad geopenbaard.³³ De bekendste vijanden van de islam, afkomstig uit Mekka, zijn: Abu Lahab, Abu Jahl, Walid ibn Mughira, As ibn Wail, Nadr ibn Harith, Abu Uhayha, Ukba ibn Abu Muayt, Utbah ibn Rabia, Umm Jamil, Umayya ibn Khalaf en Ubay ibn Khalaf.³⁴

Naast de aanvallen en martelingen, die deze Mekkaanse *mushrikeen* uitvoerden, waren ze ook in staat om methoden uit te zetten om de verspreiding van de islam te belemmeren. Een voorbeeld hiervan is dat de Quraish stammen zorgden voor een versperring van de weg, om zodoende de bedevaartgangers die naar Mekka kwamen, het contact met Mohammed te laten minimaliseren. Ze deden dit door de wegen van Mekka af te scheiden en

³¹ Taberī, II, 333.

³² Ibn Abdilber, *Dürer*, p. 43; Taberī, II, 333.

³³ Belâzürî, p. 122.

³⁴ Voor de biografie van de heidenen in de Mekkaanse periode zie: Belâzürî, I, p. 125; Ibn Abdilber, *Dürer*, p. 44-47.

zodoende een zone te creëren waarin geen contact mogelijk was. Volgens de historicus Ibn Habib, waren er verschillende leden van de stammen die een groep vormden van ongeveer zeventien personen. Hun doel was om de wacht te houden bij de toegangswegen en alarm te slaan op het moment dat er mensen naar Mekka kwamen om te vragen naar Mohammed. De wachthouders zeiden dan beledigende dingen zoals: “Hij is krankzinnig, een dichter, een tovenaar”. Op deze manier probeerden zij het gewilde contact van de afgevaardigde te bemoeilijken.³⁵ Echter, al deze belemmeringen van de *mushrikeen* hadden geen enkel nut en werkte juist averechts. Vanaf dat moment werkten dit soort acties steeds meer in het voordeel van de islam. Ondanks alle versperringen en beledigende uitspraken, kwamen de bezoekers met Mohammed in contact waarna zij zich vrij snel bekeerden tot de islam.

Een van de meest opvallende gebeurtenis in dit geheel is de bekering van Dimad ibn Sa’lab tot de islam. Dimad, die de leider van de Banu Azd Shanu’ah was, kwam naar Mekka voor de *umrah* [ook wel de kleine bedevaart genoemd]. Toen de *mushrikeen* van de Quraish stam verkondigden dat Mohammed zijn verstand had verloren, wilde hij Mohammed meteen gaan behandelen. Toen hij bij Mohammed aankwam vertelde hij aan Mohammed dat de genezing zou kunnen, indien Mohammed dit zelf ook wilde. Op dit verzoek zei Mohammed het volgende: “Inderdaad, lof en dankbaarheid is aan God. Wij prijzen Hem en vragen om Zijn hulp. Hij die door God wordt geleid, kan niet afdwalen en wie op een dwaalspoor is gebracht, kan niet worden geleid. Ik getuig dat niemand anders aanbedding verdient dan God. Hij is één, heeft geen partners en Mohammed is Zijn dienaar en boodschapper. Hierna...”, Mohammed was duidelijk nog niet uitgesproken. Ondanks dat onderbrak Dimad hem met veel enthousiasme en liet Mohammed deze woorden drie maal herhalen. Na deze woorden zei Dimad het volgende: “Ik heb de woorden van de waarzeggers, tovenaars en dichters gehoord, maar ik heb nog nooit woorden gehoord, die zelfs de meest diepe bodem van de oceanen zou kunnen bereiken”. Meteen hierna sprak Dimad de *shahada* [ook wel geloofsbelijdenis genoemd] uit en werd moslim. Dimad verklaarde dat hij samen met zijn stam te allen tijde loyaal zullen blijven aan Mohammed.³⁶

³⁵ Ibn Habib, *al-Muhabbar*, p. 160.

³⁶ Ibn Sa’d, IV, 241; Muslim, I, 593-594.

De vooraanstaande dichter van de Banu Daws, Tufayl ibn Amr genaamd, kwam naar Mekka. De *mushrikeen* kwamen meteen naar hem toe en spraken over Mohammeds uitnodiging en over zijn verdorvenheid. Ze spraken constant negatief, in zijn nadeel en meenden daarbij dat de situatie echt tot ernstige hoogte is gekomen. Ze verklaarden dat ze bang waren, dat wat hen is overkomen, ook Tufayl en zijn stam zou overkomen. Daarom wilden ze dat andere stammen niet met hem zouden gaan praten en al helemaal niet naar hem zouden gaan luisteren. Hierom besloot Tufayl ibn Amr om absoluut niet met Mohammed te gaan praten en daarbij nooit iets van hem aan te horen of nemen. Hij stopte daarna wat katoen in zijn oren om uit te sluiten, hetzij per ongeluk, iets van Mohammed te horen en is op die wijze naar de Ka'ba gegaan. Exact op dat moment was Mohammed daar aan het bidden, waarna hij vlakbij hem ging staan. Hier hoorde hij, hoezeer hij ook maatregelen had genomen om dit te voorkomen, toch wat woorden die werden geciteerd door Mohammed. Hij was ervan overtuigd dat hij als intelligente dichter, zeker weten de mooie gedichten of verzen kon onderscheiden van de lelijke in die categorie. Hij benadrukte voor zichzelf dat als hetgeen Mohammed zou prediken heel mooi zou zijn, hij het geloof meteen zou accepteren. Indien datgene wat Mohammed zou prediken lelijk zou zijn, dan zou hij linea recta dit geloof weigeren. Hij volgde Mohammed, die net klaar was met zijn gebed en naar huis liep en vertelde hem wat zichzelf was overkomen. Mohammed begon vervolgens over de islam te vertellen en citeerde de Koran in het bijzijn van Tufayl ibn Amr. De mooie stijl die de Koran herbergde en de inhoud die Tufayl hoorde, verheugde hem aanzienlijk. Hij accepteerde de islam hierna vrij snel en ging weer terug naar zijn eigen huis. Daar heeft hij er voor gezorgd dat enkele personen uit zijn stam zich ook bekeerden tot de islam.³⁷

4. De verzoening van de veelgodendienaars

De *mushrikeen* zagen niet veel later dat Mohammed beschikte over een sterk doorzettingsvermogen en een diepe volharding, om de uitnodiging tot de islam voort te zetten. Vervolgens hebben zij bij zijn oom, Abu Talib, aangeklopt, om hulp aan te bieden met betrekking tot het belemmeren van zijn opkomst. Ibn Hisham gaf tien namen weer van een gegroepeerde massa mensen die drie maal een beroep hadden gedaan op Abu Talib, om

³⁷ Ibn Hisham, I, 382-385; Ibn Sa'd, IV, 237-240.

hulp aan te bieden. Deze groep ging daarna naar Abu Talib en zeiden het volgende tegen hem: “Abu Talib! Jouw neefje heeft onze Goden beledigd. Onze religie gekleineerd. Hij zei dat wij verstandeloos zijn en dat onze vaders, opa’s en grootouders op het verkeerde pad waren. Jij moet hem van gedachten laten veranderen of van het protectoraat laten afzien...”. Onder de mom van vriendelijkheid heeft Abu Talib hen weg kunnen sturen. Na het eerste verzoek van de *mushrikeen*, dat gericht was aan Abu Talib en niet succesvol was, hebben zij voor de tweede keer een beroep gedaan om hulp voor Abu Talib in te schakelen. Hierbij verkondigden zij ook, dat de woorden van Mohammed onverdraagbaar waren geworden en dat hij zodoende moest zorgen dat deze activiteiten van Mohammed gestopt diende te worden. Ze spoorde hem ook aan om afstand te doen van de bescherming die hij ooit heeft beloofd aan Mohammed. Indien hij dit niet zou opvolgen, zouden er maatregelen worden genomen tegen Abu Talib. Deze keer riep Abu Talib, Mohammed, bij zich en vertelde hem wat de Quraishieten hadden gezegd over zijn activiteiten. Hij vermeldde aan Mohammed dat hij moest stoppen met zijn activiteiten, omdat er anders ook geen mogelijkheden meer voor hemzelf zouden zijn. Hierop antwoordde Mohammed: “Ik zweer bij de naam van Allah, o oom! Al plaats en de zon in mijn rechterhand en de maan in mijn linker hand, in ruil voor het opgeven van deze activiteiten, zal ik nooit ophouden totdat God deze religie laat zegevieren of tot ik dood ga!”. Hierna stond hij op en liep hij weg. Hierop antwoordde Abu Talib verdrietig: “O neefje! Ga, en zeg wat je wilt. Voorwaar bij Allah, ik zal jou niet in hun handen laten komen”.³⁸

Toen de *mushrikeen* door hadden dat Abu Talib zijn neefje bleef helpen, hem niet zou overhandigen aan de Quraish en niet zou stoppen met hem te beschermen, besloten zij om het op een andere manier te proberen. Zij hadden gezorgd voor de komst van Umara, de zoon van Walid ibn Mughira. Zij wilden de jonge en knappe Umara, ruilen tegen Mohammed en boden Abu Talib het volgende aan: “Abu Talib! Hier is de sterkste en knapste jongeman van de Quraish stam. Neem hem en profiteer van zijn intelligentie en kracht, maak van hem je zoon, hij is van jou. Geef ons in ruil hiervoor jouw neefje, die zich heeft gekeerd tegen de religie van onze voorvaders en de eenheid van de stammen heeft verstoord, zodat wij hem kunnen vermoorden. Wij geven een echte man in ruil voor Mohammed”.

³⁸ Ibn Hisham, I, 265-266; zie ook: Taberī, II, 323.

Op hun lachwekkende en bedriegende bod gaf Abu Talib een gepast antwoord: “Ik zweer bij God, jullie beledigen mij met die extreem slechte bod! Hoe kan dit? Jullie geven deze zoon aan mij opdat ik hem mag verzorgen; en jullie willen mijn neefje, zodat jullie hem kunnen vermoorden, oh ja? Dit zal nooit gebeuren”.³⁹

De *mushrikeen* hebben ook aan het adres van Mohammed zelf, verschillende biedingen gedaan. De ene keer ging Utbah ibn Rabia alleen naar Mohammed en een andere keer waren zij met een hele groep. Zij zeiden vervolgens dat hij bezittingen en goederen kon krijgen als hij dit wilde. Ze vertelden hem ook dat zij van hem een leider wilden maken indien hij de ambitie had om te heersen. Ook waren ze zelfs bereid om hem te genezen ofwel te behandelen, indien hij ziek zou zijn. Maar Mohammed zei dat dit niet zijn doelen waren, omdat hij de taak van profetie van God heeft gekregen en om die reden alles wat hem zou gaan overkomen en verdragen.⁴⁰ Nadat de *mushrikeen* opnieuw niet slaagden om succesvol te zijn, stelden ze hem het volgende voor: “Laat ons bidden tot hetgeen jij naar bid en vereer jij hetgeen wij vereren”.⁴¹ Hier opvolgend werd Koranhoofdstuk al-Kafiroen geopenbaard. De woorden van dit vers zijn als volgt: “Zeg: <O ongelovigen. Ik zal niet dienen wat jullie dienen. En jullie dienen niet wat ik dien: En ik dien niet wat jullie dienen. En jullie dienen niet wat ik dien. Jullie hebben jullie godsdienst en ik heb mijn godsdienst.>”.⁴²

5. De redenen van de tegenstand

De Koran roept de mensen op, om in de eenheid van Allah te geloven en om alleen Hem te aanbidden. De Koran verafschuwt de afgodsbeelden en de veelgodendienaars die hier gebruik van maken. Ook maakt zij duidelijk dat men hierbij geen baat zal hebben en dat zij zowel niet goeds als niet slechts hebben te bieden. Een aantal verzen luiden als volgt: “Maar jullie dienen in plaats van God afgoden en jullie brengen laster voort.”,⁴³ “En zij dienen in plaats van God wat hen niet schaadt en niet nut en zij zeggen: <Dezen zijn onze bemiddelaars bij God.>...”.⁴⁴ Wederom wordt er in de Koran aandacht besteed aan de eindbestemming van de veelgodendie-

³⁹ Ibn Hisham, I, 266-277; Ibn Sa'd, I, 201-203; Taberī, II, 326-327.

⁴⁰ Ibn Hisham, I, 293-295.

⁴¹ Ibn Hisham, I, 362; Taberī, II, 337.

⁴² Leemhuis, De Koran, Soerat al-kafiroen 1-6.

⁴³ Leemhuis, De Koran, Soerat al-'ankaboet 17.

⁴⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat joenoës 18; Soerat al-foerkaan 55.

naars. Hierover wordt onder meer gezegd: “Jullie en wat jullie in plaats van God dienen zijn brandstof voor de hel; jullie zullen erin afdalen om te drinken”.⁴⁵ Daarbij worden de mensen die de engelen en de *djins* [een bovennatuurlijk onzichtbaar wezen] vereren bekritiseerd en vermeld zij dat mensen en *djins* zijn geschapen om alleen Allah te aanbidden. Kortom, de Koran is tegen alle soorten van bijgeloof en verering die de polytheïsten deden. Ook zij werden uitgenodigd om te geloven in *tawhid*. Echter, zij wilden niet afzien van de religie die zij hebben geërfd van hun voorvaderen en de daarbij behorende vereringen en gewoonten.

De Ka'ba werd door alle Arabieren gezien als een heilige plaats. Vanwege het feit dat de Ka'ba door iedereen werd bezocht, waren de Mekkaanse *mushrikeen* van mening dat alle Arabieren het recht hadden om hier hun religieuze verplichtingen te voldoen. Zij vermeldden aan Mohammed, in de woorden van de Koran, het volgende: “...<Als wij met jou de leidraad volgen dan worden wij uit ons land weggerukt.>...”.⁴⁶ Indien zij de islam zouden accepteren, zouden zij geconfronteerd worden met een verbanning uit Mekka. Dit gebruikten zij als een soort smoes om het geloof van Mohammed niet aan te hoeven nemen. Echter, God heeft naar aanleiding van deze beweringen het volgende medegedeeld: “...Hebben Wij hun dan niet over een heilige en veilige plaats macht gegeven waar van Onze kant allerlei vruchten als levensonderhoud bijeengebracht worden? Maar de meesten van hen weten het niet”.⁴⁷

De Quraish *mushrikeen* waren beangstigd over het idee, dat op het moment dat hun afgodsbeelden vernield zouden worden, zij in de ogen van alle andere Arabische stammen hun onovertroffen status met betrekking tot hun religie zouden verliezen. Daarmee zouden zij geen voordeel meer kunnen halen uit handelsactiviteiten, waarmee zij zich dagelijks bezighielden. Daarbij werden er afgodsbeelden geproduceerd en verkocht aan de mensen die naar de Ka'ba kwamen. Omdat dit door de islam verboden werd verklaard, werden de makers van de afgodsbeelden hierover enorm kwaad.

De Arabieren hechtten veel waarde aan de gewoonten, tradities en rituelen die zij hadden geërfd van hun voorvaderen. Deze maakten een belangrijke deel uit van hun bestaande cultuur. Deze heidense religie moest vol-

⁴⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anbijjaa' 98.

⁴⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat al-kasas 57.

⁴⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-kasas 57.

gens de Quraishieten beschermd worden. Zij riepen over het algemeen, dat het zeer verstandig was om de religie van hun voorouders voort te zetten. Om hun conservatieve gedrag te rechtvaardigen gebruikten zij zodoende de tradities van hun voorvaderen. Hierom was het afzien van de *mushrikeen*, ten opzichte van imitatie van hun geloof, de verering van hun voorouders en de daarbij behorende levensstijl, een heel groot struikelblok. De tegenstanders zagen de islam als een aanval op hun traditionele gedragingen en geloofsovertuiging. De Koran bekritiseert hen op de volgende manier: “En wanneer tot hen gezegd wordt: <Komt tot wat God heeft neergezonden en tot de gezant>, zeggen zij: <Dat waarvan wij gemerkt hebben dat onze vaders eraan gewoon waren is goed genoeg voor ons.> En als hun vaders nu eens niets wisten en het goede pad niet volgden?”⁴⁸

De Koran is zeer helder in haar bekritisering ten opzichte van het immorele gedrag van de Arabieren. Hun onderdrukking, oneerlijkheid, slechte en vooral foute levensstijl, hun slechte daden, zijn een groot verwijt die de Koran maakt naar deze mensen.⁴⁹ De ethiek die de Koran bracht en de ethiek van de Arabische bevolking, hebben ieder een totaal verschillende betekenis. Hun ethiek botste om deze reden enorm en was dit tegenstrijdig met de ethiek die de Koran met zich meebracht. De Koran nodigt de mensen uit om deel te maken van een goede moreel en nog meer deugdelijkheid.

De *mushrikeen* in Mekka geloofden niet in het eeuwige leven na de dood en de daaropvolgende ondervraging met betrekking tot hun daden. Anderzijds kan gesteld worden dat zij dit niet wilden geloven. Zij vonden het niet behaaglijk dat de Koran verklaarde dat de mensen die slechte daden zouden verrichten, hiervoor in het hiernamaals bestraft zouden worden. Zij wilden niet eens denken aan het idee dat zij ondervraagd zouden worden aangaande hun slechte gewoonten, de oneerlijke verdiensten door het onderdrukken van mensen, drank, ontucht en andere zaken die de islam heeft verboden. Zij ontkenden het hiernamaals en zeiden: “...<Er is alleen maar ons tegenwoordige leven; wij sterven en wij leven en alleen door de tijd worden wij omgebracht.>...”⁵⁰

In de stammenstructuur werd er enorm veel waarde gehecht aan de sociale laag. De Mekkanen vonden het vreselijk dat hun slaven een andere religie aannamen dan hun meesters. Ook waren zij van mening, dat het wor-

⁴⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ma'ida 104.

⁴⁹ Maxime Rodinson, *Muhammad*, ver. Attila Tokatli, Istanbul 1994, p. 90.

⁵⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat al-djathija 24.

den van een moslim, hen overkwam als een opstand tegen hunzelf. Terwijl Mohammed juist gelijkheid eiste, doordat er geen verschil mocht zijn in de verschillende klassen en alle leden een gelijke behandeling verdienden. Ook al waren zij slaven, meesters, rijk of arm, voor Mohammed zaten zij allen op een gelijk niveau en werden gelovigen als broeders beschouwd. Deze meesters wilden geen religie volgen, waarin ze gelijkgesteld zouden worden aan hun slaven en vormden zodoende een façade tegen hen.

De inwoners van Mekka hadden naast de enorme tegenstand aangaande islam, ook veel last van de stammen concurrentie die op den duur een belangrijk probleem begon te vormen. De onderstaande woorden van Abu Jahl laten zien dat hij vanwege de concurrentie met de Banu Abd al-Manaf stam, niet in Mohammed wilde geloven. Hij zei: “Wij zijn in geschil geraakt met Banu Abd al-Manaf vanwege een eerkwestie. Zij hebben het volk gevoed, wij deden dit ook. Zij bleven te voet achter en gaven anderen mensen de middelen om te kunnen rijden, wij deden dit ook. Zij hebben het volk geschonken, wij hebben ook geschonken. Uiteindelijk zijn we beland in een positie waarin twee strijdende paarden als gelijke een nek aan nek race houden. Toch hebben zij het volgende gezegd: ‘Er is vanuit de hemel en naar ons toe een profeet gekomen’. Wanneer zullen wij dit dan bereiken? Voorwaar bij God, wij zullen nooit in hem geloven!”⁵¹ Abu Jahl kon het niet verdragen dat de bestuurstaak van Mekka en de bedevaart, naar een van de Abd al-Manaf leden ging. Hij zei hier het volgende over: “*Siqaya*, *Rifada* en de belangrijke zaken zijn nu in de handen van de Banu Abd al-Manaf. Nu is er uit hen ook een profeet gekomen. Wat is er nu nog voor ons over?”⁵²

Sommige tegenstanders waren van mening dat de Koran gegeven moest worden aan iemand die nog adellijker was dan Mohammed. Walid ibn Mughira kon het gegeven, dat Mohammed als profeet was uitgekozen, maar niet accepteren. Hij zei het volgende: “Hoe is dit mogelijk? Ik als oudere en vooral leider van de Quraish stam, wordt aan de kant gezet. Er komt een openbaring tot Mohammed? Hoe is het mogelijk dat Abu Mas’ud Amr ibn Umayr al-Sakafi, die fungeerde als de leider van de Banu Thaqif, aan de kant wordt gezet? Wij twee zijn de leiders van Mekka en Taif. God heeft aangaande deze visie en bewering het volgende over deze kwestie ge-

⁵¹ Ibn Hisham, I, 316.

⁵² Makrizi, p. 72.

zegd: “En zij zeiden: <Had deze Koran niet tot een aanzienlijk man uit de beide steden neergezonden kunnen worden?>. Verdelen zij soms de barmhartigheid van hun Heer?”⁵³

6. De bekering van Hamza en Umar tot de islam

Op het moment dat de aanvallen van de *mushrikeen* zich voortzette tegen de islam, hadden twee personen, Hamza ibn Abd al-Mutallib en Umar ibn al-Khattab, zich onverwachts bekeerd tot de islam. Zij stonden vooral bekend om hun moed en dapperheid. Naast het feit dat hun bekering heeft gezorgd voor de versterking van de moslims, heeft dit ook geleid tot een schok bij de opposenten. De eerste islamitische geschiedenis bronnen hebben de bekering van deze twee personen, vanwege het grote belang, onder afzonderlijke koppen genoteerd.

Hamza was iets ouder dan zijn neefje Mohammed. Zij waren al op vroege leeftijd vrienden van elkaar en tevens zijn ze ook zoogbroeders van elkaar. Hamza vond het leuk om te jagen. Bij zijn terugkomst van het jagen, was het voor hem gebruikelijk om altijd eerst langs de Ka'ba te gaan en daar vervolgens de *tawaf* te doen. Hij is een zeer sterke en krachtige man. Hij hielp de mensen die werden onderdrukt of oneerlijk werden behandeld. Hamza was nog geen moslim geworden, maar toch hield hij heel veel van zijn neefje. Hij was zeer verdrietig geworden vanwege het feit dat Mohammed oneerlijk behandeld werd binnen Mekka. Op een dag had Abu Jahl, op de Safa berg en naast Mohammed, de islam belachelijk gemaakt, hem vernederd en gekleineerd. Dit heeft Mohammed toen heel ongelukkig gemaakt. Mohammed reageerde hier uiteindelijk niet op. Een slavin van Abdullah ibn Jud'an had deze gebeurtenis gezien vanuit een huis, wat dichtbij hen was en hoorde wat er werd gezegd. Deze vrouw vertelde vervolgens alle minachtingen, die Abu Jahl aan het adres van Mohammed had gedaan, door aan Hamza. Hamza stoorde zich enorm aan wat deze vrouw vertelde. Hij ging daar meteen naar toe en stapte af op Abu Jahl, die daar met andere vooraanstaande personen van de Quraish zat. Toen hij dichterbij kwam, verwondde hij Abu Jahl met zijn boog. Vervolgens bedreigde hij hem en zei: “Jij durft Mohammed dus te beledigen! Ik ben ook van zijn religie. Laat maar zien of je ook mij durft tegen te spreken of te beledigen”. Op dat moment wilden enkele leden van de Banu Makhzum, waar

⁵³ Leemhuis, De Koran, Soerat az-zoechroef 31-32.

Abu Jahl toe behoorde, een poging doen om Hamza aan te vallen door Abu Jahl te helpen. Maar Abu Jahl verkondigde direct dat Hamza gelijk had en liet hen teruggaan naar hun plaats. De bekering van Hamza tot de islam gaf kracht aan Mohammed en de moslims. De *mushrikeen* waren bang voor hem en wisten dat hij Mohammed beschermde. Vanaf dat moment waren zij terughoudend in hun tegenstand aangaande islam.⁵⁴

Hamza werd vervolgens eerder moslim dan Umar. Ook ging Mohammed op dat moment nog door met zijn activiteiten bij de Dar al-Arqam. Mohammed was enerzijds bezig met prediken over de islam en anderzijds verrichte hij smeekbeden tot God. Hij bedankte God hierin vanwege het feit dat er dappere en krachtige personen zich bekeerden tot de islam. Zijn smeekbede luidde als volgt: “O Allah, geef kracht om de islam te versterken, door de bekering van Umar ibn al-Khattab of Abu Jahl ibn Hisham”. Umar was uiteindelijk degene die dat voorrecht verdiende.

Umar ibn al-Khattab was lid van de Banu Adiy stam. Hij was een van de meest dappere personen binnen de Quraish stammen. In het begin was hij een felle tegenstander van de islam. Hij martelde meermaals de moslim slaven. Op een dag was hij op weg naar Mohammed om hem te vermoorden met zijn zwaard. Onderweg kwam hij Nuaym ibn Abdullah van de Adiy stam tegen. Nuaym vroeg vervolgens waar hij heen ging. Umar zei: “Ik ga Mohammed vermoorden die de eenheid van de Quraish heeft verbrijzeld, hen dwazen heeft genoemd, hun religie heeft vernederd en hun goden heeft gelasterd. Hierop herinnerde Nuaym, Umar, aan het gegeven dat Banu Abd al-Manaf hem niet op deze aarde zou laten rondlopen als hij Mohammed zou vermoorden. Daarbij vermeldde hij ook dat zijn zwager Said ibn Zayd en zijn zusje Fatima tevens moslim waren geworden. Nuaym had zich op dat moment ook tot de islam bekeerd en zijn doel was absoluut niet om Said en Fatima te verraden vanwege hun bekering. Hij deed dit juist om de aandacht van Umar op iets anders te brengen en op die manier tijd te winnen. Hij zou waarschijnlijk zijn zusje niet vermoorden, maar toch was hij er zeker van om Mohammed te vermoorden. Umar ging daarna meteen naar het huis van zijn zwager. Habbab ibn Arat was op dat moment bezig met het onderwijzen van de Koran. Hij verstopte zich meteen. Umar kwam daarna woedend naar binnen. Toen hij buiten stond, hoorde hij dat er in het huis een persoon bezig was met het reciteren van de Ko-

⁵⁴ Ibn Hisham, I, 291-292; Ibn Habib, el-Münemmak, p. 339-340; Taberī, II, 333-334.

ran. Eenmaal binnen werd zijn vermoeden bevestigd. Hij begon zijn zwaager en zusje meteen te slaan. Zijn zusje schreeuwde vrij snel dat, wat hij ook zou doen, zij absoluut niet zouden af zien van de islam. Hierop wilde Umar dat zij de teksten, wat zij constant reciteerden, naar hem toe brachten. Het blad waar *soerat* Taha op stond werd naar hem toegebracht. Hij zei dat hetgeen hij op dat moment las, zeer aangenaam was. Hierop kwam Habbab ibn Arat tevoorschijn vanuit de plek waar hij zich had verstopt. Umar zei vervolgens dat hij naar Mohammed wilde toe gaan en liep meteen door naar Dar al-Arqam. De mensen die zich op daar op dat moment bevonden, wilde in eerste instantie de deur niet open doen. Zij twijfelden hier aan, omdat hij bewapend was met zijn zwaard. Hierop zei Hamza, die ook binnen was: "Als hij met goede bedoelingen is gekomen, dan is hij welkom; als hij met slechte bedoelingen is gekomen dan zullen we hem vermoorden met zijn eigen zwaard". Hierop gaf Mohammed toestemming om de deur te openen en ontmoette Umar in de hal. Mohammed vroeg vrij snel met welke bedoeling hij daarheen was gekomen. Hierop zei Umar: "O boodschapper van Allah, ik kom tot u om te geloven in Allah en zijn boodschapper en datgene wat hij heeft gebracht van zijn Heer". Hierop riep Mohammed, samen met zijn metgezellen, de *takbir* [is de term voor de Arabische uitdrukking: *Allahu Akbar*]. De aanvaarding van de islam, die Umar realiseerde, verheugde hen allen en het versterkte de gevoelens van de moslims.⁵⁵ De aanvaarding van de islam door Umar, vond plaats nadat de *hijra* naar Abessinië was voltrokken, in het zesde jaar van de profeteschap van Mohammed in de maand Dhu al-Hijja (615). Wij komen hier in een later stadium nog op terug.

Hiermee wordt duidelijk dat de toewijding van de mensen om zich tot de islam te bekeren, een zeer grote aantrekkingskracht had die door middel van de islam werd bekrachtigd. Vele personen en massa's mensen bekeerden zich in de loop der tijd, waarmee gesteld kan worden dat het effect van de openbaring en zodoende de Koran in zijn geheel, sterk was. Een belangrijke rol die speelde in de bekering van Umar en vele anderen tot de islam, is de mooie stijl van de Koran en de overtuigende krachtsvorm hiervan. De Koran beschikt over een opperste stijl en een eeuwige karakter. Dit maakt duidelijk dat het onmogelijk is dat er zaken in zouden staan die verzonnen konden worden door mensen. De Koran raakt niet alleen het oor,

⁵⁵ Ibn Hisham, I, 342-350.

maar ook het hart. Het is bekend dat buiten Umar om, Tufayl ibn Amr, Abu Zar al-Ghifari, Dimad ibn Sa'leb, zes personen van de Banu Khazraj stam, de leider van de Banu Aws Sa'd ibn Muadh en nog veel personen zijn bekeerd op het moment dat zij de recitatie van de Koran hoorden.

7. De eerste emigratie naar Abessinië

Mohammed vond het heel vervelend dat er veel moeilijkheden waren die zijn metgezellen troffen, maar kon hier zelf niet veel aan doen. Mohammed adviseerde de moslims het volgende: "Ga naar Abessinië als je wilt. Want daar bevindt zich een heerser in wiens land niemand wordt onderdrukt. Dat land is een symbool van eerlijkheid en rechtvaardigheid. Blijf daar tot God gemak verleent".

Hierom is een deel van de moslims geëmigreerd naar Abessinië. Dit is de eerste *hijra* die zich voordeed in de islamitische geschiedenis. Uit verscheidene bronnen is bekend geworden dat er tweemaal een emigratie heeft plaatsgevonden naar Abessinië. De eerste vond plaats in het vijfde jaar van Mohammeds profetie, in het jaar 615 gedurende de maand Rajab. De gelovigen die aan deze *hijra* naar Abessinië deelnamen, waren vier vrouwen en elf mannen. De meeste bronnen beweren dat het ging om vijftien mensen, alhoewel er ook bronnen zijn die beweren dat het om zestien personen zou gaan. Dit waren Uthman ibn Affan en zijn vrouw Rukiyyah, Abu Khuzayfa ibn Utbah en zijn vrouw Sahla bint Suhayl, Abu Salama en zijn vrouw Umm Salama, Amr ibn Rabia en zijn vrouw Laila bint Abu Hasma, Zubayr ibn Awwam, Mus'ab ibn Umayr, Abd al-Rahman ibn al-Awf, Uthman ibn Maz'oon, Abu Sahra, Khatib ibn Amr en Suhayl ibn Bayda. Zoals we hierboven kunnen lezen zijn enkele van hen met hun vrouwen geëmigreerd. Van deze emigranten zijn sommigen met een voertuig vertrokken terwijl anderen op hun beurt te voet waren gekomen naar de haven van Shuayba, liggend aan de kust van de Rode Zee. Er kwamen op dat moment twee handelsschepen naar de haven. Door te betalen voor hun reis, zijn ze op de boot gestapt om vervolgens veilig aan te komen in Abessinië. De *mushrikeen* van de Quraish stuurde onverhoopt nog een aantal mannen achter hun aan om ze te stremmen in hun reis. Echter, deze mannen reddden het niet om de emigranten te weerhouden van hun *hijra*. De geëmigreerde moslims begonnen daar aan hun leven in vrede en veiligheid.⁵⁶

⁵⁶ Ibn Ishaq, p. 154-159,194; Ibn Hisham, I, 321; Ibn Sa'd, I, 204-205; Taberī, II, 329.

Waarom emigreerden de moslims naar Abessinië en niet naar een andere gebied? Het antwoord op deze vraag is niet heel eenvoudig te geven. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de verschillende gebieden op het Arabisch schiereiland geen mogelijkheden boden om te emigreren. De meeste Arabische gebieden weigerden om de moslims en hun visie toe te laten, tot hun beschermd gebied. Allereerst, was het onmogelijk voor de Arabische stammen om op het Arabisch schiereiland zonder opgaaf van reden te kunnen emigreren. Dit kwam doordat deze stammen nog heidens waren. Zij die met verschillende redenen naar Mekka kwamen, hadden de uitnodiging van Mohammed om zich tot de islam te bekeren nog niet op een positieve manier beantwoord. Daarbij waren deze stammen nog in contact met de *mushrik* Quraish stammen. Zij zouden niet in geschil willen raken met de Quraish stammen vanwege de aanwezigheid van moslims. Ze konden ook niet naar de plaatsen op het Arabisch schiereiland emigreren, waar de joden en christenen het bestuur in handen hadden. Dit had vooral te maken met het feit dat de joden en christenen in een hevige strijd waren verwickeld om de machtspositie te bepalen binnen hun gebied. Vanuit dit opzicht gezien stonden zij niet te springen om nog een concurrent met betrekking tot de machtspositie. Het was tevens geen mogelijkheid voor hen om te emigreren naar Jemen. Dit was op dat moment nog een kolonie van de zoroastriërs uit Iran. Zij zouden zelf absoluut geen hemelse religie accepteren, laat staan de aanhangers van deze religie. De gebieden in Irak en Syrië waren ook niet gunstig voor de emigrerende moslims. Deze twee gebieden waren niet alleen lastig te bereiken, maar de Quraish stammen hadden ook hier vele handelsrelaties. Sterker nog, hier waren de Iraniërs en Byzantijnen aan de macht. Daarbij waren de bestuurders van deze regio's heel wreed tegen de mensen. Dit zelfde gebeurde vooral in het gebied van Oman. Hierom was Abessinië de enige veilige regio om naar toe te kunnen emigreren. Bovendien was dit ook het advies van profeet Mohammed. Uit het advies van Mohammed kunnen wij opmaken, dat hij de wereld goed kende. De geëmigreerde moslims die zich in Abessinië hadden gevestigd, werden door zowel het bestuur, als de bevolking heel goed behandeld. Zij konden zonder problemen hun *ibadah* uitvoeren, werden niet onderdrukt en niemand sprak op een negatieve toon tegen hen.

Er wordt tevens beweerd dat de moslim emigranten in Abessinië, te ho-

ren kregen dat er een gebeurtenis heeft plaatsgevonden in Mekka. Om die reden zijn zij na ongeveer vier maanden voor de emigratie van de moslims naar Abessinië, naar Mekka toegegaan. Echter, toen zij door hadden dat er niets van waar was, zijn zij weer geëmigreerd naar Abessinië. De emigratie vond plaats in de maand Rajab. De emigranten waren gedurende de maanden Shabaan en Ramadan in Abessinië, waarna zij in de maand Shawwaal weer terug waren gekeerd naar Mekka. Het voorval dat in het vervolg wordt besproken vond plaats in de maand Ramadan.⁵⁷

Deze gebeurtenis komt voor in enkele islamitische bronnen en staat bekend als de *Qissat al-Gharaniq*. Volgens deze bewering stond Mohammed naast de Ka'ba en las daar Koranhoofdstuk an-Nadjm als volgt op: "Hoe zien jullie dan al-Laat en al-'Oezza, en Manaaf, de derde, de andere?".⁵⁸ Nadat hij dit had gelezen, sprak hij volgens dit bericht, de volgende woorden uit: "Dit zijn de hoogverheven zwanen en men mag op hun voorspraak hopen", wat hij heeft uitgesproken op suggestie van de duivel. Verder, las hij verzen op tijdens de *sajdah* [knielende houding] en namen alle ongelovigen dezelfde houding aan. De *mushrikeen* waren enorm verheugd omdat Mohammed op die manier de afgodsbeelden vereerde. Later op de avond kwam de engel Gabriel naar Mohammed en liet hem het volgende weten: "Je hebt verzen uitgesproken die niet door Allah zijn geopenbaard". Mohammed was hier heel verdrietig om en nam de woorden van de duivel direct terug.⁵⁹

Een van de oudste overlevertaars in die tijd, bijvoorbeeld Ibn Sa'd en Taberī, hebben deze overlevering in hun werken opgenomen zonder deze op waarheid gecontroleerd te hebben. Andere islamitische geleerden hebben bekend gemaakt dat deze overlevering een verzinsel is. Ook waren zij ervan overtuigd dat deze woorden tegenstrijdig waren, dat de keten van overlevertaars zwak was ofwel ontbrak, dat dit op haar beurt enorm tegenstrijdig is met het monotheïstische karakter van de islam en dat deze gebeurtenis daarom absoluut bekritiseerd kan worden. Het is duidelijk dat Mohammed geen woorden kan uitspreken, op het moment dat hij zelf in strijd is met deze afgodsbeelden. Bovendien, de verzen negentien en twintig van Koranhoofdstuk an-Nadjm gaan over het lasteren van de afgodsbeelden en de beschrijving dat zij niet deugen. Dat Mohammed zowaar

⁵⁷ Ibn Sa'd, I, 206.

⁵⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nadjm 19-20.

⁵⁹ Ibn Sa'd, I, 205-206; Taberī, II, 337-343.

verzen zou oplezen waarin hij deze afgodsbeelden zou vereren, is dan ook hoogst onwaarschijnlijk te noemen. Het zou zo kunnen zijn dat deze uitspraak gebruikt is door een van de *mushrikeen*. Bovendien, in de *sahih*-overleveringen zijn er geen passages beschikbaar met betrekking tot de verering van afgodsbeelden. Hoogstwaarschijnlijk hebben de oudste historici dit voorval in hun werken opgenomen, om te laten zien dat de openbaarde verzen in elk opzicht zijn beschermd tegen de duivel. Echter, veel westerse schrijvers hebben, vanuit het oogpunt dat de emigranten terugkeerden, de *Qissat al-Gharaniq* verhaal met open armen geaccepteerd.⁶⁰ Daarna hebben zij er ook nog eens nieuwe commentaren aan toegevoegd. Dit hebben ze als middel gebruikt om de islam aan te vallen en zodoende een twijfel te creëren in het openbaringsproces. Dit is in 1988, door de in Engeland woonachtige Indiër, Salman Rushdie, weer hevig onder de aandacht gebracht. Dit deed hij met zijn boek 'Satanic verses'. Om helderheid te verschaffen over deze *al-Gharaniq* verzen, is er in de islamitische wereld veel onderzoek naar gedaan.⁶¹

8. De tweede emigratie naar Abessinië

Nadat de druk van de *mushrikeen* steeds groter werd, is nog een groep van moslims, bestaande uit 82 mannen en 18 vrouwen, naar Abessinië geëmigreerd. Dit gebeurde onder leiding van Jafar ibn Abu Talib. De desbetreffende namenlijst van de emigranten is te vinden in onze bronnenlijst. De Quraish *mushrikeen* verleenden de moslims geen recht om asiel of verblijf aan te vragen. Om dit stand te laten houden stuurde hij zijn ambassadeurs, Amr ibn As en Abdullah ibn Abu Rabia, naar de koning Negus Ashama toe in combinatie met vele cadeaus. Het was hun doel om hiermee te zorgen dat zij de moslims zouden verbannen uit zijn land. De heerser besloot om naar de verklaring van de emigranten te luisteren, na het verzoek te hebben gehonoreerd van de ambassadeurs. Jafar ibn Abu Talib was de vertegenwoordiger van de moslims die deze verklaring voorlas aan een van de vooraanstaande personen en de christelijke geleerden in het paleis. Jafar was op dit moment 25 jaar, had veel moed, was behendig en maakte

⁶⁰ Zie: Dozy, *Târîh-i Islâmiyyet*, ver. Abdullah Cevdet, Egypte 1908, p. 72.

⁶¹ Ibn Sayyid an-Nas, I, 215; Ahmet Hamdi Akseki, "Hâtemü'l-Enbiyâ Hakkında En Çirkin Bir Isnâdin Reddiyesi", sadelestiren: M. Hayri Kirbasoglu, *Islâmî Arastirmalar Dergisi*, Cilt 6, Sayı 2, p. 125-141 ve Cilt 6, Sayı 3, p. 199-207. Ismail Cerrahoglu, "Garânik Meselesinin Istismarcilari", A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, XXIV, Ankara 1981; Hüseyin Hatemi, *Seytan Ayetleri*, İstanbul 1989; Sabri Hizmetli, "Garânik Meselesi Üzerine", *Islâmî Arastirmalar Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, p. 40-58, Ankara 1989.

een vergelijking tussen de islam en de periode van de *Jahiliyya*. Hij vertelde over de situatie van de Arabieren voordat de goddelijke leiding van Allah ter aarde kwam. De vernieuwingen die Mohammed had doorgevoerd gedurende de eerste jaren van de islam, wat wij tevens bewust hebben opgenomen in dit boek vanwege zijn complete en pure karakter, wordt in de onderstaande toespraak vermeld:

“O koning, wij waren eerst een volk in een staat van onwetendheid en immoraliteit, die het aanbidden van afgoden en het eten van aas als gebruikelijk zagen, het plegen van allerlei gruwel en schandelijke daden normaal vonden, het breken van de familiebanden, het mishandelen van de gasten en de sterke onder ons profiteerden van de zwakke. We verbleven in deze toestand tot God ons een profeet stuurde, een van onze eigen mensen, wiens afkomst, oprechtheid, betrouwbaarheid en integriteit al goed bij ons bekend was. Hij riep ons op om alleen God te aanbidden en de stenen plus de afgoden die wij en onze voorouders aanbaden naast God, niet meer te aanbidden. Hij beval ons om de waarheid te spreken, om onze beloften na te komen, om aardig te zijn voor onze verwanten, om behulpzaam naar onze burens te zijn, om te stoppen met alle verboden handelingen, zich te onthouden van het bloedvergieten, om onzedelijkheden en valse getuigenissen te voorkomen, om de eigendommen van wezen ons niet toe te eigenen noch het lasteren van kuisen vrouwen. We geloofden in hem en in wat hij ons heeft gebracht, afkomstig van God. Hij beval ons om alleen Allah te aanbidden en niets anders met hem te associëren, om de *salaat* te handhaven, om de *zakaat* te geven en het vasten te volbrengen in de maand Ramadan.⁶² We geloofden in hem, wat hij bij ons heeft gebracht afkomstig van Allah, we volgen hem in wat hij ons heeft gevraagd om te doen en om weg te blijven van de zaken wat hij ons heeft verboden te doen”. Daarop volgde: “O koning, ons aangevallen volk, zij die ons de zwaarste straf gaven, om ons te laten afzien van onze religie, om ons terug te brengen naar de oude immoraliteit en de aanbedding van afgoden. Ze onderdrukte ons, maakte ons het leven ondraaglijk en belemmerde ons in het uitvoeren van onze religie. Om die reden vertrokken wij naar uw land, we verkozen u boven een ander, verlangend naar uw be-

⁶² Wanneer men in acht neemt dat het vasten in het tweede jaar van de *hijra* verplicht werd gesteld, dan moet men rekening houden dat het vasten wat in deze uitspraak voor komt, kan verwijzen naar een toevoeging door overleveraars in een latere periode.

scherming en hopen om rechtvaardig in vrede met u en uw mensen te mogen leven”.

Hierop vroeg Negus aan Jafar: “Heb je iets bij je wat tot jouw profeet is gebracht, over God?”. Jafar antwoordde: “Ja dat heb ik”. Toen Negus wilde dat hij wat voorlas, begon Jafar Koranhoofdstuk Marjam te reciteren. Hierop besloot Negus het verzoek van de Quraish te weigeren, om moslims terug te sturen naar Mekka. De volgende dag hebben de ambassadeurs geprobeerd om Negus op andere gedachten te brengen, door te zeggen dat de moslims slecht denken over profeet Jezus. Negus riep de moslims weer bijeen en vroeg wat ze dachten over Jezus. Hierop zei Jafar: “Onze profeet zegt dat Jezus de dienaar is van God en dat het Zijn boodschapper en zijn geest is, waarbij hij zijn woord heeft geworpen in de maagd Maria”.⁶³

Negus, die door de woorden van Jafar ibn Abu Talib onder de indruk was geraakt, liet de emigranten weten dat zij veilig in zijn land konden verblijven. Er zijn enkele beweringen over het gegeven dat Negus zelfs moslim is geworden, vanwege de woorden van Jafar ibn Abu Talib. Negus heeft de moslims niet uitgeleverd aan de Quraish *mushrikeen*. Ook stuurde hij de verkregen cadeaus van de Quraish terug naar hen. De *mushrikeen*, die hadden gefaald in hun taak, gingen opnieuw met lege handen terug naar Mekka. Sommige emigranten zijn op verschillende tijdstippen en uit vrije wil teruggekeerd naar Mekka en Medina. Volgens de gegeven informatie van Ibn Sa’d⁶⁴ zijn er 33 mannen en 8 vrouwen met in zijn totaliteit dus 41 personen, teruggekeerd naar Mekka op het moment dat zij hoorden over de emigratie van Mohammed naar Medina toe. Hiervan zijn er twee in Mekka overleden en zeven mensen in de gevangenis gezet. Ook hebben er 24 personen mee gedaan in de Badr oorlog. De laatste personen, inclusief Jafar, zijn in het jaar 7 / 628, met de verovering van Khaibar teruggekeerd.

9. Het boycotten van de Banu Hashim stam

Toen de *mushrikeen*, afkomstig uit Mekka, zagen dat de aantallen van moslims toenamen doordat zij sterker werden vanwege de bekering van Hamza en Umar, besloten zij om Mohammed te vermoorden. Ook speelde het een belangrijke rol dat de emigranten veilig in Abessinië konden verblijven en dat Negus duidelijk de kant van de moslims had gekozen. Tot-

⁶³ Ibn Ishaq, p. 195-196; Ibn Hisham, I, 336.

⁶⁴ Ibn Sa’d, I, 207-208.

dat Mohammed gedood zou worden, zou er geen vrede en veiligheid meer zijn en zou er geen respect meer voor de bestaande wetten van de Banu Hashim en de Banu Mutallib stammen zijn. Hierna hebben zij deze twee clans openlijk als vijanden verklaard. Abu Talib wilde zijn neefje en de stam leden in veiligheid stellen door ze onder te brengen bij *Shi'bu Abu Talib* [de Abu Talib wijk].⁶⁵

Als reactie hierop verboden de *mushrikeen* aan een ieder om te trouwen met personen afkomstig vanuit deze twee stammen, om zaken met hen te doen, om met hen te zitten of te praten. Dit hadden zij dan ook onderling zo afgesproken. Zij ondertekenden een protocol en hingen dit op aan de muur van de Ka'ba. Totdat Mohammed aan hen geleverd zou worden, zouden deze regels gelden. Het doel van de *mushrikeen* was om de Banu Hashim en Banu Mutallib stammen te straffen vanwege het feit dat zij Mohammed beschermden. Dit deden zij door meer druk op hen uit te oefenen in de hoop dat ze in het vervolg geen steun meer zouden verlenen aan Mohammed. Zij hoopten dan ook dat zij Mohammed met eigen handen zouden leveren om hem vervolgens te kunnen doden. Buiten Abu Lahab en zijn zonen om, zijn alle leden van de Banu Hashim en Banu Mutallib, zowel de gelovigen als de niet-gelovigen, verhuisd naar de Abu Talib wijk. De niet-gelovigen verhuisden omwille van hun goede verbondenheid aan hun stam. Abu Lahab en zijn zonen voegden zich niet bij deze groep en namen plaats op de voorgrond van de *mushrikeen*.⁶⁶

De Banu Hashim stam heeft drie jaar lang, gedurende het zevende jaar van Mohammed als profeet (616) tot het tiende jaar van zijn profietschap (619), geleefd onder een sociale en economische boycot. Mohammed, Khadija en Abu Talib waren hierdoor vrij snel door al hun bezittingen heen. Het was voor hen ook niet mogelijk om gedurende deze boycot periode handel te drijven of karavanen te voeren. De *mushrikeen* lieten ze ook op dit gebied niet met rust. Op het moment dat de moslims eten wilden kopen rezen zij de prijzen bewust omhoog. Wel konden de stammen die meededen aan deze boycot, onder andere de aangetrouwde leden met de Banu Hashim, zo nu en dan dit boycot schenden om zodoende voedsel te kunnen brengen naar de Abu Talib wijk. Uiteindelijk is er wel een groep bijeen gekomen om dit boycot af te schaffen. Een deel hier-

⁶⁵ Ibn Ishaq, p. 139-140; Belâzûrî, I, 230-232; Ibn Sayyid an-Nas, I, 222.

⁶⁶ Ibn Hisham, I, 350-354; Ibn Abdilber, Dürer, p. 52; Makrîzî, p. 25.

van waren de kennissen van de Banu Hashim. Het ging hier om bijvoorbeeld Zuhayr ibn Abu Umayya, de zoon van Abu Talib's zusje en Hisham ibn Amr, de zoon van Abu Talib's oom Nadla. Deze twee personen hebben de vooraanstaande leden van de Quraish stam, Mut'im ibn Adiy, Abu al-Bahtari ibn Hisham en Zam'a ibn Aswad overtuigd van hun opvatting om vervolgens met hun steun naar de Abu Talib wijk te gaan. Hier hebben zij de personen die hier continu waren opgesloten, bevrijd. Mohammed is deze vorm van liefdadigheid die zij hebben getoond, nooit vergeten. De Banu Mutallib stam, die samen met de Banu Hashim een moeilijke tijd heeft gehad in de Abu Talib wijk, worden in de Koran als *Dhi al-Qurba*[kennissen] genoemd en meegerekend tot deze groep. De Banu Abd al-Shams stam en de Banu Nawfal stam, die de zelfde verbondenheid hadden zoals de Banu Hashim en Banu Mutallib stammen met elkaar hadden, werden buiten de *Dhi al-Qurba* gehouden.

Mohammed liet weten dat de overeenkomst die op de Ka'ba werd gehangen gedeeltelijk was vernietigd door houtwormen en mieren, waardoor alleen de tekst 'in de naam van Allah' over bleef. Toen de *mushrikeen* zagen dat hetgeen klopte wat Mohammed beweerde, werd de schriftelijke overeenkomst in het tiende jaar van Mohammeds profeetschap(619) ongeldig en nietig verklaard.⁶⁷ De *mushrikeen* konden op geen enkele mogelijkheid bereiken wat ze wilden. Alle methoden die zij hebben gebruikt om de verspreiding van de islam tegen te gaan, zijn mislukt en daarmee namen zij op dat moment hun verlies.

10. Het jaar van verdriet

Nadat dit boycot was afgelopen overleed de oom van Mohammed, Abu Talib, die veel van hem hield en hem altijd probeerde te beschermen. Niet veel later overleed zijn vrouw Khadija. Dit wordt ook wel het jaar van verdriet genoemd, dit met betrekking op Mohammed. Abu Talib overleed acht maanden en twintig dagen na de boycot en Khadija in het tiende jaar van Mohammeds profeetschap. Dit gebeurde een korte tijd na de dood van Abu Talib, gedurende de tiende dag van de Ramadan ofwel op 19 april in 620. Khadija werd begraven in de *Jannat al-Mualla*, ook wel bekend als *al-Hajjun*, een begraafplaats in Mekka, Saudi-Arabië. Dit gebeurde met de eigen handen van Mohammed. In deze periode was het begrafenisgebed nog

⁶⁷ Ibn Hisham, I, 373-377; Ibn Sa'd, I, 208-210; Taberī, II, 335-336.

geen verplichting.⁶⁸ Mohammed is in het vervolg nog regelmatig naar de begraafplaats gegaan om het te bezoeken.

Mohammed heeft 25 jaar lang samen met Khadija geleefd. Khadija was de eerste mens die het profetschap van Mohammed bevestigde om hem hier vervolgens in te steunen. Zij heeft al haar geld gebruikt voor de *da'wah* [letterlijk: het maken van een uitnodiging] ten gunste van de islam. Dit kwam allemaal ten goede van de islam. Toen iedereen zich van Mohammed afkeerde gaf Khadija hem kracht en moed. Na de dood van Khadija heeft Mohammed nog vaak aan haar gedacht en met liefde herinnerd.

Na de dood van Abu Talib, heeft Abu Lahab die de leider was van de Banu Hashim stam, Mohammed in zijn protectoraat opgenomen. Hij liet weten dat deze stap niet betekende dat zijn houding en ideeën aangaande islam waren veranderd. Hij deed dit alleen omwille van de saamhorigheid en het versterken van de stam. Uit sommige bronnen blijkt dat dit protectoraat alleen heeft plaatsgevonden op verzoek van Mohammeds tantes. Zij gingen naar Abu Lahab en verklaarden aan hem dat hoe zeer hij het ook niet eens was met de ideeën van Mohammed, hij toch zijn oom was. Zij waren ook van mening dat hij de meest geschikte persoon was die hem onder bescherming kon nemen. Abu Lahab ging hier in eerste instantie mee akkoord, waarna hij mede door de opstokerij van Uqba ibn Abu Mu'ay en Abu Jahl, toch af zag van het befaamde protectoraat.⁶⁹ Toch kon Mohammed bij zijn terugkomst uit Taif, in Mekka, onder het protectoraat van Mut'im ibn Adiy die behoorde tot de Banu Nawfal stam, zonder enig probleem zijn thuishaven bezoeken. Dit wordt in een later stadium van dit boek verder besproken.

11. Het bezoeken van de Thaqif stam

Na het overlijden van Abu Talib en Khadija, begonnen de *mushrikeen* Mohammed vaker lastig te vallen. Als we dit bekijken vanuit de kennisgeving naar de inwoners van Mekka toe, dan had Mohammed al gedaan waarvoor hij zijn profetschap had gekregen. Om deze reden begon Mohammed op andere manieren te zorgen dat men in aanraking zou komen met de islam. In de laatste drie jaren van zijn periode in Mekka had hij

⁶⁸ Belazuri, I, 337.

⁶⁹ Ibn Sa'd, I, 211.

zijn activiteiten, die eerst in Taif en daarna voor de geëmigreerde Arabische stammen die naar Mekka trokken werden georganiseerd, vermeerderd. Dit deed hij ook voor de stammen, Aws en Khazraj, die woonden in Medina.

Mohammed besloot hierop naar Mekka te gaan samen met Zayd ibn Harith. Hij hoopte dat de Thaqif stam, die daar woonachtig waren, de islam zouden aannemen en dat zij samen met hen een alliantie konden vormen tegen de Quraish stam. In het tiende jaar van zijn profetschap(620), tegen het einde van de maand Shawwaal ofwel een maand na de dood van Khadija, is hij naar Mekka getrokken waarna hij vervolgens in de maand Dhu al-Qa'da terugkeerde naar Medina. Mohammed nodigde Abd Yalil, Mas'ud en Habib, de drie zonen van het toonaangevende tribale figuur Amr ibn Umayr, uit tot de islam en vroeg aan hen of hij op hun hulp kon rekenen. Echter, niemand ging akkoord met zijn uitnodiging. Het was namelijk zo dat de Thaqif stam niet zou willen dat hetgeen ten koste zou gaan van het goede contact met de Quraish. Zij hadden al een lange tijd goede familiebanden met elkaar en daarbij waren de handelsrelaties zeer belangrijk. Sommige mensen van de Quraish stam hadden zelfs grond in Taif. Hierop vroeg Mohammed of zij deze uitnodiging dan op zijn minst geheim konden houden. Zij hebben hier geen gehoor aan gegeven. Sterker nog, ze hebben de menigte van de stad aangezet om hen te stenigen. Ze hebben vervolgens twee kanten van de weg bezet, waarna zij Mohammed en Zayd die op dat moment in het midden liepen, bruut gestenigd. De geworpen stenen zorgden ervoor dat de voeten van Mohammed bloedden. Zayd, die Mohammed wilde beschermen, raakte zwaargewond aan zijn hoofd. Toen Mohammed de pijn van de geworpen stenen niet meer kon verdragen en niet meer kon lopen van de pijn, ging hij op de grond zitten. Echter, zij paktten hem bij zijn armen, zodat hij zou opstaan. Zo konden zij, zodra hij weer begon met lopen, verder gaan met het stenigen. Zij deden dit vol overgave en lachten Mohammed uit.⁷⁰ Dit stenigen, het geschreeuw en uitschelden duurde net zo lang tot Mohammed bij de boomgaard van de Quraish stam, die toebehoorde aan Utbah ibn Rabia en zijn broer Shayba, aankwam.

⁷⁰ Ibn Sayyid an-Nas, I, 232.

De plaats waar Mohammed bijkwam nadat hij terugkeerde uit Taif en waar hem druiven werden aangeboden

Gedurende deze lastige tijd, zocht Mohammed zijn toevlucht bij God en verrichtte smeekbeden tot Hem: “O Allah! Ik klaag naar U vanwege mijn zwakheid, mijn gebrek aan hulpmiddelen en de vernedering waar ik aan blootgesteld ben door de mensen. O Barmhartigste van degenen die barmhartig zijn. O Heer van de zwakken. U bent mijn Heer. Aan wie hebt u mij toevertrouwd? Naar een verre persoon die mij ontvangt met vijandigheid? Of een vijand aan wie u gezag over mijn zaak hebt verleend? Zolang U niet boos op mij bent, maakt het mij niet uit. Uw gunst is een grotere opluchting voor mij. Ik zoek mijn toevlucht in het licht van uw gezicht, waardoor alle duisternis wordt verdreven en elke zaak van deze wereld en de volgende is recht te zetten. Opdat uw boosheid of uw ongenoegen op mij neerdaalt. Ik verlang naar uw behagen en voldoening totdat u tevreden bent. Er is geen macht en geen kracht, behalve U”.⁷¹ In een latere periode, toen er aan Mohammed een vraag werd gesteld, verklaarde hij dat wat in Taif was gebeurd met de daarbij behorende confrontaties, nog vele malen ernstiger waren dan wat hij in de Uhud oorlog had meegemaakt.⁷²

Mohammed en Zayd namen hierna tijdelijk hun rust in de boomgaard

⁷¹ Ibn Hisham, I, 420; Belâzûrî, I, 237; Taberî, II, 345; Hamidullah, Islam Peygamberi, ver. Salih Tug, Istanbul 1981, I, 126.

⁷² Ibn Abdilber, Dürer, p. 63.

van Utbah en Shayba. Op dat moment kwam er een slaaf, die behoorde tot een van de broers, genaamd Addas, op bevel van hun meester een bord met druiven brengen die bedoeld waren voor Mohammed. Het viel Addas op, dat Mohammed voordat hij een hap van zijn eten nam de befaamde woorden: 'In de naam van Allah' zei. Vervolgens zei Addas het volgende: "Niemand in dit gebied gebruikt deze woorden". Mohammed vroeg aan hem waar hij vandaan kwam. Addas verklaarde toen dat hij een christen was, afkomstig uit Nineveh. Waarop Mohammed zei: "Dus jij komt uit de stad van Yunus ibn Matta?". Addas vroeg vervolgens aan Mohammed hoe hij hem kende. Hierop zei Mohammed: "Hij is mijn broer en een boodschapper van God. Ook ik ben een boodschapper van God". Addas was erg onder de indruk van de woorden die Mohammed zei en accepteerde meteen de islam. Ondertussen had de Thaqif stam al een bericht gestuurd naar de Quraish.

Omdat Mohammed zijn stam verliet en zodoende uit Mekka vertrok, had hij opnieuw iemand nodig van de Quraish stam, om onder zijn protectoraat Mekka te kunnen betreden. Hierom gingen zij dus op zoek naar zo een persoon. Ondertussen wachtte Mohammed in de Hira grot. Door middel van bemiddeling met een inwoner van Mekka, deed hij een beroep op Ahnas ibn Sarik en Suhayl ibn Amr. Zij hebben dit verzoek vrijwel meteen afgewezen. Ahnas ibn Sarik behoort van origine tot de Banu Thaqif stam, die destijds een bondgenoot waren van de Banu Zuhrah stam. Om die reden is hij gevestigd in Mekka. Ahnas liet het volgende bericht sturen: "Ik ben een *halief*, en voor een *halief* is er geen enkele mogelijkheid om iemand anders in zijn protectoraat op te nemen". Suhayl ibn Amr liet vervolgens weten: "Ik ben een lid van de Banu Amir stam. De Banu Amir kunnen de Banu Ka'b niet onder hun protectoraat nemen". Uiteindelijk heeft de leider, Mut'im ibn Adiy, van de Banu Nawfal stam, hem onder zijn protectoraat meegenomen naar Mekka waarbij ook zijn zonen konden worden beschermd. Mohammed heeft bij terugkomst eerst de *tawaf* gedaan rondom de Ka'ba, vervolgens de *salaat* verricht en tot slot is hij teruggekeerd naar huis.⁷³

12. Isra en Mir'aj

De drie jaar durende sociale en economische boycot dat gepaard ging met het overlijden van zijn oom, Abu Talib en zijn vrouw Khadija en het

⁷³ Ibn Hisham, I, 381, 419-422; Ibn Sa'd, I, 210-212; Taberī, II, 344-348.

feit dat hij zonder iets te bereiken terugkeerde uit Taif, maakte Mohammed enorm verdrietig. Naast de opdracht die hij van God kreeg, om de islam te onderwijzen aan andere mensen en om zijn verdriet en leed te verminderen, hebben de *isra*[nachtreis] en *mir'aj*[hemelvaart] plaatsgevonden. *Isra* verwijst naar de gebeurtenis waarin Mohammed, in de nacht, vanuit Mekka naar de Masjid al-Aqsa in Jeruzalem wordt meegenomen. De *mir'aj* daarentegen verwijst naar Mohammeds stijging naar de hemel. In het Koranhoofdstuk al-Israa', vers één, wordt gesproken over diezelfde *isra* en zegt hier het volgende over: "Geprezen zij Hij die Zijn dienaar bij nacht een reis liet maken van de heilige moskee naar de verste moskee waarvan Wij de omgeving gezegend hebben om hem iets van Onze tekenen te tonen. Hij is de horende, de doorziende". De informatie met betrekking tot de hemelvaart, die vanaf Masjid al-Aqsa plaatsvond, is te vinden in verschillende *Hadith*, *sira*'s en geschiedenis boeken. Er bestaat een consensus dat de *isra* en *mir'aj* hebben plaatsgevonden.⁷⁴

13. De Aqaba-verdragen

De Aqaba-overeenkomsten hebben een belangrijke rol gespeeld in de bekendwording en verspreiding van de islam in Medina, waar tevens de grond gereed werd gemaakt voor de bedevaart. Aqaba ligt op ongeveer drie kilometer afstand van Mekka, gepositioneerd als een klein en afgelegen vallei omringd met heuvels, binnen de grenzen van Mina. Mohammed heeft op deze plaats, in de drie opeenvolgende jaren 620, 621 en 622, gesproken met de inwoners van Medina gedurende de aanvang van de pelgrim periode. Het eerste zogenaamde ontmoetingsgesprek leverde vrij weinig op. Echter, in het tweede en derde gesprek was er meer begrip voor elkaar en zodoende werden de overeenkomsten afgesloten.

Volgens de Arabische gewoonten werden er marktplaatsen gehouden, rondom de periode waarin de pelgrimstochten plaatsvonden. Op deze plek vertelde Mohammed over de islam, aan de mensen die voor de bedevaart kwamen. Zoals Mohammed elk jaar weer doet, door zijn *da'wah* activiteiten constant door te zetten, had hij in zijn elfde jaar van het profetschap in 620, met de inwoners van Yathrib en vervolgens ook met zes leden van de Banu Khazraj stam gesproken. Zij waren op dat bewuste moment hun

⁷⁴ Voor meer informatie over *Isra* en *Mir'aj* zie: Ibn Hisham, I, 396-408; Ibn Sa'd, I, 213-216; Bukhari, I, 91-93; Belâzûri, I, 255-257; Makrizi, p. 29-30.

hoofden aan het scheren, waarop Mohammed naast hen ging zitten en begon te vertellen over de islam. Deze personen waren: Asad ibn Zurara, Awf ibn Harith, Rafi ibn Malik, Qutba ibn Amr, Ukba ibn Amr en Jabir ibn Abdullah. Deze zes personen accepteerden de islam en verklaarden dat, de jarenlange oorlogen tussen hen en de Banu Aws stam, wat veel vijandigheid had gecreëerd, nu dankzij de komst van de islam volledig was verdwenen. Hierbij hoopten zij ook dat er tussen de twee benoemde stammen, een waarlijke eenheid en saamhorigheid zou gaan ontstaan waarin men op een goede manier konden samenleven. Hiermee maakten ze kenbaar, dat zij in Medina een politieke leider nodig hadden. Ze beloofden om volgend jaar opnieuw, op dezelfde plaats als dat jaar, met Mohammed af te spreken.⁷⁵ Toen deze zes personen aankwamen in Medina, hebben zij de bevolking verteld over Mohammed.

Deze gebeurtenis wordt ook wel ‘de eerste Aqaba-ontmoeting’ genoemd. Als we doorgaan naar het jaar wat daarop kwam kunnen we constateren dat deze zes personen zich aan hun belofte hadden gehouden.

Een foto van de plaats waar de *Aqaba*-overeenkomsten zijn gesloten

⁷⁵ Ibn Abdilber, heeft genoteerd dat er tijdens deze bijeenkomst een bay'at is afgesloten. (Zie: Dürer, p. 68).

In het twaalfde jaar van de profeetschap van Mohammed, in het jaar 621 gedurende de maand Dhu al-Hijja, raakte Mohammed opnieuw in gesprek met de zes personen die hij al eerder had ontmoet. Het ging nu om tien leden van Khazraj stam en twee leden van de Aws stam. Hier waren dus twaalf personen aanwezig die, zoals zij nogmaals hadden beloofd, op dezelfde plek in Aqaba waren samen gekomen. Zij spraken hier af, dat zij geen partners zouden associëren aan God, niet zouden stelen, geen overspel zouden plegen, hun kinderen niet zouden doden, anderen niet zouden lasteren en dat ze de instructies en geboden van de profeet zouden eren. Zij zwoeren en beloofden dus aan Mohammed dat ze zijn ver- en geboden zouden aannemen en opvolgen. Deze gebeurtenis wordt 'het eerste Aqaba-verdrag' genoemd. Na dit verdrag, heeft Mohammed, Mus'ab ibn Umayr naar Yathrib gestuurd, om het volk aldaar de Koran te leren. Ook was het belangrijk om de mensen die nog geen moslim waren geworden, uit te nodigen tot de islam. Mus'ab was, gedurende zijn opdracht voor Mohammed, te gast in het huis van Asad ibn Zurara. Door de activiteiten die hij ongeveer een jaar lang deed, leidde dit tot de bekering van de twee grote leiders die behoorde aan de Banu Aws stam. Dit waren Sa'd ibn Muadh en Usayd ibn Hudayr. Ook andere inwoners van Yathrib en de grootste stam, namelijk de Banu Abd al-Ashal stam, werd in zijn geheel moslim.

In het dertiende jaar van Mohammeds profeetschap, gedurende de periode van de bedevaart in 622, kwamen er 65 mensen uit Medina, onder hen ook 2 vrouwen, naar Mekka om met Mohammed te spreken. Zij lieten hun echte reden niet weten, maar kwamen zoals zij zelf beweerden voor de bedevaart. Echter, hun werkelijke doel was om met Mohammed te spreken en hem vervolgens uit te nodigen om naar Yathrib te komen. Toen zij aankwamen in Mekka, lieten zij in het geheim een bericht gaan naar Mohammed. Mohammed ging samen met zijn oom Abbas naar Aqaba. Deze ontmoeting en het daarbij behorende gesprek werd in het geheim gehouden. Abbas had Abu Bakr en Ali aangesteld om de wacht te houden.⁷⁶ Op deze plek hield hij een speech waarin hij verkondigde dat zijn neefje, door zijn eigen stam wordt beschermd, maar ondanks dit graag op de uitnodiging wilde ingaan van de inwoners uit Medina, om daar naar toe te komen en tevens te vestigen. Hij vermeldde dat, indien zij Mohammed tegen de vijanden konden beschermen, zij hem mochten meenemen naar hun eigen

⁷⁶ Makrizi, p. 35.

thuisfront. Deze mensen gingen hiermee akkoord. Hierop heeft Mohammed zelf ook een toespraak gehouden en de Koran gereciteerd. Men beloofde hem dat, op het moment hij ervoor zou kiezen om te emigreren, zij ervoor zouden zorgen dat: zijn leven geen gevaar zou lopen, zijn kinderen en vrouw zouden worden beschermd, zijn bezittingen zouden worden gewaarborgd en dat zij zich constant zouden blijven inzetten om de instructies, in zowel de tijden van gemak als in moeilijkheden, op te volgen. Ook beloofden zij dat hij kon rekenen op financiële steun ten tijde van overvloed als wel ten tijde van tegenspoed. Daarbij beloofden zij dat ze enkel het goede zouden aansporen en daarbij absoluut het kwade zouden verbieden. Tot slot maakte zij de belofte dat ze niemand anders dan God zouden vrezen in hun toewijding naar de waarheid en gerechtigheid. De moslims uit Medina hadden, op verzoek van Mohammed om het contact tussen hen te regelen, twaalf gezagvoerders aangesteld wat bestond uit; negen personen van de Khazraj stam en drie van de Aws stam, wat in totaal twaalf vertegenwoordigers vormde. Deze gebeurtenis wordt ook 'het tweede Aqaba-verdrag genoemd'. Na dit verdrag gaf Mohammed zijn metgezellen de toestemming om naar Medina te emigreren. Dit was het begin van de emigratie die plaatsvond in zowel kleine groepen, als in groten getale. Dit tweede Aqaba-verdrag werd geconcretiseerd gedurende de maand Dhu al-Hijja. Mohammed heeft de laatste dagen van de maand Dhu al-Hijja, de maanden Muharram en Safar nog in Mekka doorgebracht. Ongeveer drie maanden na het sluiten van dit laatste verdrag, emigreerde hij samen met Abu Bakr in de maand Rabi' al-Awwal, naar Medina.⁷⁷

14. Een complete blik op de boodschap van Mohammed gedurende zijn periode in Mekka

Tot hier aan hebben wij stilgestaan met betrekking tot de situatie waarin het leven van Mohammed zich afspeelde toen hij werd gekozen als profeet, zijn leven voordat hij profeet werd en de activiteiten die hij deed na de eerste openbaringen.

Voordat we het gaan hebben over de *hijra*[emigratie] van Mohammed en zijn leven in Medina, willen wij nog even kort terugkomen op de boodschap die hij verkondigde in Mekka. Dit is ook bedoeld om de activiteiten

⁷⁷ Ibn Hisham, I, 428-467; Ibn Sa'd, I, 219-223; Belazuri, I, 239; Taberi, II, 353-368; Ibn Abdilber, Dürer, p. 67-74; Ahmet Önkal, "Akabe Biatlari", DIA, II, 211.

die hij verrichte beter te kunnen begrijpen en de strijd die hij heeft geleverd nogmaals te benadrukken. Dit komt omdat de periode van Mohammed in Mekka met name ging over het verkondigen van de openbaring en de weerstand die hetgeen met zich mee bracht. Dit was natuurlijk nodig om de inhoud van de geopenbaarde verzen in Mekka, beter te kunnen begrijpen. Wij willen erbij vermelden dat ongeveer 3/5de deel van de Koran is geopenbaard gedurende zijn periode in Mekka.

De verzen die in Mekka geopenbaard werden gaan over het algemeen over: *tawhid*[monotheïsme], profeetschap, het hiernamaals en andere basis principes van de islam, zoals de *ibadah*[devotie] en de ethiek. In deze periode was Mohammed vooral bezig met; het uitnodigen van mensen tot de islam, het verwijderen van het heidendom, het ontmoedigen van *shirk*[partners toeschrijven aan God] en de ontkenning van het hiernamaals. Er is tevens stil gestaan bij het plaatsen van de *tawhid*, het geloof in de harten, het geloven in de boeken van God, in zijn engelen en natuurlijk het geloven in de profeet zelf. Om deze elementen te accepteren en de mensen op een oprechte manier met bewijzen te laten geloven in de islam, was het een noodzakelijk om dit vooral op een verbale manier te verkondigen. Dit ging gepaard met het voorleggen van bewijzen over de menselijke en universele schepping, zodat het verstand dit kan accepteren. Dat de maan en de zon die tot op een zekere hoogte in een baan rondom de aarde draaien, dat zowel de grond als de lucht en de balans tussen hen is geschapen, zijn slechts enkele voorbeelden hiervan. Dit is ook vermeld in de verzen 27 en 28 van Koranhoofdstuk an-Nazi'aat, die als volgt luiden: "Zijn jullie moeilijker te scheppen of de hemel die Hij gebouwd heeft? Hij heeft het dak ervan omhoog geheven en heeft hem gefatsoeneerd".⁷⁸

Het is vanzelfsprekend dat de boodschap gedurende de periode in Mekka, vooral ging over geloven in God, waarna het zich verder heeft uitgebouwd. Dit wordt vooral duidelijk omdat Mohammed, juist is gestuurd als een profeet naar de veelgodendienaars en naar een volk die niet gelooft in het hiernamaals. Hij moest hen de boodschap van de waarheid verkondigen en het uitnodigen tot de islam. Het is duidelijk dat een ieder vanwege deze reden, voordat men met zijn hart kan geloven, allereerst moest gaan geloven in de basis fundamenteën die het geloof stelt. Dit is belangrijk omdat men in de latere fasen van deze kennisgeving, op een betere manier de

⁷⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nazi'aat 27-28.

halal en *haram* kwesties van elkaar zouden kunnen scheiden. Dit zou er tevens voor zorgen dat men hetgeen wordt toegestaan of wordt verboden sneller zou gaan accepteren. Dit onderwerp heeft Aisha met de volgende woorden verduidelijkt: “Een van de eerste verzen van de Koran die werden geopenbaard, komen uit het hoofdstuk al-Moefassal. Hierin werden direct het paradijs en het vuur genoemd. Toen de mensen de islam omhelsden, werden de verzen met betrekking tot legale en illegale zaken onthuld. Als de eerste regel geopenbaard zou zijn waarin stond: ‘Drink geen alcoholische dranken’, dan zouden mensen het volgende hebben gezegd: ‘We zullen nooit alcoholische dranken verlaten’. Indien het volgende was geopenbaard: ‘Pleeg geen onwettige geslachtsgemeenschap’. Zou men hebben gezegd: ‘We zullen onwettige seksuele gemeenschap nooit en te nimmer opgeven’.”⁷⁹

Overtuigingen die in strijd waren met *tawhid*, worden met de term *shirk* beschreven. Dit gold ook voor het aanschrijven van partners aan God. De stijl en bewijzen die de Koran gebruikt over het bestaan van God, beroepen zich op het volgende; er was geen breuk gedurende de schepping en er werd door mensen begrepen om dit vervolgens mens eigen te maken. De openbaring draagt zijn steentje bij aan deze creatie. In de Koran is vermeld dat, de bewijzen van het bestaan van God, gevonden kunnen worden in zowel de mens, als in de wereld waarin ze leven.⁸⁰ Ook staat erin beschreven dat de harmonie en de buitengewone regeling daarin op een goede manier is verwerkt. Zij heeft ook vermeld dat, indien de goddelijkheid buiten God aan iets anders wordt toegeschreven, hetgeen op die manier spiritueel verwoestend kan zijn en zodoende niet rationeel kan worden geaccepteerd. Samen met *tawhid*, het hiernamaals, de wederopstanding na de dood, het paradijs en de hel, dat allemaal in het hiernamaals zal plaatsvinden, is in het verleden al vaker benadrukt door de profeten die al eerder zijn gekomen tot hun gemeenschappen.

Het overlaten van de wereld aan zijn lot werd ook niet aangenaam bevonden, in Koranhoofdstuk as-Sjarh als volgt: ““En wanneer je klaar bent span je dan in en richt je verlangen tot jouw Heer”.⁸¹ En de balans van de wereld en het hiernamaals is in Koranhoofdstuk al-Kasas in de verzen zeven en acht, als volgt genoemd: “En streef met wat God jou gegeven heeft

⁷⁹ Bukhari, VI,101.

⁸⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat foessilat 53.

⁸¹ Leemhuis, De Koran, Soerat as-sjarh 7-8.

naar de laatste woning en vergeet jouw aandeel aan de tegenwoordige wereld niet. Doe goed zoals God aan jou goed heeft gedaan en streef niet naar verderf op aarde. God bemint de verderfzaaiers niet.>”.⁸²

Gedurende de periode in Mekka, bevatte de boodschap onder andere; onderwerpen, wetten en de ethische fundamenteën die niet zullen veranderen, ongeacht het feit dat de tijd en plaats wel continu veranderden. Bijvoorbeeld, wanneer goed gedrag werd geëist, werden slechte daden verboden. De geëiste dingen waren: volharding in het geloof, geduld en uithouden, reinheid, het gebed, kuisheid, eerlijkheid, goed zijn voor de ouders, het bezoeken van families, rechtvaardigheid, goedheid, het aanraden van het goede en het respecteren van iemands recht. Daartegenover stonden de volgende verboden: iemand vermoorden, het levend begraven van jonge meisjes, oneerlijkheid, onderdrukking, het onrechtmatig profiteren van andermans bezit, trots, hoogmoed en arrogantie.

Goedheid en rechtvaardigheid waren de onderwerpen waar veel bij stil werd gestaan. Goedheid kan enkel beloond worden met goedheid⁸³ en herinnert ons eraan dat goed en kwaad niet een zijn. Het is heel belangrijk dat slechtheid zo veel mogelijk moet worden voorkomen, omdat zelfs op deze manier een vijand iemands beste vriend kan worden.⁸⁴ Rechtvaardigheid is ook een heel belangrijk punt binnen de islam. Indien de misdaad door een individu wordt gedaan, zal alleen degene die deze misdaad heeft gepleegd, worden bestraft.⁸⁵ De Koran heeft namelijk vermeld dat iedereen zelf verantwoordelijk is voor zijn daden.

Gierigheid en verspilling is gekwalificeerd als een heel slechte eigenschap. Gierig zijn,⁸⁶ ondankbaarheid,⁸⁷ de obsessie voor geld en bezit,⁸⁸ het constant fouten zoeken in een ander en deze benoemen, roddelen, tegenhouden van goedheid, agressie, ondeugd, onbeschoft en grofheid,⁸⁹ zijn zaken die men te allen tijde moet voorkomen. Ook de minachting en verachting van meisjes,⁹⁰ kinderen en andere onrechtvaardige ofwel gruwelijke daden ten opzichte van meisjes zijn bekritiseerd.⁹¹ Ook het eten van het

⁸² Leemhuis, De Koran, Soerat al-kasas 77.

⁸³ Leemhuis, De Koran, Soerat ar-rahmaan 60.

⁸⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat foessilat 34.

⁸⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nadjm 38; Soerat fatir 18.

⁸⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat al-israa' 100.

⁸⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat 'abasa 17.

⁸⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat al-'adijaat 8.

⁸⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-kalam 11-13.

⁹⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat az-zoechroef 17.

⁹¹ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nahl 57-59.

bezit dat is toebedeeld aan de wezen, het vertonen van slecht gedrag aan alle gelijken en het verkondigen van onjuiste beweringen op het moment dat men daar geen kennis van heeft, zijn zaken die zeer belangrijk zijn binnen de islam.

De *ibadah* van de moslims kreeg in Mekka een duidelijke vorm. Aan het einde van deze periode werd bepaald dat het vijf maal daags bidden een verplichting zou worden en tevens is er ook stil gestaan bij armenbelasting. Op het moment dat de *ibadah* werd vastgesteld, was er voor gezorgd dat het handelingen zou betreffen die men zonder bovennatuurlijke krachten kon verrichten.⁹² Het was daarbij ook heel belangrijk dat deze verrichtingen met oprechtheid zouden worden volbracht.⁹³

De bescherming van de eer,⁹⁴ de bezittingen van een ander, het nakomen van de beloften,⁹⁵ de juistheid, de Koran raadplegen voordat men zaken doet, het helpen in geval van oneerlijkheid,⁹⁶ goede daden verrichten voor de ouders⁹⁷ en de hulp voor kennissen, armen en reizigers is nadien verplicht gesteld. Op het moment dat zij die de behoeftige hielpen, prees⁹⁸ profeet Yahya (Johannes de Doper) degenen die goed waren voor de ouders, die niet opvliegerig waren en pesterig zijn.⁹⁹ Ook prees hij degene die nederig en bescheiden zijn, de kant van vrede kiezen,¹⁰⁰ zij die niet getuigen voor leugens,¹⁰¹ niet verspillen en gierig zijn, maar juist de tussenweg nemen.¹⁰² Zij, die de armen niet hielpen werden verafschuwd.¹⁰³ Dezelfde man prees de mensen die niet moorden en geen ontucht pleegden en liet weten dat zij die dit wel deden, hiervoor bestraft zouden worden.¹⁰⁴ Geld, status, macht en andere wereldse zaken hebben geen waarde bij God.¹⁰⁵

Er is constant geduld geadviseerd aan Mohammed en de moslims, die onderdrukt, aangevallen en gemarteld werden.¹⁰⁶ Om hem en zijn met-

⁹² Leemhuis, De Koran, Soerat al-a'raaf 42.

⁹³ Leemhuis, De Koran, Soerat az-zoemar 14.

⁹⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ma'aridj 29.

⁹⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ma'aridj 32.

⁹⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat as-sjoera 38,39.

⁹⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahkaaf 15; Soerat loekmaan 14, 15; Soerat al-ankaboet 8; Soerat al-israa' 23-25.

⁹⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat ad-dzarijaat 19.

⁹⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat marjam 14.

¹⁰⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat al-foerkaan 63.

¹⁰¹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-foerkaan 72.

¹⁰² Leemhuis, De Koran, Soerat al-foerkaan 67.

¹⁰³ Leemhuis, De Koran, Kalem Süresi 24-25.

¹⁰⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat al-foerkaan 68.

¹⁰⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-israa' 18.

¹⁰⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ma'aridj 5; Soerat saad 17; Soerat kaaf 39; Soerat taha 130.

gezellen houvast te geven, werden aan hen constant verhalen verteld over de vorige profeten met betrekking tot hun gevechten en hun overwinningen. De levenservaringen van profeten Ibrahim(Abraham), Nuh(Noah), Musa(Mozes) en Isa(Jezus) golden ook als levenservaring voor het leven van profeet Mohammed. Dit kwam door de vele overeenkomsten die aanwezig waren. In deze verhalen werd er verteld over hoe God zijn profeten heeft geholpen en hun tot de overwinning heeft geleid. Ook wordt er verteld over de gemeenschappen die hen niet erkenden, waarna zij werden vernietigd.¹⁰⁷ Deze verhalen werden verteld om de universele ethische waarheden te representeren. Echter, in de periode van Mekka waar de verzen zijn geopenbaard, is er ook verteld over de eerdere profeten. Dit ging vooral over hun emigraties en de reden waarom zij dit moesten voltrekken. Er werden voorbeelden gegeven van de emigratie omtrent Ibrahim(Abraham), Lut(Lot), Shuaib(Jetro) en Musa(Mozes).¹⁰⁸ Dit deden zij om Mohammed en de moslims, op een spirituele manier gereed te maken voor de emigratie.

De verzen die tegen het einde van het bewind in Mekka werden geopenbaard, laten zien dat Mohammed, net als alle andere mensen, geen bovennatuurlijke krachten had en dat hij zich zodoende enkel hield aan de openbaringen.¹⁰⁹ De basis principes die alle profeten hadden en waar zij over gepredikt hebben, deden dit omdat de mensheid een goddelijke spirituele gids nodig heeft. Ook werd duidelijk dat de profeten van God allemaal dezelfde doel hadden, namelijk het brengen van dit hemelse bericht is. Het profeetschap van Mohammed en het juiste pad dat hij had gekozen,¹¹⁰ benadrukken dat de Koran louter een openbaring is en verder niets anders betekent. Het is bekend dat de Koran is neergedaald door God, in zowel de bewoording als de uitleg. Ook is duidelijk dat hij voor alle mensen als profeet is gezonden¹¹¹ en dat de Koran daadwerkelijk een gids is voor de gelovigen en daarbij ook nog eens trotseert in barmhartigheid.¹¹²

Weer tegen het einde van de Mekka periode, ontstond er een bijzonder kenmerk met betrekking tot de islamitische gemeenschap. Het principe

¹⁰⁷Leemhuis, De Koran, Soerat al-fadjr 1-14; Soerat kaaf 12-14; Mehmet Paçaci, *Islâm Dininin Temel Kaynakları*, (Kur'ân), Eskisehir, 1999, 205.

¹⁰⁸Leemhuis, De Koran, Soerat al-'ankaboet 26; Soerat hoed 81; Soerat al-hidjr 65; Soerat taha 77.

¹⁰⁹Leemhuis, De Koran, Soerat al-an'aam 6.

¹¹⁰Leemhuis, De Koran, Soerat ja sien 3-4.

¹¹¹Leemhuis, De Koran, Soerat al-a'raaf 158.

¹¹²Leemhuis, De Koran, Soerat an-naml 77.

van 'de raad' ontstond, wat inhield dat het een gemeenschappelijke beginsel is gevormd door de geopenbaarde verzen. Het vers dat in zijn zelfstandigheid voor komt in de Koran, heeft deze naam ook verkregen. Het gaat hierom *sjoe'araa'*[beraad] en in dit hoofdstuk wordt genoemd dat moslims hun zaken met elkaar bespreekbaar moeten maken.¹¹³ Er zal gedurende de periode in Medina opnieuw bij dit onderwerp worden stil gestaan. God zal daarbij aan Mohammed verplichten om zijn zaken met anderen te overleggen.¹¹⁴ De onderwerpen als monotheïsme, het hiernamaals en enkele andere zaken die voor zijn gekomen in de Mekka periode, zullen weer terugkeren in de periode van Medina, met de daarbij behorende geopenbaarde verzen. In de Medina periode zullen er niet alleen individuele maar juist meer gemeenschappelijke verzen ter sprake komen. Hierin wordt meer duidelijk over het leven dat de moslims zal vormen als eenheid. Ook zullen de regels van *ibadah* en *muamalaat*[sociale economische en medische voorschriften] behandeld gaan worden.

¹¹³Leemhuis, De Koran, Soerat as-sjoera 38.

¹¹⁴Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 159.

DE EMIGRATIE EN VORMING VAN DE ISLAMITISCHE SAMENLEVING IN MEDINA

1. Emigratie

Het woord *hijra* staat in het woordenboek beschreven als vertrekken, verlaten of een plek verlaten door ergens anders naar toe te emigreren. In de vaktermen, gaat het over Mohammed en de moslims uit Mekka, die naar Medina emigreerden. Echter, over het algemeen wordt de term gebruikt voor een persoon die vertrekt uit een niet-moslim land, naar een moslim land.

Mohammed was in een zoektocht verwickeld om een centrale plek te vinden en vanaf daar de islam te verspreiden. In de periode waarin de Aqaba-verdragen golden, werd er een stuk grond gereed gemaakt om met een strategisch plan naar Medina te emigreren. De familie van Mohammed, hijzelf en zijn overgrootvader Hashim, hadden vanaf die tijd al een zeer goede verwantschap met Medina. De moeder van Abd al-Mutallib was lid van de Khazraj stam. Zij kwamen Abd al-Mutallib destijds hulp aanbieden, toen hij vanwege een stuk grond in geschil raakte met zijn oom Nawfal. De begraafplaatsen van de Mohammeds ouders, zijn moeder Amina en vader Abdullah, bevonden zich tevens in Medina. Abbas had een goede vriendschapsband met de inwoners van Medina. Hierom, vooral vanwege de Aqaba-verdragen en om andere redenen, was Medina de beste plaats

om de islam te nestelen om zich vanuit daar verder te kunnen verspreiden. Na het tweede Aqaba-verdrag, ongeveer tegen het einde van de maand Rabi' al-Awwal, waren er buiten; Mohammed, Abu Bakr, hun families - terwijl Ali zich in Mekka bevond - geen moslims achtergebleven door ziekte, uitputtingsverschijnselen en soortgelijke redenen. Een groot deel van de moslims die in Abessinië woonden, emigreerden vervolgens ook naar Medina. Abu Bakr heeft Mohammed, meerdere malen om toestemming gevraagd om te emigreren. Echter, Mohammed gaf telkens als antwoord: "Haast je niet. Allah zal jou ook een metgezel geven". Abu Bakr wilde dolgraag dat Mohammed die bewuste vriend zou zijn.¹

De late emigratie van Mohammed en de overgebleven moslims uit Mekka, kan verklaard worden doordat de *mushrikeen* in Mekka hen veelal belemmerden. De *mushrikeen* waren intelligent genoeg om in te kunnen schatten dat het samengaan van Mohammed met een andere stam, in hun nadeel zou kunnen werken. De Mekkaanse *mushrikeen* irriteerden zich aan het feit dat de islam, vanaf dat moment, uit Medina zou worden verspreid. Ook irriteerden zij zich aan het gegeven dat de moslims naar Medina emigreerden. Het was daarom voor de *mushrikeen* niet genoeg om alleen uit Mekka te vertrekken. Ze waren er vrijwel zeker van dat Mohammed ook zou emigreren en waren derhalve bang dat dit ook daadwerkelijk zou gaan gebeuren.² In werkelijkheid waren zij vanaf het begin al faliekant tegen hun emigratie naar Medina. Bovendien, was dit de reden waarom de Aqaba-verdragen in het geheim werden afgesloten en tevens de reden waarom de moslims in het geheim emigreerden naar Medina, met uitzondering van Umar. De *mushrikeen* waren bang voor het idee dat de islam steeds machtiger zou worden binnen Medina. Indien Mohammed ook zou emigreren en zodoende de islam daar zou versterken, zou dit een gevaar zijn voor de Mekkanen. Dit gold zowel in economisch als in politiek opzicht. De handelszaken van de Quraish en de externe veiligheid van Mekka, zou in gevaar zijn, omdat Medina ook plaats neemt op de handelsroute van Mekka naar Syrië.

Al deze gebeurtenissen zorgden ervoor dat de *mushrikeen* hier veel over nadachten. Zij zaten hier ogenschijnlijk mee. Echter, hun kans om daar iets aan te doen was nog niet voorbij. Mohammed was nog steeds onder hen.

¹ Ibn Sa'd, I, 226; Taberī, II, 369.

² Ibn Sa'd, I, 227; Taberī, II, 370.

Als zij hem uit de weg konden ruimen, dan zouden ze het gevaar wat volgens hen op de loer ligt, kunnen voorkomen. Dit waren slechts hun gedachten, omdat zij bevreesd waren door Banu Hashim. Op het moment dat zij hem zouden vermoorden, dan zou de Banu Hashim stam zeker eerwraak nemen. Dit zou dan vervolgens onder de Quraish stammen kunnen leiden tot een langdurige interne oorlog, waar meer bloed zou worden vergoten dan eerder in de geschiedenis van deze stammen was voorkomen.

De *mushrikeen*, die voortdurend op zoek waren naar een oplossing, hebben in de Dar an-Nadwa met alle vooraanstaande personen die bijeen waren gekomen, gesproken en dit onderwerp gediscussieerd. Omdat dit onderwerp voor hen heel belangrijk was, hebben ze buiten Abu Lahab, niemand van de Banu Hashim stam binnengelaten. Ook de personen die ze niet vertrouwden hebben zij niet toegelaten tot dit gesprek. Tijdens deze bijeenkomst hebben zij drie ideeën besproken. Allereerst bespraken zij de optie om Mohammed in de gevangenis te stoppen, om hem hierna vast te ketenen en hem daar te houden tot aan zijn dood. Dit idee werd met weinig enthousiasme ontvangen, omdat men in het achterhoofd dondersgoed wist dat er vele moslims bereid waren om hem daaruit te bevrijden. Het tweede idee dat zij bespraken was gericht op een verbanning van Mohammed uit Mekka, om hem vervolgens nooit meer toegang te verlenen om Mekka te betreden. Echter, ook dit idee werd vrij snel van tafel geveegd. Men was bevreesd dat Mohammed dan op de plek waar hij naar verbannen zou worden, een gemeenschap zou vormen om zodoende Mekka te gaan veroveren. Ook dit idee kon vrij snel de prullenbak in, waarna zij overgingen tot idee nummer drie. De derde idee kwam van Abu Jahl. Volgens hem moest iedere sterke jongeman uit een stam, een scherpe zwaard met zich meenemen om vervolgens met zijn allen tegelijk, Mohammed aan te vallen en te vermoorden. Op deze manier kon de Banu Hashim stam niet op tegen alle andere stammen, vanwege de aanwezigheid van eerwraak, moesten zij uiteindelijk wel akkoord gaan met het geboden bloedgeld. Dit geld zou gemeenschappelijk betaald worden, door alle leden van de stammen. Dit idee is uiteindelijk wel geaccepteerd, met een kleine meerderheid van de stemmen. Desalniettemin werd besloten dat dit idee moest worden uitgevoerd. Over dit onderwerp staat in de Koran het volgende geschreven: “En toen zij die ongelovig zijn plannen maakten om je vast te houden of je

te doden of je te verdrijven. Zij maakten plannen en God maakte plannen, maar God is de beste plannenmaker”.³

Nadat de *mushrikeen* dit hadden afgesproken, kwam de engel Gabriël naar Mohammed en zei dat God hem toestemming heeft gegeven om te mogen emigreren. In de bronnen wordt ook vermeld dat het zusje van Abd al-Mutallib, Rukayka bint Sayfiy, dit aan Mohammed heeft verteld nadat zij over de vermoedelijke aanslag van de Quraish gericht op hem, van haar burens had gehoord.⁴

Toen Mohammed hier achter kwam emigreerde hij meteen naar Medina. Hij ging rond het middaguur naar Abu Bakr. Normaal gesproken ging Mohammed alleen ‘s ochtends en ‘s avonds naar het huis van Abu Bakr, maar omdat hij hem bezocht op een bijzonder tijdstip, was het voor Abu Bakr duidelijk dat er een belangrijk onderwerp besproken moest worden. Mohammed liet hem weten dat hij van God toestemming heeft gehad om te emigreren. Abu Bakr vroeg of zij deze reis gezamenlijk zouden doen. Toen Mohammed deze vraag met: “Ja” beantwoordde, moest Abu Bakr huielen van blijdschap. Een van de kamelen die hij al een lange tijd verzorgde, heeft hij nadien toegekend aan Mohammed. Echter, Mohammed vertelde Abu Bakr dat hij alleen een kameel zou accepteren als hij hiervoor betaald had en kocht een kameel. Deze kameel heette: al-Qaswa. De dochters van Abu Bakr, Asma en Aisha maakten zogenaamde rantsoenen voor de lange reis die hen te wachten stond. Mohammed en Abu Bakr hebben Abdullah ibn Uraykit ingehuurd als gids gedurende deze reis. Abu Bakr leverde zijn kamelen af bij deze gids, zodat hij op de kamelen kon letten. Ze hadden afgesproken om elkaar na drie dagen te ontmoeten bij de Sawr berg. Abdullah ibn Uraykit was nog geen moslim, maar hij was een bekwaam persoon en daarbij ook een zeer betrouwbare gids. Van origine behoort hij tot de Banu Dil stam. Toch viel hij onder het verdrag van de Banu Sahn, beter bekend als een sub-stam van de Quraish.

Mohammed keerde meteen naar huis. Hij gaf de spullen die hij bij zich had aan Ali en zei tegen Ali dat hij ze moest geven aan de eigenaren en dat zij achter hen aan moesten komen. Om de *mushrikeen* te bedotten zei hij tegen Ali dat hij in zijn bed moest slapen. In de nacht ging Mohammed naar het huis van Abu Bakr. Zij vertrokken rond middernacht, samen en te

³ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anfaal 30.

⁴ Ibn Sa’d, I, 223.

voet, naar de Sawr berg dat ten zuidwesten en op ongeveer vijf kilometer afstand lag van Mekka. Hier zochten zij een veilige schuilplaats in een van de gunstige grotten. Hoewel Medina in het noorden ligt, deden Mohammed en Abu Bakr net alsof zij naar het zuiden gingen om zodoende enige verwarring te creëren bij de *mushrikeen*. Ze verbleven drie dagen en nachten in deze grot. Gedurende deze periode bracht de ex-slaaf van Abu Bakr, genaamd Amir ibn Fuhayra, de schapen naar dit bewuste gebied om hen aldaar te laten grazen. Op deze manier waren zij voorzien van verse melk. De dochter van Abu Bakr, Asma, bracht op haar beurt weer voedsel naar de grot. Haar zoon Abdullah daarentegen leefde overdag in Mekka en kwam 's nachts naar deze grot om hen bij te praten over de actuele gebeurtenissen in de stad. Op het moment dat Abdullah terugging naar het centrum van de stad, meestal zo tegen de ochtend, kwam Amir ibn Fuhayra met zijn kudde aan en wiste vervolgens zijn voetsporen. Door de grote druk en de heftige achtervolgingen van de *mushrikeen*, zijn er bijzonder moeilijke tijden in deze grot geweest.

Anderzijds, op het moment dat de Quraishieten, tegen de ochtend, zagen dat Ali in het bed van Mohammed lag, ontplooide dit zich in een enorme teleurstelling. Zij waren hierover zeer driftig, aangezien hun beraamde aanslag opnieuw was mislukt. Ze brachten Ali vervolgens naar de Ka'ba en hielden hem daar enige tijd gevangen. Echter, vrij kort hierna lieten ze hem weer vrij. Ondertussen lieten de Quraishieten op elke mogelijke plek binnen Mekka een bericht rond gaan. Dit bericht bevatte de boodschap dat een ieder Mohammed zou vermoorden ofwel gevangen zou nemen, een beloning te wachten stond van honderd kamelen. Bovendien gingen zij op eigen kracht allen op zoek naar Mohammed. Een groep, waar ook Abu Jahl toebehoorde, vervolgden hun weg in de richting van Abu Bakr's huis en ondervroegen daar zijn dochter Asma. Op het moment dat Asma verklaarde dat zij geen enkel idee had waar haar vader op dat moment verbleef, gaf Abu Jahl haar een klap in het gezicht waardoor haar oorbellen uitvielen. Nadat de *mushrikeen* hun zoektocht hadden gestaakt, vanwege het feit dat zij Mohammed niet konden vinden in het huis van Abu Bakr, werd al vrij snel duidelijk dat zij in hun samenzijn het hazenpad hadden gekozen. Ze gingen hierop meteen richting Medina. Ze hadden Mekka hiervoor op elke mogelijke plek doorzocht. Een groep volgden de sporen tot aan de Sawr berg en beweerden dat Mohammed zich daar in de grond bevond.

Een foto van de buitenkant van de grot (Sawr gebergte)

Een foto van de binnenkant van de grot (Sawr gebergte)

Hierdoor ging Abu Bakr zich ernstig zorgen maken. Mohammed stelde Abu Bakr gerust en deelde hem mede dat hij zich geen zorgen hoefde te maken. Hij beweerde tevens dat de Quraishieten hen niets konden aandoen. Abu Bakr verkondigde deze gebeurtenis als volgt: “Als jullie hem niet helpen... God heeft hem reeds geholpen toen zij die ongelovig zijn hem samen met een tweede verdreven, toen zij beiden in de grot waren. Toen zei hij tot zijn metgezel: <Wees niet bedroefd, God is met ons.> Toen liet God Zijn kalmte op hem neerdalen en sterkte hem met troepen die jullie niet kunnen zien. En Hij gaf het woord van hen die ongelovig zijn de laagste en het woord van God de hoogste plaats. ...”.⁵

Een weergave van de Hira grot vanaf de Sawr gebergte

Toen de *mushrikeen* waren genaderd tot de opening van de grot, besloten zij om deze niet te betreden om hem vervolgens op een andere plaats te gaan zoeken. In de bronnen staat vermeld⁶ dat de grot, alvorens de Quraishieten hier een bezoek aan brachten, was afgebakend met een groot web dat was geweven door een spin. Ook staat in diezelfde bronnen ver-

⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat at-tauba 40.

⁶ Ibn Sa'd, I, 228-229; Ibn Hanbal, I, 348; Belâzûrî, I, 260-261.

meld dat er een incuberende duif aanwezig was, die in de opening van de grot een groot nest had gebouwd. Dit waren de voornaamste reden waardoor de *mushrikeen* afzagen van het binnentreden van deze grot. Dit is allemaal gebeurd net nadat Mohammed en Abu Bakr deze grot hadden betreden. Hetgeen net is beschreven is gezien de ontwikkeling toentertijd absoluut geen onmogelijke gebeurtenis geweest. We kunnen daarmee ook concluderen dat, op het moment dat Mohammed ging reizen, er geen rekening door hem was gehouden met de aanwezigheid of komst van een eventuele spin of duif. Hij had in deze kwestie bij voorbaat de nodige voorzorgsmaatregelen genomen. Dit deed hij overigens al voordat hij daadwerkelijk ging reizen.

Nadat de *mushrikeen* drie dagen lang hadden gezocht naar Mohammed, besloten zij om de zoektocht tijdelijk te staken. De gids kwam op een vooraf bepaalde tijd met alle aanwezige kamelen naar de Sawr berg. Vervolgens zijn Mohammed, Abu Bakr, Amir ibn Fuhayra, onder begeleiding van de gids, Abdullah ibn Uraykit, naar Medina vertrokken. De groep volgde bewust niet de drukste wegen, die alom bekend stonden bij alle karavanen, omdat zij wilden voorkomen dat men hen in de val zou lokken. Indien zij een van deze drukke handelswegen zouden nemen, was het goed mogelijk geweest dat de inwoners van Mekka hen hadden verraden. Vanaf het moment dat zij vertrokken uit Mekka, liepen zij allen een groot risico om gedood te worden alvorens zij zouden aankomen in Medina. Daar zouden zij onder het protectoraat van deze stad vallen, alsmede dit zou betekenen dat de kans om vermoord te worden nihil was. Dit was de voornaamste reden dat zij de weg volgden die de aanwezige gids hen voorlegde. Deze weg start in het zuiden van Mekka, nabij Sawr. Na deze weg, enige tijd in de richting van het noordoosten van Jeddah te hebben gevolgd, loopt deze weg opnieuw terug richting het binnenland. Halverwege deze route, ter hoogte van de hoofdweg die toebehoorde aan Juhfa, loopt diezelfde weg over naar de kant van de Rode Zee toe. Op deze manier werd dan ook Medina bereikt. Nadat men de stad Juhfa voorbij gegaan was, vielen deze plaatsen daarna niet meer onder het bewind van de inwoners die toebehoorde aan de Quraish.

Toen de groep vervolgens hun reis in de richting van Medina voortzette, werden zij meermaals gevolgd en ondervraagd. Echter, deze po-

gingen van ondervraging eindigde telkens weer in een mineur waardoor deze pogingen als onsuccesvol kunnen worden betiteld. Een goed voorbeeld van zo een ondervraging luidt als volgt: Suraqa ibn Malik, lid van de Banu Mudlij stam en beter bekend als een substam van de Banu Kinanah stam, was op de hoogte van de expliciete beloning die de Quraish hadden uitgevaardigd. Op het moment dat hij te horen kreeg dat Mohammed en zijn metgezellen dichterbij zijn stam kwamen, greep hij direct naar zijn geweren om niet veel later op zijn paard te stappen om te proberen, Mohammed te grijpen. Toen hij vervolgens dicht in de buurt kwam van Mohammed en zijn metgezellen, weigerde het paard om nader tot hen te komen. Kort daarna probeerde hij zijn paard en zichzelf te stabiliseren om hun weg te kunnen vervolgen. Echter, het paard kwam met zijn poten vast te zitten in het zand, waardoor Suraqa ibn Malik van zijn paard viel. Toen deze bijzondere gebeurtenis zich had voltrokken, lukte het hem niet om zijn paard uit het zand te krijgen waarna hij smeekte om *eman*[bescherming]. De toestand waarin hij op dat moment verkeerde was zeer kritisch. Hij verloor zijn evenwicht waarna hij zijn zoektocht, te voet moest voortzetten. Mohammed en zijn metgezellen waren in totaal met vier personen. Indien zij wilden, hadden zij hem direct kunnen vermoorden. Echter, zij hebben het afgezworen om hem te doden en vergaven hem. Op het moment dat Suraqa ibn Malik smeekte om *eman*, stonden Mohammed en zijn metgezellen perplex. Suraqa zette zijn reis hierna voort. Hij gaf aan dat zijn paard omviel op het moment dat Mohammed een smeekbede oplas. Toen Mohammed dus merkte dat Suraqa dichterbij kwam, zei Mohammed: "Mijn Heer, laat hem vallen!". Dit was een van de wensen in zijn smeekbede, waarop het paard weigerde. Hierop zei Suraqa ibn Malik het volgende: "O profeet van Allah! Beveel wat jij wenst!". Op deze uitspraak zei Mohammed: "Keer terug, en houdt degenen die achter ons aankomen, zonder pardon tegen".⁷ Suraqa beloofde dat hij hetgeen zou doen wat Mohammed hem beval. Daarbij smeekte Suraqa om een *emaname*[een document waarin bescherming wordt gewaarborgd] aan hen. Mohammed liet deze *emaname* uitvaardigen door Amir ibn Fuhayra, die het op hun beurt overhandigden

⁷ Ibn Sa'd, I, 235-236.

aan Suraqa ibn Malik. Toen Abu Jahl in een later stadium achter het bedrog van Suraqa ibn Malik kwam, liet Abu Jahl hem belachelijk maken door middel van satire.

Nadat het gevaar geweken was verscheen er een nieuwe beloning, die door de Quraishten was uitgevaardigd. Burayda ibn Husayb, lid van de Banu Aslam stam, wat tevens een substam was van de Banu Sahm stam, vroeg aan Mohammed en zijn metgezellen of zij zich konden legitimeren. Dit deed hij op het moment dat Mohammed en zijn metgezellen over de grond liepen dat onder het bewind was van Burayda ibn Husayb. Echter, Burayda raakte vrij snel onder de indruk van de woorden die Mohammed uitsprak en bekeerde zich daarna ook tot de islam. Bovendien, Mohammed wilde Medina nooit en te nimmer zonder vlag betreden, waarna hij zijn sjaal vastbond aan de speer die hij met zich meedroeg. Hij vond het betreden van Medina, zonder vlag, zeer ongepast. Tot het moment dat Mohammed en zijn metgezellen de grond van Burayda hadden verlaten, hield Burayda hier de wacht.

Ondanks de vele tegenslagen hebben Mohammed en zijn metgezellen ook vele leuke momenten meegemaakt gedurende hun reis. Zij werden namelijk meermaals zeer gastvrij ontvangen door de inwoners van de plaatsen die zij passeerden.

Opnieuw was er een persoon van de Banu Aslam stam, genaamd Aws ibn Hujr, die Mohammed een zeer goede dienst verleende. Hij gaf hem een kameel mee en stuurde zijn bediende Mas'ud ibn Hunayna mee met Mohammed om hen te kunnen escorteren tot aan Medina. Toen de groepen vervolgens aankwam in al-Kudayd kregen zij last van honger en dorst.

Hierop besloten zij om naar de tent van Umm Ma'bad (Atiqa bint Khalid) te gaan, die toebehoorde aan de Khuza'a stam, om aldaar eten en drinken te kopen. Hier hebben ze wat rust genomen en bijgetankt om hun reis te kunnen vervolgen. Ze wilden tevens wat vlees of dadels kopen van Umm Ma'bad. Echter, deze producten kon zij hen niet aanbieden. Vervolgens zag Mohammed een geit, die afgekeurd was om mee te gaan met de kudde vanwege het feit dat deze erg mager en gespeend was.

Mohammed vroeg toestemming om hem te melken. Toen hij daarna de geit begon te melken gebeurde er iets heel opzienbarends. Door de *basmala*[de uitdrukking: ‘In de naam van God, de erbarmers, de barmhartige’] uit te spreken, gaf de geit zoveel melk dat iedereen ervan kon drinken. Dit was dusdanig in overvloed aanwezig, dat er zelfs nog voldoende melk overbleef. Umm Ma’bad, die bekend is geworden vanwege haar wel spraak en haar poëtische vermogen om te spreken, vertelde haar man Abu Ma’bad al-Khuzai over Mohammed. Gedurende Mohammeds aanwezigheid bij Umm Ma’bad, was Abu Ma’bad al-Khuzai weg om de kudde te laten voeren. Bij terugkomst klapte Umm Ma’bad vrijwel direct uit de school door op een zeer bloemrijke manier de persoon Mohammed te beschrijven.⁸ Deze woorden van Umm Ma’bad zijn in een later stadium heel beroemd geworden. Haar woorden komen onder andere voor in de bronnen van de *Hilya*-literatuur. Haar zoon, Ma’bad al-Khuzai, hielp de moslims in het vervolg met de strijd. Dit gebeurde na de slag van Uhud. Hij creëerde een imitatie van de koude oorlog jegens de *mushrikeen*, die op ten tijde van deze actie op weg waren naar Mekka. Dit waren onder meer de redenen dat de familie Ma’bad zeer bekend werd. De vele pogingen om Mohammed en zijn mede moslims in moeilijke perioden te helpen, waren zodoende niet onopgemerkt gebleven.

Niet veel later vervolgden Mohammed en zijn metgezellen hun reis naar Medina. Toen ze vervolgens aankwamen in het Juhfa gebied, liggend op de kruising van de emigratieroute en de karavaanroute, herkende Mohammed deze weg meteen en verlangde heel erg naar deze route. Hierop is er een vers geopenbaard die benadrukt dat zij op een bepaald moment zullen zegvieren op hun vijanden en veilig kunnen terugkeren. In dit vers staat onder meer het volgende: “Hij die deze Koran voor jou tot een verplichting gemaakt heeft brengt jou terug naar een plaats van terugkomst”.⁹

Op 12 Rabi’ al-Awwal 1 ofwel 24 september 622, kwam Mohammed aan in Quba, wat op drie kilometer afstand ligt van Medina. Hier leefden de substam, genaamd Awf ibn Malik, van de Banu Aws stam. Mohammed verbleef als gast bij Amr ibn Awf. De leider van deze stam genaamd Qulsum ibn Hidm, liet Mohammed vier of veertien dagen verblijven binnen zijn stam. De exacte duur van de periode waarin Mohammed

⁸ Ibn Sa’d, I, 230-231.

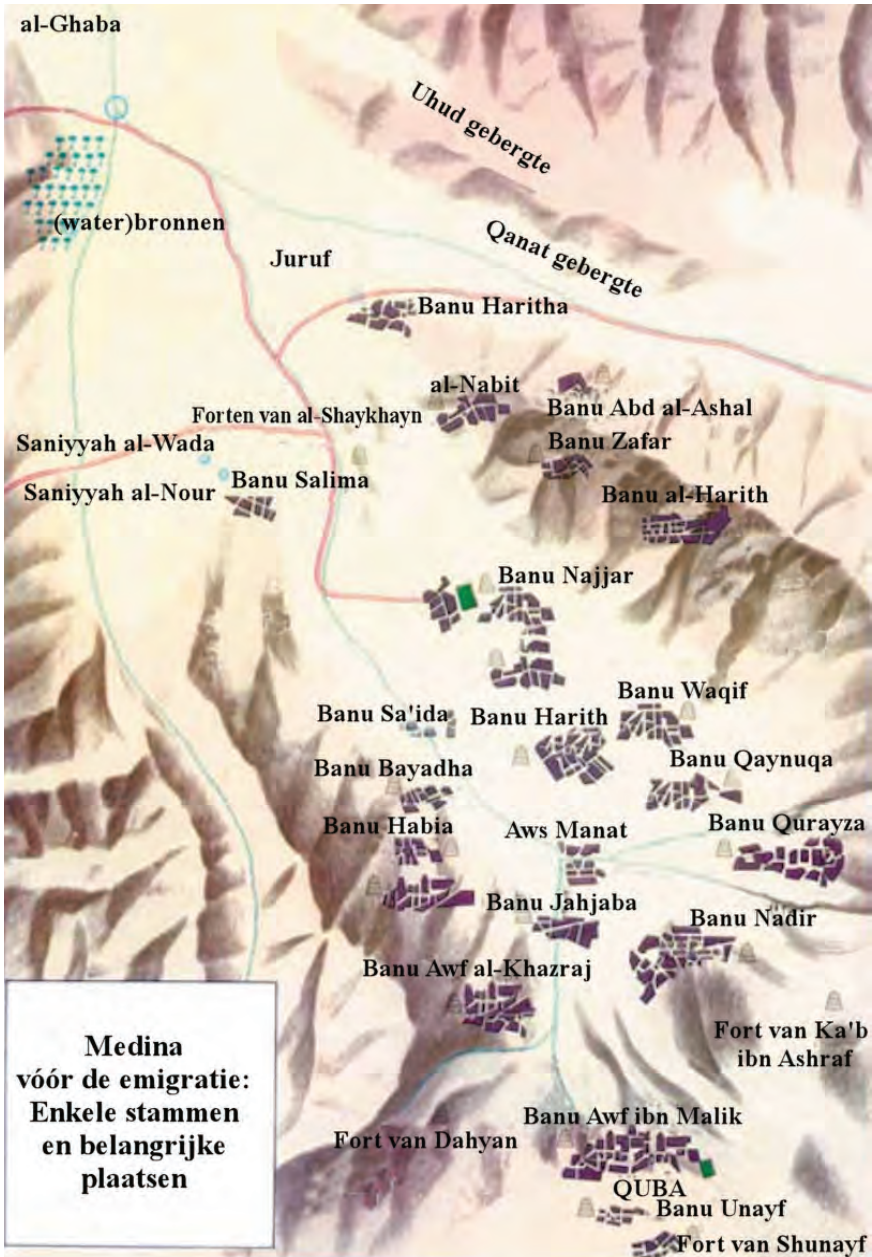
⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-kasas 85.

daar verbleef is niet geheel duidelijk. Gedurende deze korte periode is de Quba moskee gebouwd. Mohammed heeft de eerste steen geplaatst van deze moskee. Hij plaatste deze steen aan de kant van de muur die later zou gaan dienen als de *qibla*[gebedsrichting]. De tweede steen van deze moskee werd geplaatst door Abu Bakr. Ali, die op zijn beurt drie dagen en nachten in Mekka had verbleven, keerde vervolgens terug naar Quba en ontmoette Mohammed aldaar. Dit deed Ali nadat hij eerst alle eigendommen, die aan hem waren toegekend door Mohammed, terug had gegeven aan de rechtmatige eigenaren.

Mohammed ging op een bewuste vrijdag vanuit Quba richting Medina. Mohammed heeft middenin de Ranuna vallei waar de Banu Salim ibn Awf stam woonden, tweemaal achter elkaar een *khutba*[preek] gehouden. In Medina is vervolgens het eerste vrijdaggebed gehouden. Het vrijdaggebed en de *khutba* werden voltrokken in de aanwezigheid van ruim honderd moslims. Deze moskee staat vandaag de dag bekend als 'de vrijdag moskee'. Toen de groep na het gebed richting Medina ging, stond het volk langs de kant van de wegen en lieten hun vreugde duidelijk merken. Mohammed, die voorop liep gedurende deze parade, werd door de leiders van de stammen uitgenodigd om bij hen thuis te komen. Mohammed wilde dat zijn kameel zou bepalen waar hij binnen Mekka zou eindigen. Dit had te maken met het feit dat een ieder graag wilde dat Mohammed in hun huis zou verblijven. Mohammed liet duidelijk merken dat hij zou gaan verblijven op de plek waar zijn kameel tot stilstand zou komen. Hij kwam op die manier onder meer langs de huizen van: Banu Salim ibn Awf, Banu Bayaza, Banu Saida, Banu Dhurayk, Banu al-Harith en ging uiteindelijk naar het huis van de Banu Najjar stam, een substam van de Banu Khazraj stam. De kameel knielde neer op een stuk grond wat toebehoorde aan twee weeskinderen, genaamd Sahl en Suhayl, die onder het protectoraat van Muadh ibn Afra vielen. De kameel kwam tot stilstand aan de voorzijde van Abu Ayyub al-Ansari's huis. Hierop volgend bracht hij de spullen van Mohammed naar zijn huis en hield hem hier zeven maanden als gast. Dit kwam omdat hij wilde wachten tot de bouw van de moskee en de daarbij behorende ruimten in zijn geheel gereed zouden zijn. Asad ibn Zurara gaf Mohammed een bed waar hij op kon slapen.¹⁰

¹⁰ Meer informatie over de hijra zie: Ibn Hisham, I, 480-500; Ibn Sa'd, I-227-238; Belzûrî, I, 259-268; Taberî, II, 383; Ibn Abdilber, Dürer, p. 75-87; Ibn Sayyid an-Nas, I, 286-314; Makrizî, p. 38-48; *Diy-
anet Dergisi Hicret Özel sayisi*, Ankara 1991; Ahmet Onkal, "Hicret", DIA, XVII, 458-462.

Na de *hijra* werd Yathrib onder meer bekend met de volgende namen: Medina al-Rasul of al-Medinat al-Munawar. De *hijra* is in de islamitische geschiedenis evenals in de wereldgeschiedenis, een van de belangrijkste gebeurtenissen. In de bronnen is er vanaf het eerste jaar van de *hijra* veel

meer bekend geworden over wat er is gebeurd, dan in de jaren ervoor. Er is in de bronnen tevens veel te vinden over Mohammed, de moslims en de offers die zij hebben moeten volbrengen. De emigranten konden enkel wat losse spullen met zich meebrengen, waardoor zij vanzelfsprekend hun huis, land en vee in Mekka moesten achterlaten. Men wist niet zeker of ze ooit nog konden terugkeren naar Mekka. Om deze reden hadden de emigranten veel financiële verliezen te accepteren. Echter, zij weerhielden zich er niet van om door te gaan met offers uitbrengen. Het werd vrij snel duidelijk dat hun emigratie naar Medina een permanente vorm aannam. Dit was de reden dat zij met de intentie naar Medina gingen, om hier ook voor altijd en eeuwig te blijven. Het doel van deze emigratie was echter niet alleen om van de onderdrukking en de daarbij behorende tegenslagen af te komen. Al was dit wel hun doelstelling, dan zou men zich hier niet over kunnen verbazen. De islam stelt men namelijk, zowel op deze wereld als het in hiernamaals, als doel om goedheid en geluk te verkrijgen.

Echter, de echte reden van de emigratie naar Medina door Mohammed en zijn metgezellen, was de goede toekomst van de islam die hen daar te wachten stond. Ook in Medina hebben de moslims moeilijke tijden gekend. Hier werden zij regelmatig geconfronteerd met verscheidene vormen van moeilijkheden.

Het is tevens een feit dat men aan de moslims in Medina geduld had aangeraden ten opzichte van de *mushrikeen* en hun vormen van onderdrukking. Echter, in de periode dat zij in Medina leefden kregen zij het vergeldingsrecht toebedeeld.

Dit recht zorgde er wel eens voor dat zij hun levens en bezittingen op het spel moesten zetten. De moslims hebben gedurende die periode in Medina, meerdere malen met oorlog te maken gehad. Dit is natuurlijk een van de meest afschuwelijke gebeurtenissen die een mens kan overkomen gedurende haar of zijn leven. In de oorlogen van Badr, Uhud, al-Khandaq en Hunain hebben zij een strijd op leven en dood moeten aangaan. Echter, zij bevonden zich allen in een eenheid en grote saamhorigheid, wat er voor heeft gezorgd dat zij daar in vrede en harmonie konden leven.

De *hijra* laat zien dat Mohammed enorm veel belang hecht aan de toewijding van een zaak. Vanaf het moment dat hij zijn huis verliet, optimaliseerde hij een misleidende route¹¹ om zodoende de val die de *mushrikeen*

¹¹ W. Montgomery Watt, *Hiz. Muhammed'in Mekke'si*, p. 183.

hadden opgezet, te ontkomen. Dat heeft ervoor gezorgd dat hij op een strategische wijze in Medina is geraakt. Echter, op dit punt moet de hulp en steun van God in de richting van Mohammed absoluut niet vergeten worden. Ondanks dat heeft hij zich enorm toegewijd aan de kwestie en tevens alle mogelijke maatregelen genomen die hij zich kon bedenken.

Uit de *hijra* komen verschillende eigenschappen naar voren met betrekking tot Mohammed, die als voorbeeld moeten dienen voor de mensen. Hierin staat voornamelijk dat hij vastberaden, geduldig, betrouwbaar, niet wanhopig, kalm, tolerant, vergevingsgezind en moedig was. Ook vertrouwde hij te allen tijden op God. De volgende eigenschappen dienen voor iedere moslim als basisprincipes:

Het omgaan met moeilijkheden, het kunnen opofferen, het inzetten van de ziel en bezittingen voor de islam en het opzij zetten van de wereldse zaken. Ook de voordelen die men kon verkrijgen met betrekking tot het creëren van een broederschap, in de gedachte om hiervoor door God beloont te worden, zijn van zeer groot belang. Daarbij zijn het nakomen van de beloften en vriendschap tevens enkele zeer belangrijke eigenschappen van Mohammed en zijn metgezellen. Deze kunnen waargenomen worden uit de emigratie van Mohammed en zijn metgezellen. De *hijra* heeft de kijk van moslims op de islamitische geschiedenis tot op een zeker hoogte beïnvloed. Door het belang hiervan heeft Umar, de periode waarin de *hijra* plaatsvond (17/638), als beginpunt van de islamitische kalender gekozen. Op het moment dat Mohammed emigreerde was hij volgens deze maankalender 53 jaar.

2. Medina gedurende de emigratie

We hebben in de inleiding van dit boek een korte samenvatting gegeven over het wel en wee in Medina. Echter, wij zijn van mening dat men meer te weten moet komen over de periode gedurende de *hijra* [emigratie]. Vooral op het gebied van de etnische, politieke, sociale, culturele en economische toestand in Medina valt nog heel veel te vertellen. Dit heeft te maken met het feit dat de periode waarin Mohammed fungeerde als profeet, zich voor grotendeels afspeelde in Medina. Om deze reden is de kennis, over de toestand van Medina toentertijd, heel belangrijk. Hier komen ook voornamelijk de gebeurtenissen en activiteiten aan bod, waarna men deze beter zal kunnen begrijpen.

De oude naam van Medina is Yathrib, wat op het moment dat Mohammed daar naartoe emigreerde een van de meest belangrijke en centraal ge-

legen vestingen was. Medina betekent in feite een groot dorp, maar krijgt ook vaak het etiket van 'stad' toebedeeld. De wortelen van Yathrib kunnen staan voor corruptie. Omdat dit absoluut geen mooie en terechte naam was, noemde Mohammed deze stad na de *hijra* Taba of Tayba, wat mooi en goed betekent. Later heeft zij de naam Medina gekregen. Dit komt mede doordat Mohammed er voor heeft gezorgd dat deze plaats is omgevormd tot een echte stad. Eerst werd deze stad Medinat al-Rasulallah en Medinat al-Nabi genoemd, waarna dit in een later stadium veranderde naar het huidige Medina. Nadat Mohammed emigreerde naar het land van de Banu Adiy ibn Najjar stam, veranderde Mohammed deze stad in een politiek, sociaal, cultureel en burgerlijk centrum. Deze stad wordt in de Koran betiteld als 'Yathrib' en 'Medina'. Deze stad heeft een goede klimaat, een gunstige grond en zoet water wat zich niet heel diep in de grond bevindt.

Etnische structuur: Voordat de *hijra* plaatsvond waren er in Yathrib verscheidene soorten stammen aanwezig. Het ging hier om de joodse stammen; Qurayza, Qaynuqa en Nadir en de Arabische stammen Aws en Khazraj, die van oorsprong zuid-Arabieren waren. De overige stammen die zich in Yathrib bevonden, behoorden tot de stammen Khuza'a en 'Amaaliqa, die tevens slaven hadden met andere etnische achtergronden en in het bijzonder Iraniërs. Er wordt gezegd dat Yathrib tot aan de opkomst van de islam en dus voordat de Joodse en Arabische stammen daar gingen wonen, werd bewoond door de zogenaamde 'Amaaliqa. Nadat de 'Amaaliqa zich vervolgens hadden verspreid kwamen zij terecht in de steden Khaibar, Waadi al-Qura, Fadak en dus ook in Yathrib. Die verspreiding ging absoluut niet zonder slag of stoot. De Babylonische koning Babur bezette, in het begin van de zesde eeuw voor Christus, de stad Jeruzalem en nam zodoende alle Joden die zich daar op dat moment bevonden mee. Echter, enkele van hen wisten te vluchten en trokken uiteindelijk naar de Hidjaz regio. Daarbij, op het moment dat het christendom in Syrië werd verspreid en doordat de Syrische en Palestijnse Joden in de gaten werden gehouden door de Romeinen, zijn enkele van hen geëmigreerd naar de Hidjaz regio. De stammen Qurayza, Nadir en Qaynuqa, die zich later in Yathrib hebben gevestigd, waren van joodse komaf. De Joden die zich in de Hidjaz gebied gevestigd hadden, namen de tradities van de Arabische stammen vrij makkelijk over, waarna ze tevens Arabische namen gaven aan zichzelf. De Joodse en Arabische stammen leefden elk van hun in eigen wijken. Ook

wordt er beweerd dat de komst van de Joden naar Yathrib in verbinding staat met profeet Mozes.

Ondertussen emigreerden de zuid-Arabieren ofwel de leden van de stammen van de Qahtani, hoogstwaarschijnlijk in de tweede of derde eeuw naar Tihama waarna zij trokken naar het noorden. Dit had te maken met de Marib dam in Jemen, die op instorten stond. Sa'laba ibn Amr Muzaykiya en zijn zonen hebben zich ook gevestigd in Yathrib. Aws en Khazraj zijn de twee zonen van Haritha ibn Sa'laba. Hun moeder Qayla bint Jafna kreeg onder deze twee stammen de naam Banu Qayla waar zij, onder de Arabieren, mee bekend is geworden. Een van de substammen die behoorden tot de Aws waren: Awf ibn Malik, Umayya ibn Zayd, Abd al-Ashal en Zaura. De substammen van de Khazraj daarentegen zijn: Najjar, Saida, Amr ibn Awf, Dhurayk, Salima en Bayaza. Toen Aws en Khazraj zich hadden gevestigd in Yathrib, leefden zij een tijd samen met de Joden. In die tijd werden zij door de Joden op politieke, sociale en economische gebied sporadisch onderdrukt. Om deze reden hebben zij hun kennissen, beter bekend als de Gassanieden, om hulp gevraagd. De Gassanieden gingen hiermee akkoord, kwamen direct naar Yathrib en vermoordden de leider van de Joden in het jaar 492. Hierdoor raakte de Joden hun macht kwijt en werden de Aws en Khazraj superieur over Medina. Toen de Aws en Khazraj stammen hun onafhankelijkheid wisten te verkrijgen, vestigden zij zich in het centrale deel van de stad. Echter, meteen hierna probeerden de Joden, deze twee broederlijke stammen tegen elkaar op te zetten door oude rivaliteiten aan te wakkeren. Toen de Arabische stammen met elkaar in gevecht raakten, kozen de Joden kant.

Politieke structuur: De bevolking van Yathrib leidde een *hadari* leven, wat inhield dat zij een vaste verblijfsplaats hadden waarin zij hun leven leidden. Ook hadden zij Arabische tradities met betrekking tot het bestuur, de sociale, de culturele en de ethische gebieden. Alle stammen hadden een leider en eerwraak was wijdverspreid. Er was geen sprake van een centrale autoriteit. Met andere woorden, de stad had geen gemeenschappelijke bestuurder. De Arabische en Joodse stammen leefden onafhankelijk van elkaar in eigen wijken. Iedere gemeenschap leefde op een aantal kilometer afstand van elkaar en vormden op die manier allemaal een dorp. Bij tijd en wijle kregen de Arabische en Joodse stammen het onderling aan de stok met elkaar, wat wel eens leidde tot problemen. Op die manier kwam het ook wel eens voor, dat zij om verschillende politieke redenen een al-

liantie met elkaar sloten. De Arabische stammen gingen vervolgens, ieder op zijn eigen manier, een bondgenootschap aan met Joodse stammen. Dit deden de Joden bewust met als doel om de Arabische stammen op te hitsen tegen mekaar. De Aws stam vormde een alliantie met de Qurayza en Nadir stammen en de Khazraj stam vormde een alliantie met de Qaynuqa stam. Hoezeer de leiders van de Aws en de Khazraj stammen ook hebben geprobeerd om een koning voort te brengen, zijn zij hierin nooit geslaagd. Door de extreme concurrentie onder deze stamleiders, zorgden zij ervoor dat dit doel werd beschouwd als een onmogelijke horde. Hoewel ze hadden besloten om op een gezamenlijke manier, leiders te kiezen van beide stammen, mocht ook dit geen succes hebben in zijn voltooiing. Ze hadden een deal gemaakt waarin was afgesproken dat elke stam om het jaar het bestuur van de stad in handen zou krijgen. De bronnen waarvan wij gebruik hebben gemaakt, spreken het tegen dat de Dar an-Nadwa zowel in Yathrib als in Mekka heeft bestaan. Door de concurrentie die was ontstaan tussen de Aws en Khazraj stammen, zorgde dit ervoor dat zij geen raad, ook wel bekend als *mala'*, konden vormen. De pogingen om Abdullah ibn Ubay te kiezen als een gemeenschappelijke leider, lukte ook niet meer vanwege de emigratie van Mohammed naar Medina. Buiten de Aws en Khazraj stammen als geheel, was er voor de *hijra* duidelijk een andere belangrijke kracht aanwezig. Deze kon men vinden in de substammen Amr ibn Awf en Aws-Manat. Net als in Taif, kent ook deze stad geen afbakening door een wand of muur. De stammen hadden, buiten het feit dat zij zelf hun grenzen hadden vastgesteld, ook nog zeer sterke en vaste burchten [*ataam*, ev: *utum*]. Op het moment dat er gevaar dreigde, renden de mannen naar buiten om ten strijde te trekken. De vrouwen en kinderen daarentegen, werden op die momenten juist naar binnen gehaald. Er wordt beweerd dat er ruim tweehonderd van dit soort kastelen waren. Daarbij hadden de stammen ook een bezit in tuinen en landerijen. De stad bevond zich op een goede centrale plaats, van waaruit de islam zich makkelijk zou kunnen verspreiden.

Toen de Aws en Khazraj stammen het bestuur in handen hadden kregen, nadat ze dit van de Joden hadden afgepakt, kende deze periode maar weinig rust. Hoezeer deze twee stammen ook naasten van elkaar waren, toch raakten zij jarenlang met elkaar in oorlog. Deze vijandschap tussen de twee stammen duurde ruim 120 jaar, tot de komst van de islam. De eerste botsingen tussen hen ontstonden in de Sumayr oorlog. Vervolgens

ontstonden ook nog de Ka'b ibn Amr, Sarara, Khatib, Fari, de eerste Fijar, de tweede Fijar, Rubay en Buath oorlogen tussen deze twee stammen. De meest gewelddadige van al deze oorlogen was de Buath oorlog. Deze oorlog ontstond nadat een persoon van de Aws stam, iemand vermoordde die op dat moment aan het schuilen was bij de Khazraj. Dit eindigde uiteindelijk in een overwinning voor de Aws stam. Deze oorlog vond vijf jaar, vóór de emigratie van Mohammed naar Medina, plaats in de hiervoor genoemde stad. Deze voortdurende oorlogen, gevechten en strijden om het verkrijgen van de macht zorgde er voor dat de stad zijn inwendige kracht en macht verloor. Tevens zorgde deze vijandschap ervoor dat het leven in Medina ondragelijk werd. Ook hebben de Joden er zo nu en dan voor gezorgd dat de Aws en Khazraj stammen tegen elkaar werden opgezet. Dit deden zij door de geschillen uit het verleden aan te wakkeren. Om deze reden hebben beide stammen, met als doel om elkaar te treiteren, een alliantie gesloten met de Joden maar ook met andere Arabische stammen als de Mudhayna en Juhayna. Al deze botsingen waren steeds in het nadeel van de Aws stam. We kunnen, aan de hand van de vele oorlogen en gevechten, concluderen dat de Aws en Khazraj stammen niet uit waren op vrede en stabiliteit. Het was zelfs zo erg dat zij meer geneigd waren om oorlog en vijandschap te creëren, dan de Mekkanen.

De religieuze staat: We hebben hierboven al bericht over de aanwezigheid van het Jodendom in Medina. Daarnaast geloofde de Arabische stammen in het Heidendom en dus het polytheïsme. De stammen, Aws en Khazraj, hadden in de plaats al-Musallal, liggend aan de kust, een afgodsbeeld dat ze vereerden. Deze heette Manat. Het belangrijkste afgodsbeeld van de inwoners van Medina was dit beeld. De inwoners brachten offers aan dit beeld en zorgden ook voor cadeaus. Ze gaven hun kinderen namen als Abd al-Manat en Zaydmanat. Ook andere stammen vereerden Manat, maar de Aws en Khazraj stammen vereerden en respecteerden dit beeld het meest. Dit beeld bevond zich op een heilig verklaarde en lokale plaats en bestond tot slot uit een zwarte steen. De Khazraj stam en andere stammen, verrichten naast het vereren van Manat, ook nu hun taak met betrekking tot de bedevaart. Echter, De *sa'y*[lopen] taak tussen de gebergten van Safa en Marwa deden zij op hun beurt dan weer niet. Waar de Manat zich bevond, gingen zij in een zogenaamde *ihram*[toestand van zuiverheid wat nodig is om de bedevaart te mogen verrichten]. Nadat zij de bedevaart hadden ver-

richt, lieten zij zichzelf scheren voor het beeld Manat. Hierbij geloofden zij er ook in dat op die manier hun bedevaartsritueel gecompleteerd werd. Op deze plaats gingen zij vervolgens weer uit de *ihram*. Zij hadden naast het afgodsbeeld Manat nog een ander afgodsbeeld, genaamd al-Lat, dat zij vereerden. Naast deze afgodsbeelden, hadden de leden van een gezin ook nog familie-afgodsbeelden die zij vereerden. Er bevonden zich binnen Medina enorm veel andere afgodsbeelden die gemaakt waren van hout. Het is goed om op te merken dat de Arabische stammen, na verloop van tijd, in verwantschap waren geraakt met het Jodendom en bijgevolg beïnvloed waren door de ethische begrippen van de joden.

Ook valt op dat, naast hetgeen net allemaal is beschreven, Allah wordt genoemd en wordt gezien als de Schepper. Een van de oudste overleeveraars, Ibn Sa'd genaamd, vermeldde dat Abu al-Haytham en Asad ibn Zurara gedurende de *Jahiliyya* [onwetendheid] periode een enorme afkeer hadden naar afgodsbeelden. Zij vonden de verering van deze beelden afschuwelijk, hadden daarbij ook een grote antipathie jegens deze beelden en benadrukten vaak de eenheid van God. Bepaalde onderzoekers, die zich voornamelijk op deze bronnen baseren, noemen de twee hierboven genoemde mannen een Hanif.

Het christendom was overigens niet verspreid in Medina. Daarbij heeft Abu Amir al-Rahib, lid van de Aws stam, met zijn beïnvloeding door het christendom en Jodendom, geprobeerd om een nieuwe vorm te geven aan het polytheïsme. Hij hoopte hiermee, de moslims van de Banu Aws stam, naar zijn hand toe te kunnen zetten. Doordat hij deze activiteit realiseerde, kreeg hij de naam *fasiq*, beter bekend als zondaar, toebedeeld van profeet Mohammed. Ook gedurende moeilijke en ingewikkelde kwesties, waarin men niet tot een oplossing konden komen, valt op dat er regelmatig priesters zijn geraadpleegd door hen.

Sociale structuur: In het gebied waren er in groten getale huwelijken. Op het moment dat een man kwam te overlijden, kregen zowel zijn vrouw, dochter en alle andere kinderen geen erfenis. De erfenis kon alleen verkregen worden door een volwassen jongeman, die in staat was om een geweer vast te houden ten tijde van oorlog. Echter, wanneer een jongen nog niet rijp was voor deze erfenis, kregen de neefjes en de familieleden van vaderskant de erfenis. In dit opzicht kon een rijke familie, op het moment dat zij geen goede relatie hadden met de familie, diezelfde dag nog eindigen zon-

der geld of bezit. Zij konden dus in een staat van een bedelaar komen te verkeren. Naast de professionele zangers, die voornamelijk op feesten zongen, waren er ook professionele rouwers die op begrafenissen jammerden. Deze rouwers kwamen in groepsverband, waarna een enkele persoon kreten uitschreeuwde en daarna voor een korte tijd huilde. Op het moment dat het weer stil werd gingen de anderen door met rouwen. Er waren ook sprekers en dichters die in harmonie hun gedichten oplazen.

Economische toestand: Medina bevond zich al vanaf het begin op de noord-zuid handelsroute. Hier hielden de Joden zich bezig met landbouw, handel, juwelen, smeden, weven en de productie van wapens en landbouwwerktuigen. Als we dit iets meer concretiseren dan kunnen we stellen dat de Banu Qaynuqa zich naast de genoemde banen ook nog bezig hielden met het produceren en verkopen van juwelen. Ook kunnen we stellen dat de overige Joden zich bezig hielden met het houden van vee en de daarbij behorende handel. Ook de Arabische stammen hielden zich voornamelijk bezig met landbouw. Iedere familie was zelf verantwoordelijk voor zijn of haar grond. Zij werkten altijd zelf mee in de productie en betrokken hun kinderen hier ook bij. Indien nodig gebruikten zij hun slaven ook op deze landbouwgronden. Er waren ook mensen die zich bezig hielden met handel. Zij gingen naar de markten in Syrië met als doel om handel te kunnen drijven. Ze brachten tevens geïmporteerde goederen met zich mee naar de stad. De Nabateeërs gingen soms met hun karavananen naar Medina om vanuit daar levensmiddelen, granen en olijfolie te verkopen. Verschillende Arabische stammen, met name de nomaden, brachten hun goederen als kamelen, paarden, gom en waardevolle stenen mee naar de stad. Echter, zij hadden als doel om de meegebrachte goederen te ruilen voor andere benodigdheden. Er waren ook makelaars die contact zochten of soms al hadden met buitenlandse importeurs. De mensen die grond in bezit hadden hakten op hun beurt weer hout in de bossen om geld te verdienen. Vervolgens verkochten zij deze goederen in de verblijfplaatsen van mensen. Ze hadden daarbij ook dadeltuinen, waar Medina uiteindelijk mee bekend is geworden. Om deze reden was de dadellandbouw, toentertijd al enorm ontwikkeld. Er waren zelfs conserveringsmiddelen aanwezig om de dadels het gehele jaar door vers te houden. Hiermee voorkwamen ze dat de dadels begonnen te rotten. Er werden zelfs, door middel van dadels, alcoholische dranken gemaakt. Tevens werden er ook veel dadels geëxporteerd naar omliggende landen.

Naast de befaamde dadel landbouw, werd er ook tarwe en gerst verbouwd op de landerijen. Een van de meest voorkomende werkzaamheden waren: weven door zowel man als vrouw, maken van kleding, slachten, smeden, verkopen van voedingsmiddelen, timmeren, houthakken en het verkopen van parfum. Er was geen plaatselijke munteenheid, waardoor men dus gebruikt maakte van de Byzantijnse dinar en de dirham, afkomstig uit Iran. De dirham, stond qua waarde gelijk aan een tiende van een dinar.

Op het moment dat we het hebben over het aandeel van de moslims binnen Medina, gezien vanuit de periode voor de *hijra* en vanaf de eerste Aqaba-ontmoeting in 620 tot aan de *hijra* in 622, kunnen we concluderen dat het aantal moslims binnen de Aws en de Khazraj stammen enorm was toegenomen. Na het eerste Aqaba-verdrag, waarop Mus'ab ibn Umayr naar Medina werd gestuurd om daar de islam aan anderen te leren, bekeerde Sa'd ibn Muadh zich na een van de activiteiten tot de islam. De Abd al-Ashal stam daarentegen, wat een substam was van Banu Aws, werd in zijn geheel moslim. Een jaar voor het Aqaba-verdrag, toen Abu Salama begon met de emigratie uit Mekka naar Medina in samenhang met de moslims, zette deze emigratie zich daarna ook nog voort. Onze bronnen vermelden dat tijdens de emigratie van Mohammed, Abu Bakr, hun families, Ali, zijn moeder en buiten hen die in de gevangenis werden geplaatst of dusdanig ziek en moedeloos waren geworden dat zij niet konden emigreren, er geen enkele moslim meer was achtergebleven in Mekka.

Een deel van de metgezellen die emigreerden, verbleven bij een van de sterkste en drukste stammen, genaamd Amr ibn Awf. Deze viel onder een van de vijf substammen die toebehoorde aan de Banu Aws stam. Salim, de ex-slaaf van Abu Huzayfa, fungeerde voor de *hijra* van Mohammed, in Quba als imam. Op het moment dat Mohammed en Abu Bakr arriveerden in Quba, verbleven zij een tijd met de plaatselijke bewoners. Hierna werd al vrij snel de bekende Quba moskee gebouwd. Naast de Amr ibn Awf stam, was er nog een andere substam, genaamd Abd al-Shahl en enkele andere stammen van de Banu Aws stam, die de emigranten met open armen ontvingen. Banu Najjar en al-Harith ibn Khazraj zijn ook enkele substammen van de Banu Khazraj stam, die de moslims in die periode te gast hielden. Asad ibn Zurara van de Banu Najjar stam, heeft ook bijgedragen aan de activiteiten met betrekking tot de verspreiding van de islam. Hij heeft hierbij zelfs Mus'ab ibn Umayr geholpen. In de bronnen wordt ook duidelijk weer-

gegeven dat Asad ibn Zurara en Mus'ab ibn Umayr, meermaals gezamenlijk hebben gebeden en tevens het vrijdaggebed samen hebben geleid. Dit speelde zich af in de moskee die hij zelf heeft laten bouwen in Medina.¹²

3. Het begin van de institutionalisering proces

a. De moskee van de profeet en alle overige moskeeën in zijn tijdperk

De moskee van de profeet en alle andere moskeeën in de periode van de profeet, waren een van de belangrijkste elementen die voor de eenheid en saamhorigheid tussen de moslims in Medina heeft gezorgd. De belangrijkste moskee is de Masjid al-Nabawi, ook wel de moskee van de profeet genoemd. Mohammed besloot om een moskee te laten bouwen waar zijn kameel neerknielde. Toen Mohammed dit stukje grond wilde gebruiken voor de bouw van de moskee, werden op dat stuk grond door de inwoners van Medina dadel te drogen gelegd. Maar ze wilden dit stukje grond meteen kosteloos aan Mohammed geven. Echter, Mohammed ging hier niet mee akkoord. Abu Bakr betaalde de waarde van het stuk grond, wat tien dinar bedroeg.¹³

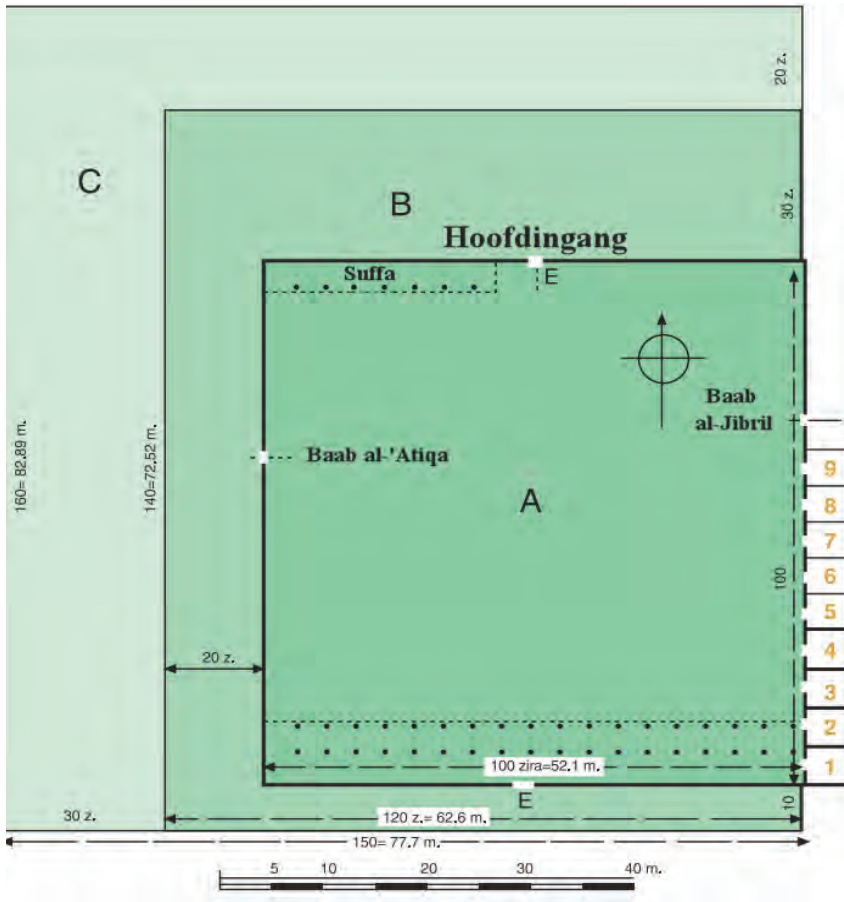
De grond werd eerst genivelleerd voordat er hier werd gebouwd. De dadelbomen die zich hier bevonden werden omgehakt, de begraafplaatsen werden naar een andere plaats overgebracht en de gaten en andere mankementen werden eerst rechtgezet. In het fundament van het gebouw en de onderkant ervan werd er steen gebruikt en voor de bovenkanten werd er adobe gebruikt. De oude dadelbomen die op deze grond stonden, werden als zuil geplaatst voor de *qibla*[gebedsrichting] van de moskee en hierop werd er van de dadelboomtakken en bladeren, een dak gemaakt. Voor de bouw van deze moskee hebben Mohammed, zijn metgezellen en de *Ansaar*[helpers] zeer effectief gewerkt.

De *qibla* van de Masjid an-Nabawi was in het begin richting Jeruzalem gebouwd en deze moskee had drie deuren. De eerste deur(*Baab al-Salaam*) was in het zuiden, wat nu de kant is van de *qibla*. De tweede deur(*Baab al-Jibril*) was richting het oosten gebouwd. Mohammed gebruikte deze deur. De derde deur(*Baab al-'Atiqa*) was richting het westen gebouwd. Er was aan de zuidkant een muur en een portiek wat voor schaduw zorgde, genaamd *Suffa*. Toen de kant van de *qibla* veranderde van Jeruzalem naar de

¹² Medina voor de komst van de islam, zie: Eyüp Sabri Pasa, *Mir'ât-i Medîne*, Istanbul 1304, p. 293; Corci Zeydan, *el-Arab*, p. 280-282; Fr. Buhl, "Medîne", IA, VII, 459-471; Cevad Ali, IV, 128-142; Neset Çagatay, p. 94-98.

¹³ Ibn Sa'd, I, 239-241; Ibn Sayyid an-Nas I, 316.

Ka'ba(Mekka), werd de deur die zich aan de zuidkant bevond gesloten en werd er in het noorden van deze moskee een nieuwe deur geopend met dezelfde naam. Er is niets veranderd aan de andere deuren. De *Suffa* werd verplaatst van het zuiden naar het noorden. In het nieuwe ontwerp, werd voor de entree in het zuiden twee rijen palmboomstammen geplaatst met daarop de takken van de boom. Vervolgens werd dit afgebakend met zand en zodoende werd het dak bedekt. Het dak lag zo laag, dat men er met zijn handen bij kon. In het begin werd er dunne zand geplaatst in de moskee.¹⁴

AL-MASJID AL-NABAWI IN KAART

- A. De vorm na verandering van de gebedsrichting.
- B. De verbreding in de tijd van Umar (17/638).
- C. De verbreding in de tijd van Uthman (24/644).
- D. 1-9, kamers van profeet Mohammed.

¹⁴ Nusret Çam, *Islam'da Sanat Resim ve Mimari*, Ankara 1994, p. 153.

Mohammed gaf zijn preken en advies in de beginperiode door te leunen op een palmboomstam (dadelboom). Toen de gemeenschap groter werd, hij heel lang moest staan tijdens zijn preek en dit vermoeiend werd, werd er een *minbar* [preekstoel] geplaatst. Deze *minbar* bestond uit drie treden, waarvan een tree voor het zitten was.¹⁵ Wanneer Mohammed predikte en op de *minbar* plaatsnam, zat hij op de derde tree en zette zijn voeten op de tweede tree. Mohammed leidde het gebed vanuit de kant van de *qibla* in de moskee. In hedendaagse begrippen en zoals we de *minbar* nu kennen, is de eerste *mihrab* [gebedsnis] die uitgehold is, gemaakt in de periode van Umar ibn Abd al-Aziz die gouverneur was van Medina.

Toen de bouw van Masjid an-Nabawi klaar was, vertrok Mohammed uit het huis van Abu Ayyub, waar hij tijdelijk verbleef. Hij ging naar het gebouw naast de moskee, dat gemaakt was voor familieleden en verbleef daar. Er wordt gezegd dat dit gebouw twee kamers had, waarvan de profeet er een gaf aan zijn vrouw die na Khadija kwam, genaamd Sawda en de andere aan Aisha. Toen het aantal huwelijken van de profeet steeg, werden er nieuwe kamers bij gebouwd en werden dit totaal negen kamers. De deuropeningen van deze kamers, werden met een kleed of gordijnenstof dichtgemaakt. De muren van Mohammeds kamers zijn gebouwd met adobe en de bovenkant is met palmboomtakken en bladeren dichtgemaakt. Buiten deze kamers om, wordt er nog gesproken over een andere kamer die ook wel *Mashruba*, *Shurfa* of *Hizana* worden genoemd. Deze kamers werden gebruikt voor levensmiddelen, wapens en spullen die voor de staatskas [*Bayt al-Mal*] dienden. De genen die de taak had om hiervoor te moeten zorgen en te waken, was Bilal al-Habashi.

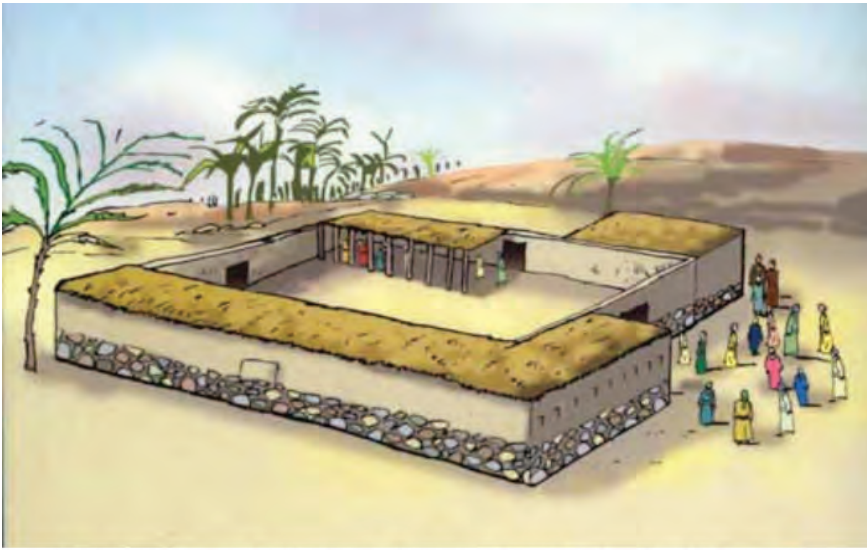
Ondertussen stuurde Mohammed, Abu Rafi en Zayd ibn Harith om zijn familieleden uit Mekka naar Medina te brengen. Zij brachten Mohammeds vrouw Sawda en hun twee dochters Fatima en Umm Khultum naar Medina. Abu al-As ibn Rabi, die op dat moment nog een *mushrik* was en zijn dochter Zaynab waren niet meegaan. Rukiyyah daarentegen, was al eerder met haar man Uthman naar Medina geëmigreerd. Ondertussen heeft Zayd meteen zijn vrouw Umm Ayman en hun zoon Usama met zich meegenomen. Zij zijn met ze allen, inclusief de familieleden van Abu Bakr, zijn zoon Abdullah, zijn vrouw Umm Ruman en hun dochters Asma en Aisha naar

¹⁵ Ibn Sa'd, I, 349.

Medina gekomen. De inwoners van Mekka hebben het hun niet moeilijk gemaakt om te vertrekken.¹⁶

De functie van de Masjid an-Nabawi, was ten eerste een lokale gebedsruimte; het was de plek waar moslims vijf keer per dag en op de vrijdagen bij een kwamen om gezamenlijk te bidden. Men kan het vijf maal daagse gebed overal wel bidden. Echter, Mohammed gaf aan dat de beloning voor een gebed die gezamenlijk wordt gebeden meer is. De metgezellen hebben hierdoor zijn uitnodiging en advies gevolgd.

Een illustratie van de Masjid an-Nabawi in de tijd van profeet Mohammed

Naast dat de Masjid an-Nabawi een lokale gebedsruimte is, was het ook een plaats waar, Mohammed praatte en predikte, waar de militaire zaken werden onderhandeld, waar de ambassadeurs werden aangesteld, waar soms gerechtszaken werden gehouden en waar folklorevoorstellingen werden georganiseerd. De Masjid an-Nabawi werd daarbij ook gebruikt als een studeer- en leerplaats. Wanneer Mohammed na het gebed in de moskee bleef zitten werden de metgezellen meteen een publiek voor hem, door voor hem te gaan zitten. Mohammed predikte daar, gaf advies en nodigde mensen uit om God te gehoorzamen. Daarbij gaf hij advies aan mensen over zaken in het dagelijkse leven en kletste met de mensen. “De Masjid

¹⁶ Belazūri, I, 269-270; Ibn Sayyid an-Nas, I, 315-316; Makrīzī, p. 49.

an-Nabawi heeft in feite het Koranvers waarin “Lees in de naam van jouw Heer” wordt bevolen, in acht genomen en technisch gezien gezorgd voor de verwezenlijking van een luisterwetenschap”.¹⁷ De opleiding en training van moslims had een zeer belangrijke functie. Dit zorgde er niet alleen voor dat zij geopenbaarde verzen leerden en aan anderen overdroegen, maar het zorgde ook voor de vereniging en broederschap van de moslims. In de periode van Mohammed, werd de Masjid an-Nabawi ook gebruikt om de militaire zaken te bespreken. Aanvallen en chantages die van buiten af kwamen en hoe dezen voorkomen dienden te worden genomen, werden hier allemaal besproken. Vervolgens werd er bepaald welke maatregelen zij zouden treffen. Wanneer Mohammed een militaire expeditie regelde, dan liet hij de commandant die de militairen zou begeleiden, komen naar de moskee en informeerde hem over zijn taken. Wanneer de commandanten van zo een militaire groep terugkeerden van hun veldtocht, dan kwam hij weer hier en vertelde over de gebeurtenissen die plaats vonden. Als hij zelf de militaire expeditie leidde, dan bad hij eerst in de moskee, trok hij zijn harnas aan en stapte op zijn paard. Over het algemeen werd dit door anderen voor hem klaar gemaakt, brachten zij het voor de deur en daarna vertrok hij. Wanneer hij terugkwam van een veldtocht, ging hij als eerst naar de moskee om te bidden en vervolgens evalueerden ze alle gebeurtenissen.

De soldaten die in een oorlogstrijd gewond raakten, werden in tenten die naast de moskee werden gezet, behandeld. Zo is Sa’d ibn Muadh tijdens de slag van al-Khandaq gewond geraakt en behandeld door een vrouw genaamd Rufayda van de Aslam stam in een tent. Echter, was hij er zo slecht aan toe dat hij overleed aan zijn verwondingen. Indien nodig, was de Masjid an-Nabawi ook een ruimte waar de gevangengenomen personen, in oorlogstijd daar gevangen werden gehouden. Ook werd het gebruikt als de plaats waar ambassadeurs werden aangesteld. Vanaf 5/626 tot aan het jaar 11/632, kwamen er groepen naar Medina uit verschillende Arabische gebieden en dit werden er steeds meer vanaf 9/630.

De meeste van hen kwamen om te laten weten dat hun stam moslim is geworden, om verdragen af te sluiten of om kennis op te doen over de islam. Mohammed accepteerde de ambassadeurs in de Masjid an-Nabawi voor een zuil, genaamd ‘de zuil van de delegaties’ [*Ustuwana al-Wufud*]. Voor juridische en gerechtelijke zaken, werd de moskee in de tijd van Mo-

¹⁷ Ali Izzetbegović, *Dogu ve Bati Arasinda Islam*, ver. Salih Saban, Istanbul 1993, p. 243.

hammed ook gebruikt als een rechtbank en plaats voor hoorzittingen, omdat het niet alleen een vaste ruimte was. De moskee werd gebruikt voor meerdere zaken. Feitelijk, overal waar Mohammed zich bevond, of het nou de markt, stad, een tent die dient als verblijfplaats, werd geschikt bevonden voor dit soort zaken. Echter, hij heeft verschillende(rechts)zaken gezien en beslissingen gevormd. Van tijd tot tijd, diende de Masjid an-Nabawi ook als een plek waar er gevechtstoneelstukken werden gehouden. Een keer had Mohammed samen met zijn vrouw Aisha hier een toneelstuk gezien, die werd gespeeld door de Abessijnen. Mohammed nam de aalmoezen aan in deze moskee. Uit verschillende gebieden werden de *jizya* en *zakaat* verzameld in deze moskee en vanuit dezelfde plaats verdeeld aan de behoeftige.¹⁸

Er waren in het eerste jaar van de emigratie meerdere moskeeën in Medina gebouwd, buiten de Masjid an-Nabawi om. De meeste hebben de namen van de stammen en sommige werden vernoemd naar de plaats waarin zij zich bevonden. Ook komt het voor dat de moskeeën verschillende namen hebben gekregen, een voorbeeld hiervan is de moskee met twee *qibla's* waardoor de moskee Masjid al-Qiblatayn werd genoemd.¹⁹ De moskee die deze naam heeft gekregen wegens een verandering, behoort tot de Banu Salima van de Banu Khazraj stam. Mohammed bad na zijn *hijra* nog zestien of zeventien maanden richting Jeruzalem. In het tweede jaar van de *hijra*, toen Mohammed met zijn metgezellen aan het bidden was in de moskee van Banu Salima, werd er een nieuwe vers geopenbaard over de verandering van de *qibla*. Hierop heeft Mohammed de gebedsrichting veranderd in de richting van Mekka. Omdat Mohammed dus in twee verschillende richtingen heeft gebeden in deze moskee, heeft deze moskee de naam de moskee met twee *qibla's* gekregen. Ook is er overgeleverd, dat Mohammed in de Masjid an-Nabawi was toen dit vers over het veranderen van de *qibla* werd geopenbaard. Buiten deze moskee met twee *qibla's*, zijn er meerdere moskeeën gebouwd in de periode dat Mohammed in Medina was. Bijvoorbeeld door de Banu Abd al-Ashal, een substam van de Banu Aws, de 'Banu

¹⁸ In de klassieke islamitische periode had een moskee functies als een religieuze, politieke, sociale, onderwijzende instelling en met de verloop der jaren of zelfs eeuwen is dit buiten religieuze diensten om, voor de andere functies andere instellingen erbij gezet om dit voort te zetten. Een voorbeeld uit de periode van de Seldjoeken is dat zij het onderwijs systeem in een *madrasa* [educatie instelling] voort zetten. Deze praktijk zorgde voor een stijging van de moslim aantallen en is een ontwikkeling wat verschilt per plaats en periode.

¹⁹ Ibn Sa'd, I, 241-244; Belâzûrî, I, 271.

Abd al-Ashal Masjid'; door Banu Harith, wat ook een substam is van de Banu Aws stam, de 'Banu Harith Masjid'; Banu Dhurayk, Banu Amr ibn Mabsul, Banu Saida, Banu Ubayd, Ratij, Ghifar, Aslam, Juhayna, Banu Mazin, Banu Adiy, Banu Bayaza, Banu al-Harith, Banu Haram en Banu Waqi zijn enkele stammen die ook moskeeën hebben gebouwd in Medina.

De moslims verrichtte hun vijfmaal daagse gebeden in al deze moskeeën, maar kwamen voor het vrijdagsgesbed naar de Masjid an-Nabawi moskee.²⁰

Buiten deze moskeeën om zijn er buiten Medina ook nog moskeeën gebouwd, genaamd; Juwasa, Banu Mustaliq, Banu Sa'd ibn Bakr, Banu Jadhima en Bajila. Ook in Taif en Yamama waren er moskeeën. Daarbij werden tijdens de militaire expedities ook vele moskeeën gebouwd, waarvan de namen van deze moskeeën gevonden kunnen worden in onze bronnenlijst.²¹

b. Suffa

Suffa is een kamer aan de achterkant van de Masjid al-Nabawi die bedekt was met takken van de dadelpalm. Deze was bedoeld voor moslims die arm, wees of geen onderdak hadden. De mensen die hier verbleven worden de *Ahl al-Suffa* of *Ashab al-Suffa* genoemd. De *Ahl al-Suffa* bestond uit; emigranten die niemand hebben, alleenstaanden, mensen van Arabische stammen die moslim zijn geworden en zijn geëmigreerd naar Medina en metgezellen die hier kennis wilden opdoen. Dit waren vaak mensen die arm waren. Mohammed nam de verantwoordelijkheid op zich met betrekking tot het eten, drinken en andere benodigdheden voor deze metgezellen die in deze *Suffa* verbleven. Sommige liefdadige metgezellen nodigden op advies van Mohammed een of twee mensen uit en zorgden voor hun eten en verblijf. Mohammed stimuleerde en nodigde vooral de rijke moslims uit, om dit te doen. De *Ansaar* brachten hun dadelpalmen naar de Masjid an-Nabawi. Uit deze *Suffa* metgezellen, waren er verschillende personen die op verschillende plaatsen werkten.²²

Buiten Mohammed om waren er ook andere docenten die konden lezen, schrijven en daarbij Koran onderwijs gaven aan de personen die naar

²⁰ Belâzûrî, I, 273.

²¹ Ibn Abdilber, Dürer, p. 88; Ahmed Güner, "Asr-i Saadette Camiler/Mescitler ve Fonksiyonlari", *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette Islâm*, IV, 254-226.

²² Belâzûrî, I, 272-273.

een *Suffa* kwamen. Ubada ibn Thamit is een van hen. Het voornaamste doel van de leerlingen die zich hier verzamelden, was het leren van de Koran. Zij behandelden overdag de Koranverzen en 's avonds hielden zij zich bezig met de wetenschap en kennis van de verzamelingen. Om deze reden werden zeventig van hen, *Qurra* genoemd. Mohammed koos uit de *Suffa* metgezellen voor de vaststelling van commissies die buiten Medina zouden reizen voor diplomatieke doeleinden, of om deel te nemen aan het leger, of om de boodschap van de islam over te brengen.²³

c. Een nieuw systeem van broederschap

Een belangrijk gebeuren voor de islamitische samenleving, is het nieuwe systeem van broederschap opgezet tussen de emigranten en de *Ansaar*[helpers]. Voordat we hier verder op in gaan, is het verstandig om kort even wat te vertellen over dit nieuwe broederschapssysteem die de islam heeft gebracht en ontwikkeld. Toen Mohammed voor het eerst begon te prediken over de islam, vermeldde hij al dat binnen de islam waarbij wie zich ook maar bekeert tot de islam, het niet uitmaakte van welke afkomst, stam, lijn of land een persoon komt. Zij zijn allemaal gelijkwaardig aan elkaar en in plaats van een stammenbroederschap kwam daar de moslimbroederschap voor in de plaats. Enerzijds was Mohammed bezig met het prediken van het geloof en eenheid in God en anderzijds creëerde hij een broederschap en zei dat iedereen die voor deze religie koos een broeder is van de gemeenschap. Met dit systeem was er geen verschil meer tussen een Abessijnse slaaf en een vooraanstaande persoon van de Quraish stam.

De oudste bronnen over de islamitische geschiedenis vermelden dat Mohammed heeft gezorgd voor een verbroedering van moslims; de eerste keer was in Mekka voor de *hijra* en de tweede keer was na de *hijra*, in Medina. Een opvallend gebeurtenis in Mekka tijdens deze verbroedering [*al-Muahatta*] was dat moslims die behoorden tot de Quraish stam, verkondigden dat sommige ex-slaven hun broeders waren, wat een enorm belangrijk gebeuren was. Als men de bronnen over dit onderwerp even doorneemt ziet men dat deze leden van de Quraish, ex-slaven als hun broeders hebben uitgeroepen; dat de ex-slaaf van Mohammed genaamd Zayd ibn Harith verbroederde met Hamza, Abu Huzayfa's ex-slaaf Salim verbroederde

²³ Voor meer informatie over Suffe's zie: Akif Kötten, "Asr-i Saadette Suffa Ashabi", *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette Islâm*, IV, 381-416.

met Abu Ubayda en Abu Bakr's ex-slaaf Bilal al-Habashi verbroederde met Ubayda ibn Harith.²⁴

De moslims hebben zich dit nieuwe verbroedingssysteem [*muahat*] in een korte tijd eigen gemaakt. Door deze verbroeding, hebben de moslims de ex-slaven in een korte tijd opgenomen in hun gemeenschap. Dus de moslims verbraken de relaties met hun *mushrik* stam en familieleden waarna zij een relatie aangingen met mensen met wie zij geen bloedverbintenis hebben, behoorden tot een andere stam of land. Het maak in deze niet uit of het om een slaaf ging of juist niet. Zij gingen zowel een materiële als een morele relatie met elkaar aan. Bovendien heeft Abu Bakr in de eerste jaren van de islam slaven bevrijd waarmee hij geen enkele bloedband had, zonder enige verwachting, maar puur omdat zij moslim waren geworden. Hij betaalde grote bedragen om hun vrijheid te geven.

De mensen die zijn geëmigreerd van Mekka naar Medina, zijn personen die met elkaar zijn verbonden en zien elkaar als broeders. Hier komen we op de Aws en Khazraj stammen uit Medina en hoe zij zijn veranderd in de *Ansaar*. In de pre-islamitische tijd, waren zij stammen die met elkaar jaren lang in oorlog zijn geweest, hoewel zij van dezelfde vader afstammen. De misverstanden en het niet met elkaar kunnen omgaan duurde tot Mohammed emigreerde naar Medina. De inwoners van Medina die de islam accepteerden na de eerste *Aqaba*-ontmoeting laten de vijandschap tussen de Banu Aws en Khazraj en hun verwachtingen van Mohammed als volgt weten: "Onze mensen zijn vanwege burgeroorlogen in een slechte toestand. God zal nu misschien dankzij jullie, onze mensen van oorlogen en deze rommelige toestand redden en hen verenigen".²⁵

De eerwraak tussen de Banu Aws en Khazraj had zo een verschrikkelijke omvang bereikt, dat beide stammen uit de geschiedenis gewist zouden worden. Dit onderwerp wordt in de Koran als volgt beschreven: "... Denkt aan Gods genade aan jullie toen jullie vijanden waren en Hij jullie harten tot elkaar bracht en jullie door Zijn genade broeders werden; toen jullie op de rand van de groeve van het vuur waren en Hij jullie ervan redde. ...".²⁶ God laat de toestand van de Banu Aws en Khazraj, voordat zij moslim werden, weten en vergelijkt de toestand waarin zij zich verkeerden als een vuurplaats en brandkuil. De mensen die zich op de rand bevinden van

²⁴ Ibn Habib, Muhabber, p. 70; Ibn Abdilber, Dürer, p. 92; Ibn Sayyid an-Nas, I, 321.

²⁵ Ibn Hisham, I, 429.

²⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 103.

een brandkuil, staan tegenover de mogelijkheid om volledig te verdwijnen. Zo waren de stammen Aws en Khazraj ook tegen elkaar; ze laaiden het vuur op tegen elkaar, ze gingen enorm tekeer tegen elkaar en hadden enorme haatgevoelens naar elkaar toe. Op het moment dat ze volledig uitgeroeid zouden worden doordat de stammen elkaar vermoordden, stuurde God zijn gids via de islam en werden zij weer broeders van elkaar en redde hen dus op deze manier. De Aws en Khazraj stammen waren nu met elkaar verbonden en waren nu in een constante race om de islam te accepteren. Onder de paraplu van de islam en de hieruit voortkomende kracht om te verenigen, kregen zij de naam *Ansaar* en werden zij een eervolle deel van de islam.

De tijd was aangebroken om de emigranten met de *Ansaar* te verbroederen. Halverwege het eerste jaar van de *hijra*, heeft Mohammed in het huis van Anas ibn Malik (volgens een andere overlevering in Masjid al-Nabawi) hen verzameld en hen twee aan twee verbroederd. Hij vertelde over de verantwoordelijkheid van dit systeem aan beide partijen. Er wordt vermeld dat de mensen die zijn verbroederd bestaan uit 45, 50, 90 of zelfs 100 personen en er is zelfs overgeleverd dat er geen enkele emigrant meer over was die niet met een *Ansaar* verbroederde.²⁷ De lijst met verbroedering is enorm groot en is uitgebreid overgeleverd. Wij willen slechts enkele voorbeelden geven, omdat de lijst zo lang is. Enkele personen die zijn verbroederd zijn:

Abu Bakr met Harija ibn Zayd,
 Abdullah ibn Mas'ud met Muadh ibn Jabal,
 Mus'ab ibn Umayr met Ka'b ibn Malik...²⁸

We willen daarbij vermelden dat deze verbroederingen niet per toeval zijn gekozen; maar Mohammed had in de eerste zes maanden na de *hijra* alle moslims leren kennen, door hun situaties in de gaten te houden en om in iedere tweetal gemeenschappelijke punten te vinden.²⁹

Het doel van Mohammed met dit systeem van verbroedering was, het verlenen van materiële en morele steun voor de emigranten die al hun bezittingen in Mekka hadden achtergelaten. Zij waren daar opgegroeid, omwille van hun geloof, steunen hij de emigranten door middel van het de-

²⁷ Belazūri, I, 271.

²⁸ Ibn Hisham, I, 504-507; Ibn Sa'd, I, 238-239; Ibn Abdilber, Dürer, p. 88-92; Ibn Sayyid an-Nas, I, 321-326; Makrizi, p. 49-50.

²⁹ Zebidi, VII, 73-78.

len van alle middelen waarover de anderen beschikten, alsook hun huizen, om zo hun lasten te verminderen en om het gevoel van ontheemd zijn weg te werken. Dit omdat zij hun huizen moesten verlaten en Mohammed wilde hun opnieuw hier thuis laten voelen. Een ander doel van deze activiteit zorgde er ook voor dat de emigranten en *Ansaar* elkaar beter leerden kennen. Op deze manier konden zij elkaar als hun eigen broers en zussen zien, hun kennis en ervaringen met elkaar delen en samenwerken en produceren. De vrijgevigheid van de inwoners van Medina gingen zelfs zo ver, dat zij hun eigendomsrechten en hun tuinen van dadelpalmen deelden. Echter, vond Mohammed dit niet gepast. Hij besloot dat zij samen moesten werken, zodat ze gemeenschappelijk over de oogsten konden beschikken. De mensen die waren verbroederd, konden nu ook elkaars erfgenamen worden. Dit gebeuren en de bepaling van het erfrecht is na de slag bij Badr ingevoerd, omdat er toen een Koranvers hierover is geopenbaard.³⁰ Dit systeem van broederschap, heeft het *hijf*-systeem afgeschaft uit de *Jahiliyya* periode en werd dus vervangen door de islamitische broederschap. Echter, Mohammed keurde de *hijf*-overeenkomsten in de *Jahiliyya* periode wel goed, omdat het toen werd gedaan om onrecht te voorkomen en met als doel om de samenwerking te stimuleren. Wel is het zo dat er in de islamitische periode en met name na de *hijra*, door de broederschap tussen moslims en de samenwerking tussen hen, de *hijf*-overeenkomsten nietig werden verklaard, omdat het niet meer nodig was. Dankzij dit systeem konden de emigranten in Medina zich beter en sneller aanpassen en werd hun leven aangenaamer. De financiële steun en het partnerschap tussen hen was slechts een onderdeel hiervan. De kwestie ging niet alleen om financiële steun; als dat zo was, dan zou Mohammed financiële hulp eisen van de *Ansaar* voor hen en zij zouden dit met liefde gedaan hebben. Maar met dit systeem werd de financiële kwestie, ondersteund met een broederschap. Het zorgde voor een gemeenschappelijke identiteit tussen de emigranten en de *Ansaar* en zorgde voor een gemeenschappelijke mentaliteit. Ze creëerden een gemeenschap die uit een eenheid bestond, enerzijds tegen de joden en *munafikeen*[huichelaars] en anderzijds tegen de Arabische *mushrikeen* stammen. Dit heeft zich later uitgebreid, waarin alle *mu'mineen*[gelovigen] werden opgenomen en heeft zich gevormd in een algemeen moslimbroederschap.

³⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anfaal 75.

We moeten dit systeem van broederschap nog even beoordelen uit de visie van mensenrechten. Mohammed heeft in zijn activiteiten altijd de rechten van een mens beschermd wat betreft, hun leven en bezittingen en heeft dit als persoon nageleefd. Hij heeft in zijn vaarwel-*khutba* [preek] al deze punten over mensenrechten wederom benoemd. We zien nu dat Mohammed naast mensenrechten ook nog rechten over broederschap heeft gebracht. Hij beval: “O dienaren van Allah, wees broeders van elkaar”. Dit is een nog verdergaand recht dan alleen mensenrechten, want in een broederschap betreft het niet alleen het mensenrecht, maar komen ook de toewijding en het gevoel ter sprake.

Na de *hijra* maakte Mohammed een vestigingsplan voor de emigranten om hen te vestigen in Medina. De *Ansaar* wilden het overschot aan grond aan de emigranten schenken, maar gaven dit aan Mohammed. Indien Mohammed het zou willen, zouden zij ook hun huizen geven. Echter Mohammed zei: “Zie het profijt van uw huis” en ging hier niet mee akkoord en op de gronden die geen eigenaar hadden en die door de *Ansaar* werden gegeven, plaatste hij de emigranten. Hij wees bepaalde plaatsen aan deze stammen en personen toe. In het werk van de oudste geschiedenis schrijver Ibn Sa’d, worden de plaatsen, gronden en dadelbomen die Mohammed, aan Abd ar-Rahman ibn Awf, Abu Bakr, Talha ibn Ubaydullah, Abu Salama, Zubayr ibn Awwam en Arqam ibn Abu al-Arqam heeft toegewezen gedetailleerd beschreven.³¹ Op plaatsen waar er geen huis gebouwd kon worden in Quba, verbleven de emigranten in de huizen waar ze gast waren. De moslims uit Medina waren met elkaar in de race om emigranten te mogen ontvangen bij hun thuis.³²

d. Ervaring van co-existentie

Zoals eerder is vermeld was er op het moment toen Mohammed emigreerde naar Medina, er in deze stad geen overheidsinstantie, die de hele bevolking bevatte. Iedere stam zorgde voor een eenheid onder hen zelf. Mohammed heeft na het broederschapssysteem opgesteld te hebben onder moslims, hiermee een eenheid weten te creëren. Hij heeft een politieke en sociale structuur aangebracht onder moslims, niet-Arabische moslims en joden, wat nog nooit eerder in de geschiedenis van Medina heeft plaats ge-

³¹ Ibn Sa’d, III, 126, 174, 216, 244.

³² Belazûri, I, 270.

vonden. Deze structuur was een verbond van verschillende groepen, etnische achtergronden, verschillende godsdiensten en federaties. Deze poging had allereerst als doel om de bevolking met elkaar in vrede en veiligheid te kunnen laten leven. Allereerst moest de veiligheid van de moslims in Medina gewaarborgd worden. Dit was voor zowel de toekomst van de islam als de moslims een belangrijk gebeuren. Want de *mushrikeen* uit Mekka zochten een kans om Medina aan te vallen.

Buiten de moslims om, hadden ook de joden en de *mushrikeen* Arabieren een belangrijke rol in Medina. De Joden waren in zowel bezittingen als het aantal inwoners geen kleine minderheid, waardoor men hen niet kon onderschatten.

Mohammed deed in het begin geen poging om de joden en de *mushrikeen* Arabieren uit de stad te verjagen of om een vijandigheid tegen hen te koesteren. Integendeel, hij probeerde met hen een verdrag te sluiten. Hiermee zou hij, als er een aanval van buiten tegen Medina zou plaatsvinden, voorkomen dat de joden en *mushrikeen* een gevaar zouden vormen. Daarbij zouden zij op deze manier allen samen de stad kunnen beschermen. Dit is was in zowel politieke als militaire opzicht noodzakelijk was.

Mohammed overtuigde de moslims en de inwoners van Mekka, inclusief de joden en andere groepen, om de stad om te vormen tot een staat. Om dit te kunnen bewerkstelligen werd iedereen verzameld in het huis van Anas ibn Malik. Zij die aan deze vergadering deelnamen, besloten om een nieuw systeem aan te brengen in de bevolking van Medina en de huidige structuur te reorganiseren. De relaties met zichzelf en met vreemden/buitenlanders, administratieve en gerechtelijke structuren, de vrijheid van ieders godsdienst en geweten, en hun rechten en plichten, hebben zij vastgesteld in een document. Dit document kan gezien worden als een overeenkomst, hoewel deze anders is in vorm dan de hedendaagse grondwet, was het in essentie wel een grondwet. Dit document, kan in zijn geheel in onze hoofdbronnen gevonden worden. De namen *Kitaab*, *Sahifa*, *Mithaq*, en *Al-Muwadea* verwijzen naar een document, dat slaat op vrede. Dit document wordt in onze tijd ook wel 'de constitutie van Medina', 'het verdrag van Medina', 'het document van Medina' en 'het contract van Medina' genoemd. Sinds de negentiende eeuw tot aan vandaag de dag, is dit door verschillende onderzoekers behandeld en onderzocht.

Enkele punten die door de onderzoekers zijn onderzocht en in 47 of 52 punten zijn gekwalificeerd, zijn:

“Dit is een *kitaab*(document) van profeet Mohammed, dat uitgevaardigd is aan alle gelovigen van de Quraish en Yathrib en moslims, en voor hen die volgden(later aansloten) en voor hen die samen met hen de *jihad* deden.

*Dus zij vormen, anders dan andere mensen, een eigen gemeenschap [*ummah*].

*De emigranten van de Quraish stam zullen bloedgeld(boete voor moord in plaats van bloedwraak) blijven betalen, in overeenstemming met hun huidige gewoonten; zij zullen hun gevangenen vrijkopen met de erkende principes van een gelovige door middel van vriendelijkheid en rechtvaardigheid.

* De gelovigen zullen onderling elkaar niet in een lastige financiële staat laten, maar zullen op basis van goede principes elkander helpen bij het betalen van losgeld, bloedgeld of andere geld wat nodig is.

*De gelovigen zullen zich gezamenlijk verzetten tegen iedere persoon, al is het een zoon van hen, die in opstand komt, door middel van geweld wat wil verwerven, of onheil onder de gelovigen wil verspreiden.

* De gelovigen die beschikken over *tawqa*[godsvrees] zullen zich op het goede en juiste pad bevinden.

* Wanneer iemand onder u verschilt over iets, zal het geschil worden voorgelegd aan Allah en de profeet Mohammed.

* De joden moeten net als alle andere gelovigen, wanneer er sprake is van een oorlog, hun gasten blijven ontvangen.

* De joden en de moslims zullen de kosten voor een oorlog samen financieren.

* Zij die met dit *Sahifa*[document] worden aangesproken, inclusief de vallei van Yathrib, vallen onder het heilige gebied.

* Zij(de moslims en de joden) zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het verdedigen van Medina tegen iedere aanval van buitenaf.

Dit document was zowel gericht op de religieuze samenleving, als op de politieke samenleving in Medina. Al in het eerste artikel zien we dat de gemeenschap van de *Ansaar*, de moslimemigranten en de niet-moslims, in het geval wanneer er oorlog uit zou breken, zij met zijn allen tegen de vijand zouden strijden. Volgens dit document, is deze gemeenschap(*ummah*), anders dan het karakter van andere gemeenschappen. En voor iedereen bij

wie een geschil ontstaat, is God de enige bron van rechtvaardigheid en de bijbehorende wetten en was Mohammed de hoogste rechter.

In dit document, is het duidelijk, dat de joden de *mushrikeen* in Mekka niet mochten helpen, geen partners in handelszaken mochten worden of hen beschermingsrecht mochten geven. Wanneer ze aangevallen zouden worden door de vijand, dan zou er tussen moslims en joden een bondgenootschap worden gevormd. De kosten die gemaakt zouden worden tijdens oorlogen ter bescherming van de stad, zouden onderling betaald worden. Echter, als er een oorlog zou plaats vinden buiten Medina, dan heeft geen enkele groep de verantwoordelijkheid om elkaar helpen. De aansluiting van joden in een oorlogsstrijd van de moslims, vond alleen plaats als Mohammed dit goedkeurde en hiervoor toestemming had verleend. De joden verleenden geen bescherming meer aan de inwoners van Mekka die met de moslims in oorlog waren.

In het document werden de moslim gemeenschap, de islamitische religieuze, juridische en sociale aanwezigheid ook erkend door de anderen. Dit is vanuit de kant van de moslims gezien een belangrijk gebeurtenis. Dankzij dit verdrag, kenden de Arabische *mushrikeen* en joden uit Medina, de religieuze, politieke en sociale kant van de moslims. Tegelijkertijd, verbraken zij hun alliantie met de Mekkanen en gingen zij met moslims in samenwerking. De moslims zorgden voor protectie van geloof, denkvrijheid, bezittingen en de levens van niet-moslims. Fraude, bedrog en verraad werden verboden. In die wereld waar dictatuur, tirannie, schending van mensenrechten en de wet, onderdrukking en geweld veel aanwezig was, is dit document een enorme ontwikkeling geweest. Ook werd dit document aangenomen als de eerste geschreven constitutie van een staat op deze hele wereld.³³ Daarbij laat dit document zien dat Mohammed zeldzame eigenschappen heeft van een diplomaat.³⁴

Mohammed en alle moslims hebben de eisen van dit document nageleefd. Elke keer wanneer de joden deze regels niet naleefden, liet Mohammed hen weten dat zij deze wel in acht moesten nemen en na moesten leven. Echter, door de niet-trouwe gedragingen van de joden, het uitdagen van de Quraish leden door ze tegen elkaar opzetten, hun bedrog, hun pogingen om de Banu Aws stam en Banu Khazraj stam tegen elkaar op te zet-

³³ Muhammed Hamidullah, *Islam Peygamberi*, I, 206.

³⁴ Frantz Buhl, "*Muhammed*", IA, VIII, 462.

ten, het organiseren van aanslagen op de profeet en soortgelijke gedragingen, zijn eerst de Banu Qaynuqa stam uit de stad gezet en vervolgens werden de Nadir groepen verjaagd uit de stad. Na de slag bij al-Khandaq, met de bestraffing van de Qurayza stam, is dit document niet meer in werking gezet en opgeheven.³⁵

4. Belangrijke ontwikkelingen in de eerste jaren van de emigratie

Mohammed hechtte belang aan statistieken en liet na de *hijra* het aantal moslims tellen. Over deze eerste telling van de moslims, in welk jaar deze plaats vond en hoeveel moslims er waren, bestaan er verschillende visies. De algemene, door iedereen geaccepteerde visie is echter, dat bij de telling die is gedaan in de eerste jaar van de *hijra* er vijftienhonderd moslims waren.³⁶ In de maand Shawwaal, het eerste jaar van de *hijra* (april 623), of de Shawwaal maand van het tweede jaar (april 624), is Mohammed met Aisha getrouwd.

In het eerste jaar van de *hijra* (622) (of volgens een andere overlevering in het tweede jaar (623)) was er nog geen sprake van een *adhaan* [oproep tot het gebed]. Terwijl het gebed als een verplichting werd vastgesteld in de periode in Mekka. Tot Mohammed was geëmigreerd naar Medina, was er nog geen manier gevonden om de tijden van de gebeden te laten weten. In werkelijkheid komt het door de natuurlijke omgeving in Mekka, die hier niet geschikt voor was. In de periode in Medina, wachtten de moslims met ze allen, door bij elkaar te komen op de gebedstijden. Er is een poosje, toen de gebedstijden aanbraken op de straten geroepen: "Het gebed! Het gebed! [as-Salah, as-Salah]". Echter, dit was niet voldoende. Er was een verkondiging nodig om de gebedstijden te kunnen laten weten. Om deze reden werden er verschillende ideeën voorgesteld als: (in plaats van het klokenluiden wat de christenen hedendaags doen) hun oude traditie om met een stok op een houtstuk te slaan [*nakus*], of door op een pijp te blazen, of door het opsteken van een vuurtje of het hijsen van een vlag. Maar omdat de pijp toebehoorde aan de Joden, de *nakus* aan de christenen en het vuurtje aan de zoroastriërs, vond Mohammed deze ideeën ontoepasbaar. Op dat moment had de metgezel Abdullah ibn Zayd ibn Sa'leb de *adhaan* in zijn

³⁵ Ibn Hisham, I, 501-504; Hamidullah, *Islam Peygamberi*, I, 220-229; Salih Tug, *Islam Ülkelerinde Anayasa Hareketleri*, Istanbul 1969, p. 30-47.

³⁶ M. Tayyib Okıç, "İslamiyette İlk Nüfus Sayımı", *A. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, cilt: VII, Ankara 1960, p. 11-12.

droom geleerd; het is aan hem onderwezen en hem aangeleerd en vertelde dit de volgende dag aan Mohammed. Mohammed zei: “Dit is een echte droom en visioen”³⁷ en liet Bilal al-Habashi de zinnen van de *adhaan* leren. Bilal al-Habashi ging vervolgens op het dak van een hoog huis van de Banu Najjar stam staan en riep voor de eerste keer de *adhaan* op voor het ochtendgebed. Daarna is er aan de achterkant van Masjid an-Nabawi een aparte plek gebouwd waar de *adhaan* kon worden omgeroepen.

In het eerste jaar van de *hijra* was het vrijdagsgesbed verplicht gesteld. In het begin bestonden alle gebeden, hetzij tijdens reizen hetzij op een vaste plek, uit twee *rakaat*[voorgeschreven bewegingen en woorden van het gebed die meerdere keren verricht werden]. Een maand na de *hijra* van Mohammed naar Medina, in de maand Rabi’ al-Akhir toen hij zich hier vestigde, was de *rakaat* van de middag, namiddag en het nachtgebed verhoogt van twee naar vier *rakaat*.³⁸ In het tweede jaar van de *hijra* in de maand Shabaan, werd het vasten in de maand Ramadan verplicht gesteld. In hetzelfde jaar, een a twee dagen voor het Ramadanfeest, heeft Mohammed gepredikt over *Sadaqa al-Fitr*[aalmoezen] en deze aan het volk bekend gemaakt. Toen de maand Shawwaal aanbrak werd het *Eid al-Fitr*[Suikerfeest] gebed gebeden. En op de tiende dag van de maand Dhu al-Hijja werd het *Eid al-Adha*[offerfeest] gebed gebeden. Na de maand Ramadan in het tweede jaar van de *hijra* werd de *zakaat*[verplichte aalmoezen] verplicht gesteld.³⁹

³⁷ Ibn Hanbal, IV, 43.

³⁸ Belâzûrî, I, 271-272; Taberî, II, 400.

³⁹ Ibn Sa’d, I, 248-249.

DE STRIJD VAN MOHAMMED TEGEN DE AANVALLEN OP MOSLIMS EN DE ISLAM

1. De relaties met de heidenen

a. De profeet, vrede en oorlog

Vanaf het vredesverdrag van Hodaybiya tot aan de verovering van Mekka, bestond de relatie van de Mekkaanse *mushrikeen* en de Arabische stammen voortdurend uit strijd. Buiten deze periode was er ruim twee jaar vrede in de Medina periode. Echter, in het politieke beleid van Mohammed tegenover de Quraish *mushrikeen*, moeten enkele substammen van de Khuza'a stam waaronder Juhayna, Damra en Gifar buiten dit verdrag gerekend worden. Door de verovering van Mekka, de overwinning van Hunain en het komen van groepen uit het Arabische schiereiland naar Medina om moslim te worden, ontstond er een verzachting in de relatie met de heidenen en *mushrikeen*. De strijd van Mohammed hierbij met de *mushrikeen*, duurde tot in de negende jaar van de *hijra* en er werd een punt achter de relatie met deze *mushrikeen* gezet.

Net als de relaties met de *mushrikeen*, na het tweede jaar van de *hijra*, nemen ook de gevechten tussen de moslims, joden en christenen een belangrijke plek in. Om deze reden zal hier, Mohammeds visie op oorlogen worden beschreven.

Allereerst moet er vermeld worden dat Mohammed, zowel in Mekka

als in Medina, de mensen uitnodigde tot de islam door middel van aansporing, bewijzen, overtuiging en door de Koran voor te dragen. Hierdoor ontstond er een gemeenschap om hem heen. Er zijn geen mensen die tegen hun wil hier zijn gebracht, maar in tegendeel, zij zijn door hun overtuiging en geloof in God vanuit vrije wil gekomen om voor de islam te kiezen. “Want mensen kunnen niet door dwang, met wetten, bruut geweld gewonnen worden, enkel hun gedrag zal hierdoor veranderen”.¹ Het doel van Mohammed was niet om alleen het gedrag van mensen te veranderen, maar ook om hen terug te brengen naar de essentie hiervan middels een goede behandeling. Mohammed, die een profeet was van vrede, liefde en barmhartigheid, hield van nature niet van oorlogen en oorlog voeren. In de periode in Mekka, waar hij, de islam en de moslims werden gezien als de vijand, waar zij gemarteld, vernederd en waar er geweld is gebruikt, heeft hij toch nooit de weg gekozen om op dezelfde manier wraak te nemen. In de geopenbaarde Koranverzen in Mekka, raadde Mohammed de mensen steeds aan om geduld te hebben.² Toen de moslims klaagden over de martelingen die zij ondervonden, zei Mohammed: “Heb geduld, ik ben niet bevolen met oorlogen” en leerde hen geduldig en sterk te blijven.

In de Koran staat dat vrede de basis is voor relaties met andere gemeenschappen. De mensen worden aangesproken met: “Treedt allen samen toe tot de overgave...” en dit wordt geëist.³ Zij noemt dat wanneer mensen tot vrede willen komen, de profeet hiermee moet instemmen en met hen tot vrede moet komen.⁴ Op het moment dat de gelovigen op weg gingen voor God, moesten zij allereerst zorgvuldig onderzoek doen. Er moest voorkomen worden dat, op het moment dat er sprake was van een situatie waarin anderen pleitten voor vrede, de gelovigen hiermee moesten instemmen in plaats van te verlangen naar zaken van het wereldse leven. Hiermee moest voorkomen worden dat de uitspraak: “Jij bent geen gelovige” werd geroepen tegen gelovigen.⁵

Vrede en het accepteren van vrede, is een van de dingen die in de aard van de mens zit. De aard van een mens wordt door de Koran geprezen en

¹ Ali Izzetbegović, p. 144.

² Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahkaaf 35; Soerat al-moezzammil 10.

³ Leemhuis, De Koran, Soerat al-bakara 208.

⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anfaal 61.

⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa' 94.

zij eist de voortzetting hiervan. Van Mohammed wordt geëist om de mensen van God, in welke aard Hij ze ook heeft geschapen, hen terug te laten keren naar Hem.⁶ Wanneer we het concept van vrede onder handen nemen, dan wordt het makkelijker om te begrijpen dat Mohammed in zijn uitingen en behandelingen vrede nastreeft. Want hij heeft zijn hele leven lang zichzelf en de metgezellen ver gehouden van gedrag die tegen deze aard ingaan.

Een andere aanduiding dat het doel van Mohammed vrede was, waren zijn woorden waarin hij heeft verkondigd dat vrede altijd in zijn omgeving zal regeren en voortduren. De woorden van Mohammed aan Adiy ibn Hatim die naar Medina kwam en moslim werd, is zeer betekenisvol: "Voorwaar bij Allah, het duurt niet lang tot men hoort dat een vrouw vanuit al-Qadisiyya op een kameel alleen zal reizen om de Ka'ba te bezoeken en zij niemand zal vrezen behalve Allah".⁷ Deze woorden van Mohammed omvatten geheimen en verhalen van klasse over wat er in de toekomst aan nieuws door gegeven zou worden. Wij vinden het geen noodzaak om deze mening te evalueren. Zijn voornaamste doel was om alles wat leidt tot de realisatie van een dergelijke omgeving van vrede te bewerkstelligen. Deze toespraak werd in het negende jaar van de *hijra* gehouden. We kunnen constateren dat het punt wat hij bereikt heeft middels zijn politieke beleid en de positieve resultaten, een concreet voorbeeld is van het bereiken van dit doel. Als er op dezelfde lijn en hetzelfde tempo gewerkt zou worden, dan is het niet ondenkbaar dat een vrouw tussen al-Qadisiyya en Mekka veilig zou kunnen reizen. Om te zeggen of dit waar zou kunnen zijn, is er geen noodzaak om dit te voorspellen. Daarbij beweerde Mohammed ook niet zo iets. Zoals wij hierboven hebben beschreven, is hij waarschijnlijk door middel van deze voorbeelden tot deze conclusie gekomen.

Mohammed heeft in zijn periode in Mekka, de islam niet met geweren en geweld bekendgemaakt buiten de stad. We hebben eerder gezien hoe de Banu Aws en Khazraj stam tot de islam zijn gekomen. Integendeel, juist omdat zij de islam hebben geaccepteerd zijn de zwaarden niet getrokken naar de moslims. Na de *hijra*, werd er in plaats van volharding en het alles maar accepteren, toestemming gegeven om te strijden en zelfs bevolen dat

⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat ar-roem 30.

⁷ Ibn Hisham, II, 581; Taberī, III, 115; Ibn Sayyid an-Nas, II, 320.

er nu oorlog gevoerd moest worden. De reden waarom oorlog werd bevolen en *jihad*[letterlijk: strijden of streven] nu wettig werd, kunnen we kort zo beschrijven:

Wettige zelfverdediging: De hoofdreden waarom moslims nu wel oorlog mochten voeren is om hun een kans te geven om hun levens, hun bezittingen en hun eer te beschermen. Toen de moslims in Mekka de *mushrikeen* met goedheid behandelde, hadden zij hun onderdrukking en wreedheid vermeerderd. Deze aanvallen van hen, zette zich na *hijra* ook nog voor. Abu Sufyan en Ubay ibn Khalaf schreven een brief aan de *Ansaar* en wilden dat Mohammed uit de weg ging tussen hen en hun stammen en zo niet, dat ze dan oorlog zouden voeren. Toen de *Ansaar* dit weigerde, schreven de mensen van Quraish soortgelijke brieven naar de joden en hui-chelaars. Abu Sufyan begon met kleine eenheden aanvallen te organiseren tegen Medina. Ruim acht maanden na de *hijra* liep hij met tweehonderd man naar een plek genaamd Batn Rabigh. Deze toestand liet zien dat de *mushrikeen* van Mekka niets begrepen van goedheid, liefdadigheid en zachtheid. Ook de aanvallen van hen konden niet met liefdadigheid worden voorkomen. Het was bijna onontkoombaar dat geweld met geweld en kracht met kracht moest worden bestreden. Doordat er nu een Koranvers werd geopenbaard dat toestond dat moslims de *jihad* mochten voeren en mochten strijden om hun levens en bezittingen te redden. In de woorden van dit vers: “Aan hen die bestreden worden is [de strijd] toegestaan omdat hun onrecht is aangedaan; God heeft de macht hen te helpen, die zonder recht uit hun woningen verdreven zijn, alleen maar omdat zij zeggen: Onze Heer is God en als God de mensen elkaar niet had laten weerhouden dan waren kluzenaarsoverblijvers, kerken, synagogen en moskeeën waarin Gods naam vaak genoemd wordt zeker verwoest. Maar God zal hen die Hem helpen zeker helpen...”⁸

Het onder bescherming nemen van de uitnodiging tot de islam[*da'wah*]: De islam die door God was neer gezonden, moest verspreid worden. Iemand die met eigen wil moslim is geworden en om hem niet het recht te geven om zichzelf te beschermen met het zwaard, zou een belemmering kunnen vormen voor de verspreiding van de islam. Als de moslims zich moesten onderwerpen aan de *mushrikeen* die hen met wapens aanvielen, dan zouden de mensen die dit zagen, niet zo snel een reli-

⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat al-hadjj 39-40.

gie aannemen, die niet eens de mens het recht geeft om zichzelf te beschermen tegen aanvallen.

Het onder bescherming nemen van mensenrechten en godsdienstvrijheid: Mohammed maakte geen gebruik van geweld naar mensen om hen te bekeren tot de islam. Dus had ook niemand het recht om een persoon die met eigen wil en vrijheid moslim is geworden, hen van deze religie te weerhouden door middel van geweld. Als men hiervoor geweld zou gebruiken, zou dit een mensenrechten schending zijn en zou de vrijheid van godsdienst uit de handen worden genomen.

Het straffen van personen die verdragen verbreken en verraad plegen: De oorlogen die tegen de joden zijn gevoerd, kunnen geëvalueerd worden in het politieke beleid van het straffen van de verbreker van het verdrag. De joden in Medina hebben een korte tijd na het verdrag met Mohammed dit verdrag geschonden. Sommige van hen gingen zaken doen met de *mushrikeen* en sommige van hen organiseerden aanvallen op Mohammed. De Qaynuqa en Nadir stammen gingen akkoord met het verlaten van de stad. Zij konden zonder ondervraging al ter dood veroordeeld worden. Echter, Mohammed heeft dit niet gedaan. De Qurayza stam daarentegen, hadden in het nadeel van de moslims in de slag van al-Khandaq oorlogsmisdrijven gepleegd en zijn ter dood veroordeeld nadat ze zelf hun rechter hadden gekozen. Dit onderwerp zal nog onder het kopje “de relaties met joden” worden behandeld.

De islamitische gronden beschermen tegen aanvallen van buitenlanders en vreemden: Toen de universele islamitische uitnodiging tot de grenzen van het Arabisch schiereiland reikte, moesten de moslims eertijds wel zichzelf beschermen tegen de aanvallen op islamitische gebieden. Als dit niet gebeurde zou de islam en de moslims hieronder lijden en schade oplopen. Bovendien, toen de islam overal op het Arabisch schiereiland zich verspreidde, zagen zij de moslims eerst niet als een bedreiging. Toch bereidden de Byzantijnse en Sassanidische rijken aanvallen voor op de islamitische gebieden. De expedities van Tabouk en Mu'tah zijn georganiseerd om deze aanvallen te voorkomen. Wat de redenen zijn voor deze oorlogen staat geschreven in de Koran.

De *ghazwas* [militaire expedities waar Mohammed persoonlijk aan heeft deelgenomen] en de oorlogstactieken van Mohammed, waren van groot belang hetzij op religieus of politiek vlak. De oorlogen die in zijn tijd zijn

gevoerd, zijn in de geschiedenis bekend als de oorlogen waar er het minst bloed is vergoten. Volgens een berekening zijn er in zijn periode, in alle oorlogen totaal, circa 138 moslims gedood (met uitzondering van Bir Ma'una en al-Raji) en bij de *mushrikeen* (als we Qurayza buitensluiten) waren er 216 doden.⁹ Dit komt doordat het principe van Mohammed, niet strookte met het gedachtegoed om zijn vijanden te vernietigen en juist diende om hen voor zich te winnen.

b. Eerste sarayas en ghazwat

Het is op zijn plaats om eerst de termen *ghazwa* en *sariyya* kort uit te leggen. Al waren het aantal soldaten weinig of veel, of zij zich voor oorlog of om een andere reden zich verplaatsten, of er nou een strijd kwam of niet, alle expedities waaraan Mohammed heeft deelgenomen worden *ghazwa* [mv: *ghazwat* of *ghazwas*] genoemd. Waar hij niet aan heeft deelgenomen, maar zijn metgezel heeft gestuurd als commandant voor een heel leger, word *sariyya* [mv: *sarayas*] genoemd.

Volgens islamitische historici zijn er 27 *ghazwat* geweest onder leiding en bevel van Mohammed. Deze zijn, Abwa, Buwat, Safwan, Dhu al-Ushaira, Badr, Banu Qaynuqa, Sawiq, al-Kudr, Ghatafan, Banu Salim, Uhud, Hamra al-Asad, Banu Nadir, Badru-Ukhra, Dhatu al-Riqa, Dumat al-Jandal, Muraysi' (Banu Mustaliq), al-Khandaq, Banu Qurayza, Banu Lahyan, Ghaiba, Hudaybiya, Khaibar, de verovering van Mekka, Hunain, Taif en Tabouk. Van al deze *ghazwat*, is er slechts in negen van deze een strijd aan te pas gekomen. Wij hebben waar strijden voorkomen, dit onder een oorlog kopje geplaatst en beoordeeld. En waar er geen strijd aan bod is gekomen, hebben wij dit met hun naam benoemd en daardoor tevens *ghazwa* genoemd.¹⁰

Over de *sarayas* zijn er verschillende getallen tussen de 35 en 66 genoemd. We zullen de *sarayas* bespreken wanneer het nodig is. We gaan nu niet alle namen van de *sarayas* benoemen.

Na de *hijra* van Mohammed en de stichting van een nieuwe staat, kre-

⁹ Hamidullah, *Hiz. Peygamber'in Savaslari*, p. 21. Echter, de wereldoorlogen, regionale- en burgeroorlogen die in de 20ste eeuw plaatsvonden, hebben ruim 100 miljoen mensen het leven gekost. De mensen die vanwege een doctrine of dictatuur zijn vermoord het aantal is ongeveer 100 miljoen. Dus de oorlogen die in het begin van de 20ste eeuw hebben plaatsgevonden tot vandaag de dag, -in verhouding met de eerste beschaving tot 1900- is meer dan de aantallen die eertijds zijn vermoord. (zie: Ramazan Özey, *Günümüz Dünya Sorunlari*, Istanbul 2001, p. 121, 123.)

¹⁰ Voor de namen en aantallen van de *ghazwas* zie: Ibn Hisham, II, 608-609; Ibn Habîb, *al-Muhabbar*, p. 110; Taberî, III, 152-154.

gen de moslims toestemming om met de vijanden te vechten. Zo besloten de moslims, die in Medina aan het schuilen waren, om de Quraishieten die hen bedreigden, via handelszaken een economische druk bij hun uit te oefenen. Met dit reageerden de moslims op hun vijandigheid. Met deze reden zijn er op verschillende strategische punten, *sarayas* en *ghazwat* gehouden. Voor de grote *ghazwa* Badr, zijn er vier *sarayas* en vier *ghazwat* georganiseerd. Buiten de Batn Nahla *sarriya*, was er in geen enkele andere *sariyya* sprake van een inval of strijd.

De drie *sarayas*, die met een maand tussen elkaar, achter elkaar kwamen, zijn:

De eerste vond plaats in het eerste jaar van de *hijra* in de maand Ramadan (maart 623) dit was een expeditie genaamd Sif al-Bahr, onder commando van Hamza. De tweede vond plaats in hetzelfde jaar in de maand Shawwaal, onder leiding van Ubayda ibn Harith met een cavalerie in de Ra-bigh *sariyya*. De derde vond een maand later plaats in de maand Dhu al-Qa'da, onder leiding van Sa'd ibn Abu Waqqas in de Kharrar *sarriya*.

Bij de vierde *sarriya* was er sprake van een strijd en deze vond plaats, zeventien maanden na de *hijra* (2 Rajab / januari 624) onder begeleiding van Abdullah ibn Jahsh in de Batn Nahla *sariyya*. Hierbij zullen we meer informatie geven over Batn Nahla omdat deze heel belangrijk is en om een voorbeeld te geven van een *sariyya*. Toen Mohammed terugkeerde van de *Badr al-Ula* [de eerste Badr], heeft hij Abdullah ibn Jahsh, de zoon van zijn tante Umayma, in de maand Rajab, aangesteld als het hoofd van een groep wat bestond uit zeven (ook wordt er gezegd acht of tien personen) emigranten. Hij liet een brief schrijven naar Ubay ibn Ka'b en gaf het aan hem. Hij heeft hem laten weten dat hij de Nadjd route moest volgen, ten oosten van Medina en dat hij na twee dagen reizen de brief moest openen. Daarna moest hij dit bevel uitvoeren en mocht hij niemand van zijn vrienden dwingen om mee te gaan. Na twee dagen gelopen te hebben opende Abdullah ibn Jahsh deze brief en las het voor aan zijn vrienden. In de brief stond het volgende: "Wanneer je deze brief hebt gelezen, ga dan naar de Batn Nahla wat tussen Taif en Mekka ligt. Houd daar de karavaan van de Quraish in de gaten." Na deze brief gelezen te hebben gingen Abdullah ibn Jahsh en zijn vrienden naar Buhran, wat op 200 km afstand van Medina ligt. In deze groep raakten Sa'd ibn Abu Waqqas en Utbah ibn Ghazwan hun kamelen kwijt. Toen ze hun ka-

melen gingen zoeken raakten zij verdwaald en verlieten daarna de groep. De overige leden van de groep kwamen aan in Batn Nahla. Toen ze daar aan het wachten waren, kwamen ze de karavaan van vier personen tegen, die onder leiding was van Ibn al-Hadrami, die net terug kwam uit Taif. In de *Haram*-maanden was oorlog verboden. Het was de laatste dag van de maand Rajab en Abdullah ibn Jahsh en zijn vrienden twijfelden een poosje of het de laatste dag van Rajab was of de eerste dag van de maand Shaabaan. Echter, daarna hebben ze de leider van deze karavaan Amr ibn al-Hadrami vermoord en hebben ze de andere twee personen Uthman ibn Abdullah en Hakam ibn Kaysan gevangen genomen. Dit terwijl Mohammed hen niet het bevel heeft gegeven om dit te doen. De vierde persoon Nawfal ibn Abdullah ging er van door en kon nog vluchten. De buit die Abdullah ibn Jahsh veroverde deelde hij door vijf en bewaarde een vijfde deel voor Mohammed. De rest hebben ze onderling verdeeld. Op dit moment was er nog geen geopenbaarde vers¹¹ over de verdeling van de buit. Toen de deelnemers van deze *sariyya* aankwamen in Medina, had Mohammed de twee gevangenen vast gezet in de gevangenis.

Een beeld van de locatie waar de Batn Nahla voorval heeft plaatsgevonden

¹¹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anfaal 41.

Echter, heeft hij de buit die ze voor hem hadden bewaard niet aangenomen; hij werd boos op hen, omdat hij nooit heeft bevolen om te vechten in de *Haram*-maanden. Abdullah ibn Jahsh en zijn vrienden waren enorm

verdrietig omdat Mohammed en alle andere moslims boos op hen werden. Ondertussen zeiden de Quraish *mushrikeen* het volgende: “Mohammed en zijn vrienden hebben de *Haram*-maanden *halal* verklaard; ze hebben bloed vergoten in deze maanden, de bezittingen van de karavaan genomen en de mannen gevangen genomen”. De moslims die zich in Mekka bevonden zeiden dat dit voorval plaats heeft gevonden in de maand Shabaan.

Een korte tijd daarna werd de 217de Koranvers van hoofdstuk al-Bakara geopenbaard en heeft deze controverserige verhelderd. Dit vers luidt als volgt: “Zij vragen jou over de heilige maand, over het strijden erin. Zeg: <Erin te strijden is een ernstige zaak, maar het versperren van Gods weg, het niet in Hem en de heilige moskee geloven en het verdrijven van de mensen die erbij horen gelden bij God als ernstiger. Verzoeking is ernstiger dan te doden. ...”.¹² Op deze manier kwam het gelijk van de leden van de *sariyya* tevoorschijn. Daarna heeft Mohammed pas de buit die voor hem apart was gehouden geaccepteerd. Ondertussen hadden de *mushrikeen* losgeld gestuurd naar Medina voor de vrijlating van de twee gevangenen. Maar Mohammed heeft de twee pas vrijgelaten toen Sa’d Abu Waqqas en Utbah ibn Ghazwan terug waren gekeerd. Van de gevangenen werd Hakam ibn Kaysan moslim en bleef in Medina en Uthman ibn Abdullah keerde terug naar Mekka.¹³ Anderhalf maand na deze *sariyya*, vond de slag bij Badr plaats.

De georganiseerde *ghazwat* in deze periode zijn: Abwa, Buwat, Badr al-Ula en Dhu al-Ushaira. Deze *ghazwat* zijn om verschillende redenen, in het tweede jaar van de *hijra* en voor de slag van Badr gehouden. Tijdens de periode van deze *sarayyas*, heeft Mohammed met een aantal stammen, waaronder Banu Damra, die tussen Medina en Mekka in woonden, een verdrag gesloten, om elkaar niet wederzijds aan te vallen en om geen derde partij te helpen in het nadeel van elkaar. Mohammed wist op deze manier er voor te zorgen dat zij niet voor de tegenpartij zouden kiezen.¹⁴

c. Slag bij Badr

De eerste oorlog tussen Mohammed en de *mushrikeen* vond plaats in Ba-

¹² Leemhuis, De Koran, Soerat al-bakara 217.

¹³ Waqidi, *Kitābū’l-Megāzī*, Marsden Jones, Beiroet 1966, I, 13-19; Ibn Hisham, I, 601-606; Ibn Sa’d, II, 10-11; Ibn Sawayd an-Nas, I, 359-362; Voor de namen en aantallen van de *sariyyas* zie Ibn Hisham, II, 609; Ibn Habib, *al-Muhabbar*, p. 116; Taberī, III, 154-159.

¹⁴ Belāzūrī, I, 287.

dr. De Quraish hadden in het tweede jaar van de *hijra* een grote karavaan klaar gemaakt en stuurden deze onder leiding van Abu Sufyan naar Syrië. De karavaan bestond uit duizend kamelen en met een vermogen van vijftigduizend dinar, was dit een van de grootste karavanen geweest die de Quraish hadden gestuurd. De goederen die deze karavaan bracht had een waarde van vijfhonderdduizend dirham. Toen Mohammed hoorde dat deze karavaan onderweg was, liet hij zijn metgezellen verzamelen. Er waren te weinig bewakers die de enorme hoeveelheid goederen moesten bewaken. Om deze reden zei Mohammed dat wanneer zij terugkeerden naar Mekka en langs Badr kwamen, dat ze hen zouden overmeesteren bij Badr, Mohammed nodigde hen uit voor een expeditie. Indien het nodig zou zijn, zouden ze ook vechten tegen de *mushrikeen*. Zowel de *Ansaar* als de emigranten lieten weten dat zij deel zouden nemen aan deze expeditie.

Mohammed had tien dagen de tijd voordat hij uit Medina vertrok. Talha ibn Ubaydullah en Said ibn Zayd werden gestuurd naar Syrië om informatie te krijgen over deze karavaan. Echter, deze twee metgezellen kwamen pas naar Medina toen de slag bij Badr al bezig was.¹⁵

Toen Mohammed via een andere bron te horen kreeg dat de karavaan op een andere datum zou terugkeren, ondernam hij actie op 12 Ramadan / 9 maart in 624. Mus'ab ibn Umayr, Ali en Sa'd ibn Muadh werden aangesteld als vaandeldragers. Hij stopte en liet de kinderen van wie de leeftijd nog te jong was terugkeren. Het aantal moslim soldaten was in totaal 305, waarvan 74 emigranten en de rest kwam van de *Ansaar*. In het leger bevonden zich zeventig kamelen en twee paarden. Een kameel werd dus gedeeld door drie personen en om en om gingen zij op de kameel zitten. Mohammed, Ali en Abu Lubaba deelden alle drie een kameel. Wanneer de beurt was van Mohammed om te lopen, vonden zij dit niet juist. Zij wilden dat hij op een kameel ging zitten en dat zij zelf wel in zijn plaats zouden lopen. Mohammed ging hier niet mee akkoord en zei dat hij zelf niet minder beloning nodig heeft, dan hen.¹⁶

Toen Mohammed naar de slag van Badr ging, gaf hij verschillende functies aan iedereen. Sommige van de *Ansaar* en de emigranten, het ging hier om acht personen, konden om verschillende redenen niet mee en zij werden vrijgesteld om mee te gaan. Hij heeft later, net zoals bij diegene die

¹⁵ Waqidi, I, 19; Taberi, II, 478; Makrizi, I, 62.

¹⁶ Ibn Sa'd, II, 21; Ibn Hanbal, I, 411; Ibn Sayyid an-Nas, I, 384.

wel hebben deelgenomen aan deze strijd, ook de buit verdeeld onder hen die niet mee waren gegaan. Onderweg kwamen Hubayb ibn Is'af (Yisaf) en Qays ibn Muharris van de Banu Khazraj stam, die op dat moment nog geen moslim waren, naar Mohammed en deelden mee dat zij en hun stammen deel wilden nemen aan deze strijd. Toen Mohammed hen liet weten dat hij de *mushrikeen* niet met *mushrikeen* zou aanvallen. Zij hebben zich bekeerd tot de islam en zodoende hebben zij op deze manier deelgenomen aan deze Badr oorlog.¹⁷

Mohammed stuurde van de Banu Junayna stam, Babes ibn Amr en Adiy ibn Abu az-Zagba om informatie te krijgen over de karavaan toen hij uit Medina vertrok. Zij gingen naar Badr, dat 160 km ten zuidwesten van Medina ligt en op 30 km afstand van de Rode Zee. Ter plekke kwamen zij erachter dat de karavaan hier nog niet was geweest en lieten deze situatie aan Mohammed weten. Badr, bevond zich op dat moment op het kruispunt tussen de weg van Mekka naar Medina en de Syrische karavaanroute en was de plek waar de goederen aankwamen voor de karavanen.

Ondertussen kwamen de begeleiders van deze karavaan er achter, dat Mohammed hun terugreis in de gaten hield. Toen Abu Sufyan uit Syrië vertrok, wendde hij zich vervolgens tot de Quraish om hulp te vragen. Tevens heeft hij een persoon genaamd Damdam ibn Amr, van de Banu Kinanah stam, voor twintig dinar ingehuurd en hem naar Mekka gestuurd. Toen hij erachter kwam dat Mohammed iemand had gestuurd om de karavaan in de gaten te houden, ging hij met zijn karavaan, om niet in de val te trappen, via een andere weg langs de kust richting Badr. Omdat deze route minder vaak was gebruikt ging hij op deze manier door met zijn reis naar Mekka, om zo niet in een hinderlaag te lopen.

Zodra het verzoek van Abu Sufyan, die om hulp vroeg aan de Quraish, in Mekka aankwam, lieten alle stammen van de Quraish meteen een leger van duizend man klaarmaken. In hun leger bevonden zich ook zevenhonderd kamelen en honderd paarden. Hun paarden waren gepantserd. Rijke *mushrikeen* waaronder Suhayl ibn Amr en Khuwaytib ibn Abd al-Uzza zorgden voor financiële hulp en voertuigen voor het leger. Dit *mushrikeen* leger ging onder leiding van Abu Jahl op weg naar Mekka. Ondertussen liet Abu Sufyan een bericht gaan uit Jufha, dat de karavaan wist te ontsnappen en dat het leger terug kon keren. Het leger van de Quraish volgde de weg

¹⁷ Waqidi, I, 47; Ibn Hanbal, III, 454.

van de karavaanroute, omdat ze niet wisten dat de karavaan via een andere route zou gaan. Sommigen uit het leger keerden terug naar huis, nadat zij het bericht hoorden van Abu Sufyan dat de karavaan was gered en dus oorlog niet nodig was. Tussen de teruggekeerden waren de Adiy stam waar Umar deel van uitmaakt en de stam Banu Zuhrah, die de stam is van de moeder van Mohammed. Ondanks dit gingen de Quraish door tot aan het slagveld. Zij wilden per se de grootte en de kracht van het leger dat zij gereed hadden gemaakt, aan hen laten zien. Hiermee wilden zij voorkomen dat zij opnieuw in dezelfde positie zouden raken als voorheen het geval was. Abu Jahl liet weten dat, voordat zij hun kracht hadden laten zien in Badr, zij niet zouden eten, drinken, feesten en tevens niet zouden terugkeren.¹⁸ Daarbij wilden de leden van de Quraish stam wraak nemen voor de moord op Amr ibn Hadrama die tijdens de Batn Nahla is vermoord.¹⁹

Mohammed die op dat moment in de buurt van Badr was met zijn leger, liet Ali, Zubayr ibn Awwam, Sa'd ibn Abu Waqqas en Bashbash ibn Amr naar de put van Badr gaan om daar informatie te verkrijgen over deze karavaan. Dat de twee legers niet op de hoogte waren toen zij beiden aankwamen in Badr, wordt in de Koran als volgt vermeld: "Toen jullie op de dichtbijgelegen helling [aan de kant van Medina] waren en zij op de verafgelegen helling [aan de kant van Mekka] en de ruitelij beneden[bij de kust] jullie was! Als jullie het met elkaar afgesproken hadden, dan waren jullie de afspraak zeker niet nagekomen. Maar het gebeurde opdat God een beschikking zou treffen die volvoerd moest worden en opdat zij die zijn omgekomen zouden omkomen op grond van een duidelijk bewijs en opdat zij die in leven bleven in leven zouden blijven op grond van een duidelijk bewijs. God is echt horend en wetend".²⁰

Op dat moment wisten Mohammed en zijn metgezellen niet dat het Quraish leger uit Mekka was vertrokken en dat zij waren aangekomen in Badr. Zubayr ibn Awwam en zijn vrienden verbleven op een plaats vlakbij Badr en toen zij zagen dat de Quraishieten enkele van hun slaven naar de put in Badr stuurden, hadden zij een aantal van hen gevangen genomen en gebracht naar Mohammed. Mohammed was op dat moment aan het bidden. Degenen die hen hadden gebracht begonnen hen te ondervragen en vroegen wie zij waren. Toen de slaven zeiden dat zij deel uitmaakten van

¹⁸ Waqidi, I, 43-44; Ibn Hisham, I, 618-619.

¹⁹ Waqidi I, 63.

²⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anfaal 42.

het leger van de Quraish, begonnen ze hen te slaan. Want dit vonden zij geen aangenaam bericht. De slaven die enorm veel pijn hadden, veranderden nu van mening en zeiden dat ze behoorden tot de karavaan van Abu Sufyan. Toen Mohammed klaar was met zijn gebed zei hij tegen zijn metgezellen: “Jullie slaan hen wanneer ze de waarheid spreken, maar laten hun vrij wanneer zij liegen!” en bekritiseerde hun ondervragingsmethode. Daarna kreeg hij informatie van de slaven over waar het leger van de Quraish zich bevond. Toen aan hen werd gevraagd uit hoeveel personen dit leger bestond, zeiden de slaven dat ze dit niet wisten. Hierop vroeg hij om de hoeveel dagen er welk aantal kamelen worden geslacht om aan hun voedsel behoefte te kunnen voldoen. Toen hij erachter kwam dat zij een dag negen en de andere dag tien kamelen slachtten, gokte hij dat het aantal personen in het leger tussen de negenhonderd en duizend man was. Hij kwam er ook achter welke vooraanstaande personen van Mekka een functie hadden in het leger.²¹ Daarbij wist Mohammed dankzij de slaven, dat de leden van de Banu Adiy en Zuhrah stammen, het *mushrikeen* leger hadden verlaten en terug waren gekeerd naar Mekka. Ammar ibn Yasir en Abdullah ibn Mas'ud kregen de taak om te controleren of wat de slaven hadden gezegd waar was. Deze twee personen lieten tegen de ochtend het bericht weten dat er in het Quraish hoofdkwartier een chaos heerste. Want de Quraishieten, kwamen te weten van de andere slaven die wel terug waren gekeerd naar het hoofdkwartier, dat de moslims zich bevonden in de omgeving van Badr. Ze raakten hierdoor in paniek en namen hun voorzorgsmaatregelen om een aanval te vermijden.

Voordat Mohammed de beslissing nam om te vechten bij Badr, wilde hij de mening van de emigranten en de *Ansaar* weten. De emigranten vroegen toestemming aan Abu Bakr, Umar en Sa'd ibn Muadh van de *Ansaar* om te praten. Umar zei, over de visie om de Quraish te ontmoeten het volgende: “O boodschapper van Allah! Bij Allah, dit is Quraish en zijn kracht! Zij zijn altijd ontrouw en ongeloofig geweest, zij hebben het geloven in Allah verworpen. Voorwaar bij Allah, zij zullen hun krachten niet opgeven en tegen jou strijden! Maakt u gereed!”. Sa'd ibn Muadh die het woord over nam van de *Ansaar*, zei dat ze al eerder hebben beloofd om hen te steunen

²¹ Waqidi, I, 52-53; Ibn Hisham, I, 616-617; Taberi, II, 423, 436-437; Ibn Abdilber, Dürer, s. 104; Makrizi, p. 77.

en om deze reden zouden zij er zich niet van weerhouden om tegen de vijand te vechten.

Op 17 Ramadan / 14 maart 624, in de vroege uren van de vrijdag, gingen alle twee de legers op weg naar Badr. Het islamitische leger bereikte de putten eerder dan de *mushrikeen*. In het begin vestigde Mohammed zich aan de kant van Medina, rondom de putten en bij de meest verre put van de *mushrikeen* af. Hubab ibn Mundhir vond de vestiging van Mohammed niet geschikt en vroeg aan hem of hij dit zo heeft bepaald aan de hand van een openbaring. Mohammed zei dat dit zijn eigen visie was, toen stelde Hubab voor om zich te vestigen bij de dichtstbijzijnde put en om de overige putten af te sluiten. Mohammed vond zijn idee goed en vestigde zich bij de put die Hubab aanwees en liet alle andere putten afsluiten.²² Echter, heeft hij later wel toestemming verleend aan de *mushrikeen* om water te halen bij de putten die nog open waren.²³

Ondertussen, kwam Huzayfa ibn Yaman samen met zijn vader naar Mohammed toe om deel te nemen in het leger, maar toen zij onderweg waren zijn zij gepakt door de *mushrikeen*. Alleen met de belofte om niet deel te nemen in het leger, werden ze weer vrij gelaten. Later toen ze naar Mohammed kwamen, hebben ze verteld wat er was gebeurd. Mohammed zei dat ze zich aan deze belofte moesten houden, dat ze niet moesten deelnemen aan de strijd en dat ze terug moesten keren naar Medina.²⁴ In een moeilijke tijd waarin er een enorme behoefte was aan soldaten, benadrukte hij alsnog het belang, dat moslims zich moeten houden aan hun belofte die ze hebben gegeven aan de *mushrikeen*. Dit laat zien dat Mohammed altijd het goede nastreefde en dat hij belang hechtte aan het trouw zijn bij een belofte. Hij vond dit ontzettend belangrijk.

Toen het leger van de vijanden er aankwam, werd er niet meteen gevochten. Mohammed heeft Umar gestuurd naar het leger van de *mushrikeen*. Umar had destijds in de tijd van *Jahiliyya* een ambassadeursfunctie bij de Quraish. Mohammed heeft hen een bod gedaan om niet te vechten en beloofde dat ze in vrede en veiligheid konden terugkeren naar Mekka. Hakam ibn Hizam die in het leger van de *mushrikeen* een plaats innam, wilde dat dit bod werd aangenomen; echter, Abu Jahl ging hier niet mee akkoord

²² Waqidi, I, 53-54; Ibn Hisham, I, 620; Belâzûrî, I, 293; Taberî, II, 440; Ibn Abdilber, Dürer, p. 105.

²³ Waqidi, I, 61; Taberî, II, 441.

²⁴ Ibn Hanbal, V, 395.

en drong erop aan om te vechten.²⁵ Dit houvast van Mohammed laat zien dat hij zelfs op het slagveld nog steeds vredespolitiek wilde volgen.

De dag voor de oorlog bracht Mohammed door met *ibadah* [devotie] voor God en smeekgebeden. Sa'd ibn Muadh heeft op een plaats vlakbij het slagveld een priegel voor Mohammed opgezet en hier de wacht gehouden. Toen Mohammed het leger klaar had gezet, ging hij met Abu Bakr zijn tent in en bad zo tot God: "O Allah! Hier zijn de Quraish! Gekomen met arrogantie en hoogmoed! Zij die zich tegen U verzetten en hun boodschapper ontkennen. O Allah! Uw hulp die U had beloofd aan uw profeten en aan mij, ik wil dat U de overwinningsbelofte vervult. O Allah! Als u deze (kleine gemeenschap van) moslims vernietigt, zal er niets meer over blijven (bestaan) om U te aanbidden". Waarop Abu Bakr zei: "O boodschapper van Allah, dit is genoeg! God zal zijn belofte aan jou schenken".²⁶

Ondertussen, hadden alle moslim soldaten, wat stenen op een hoop gooid op de plaats waar zij zich bevonden. Deze stenen zullen dienen als gunstige materiaal voor de moslims, die een defensieve oorlog in gingen. De *mushrikeen* hadden de aanvallers op hun positie gezet in deze oorlog en daarom konden ze maar een of twee stenen naar de tegenpartij te gooien, omdat ze niet meerdere stenen met zich mee konden dragen.

De oorlog begon volgens de Arabische traditie met een *Mubaraza* [tweegevecht]. Uit het *mushrik* leger kwam Aswad ibn Abd al-Asad en uit het islamitische leger Hamza naar voren en zij vochten. Hamza had zijn tegenstander vermoord. Hierdoor werden er van de Quraish, Utbah ibn Rabia, zijn broertje Shayba en Walid ibn Utbah naar voren gebracht. Tegenover hen kwamen drie personen van de *Ansaar*. Maar de *mushrikeen* vonden dat dit geen gelijkwaardig strijd was en gingen hier niet mee akkoord. Zij wilden dat er volwaardige strijders naar voren zouden komen.

Om deze reden kwamen Hamza, Ali en Ubayda ibn Harith naar voren op bevel van Mohammed. Hamza vermoordde Utbah, Ali vermoordde Walid en Ubayda ibn Harith vermoordde Shayba. De oorlog, die begon met een eenmansstrijd, duurde vier of vijf uur en tegen de namiddag had het islamitische leger deze strijd gewonnen.

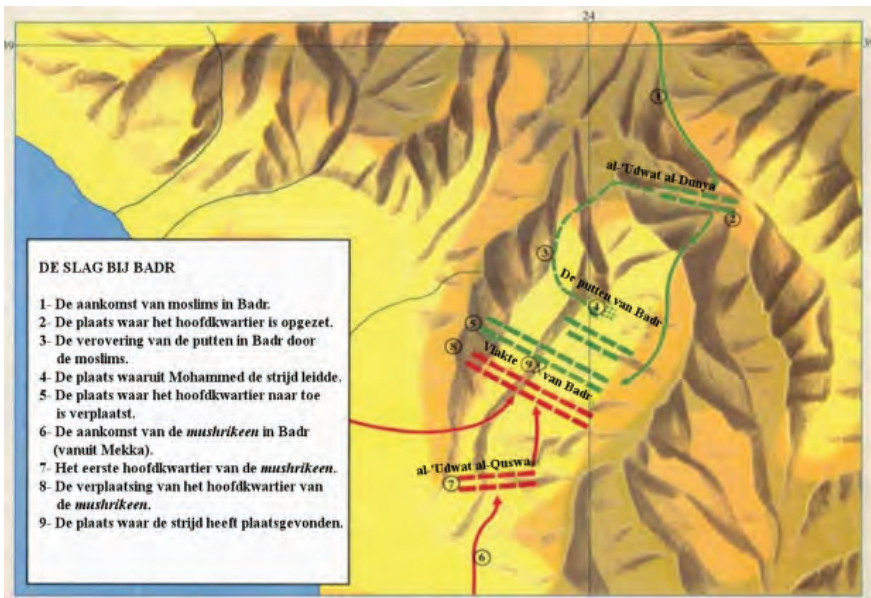
In deze strijd zijn er van de islamitische vijanden, vooraanstaande personen als: Abu Jahl, Umayya ibn Khalaf, Utbah ibn Rabia, Shayba ibn Rabia

²⁵ Waqidi, I, 61; Belâzûri, I, 292; Makrizi, p. 82.

²⁶ Waqidi, I, 59, 67, 81; Ibn Hisham, I, 627; Taberi, II, 447.

en de zoon van Abu Sufyan genaamd Hanzala gedood. In totaal waren er zeventig doden en ook hetzelfde aantal werd er gevangen genomen. Aan de kant van de moslims waren er in totaal veertien doden, waarvan zes emigranten en acht personen van de *Ansaar*.²⁷ Mohammed bad voor hen het begrafenisgebed en daarna zijn ze begraven. Hij liet ook de doden van de *mushrieken* begraven. Alle vormen van aantasting of verminking van de lijken van vijanden werd verboden.

Mohammed wilde tijdens dit gevecht dat uit de Banu Hashim en enkele andere stammen, sommige personen en vooral zijn oom Abbas niet vermoord werden, omdat ze tegen hun zin op het slagveld zijn gezet. Toen Abu Huzayfa ibn Utbah, die deel uitmaakte van het islamitische leger, dit hoorde zei hij: “We vermoorden onze vaders, kinderen, broeders, maar Abbas gaan we sparen? Ik zweer bij Allah, ik zal hem vermoorden als ik hem tegen kom”. Toen Mohammed deze woorden te horen kreeg, vroeg hij aan hem of hij deze woorden had gezegd of niet. Abu Hufayza liet weten dat toen hij zag dat zijn vader, zijn oom en zijn broer werden vermoord, hij hier niet tegen kon en daarom dit uit emotie heeft gezegd. Hierop zei Mohammed: “Jouw vader, oom en broer wilden daadwerkelijk tegen ons strijden.

²⁷ Ibn Sa'd, II, 17.

Zij hebben met eigen wil en zonder druk deelgenomen aan deze strijd. Alleen Banu Hashim is met druk erin gezet”. Bovendien, toen het leger van de Quraish uit Mekka vertrok was de Banu Hashim stam nog in Mekka en hadden niet deelgenomen aan het leger wat in het begin niemand is opgevalen. Toen het leger aan het rusten was in een herenhuis, zei Abu Jahl het volgende: “O mensen van Quraish! Beseffen jullie wat jullie aan het doen zijn? Jullie hebben Banu Hashim in Mekka achtergelaten. Als Mohammed zal zegevieren, dan zullen zij dat ook doen. Als jullie overwinnen dan zullen zij wraak nemen op jullie nageslacht. Laat hen niet achter in Mekka, neem hen met jullie mee” en hiermee waarschuwde hij zijn vrienden. Hierop gingen zij terug en haalden ze met dwang Abbas, Nawfal, Talib en Aqil op. Alsof dit niet genoeg was zeiden ze tegen de Banu Hashim leden de volgende woorden: “O mensen van Hashim! Jullie gaan nu met ons het veld op, maar jullie harten zijn met Mohammed. Dit weten wij heel goed!”. Op deze woorden ging de zoon van Abu Talib, genaamd Talib terug naar Mekka.²⁸ Omdat ze bang waren dat de rest van de Banu Hashim stam naar de kant van Mohammed zou overstappen, hebben zij hen en hun *halief* in een tent verzameld en een wachter aangesteld, die hun moest bewaken.²⁹

Men moet niet tot de conclusie komen, dat Mohammed een onderscheid maakte tussen stammen. Zijn bevel om de leden van de Quraish stam niet te doden had niets te maken met het feit dat hij zelf van de Banu Hashim afstamde. De leden van de Banu Hashim stam, met uitzondering van Abu Lahab, hebben zowel de moslims als niet-moslims in de periode in Mekka gesteund, hen geholpen en hebben samen de driejarige boycot moeten verdragen. Abbas steunde nog steeds zijn neefje. Bovendien, wilde Mohammed in de slag van Badr, dat niet alleen de Banu Hashim niet gedood mocht worden, maar ook andere leden van verschillende stammen die hij nog heel dankbaar was. Tussen hen was bijvoorbeeld Abu al-Bahtari die de boycot destijds wilde verbreken. Tijdens de strijd kwam de metgezel Mujazzir ibn Ziyad, Abu al-Bahtari tegenhet do en dacht aan het bevel van Mohammed, dat hij zich moest overgeven. Abu al-Bahtari vroeg of ze ook *eman*[bescherming] konden geven aan zijn vriend. Alleen dan pas zou hij zich overgeven, maar Mujazzir ging hier niet mee akkoord. Hierop ging Abu al-Bahtari verder in de strijd, omdat de Quraish vrouwen hem te schande

²⁸ Ibn Hisham, I, 619.

²⁹ Ibn Sa'd, IV, 9-11.

zouden maken. Daarbij wilde hij in leven blijven, ten koste van zijn vriend. Hij werd vermoord in deze oorlog.³⁰ Mohammed gaf ook het bevel dat Zam'a ibn Aswad en Harith ibn Amir niet vermoord mochten worden. Maar deze twee personen zijn zonder dat hun partij dit wist, vermoord.

Om te komen tot het beleid dat Mohammed voerde bij gevangenen, heeft hij bevolen om goed voor de gevangenen te zijn. Hiervan zijn er enkel twee, Ukba ibn Abu Muayt en Nadr ibn Harith ter dood veroordeeld, omdat ze eertijds vele moslims hebben gemarteld. Over de behandeling van de rest van de gevangenen, heeft Mohammed ook het advies gevraagd aan zijn metgezellen. Sommige metgezellen als Umar en Sa'd ibn Muadh wilden dat zij door hun naaste familieleden vermoord zouden worden, terwijl Abu Bakr wilde dat zij met losgeld weer vrij uit konden gaan. Mohammed ging akkoord met het voorstel van Abu Bakr en heeft per individuele gevangene en hun bezittingen tussen de duizend en vierduizend dirham ontvangen aan losgeld. Tussen de gevangen genomen personen bevonden zich ook zijn oom Abbas, de zonen van zijn ooms Aqil en Nawfal. Over de betaling van losgeld is er voor hen een aparte regeling gemaakt. Er is ook bepaald dat sommige gevangen genomen personen werden vrijgelaten, omdat zij konden lezen en schrijven. Zij werden zodoende vrijgelaten in ruil voor het onderwijzen van moslims.³¹

Badr begraafplaats

³⁰ Irfan Aycan, "Ebū'l-Baherī", DIA, X, 296.

³¹ Ibn Sa'd, II, 22, 26.

Ook de schoonzoon van Mohammed, Abu al-As bevond zich onder de gevangenen. Zaynab heeft het losgeld van haar man betaald door wat goederen en de ketting die ze van haar moeder had gekregen toen ze trouwde, op te sturen. Toen Mohammed de ketting zag werd hij emotioneel en vroeg hierna om de mening van zijn metgezellen. Uiteindelijk werd er bepaald dat de ketting terug gestuurd kon worden en werd Abu al-As vrijgelaten.³² Echter, er is wel geëist dat hij zijn vrouw naar Medina moest sturen. Abu al-As beloofde het en stuurde zijn vrouw naar Medina. Mohammed waardeerde deze daad van zijn schoonzoon.

Abu Azza die ook onder gevangenen was, zei dat hij arm was, vijf dochters had en hij vroeg of ze hem vrij wilden laten omwille van zijn dochters. Mohammed liet hem uiteindelijk gaan nadat hij beloofde om niet meer tegen moslims te vechten en dat hij niet meer in het nadeel van hem zou spreken. Zijn belofte, was zijn losgeld.³³

Onder de gevangen genomen personen bevond zich ook Suhail ibn Amr, een woordvoerder van de Quraish. Hij was in zijn voet met een pijl geraakt en probeerde ondanks dat hij gewond was nog te vluchten, maar werd alsnog gevangen genomen. Toen Suhail probeerde te vluchten gaf Mohammed het bevel aan diegene die hem zou vinden, dat ze hem moesten doden. Echter, vond Mohammed hem zelf en heeft hem niet vermoord.³⁴ Umar zei het volgende over Suhail: “O boodschapper van Allah! Laat mij zijn voortanden eruit trekken zodat hij niet meer kwaad kan spreken over jou” en bood dit aan om te doen. Mohammed was het hier niet mee eens. Hij antwoordde: “Ik kan hem niet verminken door zijn voortanden eruit te halen. God zal mij op dezelfde manier verminken, al ben ik een profeet” en voegde hieraan toe: “Misschien zal hij een houding hebben die je morgen wel zal bevallen”.³⁵ Mohammed laat zien door zijn gedrag naar Suhail toe; dat gevangenen goed behandeld moeten worden, dat men martelingen niet moet toestaan, dat zelfs een vijand zich tot de islam kan bekeren en wan-

³² Ibn Hisham, I, 652-653; Taberi, II, 468.

³³ Waqidi, I, 110-111; Ibn Hisham, I, 660.

³⁴ Waqidi, I, 105, 117.

³⁵ Waqidi, I, 107; Ibn Hisham, I, 649; Na de verovering van Mekka werd Suhail ibn Amr moslim. Na het overlijden van Mohammed ontstond er een conflict tussen de bevolking van Mekka. Suhail ibn Amr hield een toespraak tot het volk om ze rustig te krijgen. Hij zei het volgende: “Ik weet dat deze godsdienst, zolang de zon opkomt en ondergaat, nog zal blijven bestaan. Laat Abu Sufyan jullie niet bedriegen. Wat ik weet, weet hij ook. Maar zijn jaloezie op de Banu Hashim stam heeft zijn hart verzegeld. Ik ben het meest gebruikte middel van de Quraish zowel op land als aan zee. Onderwerp jullie aan de Amir. Geef jullie *zakaat* aan hem...”. Toen Umar deze woorden van Suhail te horen kreeg, herinnerde hij de woorden die Mohammed tegen hem had gezegd: “Ik getuig dat jij de boodschapper bent van Allah” en kon zich er niet van weerhouden om deze uit te spreken.

neer het nodig is om gebruik van hem te maken in positieve zin. Dit is een politiekbeleid dat Mohammed zijn hele leven lang heeft voortgezet. Dit is een mooi voorbeeld van een van zijn doelen.

Amr, de zoon van Abu Sufyan bevond zich ook onder de gevangenen. Hij was gevangen genomen door Ali, maar viel onder Mohammeds aandeel. De *mushrikeen* begonnen in Mekka geld te verzamelen om zo de gevangenen vrij te kopen en stelden aan Abu Sufyan ook voor om het losgeld van zijn zoon te betalen, zodat hij weer vrij kwam. Echter Abu Sufyan ging hier niet mee akkoord. Hij weigerde om losgeld te betalen en zei het volgende: “Mijn zoon Hanzala is gedood en nu moet ik ook geld voor mijn zoon Amr betalen? Ik ben van mijn bloed ontnomen en nu ook nog van mijn geld? Dit zal ik nooit doen. Ik zal niets betalen tot Mohammed mijn zoon naar mij terug stuurt, al duurt dit een jaar. Ik ben in een positie om dit te betalen. Ik ben niet bereid om jullie en mijzelf in een weerloze positie te brengen en om van Amr een voorbeeld te maken”. Ondertussen was Abu Sufyan op zoek naar andere manieren. Op dat moment kwamen Sa’d ibn Numan en Mundhir ibn Amr uit Medina naar Mekka voor de bedevaart. Abu Sufyan plande om hen te vangen in ruil voor zijn zoon. Mundhir wist nog te vluchten, maar Sa’d werd gevangen genomen en in de gevangenis gegooid. Normaliter deden de Mekkanen niets tegen de mensen die voor de bedevaart kwamen. De naasten van de metgezel die in de gevangenis werd gegooid, gingen naar Mohammed en vertelden dat Abu Sufyan, Sa’d wilde ruilen voor de vrijlating van zijn zoon. Mohammed vervulde hun wens en liet Amr gaan. Hierop heeft Abu Sufyan, Sa’d ook vrijgelaten.³⁶ De houding van Mohammed in deze kwestie laat zien dat Mohammed enorm veel waarde hecht aan zijn vrienden. Hij zou het absoluut niet toelaten en niet over zijn hart krijgen dat zij in de gevangenis vast gehouden zouden worden om aldaar gemarteld te worden. Ook laat het zien dat Mohammed een metgezel niet zou ruilen voor vierduizend dirham die hij van Abu Sufyan zou krijgen.

Dat de metgezellen de raad van Mohammed hebben aangenomen en opgevolgd in het goed behandelen van de gevangene, staat uitgebreid en gedetailleerd in onze bronnen. Een voorbeeld is dat zij, het weinige brood wat zij hadden aan de gevangenen gaven en dat ze zelf genoeg namen met dadels. Ze gaven zelfs het stukje brood wat ze bij zich hadden voor

³⁶ Waqidi, I, 139; Ibn Hisham, I, 650; Zübeyri, 126-127; Taberi, II, 466-467.

zichzelf, aan de gevangenen. Ook lieten zij de gewonde, oude en zieke gevangenen op hun kamelen zitten en gingen zij zelf ernaast lopen.³⁷

Mohammed heeft ook de nodige maatregelen genomen om de veiligheid van de gevangenen te waarborgen. De mensen die oorlogsgeweld hebben overleefd en waarvan sommige naasten van hen dit niet hebben overleefd; voor hen werd er gezorgd dat ze niet in verbijstering zouden raken. Er werd een oproep gedaan zodat de gevangenen, die de moslims leed hebben bezorgd, geen schade konden oplopen. De oproep luidt als volgt: “Laat Sa’d Abu Waqqas niet weten dat zijn broertje Umayr dood is! Want anders zal hij alle gevangenen, die jullie in handen hebben, vermoorden”.³⁸ Met deze handeling van Mohammed, probeerde hij de gevangenen te beschermen. Hij probeerde te voorkomen dat een overlever van de oorlog geen wraakgevoelens creëert en een rare handeling gaat verrichten, wat kan leiden tot onrust.

Toen er teruggekeerd werd naar Medina, werd de buit bijeen verzameld en werd dit in gelijke delen verdeeld onder de mensen die hebben deelgenomen aan de oorlog.³⁹ Later is er een gedetailleerd Koranvers geopenbaard over de verdeling van de buit. Volgens dit vers: “En weet, dat wanneer jullie iets buitmaken, dat dan aan God een vijfde deel toebehoort en aan de gezant, de verwanten, de wezen, de behoeftigen en hij die onderweg is...”.⁴⁰ Mohammed heeft voor het eerst de eisen van dit vers over de verdeling van de buit, op de joodse Banu Qaynuqa stam toegepast. Er zijn ook islamitische historici die noemen dat de buit die bij de slag bij Badr is verkregen, verdeeld is volgens dit vers.

Mohammed heeft de kameel van Abu Jahl, als het recht van de opperbevelhebber[*safiy*] verklaard en heeft deze kameel genomen en tussen alle andere kamelen geplaatst. Hij ging op een kameel naar de *ghazwat*. Toen men naar de Hodaybiya expeditie vertrok, werd deze kameel meegenomen, net als de andere kamelen die geslacht zouden worden, ten behoeve van voedsel. De *mushrikeen* boden honderd andere kamelen voor die kameel. Echter, Mohammed zei: “Als wij deze niet onder de kamelen die geslacht zullen worden hadden geplaatst, dan hadden wij dit geaccepteerd”.⁴¹

³⁷ Waqidi, I, 119; Taberî, I, 461.

³⁸ Waqidi, I, 106.

³⁹ Waqidi, I, 99; Taberî, II, 458-459.

⁴⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anfaal 41.

⁴¹ Waqidi, I, 103.

Mohammed liet Zayd ibn Harith en Abdullah ibn Rawaha naar Medina gaan om de Badr overwinning te melden. Toen Zayd ibn Harith aankwam in de stad, was Rukiyyah de dochter van Mohammed overleden en net begraven. Mohammed keerde tegen het einde van de maand Ramadan of Shawwaal met zijn leger terug naar Medina. De moslims die in Medina waren achtergebleven verwelkomden Mohammed en de *mujahideen* [strijders voor de islam] met vreugde. Een metgezel genaamd Salama ibn Salama zei de volgende ongepaste woorden die hij niet had moeten roepen: “Voor wat feliciteren jullie ons? Voorwaar bij Allah, wij waren net vast gebonden kamelen en ontmoetten kale bejaarden en hebben hen vermoord”. Mohammed moest om deze woorden glimlachen en zei dat hij de Quraish *mushrikeen* en de overwinning van de moslims niet moest kleineren en voegde hieraan toe: “Broeder! Zij zijn vooraanstaanden en leiders”.⁴² Ondertussen kwamen de metgezellen die niet meegingen op deze expeditie, omdat zij dachten dat Mohammed alleen de karavaan zou tegenkomen in plaats van de tegenstanders. Zij kwamen naar hem toe om te zeggen dat ze hierom verdrietig waren. Usayd ibn Hudayr was een van hen. Hij ging naar Mohammed toe om hem te feliciteren met zijn overwinning. Hij zweerde, dat hij dacht dat hij niet de vijand zou treffen en daarom niet het slagveld opging. Mohammed zei hierop: “Je hebt gelijk”.⁴³ Vanwege deze gebeurtenis kunnen we zeggen dat Mohammed, de personen die hij vertrouwde en oprecht in hen geloofde; dat hij deze mensen durfde te ondervragen en dat hij terughoudend was in het slecht denken over hun.

In de Koran staat vermeld dat de moslims tijdens de slag van Badr werden vergezeld en gesteund door de engelen en noemt concreet dat God hen hierbij heeft geholpen. De woorden van Koranhoofdstuk aal ‘imraan over dit onderwerp luiden als volgt: “God had jullie al in Badr geholpen, toen jullie zwakker waren. Vreest God, misschien zullen jullie dank betuigen. Toen jij tot de gelovige zei: <Is het dan niet genoeg voor jullie dat jullie Heer jullie met drieduizend neergezonden engelen versterkt?>”.⁴⁴ Op dezelfde manier in het Koranhoofdstuk al-Anfaal, wordt er genoemd dat God de moslims had geholpen in de slag van Badr en dat hij de strijders heeft versterkt met hulp van engelen.⁴⁵ Behalve in de hoofdstukken van de Ko-

⁴² Ibn Hisham, I, 643-644.

⁴³ Waqidi, I, 117.

⁴⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat aal ‘imraan 123-124.

⁴⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anfaal 9-12,17; Voor overleveringen over dit onderwerp zie: Waqidi,

ran, al-Bakara, aal 'imraan en al-Anfaal, wordt er nog in andere verzen ook verteld over de expeditie van Badr. In de Koran wordt er gesproken over deze oorlog als *Yawm al-Furqan*[de dag van scheiding] en *Yawm al-Teka al-Jam'a*[de dag waarop twee gemeenschappen elkaar tegen komen].⁴⁶

Toen de moslims de karavaan tegenkwamen,⁴⁷ heeft God aan de moslims beloofd,⁴⁸ dat de grond van de moslims werd versterkt doordat Hij regen hierop liet vallen en dat Hij op verschillende wijze nog hulp heeft verleend.⁴⁹ Bovendien, de dag waarom de slag van Badr zich voordeed, is er regen gevallen en was de kamp van de *mushrikeen* veranderd in drijfzand. Echter, de grond waarop het islamitische leger zich bevond was zacht en is versterkt door de regen en dit heeft de moslims kracht gegeven.⁵⁰ In sommige verzen van de Koran wordt ook vermeld wat de psychologische staat van Mohammed, de moslims, de *mushrikeen* en de *munafikeen*[huichelaars] was.⁵¹ Daarbij vermeld het ook welke wetten er gelden voor gevangenen,⁵² buit en de verdeling hiervan door moslims.⁵³ Het vermeldt ook dat van de gemeenschappen die elkaar tegenkwamen, dat er een groep op de weg van God was en de andere groep ontkeners waren.⁵⁴ De Koran vermeldt ook dat God hulp bood aan moslims en dat de *mushrikeen* gestraft zullen worden omdat zij strijden tegen de islam. *Al-Badshah al-Kubra*[sterke vangst] wat voorkomt in de Koran, verwijst ook naar de slag van Badr.⁵⁵ Zonder twijfel zijn de ongewone gebeurtenissen, niet bedoeld om de *mushrikeen* monddood te maken vanwege deze wonderen, maar moet het opgevat worden als hulp van God aan de moslims.⁵⁶

Heel veel personen kwamen in de slag bij Badr tegenover elkaar te staan met naaste familieleden. Hamza en zijn broertje Abbas, Abu Bakr en zijn zoon Abd ar-Rahman, Mus'ab ibn Umayr met zijn broertje Abu Aziz, Abu Huzayfa met Utbah ibn Rabia, zijn enkele van hen die plaats namen op de frontlinie. Zo hebben vaders, zonen, broers, ooms en neven deelgeno-

I, 78-79; Ibn Hisham, I, 633-634.

⁴⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 41.

⁴⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 5.

⁴⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 8.

⁴⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 11, 17.

⁵⁰ Waqidi, I, 53; Ibn Sa'd, II, 15; Taberī, II, 439; Makrizī, p. 78.

⁵¹ Zie: Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 43, 44, 47, 49.

⁵² Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 67-68, 70-71.

⁵³ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 41, 69.

⁵⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 13.

⁵⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat ad-doechaan 161; Ibn Sa'd, II, 17.

⁵⁶ Waqidi, I, 131-138; Ibn Hisham, I, 666-677; Makrizī, p. 60-61; Ömer Özsoy-Ilhami Güler, *Konularina göre Kur'an*, Ankara 1996, p. 666-672.

men op verschillende linies. Echter, Mohammed probeerde in deze oorlog te voorkomen dat vaders tegen hun zonen en zonen tegen hun vaders streden. Hij heeft bijvoorbeeld geen toestemming gegeven voor een *Mubaraza*[duel] gevecht tussen Abu Bakr en zijn zoon en Abu Huzayfa.

De Badr *ghazwa* is belangrijk ten behoeve van Mohammed zijn oorlogstactieken, die hij daarna heeft uitgezet. Een voorbeeld: Mohammed had het islamitische leger zodanig gerangschikt dat de zon niet hun ogen verblindde. Voor het vijandige leger was het net andersom. Buiten de oorlogstactieken, waren de uitvoeringen een nieuwe bron voor de moslims. Omdat er in die tijd nog geen uniformen waren, had Mohammed voor de emigranten, de Aws en Khazraj stammen verschillende wachtwoorden als code ingesteld, zodat ze elkaar begrepen. Deze overwinning is ook belangrijk voor de behandeling die gevangenen en gewonden zouden krijgen.

De Badr overwinning heeft er voor gezorgd dat de reputatie van de moslims steeg ten eerste in Mekka en daarna op het gehele Arabisch schiereiland en zelfs daarbuiten. De Mekkanen die een grote bekendheid hadden op het Arabisch schiereiland, leden gezichtsverlies doordat iedereen zich nu wendde tot degene die van hun hebben gewonnen.⁵⁷ Het effect van deze gebeurtenis steeg buiten het Arabisch schiereiland. Negus de koning van de Abessijnen was blij en verheugd toen hij hoorde van de overwinning van de moslims.⁵⁸ Echter, de joden beloofden voor de slag van Badr onpartijdig te zijn, maar na de overwinning van de slag bij Badr werden ze jaloers op de moslims. Ka'b ibn Ashraf zei uit verdriet: "Ondergronds is beter dan bovengronds".

Door de slag van Badr is de term *Ahl al-Badr*[mensen van Badr] de islamitische geschiedenis literatuur ingegaan. Zowel in de Koran als in de *Hadith* wordt er met lof gesproken over de Badr oorlog.⁵⁹ In de *Hadith* wordt Badr genoemd als de deugdzame oorlog van de moslims.⁶⁰

Een van de belangrijkste resultaten van de Badr oorlog was dat zij de reden is geweest voor de Uhud oorlog. Toen de *mushrieken* uit Mekka te horen kregen dat de moslims de overwinning hadden behaald, waren ze enorm verdrietig. Abu Sufyan werd op de plaats van Abu Jahl gezet als lei-

⁵⁷ Frantz Buhl, "Muhammed", IA, VIII, 464.

⁵⁸ Waqidi, I, 120-121.

⁵⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 123.

⁶⁰ Bukhari, V, 9.

der en zij allen zweerden om wraak te nemen op de moslims en ondernamen meteen acties.

d. Ontwikkelingen met heidenen tijdens de oorlogen van Badr en Uhud.

De dood van familieleden van de Quraish *mushrikeen* in de Badr oorlog zorgde voor een shock bij hen. Toen Abu Sufyan, die aan het hoofd van de karavaan stond aankwam in Mekka, kwam hij erachter dat het Quraish leger had verloren en dat zijn naasten waren vermoord. Hij zwoer om tegen Mohammed te vechten. Ook zou hij zichzelf niet wassen en gemeenschap hebben met zijn vrouw totdat hij wraak had genomen voor het vermoorden van zijn naasten. Om zijn eed te vervullen en om wraak te nemen, ging hij twee en een halve maand na het gevecht in Badr met een leger van tweehonderd gewapende mannen naar Medina. In de nacht verbleef hij bij de Jood Sellam ibn Mishkem van de Banu Nadir stam. Omdat hij niet de moed had om Medina aan te vallen, heeft hij de wijken eromheen aangevallen. Hier zijn twee moslims die op een dadelveld werkten vermoord. Het veld stak hij in brand. Toen Mohammed dit hoorde ging hij achter Abu Sufyan aan met een leger van dertig ruiters en honderdtwintig grondtroepen. Echter, dit leger durfde niet te vechten tegen de moslims en vluchtte. Abu Sufyan had voordat hij op deze expeditie ging, zakken gevuld met geroosterd meel [*sawiq*] met zich mee genomen. Toen hij vluchtte gooide hij een aantal zakken weg. Om deze reden werd deze expeditie 'Ghazwa van Sawiq' genoemd.⁶¹

In het derde jaar van de *hijra* in de maand Muharram, kreeg Mohammed te horen dat de stammen Banu Sulaym en Ghatafan, Medina wilden aanvallen. Mohammed liet Abdullah ibn Umm Maktoum in Medina als plaatsvervanger en ging met een leger van tweehonderd man naar de plek genaamd al-Kudr. De *mushrikeen* durfden de strijd niet aan en vluchtten. De moslims gingen terug naar Medina, zonder in een val gelokt te zijn.⁶²

Twee maanden na deze gebeurtenis kwam Mohammed erachter dat de substammen van Ghatafan, Muharib en Sa'leb zich verzameld hadden op een plaats genaamd Dhi Amr en zich gereed maakten om de omgeving van Medina te plunderen. In het derde jaar van de *hijra* in de maand Rabi' al-

⁶¹ Waqidi, I, 181-182; Ibn Hisham, II, 44-46; Taberi, II, 483-485.

⁶² Waqidi, I, 182-184.

Awwal zijn er 450 metgezellen in actie gekomen om deze invasie te stoppen. De *mushrikeen* werden bang en verstopten zich in de bergen. Op dat moment begon het te regenen. Mohammed had zijn zwaard opgehangen aan de tak van een boom en was bezig met het drogen van zijn kleren die door de regen nat waren geworden. Toen kwam er een van de stamhoofden genaamd Dushur ibn Harith stiekem naar Mohammed. Hij hield zijn zwaard tegen het voorhoofd van Mohammed en wilde hem vermoorden en zei: “O Mohammed! Wie kan jou nu uit mijn handen redden?”. Toen antwoordde Mohammed hierop: “Allah zal mij redden.” Dushur was verbaasd en liet zijn zwaard vallen. Mohammed raapte zijn zwaard op en zei: “Wie gaat jou nu redden uit mijn handen?”, waarop hij de reactie kreeg: “Niemand.” Mohammed nam geen wraak op hem. Dushur is later moslim geworden.⁶³

Twee maanden na deze gebeurtenis kwam Mohammed er achter dat in Bahran, wat op 200 km afstand ligt van Medina de Banu Sulaym stam soldaten zich verzamelde om te vechten tegen de moslims. Mohammed ging met driehonderd metgezellen in actie tegen hen. De Banu Sulaym stam vluchtte toen ze dit hoorden. Mohammed kwam de vijand niet tegen en na een 10-daagse expeditie keerden ze terug naar Medina.⁶⁴

Ondertussen durfden de Quraish *mushrikeen* hun karavaan niet te sturen naar Syrië via de kustroute, dus besloten ze om de route langs Irak te gebruiken. Mohammed had namelijk een verdrag gesloten met de stammen die bij de kust woonden. Niettemin kwam Mohammed er achter dat een karavaan van de Quraish onderweg was naar Syrië via het oosten van Medina. Mohammed liet Zayd ibn Harith een groep van honderd man sturen naar hun karavaan, die onder leiding stond van de gids Furat ibn Hayyan. Hij was een bondgenoot van de substam Banu Sahm van de Quraish. Zayd ibn Harith heeft de karavaan in Nadjd nabij Karada gevangen genomen en bracht hen naar Medina. Mohammed heeft de goederen van de karavaan overgenomen op basis van de buit statuut. De gevangen genomen reisgids Furat ibn Hayyan is moslim geworden en door Mohammed vrij gelaten. Furat maakte deel uit van de *Ahl al-Suffa* en had het vertrouwen van Mohammed gewonnen. Hij heeft Mohammed in zijn gedichten geprezen.⁶⁵

⁶³ Waqidi, I, 193-196; Ibn Sa'd, II, 34-35; Belazuri, s. 311; Ibn Sayyid an-Nas, I, 404.

⁶⁴ Waqidi, I, 196-197; Ibn Sa'd, II, 35-36; Bekri, I, 228; Ahmet onkal, “Bahran Gazvesi”, IV, 491.

⁶⁵ Waqidi, I, 197-198; Ibn Hisham, II, 50-51; Ibn Sa'd, II, 36; Taberi, II, 492-493; Asri Çubukçu, “Furat b. Hayyan”, DIA, XIII, 218.

e. Slag bij Uhud(3/625)

De *mushrikeen* uit Mekka die hun naasten verloren in de slag van Badr, gingen naar Abu Sufyan en boden hem een wraakactie aan. De winst die ze uit hun karavaan haalden, wilden ze gebruiken voor soldaten, die tegen Mohammed en de Moslims zouden strijden. Abu Sufyan vermeldde dat hij juist degene was die wraak wilde nemen. Hij zei dat zijn zoon Hanzala en vooraanstaande personen van zijn stam tijdens de slag bij Badr waren vermoord en dat hij daarom klaar stond om akkoord te gaan met het voorstel. Naast het feit dat ze wraak wilden nemen, wilden ze ook dat de dreigementen van de karavaanroute richting Syrië opgeheven zou worden. Zij leefden van de handel en daarom was de veiligheid van de karavaanroute naar Syrië enorm van belang voor de Mekkanen.

De Quraish *mushrikeen* hadden met hun leger, wat alleen bestond uit leden van hun eigen stam, verloren tegen het islamitische leger bij Badr. Om deze reden wilden ze de winst die uit de karavaan is gehaald gebruiken om tegen de moslims te strijden. Dit was de reden is geweest voor de start van de Badr oorlog. Ook besloten zij om het aantal soldaten te vermeerderen. Abu Azza, die tijdens de Badr oorlog gevangen werd genomen en later door Mohammed voor niets weer vrij werd gelaten kreeg samen met drie anderen de taak om in de buurt van Mekka, bij de stammen Thaqif, Kinanah en andere Arabische stammen soldaten te verzamelen. Uiteindelijk was er in totaal een mankracht van drieduizend personen en hiervan werden er tweeduizend betaald. Ze gingen onder leiding van Abu Sufyan richting Medina. In het leger zaten tweehonderd paarden en zes- of zevenhonderd gepantserde soldaten en drieduizend kamelen.

Abbas die in Mekka woonde, liet door middel van een brief Mohammed weten, dat ze zich klaar maakte voor een oorlog en berichtte hem over het aantal soldaten, dieren en de wapens die ze hadden.

De persoon die deze brief bracht was van de stam Banu Gifar. Hij trof Mohammed aan in Quba. Mohammed liet deze brief lezen door Ubay ibn Ka'b en daarna wilde hij dat dit geheim werd gehouden. Toen ging hij naar het huis van een metgezel Sa'd ibn Rabi en merkte dat niemand thuis was. Hij vertelde aan hem wat Abbas in de brief had geschreven en zei dat dit bericht geheim moest worden gehouden. Echter de vrouw van Sa'd die op dat moment wel thuis was en het gesprek stiekem afluisterde, vertelde dit

aan haar man nadat Mohammed teruggekeerd was naar Medina. Sa'd nam zijn vrouw mee en ging meteen naar Mohammed. Hij liet weten dat hij bezorgd was dat zijn vrouw dit zou verspreiden en dat ze hem zouden beschuldigen van het verspreiden.⁶⁶ Mohammed beval dat zijn vrouw weg mocht gaan. Uiteindelijk is het bericht verspreid in Medina. Amr ibn Salim van de Banu Khuza'a kwam met een groep mannen van zijn stam naar Mohammed om hem in te lichten over het leger van de Quraish.

Jubayr ibn Mut'im van de substam Banu Nawfal, die toebehoorde aan de Quraish, beloofde aan zijn slaaf Wahshi ibn Harb, dat wanneer hij Hamza zou vermoorden, hij in ruil daarvoor zijn vrijheid zou krijgen. Hij beloofde dit, omdat Hamza zijn oom Tuayma ibn Adiy had vermoord in Badr. Hind, de vrouw van Abu Sufyan, nam deel aan het leger samen met vijftien andere vrouwen. Zij zwoer dat ze de lever van Hamza zou opeten als ze zijn lijk zou vinden, omdat hij haar vader had vermoord in Badr.

Toen er een bericht kwam van Abbas, gaf Mohammed de zonen van Fadala, Anas en Munis de taak om informatie te verzamelen over het leger die in actie was in Mekka. Zij hadden het heidense leger in de gaten gehouden bij de al-Aqeeq vallei, wat in het zuidwesten van Medina ligt. Ze brachten informatie over de aantallen, de toestand en over hun verblijfplaats. Mohammed had daarna Hubab ibn Mundhir aangesteld om informatie te verzamelen over de mankracht van de vijand en hun voorbereidingen.⁶⁷ Hij zou de informatie alleen aan hem laten weten. Hubab begaf zich tussen de soldaten van de vijand en heeft deze taak succesvol uitgevoerd. Mohammed heeft alle informatie tot in de details geëvalueerd.⁶⁸

Doordat de toestand enorm kritisch was hebben Sa'd ibn Ubada, Sa'd ibn Muadh en Usaid ibn Hudayr de vrijdagnacht toen de vijand dicht bij de stad was, voor de deur van Mohammed de nacht doorgebracht in Masjid an-Nabawi.

Overall in Medina werd er tot in de ochtend de wacht gehouden. Mohammed verzamelde de moslims en ze discussieerden wat ze moesten doen. In deze vergadering, waar ook de *munafikeen*[ongelovigen] aanwezig waren, is er stil gestaan bij twee onderwerpen; of ze bleven in Medina en gingen zich in een positie van verdediging opstellen of ze zouden de vijanden buiten de stad ontmoeten en daar met hen strijden. Mohammed

⁶⁶ Waqidi, I,203-205; Belâzûrî, I, 314.

⁶⁷ Waqidi, I, 206-207.

⁶⁸ Waqidi, I, 207-208.

liet weten, aan de hand van een droom die hij had, dat zijn voorkeur ging naar het blijven in Medina. De vrouwen en kinderen werden geplaatst in kastelen. Ze zouden een verdedigingsoorlog voeren. Echter, enkele jongeren die niet hadden deelgenomen aan de slag bij Badr en een aantal helden als Hamza wilden dat het een gevechtsoorlog zou worden.⁶⁹ Anas ibn Katada zei: “Of we worden martelaren, of we behalen buit en overwinning”, waarop Mohammed het volgende zei: “Ik ben bang dat jullie zullen verliezen”, omdat hij bezorgd was.⁷⁰ Aangezien de meerderheid wilde dat het een gevechtsoorlog zou worden, besloot Mohammed om de vijand buiten Medina te ontmoeten. Na het vrijdagsgebed hield Mohammed een toespraak voor de bevolking en liet weten dat als zij geduldig zouden zijn, zij de overwinning zullen behalen. Er waren naast de mensen die zeer blij waren met dit besluit, ook mensen die dit niet aangenaam vonden. Na de verrichting van het namiddag gebed, begonnen de moslims, die in de achterwijken van Medina woonden, zich te verzamelen bij Masjid an-Nabawi nadat ze hun voorbereidingen hadden getroffen. Mohammed ging samen met Abu Bakr en Umar naar zijn huis en trok daar zijn harnas aan, nam zijn zwaard mee en deed zijn helm op zijn hoofd. Ondertussen waren de moslims buiten, voor zijn deur en tussen de *minbar* in rijen aan het wachten, totdat Mohammed naar buiten kwam. Op dat moment lieten Sa’d ibn Muadh en Usaid ibn Hudayr de moslims weten dat Mohammed niet uit Medina wilde vertrekken, maar dat zij hierop hebben aangedrongen om hem vervolgens van gedachten te doen laten veranderen. De personen die eerder al aandedrongen voor een slagveld buiten Medina, zeiden dit keer dat ze geen oppositie meer zullen vormen tegen Mohammed en dat hij zodoende zelf mocht weten wat hij wilde doen. Mohammed zei dat hij dit al eerder had voorgesteld aan hen, maar dat zij dit niet wilden. Hij zei: “Een profeet zal zijn harnas niet eerder af doen, totdat er is gevochten. Als jullie geduldig zijn en jullie taken vervullen, dan zal Allah ons de overwinning schenken.”

Mohammed stelde Abdullah ibn Umm Maktoum aan als plaatsvervanger in Medina en ging met een leger van duizend mankracht op weg.

Hij ging er niet mee akkoord om een bekende groep van zeshonderd Joodse huichelaars, die een bondgenoot waren van Abdullah ibn Ubay, in

⁶⁹ Waqidi, I, 210-211.

⁷⁰ Waqidi, I, 213.

het leger te nemen. Ook van de *Ansaar* kwam er een aanbod om hulp van hun Joodse bondgenoten te krijgen. Mohammed ging niet akkoord met dit voorstel en zei: “Wij hebben hun hulp niet nodig.” Toen ze aankwamen bij al-Shaykhayn, liet hij degenen die nog jong waren uit het leger vertrekken en hij liet ze terug keren.

Onder hen die terug moesten keren waren Rafi ibn Khadij en Samura ibn Jundub. Mohammed gaf Rafi ibn Khadij toch toestemming, nadat hij hoorde dat hij goed kon pijl en boog schieten. Overigens heeft er ook een interessant voorval plaats gevonden tussen Rafi ibn Khadij en Samura ibn Jundub.

De stiefvader van Samura liet Mohammed weten dat hij Rafi in een worstelwedstrijd had verslagen. Hierop heeft Mohammed deze twee jongens met elkaar laten worstelen. Toen Samura Rafi versloeg in de worstelwedstrijd, werd hij ook toegelaten om met de moslims mee te gaan met het leger in de strijd.⁷¹ Toen de stammen Banu Haritha en Banu Salima de intentie hadden om terug te keren, zagen zij toch af van hun idee om terug te keren en gingen uiteindelijk gewoon mee met het leger.⁷²

⁷¹ Waqidi, I, 216; Ibn Hisham, II, 66; Belazuri, I, 316.

⁷² Makrizi, p. 118.

Het islamitische leger heeft de nacht doorbracht bij al-Shaykhayn. Mohammed had de nodige maatregelen genomen om zowel de stad als het leger te beschermen. Hij liet iedereen ondervragen, want hij was op zoek naar een reisgids, die hen kon begeleiden naar Uhud via een verkorte route, zonder dat hij de vijand zou tegen komen. Deze functie werd gegeven aan een persoon van de *Ansaar*, genaamd Abu Hasma. Hij bracht het islamitische leger via de gronden van de Banu Haritha naar Uhud. Het islamitische leger bereikte op 11 Shawwaal 3 / 25 januari 625 op een zaterdagochtend de Uhud berg, wat ten noorden van Medina ligt en op een uur afstand van de stad. Het ochtendgebed hebben ze hier gebeden. Het leger ging met hun rug tegen de berg staan, Ainain bevond zich links van hen en de zon stond achter hen. Op die manier gingen zij in een linie naar Medina.

Abdullah ibn Ubay zei: "Ik was geen voorstander van een slagveld. Ik wilde dat we niet uit Medina vertrokken. Mohammed heeft de woorden van de kinderen gevolgd en heeft geen gehoor gegeven aan onze woorden" en ging hij met driehonderd man terug naar Medina. Ook wordt er gezegd dat hij al terugkeerde toen ze tussen Medina en Uhud waren.⁷³ Nadat hij wegging, was het aantal personen van het islamitische leger gedaald naar zevenhonderd. In het leger waren er honderd pantsers. Mohammed heeft het leger in gevechtspositie gezet en gaf de vaandel aan Mus'ab ibn Umayr. Daarbij heeft hij vooraan, rechts, links en bij de achterstaande groepen verschillende leiders aangesteld. Hij heeft een toespraak gehouden voor het leger. Het aanvallen van de vijand via de achterkant van de voorzijde dus van de voorfront moest voorkomen worden, zodat het islamitische leger van achteren niet kon worden aangevallen. Abdullah ibn Jubayr had als commandant vijftig boogschutters geplaatst op de heuvel Ainain, dit is later ook de heuvel van de boogschutters, ofwel *Jabal al-Rumah* genoemd en dat bevond zich tegenover de Uhud berg. Hij beval aan deze boogschutters dat indien het islamitische leger de overhand kreeg, zij tot een tweede bevel moesten wachten. Wat er ook zou gebeuren, ze mochten absoluut niet hun plek verlaten, want mocht het zo zijn dat de ruiters van de vijanden van achteren zouden aanvallen, dan moesten zij de paarden met hun pijl en boog raken. De leider van de boogschutters Abdullah ibn Jubayr

⁷³ Ibn Hisham, II, 64.

was die dag in het wit gekleed, zodat hij door de soldaten makkelijker gezien kon worden.⁷⁴

Aan de andere kant liet Abu Sufyan een bericht gaan naar de Banu Aws en Khazraj stammen, waarin hij zei: “Wij hebben geen geschil met jullie. Ga uit de weg, dit is een geschil tussen ons en de zoon van onze oom.” De *Ansaar* hadden dit verzoek op een sterke en harde wijze afgewezen.

De slag bij Uhud, begon net als in de slag bij Badr met een *mubaraza*. Uit het Quraish leger werden de vaandeldragers naar voren gebracht, Talha ibn Abu Talha werd vermoord door Ali waarna Uthman ibn Abu Talha werd vermoord door Hamza. Het gevecht werd daarna heviger en intenser. Het islamitische leger zette zich voort tot aan het centrum van het leger van de vijand. In de eerste fase van dit gevecht, had de vijand al meer dan twintig doden. De vaandeldragers gingen een voor een dood, waardoor ze niemand konden vinden om de vlag te dragen. Toen de vlag op de grond viel begonnen de *mushrikeen* zich te verspreiden. Zowel de commandanten van de rechter als linkervleugel moesten zich terugtrekken. Het gevecht leek van vanaf de zijde van de moslims op een overwinning. De islamitische soldaten verjaagden de vijand van het slagveld en begonnen daarna de spullen en buit te verzamelen die de vijand had achtergelaten. De boogschutters die onder de leiding van Abdullah ibn Jubayr waren, dachten dat de vijanden was verslagen en dat de moslims een overwinning hadden behaald. Om ook te profiteren van de buit verlieten zij, ondanks de waarschuwing, hun plaatsen.

Deze twee verkeerde handelingen leidde tot een verandering van de oorlogsduur. Khalid ibn Walid die op een moment wachtte om de moslims van achteren aan te vallen, greep meteen zijn kans toen hij zag dat de boogschutters gemankeerd waren. De boogschutters die hun plaatsen niet hadden verlaten waren Abdullah ibn Jubayr en zijn tien vrienden. Zij zijn vervolgens alsnog door de gevechten overleden. Zij vochten omdat zij hier reeds aanwezig waren.

Uiteindelijk ging Khalid ibn Walid, via het oosten van de Ainain heuvel, om hier de moslims van achteren te benaderen. Hij heeft een aanval ingezet op de moslims die op dat moment hun buit aan het verzamelen waren.

Het leger van de Quraish die dit zag keerde meteen terug en viel de moslims aan. De twee aanvallen die gedaan werden van de voor- en achter-

⁷⁴ Ibn Hisham, II, 65; Taberī, II, 507.

kant, zorgde ervoor dat de moslims tussen twee vuren zaten en in paniek raakten. Uit angst verlieten zij hun gevechtsposities.

Heuvel van de boogschutters (Uhud gebergte)

De rijen waren verstoord en een deel van de moslims hadden hun wapens al laten vallen. Even later pakte ze hun geweren op en begonnen ze weer te strijden. Wahshi ibn Harb, die op een moment wachtte om Hamza te vermoorden, had zijn doel in deze fase van de oorlog bereikt.

Vier personen uit het leger van de *mushrikeen*, Ibn al-Kami, Abdullah ibn Shihab, Utbah ibn Abu Waqqas en Ubay ibn Khalaf, hadden Mohammed als hun doel. Het lukte Ibn al-Kami om vlak naast Mohammed te komen en heeft met zijn zwaard het gezicht van Mohammed verwond. Na deze zware klap, brak Mohammeds helm in tweeën en de ringen prikten in zijn wangen. De ringen van de helm waren grote ronde cirkels. Een steen dat werd gegooid door Utbah ibn Abu Waqqas, haalde de onderlip van Mohammed open en brak een van zijn tanden. Abdullah ibn Shihab wist Mohammed op zijn voorhoofd te verwonden. Ubay ibn Khalaf ondernam actie om Mohammed te vermoorden. Mohammed wierp een speer waardoor hij van zijn paard af viel. Ubay raakte hierdoor gewond en kwam te overlijden toen hij terugkeerde naar Mekka. Ubay was een keer

naar Medina gekomen om losgeld voor zijn zoon te betalen, die in de Badr gevecht gevangen werd genomen. Hij zei toen tegen Mohammed dat hij een paard had verzorgd en dat hij hem zou vermoorden, op het moment dat hij hierop zou zitten. Hierop zei Mohammed het volgende: “Integendeel, met Allah’s wil zal ik jou vermoorden op het moment dat jij op dit paard zit.”

Voordat de strijd begon zijn er op bevel van Abu Amr gaten gegraven en zijn deze gecamoufleerd.

De kuilen bevonden zich voor hem en het paard van Mohammed viel hier vervolgens in. Hierdoor verwondde Mohammed zijn knieën. Waarop Mohammed op al deze dingen zei: “Hoe kan een volk tot succes komen, als U dit Uw profeet aandoet? Ondanks deze profeet de mensen uitnodigt tot Allah”.⁷⁵

Een groep waarin Abu Bakr, Umar en Ali zich ook in bevonden, hadden een cirkel om Mohammed heen gevormd en hebben hem beschermd. Abu Jujana probeerde met zijn lichaam een schild te vormen en hem te beschermen en Sa’d ibn Abu Waqqas wierp pijlen naar de vijand. Talha ibn Ubaydullah die ook Mohammed probeerde te beschermen door met zijn zwaard te slaan, raakte zijn arm kwijt in dit gevecht. Ondertussen had Ibn al-Kami, Mus’ab ibn Umayr vermoord. Hij liet hem op Mohammed lijken en dacht dat hij Mohammed had vermoord.⁷⁶ Op dat moment riep Ka’b ibn Malik, omdat hij Mohammed zag staan: “O gelovigen! Goed nieuws! De boodschapper van Allah is hier!”. De moslims verzamelden. Gezien Mus’ab ibn Umayr werd vermoord gaf Mohammed de taak om de vaandel te dragen over aan Ali.⁷⁷ Er waren in totaal veertien vrouwen, inclusief Fatima en Aisha, aanwezig op het slagveld. Zij brachten voedsel en water en verzorgden de gewonden. Fatima probeerde de bloedvlekken op haar vaders gezicht weg te halen en schoon te maken. Toen ze zag dat het bloeden niet stopte, brandde ze een stuk riet en drukte ze het as daarvan op de bloedplekken en wist ze zo het bloeden te stoppen.⁷⁸ Omdat Mohammed gewond was geraakt, verrichtte hij het middag gebed zittend. Waarop de moslims die zich achter hem bevonden, ook besloten om zittend te

⁷⁵ Waqidi, I, 244-245; Ibn Hisham, II, 80; Ibn Sa’d, II, 45; Taberī II, 515.

⁷⁶ Waqidi, I, 246.

⁷⁷ Ibn Hisham, II, 73.

⁷⁸ Makrīzī, p. 138.

gaan bidden.⁷⁹ Mohammed ging met een aantal metgezellen schuilen in het Uhud gebergte.

Een foto van de Uhud gebergte en de plaats waar de strijd heeft plaatsgevonden

Voordat Abu Sufyan het slagveld verliet vroeg hij drie keer aan de moslims: “Is Mohammed onder jullie?” om te weten of Mohammed nog leefde of niet. Mohammed wilde dat zijn vraag niet werd beantwoord. Dit keer vroeg Abu Sufyan: “Is Abu Bakr onder jullie?” en “Is Umar onder jullie?” ook weer driemaal. Toen hij geen antwoord kreeg zei hij: “Als zij in leven waren hadden ze wel gereageerd. Deze drie mannen zijn allemaal dood en de zaak is afgelopen.” Umar kon zich niet beheersen en zei: “Jij hebt gelogen o vijand van Allah! Al die personen die je hebt genoemd zijn in leven. Allah heeft hen in leven gehouden om jou te vernederen en neerwaarts te brengen.” Abu Sufyan zei: “Oorlog is om de beurt. Onze overwinning vandaag compenseert de slag bij Badr.” Umar zei hierop: “Ja, maar wij zijn niet gelijk. Onze doden zijn in het paradijs; jullie doden in het hellevuur.” Waarop Abu Sufyan zei: “O Hubal wees superieur, wees heilig Hubal” en vereerde de afgodsbeeld genaamd Hubal. Hierop zei Umar, nadat hij toestemming vroeg en kreeg van Mohammed: “Allah is hoger en verheven”. Waarop Abu Sufyan zei: “Wij hebben al-Uzza, en jullie hebben geen al-Uzza” en preees de andere afgodsbeeld al-Uzza. Waarop Umar dit beantwoordde met: “Voorwaar, Allah is onze helper. Jullie hebben geen helper.” Daarna zei Abu Sufyan: “Laten wij volgend jaar elkaar ontmoeten bij Badr en weer strijden.” Met het bevel van Mohammed zei Umar: “Dat kan, als Allah het wil.” Na deze conversatie ging Abu Sufyan terug naar zijn vrienden. Het leger van de Quraish verliet daarna het slagveld en zijn zonder Medina aangevallen te hebben, teruggekeerd naar Mekka. Mohammed had de taak om hen in

⁷⁹ Ibn Hisham, II, 87.

de gaten te houden, dat ze niet Medina zouden aanvallen, gegeven aan Sa'd ibn Abu Waqqas (volgens andere bronnen Ali ibn Abu Talib).⁸⁰

De *mushrikeen* hebben alle martelaren gemarteld met uitzondering van Hanzala ibn Abu Amir. Zijn beroemde vader Abu Amir, die de *mushrikeen* steunde, voorkwam dat het lijk van zijn zoon werd verminkt.⁸¹ Wahshi had de lever van Hamza eruit gehaald en deze gebracht naar Hind bint Utbah. Hind kauwde op een stuk van de lever en daarna spuugde ze dit weer uit. Wahshi kreeg de spullen die aan hem waren beloofd.

Toen Mohammed het lijk van zijn oom Hamza zag liggen en zag dat hij was opgehaald en dat zijn lever eruit was getrokken, zijn oren en neus waren afgesneden en dat hij was verminkt, zei hij dat als hij tegen de *mushrikeen* weer een overwinning zou behalen, hij dezelfde behandeling op dertig van hun mannen zou toepassen.⁸² Echter, door een geopenbaarde vers werd zo een vorm van wraak verboden gesteld.⁸³ Mohammed koos hierdoor voor vergiffenis en heeft geen wraak genomen.

De tante van Mohammed, Safiyyah, hoorde dat haar broertje Hamza was vermoord en ging het slagveld op. Mohammed zei tegen de zoon van Safiyyah, Zubayr ibn Awwam, dat hij zijn moeder van het slagveld moest af halen zodat zij het leed van wat Hamza is aangedaan niet te zien zou krijgen.

Zubayr zei tegen zijn moeder: "Moeder, de profeet beveelt jou om terug te keren." Hierop zei Safiyyah dat ze heeft gehoord dat het lichaam van haar broertje is verminkt, maar dat dit niet te veel is op de weg van Allah en dat ze dit geduldig zal verdragen. Zubayr liet dit weten aan Mohammed, waarop Mohammed zei dat Safiyyah met rust moest worden gelaten. Safiyyah kwam naar de begrafenis van haar broertje en zag wat hem was aangedaan. Ze heeft smeekbedes verricht en aan God gevraagd om genade te hebben voor zijn ziel.⁸⁴

Zoals te zien was in de eerste fase van de Uhud oorlog waren de moslims aan de kant van de zegevierders. De tweede fase was voor de moslims een ramp. Echter in de derde fase, begon de verdedigingslinie zich schrap

⁸⁰ Waqidi, I, 296-298; Ibn Sa'd, II, 47-48; Taberî, II, 526-527.

⁸¹ Ibn Sayyid an-Nas, II, 38.

⁸² Waqidi, I, 290, 332; Ibn Hisham, II, 95-96; Taberî, II, 528-529.

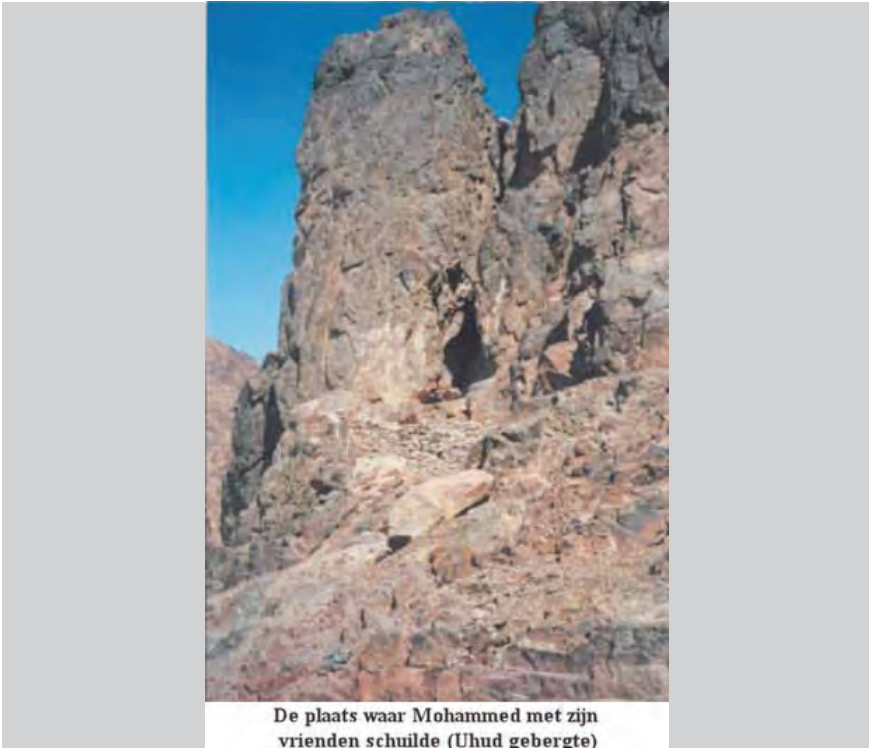
⁸³ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nahl 126.

⁸⁴ Taberî, II, 529.

te zetten. In deze laatste fase was de heldhaftigheid van personen als Anas ibn Nadr, Sa'd ibn Abu Waqqas en Abu Jujana goed te zien.

We zouden de slag van Uhud moeten beschouwen als een nederlaag voor de moslims. Ja, de moslims zijn gewond geraakt, hadden zeventig doden, maar ze hebben zich niet overgegeven aan de vijand, ze gaven de strijd niet op en hebben geen grondgebied verloren. Het belangrijkste van dit alles was het feit dat het leger van de vijand geen gevangenen en buit van de moslims te pakken hadden gekregen. Ze durfden zelfs Medina niet aan te vallen en keerden meteen terug naar Mekka. In dit gevecht hebben de *mushrikeen* 22(23 of 37 wordt ook gezegd) soldaten gedood.

Over de slag van Uhud is in de Koran, met inbegrip van de voorbereidingen van de *mushrikeen*, over elke fase van deze strijd informatie gegeven.

Hieronder gaan we inhoudelijk in op de informatie die in de Koran staat; dat de *mushrikeen* hun middelen gebruikten om de moslims van de

weg van Allah af te houden. Dat ze dit zouden blijven doen.⁸⁵ Dat Mohammed snel van zijn familie wegging om de gelovigen(moslams) te sturen naar posities in deze strijd.⁸⁶ Dat Allah de supporter was, maar dat de twee groepen(Banu Salama en Banu Harith) neigden naar het breken.⁸⁷ Dat de moslams gewonden hadden, maar dat hiertegenover ook de *mushrikeen* gewonden hadden.⁸⁸ Dat Mohammed enkele van de gelovigen(moslams) aansprak, maar zij zich niet eens omdraiden om te luisteren en op de vlucht gingen.⁸⁹ Dat er na verdriet ook weer vertrouwen in de plaats kwam. Dat op de dag dat deze twee gemeenschappen elkaar tegenkwamen, de duivel probeerde om de mensen die terugkeerden van het juiste pad af te houden, waarna God ook deze gebeurtenis heeft vergeven.⁹⁰ ⁹¹Er wordt ook genoemd dat de moslams, die de anderen twee keer zoveel problemen bezorgden, nu zelf door problemen werden getroffen, waarop zij vroegen: "Hoe komt dit?" waarop Mohammed zei: "Het komt van jullie zelf".⁹² Al was Mohammed dood, of vermoord, laat de Koran ook weten dat de moslams in tijden van oorlog, op het slagveld en in de islam standvastig moeten zijn.⁹³

In dit Koranvers, waarin er een vals bericht verspreid werd dat Mohammed dood was, worden de moslams bekritiseerd. Mohammed is sterfelijk en de islam is eeuwig, dus om deze reden mocht, mocht Mohammed te komen overlijden. De moslams moeten dit aanvaarden en te allen tijde volhardend zijn in hun geloof.

In een andere Koranvers wordt duidelijk dat, wat de moslams meemaakten op de dag waar twee gemeenschappen(groepen) elkaar ontmoette, dit gebeurde met de wil van God. Op deze manier werden de gelovigen en de hypocrieten, ofwel *munafikeen*, eenvoudig herkend waardoor men dus een onderscheid kon maken.⁹⁴ Ook zijn er nog meer Koranverzen die over de strijd van Uhud vertellen.⁹⁵

Na de slag bij Uhud begonnen sommige *munafikeen* en joden links en

⁸⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anfaal 36.

⁸⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 121.

⁸⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 122.

⁸⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 140.

⁸⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 153.

⁹⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 154.

⁹¹ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 155.

⁹² Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 165.

⁹³ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 144.

⁹⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 166.

⁹⁵ Waqidi, I, 319-329; Ibn Hisham, II, 106; Ömer Özsoy-Ilhami Güler, p. 672-675.

rechts in het nadeel van Mohammed en de moslims te praten. Umar vroeg hierdoor aan Mohammed of hij de *munafikeen* en joden mocht vermoorden, waarop Mohammed het volgende zei over de joden: “De joden zijn afkomstig van onze wortels. Ik kan hen niet vermoorden”. Over de *munafikeen* zei hij: “Iemand die *La ilaha illallah Mohammed rasulullah* [Er is geen God dan Allah en Mohammed is de boodschapper van Allah] zegt, kan ik niet vermoorden” en gaf hem hierom geen toestemming.⁹⁶

Een aantal lessen en wat feiten die geleerd kunnen worden uit de slag van Uhud, kunnen zo samengevat worden: Mohammed heeft net als altijd, net zoals in deze strijd belang gehecht aan overleg. Het niet volgen van de bevelen die werden gegeven aan de boogschutters, leidden tot vele doden. Dit laat zien dat de overwinning behaald kan worden door geduld te hebben en door de bevelen van de commandant in acht te nemen. Het willen grijpen van de buit moet niet belangrijker zijn dan Gods instemming. We kunnen ook zeggen dat strijden op de weg van God en het volgen van de bevelen van Mohammed belangrijker zijn dan handelingen die leidden tot het verlies van hen. Losbandigheid en wanhoop zijn geen eigenschappen die een moslim behoort te hebben. Mohammed bezocht elk jaar de graven van de martelaren van de slag van Uhud. Abu Bakr, Umar en Uthman hebben deze daad voortgezet in hun eigen tijd.⁹⁷

f. De ontwikkelingen met de heidenen tijdens de strijd van Uhud en al-Khandaq.

Mohammed begroef de martelaren van de slag bij Uhud, voordat hij zijn kleren had gewassen die nog onder het bloed zaten. Vervolgens keerde hij diezelfde dag nog terug naar Medina. De moslims gingen naar hun huizen om hun wonden te laten verzorgen. Mohammed die nog gewond was, kreeg de volgende dag in de ochtend, een bericht te horen dat het Quraish leger van plan was om een inval te doen in Medina. Om de invasie van de vijand te voorkomen en om te laten zien dat de moslims niet zwak waren geworden, besloot hij om het leger van de Quraish te volgen en in de gaten te houden. Mohammed gaf zodoende toestemming aan de mensen die

⁹⁶ Makrīzī, p. 165-166.

⁹⁷ Voor meer informatie over de strijd van Uhud zie: Waqidi I, 199-334; Ibn Sa'd, II, 36-48; Ibn Hisham, II, 60-168; Belāzūrī, I, 311-338; Taberī, II, 499-533; Ibn Abdilber, Dürer, s. 145-157; Makrīzī, p. 113-170.

een dag eerder hadden gestreden in Uhud, om deel te nemen. Dit was een leger van ongeveer vijfhonderd man.

Zo gingen zij naar een plaats wat op acht mijl afstand lag van Medina, genaamd Hamra al-Asad en hebben hier vijf dagen overnacht. Deze expeditie is bekend als de 'Ghazwa Hamra al-Asad'. Het Quraish leger die door kreeg dat ze in de gaten werden gehouden, maar niet het lef hadden om terug te keren, zetten hun reis voort naar Mekka. Mohammed heeft er voor gezorgd dat toen zij die vijf dagen in Hamra al-Asad waren, er overal kampvuren werden aangestoken. Om zo te doen lijken alsof er steeds meer moslims kwamen en om de Quraish angstig te maken.

De vijfhonderd vuurtjes die werden aangestoken kon men al van grote afstand waarnemen. Ma'bad al-Khuzai die nog geen moslim was, ging naar Hamra al-Asad. Hij vertelde aan Mohammed dat hij het heel vervelend vond wat de moslims hebben moeten meemaken gedurende de Uhud oorlog. De stam van Ma'bad, genaamd Banu Khuza'a, was een bondgenoot van Mohammed en informeerden hem over wat er allemaal gebeurde in de omgeving. Nadat Ma'bad al-Khuzai weg ging van Mohammed, ging hij richting Mekka. Hij haalde het Quraish leger nog net in, die toen in al-Rawha was, wat op 74 km van Medina ligt. De Quraish waren op dat moment aan het discussiëren of ze wel of niet terug moesten keren naar Medina om de overgebleven moslims te vermoorden. Ma'bad liet aan Abu Sufyan weten dat een leger hen achtervolgde. In dit leger zaten volgens hem ook moslims die niet meededen in de Uhud strijd. Ma'bad zei dat als ze terug zouden keren dit voor hen gevaarlijk zou zijn. Nadat Abu Sufyan dit hoorde, raakte hij in paniek en gaf zijn leger het bevel om richting Mekka te gaan. Ma'bad informeerde Mohammed over deze laatste ontwikkeling. Het leger van de *mushrikeen* die op weg waren naar Mekka, kwamen een kleine karavaan tegen die in de richting van Medina ging. Abu Sufyan liet door middel van deze karavaan aan Mohammed weten, dat ze terug zouden keren naar Medina om de overgebleven moslims te vermoorden. Toen dit bericht Mohammed bereikte zei hij: "Allah is voldoende voor ons." En voegde hieraan toe: "Hij is de beste beschermer voor ons (*Hasbuna Allahu wa ni'ma al-wakil*)". Nadat de moslims vijf dagen verbleven in Hamra al-Asad, gingen zij op 17 Shawwaal 3 / 2 april 625 terug naar Medina.⁹⁸

⁹⁸ Waqidi, I, 334-340; Ibn Hisham, II, 101-105; Ibn Sa'd, II, 48-49; Ibrahim Sariçam, "Hamra'ülesed Gazvesi", DIA, XV, 498.

Het is ondertussen wel zo gepast om te vertellen over een aantal voorvallen tussen de Arabische stammen en de moslims, buiten de Quraish *mushrikeen* om. Tussen de Asad, Amir ibn Sa'saa, Khuzayl, Lihyan, Adal en al-Qarah stammen en de moslims deden zich de volgende voorvallen voor; de expeditie van Qatan, en al-Raji. Van deze voorvallen staat de al-Raji gebeurtenis in verband tot de *mushrikeen* uit Mekka.

De Banu Asad, die van Medina tot aan de Eufraat wijdverspreid was, hadden besloten om een plotselinge inval tegen de moslims te doen en om Medina te plunderen. Ze dachten dat de moslims na de Uhud oorlog hun kracht hadden verloren. De reden waarom deze stam zo een aanval wilde gaan uitvoeren, kwam door het opjagen van Tulayha ibn Khuwaylid (die tevens later ook beweerde dat hij een profeet is) en zijn broertje Salama. Mohammed die hiervan op de hoogte werd gebracht, stuurde 150 man naar hen toe. Dit gebeurde drie maanden na de slag bij Uhud in de maand Muharram en onder de voorzitterschap van Abu Salama. Het islamitische leger ging naar de waterbron van de Banu Asad bij de plaats Qatan. Uiteindelijk werden de man-

nen van Tulayha, nog voordat ze bijeen konden komen, onschadelijk gemaakt.⁹⁹

Een voorstelling van de plaats waar het al-Raji voorval heeft plaatsgevonden

De moslims waren enorm verdrietig geworden vanwege het voorval bij Bir Ma'una, wat vier maanden na de slag bij Uhud, op 4 Safar / juli 625 plaats heeft gevonden. Dit was wat er gebeurde; Abu Baraa (Amir ibn Malik) de leider van de stam Amr ibn Sa'saa kwam naar Medina en gaf Mohammed enkele cadeaus. Mohammed zei: "Ik neem geen giften aan van een *mushrik* en weigerde deze cadeaus. Echter had tot nu toe niemand cadeaus van Abu Baraa geweigerd. Daarna heeft Mohammed Abu Baraa uitgenodigd tot de islam. Hij accepteerde dit niet, maar ging ook niet weg bij Mohammed. Hij vroeg aan Mohammed of hij een aantal personen kon sturen naar zijn stam om hen over de islam te vertellen. Mohammed gaf aan dat hij bezorgd was dat deze islam uitnodigers iets gevaarlijks zou overkomen. Abu Baraa heeft hun veiligheid gegarandeerd en hij stuurde ruim zeventig mensen vanuit de *Ahl al-Suffa* naar zijn stam. Deze uit-

⁹⁹ Waqidi, I, 340-346; Ibn Sa'd, II, 50.

nodigers zouden de Banu Amr ibn Sa'saa stam informeren over de islam en hun de Koran leren. De groep overnachtte naast een put genaamd Bir Ma'una. Vanuit de groep ging een metgezel Haram ibn Bilhan naar de leider van de Amr ibn Sa'saa stam en bracht hem de brief van Mohammed. Ondertussen ging er een gerucht rond dat Abu Baraa dood was. De ambassadeur gaf daarom deze brief aan de neef van Abu Baraa genaamd Amr ibn Tufayl en nodigde de mensen naast hem uit tot de islam. Amr ibn Tufayl die al heel lang tegen de islam was, las niet eens de brief en liet daarbij ook nog de ambassadeur vermoorden. Vervolgens probeerde hij enkele mannen uit zijn stam te verzamelen om deze uitnodigers, die nog bij Bir Ma'una waren, aan te vallen. Maar omdat Abu Baraa beloofd had deze uitnodigers te beschermen, gaf niemand aandacht aan de oproep van Amr ibn Tufayl. Hierop gingen de mannen die Amr ibn Tufayl wel had verzameld vanuit de verschillende substammen van de Banu Sulaym, vooralsnog deze moslimgroep aanvallen. Met uitzondering van Amr ibn Umayya en Ka'b ibn Zayd werd iedereen vermoord. Amr ibn Umayya die gevangen werd genomen, werd door Amr ibn Tufayl vrijgelaten. Toen Amr ibn Umayya naar Medina kwam vermoordde hij twee personen van de Amr stam. Mohammed had deze mensen *eman*[bescherming] gegeven, maar dit was niet bekend bij Amr ibn Umayya.

Mohammed betaalde daarom het bloedgeld voor deze twee slachtoffers.

Toen Mohammed over deze gebeurtenis hoorde, werd hij er enorm chagrijnig door. Want de uitnodigers waren louter gestuurd om hen over de islam te informeren. Bovendien konden ze zich niet verweren, waren ze kwetsbaar en werd er garantie gegeven dat ze veilig zouden zijn. Mohammed was een profeet van barmhartigheid. Er is hem veel leed en onrecht aangedaan. Hij en zijn volgers hadden nooit een vervloeking uitgesproken. Maar na deze gebeurtenis heeft hij dertig of veertig dagen lang, tijdens het ochtendgebed, de moordende stammen vervloekt, die de uitnodigers tot de islam hadden vermoord bij Bir Ma'una.¹⁰⁰

¹⁰⁰Waqidi, I, 346-353; Ibn Hisham, II, 183-186; Ibn Sa'd, II, 51-53; Ibn Abdilber, Dürer, p. 161-164; Ahmet Önkal, "Bi'r-i Ma'üne", DIA, 195-196.

Een ander beeld van de plaats waar het al-Raji voorval heeft plaatsgevonden

In datzelfde jaar, in de maand Safar toen het *Bir Ma'una* geval zich voordeed, deed ook nog de *al-Raji* incident zich voor. Een groep uit de Adal and al-Qarah stammen kwam naar Mohammed in Medina en vroegen aan hem of hij een groep wilde sturen naar hun eigen stammen om hen over de islam te leren. Hierop stuurde Mohammed een groep van tien man. Zij kwamen aan bij het al-Raji water wat tussen Mekka en Usfan ligt en behoort tot de Banu Khuzayl stam. Toen kwamen de Banu Lihyan, een substam van de Khuzayl naar hen toe en namen hun gevangen. Ze zeiden dat ze hen zouden verkopen aan de *mushrikeen* in Mekka. De leden van deze groep die weigerden om gevangen genomen te worden of zich niet wilden overgeven, werden gedood tijdens een gevecht met de *mushrikeen*. Met uitzondering van Khubayb ibn Adiy, Abdullah ibn Tariq en Zayd ibn al-Dathinnah, want zij werden wel gevangen genomen. De Banu Libyan bonden de handen van deze drie mannen vast en gingen richting Mekka. Abdullah ibn Tariq kon de behandeling die zij kregen van hen niet meer aan. Hij maakte onderweg zijn touw los en ging dood na een gevecht met de *mushrikeen*. Zijn grafsteen is in Zahran. Ze brachten Khubayb en Zayd naar Mekka en verkochten hen aan Mekkanen. Deze Mekkanen wilden wraak nemen voor degenen die zijn vermoord in de slag van Badr. Nadat de Mekkaanse *mushrikeen* deze twee metgezellen enige tijd in de gevangenis hadden gehouden, hebben ze hen later naar een plek buiten de stad gebracht. Hier werden ze opgehangen aan een galg en gemar-

teld tot ze dood waren. Op het moment toen Zayd werd opgehangen aan de galg, vond er een belangrijke conversatie tussen hem en Abu Sufyan plaats. In deze conversatie was duidelijk te zien hoe verbonden hij was aan Mohammed. Abu Sufyan vroeg aan hem: “O Zayd, zou je liever nu willen dat Mohammed in jouw plaats gedood zou worden door ons en jij veilig was met je gezin?” Zayd antwoordde: Voorwaar bij Allah! “Al zou ik mij op dit moment met mijn familie bevinden, dan nog zou ik niet willen dat een doorn profeet Mohammed zou prikken.

Abu Sufyan zei: “Ik heb nog nooit iemand gezien die zoveel liefde voor een ander voelde dan de volgelingen van Mohammed voor hem.”

Ze zeiden ook dat Khubayb ibn Adiy vrijgelaten zou worden mits hij de islam zou verlaten. Maar hij ging hier niet mee akkoord. Voordat hij dood ging, vroeg hij of hij nog even mocht bidden. Hij kreeg hier toestemming voor en volbracht in een korte tijd zijn gebed. Hij zei dat hij het gebed zo kort mogelijk heeft gehouden (twee *rakaat*), zodat ze niet zouden denken dat hij tijd aan het rekken was voor zijn dood. Khubayb sprak ook nog een gedicht uit, waarin hij zei dat wanneer men dood kan gaan als moslim, het niet uitmaakt op welke manier iemand dood gaat.

Uiteindelijk hebben de *mushrikeen* hem op een droog stuk hout vastgebonden en hem gekruisigd. De kinderen van de vermoorde personen bij de slag van Badr waarvan men zegt dat het er veertig waren, kregen een speer in hun handen en hebben hem zo vermoord.¹⁰¹

De naleving van de belofte en de inachtneming van de *Eman* [bescherming], waren in de tijd van de *Jahiliyya* bij de Arabieren een van de belangrijkste onderwerpen waar zij belang aan hechtten. Desalniettemin, hebben Amr en Lihyan in beide gebeurtenissen, zich niet aan hun belofte gehouden die zij hadden gegeven aan Mohammed. Ze hebben de uitnodigers tot de islam op een brute wijze vermoord.

g. Slag van al-Khandaq (5/627)

Voor de defensie van Medina en omgeving werden er greppels gegraven, waardoor deze strijd de ‘Ghazwa al-Khandaq’ wordt genoemd. Omdat er verschillende groepen bij elkaar kwamen om te strijden tegen de mos-

¹⁰¹ Waqidī, I, 353-362; Ibn Sa’d, II, 55-56; Makrizi, p. 174-178; M. Yasar Kandemir, “Hubayb b. Adī”, DIA, XVIII, 266-267.

lims werd het ook wel 'Ghazwa al-Ahzab' genoemd. In de Koran is er een vers genaamd *Azhab*, dat ook verteld over deze strijd.

We gaan het nu hebben over de slag bij Badr en die bij al-Khandaq. Zoals er straks kan worden gezien, hebben er enkele ontwikkelingen plaats gevonden in de relatie tussen moslims en joden in drie jaar tijd. Er zat namelijk drie jaar tussen de twee oorlogen. Het is goed om hier kort even de redenen van deze oorlog weer te geven, om zo de strijd van al-Khandaq beter te kunnen begrijpen. De Joodse Qaynuqa en Banu Nadir stammen hadden het verdrag die ze met de moslims na de emigratie hadden gesloten in korte tijd geschonden. Zij hadden handelsrelaties met de *mushrikeen* uit Mekka en daarbij gingen ze nog verder, ze probeerden ook nog Mohammed te vermoorden. Om deze reden werd eerst de Banu Qaynuqa en daarna de Banu Nadir stam uit Medina verbannen. De joden van de Banu Nadir vestigden zich in Khaibar. Tijdens de slag van al-Khandaq bevond alleen de Banu Qurayza stam van de Joodse stammen zich nog in Medina.

Van de joden die zich in Khaibar hadden gevestigd en andere tegenstander van de islam, inclusief Huyay ibn Akhtab en de christen Abu Amir, ging een groep van bijna twintig man naar Mekka. Ze gingen hier naar toe om de Quraish *mushrikeen* aan te moedigen om te strijden tegen de moslims. Abu Sufyan was heel blij met deze poging die zij deden. Deze groep heeft na de Quraish, ook Ghatafan, Sulaym, Asad, Fazara, Murra, Ashja en andere Arabische heidense stammen wakker geschud door hun beloftes. Zij gingen er bijvoorbeeld mee ermee akkoord om de gewassen van de da-

delplantage, voor een jaar aan de Ghatafan stam uit te besteden. Hier moeten wij meteen even verduidelijken dat de leden van de Ghatafan stam een handelsrelatie aangingen met zowel joden, heidenen als moslims. Ze deden dit wanneer het hen uit kwam en het voor hen gunstiger was. Dit keer hadden ze de *mushrikeen* als bondgenoot aangenomen.

De stammen rondom Mekka waaronder Thaqif en Kinanah, gaven steun aan de Quraish. Hiermee verenigden de joden, de mensen van Quraish en de overige *mushrik* Arabische stammen zich, in het nadeel van de moslims. Uiteindelijk werd er in Mekka en omgeving, een leger verzameld van vierduizend man. De oorlogsvlag werd gehesen in de Dar an-Nadwa. Het leger met vierduizend man vertrok vanuit Mekka. Door de deelname van andere groepen uit de omgeving, bestond het *mushrikeen* leger in totaal uit tienduizend man, toen ze in Medina aankwamen.

Aan de andere kant liep het leger van de *mushrikeen* naar Medina. Een boodschapper van de Khuza'a stam had een 10-daagse route in vier nachten tijd voltooid. Toen Mohammed door zijn komst hier achter kwam, vroeg hij om de visies van zijn metgezellen wat betreft het blijven in Medina. De discussie ging over of ze een defensieve strijd gingen houden of om de vijand buiten de stad te ontmoeten. In de onderhandelingen werd besloten om een defensieve oorlog te voeren en als defensieve methode werd op aanraden van Salman al-Farisi greppels en kuilen gegraven in de stad.¹⁰² De stenen, bomen en bergachtige gebieden in Medina waren bij voorbaat niet gunstig voor het leger van de vijand en de wegen waren ook smal.

Mohammed ging met een groep metgezellen op verkenning om te kijken waar de greppels gegraven moesten worden en hebben deze plekken vastgesteld. Ze hadden hiervoor de graafmachines van de joden geleend. Drieduizend moslims hebben de taak gekregen om deze greppels te graven en te verdedigen. Mohammed nam zelf ook deel aan het graven van deze greppels. Hij graafde aarde op en droeg dit op zijn rug. De greppels waren zo diep, dat als iemand erin viel er ook niet meer uit kon komen. Tevens was het de bedoeling dat een ruiter niet van een kant naar de andere kant zou kunnen springen omdat de afstand te groot zou zijn. Dit waren de geplande afstanden van de kuilen en greppels. Ook werd de lengte en diepte van de greppels aan de hand hiervan bepaald. Er wordt geschat dat de greppels ongeveer 5,5 kilometer lang, 9 meter breed en 4,5 meter diep wa-

¹⁰²Waqidi, II, 444-445; Taberi, II, 566.

ren.¹⁰³ De moslims wilden voorkomen dat de aarde die ze hadden uitgegraven voor deze greppels, aan de kant van de vijand werd gelegd. Dit omdat ze anders de greppels weer konden vullen. Ze gebruikte daarom de aarde als een soort verdedigingsmuur. Om deze reden hadden ze de aarde aan hun eigen kant geplaatst. Ze hadden ook stenen op een hoop geplaatst aan hun eigen kant, om daarmee de vijand aan te vallen.¹⁰⁴ Nadat het graven was volbracht leek Medina wel veranderd in een fort. Mohammed had de voet van de berg Sal' gekozen als het hoofdkwartier van het islamitisch leger. En voor hem werd een tent opgezet.¹⁰⁵ Zijn familieleden heeft hij naar verschillende forten gestuurd.

Een foto van de plaats waar de moslims hun hoofdkwartier hadden opgezet gedurende de slag van al-Khandaq

Toen de vijand in groepen vanuit het noorden en zuiden naar Medina en haar omgeving kwam, was het graven van de loopgraven en greppels al klaar. De Quraish en hun bondgenoten kwamen uit het zuiden zoals de Koran laat weten: “vanaf de onderkant van de moslims”, en hun noordelijke bondgenoten de Ghatafan en Fazara, die in ruil voor het gewas van

¹⁰³Hamidullah, *Hz. Peygamber'in Savaslari*, p. 137.

¹⁰⁴Waqidi, II, 446.

¹⁰⁵Ibn Sa'd, VI, 83.

de joden van Khaibar een vereniging waren aangegaan met de stammen die in Asad en Nadjd woonden. Deze waren “vanaf de bovenkant” gekomen.¹⁰⁶ Toen de *mushrikeen* de voorzorgsmaatregelen zagen zoals de aangelegde loopgraven waren ze stomverbaasd. Dit hadden ze niet verwacht toen zij uit hun gebieden vertrokken. Ze hadden geen spullen meegenomen die ze konden gebruiken voor zo een oorlog. De *mushrikeen* hadden in de omgeving van Medina drie verschillende hoofdkwartieren geplaatst. De reguliere commandant van dit leger was de Quraish leider Abu Sufyan ibn Harb. Een maand voor de omsingeling van de loopgraven was er geoogst en doordat de gewassen al van de akkers gehaald waren, had het leger van de vijand moeite met het voeren van hun dieren. Zij moesten het doen met het voedsel die het leger met zich mee had genomen.¹⁰⁷

De loopgraven werden bewaakt door 3000 uitstekende islamitische soldaten en 35 soldaten te paard. Want het was niet alleen voldoende om deze greppels te graven; deze moesten namelijk ook beschermd worden. Er vond een taakverdeling plaats tussen de infanterie en de cavalerie. De ruiters van de vijand liepen steeds rond de greppels en onderzochten de zwakke plekken van deze greppels. Wanneer zij probeerden om de greppel over te steken door er iets overheen te leggen, werden ze meteen door de moslims beschoten met pijlen.

De moslims kenden ook moeilijke momenten door de enorme druk van de vijand. Er waren zelfs dagen bij dat Mohammed het middag-, namiddag-, avond -, en nacht gebed, niet altijd op tijd kon bidden.¹⁰⁸ Sommige dappere ruiters van de vijand hadden een aantal pogingen gedaan om de loopgraven en greppels over te steken. Nawfal ibn Abdullah al-Makhzumi is het niet gelukt om over te steken en viel in een kuil, waarna hij is gedood door Ali of door Zubayr ibn Awwam. De vijand bood tienduizend dirham om het lichaam van Nawfal ibn Abdullah terug te krijgen. Er wordt zelfs gezegd dat Abu Sufyan honderd kamelen heeft gestuurd. Echter, Mohammed gaf het lichaam terug, zonder er wat voor te moeten hebben.¹⁰⁹ De vijand heeft geprobeerd om nog een aantal keren de greppels over te steken, maar deze pogingen eindigden in een mislukking.

¹⁰⁶Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 10.

¹⁰⁷Waqidi, II, 444.

¹⁰⁸Waqidi, II, 472-473; Makrizi, p. 233.

¹⁰⁹Waqidi, II, 474; Makrizi, p. 234.

Omdat de belegering lang duurde, begon hun voedsel en die van de dieren op te raken. Ondertussen werd het bekend dat zij voedsel als versterking kregen uit Khaibar. Het was namelijk een keer voorgekomen dat Huhay ibn Akhtab van de joodse Banu Nadir stam, twintig kamelen had volgeladen met gerst, dadels en dadelschil en dat dit in de handen van de moslims terecht was gekomen.

Huhay ibn Akhtab is de persoon geweest die ervoor had gezorgd dat het leger van de *mushrikeen* uit tienduizend man bestond. Toen hij zag dat het leger niet over de greppels konden komen ging hij naar Ka'b ibn Asad, de leider van de joodse Qurayza stam, die ten zuidoosten van de oase woonde. Hij probeerde de leider van de Qurayza stam te overtuigen om zich met de *mushrikeen* te verenigen en op die manier de moslims van achteren aan te vallen. Er wordt ook gezegd dat Huhay ibn Akhtab door Abu Sufyan op weg is gestuurd.¹¹⁰ Ka'b ibn Asad aarzelde in het begin en zei dat hij eerder een verdrag had gesloten met Mohammed. Hij zei dat Mohammed altijd eerlijk en oprecht tegen hem was geweest en om deze reden wilde hij het verdrag niet schenden. Maar uiteindelijk kon hij het aanbod van Huhay ibn Akhtab niet weerstaan. Hij gaf Huhay het verdrag dat door Mohammed was geschreven en scheurde dit. Met het verscheuren van het verdrag was Huhay verzekerd van de deelname van de Qurayza stam.¹¹¹ Deze zet van de Banu Qurayza stam, zorgde ervoor dat de moslims in moeilijkheden kwamen. Ze bevonden zich nu tussen twee vuren. Op het moment dat Mohammed en Abu Bakr in de tent waren, kwam Umar om te zeggen dat Banu Qurayza het verdrag nietig had verklaard. Hierop zei Mohammed: “*Hasbuna Allahu wa ni'ma al-wakil*(Allah is voldoende voor ons, en de beste beschermer)” en voerde de nodige preventieve handelingen uit.

Zubayr ibn Awwam die door Mohammed was aangesteld om de activiteiten en handelingen van de Qurayza stam in de gaten te houden, merkte op dat ze zich aan het voorbereiden waren om te gaan strijden. Later zijn Sa'd ibn Muadh en Sa'd ibn Ubayda met een groep gestuurd om de situatie te onderzoeken. Ze nodigden de Qurayza stam uit om het verdrag te vernieuwen. De joden accepteerden dit niet en begonnen actie te ondernemen tegen de moslims. Er vond toen tussen hen een stevige discussie plaats.

¹¹⁰Waqidi, II, 455.

¹¹¹Waqidi, II, 456.

De ambassadeurs die door hadden, dat ze niets zouden bereiken met deze pogingen, kwamen naar Mohammed en lichtte hem hierover in.¹¹² Deze ontwikkeling zorgde voor bezorgdheid en angst onder de moslims. Mohammed had de vrouwen en kinderen in forten en stevige gebouwen geplaatst om ze te beschermen. Ook heeft hij soldaten gestuurd om eventuele aanvallen van de Qurayza stam, die nu samenwerkten met de *mushrikeen* te weerstaan.

Mohammed probeerde ondertussen het bondgenootschap van de *mushrikeen* te verbreken. Hij deed dit door de leiders van de Ghatafan troepen, Uayyana ibn Hisn en Harith ibn Awf over te halen om de belegering te verlaten in ruil voor een derde deel van de oogst van Medina. Volgens de tekst van het verdrag was dus een derde deel de afspraak. Het verdrag was al opgemaakt, maar deze was alleen nog niet door de partijen en getuigen ondertekend.¹¹³ De mensen van Ghatafan gingen hier niet mee akkoord en wilden de helft van de oogst. Mohammed vroeg de mening van Sa'd ibn Muadh en Sa'd ibn Ubay over dit onderwerp. Deze twee metgezellen lieten weten dat zij in de *Jahiliyya* periode, buiten de tractatie om, die zij kregen wanneer zij op bezoek waren en buiten het feit dat zij wat kochten voor hen, zij niet eens durfden om een dadel aan hen te vragen. Ze zeiden: "Moeten wij onze bezittingen aan hun geven nadat Allah ons met jou en de islam heeft vereerd en ons op het juiste pad heeft geleid?" Zij gaven aan dat zo een verdrag met hen niet nodig was. Hierop zag Mohammed van dit plan af en maakte een einde aan de onderhandelingen.¹¹⁴

Ondertussen vond er een nieuwe ontwikkeling plaats in het voordeel van de moslims. Het hoofd van de Ashja stam, Nuaym ibn Mas'ud, die zich aan de kant van de vijand bevond, had de islam geaccepteerd en ging stiekem naar Mohammed toe. Hij liet weten dat de *muhsrikeen* niet op de hoogte waren van zijn bekering tot de islam en zei dat hij de moslims zou helpen. Mohammed legde hem het principe uit dat oorlog bedrog is en zei dat hij kon deelnemen aan de activiteiten. Nuaym ibn Mas'ud hielp de moslims en hiermee is het gelukt om het bondgenootschap van de joden en de *muhsrikeen* te verbreken. Zo ging hij eerst naar de Quraish en zei dat hun positie anders is dan die van de belegeraars. Wanneer de Quraish

¹¹²Taberī, II, 570-572.

¹¹³Ibn Hisham, II, 223; Taberī, II, 573.

¹¹⁴Waqidi, II, 477; Belāzūrī, I, 246; Ibn Hisham, II, 223; Taberī, II, 573.

en Ghatafan stammen vroeg of laat naar hun eigen land zouden gaan, dan zouden ze met de moslims hier alleen blijven. Ook zei hij dat ze in zo een situatie geen krachten zullen vinden die tegen de moslims kunnen strijden. Daarom raadde hij hen aan om de *muhsrikeen* bij hen te houden en om hen gegijzeld te houden. Op deze manier herinnerde hij de joden hieraan en vonden zij dit een goed idee.

Nuaym ging dit keer naar de Quraish *muhsrikeen* en zei tegen Abu Su-fyan en de anderen om hem heen, dat de Banu Qurayza stam spijt had dat ze het verdag met Mohammed hadden verbroken. Hij noemde dat de joden vertelden dat ze van de Quraish en Ghatafan gijzelaars wilden maken om vervolgens hun nekken af te hakken en aan de moslims af te leveren. Hij adviseerde hen, dat op het moment dat zij gijzelaars van hen zouden willen, dat zij die niet moesten afstaan. Toen de Qurayza stam na een korte periode toch gijzelaars van hen wilden, kwamen de *muhsrikeen* tot de conclusie dat, hetgeen Nuaym ibn Mas'ud zei, waar was. Zij lieten een bericht gaan naar de Joden en lieten hen daarin weten dat zij nooit een gijzelaar zullen geven. Indien zij wilde vechten, stond men gereed op het slagveld om de strijd aan te gaan. Dus zij aan zij en niet tegen elkaar. De Banu Qurayza stam liet weten dat wanneer zij geen gijzelaars terug zouden krijgen, ook niet met hen zullen strijden. Ze gingen er niet mee akkoord. Deze actie van Nuaym ibn Mas'ud, zorgde ervoor dat de Joden en de belegeraars elkaar niet meer konden vertrouwen. Beide groepen beschuldigden elkaar van verraad. Op deze wijze werd de bondgenootschap tussen de joden en *muhsrikeen* verbroken.¹¹⁵

Ondertussen naderde de maand Dhu al-Qa'da. De *hajj*[bedevaart] periode begon bijna en er werden in de omgeving van Mekka weer markten opgezet. Daarbij waren ook de *Haram*-maanden ingegaan. Om deze redenen besloten de Quraish om terug te keren naar Mekka. In de tussentijd had een storm ervoor gezorgd dat de tenten van de vijand waren losgeraakt, hun kampvuren uit gingen en dat hun paarden bang werden en ineen krompen. In de Koran wordt hiernaar op deze manier verwezen: "Julie die geloven! Gedenkt Gods genade aan jullie toen er troepen tot jullie kwamen en Wij tegen hen een wind zonden en troepen die jullie niet zagen. God doorziet wat jullie doen".¹¹⁶

¹¹⁵Waqidi, II, 480; Ibn Hisham, II, 229.

¹¹⁶Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 9.

Mohammed had Hudhayfa ibn al-Yaman aangesteld met de taak om 's nachts naar het legerkamp van de *mushrikeen* te gaan. Hij moest in het geheim achter informatie komen en de informatie die hij daar verkreeg brengen naar Mohammed. Hudhayfa ibn al-Yaman ging op een moedige wijze naar de linies van de vijand en merkte op dat de storm hun kampen had vernield. Abu Sufyan had een toespraak gehouden en besloot om de bele-

gering op te heffen. Hij was zo serieus dat hij er niet eens aan heeft gedacht om de touwen om de poten van zijn kameel los te maken. Later is Hudhayfa ibn al-Yaman veilig teruggekeerd naar het moslim kamp en vertelde aan Mohammed wat er allemaal gaande was aan de kant van de vijand. Toen het leger van de *mushrikeen* stopte met de belegering gaf Mohammed de moslims toestemming om naar hun huizen terug te keren.

Het begin van de strijd van al-Khandaq wordt in de Koran genoemd in de verzen vanaf 9 t/m 27 van hoofdstuk al-Ahzab en is vanwege deze *ghazwa* geopenbaard.

God laat het volgende weten over dit onderwerp: “Jullie die geloven! Gedenkt Gods genade aan jullie toen er troepen tot jullie kwamen en Wij tegen hen een wind zonden en troepen die jullie niet zagen. God doorziet wat jullie doen. Toen zij van boven jullie en van onder jullie vandaan tot jullie kwamen en toen de ogen scheel keken en de harten in de kelen klopten en jullie van alles over God dachten”.¹¹⁷ De daarop volgende verzen vertellen iets over de geestelijke toestand en de houding van de *mushrikeen*. Zij zeiden: “...<God en Zijn gezant hebben Ons slechts begoocheling toegezegd.>...” Een andere groep onder hen zei: “...<Mensen van Jathrib! Dit is geen plaats voor jullie om te blijven; keert terug!>...” “..En een deel van hen vroeg de profeet om ontheffing, waarbij zij zeiden: <Onze huizen zijn onbeschermd.> Maar die waren niet onbeschermd; zij wensten slechts te vluchten”.¹¹⁸ De verzen daarna, geven informatie over de toestand van de *mushrikeen* en de joden die hen hielpen. De laatste verzen gaan over dat God de belegerde ongelovigen vanwege hun haat niet accepteerde en dat zij geen gunsten voor zichzelf konden krijgen; en dat de joden die de *mushrikeen* hebben geholpen, hier later voor gestraft worden.¹¹⁹

De belegering van al-Khandaq begon op 7 Shawwaal 5 / 1 januari 627, en duurde 23 dagen. Op 1 Dhu al-Qa'da 5 / 24 januari 627 was het afgelopen.¹²⁰ Deze slag van al-Khandaq heeft geresulteerd in het verlies van de bondgenoten. Deze laatste poging van de Quraish om Mohammed te vermoorden was hiermee mislukt.

Tijdens dit gevecht zijn er aan de zijde van de moslims zes doden ge-

¹¹⁷Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 9-10.

¹¹⁸Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 12-13.

¹¹⁹Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 25-26; Waqidi, II, 494-495; Ibn Hisham, II, 245; Ömer Özsoy-Ilhami Güler, p. 675-677.

¹²⁰Belazürî, I, 243-246; Ibn Abdilber, *Düner*, p. 169-177.

vallen en aan de zijde van de *mushrikeen* waren dit er drie.¹²¹ De slag van al-Khandaq zorgde voor een nieuwe belangrijke fase in de relatie met de *mushrikeen* in Mekka. De Quraish *mushrikeen* voerden na deze oorlog, geen nieuwe oorlog tegen de moslims. Op de oorlogsmisdrijven, die de joodse Qurayza stam heeft gepleegd en over hun bestraffing meteen na de al-Khandaq strijd, komen wij hier nog op terug onder het kopje 'de relatie met joden.' De belangrijke punten die Mohammed heeft gevolgd gedurende deze al-Khandaq oorlog zullen nog even onderstreept worden en waren als volgt:

Zodra Mohammed hoorde over de voorbereidingen van het vijandige leger, heeft hij meteen de nodige maatregelen getroffen en begon aan zijn voorbereidingen. Dit project, wat in korte tijd zorgvuldig is voorbereid, is uitgevoerd zonder neerlegging en door allerlei moeilijkheden te trotseren. Tijdens de expeditie van al-Khandaq en tijdens de voorbereidingen voor het graven van greppels en de bescherming hiervan, is er niets over het hoofd gezien.

In de ontwikkelingen die moeilijk zouden kunnen zijn voor moslims, raakten zij niet in paniek en gaven zij niet op vanwege enkele redenen: Om een deel van het *mushrikeen* leger te verzwakken, durfde Mohammed om een deel van de dadeloogst uit Medina te geven. Met andere woorden, wilde hij een financiële opoffering doen. Echter, nadat hij dit met zijn vrienden had besproken is hij van gedachten veranderd. Hij heeft hierbij, wanneer het nodig was, de tactiek van de koude oorlog aangehouden. Uiteindelijk is een groot gevaar in deze oorlog vermeden, want er waren niet veel doden aan beide kanten. Dit terwijl de *mushrikeen* met een leger kwam dat drie maal zo groot was als dat van de moslims. Ze waren met het doel gekomen om de moslims te vermoorden. Amr ibn As, Khalid ibn Walid, Dirar ibn Khattab en vele anderen hebben eerst aan de kant van de vijand gestreden en daarna meegevochten aan de kant van de moslims. Mohammed heeft tijdens het graven van de loopgraven, gedurende de al-Khandaq oorlog en de verdediging hiervan, principes als rechtvaardigheid en gelijkheid aangehouden. Ook heeft op geen enkele manier onderscheid gemaakt tussen de moslims.

Net zoals altijd heeft Mohammed vanaf het begin tot aan het eind, zijn stappen die hij zette en de serieuze ontwikkelingen die er plaats vonden, met zijn metgezellen besproken en hun altijd gevraagd om hun mening. Over het verkrijgen van informatie en het ontvangen van berichten die de

¹²¹ Waqidi, II, 495-496.

vijand hem stuurde, was hij heel voorzichtig. Hij heeft om die reden alleen mensen aangesteld die hiervoor geschikt waren.

Zoals er net al werd vermeld, zei de joodse leider Ka'b ibn Asad tegen Huhay ibn Akhtab die hem een bod deed om het verdrag tussen hem en Mohammed te verbreken: "Hij houdt zich aan zijn woord, is een eerlijk mens en een goede buur(man)." Dat Mohammed een goed karakter had en dit zelfs door de vijand eerlijk werd toegegeven, maakt een hoop duidelijk. Mohammed heeft tijdens de negatieve ontwikkelingen van de belegering, zijn best gedaan om de geestelijke toestand van de moslims te versterken en te verhogen.

h. De relatie met de heidenen gedurende de slag van al-Khandaq en het vredesverdrag van Hudaybiya.

Mohammed heeft *ghazwat* georganiseerd tegen de *mushrikeen* stammen die deel uitmaakten van de belegering van de slag bij al-Khandaq. Hij stuurde Ukkasha ibn Mihsan met een groep van veertig personen waar hij de leiding over had, naar Hamra, waar de Asad stam woonde. Om deze reden heeft deze slag de naam 'Ghazwa Hamra al-Asad' gekregen. Toen de leden van de Banu Asad stam hoorden dat de moslims er aan kwamen, verlieten zij hun gebied en vluchtten. Ukkasha ibn Mihsan liet hen niet achtervolgen en de moslims keerden zonder doden, terug naar Medina.¹²² Naar de Banu Sulaym stam, die deelnamen aan de slag van al-Khandaq, werd een groep soldaten gestuurd onder leiding van Zayd ibn Harith.¹²³

Deze expeditie is georganiseerd als represaille op het al-Raji incident, waar de *mushrikeen* de moslims in de val lokten. Een deel van deze groep hadden zij vermoord en het andere deel hadden ze gevangen genomen en vervolgens aan de Mekkaanse *mushrikeen* verkocht. Mohammed nam deel aan deze expeditie met als doel om de Adal en Ka'ra stammen te bestraffen en de Mekkaanse *mushrikeen* te intimideren. Toen Mohammed uit Medina vertrok, deed hij eerst alsof hij naar Syrië ging om zo zijn werkelijke doel geheim te houden. Echter, hij veranderde van route en zette zich voort tot aan Usfan. De leden van de Banu Lihyan stam vluchtten toen ze hoorden dat Mohammed er aan kwam. Mohammed heeft Abu Bakr vanuit Usfan met tien andere personen naar Gamim gestuurd. Gamim was vanaf Us-

¹²²Waqidi, II, 550-551; Mustafa Agirman, "Gamre seferi", DIA, XIII, 341-342.

¹²³Ibn Sa'd, II, 86.

fan gezien 17 km verder. De afstand tot Mekka was 64 km. Ook zij kwamen geen moeilijkheden tegen onderweg en keerden terug. Deze expeditie wordt ook wel ‘Banu Lihyan’ genoemd.¹²⁴

Ondertussen vond er een inval plaats door de leider van de Fazara stam. Uyayna ibn Hisn deed deze inval op de weg van Medina naar Syrië op een plaats genaamd Ghaiba. Op deze plek werden de twintig kamelen van Mohammed gevoed door de zoon van Abu Zar al-Ghifari, genaamd Zer. De kamelen werden meegenomen en hij vermoordde Zer. Layla, de vrouw van Abu Zar al-Ghifari, werd ontvoerd. Om Uyayna te achtervolgen organiseerde Mohammed een expeditie genaamd ‘Ghazwa Ghaiba’. Deze *ghazwa* wordt ook wel ‘Ghazwa Dhi Qard’ genoemd. Deze expeditie werd zo genoemd omdat het islamitische leger op deze plaats verbleef. Tijdens deze expeditie zijn er maar tien van alle gestolen kamelen gered. De vrouw van Abu Zar al-Ghifar vond een manier om te vluchten. Ze ging op een van de gestolen kamelen zitten van Mohammed en kwam zo naar Medina. Deze vrouw ging naar Mohammed toe nadat ze uit handen van de vijand wist te ontsnappen en zei: “O boodschapper van Allah! Ik heb tegen mijzelf gezegd, als Allah mij zou redden met behulp van deze kameel, ik deze kameel zal opofferen”. Hierop moest de profeet glimlachen en zei het volgende: “Wat behandel jij die kameel slecht! God laat jou op hem zitten, Hij redt jou en jij wilt hem offeren? Dit is een onderwerp dat behoort aan God. Hij is de enige die daar over bepaald. Iets waar jij niet over beschikt, kan geen offer zijn. Hij is een van mijn kamelen. Keer terug naar huis!”¹²⁵

Ondertussen zijn er twee expedities georganiseerd naar Dhul Qissa. Dit ligt op 24 mijl afstand van Medina. De eerste werd georganiseerd tegen de Banu Sa’leb stam die de dieren van de mensen uit Medina wilden belegeren. Mohammed stuurde een groep van tien mensen onder leiding van Mohammed ibn Maslama. Deze groep werd door boogschutters met pijlen bestookt toen zij aan het slapen waren. De enige die deze aanval overleefde was Mohammed ibn Maslama. Hij raakte echter ernstig gewond. De tweede expeditie naar Dhul Qissa werd georganiseerd om een soortgelijke reden als hierboven. Deze werd georganiseerd tegen de stammen Muharib,

¹²⁴Waqidi, II, 535-537; Ibn Hisham, II, 279-281; Belâzûrî, I, 348; Taberî, II, 595; Ibn Abdilber, *Düner*, p. 185-186; Atik b. Gays el-Belâdî, *Medîmi Mekke et-Târîhiyye ve'l-Eseriyye*, Mekke, 1980, p. 205-207.

¹²⁵Waqidi, II, 537-549; Ibn Hisham, II, 281-289; Belâzûrî, I, 348-349; Taberî, II, 592-604; Hüseyin Al-gül, “*Gâbe gazvesi*”, DIA, XIII, 267-268.

Anmar en Sa'leb. Dit keer stuurde Mohammed een leger van veertig man onder leiding van Abu Ubayda ibn Jarrah. Abu Ubayda ging naar de plaats waar Muhammad ibn Maslama gewond raakte en zijn vrienden overleden. De genoemde stammen werden bang en vluchtten naar de bergen.¹²⁶

Mohammed heeft om soortgelijke redenen een aantal keren groepen onder leiding van Zayd ibn Harith gestuurd naar de Sulaym, Anmar, en Sa'leb stammen. Ondertussen ging Zayd ibn Harith als hoofd van een handelskaravaan in de maand Rajab naar Syrië. Hij werd aangevallen door de Banu Fazara stam. Zij vermoordden daarbij zijn vrienden en stalen hun bezittingen. Zayd overleefde deze aanval met moeite en ging naar Medina. Om de hierboven genoemde reden werd hij ongeveer een maand later naar de Fazara stam gestuurd. De eenheid onder leiding van Zayd heeft gezorgd voor de nederlaag van de Banu Faraza stam.

Nu willen wij het hebben over de invasie van de Banu Mustaliq(6/627). Volgens Waqidi, Belazuri en andere bronnen zou de 'Ghazwa Banu Mustaliq' vóór de expeditie van al-Khandaq hebben plaatsgevonden. Ibn Hisham, Taberi, Ibn Abd al-Barr en andere historici zeggen, dat het heeft plaats gevonden na de al-Khandaq oorlog. Wij hebben de visies geaccepteerd die onderkennen dat deze *ghazwa* na de al-Khandaq oorlog heeft plaatsgevonden. In diverse bronnen word vermeldt, dat er in de Banu Mustaliq *ghazwa* een buit werd verkregen wat uit tweeduizend kamelen en vijfduizend schapen bestond. Wanneer deze buit vóór de al-Khandaq oorlog verkregen zou zijn, zouden Mohammed en de moslims een maand later na deze *ghazwa* tijdens het graven van de loopgraven honger hebben moeten geleden. Het is niet denkbaar dat Mohammed duizenden schapen en kamelen zou verbergen om de mensen honger te laten lijden. Daarbij vond tijdens deze *ghazwa* ook het *al-Ifq* incident plaats. Ruim een maand lang waren er geen openbaringen. Naderhand is er een openbaring gekomen en strafte Mohammed de beschuldigers. Als deze *ghazwa* eerder plaats zou hebben gevonden dan de al-Khandaq oorlog, zou de *al-Ifq* gebeurtenis en de bijbehorende ontwikkelingen gelijktijdig zijn geweest. Terwijl er tijdens het graven van de loopgraven gedurende de al-Khandaq oorlog, er in de bronnen geen vermeldingen hierover zijn geweest.¹²⁷

Mohammed kreeg een bericht, dat de leider van de Mustaliq stam een

¹²⁶Waqidi, II, 551-552; Ibn Sa'd, II, 85-86.

¹²⁷Zie: Mehmet Apaydin, *Resûlullah'in Günügü*, Istanbul 1995, p. 120.

substam van de Khuza'a stam, genaamd Harith ibn Dhirar, een paard en wapen had gekocht. Hierna had hij de omliggende stammen verzameld om richting Medina toe te trekken. Mohammed wilde dit bericht ter plaatse laten controleren. Hij stuurde Burayda ibn Husayb van de Aslam stam, een substam van de Khuza'a, als spion naar de tegenpartij. Burayda deed alsof hij het vijandige leger zou steunen. Hij drong door tot in hun hoofdkwartier en achterhaalde hij de feiten. Hij keerde daarna terug naar Medina. Hierop heeft Mohammed, Zayd ibn Harith in zijn plaats aangesteld. Zayd ging met een leger van duizend man op pad en ondernam actie vanuit Medina. Ze kwamen de vijand tegen bij het begin van de Muraysi put en hij stuurde Umar naar hen toe om ze uit te nodigen tot de islam. De Banu Mustaliq stam ging niet in op deze uitnodiging en begonnen meteen met aanvallen.¹²⁸ Echter konden ze niet op tegen het islamitische leger. Ze verloren deze strijd en ook nog eens tien mannen aan hun zijde. Van de Banu Mustaliq stam werden zes- of zevenhonderd mensen gevangen genomen. Verder werden vijfduizend schapen en tweeduizend kamelen buit gemaakt. Door een fout viel er aan de zijde van de moslims een dode. De slag op deze plek werd 'Muraysi Ghazwa' genoemd. Dit werd vernoemd naar de naam van de put die op deze plek lag. Toen Mohammed terugkeerde naar Medina trouwde hij met de dochter van een gevangene. Deze vrouw heette Juwayriya bint al-Harith. Zij was de dochter van het stamhoofd Harith van de Banu Mustaliq stam. De metgezellen die dit hoorden, lieten vervolgens ook de gevangen genomen leden van de Mustaliq stam vrij. Ze beschouwden hen nu als familie van de profeet. Dit huwelijk heeft de vijandschap tussen de Banu Mustaliq stam en de moslims weggenomen. Mohammed liet hiermee zijn ware bedoelingen zien. Door het huwelijk met Juwayriya werd deze stam dichterbij de islam gebracht. Na dit huwelijk heeft het stamhoofd Harith ibn Abu Dirar als eerste en daarna de rest van de Banu Mustaliq stam, de islam omarmd.¹²⁹

Hier willen wij verwijzen naar een gebeurtenis die na deze oorlog heeft plaatsgevonden tussen de emigranten en de *Ansaar*. Toen de oorlog in een overwinning voor de moslims was geëindigd, ontstond er een conflict tussen een medewerker van Umar, genaamd Jahjah, en Sinan ibn Wabra. Dit gebeurde tijdens het water halen bij de Muraysi put. Jahjah had Sinan

¹²⁸Waqidi, I, 407.

¹²⁹Waqidi, I, 404; Ibn Hisham, II, 289-296; Belazûrî, I, 341-342; Taberî, II, 604-610; Ibn Abdilber, *Dûrer*, p. 188-191.

een paar keer geslagen. Hierop riep Sinan ibn Wabra: "Help! O *Ansaar*" om hem te hulp te schieten. En Jahjah riep: "Help! O emigranten" en riep om hun hulp. De emigranten en de *Ansaar* gingen bijna met elkaar op de vuist. Een aantal vooraanstaande personen hebben de rust teruggebracht door kalmerende preken te houden. Vervolgens greep Mohammed in. Hij noemde het een daad van de *Jahiliyya* en zei: "Laat dit! Dit is een slechte daad".¹³⁰

We komen even terug op de beschuldiging tegen Aisha. Dit word ook wel de *al-Ifq* affaire genoemd. Dit vond plaats na de Banu Mustaliq *ghazwa*. Mohammed had naar deze expeditie zijn vrouw Aisha meegenomen. Na de oorlog werd er teruggegaan naar Medina. Op een plaats waar het leger verbleef, stapte Aisha van haar kameel af en liep ergens anders heen. Zij liep een stuk verderop om haar behoefte te doen. Eenmaal teruggekomen, besefte zij dat zij haar ketting was verloren. Zij ging hiernaar op zoek. Precies op dat moment gaf het leger het bevel om te vertrekken. Ze gingen ervan uit dat Aisha in de *hawdadj*[ronde draagstoel met koepel] zat, die bovenop de kameel was geplaatst. Toen Aisha terugkeerde naar de verblijfplaats van het leger zag zij dat ze waren vertrokken. Zij hoopte dat ze zouden terugkeren om haar op te halen. Dit gebeurde echter niet en ze viel in slaap. Omdat het leger 's nachts op die plek verbleef en ook weer vertrok, is het heel aannemelijk dat hetgeen op deze wijze is gegaan.¹³¹ Safwan ibn Muatal, die alles achteraf nog inspecteerde of er niks achtergebleven was, had Aisha gezien en haar op zijn kameel naar het leger gebracht. Abdullah ibn Ubay die de leider was van de *munafikeen* en ook deelnam aan de expeditie, zag hen samen. Hij begon meteen beschuldigingen te uiten tegen Aisha en Safwan. Sommige moslims waaronder Mistah ibn Usasa, Hassan ibn Thabit en Hamna ibn Jahsh deden mee aan deze beschuldigingen. Hamna die in het nadeel van Aisha sprak, was de zus van Mohammeds andere vrouw Zaynab. Zij deed dit uit liefde voor haar zusje Zaynab. Zaynab had alleen hele andere denkbeelden over Aisha dan haar zus.

Na thuiskomst was Aisha een maand lang ziek. Ondertussen hadden Mohammed en Aisha's ouders gehoord van deze beschuldigingen. Aisha kreeg dit echter niet te horen. Aisha hoorde per toeval van deze beschuldigingen. Met toestemming van Mohammed ging Aisha naar het huis van haar ouders.

¹³⁰Waqidi, II, 415; Ibn Hanbal, III, 392-393; Bukhari, IV, 160.

¹³¹Waqidi, II, 580.

Zij heeft dagenlang hierom gehuild uit verdriet. Haar moeder probeerde haar te troosten. Mohammed had geen rekening had gehouden met dit voorval. Hij was dan ook behoorlijk verdrietig om deze beschuldigingen. Hij hield een rede voor het volk. Hierin maakte hij duidelijk dat enkele gedragingen van sommige mannen hem stoorden. Hij zei dat hij alleen maar goedheid kreeg van zijn familie en dat Safwan ibn Muattal bekend stond als een goed persoon. Hij zei dat het hem pijn en verdriet deed en dat ook hij beschuldigd werd. Daarbij zei hij dat wanneer Aisha alleen thuis was, Safwan alleen zijn huis betrad als hij samen met hem was.¹³² Hoewel hij Aisha vertrouwde, wist hij het niet zeker. Over de vraag of ze nu wel of niet moesten scheiden werd er aan Ali, Usama ibn Zayd en enkele andere personen om advies gevraagd. Usama zei dat de bewering een leugen was en dat hij over zowel Aisha, als alle andere familieleden alleen maar positief dacht. Ali zei dat er meerdere vrouwen waren met wie hij kon huwen in plaats van Aisha.

Ongeveer een maand na dit *al-Ifq* voorval zijn er verzen geopenbaard die de onschuld van Aisha bewijzen. Deze verzen ontkrachtten deze beschuldigingen volledig en laten zien dat het louter valse beschuldigingen waren. Er wordt in deze verzen vermeld dat Aisha een kuise en eervolle vrouw is. De gelovigen werden eraan herinnerd dat dit voorval als een beschuldiging moet worden beschouwd. Het gedrag van degenen die zo handelden werd afgekeurd. God liet zodoende weten dat de gelovigen hiermee gewaarschuwd worden, zodat een dergelijk voorval hiermee absoluut werd uitgesloten. God stelt dat degenen die tussen de mensen ondeugd willen verspreiden, hun straf zullen krijgen zowel op aarde als in het hiernamaals.¹³³ Mohammed liet Aisha weten dat er verzen zijn geopenbaard die haar onschuld bewijzen. Hierop prees Aisha God en bedankte Hem. Daarna heeft Mohammed het volk hierover ingelicht en las de verzen voor die in deze kwestie zijn geopenbaard. Mohammed beval om de *hadd*[mv. *hudud*]-straf toe te passen op personen die anderen vals beschuldigden.¹³⁴ Hassan ibn Thabit had als reactie hierop in een gedicht geschreven dat Aisha wel een onschuldige en kuise vrouw was en bood hiermee zijn excuses aan.¹³⁵

De Koran benadrukt dat het ten onrechte beschuldigen van een per-

¹³²Ibn Hisham II, 300.

¹³³Leemhuis, De Koran, Soerat an-noer 11-21.

¹³⁴Ibn Hisham II, 302; Ibn Hanbal, VI, 194-198; Taberī, II, 610-619; Ibn Sayyid an-Nas, II, 139-148; Mustafa Fayda, "Aise", DIA, II, 201-205.

¹³⁵Ibn Hisham, II, 306.

soon, een zeer kwalijke daad is. Niet iedere beschuldigde kwam er zo goed van af als Aisha. Want de persoon die beschuldigd zou worden, zou geen verzen met openbaringen kunnen ontvangen. Maar de Koran is heel duidelijk in het volgen van datgene waaraan men zich aan dient te houden. Het is benadrukt dat mensen die anderen vals beschuldigen hiervoor gestraft zullen worden.

i. Vredesverdrag van Hodaybiya(6/628)

Voordat wij het gaan hebben over het vredesverdrag van Hodaybiya, moeten we eerst twee zaken bespreken. De emigratie van Mohammed en de moslims van Medina naar Mekka, voor de *umrah* [kleine bedevaart]. En de *Bay'at al-Ridwan*, wat tot stand is gekomen voordat het verdrag van Hodaybiya werd ondertekend.

Mohammed had een droom in het 6de jaar van de *hijra*, in het begin van de maand Dhu al-Qa'da, dat hij de *tawaf* [omcirkeling] deed om de Ka'ba. Hierop besloot hij om de *umrah* te verrichten. Hij liet Abdullah ibn Umm Maktoum als zijn plaatsvervanger achter en vertrok met ruim 150 metgezellen uit Medina. De moslims namen als wapen tijdens deze reis alleen hun zwaarden mee die in hun schede pasten. Mohammed ging niet akkoord met de metgezellen, die voorstelden om toch wapens mee te nemen als er eventueel een gevecht zou plaatsvinden. Hij bracht zeventig kamelen met zich mee om te offeren. Sommige metgezellen brachten hun eigen dieren mee om te offeren. De gevolgde reisroute was Dhul Hulayfa, Malal, al-Rawha, Abwa, Juhfa, Kharrar, Usfan en Hodaybiya.

Mohammed en enkele metgezellen gingen in Dhul Hulayfa in *ihram* [toestand van zuiverheid wat nodig is om de bedevaart te mogen verrichten] voor de *umrah*. Een ander deel van de metgezellen ging in Juhfa in *ihram*. Mohammed stuurde een groep van twintig personen met Abbad ibn Bishr als voorman vooruit. Ze wilden de Mekkanen laten weten dat ze vertrokken waren om de *umrah* te verrichten. Mohammed stuurde Busr ibn Sufyan van de Khuza'a stam, die gedurende die periode naar Medina kwam en samen met hem vertrok, naar Mekka om zich te laten informeren. Mohammed wilde dat hij daarna terugkwam. Hij ging naar Abwa om het graf van zijn moeder te bezoeken. Busr ibn Sufyan ging naar Mohammed die op dat moment in de buurt van Usfan, op een plaats genaamd Ghadir Khumm was. Hij lichtte Mohammed in over zijn bevindingen. Busr vertelde dat de

Quraish *mushrikeen* in paniek raakten toen ze hoorden dat de moslims er aan kwamen. Ze brachten soldaten bijeen in de buurt. Sluipschutters namen hun plaats in op de berg in Mekka. Ze wilden de moslims niet in de Masjid al-Haram toelaten. Ook waren ze bezig met de voorbereidingen op een oorlog. Ze stuurden Khalid ibn Walid met een groep cavalerie naar de moslims toe. De moslims verrichtten vervolgens het gebed. De zogenoemde *Salaat Al-Khawf* [het vrees gebed] gebeden werden verricht.

Naar aanleiding van de informatie die Busr bracht naar Mohammed, vroeg hij zijn metgezellen om advies. Het ging er om of ze rechtstreeks naar de Ka'ba gingen of de strijd aangingen met de stammen die de Quraish stam steunden. Abu Bakr zei dat ze rechtstreeks naar de Ka'ba moesten gaan en enkel moesten vechten wanneer zij zouden worden tegengehouden. Mikdad ibn Amr en Usayd ibn Hudayr waren het met Abu Bakr eens. Hierop zei Mohammed: "Wij zijn vertrokken voor de *umrah* en niet om met iemand te vechten" en besloot vervolgens om richting Mekka te gaan lopen. Zij bereikten Hudaybiya wat op 17 km afstand lag van Mekka. Ze werden hierbij niet opgemerkt door de verschillende *mushrikeen* stammen. Toen zij hier verbleven, kwamen Budayl ibn Warqa en andere personen van de Khuza'a stam naar Mohammed. Budayl was op de hoogte van de maatregelen die ter voorbereiding diende op de komst van de moslims, omdat hij een huis had in Mekka. Bovendien liet hij weten dat de *mushrikeen* ten koste van alles, vastbesloten waren om de moslims Mekka niet te laten betreden. Mohammed liet hem weten dat zij niet met het doel kwamen om te vechten maar dat ze kwamen om de Ka'ba te bezoeken. Zij zouden alleen vechten als zij hen zouden tegenhouden. Budayl ging naar Mekka om dit aan de *mushrikeen* te vertellen. Na dit nieuws werden er ambassadeurs heen en weer gestuurd om informatie over te brengen tussen Mohammed en de Quraish.

Mohammed stuurde Hurash ibn Umayya naar Mekka om hem te laten weten dat zij alleen kwamen om de *umrah* te verrichten en dat zij alleen de *tawaf* wilden doen rondom de Ka'ba. Daarna zouden zij weer terugkeren naar Medina. Hij zei dat ze ook offers bij zich hadden en dat ze met niemand wilden vechten. Maar de *mushrikeen* behandelden hem heel slecht. Ze wilden hem zelfs vermoorden. Hurash keerde terug naar Mohammed en vertelde hem over de situatie. Ondertussen probeerden de Quraish met een groep van veertig of vijftig man een moslim gevangen te nemen. Toen zij de moslims probeerden te omsingelen, werden zij door de metgezellen opgepakt en naar Mohammed gebracht. Mohammed vergaf hen en liet ze vrij. Dit terwijl zij de moslims hadden bekogeld met stenen en hadden beschoten met pijl en boog.¹³⁶ Mohammed wilde dit keer Umar sturen om de reden van zijn komst door te geven aan de *mushrikeen*. Umar zei dat er in Mekka, buiten zijn eigen stam om, niemand meer was die hem kon ver-

¹³⁶Ibn Hisham, II, 314.

dedigen. Hij zei dat hij niet wilde gaan, omdat de mensen van Quraish wisten dat Umar heel autoritair was. Ze zagen hem als vijand. Hij raadde aan om Uthman te laten gaan in zijn plaats. Hierop heeft Mohammed Uthman als ambassadeur gestuurd naar Mekka. Aban ibn Said die op dat moment nog geen moslim was ontmoette hem. Hij nam Uthman onder zijn bescherming. De *mushrikeen* lieten weten dat ze hier absoluut geen toestemming voor gaven. Alleen Uthman mocht zijn *tawaf* doen mits hij dit wilde. Uthman ging hier niet mee akkoord. De *mushrikeen* werden kwaad en namen hem gevangen. Ondertussen kwam er een bericht tot Mohammed dat Uthman was vermoord.¹³⁷

Door deze ontwikkeling ontstond de mogelijkheid tot een nieuwe oorlog. Mohammed besloot om een *bay'at* [een eed van trouw aan een leider] te krijgen van zijn metgezellen. Zij zouden hun plaats niet verlaten tot er gevochten was met de *mushrikeen*. Hij kreeg een eed van zijn metgezellen toen zij onder een boom zaten tijdens hun verblijf in Hodaybiya. Volgens een overlevering zeiden zij: "Tot de dood" en volgens een andere overlevering: "Het niet vluchten van de strijd [*Bay'at al-Ridwan*]." En voor de plaats van Uthman deed Mohammed zelf een *bay'at* door zijn rechterhand op zijn linker te plaatsen.

De Mekkanen hoorden van deze eed van de moslims. Ze raakten in paniek omdat de moslims zo verbonden waren aan Mohammed dat zelfs sterven geen probleem voor hen vormde. Uit angst lieten ze Uthman gaan. Vervolgens hebben ze een groep van ambassadeurs waaronder Suhayl ibn Amr, Khuwaytib ibn Abd al-Uzza en Mikraz ibn Hafs naar Hodaybiya gestuurd om vrede te maken. Een van de vredespunten was dat ze dat jaar absoluut geen *umrah* mochten doen.¹³⁸ Na wederzijdse onderhandelingen tussen Mohammed en de Quraish stammen werd er een verdrag ondertekend. Dit leidde uiteindelijk tot de verspreiding van de islam op het Arabische schiereiland in een korte tijd en tot de verovering van Mekka wat ongeveer 22 maanden later plaats vond.¹³⁹

Dit verdrag bevatte de onderstaande punten:

1- Moslims mochten dat jaar niet in Mekka komen en de Ka'ba bezoeken. Het jaar daarop mochten ze dit wel. Ze mochten dat jaar maximaal drie dagen in Mekka blijven. Tijdens hun verblijf mochten ze geen contact

¹³⁷Taberī, II, 631-632.

¹³⁸Ibn Hisham, II, 316; Taberī, II, 633.

¹³⁹Waqidi, II, 624.

hebben met de inwoners van Mekka. Mohammed mocht vanuit Mekka niemand met zich meenemen. Ook als er personen waren die dat wel wilden. Wanneer hij Mekka weer zou verlaten, mochten de moslims die dat wilden, in Mekka blijven. Zij zouden niet worden belemmerd.

2- Van de Arabische stammen mochten de stammen van beide partijen zich verenigen.

3- Als er iemand van de Quraish de islam zou accepteren en zich zou verschuilen bij de moslims, zou deze persoon niet mogen worden aanvaard door hen. Degenen die asiel aan zouden vragen in Mekka mochten niet terug naar de moslims.

4- Zij die naar Mekka zouden komen voor de *hajj* of *umrah*, of zij die langs Jemen, Taif of Syrië passeren, of richting het oosten gingen en naar Medina kwamen, werden onder bescherming genomen.

5- Dit verdrag zou tien jaar geldig zijn. In deze periode zou geen enkele Quraish de moslims mogen aanvallen. Andersom zouden de moslims dit ook niet mogen doen. Dit gold ook voor de bondgenoten van beide kanten.

Een foto van de plaats waar het vredesverdrag van Hudaibiya is ondertekend

De Quraish drongen erop aan en maakten lang bezwaar om bovenaan het verdrag, de in de *Jahiliyya* periode gebruikte zin: *Bi-ismika Allahumma* [met Gods naam] in plaats van: *Bi-ismi Allah ar-Rahman ar-Rahim* [In de naam van God, de Barmhartige, de Genadevolle] te zetten. Hier stemde Moham-

med mee in. Ook werd er in plaats van *Rasulallah* [boodschapper van Allah], Mohammed de zoon van Abdullah geplaatst. Mohammed ging ook hiermee akkoord. Want het eerste was geen schending van het monotheïstisch karakter van de islam. En het tweede veranderde ook niets. De profeet was niet alleen Gods boodschapper, hij was tegelijkertijd ook de zoon van Abdullah. Dit verdrag waarvan de tekst door Ali is opgeschreven en waarvan er twee exemplaren waren gemaakt, werd in het bijzijn van getuigen door beide partijen ondertekend. De andere partijen die wilden profiteren van dit verdrag waren de Khuza'a stam als bondgenoot van de moslims en de Bakr stam als bondgenoot van de *mushrikeen*.

Nadat de punten van dit verdrag waren besproken, was de zoon van de Quraish voorzitter Suhayl ibn Amr, genaamd Abu Jandal, gevlucht uit de gevangenis. Hij was hier gevangen gezet omdat hij zich had bekeerd tot de islam. Mohammed moest echter vanwege ondertekening van het verdrag, hem weer terugsturen naar zijn vader. Dit gebruik zorgde voor onrust onder de metgezellen.

Wederom een foto van de plaats waar het vredesverdrag van Hudaibiya is ondertekend

Abu Basir en Abu Jandal waren een van de eersten die uit Mekka waren gevlucht. Maar door het gesloten verdrag konden zij en andere moslims Medina niet binnen komen. Zij moesten zich noodgedwongen vestigen bij de kust van de Rode Zee in een plaats genaamd Is. Van daaruit werden de karavanen van de Quraish bedreigd. De *mushrikeen* deden ruim een jaar later een

beroep op Mohammed. Ze waren het niet eens met het punt dat ‘moslims terug moesten naar Mekka’. Ze wilden dit uit het verdrag laten schrappen.

De terugkeer zonder de *umrah* te hebben verricht, het feit dat de vluchtelingen terug werden gestuurd naar Mekka en dat de uitdrukking *Rasulallah* niet in het verdrag is opgenomen vonden de moslims ondragelijk en oneerlijk. Umar zei dat de regels voor de moslims veel te zwaar waren en dat het allemaal afgesproken was in het voordeel van de *mushrikeen*. Daarbij kon hij het niet uitstaan dat moslims naar Medina moesten terugkeren zonder de *umrah* gedaan te hebben. Uiteindelijk overtuigde Abu Bakr hem. Na het verdrag hadden Mohammed en de moslims hun offers gedaan en gingen uit de staat van *ihram*. Nadat zij iets meer dan tien dagen in Hodaybiya verbleven, gingen ze weer op pad naar Medina. Toen zij de plaats Dajnan bereikten werd Koranvers al-Fath geopenbaard. Dit Koranhoofdstuk gaat over de reis naar de *umrah*, de *Bay'at al-Ridwan* en het vredesverdrag van Hodaybiya.¹⁴⁰

In de eerste verzen van het hoofdstuk al-Fath zien we dat Mohammed hulp krijgt van God. De Koran vertelt hierin duidelijk over een overwinning [*Fatah al-Mubeen*] en de hulp van een hogere macht [*Nasr-i Aziz*]. Het vredesverdrag van Hodaybiya en de algemene plaats van de islam bracht vertrouwen in de harten van de moslims. Hierdoor werd hun *imaan* versterkt. Dit werd allemaal achteraf duidelijk. Mohammed zei dat degene die een *bay'at* [eed] aflegde dit eigenlijk voor God deed. De moslims die zich bij Mohammed schaarde als reactie op zijn voorbeeldige houding, benoemden de schijnheiligheid van de Arabische bedoeïenenstammen rondom Medina, waaronder Juhayna, Muzayna, Bakr etc. Ze vonden dat in hun harten geen echte *imaan* zat. Dit was volgens hen ook de reden dat ze niet meegingen naar de *umrah* en niet deelnamen aan de Hodaybiya expeditie. Zij wilden Mohammed die terugkeerde van Hodaybiya excuses aanbieden, maar dit was niet oprecht. Zij kwamen echter met de gedachte dat de moslims niet heelhuids zouden terug keren. En omdat zij dus zo een slechte houding hadden, vonden de moslims dat ze dood moesten. De Arabische bedoeïenen hadden deze slechte intentie, omdat zij hoopten een deel van de buit te krijgen. Ze zeiden: “Laat ons met jullie meegaan en met jullie vechten.” Zij moesten echter nog in een serieuze oorlog getest worden. Op deze manier konden de moslims er achter komen, of zij nu wel of geen oprechte gelovigen waren. Ook werd er vermeld dat God tevreden was met de gelovigen die een *bay'at* gaven

¹⁴⁰Ibn Sayyid an-Nas, II, 172.

onder een boom in Hodaybiya en gaf hen hiermee bemoediging. Na de behaalde overwinning in Hodaybiya, wat niet met naam en toenaam genoemd mocht worden, kwam er wel bericht over de verovering van Khaibar en andere overwinningen. Er zouden nog meerdere overwinningen en veroveringen van buit gaan plaats vinden. Er noemt de Koran dat de ongelovigen zich zouden omkeren en vluchten als er oorlog gevoerd zou worden en er geen vredesovereenkomst was gesloten tussen de twee partijen. De Mekkanen blemmerden de moslims om de *umrah* te verrichten en hun offers te brengen. De moslims hadden een eed afgelegd dat zij de Mekkanen zouden aanvallen indien zij deze toestemming niet zouden krijgen. De reden hiervoor was dat er moslims in Mekka waren die er nog niet openlijk voor uit waren gekomen dat ze zich tot de islam hadden bekeerd. De droom van Mohammed waarin zij de Masjid al-Haram binnen gaan was door God bevestigd. Uiteindelijk werden drie zaken gegarandeerd: Het binnengaan van Mekka, bescherming en het bezoeken van de Ka'ba. De Koran zegt het volgende hierover: "Julie zullen als God het wil de heilige moskee met geschoren hoofden en bijgeknipt veilig binnengaan zonder bang te zijn..."¹⁴¹

Het vredesverdrag van Hodaybiya is een heel belangrijk moment in de islamitische geschiedenis. Dit verdrag leek eerst in het nadeel van de moslims te zijn, maar heeft zich ontwikkeld in het voordeel van de moslims. Een van de eerste ontwikkelingen is het razendsnel verspreiden van de islam. Een jaar voor het vredesverdrag van Hodaybiya vond de al-Khandaq oorlog plaats en hebben de moslims met drieduizend *mujahideen* [strijders] Medina beschermd. Echter in de strijd van de moslims om Mekka te veroveren, wat 22 maanden na Hodaybiya plaatsvond, hadden tienduizend moslims deelgenomen. Waar dit vredesverdrag van Hodaybiya ook voor heeft gezorgd was het voorbereiden van de verovering op twee belangrijke plaatsen in het Hidjaz gebied, Khaibar en later Mekka. Daarbij had het ook gezorgd voor de erkenning van moslims door de Quraish *mushrikeen*. Bovendien hadden de *mushrikeen* met dit verdrag de moslims erkend als politieke macht. Vóór het verdrag wilden zij de moslims niet erkennen. Deze ontwikkeling had ervoor gezorgd dat de andere Arabische *mushrikeen* stammen bang werden. Bovendien wilden enkele Arabische stammen die bang waren voor de Quraish al veel eerder contact leggen met de mos-

¹⁴¹ Waqidi, II, 618-624; Ibn Hisham, II, 320-322; Emin Isik, "Feth Süresi", DIA, XII, 456-457; Ömer Özsoy-Ilhami Güler, p. 679-680.

lims. Ze konden mede dankzij dit verdrag met een gerust gevoel in contact komen met de moslims en hadden ze nu de mogelijkheid om kennis op te doen over de islam. Een deel had zich zelfs bekeerd tot de islam. Mohammed maakte gebruik van deze positieve ontwikkeling en stuurde uitnodigingsbrieven naar de regeringsleiders van de buurlanden. Hij nodigde hun uit om de islam te accepteren als hun godsdienst en dus moslims te worden. Aan de andere kant zorgde het vredesverdrag van Hodaybiya ervoor dat de Joden van Khaibar en hun krachtige bondgenoot de Mekkaanse *mushrikeen* uit elkaar gingen. Want na dit verdrag viel het bondgenootschap van degenen die elkaar als bondgenoot zagen uit elkaar. De Khaibar Joden, Quraish, Ghatafan, Fazara en andere stammen zagen elkaar niet meer als bondgenoten. Mohammed wist dat dankzij dit verdrag de mogelijkheid was verdwenen om in de rug gestoken te worden door de Quraish. Hij ging nadat hij was teruggekeerd uit Hodaybiya naar Khaibar. Om deze reden kan dit verdrag in diplomatiek opzicht gezien worden als een succes voor Mohammed. Zodoende verspreidde de islam zich ontzettend snel na het vredesverdrag van Hodaybiya. De islam verspreidde zich na ondertekening van het verdrag binnen twee jaar in een razend tempo. Het aantal bekeerlingen nu al hoger dan het aantal moslims die er op dat moment al waren.¹⁴²

j. Ontwikkelingen met heidenen in het vredesverdrag van Hodaybiya en de verovering van Mekka

In de twee jaar tussen het vredesverdrag van Hodaybiya en de verovering van Mekka heeft Mohammed verschillende *sarayas* (ev. *sariyya*) gehouden tegen de andere Arabische stammen, buiten de Quraish om. Deze *sarayas* [expedities waaraan Mohammed niet heeft deelgenomen] hadden een belangrijke plaats in de relatie met de *mushrikeen*.

Mohammed stuurde in het zevende jaar van de *hijra* in de maand Shaabaan, een groep van dertig man onder leiding van Umar ibn Khattab naar de Khawazin stam in Turaba. Weer in die zelfde maand stuurde hij een groep onder leiding van Abu Bakr naar de Banu Kilab stam die in Nadjd woonden. Enkele *sarayas* die zijn gehouden zijn: ook in datzelfde jaar en maand werd een groep van dertig man onder leiding van Bashir ibn Sa'd

¹⁴²Taberī, II, 638; Ibn Sa'd, II, 95-105; Belāzūrī, I, 349-352; Taberī, II, 620-638; Ibn Abdilber, *Dürer*, p. 191-196; Hamidullah, "Hudeybiye Antlasmasi", DIA, XVIII, 297-299.

gestuurd naar de Murra stam. Deze eenheid werd aangevallen en slechts enkele personen, onder wie Bashir ibn Sa'd zijn hier levend uit gekomen. Weer in het hetzelfde jaar in de maand Shawwaal wilde de Ghatafan stam een inval doen in Medina. Bashir ibn Sa'd had met driehonderd man de strijd gewonnen. Wederom in datzelfde jaar in de maand Ramadan werd Ghalib ibn Abdullah met een groep van 130 man naar Mayfaa gestuurd om tegen de Banu Uwal en de Banu Abd ibn Sal'ab te strijden.

In het zesde jaar van de *hijra*(628) ging de *umrah* niet door vanwege tegenwerking van de *mushrieken*, maar in het zevende jaar(629) is de *umrah* wel gehouden. Deze *umrah* had in de relatie met de Mekkaanse *mushrieken* een belangrijke plaats. Mohammed ging een jaar na het vredesverdrag van Hodaybiya naar Mekka. Dit deed hij samen met tweeduizend metgezellen die het jaar daarvoor, door de tegenwerking van de Quraish, de *umrah* niet konden verrichten. Toen ze aankwamen in Dhul Hulayfa gingen zij in staat van *ihram*. Vanaf hier stuurde hij onder leiding van Muhammed ibn Maslama honderd mannen te paard vooruit. Onder leiding van Bashir ibn Sa'd werden er voorzorgsmaatregelen getroffen door wapens mee te sturen waaronder pijlen, bogen, helmen, speren en schilden. Echter heeft hij de wapens niet meegenomen naar Mekka, maar deze buiten Mekka gelaten en als wachters tweehonderd man aangesteld. Omdat de Mekkanen het niet aan konden zien dat de moslims de *tawaf* om de Ka'ba heen deden, verlieten zij Mekka voor drie dagen. Ook waren er onder hen mensen geweest die de moslims gade sloegen vanuit plekken vlakbij de Masjid al-Haram. De moslims hadden drie dagen de *tawaf* om de Ka'ba heen verricht en de *sa'y*[lopen] tussen Safa en Marwa gelopen. Tevens hadden ze hun offers gedaan. Ze hebben in de straten van Mekka gewandeld en zagen hun oude huizen. De plaats waar zij geboren en opgegroeid waren, maar om gedwongen redenen moesten zij deze verlaten. Ze hadden dit zeven jaar moeten missen, maar hadden nu eindelijk hun verlangens bevredigd. Mohammed stuurde de mensen in een groep, nadat ze klaar waren met hun aanbidding(*ibadah*) naar Batn Ya'jaj, waar de wapens lagen. Hiermee zorgde hij ervoor dat de wachters nu hun bezoek aan de Ka'ba konden doen. Tijdens de vierde dag van het bezoek van de moslims in de ochtend, zoals in de 27ste vers van Koranhoofdstuk al-Fath werd genoemd, bedankten zij God. Zij bedankt God dat Hij zijn belofte had vervuld en keerden met een gerust hart terug naar Medina. In dit vers wordt genoemd dat God de droom van Mohammed zou vervullen en dat de moslims

zonder gevaar de Masjid al-Haram binnen zouden gaan. Als Mohammed het had gewild kon hij in Mekka blijven en had hij makkelijk het bestuur van Mekka over kunnen nemen. Echter in zijn beleid was er geen ruimte om het vredesverdrag te schenden. Mohammed was tijdens deze reis getrouwd met de schoonzus van zijn oom Abbas genaamd Maymuna. Hierop hadden sommige Mekkanen opmerkingen als: “Dus Mohammed heeft nog vriendschap en goede gevoelens voor zijn stadsgenoten”.¹⁴³

Toen Mohammed terug keerde van *Umrat al-Kaza*, stuurde hij Ibn Abi al-Awja Sulaymi met een groep van vijftig personen naar de Sulaym stam om hen uit te nodigen tot de islam. Echter, deze mensen van de Sulaym stam hadden zich op hun komst voorbereid, doordat een spion hun liet weten dat de moslims naar hun toe zouden komen. Zij accepteerden de islam niet en vielen daarbij ook nog eens de moslims aan. Uit deze aanval is alleen de groepsleider er levend vanaf gekomen, de rest werd vermoord.

Ruim een jaar na de het vredesverdrag van Hodaybiya in het achtste jaar van de *hijra* in de maand Safar, waren de vooraanstaande personen van de Quraish, Khalid ibn Walid, Amr ibn As en Uthman ibn Talha naar Medina gekomen om moslim te worden.

Mohammed had in het achtste jaar van de *hijra*, voor de verovering van Mekka, een aantal cavalerie gestuurd naar de Arabische *mushrikeen* stammen. In de maand Safar stuurde hij een cavalerie onder leiding van Ghalib ibn Abdullah naar de Banu al-Mulawwah, een substam van de Kinanah stam in het gebied van al-Kadid. Mohammed liet een groep van tweehonderd man zich klaar maken onder leiding van Zubayr ibn Awwam om de Murra stam te straffen. De Murra stam had zes maanden eerder Bashir ibn Sad's vrienden vermoord. Maar op dat moment keerde Ghalib ibn Abdullah net terug uit al-Kadid en kwam naar Medina. Mohammed gaf hem de leiding over de cavalerie, in plaats van Zubayr ibn Awwam. Ongeveer een maand later in de maand Rabi' al-Awwal stuurde hij Shuja ibn Wahb als leider van een groep van 24 mensen naar het Siyy gebied naar de Banu Amir stam, wat een substam is van Khawazin.

Toen Mohammed een bericht kreeg dat de Baliy en Kudaa stammen Medina zouden aanvallen, stuurde hij in het achtste jaar van de *hijra* in de maand Jumada al-Akhir, een groep van driehonderd man onder leiding van Amr ibn As naar Dhat al-Salasil. Hij beval hem om hulp te vragen aan de stammen Ba-

¹⁴³Ibn Sa'd, II, 120-123.

liy, Uzra en Balqain die hij onderweg zou tegenkomen. De oma van vaderskant van Amr was van de Baliy stam. Dit was voor Amr tijdens zijn reis gunstig. Amr die in de buurt kwam van zijn doel, had in de gaten dat hij met een grote vijand te maken ging krijgen en vroeg hulp aan Mohammed. Hierop stuurde Mohammed een leger van tweehonderd man inclusief Abu Bakr en Umar, onder leiding van Abu Ubayda ibn Jarrah als extra steun. Toen de *mushrieken* hoorden dat de moslims met een leger van vijfhonderd man op hen af zouden komen, hebben zij zich verspreid en vervolgens gevlucht. Op deze manier had de georganiseerde militaire expeditie hun doel bereikt. Doordat het koud was wilden sommigen een vuur maken tijdens deze expeditie, maar zij kregen vanwege veiligheidsredenen geen toestemming van Amr ibn As. Op de terugweg bevond Amr zich in staat van *junub* [een islamitische term voor ritueel onrein als gevolg van geslachtsgemeenschap of zaadlozing]. Door de kou was hij bang om ziek te worden. Daardoor heeft hij in plaats van een *ghusl* [grote rituele wassing], de *wudu* [kleine rituele wassing] gedaan, maar dan in de vorm van *tayammum* [rituele wassing zonder water, oftewel symbolisch] en heeft zo het gebed geleid. Deze handelingen van Amr werden door de metgezellen enorm bekritiseerd. Toen Amr terugkeerde naar Medina vertelde hij dit aan Mohammed. Mohammed moest hierom lachen en zei hier verder niets over.¹⁴⁴

Mohammed stuurde in het achtste jaar van de *hijra* in de maand Rajab, Abu Ubayda ibn Jarrah met een groep van driehonderd man naar de Juhayna stam. Deze stam woonde in Sif al-Bahr aan de kust van de Rode Zee. Deze groep viel niet in een val en keerde terug zonder dat er een strijd is geweest. Weer in dat jaar maar dan in de maand Shabaan, stuurde hij Abu Katada met een groep van 15 man naar Nadjd, naar de Ghatafan stam. Zij woonden binnen het gebied van de Muharib stam en dit was in Hadira.

k. De verovering van Mekka(8/630)

De Ka'ba was het centrum voor *tawhid* [monotheïsme] en devotie al sinds de tijd van profeet Abraham. Een van de eerste doelen van Mohammed was dan ook om de afgodsbeelden uit de Ka'ba te verwijderen. Al had het vredesverdrag van Hudaybiya er voor gezorgd dat de moslims en de Mekkaanse *mushrieken* in vrede met elkaar konden leven, was de Ka'ba nog steeds het centrum van de veelgodendienaars. Bovendien, zoals we zo

¹⁴⁴Waqidi, II, 769-774; Ibn Hanbal, IV, 203-204.

meteen gaan vertellen, hadden de *mushrikeen* het vredesverdrag van Hodaybiya geschonden.

De reden waarom Mohammed besloot om Mekka te veroveren en de daadwerkelijke reden om dit besluit in werking te zetten, was dat het vredesverdrag van Hodaybiya was gesloten voor een periode van tien jaar, maar de *mushrikeen* dit al na twee jaar hadden geschonden. Dit is wat er gebeurde; de Khuza'a stam die zich verenigde met de moslims vanwege het vredesverdrag van Hodaybiya en de Bakr stam die zich verenigde met de *mushrikeen*, waren als sinds oudsher vijanden van elkaar. In het achtste jaar van de *hijra* in de maand Shabaan, ging een groep van de Bakr stam rond middernacht plotseling een aanval uitvoeren op de Khuza'a stam en vermoordde daarbij 23 personen. Tijdens deze aanval hebben de Quraish, de Bakr stam voorzien van wapens, voertuigen en water. Daarbij hebben Safwan ibn Umayya, Ikrama ibn Abu Jahl en Suhayl ibn Amr van de Quraish stammen, stiekem mee gedaan aan deze aanval door hun gezichten te bedekken.

Amr ibn Salim van de Khuza'a stam, die een bondgenoot was van Mohammed, kwam met een cavalerie naar Medina en vertelde deze gebeurtenis door dit in een gedicht voor te lezen. Mohammed stelde hun gerust, beloofde om hen te helpen en stuurde hen terug naar hun gebied. Hij schreef een brief naar de mensen van Quraish en zei dat ze of hun bondgenootschap met de Bakr stam moesten beëindigen, of dat ze bloedgeld voor de vermoorde personen moesten betalen. Als zij niet een van deze opties zouden kiezen, dan zouden ze hen aanvallen. De Quraish *mushrikeen* gingen niet akkoord met beide voorstellen van Mohammed, gaven een negatief antwoord terug aan de ambassadeur en stuurden hem terug naar Mohammed. Ze hadden hier al snel spijt van en stuurden Abu Sufyan naar Medina om het verdrag te vernieuwen.¹⁴⁵ Abu Sufyan ging met dit doel naar Medina en stelde voor om het verdrag te vernieuwen en de duur ervan te verlengen. Ook gaf hij de reden aan waarom hij niet aanwezig was tijdens de ondertekening van het contract. Mohammed zei dat zij bleven bij het verdrag van Hodaybiya, omdat zij het verdrag niet geschonden hadden. Ze waren dus ook niet van plan het te veranderen en Mohammed zei: "Of hebben jullie iets veroorzaakt en het geschonden?" Hierop zei Abu Sufyan: "Nee" en ontkende wat er was gebeurd. Mohammed gaf geen positief antwoord op het verzoek van Abu Sufyan. Abu Sufyan die een beroep deed op de familieleden van Mohammed en

¹⁴⁵Waqidi, II, 786-787.

wat metgezellen, kreeg ook van hen geen positief antwoord en keerde terug naar Mekka zonder zijn doel bereikt te hebben.

Nadat Abu Sufyan uit Medina vertrok, besloot Mohammed om Mekka te veroveren en begon in het geheim met de voorbereidingen. In het begin liet hij niet eens aan zijn vrouw Aisha weten waar de expeditie zou plaatsvinden. Later vertelde hij dit aan Abu Bakr, maar wilde dat dit geheim zou blijven. Hij liet een bericht gaan naar de stammen rondom Medina en vertelde hen dat hij in de maand Ramadan in Medina wilde verzamelen.

Mohammed trof zijn voorbereidingen in het geheim, om zo zonder bloed te vergieten Mekka te kunnen veroveren. Als de *mushrikeen* wisten dat de moslims op expeditie gingen om Mekka te veroveren, dan zouden zij de nodige maatregelen nemen en alles eraan doen om de stad te beschermen. Uiteindelijk zou dit kunnen leiden tot een strijd waar heel veel doden zouden vallen en waarbij er veel bloed zou worden vergoten. Terwijl Mohammed de heilige stad Mekka wilde veroveren zonder bloed te vergieten. Om deze reden heeft hij zijn voorbereidingen om Mekka te veroveren, geheim gehouden en heeft hij zijn doel bereikt. Mohammed had de wegen richting Mekka geblokkeerd zodat niemand er langs kon, die aan de Qu-raish kon melden dat ze onderweg waren.

**Een beeld van de plaats waar de moslims verbleven in Marr Az-Zahran
(toen zij op weg waren naar Mekka om deze te veroveren)**

De mensen die deze taak kregen werden begeleid door Umar. Mohammed had Umar gekozen als het hoofd van deze wachters. De metgezel Khatib ibn Abu Balta'a probeerde de Quraish middels een brief in te lichten over de voorbereidingen in Medina voor deze expeditie. In alle bronnen staat vermeld, dat Mohammed van deze actie op de hoogte werd gebracht door de engel Jibriel (Gabriël). De gehuurde vrouw die de brief van Khatib moest brengen, werd onderweg opgepakt door Ali en zijn vrienden. Ali was door Mohammed aangesteld voor deze functie. Khatib werd ondervraagd en hij gaf toe dat hij dit deed om zijn familie in Mekka te beschermen door de Quraish stam. Hij zei dat de Quraish hetgeen zouden bewerkstelligen als dank voor de informatie die hij hen leverde. Mohammed accepteerde zijn excuses en vergaf het hem omdat hij zich tussen de emigranten in de slag van Badr bevond. Vanwege dit voorval werd dit vers geopenbaard: "Jullie die geloven! Neemt mijn en jullie vijanden niet als medestanders waarbij jullie hun blijken van genegenheid geven. Zij hechten geen geloof aan de waarheid die tot jullie gekomen is en zij verdrijven de gezant en jullie omdat jullie in God, jullie Heer geloven. Als jullie uittrekken om jullie op Mijn weg in te zetten en om naar Mijn welbehagen te streven, terwijl jullie hun in het geheim genegenheid tonen, dan weet Ik het best wat jullie in het verborgen en wat jullie openlijk doen. En wie van jullie het doet is van de korrekte weg afgedwaald".¹⁴⁶ Met dit vers zijn alle moslims gewaarschuwd.

Op 10 Ramadan 8 / 1 januari 630 vertrokken Mohammed, de emigranten, de *Ansaar* en enkele stammen uit de omgeving uit Medina. Sommige andere stammen sloten zich onderweg aan bij dit leger.¹⁴⁷ Mohammed stuurde Zubayr ibn Awwam met tweehonderd man iets verder vooruit. Mohammed had aangegeven dat de mensen die aan het vasten waren, omdat het ramadan was, hun vasten mochten verbreken. Hij verbrak zijn vasten bij al-Kadid wat ligt tussen Usfan en Amaj.

De sluipschutters van het islamitische leger hadden onderweg een spion gevonden die door de Khuza'a stam was aangesteld, om de activiteiten van Mohammed te volgen. Ze pakten hem op en brachten hem naar Mohammed. De ondervraagde spion liet tot in de details weten dat de Khu-

¹⁴⁶Leemhuis, De Koran, Soerat al-moemtahana 1.

¹⁴⁷Makrizi, p. 363-364.

za'a stam samen met andere Arabische stammen zichzelf gereed maakten om tegen de moslims te strijden. Khalid ibn Walid pakte op bevel van Mohammed de spion op. Deze spion wist te vluchten toen het islamitische leger verbleef in Marr Az-Zahran. Echter is hij weer opgepakt door Khalid, die dit liet weten aan de profeet. Mohammed wilde dat hij vast werd gehouden tot ze Mekka ingingen. Deze spion is, nadat Mekka was veroverd en op uitnodiging van Mohammed, moslim geworden. Hij vocht mee met het islamitische leger tijdens de Hunain oorlog en overleed in de Awtas oorlog.¹⁴⁸

De moslims verbleven rond de tijd van het nachtgebed in Marr Az-Zahran dat in de buurt ligt van Mekka. Mohammed liet hier om de kracht van het islamitische leger te laten zien door iedere soldaat, dus door tienduizend man, een vuur aanmaken. De Mekkaanse *mushrieken* die dit zagen, wisten niet wie er aan kwamen en raakten in paniek. Ze lieten hun leider Abu Sufyan samen met twee mannen erheen gaan om te ontdekken wat er aan de hand was. Mochten ze Mohammed tegen komen, dan zouden ze bescherming van hem vragen. Abu Sufyan en zijn twee vrienden waren gezien door de sluipschutters van het islamitische leger en werden opgepakt en naar Mohammed gebracht. De Mekkaanse leider Abu Sufyan is na lang twijfelen uiteindelijk moslim geworden. Het islamitische leger ging via vier zijden de stad in. Buiten de groep waar Mohammed de leider van was, waren van andere groepen de leiders, Khalid ibn Walid, Zubayr ibn Awwam en Qays ibn Sa'd. Mohammed beval dat zolang het niet nodig was om bloed te vergieten, dit ook niet mocht. Het islamitische leger kwam zonder tegenstand de stad binnen. Mohammed sprak de volgende woorden uit: "Vandaag is het *halal* om te strijden bij de Ka'ba" en pakte de vaandel uit de handen van Sa'd ibn Ubada en gaf het aan zijn zoon Qays ibn Sa'd. Op de woorden van Sa'd: "Vandaag is een dag om te strijden" zei hij: "Vandaag is een dag van barmhartigheid en mededogen. Vandaag is een dag waarop de Ka'ba waardig zal zijn".¹⁴⁹

¹⁴⁸Waqidi, II, 805-806.

¹⁴⁹Ibn Sayyid an-Nas, II, 232.

Wederom een foto waar de moslims overnachtten (Marr Az-Zahran)

De smalle wegen die het islamitische leger heeft gevolgd toen zij vertrokken uit Marr Az-Zahran (vanuit Mekka gezien)

Het islamitische leger kreeg geen echte verzet, met uitzondering van Khalid ibn Walid en zijn groep die vanuit het zuiden de stad ingingen. Mohammed ging gerustgesteld met de emigranten de stad in om Mekka te veroveren zonder bloed te vergieten. Hij werd enorm verdrietig toen hij de zwaarden zag glimmen in het zuiden van de stad. Hij liet een bericht gaan naar Khalid waarin hij hem beval om te stoppen met vechten. Khalid maakte later in een ondervraging bekend, dat de mensen van Quraish zijn begonnen met de strijd. Mohammed liet een oproep doen aan de mensen van Mekka. Hij liet hierin weten dat ze hun deuren in Mekka dicht moesten doen, hun wapens moesten laten vallen en dat de mensen die Masjid al-Haram en het huis van Abu Sufyan ingingen, veilig waren. Hij beval ook dat de gewonden, de mensen die op de vlucht gingen en de gevangen genomen mensen niet vermoord mochten worden. Hierop deden de mensen in Mekka de deuren van hun huizen dicht en gooiden hun wapens op straat. Toen Mohammed stopte bij een plaats genaamd Dhi Tuwa, verzamelden de mensen zich om hem heen. Hij zei dat God hen de overwinning van Mekka had geschonken en dat er nu heel veel moslims waren. Uit nederigheid voor God boog hij voorover zittend op zijn kameel en zei: "Het leven is slechts het leven in het hiernamaals." Toen hij Mekka binnen kwam, deed hij de *tawaf* rondom de Ka'ba en vernielde de afgodsbeelden eromheen. Hij liet een bericht gaan naar Uthman ibn Talha van de Abd al-Dar stam, die de taak had om de Ka'ba te verzorgen. Deze man had sleutel van de Ka'ba. Hij bracht de sleutel naar Mohammed. Hij ging naar binnen en bad een gebed van twee *rakaat* [voorgeschreven bewegingen en woorden van het gebed, dat meerdere keren verricht wordt].

Toen het tijd was voor het middaggebed liet Mohammed, Bilal al-Habashi op het dak van de Ka'ba de oproep tot het gebed doen. Na het gebed geleid te hebben zei Mohammed het volgende tegen het volk: "Wat denken jullie? Wat verwachten jullie dat ik nu ga doen met jullie?"

Zij antwoordden: "We verwachten goedheid, jij bent een goede broer en de zoon van een goede broeder." Hierop zei Mohammed: "Ik zeg jullie wat mijn broeder Jozef zei: "Jullie wordt vandaag niets verweten. God zal jullie vergeven en Hij is de barmhartigste van de barmhartigen".¹⁵⁰ Tijdens zijn toespraak stond hij stil bij; *tawhid*, Gods bestaan, zijn eenheid, dat Hij geen partner of gelijken heeft, dat Hij zijn beloftes vervult, dat

¹⁵⁰Leemhuis, De Koran, Soerat joesoef 92.

Hij zijn dienaren helpt en dat Hij de vijanden zal brengen tot een nederlaag. De praktijken in de *Jahiliyya* periode waaronder rente, bloedwraak en kwesties over bezittingen werden opgeheven. Er werd aangekondigd dat er met uitzondering van de *Sadana* en *Siqaya*, alle andere taken werden opgeheven. Ook maakte hij bekend dat er bloedgeld betaald moest worden voor moordzaken, dat er geen erfgenamen in een testament kunnen worden gemaakt en dat men niet kan trouwen met de tantes (zowel van moeder als vaderskant). Ook mocht men onderling niet ruilen, om zo van de bruidsschat af te komen en werd er duidelijkheid gebracht over andere juridische kwesties. Trots zijn en pochen over de voorouders zoals in de *Jahiliyya* periode werd ook verboden. Hij zei dat alle mensen van Adam afstammen en dat zij allen van aarde zijn geschapen. Hij zei: "In het aangezicht van God zijn de beste onder jullie degene met de meeste *taqwa* [godvrezendheid]." Hij liet weten dat Mekka door God is beschouwd als heilig en dat niemand aan dit gebied mocht komen. Dit verbod werd door Mohammed bevestigd. Hij zei dat de gelovigen broeders van elkaar zijn. Hij gaf de sleutel van de Ka'ba weer terug aan Uthman ibn Talha en de taak van *Siqaya* aan de oude eigenaar zijn oom Abbas. Tamim ibn Asad al-Khuzai kreeg de taak om de stenen, die een grens vormen rondom het heilig gebied, te vernieuwen.

Hirash ibn Umayya van de Aslam stam, had vanwege een voormalig(eer) wraak zaak, Junaydib ibn Adla van de Khuzayl stam, die de islam nog niet had aangenomen, vermoord. Mohammed veroordeelde Hirash ibn Umayya hiervoor en liet hem het bloedgeld voor het slachtoffer betalen. Door deze gebeurtenis en toen hij de noodzaak hiervan zag, heeft hij op de tweede dag na de verovering van Mekka, na het middagebed, weer een preek gehouden over Mekka.¹⁵¹ Hij zei dat het een heilige plek is en herinnerde de mensen aan de regels.¹⁵² Na de verovering van Mekka liet hij weten dat de *hijra* nu afgelopen was. Hij stelde Said ibn Said aan als toezichthouder van de handelsmarkten om deze te controleren. Op de top van Safa, accepteerde hij de *bay'at* [eed] van het volk. En voor zichzelf had hij in de buurt van Hajun een tent opgezet. Voor elk gebed kwam hij hier vandaan naar de Masjid al-Haram.

Mohammed gaf in Mekka amnestie aan diverse mensen. Echter elf man-

¹⁵¹ Waqidi, I, 844-845.

¹⁵² Ibn Sa'd, II, 142.

nen en zes vrouwen in totaal zeventien personen vielen hier niet onder, maar zij kregen niet de doodstraf. Zij hadden grote misdrijven gepleegd en dit had dus niet te maken met persoonlijke haat of vijandigheid. Een voorbeeld hiervan was Abdullah ibn Sa'd ibn Abu Sahr. Hij was eerst moslim geworden en emigreerde naar Medina. Hij sloot zich zelfs aan bij de schrijversclub om de openbaringen op te schrijven. Na een tijdje stapte hij uit de islam en ging terug naar de *mushrikeen* in Mekka. Tijdens zijn functie als schrijver heeft hij de openbaringen naar eigen wens ingevuld, vervalst en steunde hij de *mushrikeen* die bezig waren in het nadeel van de islam. De vrouw van Abu Sufyan, Hind, had op een stuk lever van Hamza gekauwd. Door middel van deze twee en een aantal andere kwesties, zijn zij gepardonneerd. De zes personen die vrij werden gelaten, zijn vermoord op de dag dat zij Mekka binnen kwamen. Suhayl ibn Amr, Safwan ibn Umayya en Ikrama ibn Abu Jahl en andere vooraanstaande *mushrikeen* kregen bescherming. Mohammed wist heel goed, wie van de Mekkanen hem en de metgezellen hadden mishandeld, wie een moordaanslag op hem wilde plegen, wie meedeed in de Badr, Uhud en al-Khandaq oorlogen en alle bedoeïenen die verzamelden, om hem en om de islam uit de weg te ruimen. Zij waren nu in de handen van hem door de verovering van Mekka. Als hij het wilde kon hij ze allemaal met de zwaard laten vermoorden. Slechts een woord of een gebaar zou hiervoor al voldoende zijn geweest. Echter handelde hij niet zo. Een principe van Mohammed was om altijd de vijand voor zich proberen te winnen, in plaats van deze te vermoorden. Al deze gedragingen van hem en andere eigenschappen van hem laten zien hoe de harten van mensen gewonnen konden worden en het laat zien dat hij een tolerant persoon is.

De afgodsbeelden in de Ka'ba en omgeving werden op bevel van Mohammed vernield. Een deel werd in brand gestoken. Op basis van een oproep is gevraagd aan alle mensen om in hun huizen de afgodsbeelden te verwoesten. Mohammed had in de maand Ramadan groepen aangesteld om de afgodsbeelden in de omgeving te vernietigen. Khalid ibn Walid moest al-Uzza vernietigen, Sa'd ibn Zayd al-Ashali moest Manat vernietigen, Amr ibn As moest de afgodsbeeld Soewwa' vernietigen. Deze mannen werden aangesteld om deze beelden te vernietigen. Het produceren, kopen en verkopen van afgodsbeelden, wijn, varkensvlees, het eten van

het vlees van een dood dier en het betalen van waarzeggers werden verboden verklaard.¹⁵³

De verovering van Mekka en hoe Mohammed met de nieuwe moslims omging is merkwaardig. Na de verovering bleven de Mekkanen in Mekka wonen, net alsof zij niet waren verslagen en net alsof zij mensen waren van dit gebied. Integendeel, op het gebied van rechten en plichten kregen ze een gelijke positie net als die van de winnaars. De eigendommen, bezittingen en gronden werd van niemand afgenomen. Deze werden niet gelijk gesteld en gezien als buit.¹⁵⁴ De *mujahideen* deden niet mee met de plunderingen, maar hebben de dag waarop ze Mekka hadden veroverd, vanaf middernacht tot aan de ochtend, bezegeld door de *takbir* op te zeggen, de Koran te reciteren en de *tawaf* te doen. Mohammed heeft van drie rijke personen uit Medina 130.000 dirham geleend en deze verdeeld onder de metgezellen die het nodig hadden. Later betaalde hij deze schuld terug met de buit van de Khawazin.¹⁵⁵ Mohammed liet geen enkele soldaat achter in Mekka en stelde Attab ibn Asid aan als zijn plaatsvervanger. Hij gaf deze verantwoordelijke taak aan Attab, een Mekkaan die net moslim was geworden en ging daarna richting Hunain. Khalid ibn Walid vernietigde al-Uzza en keerde terug naar Mekka. Hij werd gestuurd naar de Banu Jadhima stam om hen uit te nodigen tot de islam.

Hieronder willen we kort iets vertellen over deze expeditie en de ontwikkelingen daarna. Nadat Khalid ibn Walid al-Uzza had vernietigd en terugkeerde, had Mohammed hem in de maand Shawwaal gestuurd naar de Jadhima ibn Amr stam om hen uit te nodigen tot de islam. Khalid die niet werd gestuurd om te vechten, ging met een groep van 350 man, inclusief de emigranten, Ansaar en Sulaym stam naar al-Ghumaysa waar de Jadhima stam woonde. De Jadhima stam ontving de moslimgroepering met wapens. Khalid wilde dat ze hun wapens neerlegden. Zij deden wat hij vroeg en zeiden: “*Saba’na*”. Dit betekent letterlijk: ‘wij hebben onze religie veranderd’. Khalid was niet overtuigd dat zij moslims waren geworden. Hij dacht aan vroeger, aan de tijd dat zij samenwerkten met de vijand en nam hun gevangen en verdeelde hen onder de soldaten. De volgende morgen gaf hij de opdracht om hen te vermoorden. Echter, de soldaten die bij de emigranten en *Ansaar* behoorden gaven geen gehoor aan het bevel van Khalid en lie-

¹⁵³ Waqidi, II, 864-865.

¹⁵⁴ Ibn Sa’d, II, 143.

¹⁵⁵ Waqidi, II, 863.

ten hun gevangenen wel vrij uit gaan. Toen Mohammed over deze gebeurtenis hoorde werd hij enorm verdrietig. Hij vond de handeling van Khalid absoluut niet goed en verafschuwde wat hij had gedaan. Ali werd later naar de Jadhima stam gestuurd en betaalde het bloedgeld voor de vermoordde mensen.¹⁵⁶

I. Veldslagen van Hunain en Awtas en de belegering van Taif (8/630)

Nadat Mohammed Mekka had veroverd, hadden de Khawazin en Thaqif stammen zich verenigd. Zij woonden in de buurt van Taif. Zij maakten zich klaar om tegen de moslims te vechten. Toen ze al eerder hoorden dat Mohammed uit Medina was vertrokken, dachten zij dat hij op hun zou komen afstappen en daarom maakten ze zich klaar. We begrijpen uit de vorige zin dat zij dus een spion hadden aangesteld. Ondertussen wilden de mensen van de Thaqif stam hun fort en beschermen. Zij stuurden twee personen naar Juraysh om te leren hoe een trebuchet (katapult) en *dabbaba* [een belegeringswapen] wordt gemaakt.

De vallei Hunain die vandaag de dag bekend staat als *Wadi Ash Shairai*, bevindt zich in het noordoosten van Mekka en het noordoosten van Taif.

Het Hunain water dat zich bevindt in de vallei van Hunain, is op 36 km afstand van *Haram al-Sharif* [een ander naam voor *al-Masjid al-Haram*]. De leider van het Khawazin leger was Malik ibn Awf die rond de dertig jaar was, ijdel was, geen ervaring had en een avontuurlijke jongeman was. Om de soldaten te steunen en om vluchtgedrag te voorkomen, bracht hij ook de vrouwen, kinderen en de dieren van de stam op het slagveld. Zodat gezien kon worden, dat zij zich klaar maakten voor een strijd op leven en dood. De bekende dichter Durayd ibn Simma werd ook uitgenodigd om naar het slagveld te komen, ondanks dat hij zeer oud en blind was, om zo te kunnen profiteren van zijn ervaring en kennis. Durayd zei: "Een leger dat al is verslagen, wat kan hem weerhouden?" Hij was er tegen dat de vrouwen, kinderen en hun bezittingen naar het slagveld werden gebracht, maar hij kon zijn woorden niet hard maken want niemand luisterde naar hem.

¹⁵⁶ Waqidi, III, 875-884; Ibn Sa'd, II, 147-148; Abdülkerim Özeydin, "Cezîme b. Amir", DIA, VII, 508.

**Deze route leidt naar de plaats in Hunain
waar het islamitische leger in de val is gelokt**

Aan de andere kant besloot Mohammed om de *mushrikeen* die zich hadden verzameld bij de Hunain vallei in een val te laten lopen. Het islamitische leger bestond uit twaalfduizend man. Hieruit waren er tweeduizend nieuwe moslims die afkomstig waren van de Quraish stam. Tachtig personen van de Quraish waren nog geen moslim geworden. Mohammed leende van Safwan ibn Umayya honderd pantsers en andere wapens.

Mohammed had voor de oorlog een metgezel genaamd Abdullah ibn Abu Hadrad gestuurd naar de andere partij om daar stiekem informatie op te doen. Abdullah verbleef een paar dagen in het kamp van het vijandige leger en kwam daarna naar Mohammed, om hem alle informatie die hij opdeed door te geven. Ondertussen waren er personen uit het islamitische leger geweest die zeiden dat er vandaag geen overwinning zal zijn, omdat ze met zo weinig waren.¹⁵⁷

De Khawazin stam die op hun boogschutters en de oorlogsbekwaamheid van hun soldaten vertrouwden, hadden in de Hunain vallei, de meest gunstige plaats voor zich zelf uitgekozen en daar een val gemaakt voor het islamitische leger. De soldaten op de frontlinie van het islamitische leger moesten in het begin zich terugtrekken voor de aanvallen van het vijandige leger. Deze toestand heeft het hele leger beïnvloed; de moslims raakten in paniek tegenover de boogschutters van de Khawazin. Mohammed hield zijn

¹⁵⁷Waqidi, II, 889-890.

hoofd koel en toonde volharding en geduld. Hij raakte overigens ook niet in paniek. Abu Bakr, Umar, Ali, Abbas en zijn zonen, Usama ibn Zayd en andere metgezellen gingen niet weg bij Mohammed. Ze lieten hem niet alleen. De standvastigheid van Mohammed en de sterke luide oproep van Abbas zorgde ervoor dat de moslims zich weer verzamelden en versloegen daarna ze de vijand. De Khawazin stam lieten hun vrouwen en kinderen achter op het slagveld en gingen op de vlucht. In de bronnen zijn vermeld dat tijdens de overwinning van de moslims, er een zwarte wolk was neergedaald op het leger van de Khawazin en dat deze wolk de hele vallei bedekte.¹⁵⁸ De woede van de moslims was zo danig, dat zij ook vrouwen en kinderen hadden vermoord. Toen deze gebeurtenis Mohammed bereikte, had hij direct verboden om vrouwen en kinderen te doden.¹⁵⁹ Hierop stelde Usayd ibn Hudayr een vraag: “O boodschapper van Allah! Zij zijn toch de kinderen van de *mushrikeen*?” Hierop zei Mohammed: “Zijn de beste onder jullie niet de kinderen van de *mushrikeen*? Ieder kind wordt in een originele staat geschapen door God en als moslim geboren. Zijn ouders maken hem christen of jood”.¹⁶⁰ Het leger van de *mushrikeen* had in de oorlog van Hunain zeventig doden en de moslims hadden vier doden. Onder de vermoordde moslims was ook het halfbroertje van Usama ibn Zayd, genaamd Ayman ibn Ubayd. Na de nederlaag van het leger van de Khawazin ging een groot gedeelte inclusief hun leider Malik ibn Awf naar Taif. Een ander deel verzamelde zich bij Awtas om weer te vechten tegen de moslims.

Een beeld van de plaats waar de strijd van Hunain heeft plaatsgevonden

De moslims hadden naast de zesduizend gevangenen uit deze Hunain

¹⁵⁸Ibn Hisham, II, 449; Taberī, III, 77.

¹⁵⁹Ibn Hisham, II, 458; Ibn Sa'd, II, 151

¹⁶⁰Waqidi, II, 904-905.

strijd, ook als buit meer dan veertigduizend schapen en wat zilver verkregen. Mohammed beval dat de buit naar Jirana gebracht moest worden, wat in het noordoosten ligt en 24 km van Mekka af. Hij stelde Mas'ud ibn Amr al-Ghifari aan als wachter. Onder de gevangenen bevond zich ook de zoogverwant van Mohammed, Shayma. Toen hij te streng werd behandeld zei hij dat hij de zoogbroer van Mohammed was. Echter de moslims geloofden dit niet meteen en brachten hem naar Mohammed. Shayma zei: "O Mohammed! Ik ben jouw zoogbroeder." Toen Mohammed vroeg of hij dit kon bewijzen middels bewijsmateriaal liet Shayma een litteken zien op zijn schouder. Mohammed had hem hier gebeten toen ze nog klein waren. Mohammed herinnerde zich dit en legde zijn mantel op de grond en liet Shayma erop zitten. Hij zei dat als hij wilde, hij bij hem mocht blijven, maar als hij terug wilde keren naar zijn stam, dit ook mocht doen. Toen Shayma zei dat zijn voorkeur ging naar het terugkeren naar zijn stam, liet hij hem naar zijn familie terug gaan met wat goederen en bezittingen.

Mohammed stuurde het islamitische leger onder leiding van Abu Amir al-Ashari naar Awtas en ging zelf richting Taif. Abu Amir al-Ashari ging met zijn soldaten naar Awtas. Hij bezorgde daar het leger van de Khawazin een nederlaag. Het leger van de Khawazin stond onder leiding van Durayd ibn Simma. In het gevecht dat volgde werd Durayd gedood. De leider van het islamitische leger werd in zijn been geraakt door een pijl. Hij kreeg door dat hij dit niet zou overleven. Hij stelde Abu Musa al-Ashari aan als plaatsvervanger. Het islamitische leger keerde terug uit Awtas met een overwinning. Hierna bad en deed Mohammed *dua* [smeekebede] voor de overleden Abu Amir en Abu Musa.

In de Koran wordt de Hunain oorlog met naam genoemd en beschreven. De vertaling en betekenis van dit vers luidt als volgt: "God heeft jullie toch op veel plaatsen geholpen en ook op de dag van Hunain toen het jullie beviel dat jullie talrijk waren, maar het jullie niets baatte. En jullie kregen het benauwd op de aarde ondanks haar ruimte en keerden toen om voor de vlucht. Toen liet God Zijn kalmte op Zijn gezant en op de gelovigen neerdalen en Hij liet troepen neerdalen die jullie niet zagen en Hij strafte hen die ongelovig zijn af. En dat is de vergelding voor de ongelovigen. Dan wendt God zich daarna genadig tot wie Hij wil; God is vergevend en barmhartig".¹⁶¹

¹⁶¹Leemhuis, De Koran, Soerat at-tauba 25-27.

**Een foto van Jirana, waar de buit
van Hunain werd verzameld**

Aan de andere kant was Mohammed dus naar de stad Taif gegaan. Deze stad was met sterke wanden omsingeld. De inwoners van Taif hadden hun muren versterkt. In hun forten hadden ze voldoende voedsel op voorraad. Ze hadden genoeg voor langer dan een jaar. Het islamitische leger gebruikte de trebuchet om de muren te bekogelen met stenen. Maar de muren van de forten die ruim twee meter dik waren, werden beslist niet beschadigd door deze stenen. De moslims gebruikten de *dabbaba* (van hout of leer) om zo dichtbij het fort te komen. Door in deze wagen te gaan zitten, werden zij beschermd tegen de pijlen die de boogschutters van het vijandige leger afvuurden. Zo konden ze dichtbij de wanden komen en er

gaten in maken. De mensen van Taif gooiden heet ijzer over hun muren en zo brandde het voertuig af. Dit keer hadden de moslims de *dabbaba* met ijzer bedekt. De mensen van Taif gooiden als reactie grote stenen op deze *dabbaba*. Het werd duidelijk dat Taif niet gemakkelijk veroverd zou worden en dat de tijd zou uitwijzen of de Thaqif stam zich zou overgeven. Mohammed ging vijftien dagen na de belegering met Nawfal ibn Muawiya al-Dili van de Thaqif stam in onderhandeling. Nawfal ibn Muawiya gaf hem raad door het voorbeeld van de vos die zich verstopte in zijn hol te gebruiken. Als je namelijk wacht zul je hem vangen. Als de belegering voortgezet zou worden, zou dit ook niets opleveren. In deze tijd waren ook de *Haram*-maanden op komst. Veertien moslims kwamen om in de belegering van Taif. Mohammed hief de belegering op en ging naar Jirana waar de buit van Hunain was verzameld.

Wederom een foto van Jirana, waar de buit van Hunain werd verzameld

Mohammed kwam in het begin van de maand Dhu al-Qa'da aan in Jirana. Hij verbleef daar dertien dagen. Hij verdeelde de gevangenen en de buit die bij Hunain was veroverd. Van de buit nam hij 1/5de deel voor de staatskas en de rest verdeelde hij onder de soldaten. Na deze verdeling van de buit, kwam er een groep van veertien man van de Khawazin stam naar Mohammed. Onder hen was ook de zoogbroer van Mohammed. Ze boden Mohammed hun excuses aan en bekeerden zich tot de islam. Omdat zijn zoogbroer van de zelfde stam kwam, wilden ze dat hun excuses werden aanvaard. Mohammed wilde dat zij dit openlijk zouden verklaren tegen het leger. Dit zou dan moeten gebeuren na het gezamenlijke gebed. Uiteindelijk boden ze hun excuses aan en Mohammed gaf hen een keuze. Ze konden of de oorlogsgevangenen krijgen, of de buit. De leden van deze groep kozen voor de gevangenen. Mohammed liet weten dat de gevangenen, die vielen het aandeel van hem en zijn familie, vanaf dat moment vrij waren. Abu Bakr zei dat hij en zijn familie hetzelfde zouden doen. Ook de emigranten en de *Ansaar* volgden dit. De leiders van de Tamim stam, Akra ibn Thabit, van de Fazara stam, Uyayna ibn Hisn en van de Banu Sulaym, Abbas ibn Mirdas, gingen hier tegen in. Mohammed heeft hen uiteindelijk overtuigd door een toespraak. De *Ansaar*, Zayd ibn Thabit, de emigranten, Umar en de Arabische stammen Abu Ruhm al-Ghifari, kwamen bijeen. Dit deden ze om elkaar te vragen of ze ook hun gevangenen vrij wilden laten.¹⁶² Op deze manier werden in zeer korte tijd de gevangenen van de Khawazin stam bijna allemaal vrijgelaten en afgeleverd bij hun families. Mohammed verdeelde onder hen *qubtiyya* [een witte dunne jurk] die uit Egypte werd geïmporteerd. Voor de *al-Muallaf al-Qulub* [degenen wiens harten zijn verzoend met de islam] werd een vijfde deel van de buit apart gehouden en voor hen bewaard. Dit gold echter niet voor gevangenen uit Jirana. Deze *al-Muallaf al-Qulub* bestonden grotendeels uit het volk van het veroverde Mekka. Onder hen waren ook de leider van de Quraish Abu Sufyan, zijn zoon Yazid en de latere kalief Muawiya. In de Koran wordt de term *al-Muallaf al-Qulub* ook genoemd. Het verwijst naar datgene waar men *zakaat* over moet betalen.

Toen Mohammed de buit van de Hunain oorlog aan het verdelen was, liet hij het stamhoofd en leider van de Khawazin stam, Malik ibn Awf en zijn gezin buiten deze verdeling. Mohammed kwam erachter dat Malik ibn Awf zich ten tijde van de belegering van Taif, zich bij de Thaqif stam be-

¹⁶²Waqidi, III, 952.

vond, wat tevens de reden was voor de Hunain oorlog. Hij stond zelfs in de frontlinie van de vijand en om deze reden moest hij inefficiënt gemaakt worden. Mohammed stuurde een bericht naar de Khawazin stam. Hiervoor gebruikte hij een persoon van hun eigen stam. Deze persoon moest hem mededelen dat als hij naar Mohammed zou komen en moslim zou worden, hij zijn familie en bezittingen terug zou krijgen. Daarnaast liet hij weten dat hij ook nog eens een toegift van honderd kamelen zou krijgen. Na dit bericht kwam Malik ibn Awf naar Mohammed en werd moslim. Aan hem werden de beloofde zaken gegeven. Mohammed maakte hem gouverneur over de stammen die de islam ook hadden aangenomen (Sumala, Salima en Fahm). Na dit gebaar van gulheid werd hij ontzettend vergenoegd. Nadat hij moslims was geworden, schreef hij in een van zijn gedichten, dat hij niemand onder de mensen had gezien en gehoord zoals Mohammed. Dat hij zijn beloftes nakwam en daarbij heel gul was. Later is hij samen met de stammen waarover hij de leiding had, de strijd begonnen tegen de Thaqif stam.¹⁶³ Door dit beleid van Mohammed kon hij de gevaarlijke, eigenwijze, koppige en dappere leider van de Hunain niet alleen aan zijn kant krijgen, maar lukte het hem tegelijkertijd ook om hem in te zetten tegen zijn oude bondgenoten.

Mohammed ging in Jirana in *ihram* en ging naar Mekka om daar de *umrah* te verrichten. Na de *umrah* ging hij weer terug om de stad Jirana te bezoeken. Deze stad moest hij acht jaar daarvoor verlaten. Uiteindelijk wist hij deze toch te veroveren. Opgelucht en tevreden ging hij naar Medina en kwam hier aan op 28 Dhu al-Qa'da 8 / 16 februari 630.

m. De laatste fase in de relaties met de heidenen(9/631)

In de 23 jaren van het profeetschap van Mohammed was hij het langst en het eerst bezig met zijn eigen stam de Quraish en de *mushrikeen*. Het geloof in het polytheïsme was na de verovering van Mekka enorm gedaald. Dit kwam door de toetreding tot de islam van de machtigste stammen van het Arabische schiereiland. Als eerst de Quraish en daarna de Khawazin en de Thaqif stam. Echter de *mushrikeen* waren nog steeds aanwezig. Het werd hen gewoon toegestaan om naar Mekka te komen voor de bedevaart, *umrah* en voor het bezoeken van de Ka'ba. De mensen die de Ka'ba kwamen bezoeken zouden niet dwarsgezet worden. In de *Haram*-maanden zou niemand zich in een angstige positie moeten bevinden. Dit kwam doordat

¹⁶³Waqidi, III, 954-955; Ibn Hisham, II, 491.

Mohammed met de *mushrikeen* een verdrag had afgesloten. Naast deze tijdloze en algemene verdragen, waren er ook nog speciale en bijzonder tijdsgebonden verdragen. Sinds het eerste jaar van de *hijra* had Mohammed in Medina verdragen gesloten met vijandige *mushrikeen* en Arabische stammen zoals Damra, Mudlij, Gifar, Ashja, en Juhayna. Dit deed hij om met hen vriendschapsbanden aan te gaan en om andere redenen en doelen.

Mohammed gaf Abu Bakr het bevel om op bedevaart te gaan naar Mekka. Dit deed hij toen hij na de Tabouk expeditie terugkeerde naar Medina. Hij stuurde Abu Bakr met driehonderd moslims naar Mekka. In feite is in dat jaar (9/631) de bedevaart verplicht gesteld. In deze periode is er gedurende de algemene en bijzondere verdragen tussen de *mushrikeen* en Mohammed, vers 28 van Koranhoofdstuk at-Tawba geopenbaard. Dit vers luidt als volgt: “Jullie die geloven! De veelgodendienaars zijn een verontreiniging; na dit jaar mogen zij de heilige moskee dan ook niet meer naderen. En als jullie bang zijn voor armoede, dan zal God jullie met Zijn goedgunstigheid rijk maken als Hij wil. God is wetend en wijs.”

Volgens de traditie van de Arabieren kon het stamhoofd of iemand anders van zijn familie inhoudelijk beslissen over de verdragen. Om deze reden zei Mohammed: “Dit kan in mijn naam alleen door een man gedaan worden uit mijn familie.” Hij riep Ali bij zich en stuurde hem naar Mekka om dit vers en de bijbehorende regels over te brengen aan de pelgrims.¹⁶⁴ Ali haalde Abu Bakr in toen hij onderweg was naar Mekka. Hij liet hem weten, dat hij was aangesteld om het volk over hoofdstuk at-Tawba te vertellen en om hen op te roepen. Abu Bakr werd opgedragen om zijn taak als begeleider voor de bedevaart voort te zetten.

Op de dag van *Eid* (feest), de tiende dag van Dhu al-Hijja, vertelde hij over het eerste vers van hoofdstuk at-Tawba aan de mensen die bij de Jamma stam bijeengekomen waren. Daarna vertelde hij de rest van het vers. Dit ging ook de *mushrikeen* aan en liet het volgende weten: “Ongelovigen zullen het paradijs niet betreden. Na dit jaar zal niemand meer als een *mushrikeen* de bedevaart verrichten. Niemand zal de *tawaf* om de Ka'ba onbekleed verrichten. De tijdloze verdragen worden verbroken en voor de verdragen die nog lopen heeft God vier maanden de tijd gegeven. De tijdsgebonden verdragen zullen duren tot het einde.” Nadat Abu Bakr de bedevaart had volbracht keerde hij samen met Ali terug naar Medina. Dit ultimatum liet met-

¹⁶⁴Ibn Hisham, I, 545; Belâzûrî, I, 383.

een zijn invloed zien. De *mushrieken* die dat jaar nog de bedevaart deden, hadden in het begin nog bezwaar. Daarna werden er zelfs mensen van de Quraish moslim. Er wordt gezegd dat er niet eens vier maanden werd gewacht eer zij allen al moslim werden.¹⁶⁵ Hiermee werd de voedingsbodem voor het polytheïsme op het Arabische schiereiland volledig verwijderd. De Ka'ba en de Masjid al-Haram waren nu uitsluitend toegewezen aan de gelovigen die in de eenheid van God geloven. Zoals de profeten Abraham en Ismael dit hadden achtergelaten.¹⁶⁶

2. De relaties met de Joden

a. Algemene informatie

In de geopenbaarde verzen wordt in een aantal van deze verzen over de *Ahl al-Kitaab* [mensen van het boek]¹⁶⁷ en met name over de zonen van Israël (Banu Israil) gesproken.¹⁶⁸ Hierin worden de geschriften genoemd van de profeten Ibrahim (Abraham) en Musa (Mozes).¹⁶⁹ Hierdoor is het duidelijk dat er ook joden in Mekka waren en dat zij daar woonden. Er wordt ook uitgegaan van de mogelijkheid, dat sommige joden uit Medina naar Mekka gingen en dat ze met sommige mensen al daar relaties zijn aangegaan. Dit hoefde niet per se middels een huwelijk. Het kon ook via handel zijn. Het is bekend dat sommigen naar de Ukaz markt kwamen in Mekka om hier hun handelsgoederen te verkopen. In deze periode hadden de *Ahl al-Kitaab* een positieve houding tegenover de moslims.

Buiten dit om is het ook bekend dat de *mushrieken* uit Mekka relaties hadden met de joden. De Mekkaanse *mushrieken* Nadr ibn Harith en Ukbah ibn Abu Muayt vroegen joodse geleerden uit Medina om advies over Mohammed. Hierop zeiden de joden uit deze groep dat ze aan Mohammed drie zaken moesten vragen; *Ashab al-Kahf*, *Dhul-Qarnayn* en over de geest. Wanneer Mohammed deze drie punten zou weten te beantwoorden dan was hij een profeet, zo niet dan was hij geen profeet. Nadat deze groep naar Mekka kwam, stelden de *mushrieken* deze vragen aan Mohammed. Mohammed vroeg om een dag uitstel om deze vragen te beantwoorden. Er

¹⁶⁵Taberī, III, 123.

¹⁶⁶Ibn Hisham, I, 543-546; Ibn Sa'd, II, 168-169; Belazūri, I, 383; Mustafa Fayda, "Hz. Peygamber'in *müşrik Araplara karsi siyasetinin son safhasi*", Ebedi Risalet Sempozyumu, Izmir I, 121-126.

¹⁶⁷Leemhuis, De Koran, Soerat al-moeddatthir 31; Soerat al-'ankaboet 46.

¹⁶⁸Leemhuis, De Koran, Soerat as-sjoe'araa' 192-197; Soerat al-ahkaaf 10.

¹⁶⁹Leemhuis, De Koran, Soerat al-a'la 18-19.

kwam echter pas na vijftien dagen een openbaring die uitleg gaf over de antwoorden op deze vragen.¹⁷⁰

Toen Mohammed emigreerde naar Medina bestond de bevolking van deze stad voor de helft uit joden. De joden zeiden vóór het profetschap van Mohammed, dat er binnen afzienbare tijd een profeet naar de Banu Aws en Khazraj zou komen. Ook zeiden ze dat ze afhankelijk van hem zouden worden en dat ze hulp aan hem zouden vragen om tegen de Arabische stammen te strijden. Op deze wijze konden zij hun vijanden het hoofd te bieden.¹⁷¹ Tijdens de *hijra* ging er een jood op het dak van zijn huis staan, omdat hij in de verte een groep zag aankomen naar Medina. Toen hij hen zag, schreeuwde hij uit dat zij het verwachte bezoek waren. In de dagen na de *hijra* was Mohammed tolerant tegen de joden en in het verdrag van Medina beschouwde hij hen als onderdeel van zijn gemeenschap. Hij voegde hen toe in dit verdrag. Door de positieve houding van Mohammed bekeerde, Abdullah ibn Salam, van de Qaynuqa joden, zich al in het eerste jaar van *hijra* tot de islam. Daarna bekeerden er ook nog in verschillende periodes joden zich tot de islam.

In het leven van Mohammed was er een verenigbare kring met de *Ahl al-Kitaab*, inclusief de joden. Hij riep hen door middel van een gemeenschappelijk punt wat ook in de Koran voorkomt: "...<Mensen van het boek! Komt tot een uitspraak die voor jullie en voor ons gezamenlijk juist is. Dat wij alleen God dienen, dat wij niets aan Hem als metgezel toevoegen en dat wij elkaar niet tot heren naast God nemen.>..."¹⁷² Over onderwerpen waar geen goddelijke bevelen waren gekomen, ging zijn voorkeur naar overleg met hen. In het begin was de *qibla* [gebedsrichting] tijdens de gebeden gericht naar hun eigen *qibla*, *Bayt al-Maqdis* [Jeruzalem]. Er was toestemming voor de moslims om te eten wat de joden slachtten en mochten ze met hun kuise vrouwen trouwen. De joden mochten hun verhalen vertellen. Mohammed zag hierin geen bezwaar. Uit respect stond hij ook op tijdens de begrafenissen en ceremonies. Voor de *mushrieken* was het verboden om de moskee te betreden. De *Ahl al-Kitaab* echter, dus ook de joden, kregen wel toestemming om naar binnen te gaan.

Ondanks deze goede houding van Mohammed probeerden de joden, de moslims van de islam af te houden en ondernamen hiervoor verschillende

¹⁷⁰Ibn Hisham, I, 300.

¹⁷¹Ibn Hisham, I, 547.

¹⁷²Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 64.

activiteiten. Zo nu en dan bespotten en ontkenden zij de Koran. Ze geloofden dat zij het ware geloof hadden en dat Mohammed zich zou bekeren als hij van hen afhankelijk zou worden. Ze beweerden dat Mohammed een jood was omdat hij zei: “Ik ben van het volk van Abraham.” Ze beweerden ook dat Uzayr de zoon van God is. Ze wilden dat Mohammed een boek liet neerdalen uit de hemel en dat God met hen zou praten. Ze konden er niet tegen dat er moslims waren in Medina. Ze waren jaloers op hun overtuigde en krachtige eenheid.

Het kwam ook voor dat de joden spotten met Mohammed. Een Jood genaamd Zayd ibn Lusayt, riep toen de kameel van Mohammed was verdwaald: “Mohammed beweert dat hij bericht krijgt uit de hemel, maar hij weet niet waar zijn kameel is.” Hierop zei Mohammed: “Ik zweer bij Allah, dat ik alleen weet wat Allah mij laat weten”.¹⁷³

De joden herinnerden de Banu Aws en Khazraj aan de oude vijandigheid met de moslims. Ze probeerden ook om onrust te veroorzaken tussen de moslims.¹⁷⁴ Ze waren solidair met de *munafikeen* en gaven hun moed om in opstand te komen. Toen de joden uit Medina werden weggestuurd, verloren de *munafikeen* op grote schaal hun kracht. In de Koran zijn er vele verzen geopenbaard over de vragen die de joden aan Mohammed stelden. Hierin wordt gesproken over hun houding jegens hem en over de vragen en antwoorden.

In de Koran staan vele kwesties met betrekking tot de Banu Israël stam. Dit zijn onder andere; dat zij het wereldse leven belangrijker vonden dan het hiernamaals, dat zij hun geschriften hebben vervalst, dat zij Gods verzen ont deden, dat zij de wetten van hun heilige dag de zaterdag (de Sabbat) hadden geschonden, dat zij leugens aannamen en *haram* [verboden] zaken nuttigden, dat zij hun profeet ontkenden en hem vermoordden, dat zij rechten ontkenden en niet geloofden. Maar ook dat ze beweerden dat zij Gods vriend en de zonen van hem waren, dat ze mensen aanspoorden om gierig te zijn en dat zij de meest erge vijand waren voor de mensen. De joden werden enorm boos door deze verzen en de manier waarop ze werden neergezet in de Koran. Hierdoor steeg hun vijandigheid. Door al deze redenen ontstond er tussen de joden en moslims een enorme reeks van oorlogen. Hier moeten we bij vermelden dat ondanks deze negatieve sfeer,

¹⁷³Ibn Hisham, I, 527; Taberī, III, 106.

¹⁷⁴Ibn Hisham, I, 555.

alle botsingen tussen de joden en moslims vanuit joodse kant kwamen. De moslims hadden dus serieuze en terechte redenen. Mohammed deed bovendien er alles aan om het verdrag dat met de joden was gesloten niet te beëindigen en te schenden.

b. De verwijdering van de Qaynuqa stam uit Medina(2/624)

De eerste Joodse stam die het verdrag met de moslims heeft geschon- den is de Qaynuqa stam.¹⁷⁵ Zij waren de bondgenoten van de Banu Kha- zraj. Na de slag bij Badr begonnen zij in opstand te komen en werden ja- loers op de moslims die deze oorlog hadden gewonnen. De overwinning van de moslims lag aan de Quraish omdat zij volgens de moslims geen oor- logstactieken kenden. Mohammed begon bezorgd te raken over deze hou- ding. In de Koran wordt hun houding zo vermeld: “En als jij van bepaalde mensen verraad vreest, zeg dan het verbond met hen klaar en duidelijk op. God bemint de verraders niet”.¹⁷⁶

Mohammed riep de Banu Qaynuqa stam op om naar hun eigen markt- plein te komen en herinnerde hen aan het verlies van de Quraish in de slag bij Badr. Hij waarschuwde hen. Hij nodigde hen uit tot de islam. De joden zeiden echter dat de Quraish niet wisten hoe ze oorlog moesten voeren en benadrukten dat zij zelf ervaren strijders waren. Ze bedreigden Moham- med en schonden het verdrag.¹⁷⁷

De laatste druppel tussen deze stam en de moslims kwam doordat er een vrouw werd beledigd op het marktplein. De Banu Qaynuqa waren voornamelijk bezig met handel en hadden juwelenzaken op een markt- plein, die vernoemd was naar hun zelf. Toen kwam er een vrouw voor een baan naar hun zaak. De jood die zich in de winkel bevond(volgens som- mige overleveringen was het de eigenaar van de zaak), maakte de rok van de vrouw stiekem ergens aan vast. Toen de vrouw opstond, kwam haar li- chaam tevoorschijn. De joden lachten hierom. De vrouw begon te schreeu- wen en werd vreselijk boos uit schaamte. Een moslim die langs liep, kreeg lucht van het voorval. Hij vermoordde de jood die dit bij de vrouw had ge- daan. Daarna vermoordden de joden de moslimman. De familieleden van de vermoordde man vroegen de moslims om te hulp te schieten tegen de joden. Kortom de sfeer was enorm gespannen.

¹⁷⁵Ibn Hisham, II, 47.

¹⁷⁶Leemhuis, De Koran, Soerat al-anfaal 58.

¹⁷⁷Ibn Hisham, I, 552.

Mohammed werd steeds bezorgder om deze houding van de joden. Hij ging op Shawwaal 2 / maart-april 624 naar de joden toe. Hij nodigde deze joodse stam uit tot de islam voor de Bayt al-Madras. Deze plek gebruikten ze als school en als rechtbank. De Banu Qaynuqa stam zei echter dat zij al eerder over dit onderwerp door Mohammed waren gewaarschuwd. Zij wezen dit aanbod af. Zij hadden twee bijzondere *ataam*[ev. *utum*](forten) in Medina. Zij trokken zich terug in hun *ataam*. De moslims hebben hun gedurende vijftien dagen belegerd. De joodse Qaynuqa stam, die bestond uit zevenhonderd mankrachten, werd hierdoor bang. Ze vonden elke keuze die Mohammed voor hen zou maken best. Ze kwamen uit hun fort en gaven zich over. De oude bondgenoot van de Banu Qaynuqa en de leider van de *munafikeen*, Abdullah ibn Ubay, vroeg nadrukkelijk aan Mohammed om hen te vergeven. Mohammed beval hen Medina te verlaten. Deze keer probeerde Abdullah ibn Ubay om de Banu Qaynuqa stam in Medina te laten blijven. Hoezeer hij dit ook probeerde, dit lukte uiteindelijk niet.¹⁷⁸

De Banu Qaynuqa stam bracht hun familieleden bijeen en verlieten Medina. Ze gingen eerst naar Waadi al-Qura en verbleven daar een maand. Hier kochten zij vervoersmiddelen en voedsel en gingen op weg in de richting van Syrië. Ze vestigden zich in de stad Azriat. Zij lieten hun wapens en goederen achter in Medina. Dit waren ongeveer 1500 zwaarden, 100 pantsers, 2000 speren en 500 schilden. Van de goederen die zij achterlieten, werd 1/5de deel naar de *Bayt al-Mal*[een schatkamer waar het publieke fonds werd bewaard] gebracht. De rest werd verdeeld onder de moslims. In de bronnen staat vermeld dat een vijfde deel van de buit, de eerst verkregen buit was die zij zich eigen hadden gemaakt van de joden, na de slag van Badr.¹⁷⁹

c. De verwijdering van de Nadir stam uit Medina (4/625)

Voordat we het gaan hebben over de verwijdering van de Qaynuqa stam uit Medina, is het op zijn plaats om kort iets te vertellen over de moord op Ka'b ibn Ashraf. Ka'b ibn Ashraf was van de joodse stam Banu Nadir. Hij was een dichter. Hij sprak altijd kwaad over Mohammed en de moslims. Hij kon het maar niet verwerken, dat de slag bij Badr was geëindigd in een overwinning voor de moslims. Hij was zelfs zo haatdragend, dat hij over de overwinning van de moslims zei: "Onder de grond is beter dan boven de

¹⁷⁸Waqidi, I, 178; Ibn Hisham, II, 48-49.

¹⁷⁹Ibn Sa'd, II, 29-30; Belazuri, I, 308-309.

grond.” Hij ging naar Mekka en spoorde de *mushrikeen* met zijn gedichten aan om hen tegen Mohammed op te zetten. Toen hij terug was in Medina begon hij liefdesgedichten te zingen voor de vrouwen van de moslimmannen. Op een dag zei Mohammed tegen zijn metgezellen: “Wie is klaar voor Ka’b ibn Ashraf? Want hij heeft Allah en zijn boodschapper gekweld”.¹⁸⁰ Hierop nam Muhammad ibn Maslama van de Banu Aws stam de taak op zich om Ka’b ibn Ashraf te vermoorden. Muhammad ibn Maslama bereidde een plan voor met een groep moslims, waaronder ook de zoogbroer van Ka’b, genaamd Abu Naila zich bevond. Zij hebben hem in zijn eigen fort vermoord (3/624).¹⁸¹

De Banu Nadir stam ging tijdens de slag van Uhud naar het hoofdkwartier van het leger van de *mushrikeen* en zette hen op tegen de moslims. Buiten dit hebben zij de moslims een aantal keren uitgenodigd voor een duel. Ze hadden zelfs een moordpoging beraamd, maar waren niet geslaagd in de uitvoering hiervan. Mohammed had hen gewaarschuwd. Ondertussen leidde een andere ontwikkeling tot een nieuwe pagina in de relatie met de Banu Nadir stam. Amr ibn Umayya ad-Damri die de Bir Ma’una gebeurtenis overleefd had, had per ongeluk twee personen vermoord aan wie Mohammed *eman*[bescherming] had gegeven. Omdat het bloedgeld van de vermoordde personen betaald moest worden, kon de Banu Nadir stam niet anders dan ook deelnemen aan het verdrag van Medina. Mohammed ging om deze reden samen met een groep metgezellen waaronder Abu Bakr, Umar en Ali naar de woonplaats van de Banu Nadir stam. De joden deden in het begin aardig tegen Mohammed. Ze wisten dat ze ook konden profiteren van het bloedgeld. Ze wilden dat Mohammed even ging rusten. Ze maakten het hem heel comfortabel. Toen Mohammed en de metgezellen echter bij een muur in de schaduw zaten, wilden ze hem vermoorden door van bovenaf een grote steen op hem te rollen. Dit plan was opgezet door een van de leiders van de joden, genaamd Huhay ibn Akhtab. Een andere joodse leider, Sellam ibn Mishkem, herinnerde hen eraan dat hetgeen zou betekenen dat het verdrag tussen hen en de moslims zou worden geschonden. Hij probeerde deze moordpoging te voorkomen, maar dit was hem niet gelukt. Toen de jood Amr ibn Jihash zich klaar maakte om de steen te rollen, kreeg Mohammed dit door. Hij deed alsof hij zijn behoefte moest

¹⁸⁰ Abu Dawud, III, 211.

¹⁸¹ Ibn Hisham, II, 51-58; Ibn Sa’d, II, 31-34.

doen en stond op. Hij vertrok meteen richting Medina. De joden deden alsof er niets aan de hand was en zeiden tegen de metgezellen: “Abu al-Qasim haastte zich voordat wij zijn wens konden vervullen.” Daarna gingen de metgezellen op zoek naar Mohammed. Ze hoorden van een reiziger die uit Medina kwam, dat hij richting de stad was gegaan. De metgezellen zijn vervolgens ook achter hem aan gegaan. Mohammed liet hen weten dat de joden hem wilden vermoorden. Hij zei dat ze zich gereed moesten maken om op hen af te gaan. Hij stuurde Muhammed ibn Baslama als ambassadeur naar hen. Hij herinnerde hen aan hun verraad en ontrouwheid en gaf hen het bevel om de stad binnen tien dagen te verlaten. Hierop maakte de Banu Nadir stam zich gereed om te emigreren. De leider van de *munafikeen* Abdullah ibn Ubay bood de Arabieren en de joden aan om hen te steunen, zolang ze zich maar hier tegen verzetten. Huyay ibn Akhtab vertrouwde op het aanbod van Abdullah ibn Ubay. Hij besloot om zich te verzetten en liet een bericht uitgaan naar Mohammed met de mededeling, dat zij hun land niet zouden verlaten en dat hij mocht doen wat hij wilde.

Mohammed ging op 18 Rabi' al-Awwal 4 / 29 juni 625 naar de Banu Nadir stam. Hij belegerde hen en nodigde hen uit voor het verdrag. De joden gingen hiermee niet akkoord. Ze begonnen zelfs met pijlen te schieten en stenen te gooien naar de moslims. Ondertussen gebruikten de moslims de dadelbomen van de Banu Nadir stam als oorlogstactiek. De bomen die geen vruchten gaven zaagden ze om, zodat ze de aanval gemakkelijker konden starten.

De belegering duurde vijftien dagen. De beloofde hulp van Abdullah ibn Ubay kwam niet. De hulp van de Qurayza stam met wapens en soldaten kwam ook niet. De Banu Nadir stam ging uiteindelijk akkoord met hun vertrek uit Medina. Op basis van een overeenkomst mochten zij met uitzondering van hun wapens, hun kamelen volgooien met beweegbare middelen. Zij vertrokken met hun vrouwen en kinderen in een grote groep uit Medina. Om hun verdriet niet te laten zien, deden ze net alsof ze heel blij waren toen ze langs de markt van Medina liepen. Een groot deel van de groep, waarin zich ook de meeste vooraanstaande personen bevonden, bleven in Khaibar.¹⁸² De rest ging richting Syrië. Nadat Huyay ibn Akhtab zijn familie naar Khaibar had gebracht, keerde hij terug naar Mekka om de Quraysh *mushrikeen* tegen Mohammed op te zetten. Een van de resultaten van

¹⁸²Makrizi, p. 181.

deze activiteit vond plaatst tijdens de belegering van al-Khandaq. Enkele moslims van de Banu Nadir stam mochten op hun plek blijven. Mohammed gaf na overleg met de *Ansaar*, het land van de Banu Nadir stam aan de emigranten en aan twee arme personen van de *Ansaar*.¹⁸³

Het hoofdstuk al-Hasjr in de Koran is geopenbaard vanwege de *ghazwa* Banu Nadir. Dit hoofdstuk wordt ook wel het hoofdstuk van Banu Nadir genoemd.¹⁸⁴ De reden van deze openbaring komt voort vanuit het feit dat de Banu Nadir stam het verdrag met Mohammed had geschonden. Dit hoofdstuk begint met het vers, dat alles in de hemelen en aarde; de grootheid van God benoemt. De verzen die erop volgen kunnen we op deze wijze kort samenvatten: In dit hoofdstuk wordt genoemd dat de Banu Nadir stam hun land moesten verlaten door het succes van de moslims en dat dit dankzij Gods wil en steun tot stand was gekomen. Het vermeldt dat zowel de moslims, als de Banu Nadir stam dit niet verwacht hadden en dat iedereen uit dit voorval lering moest trekken. Het vers vermeldt dat mensen die hun eed verbreken, hun volk, haar geloof en waardigheid verliest. Een verbanning slechts een lichte straf hiervoor is. Dat een dergelijk volk eigenlijk zowel op deze wereld, als in het hiernamaals een zware straf verdiend. Het benoemt ook dat het omkappen van de dadelbomen met toestemming van God is gebeurd. De *fayy*, is een onderdeel van de staatskas van de islamitische staat. Er staat in hoe ze dit verkregen hebben zonder wapens van niet-moslims te gebruiken en aan wie de verdeling hiervan ten goede kwam. Het verteld over de gegeven garanties en de steun van de *muna-fikeen* aan de Banu Nadir stam. Er wordt vermeld dat de *muna-fikeen* tegen de Banu Nadir stam zeiden: “Als jullie uit jullie land verjaagd worden dan zullen wij ook met jullie weggaan. Wij zullen niemand volgen die nadelig voor jullie zullen zijn. Wanneer jullie in een positie komen om te vechten, dan zullen wij jullie zeker helpen.” Daarbij noemt de Koran ook dat als zij verbannen zouden worden, zij niet met hun mee zouden gaan, dat als zij in een oorlogstoestand zouden komen, zij hen niet zouden helpen en dat als zij hen zouden helpen, zij hun de rug zullen toekeren. Ook vertelt het, dat zij niet in verrijkte steden wonen of geen loopgraven hebben, dat zij de moslims in zijn geheel niet zouden kunnen bestrijden, dat de strijd onder-

¹⁸³Waqidi, I, 363-383; Ibn Sa'd, II, 57-59; Ibn Hisham, II, 190-203; Taberī, II, 550-555; Makrīzī, p. 178-183.

¹⁸⁴Bukhari, VI, 58.

ling al taai zal zijn en dat zij van buiten heel georganiseerd lijken, maar van binnen chaotisch zijn.¹⁸⁵

d. Het voorval van de Qurayza stam (5/627)

Met de verwijdering van Banu Qaynuqa en Banu Nadir uit Medina, was tot aan het einde van de al-Khandaq oorlog alleen nog de Banu Qurayza stam over in de stad. De Banu Qurayza stam besloot om Huyay ibn Akhtab uit de Banu Nadir stam aan te sporen om de moslims van achteren aan te vallen. De Banu Qurayza stam zorgde hierbij bijna tot een verwoestende aanval tegen de moslims. Toen Mohammed het bericht kreeg over de Banu Qurayza stam, stuurde hij een groep van vier man. Deze groep bestond onder andere uit de leider van de Aws stam, Sa'd ibn Muadh en de leider van de Khazraj stam Sa'd ibn Ubada. Hij stuurde hen naar de woonplaats van de Banu Qurayza stam, om deze toestand te onderzoeken en te stoppen. Zij spraken met de leider van de Qurayza, Ka'b ibn Asad en zeiden dat hij moest stoppen met verraad, en als hij hiermee door zou gaan, dit voor de Qurayza stam niet goed zal zijn. Ka'b ibn Asad bespote deze islamitische groep, deed onbeschoft en hard tegen ze en gaf geen gehoor aan deze waarschuwing.

De Banu Qurayza stam probeerde al eerder, tijdens de belegering van de Banu Nadir, de moslims in de rug te steken door ze te verraden. Ze maakten zich hier klaar voor, waardoor Mohammed de belegering van Banu Nadir annuleerde en een aanval op de Banu Qurayza stam moest doen. Uiteindelijk wilde de Banu Qurayza stam vrede en werd hun bod aanvaard op voorwaarde dat zij de Banu Nadir stam niet zouden helpen. Tijdens de belegering van al-Khandaq, was er dus voldoende reden om hen de oorlog te verklaren vanwege hun oorlogsmisdaden. Want ze hadden hun betrouwbaarheid in zijn geheel verloren en waren dus niet meer te vertrouwen. "Het verblijven van de Banu Qurayza stam in Mekka was gevaarlijk. Als ze in staat waren om uit Medina te gaan, dan zouden hun aanvallen tegen de moslims in Khaibar, voor niets anders zorgen dan dat ze sterker willen zijn dan de moslims".¹⁸⁶

Een dag nadat de aanvallers van al-Khandaq uit Medina vertrokken, besloot Mohammed om de confrontatie aan te gaan met de Banu Qurayza stam. Hij liet Ibn Umm Maktoum als zijn plaatsvervanger achter. Doordat

¹⁸⁵Waqidi, I, 380-383; Emin Isik, "Hasr Sûresi", DIA, XVI, 424-426.

¹⁸⁶Maxime Rodinson, p.165.

hij wilde dat de moslims snel in actie zouden komen, zei hij dat ze het namiddaggebed in de woonplaats van de Qurayza stam gingen doen. De Banu Qurayza trok zich terug in hun forten, begonnen te rellen en Mohammed en zijn vrouwen uit te schelden. Echter, doordat de belegering langer duurde zaten zij in een moeilijke situatie. Hun eigen leider Ka'b ibn Asad bood hen drie opties: Of de islam accepteren, of wachten tot zaterdag, een dag waarop ze er niet van uit gingen dat ze tegen de moslims gingen vechten, of om de vrouwen en kinderen te vermoorden en te strijden tegen de moslims tot hun dood.¹⁸⁷ Echter de joden accepteerden geen een van de voorgestelde opties. Mohammed nodigde de Banu Qurayza stam uit tot de islam. Om reden dat zij dit niet accepteerden, liet hij het gevecht beginnen.¹⁸⁸

In onze bronnen, wordt aan de ene kant vermeld dat de overgave van de Qurayza stam mede komt door een besluit die hun oude bondgenoot, Sa'd ibn Muadh had genomen.¹⁸⁹ Aan de andere kant, volgens de meerderheid van de overleveraars, is het een feit dat zij zich overgaven op het moment dat de belegering bruter werd en zodoende het besluit van Mohammed uiteindelijk toch wilden accepteren. Daarbij vroegen ze aan hun oude bondgenoot de Banu Aws stam, of zij aan Mohammed wilde vragen, hen te sparen. Hierop bood Mohammed aan de Banu Aws aan, dat Sa'd ibn Muadh de scheidsrechter mocht zijn en dat de Banu Aws stam hiermee akkoord ging.¹⁹⁰

Echter, in de eerste groep en hun overleveringen wordt genoemd dat Sa'd al scheidsrechter was. In de overleveringen van de tweede groep komt hij pas tevoorschijn nádat hij zich had overgegeven. Uiteindelijk in beide groepen wordt genoemd dat Sa'd ibn Muadh de scheidsrechter was. Sa'd ibn Muadh, die gewond raakte in de al-Khandaq oorlog werd in een tent in de Masjid an-Nabawi behandeld door een vrouwelijke metgezel van de Aslam stam, genaamd Rufayda al-Ansariyya. De vrouw hielp de gewonde moslims.¹⁹¹ Sa'd die een uitspraak zou doen, werd op een ezel gezet en gebracht naar het hoofdkwartier waar Mohammed zich bevond. Hij besloot dat jongens die de puberteit hadden bereikt vermoord moesten worden, dat vrouwen en kinderen gevangen genomen moesten worden en dat de bezittingen en de buit in de staatskas geplaatst moest worden. We hebben

¹⁸⁷Ibn Hisham, II, 237.

¹⁸⁸Abdurrezzak, *el-Musannaf*, Lebanon 1970-1972, V, 216.

¹⁸⁹Ibn Hisham, II, 240; Taberī, II, 583.

¹⁹⁰Waqidi, II, 509-510; Taberī, II, 586.

¹⁹¹Maxime Rodinson, p. 165.

in onze hoofdbronnen geen duidelijke informatie kunnen vinden op basis waarvan Sa'd ibn Muadh dit heeft besloten. Het is niet bekend of hij zijn uitspraak volgens de tradities, de Thora of de Koran heeft bepaald.

Echter, er wordt wel vermeld dat hij na zijn besluit tegen Mohammed heeft gezegd dat hij met Gods- en de boodschappers bepaling tot dit besluit is gekomen.¹⁹² Een van de hedendaagse onderzoekers Mohammed Hamidullah noemt dat Sa'd ibn Muadh het heilige boek van de joden, de Thora gebruikte tegenover de verslagen vijand. Hij wilde dus dat de rechten van de joden ook aan de moslims werden geven en legt zodoende een link tussen het besluit van Sa'd en het oordeel van de Thora.¹⁹³ Het is een feit dat de Thora, dezelfde rechten kent voor de joden als voor de verslagen vijand.¹⁹⁴ Sa'd was een oude bondgenoot van de Qurayza stam en wist hoogstwaarschijnlijk van dit oordeel uit de Thora. Uiteindelijk werd dit besluit uitgevoerd. Slechts één vrouw werd vermoord; dit kwam doordat zij vanaf de muur een molensteen op een metgezel genaamd Hallad ibn Suwayd had gegooid wat leidde tot zijn dood. In de bronnen staan er verschillende aantallen over de doden van de Banu Qurayza stam, het verschilt tussen vierhonderd tot aan negenhonderd. Hun bezittingen, vrouwen en kinderen vielen vervolgens onder de staatskas. Hun dadelbomen werden onder de soldaten verdeeld. De bekende Huyay ibn Akhtab van de joodse Banu Nadir stam, bevond zich in de woonplaats van de Qurayza stam en betaalde dit verraad met zijn leven. De *ghazwa* Banu Qurayza vond plaats op Dhu al-Qa'da 5 / januari-februari 627.¹⁹⁵

In de het Koranhoofdstuk al-Ahzab, zeggen de verzen het volgende over deze Qurayza *ghazwa*: “En God liet degenen van de mensen van het boek die hen geholpen hadden uit hun verdedigingswerken afdalen en Hij heeft hun harten schrik aangejaagd zodat jullie een groep doodden en een groep gevangen namen. En Hij liet jullie hun land, hun woningen en hun bezittingen beërven en ook lang dat jullie [tot dan toe] niet betreden hadden; God is almachtig”.¹⁹⁶

e. De verovering van Khaibar (7/628)

Aan het eind van de Qurayza *ghazwa* was de stad Medina in grote ma-

¹⁹²Belâzûrî, I, 247; Taberî, II, 587, 588.

¹⁹³Hamidullah, Hz. *Peygamber'in Savaslari*, ver. Salih Tug, Istanbul 1981, p. 210.

¹⁹⁴Tesniye, 20/13-14.

¹⁹⁵Ibn Hisham, II, 233- 245; Ibn Sa'd, II, 74-78; Belâzûrî, I, 347-348; Taberî, II, 581-593; Ibn Abdilber, *Dürer*, 178-182; Ibn Sayyid an-Nas, II,103-113.

¹⁹⁶Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 26-27.

te verlost van de joodse bedreiging, maar in de Hidjaz was dit gevaar nog niet in zijn geheel verwijderd. Want vele joden die handelden met de Banu Qaynuqa stam en de Banu Nadir stam woonden in Khaibar. Een deel van de joodse Banu Nadir stam die uit Medina was verbannen, vestigde zich in Khaibar. We hebben al eerder gezien dat een groep joden, de andere Arabische *mushrikeen* stammen aanmoedigde voor de belegering van al-Khandaq. De joden uit Khaibar gaven in ruil hiervoor een jaar dadeloogst aan de mensen van de Ghatafan stam en nodigden hen uit om samen met hen tegen Mohammed te strijden. De Banu Ghatafan stam zou hun steunen met vierduizend soldaten. Aangezien de handelsroute uit Syrië en Irak vanaf Khaibar naar Medina was, was de handelsroute van de moslims in gevaar. De joden van Khaibar vormden een bedreiging voor de karavanen.

De joden van Khaibar die achter het doel van de Banu Qurayza kwam, werden hierdoor bevreesd. Ze verenigden met de joden uit Khaibar, Tayma, Fadak en Waadi al-Qura, voordat de moslims in actie zouden komen. Ze besloten om met zijn allen Medina aan te vallen. Ze gingen ook naar de Banu Ghatafan stam om van hun steun te krijgen. Ze wilden vierduizend soldaten van hen.

Mohammed stuurde in het zesde jaar van de *hijra* in de maand Ramadan, een groep onder leiding van Abdullah ibn Rawah, naar Khaibar om de ontwikkelingen te onderzoeken. Toen ze ontdekten dat het bericht klopte, werd er geregeld dat de leider van Khaibar, Usayr daarheen werd gestuurd als gouverneur. Om dit aanbod aan hen over te brengen werd Abdullah ibn Rawaza met dertig man weer daarheen gestuurd. Usayr ging eerst akkoord met dit bod. Sterker nog, hij nam een groep van dertig joden met zich mee, samen met een groep moslims, naar Medina. Echter, onderweg zag hij af van zijn idee. De groep bestaande uit moslims gingen weer terug naar Medina.

Doordat Mohammed het vredesverdrag van Hdaybiya had gesloten, werd de toenemende dreiging in Khaibar opgeheven. Door het vredesverdrag van Hdaybiya had Mohammed namelijk er voor gezorgd dat de Mekkanen, de mensen uit Medina niet mochten aanvallen. Mohammed beval de moslims om zich klaar te maken voor de verovering van Khaibar, nadat hij terugkeerde van de expeditie van Hdaybiya en een maand in Medina had verbleven. Khaibar was een plaats die sterke forten had, veel mankracht had en een plaats was om moeilijk te veroveren. Voor de verovering

van deze stad was er dus veel volharding en geduld nodig. Daarom zei Mohammed: “Alleen zij die de *jiḥād* willen moeten met ons mee komen.”

Voordat het islamitische leger vertrok begonnen de joden onrust te veroorzaken onder de moslims. Ze veroorzaakte onrust door dingen terug te eisen waarvan de tijd nog niet was gekomen.¹⁹⁷ De *munafikeen* uit Medina waren op de hoogte van de kracht van de moslims, door contact met de joden te houden. Abdullah ibn Ubay beval de joden uit Khaibar om oorlog te voeren en om niet bang te zijn, maar wel moesten oppassen.

Het islamitische leger vertrok uit Medina in het zevende jaar van de *hijra*, tegen het einde van de Muharram maand (mei 628). Het leger bestond uit 1400 infanterie en 200 cavalerie dus in totaal uit 1600 man.¹⁹⁸ Dit is exclusief de emigranten die uit Abessinië, de Asari's en de mensen van de Daws stam, die zich later hieraan hebben toegevoegd. Om de gewonden te verzorgen, te koken en om de moslims te helpen, ging er een groep van twintig moslim vrouwen mee op deze expeditie, waaronder Umm Salama, Safiyyah bint Mutallib en Umm Ayman.

Het leger van de vijand in Khaibar bestond volgens de historici, Yakubi uit 20.000 soldaten¹⁹⁹ en volgens Waqidi uit 10.000 soldaten.²⁰⁰ Echter is het cijfer 20.000 wat overdreven.

De reis van het islamitische leger had vier dagen geduurd met inbegrip van de dag waarop ze zijn vertrokken. Mohammed had tijdens deze reis twee reisgidsen uit de Banu Ashja stam meegenomen. Mohammed die in de nacht aankwam in Khaibar wachtte totdat het ochtend was om aan te vallen. Want een van zijn principes was dat hij nooit een aanval deed in de nacht.²⁰¹ De joden die in de ochtend uit hun forten gingen om naar hun land te gaan, werden bang toen ze het islamitische leger zagen en gingen meteen schuilen in hun forten.

Khaibar wat zich bevond op 150 km afstand van Medina bestond uit drie grote gebieden, Natat, Shikk en Katiba en bestond uit verschillende forten. De namen van deze forten waren: Naim, Sa'b ibn Muadh, Zubayr, Ubay, Nizar, Kamus, Watih, Marhab en Sulalim.

Mohammed had eerst zijn hoofdkwartier opgezet in het gebied van Na-

¹⁹⁷Waqidi, II, 634.

¹⁹⁸Waqidi, II, 689.

¹⁹⁹Yakubi, *Tārīḥu'l- Ya'kūbi*, Beiroet, II, 56.

²⁰⁰Waqidi, I, 634, 637, 642.

²⁰¹Ibn Hisham, II, 329.

tat. Hier werd er een wederzijdse aanval gehouden met boogschutters. Omdat deze plek niet gunstig was voor het islamitische leger werden zij overgeplaatst naar een gebied genaamd Raji (dit is niet dezelfde Raji als in de buurt van Mekka). Mohammed nodigde de joden uit tot de islam, maar zij gingen hiermee niet akkoord en besloten om te vechten. De mensen van de Ghatafan stam kwamen met vierduizend soldaten om de joden te helpen, in ruil voor een jaar dadeloogst van Khaibar. Zij hadden drie dagen voordat Mohammed hier aangekomen was, hun posities genomen in de forten van Khaibar. Tijdens de belegering stuurde Mohammed een ambassadeur naar de leider van de Ghatafan stam, Uyayna ibn Hisn. Mohammed zei dat ze uit Khaibar weg moesten gaan en bood hem de dadeloogst van een jaar (volgens sommige overleveringen de helft van de oogst) aan. Ditzelfde bod heeft Mohammed ook aan de Fazara stam gedaan. Beiden hebben dit afgewezen. Echter, kregen zij tijdens de belegering door, dat hun families zich op hun landerijen niet konden verweren. Ze maakten zich zorgen en keerden gelijk terug naar hun huizen.²⁰² Uyayna ibn Hisn ging na de verovering naar Mohammed toe en liet weten dat hij samen met zijn vierduizend soldaten zich zouden terugtrekken uit de belegering van Khaibar. Hij liet weten dat hij een deel van de buit van Khaibar wilde. Mohammed zei: “Je liegt” en wees dit af.²⁰³ De joden waren enorm kwaad omdat, Uyayna ibn Hisn en zijn leger vertrokken waren. Ondertussen kwam er een Jood genaamd Simak naar het hoofdkwartier van de moslims. Hij wilde in ruil voor *eman*[bescherming] alle zwakke plekken van de stad aan hen doorgeven. Al deze ontwikkelingen zorgden ervoor dat het makkelijker werd om Khaibar te veroveren.

Nadat de aanval in het Natat gebied werd uitgebreid, hadden zij eerst al die forten veroverd. Daarna hadden zij de forten in het gebied van Shikk en daarna de forten in het gebied van Katiba veroverd. Met de val van het Kamus fort was de overwinning op Khaibar volbracht. Tijdens de verovering van Khaibar liet Ali zien hoe heldhaftig hij was. Onder de joden uit Khaibar waren er 93 doden waaronder de vader van Zaynab, Harith die Mohammed had geprobeerd te vergiftigen, Marhab, Usayr, Amir, Kinanah ibn Abu al-Kukayk en aan de kant van de moslims waren er 15 doden.²⁰⁴

Mohammed kreeg een vijfde deel van de beweegbare buit die uit Khai-

²⁰²Waqidi, II, 950-952; Ibn Hisham, II, 230.

²⁰³Waqidi, II, 676.

²⁰⁴Waqidi, II, 700.

bar is verkregen. De buitverdeling is, in een Koranvers al kenbaar gemaakt en daarin heeft zij bepaald onder wie dit verdeeld moest worden. Om deze reden werd een deel van de buit geplaatst in de staatskas. Het overige deel, ongeveer vier vijfde deel van het totaal, werd verdeeld onder de soldaten die aan de strijd hadden deelgenomen.

Na vele en lange onderzoeken werd een deel van de buit gevonden in de huid van een kameel, die door Huhay ibn Akhtab van de Banu Nadir stam was gevuld en meegenomen toen hij uit Medina vertrok. Mohammed verdeelde de buit, die bestond uit goud en andere waardevolle stenen, onder de arme alleenstaanden, arme vrouwen en andere arme mensen. De exemplaren van de Thora, die ook uit buit werden verkregen, werden teruggeven aan de joden. Mohammed liet het beheer van de landerijen over aan de joden. Op voorwaarde dat de islamitische staat het recht om hen te verwijderen behield en op voorwaarde dat zij de helft van de dadeloogst en andere landbouwproducten aan de islamitische staat moesten geven.²⁰⁵ De verovering van Khaibar zorgde ervoor dat de *mushrikeen* afkomstig uit Mekka bezorgd en enorm verdrietig waren, maar Abbas en alle moslims in Mekka waren hier heel blij om.²⁰⁶

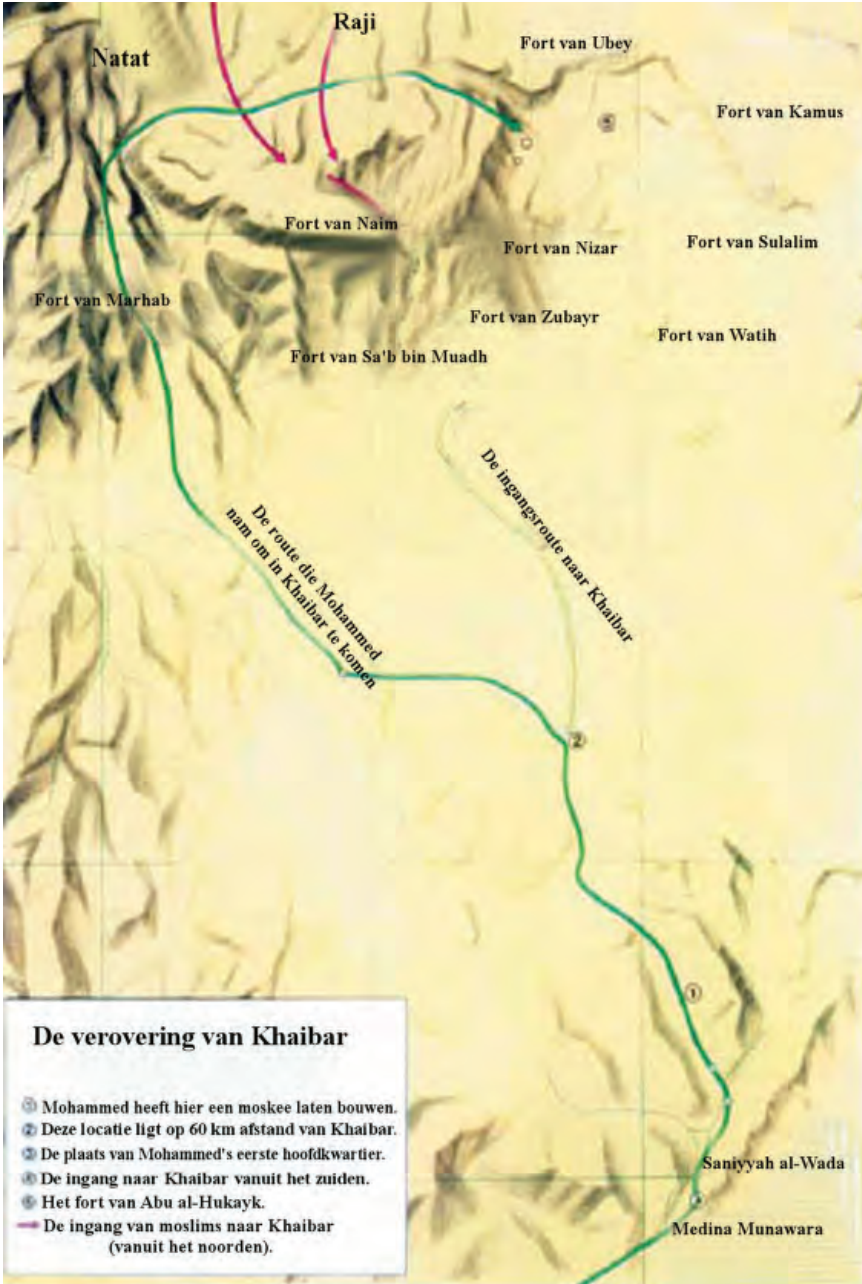
Met de verovering van Khaibar eindigde de politieke macht van de Arabische Joden op het Arabisch schiereiland en hun economische macht was ook gedaald. Van een groep die eerst gewaagd deden tegen de moslims en die hen steeds bedreigden, waren zij nu in een positie gekomen, dat zij nu belasting moesten betalen aan hen. Dankzij de buit die uit Khaibar was verkregen en door de jaarlijkse inkomsten was de economische macht van de islamitische staat enorm gegroeid.

Na de verovering van Khaibar verbleef Mohammed daar een aantal dagen. Toen probeerde de vrouw van de joodse leider Sellam ibn Mishkem, genaamd Zaynab bint Harith, Mohammed te vergiften. Ze hadden een schaap geslacht en gebraden en nodigden Mohammed uit om dit te komen nuttigen. Mohammed die Bishr ibn Baraa met zich mee had genomen naar deze uitnodiging, had al bij de eerste hap door dat hier gif in zat. Hij slikte dit niet door en spuugde het weer uit. Echter, Bashir ibn Baraa die ook van hetzelfde at, had om niet respectloos te zijn tegenover Mohammed, zijn hap met moeite doorgeslikt. Hij ging dood door vergiftiging. Er zijn twee

²⁰⁵Ibn Hisham, II, 337.

²⁰⁶Ibn Hisham, II, 347.

theorieën omtrent dit voorval. De een stelt dat Zaynab bint Harith dezelfde straf had gekregen en de ander noemt dat het haar werd vergeven.²⁰⁷

²⁰⁷Waqidi, II, 677-678; Ibn Hisham, II, 337-338.

Mohammed had als leider van de moslims, de dochter van de joodse leider Huyay ibn Akhtab gevangen genomen. Zij kon kiezen uit de volgende opties. Of ze werd moslim en daarmee ook de vrouw van de profeet, of ze mocht in haar eigen religie blijven geloven en terugkeren naar haar familie. Safiyyah koos voor de islam en werd een van de vrouwen van Mohammed.²⁰⁸

Ondertussen kwamen de Daws en Ashari's waaronder ook Abu Hurayra zich in bevond naar Khaibar. Mohammed heeft na onderhandelingen met de metgezellen ook een deel van de buit voor hen apart gehouden. Twee schepen vol met emigranten kwamen uit Abessinië naar Khaibar, inclusief Jafar Abu Talib die bij koning Negus vandaan kwam. Mohammed liet hierover zijn vreugde blijken: "Ik weet niet waar ik blijer om moet zijn. De komst van Jafar of de verovering van Khaibar?". De verovering van Khaibar had plaats gevonden op Muharram-Safar 7 / mei-juni 628.²⁰⁹

Na de verovering van Khaibar viel Mohammed Waadi al-Qura aan. De joden die hier woonden, hadden zich in hun sterke forten verscholen en zich ongeveer een dag verzet. Zij hebben zich uiteindelijk overgegeven volgens de (rechts)regels van de joden uit Khaibar. Dus ook zij moesten voortaan de helft van hun jaarlijkse landoogsten, als belasting afdragen aan de islamitische staat. Toen de joden van Tayma de ontwikkelingen hoorden die in Khaibar, Fadak en Waadi al-Qura plaats hadden gevonden, besloten zij om een verdrag over *jizya* [belasting die wordt opgelegd aan volwassen niet-islamitische mannen] met Mohammed te sluiten.

Mohammed stuurde na de verovering van Khaibar, Muhayyisa ibn Mas'ud, naar het gebied Fadak om daar de inwoners tot de islam uit te uitnodigen en hen te herinneren aan wat de joden was overkomen uit Khaibar. De inwoners van Fadak wilden met Mohammed een overeenkomst sluiten in ruil voor de helft van hun gronden. Zij wilden een vredesverdrag sluiten en stuurden een groep naar Mohammed. Mohammed ging akkoord met deze eisen. Fadak werd vreedzaam overgenomen en daarom werd de helft van de landbouwgrond aan Mohammed toegewezen.²¹⁰

²⁰⁸Waqidi, II, 707.

²⁰⁹Waqidi, II, 633-721; Ibn Sa'd, II, 106-117; Tabari, III, 9-20.

²¹⁰Waqidi, II, 706-707; Ibn Hisham, II, 343.

Nu hebben wij de hoofdlijnen van de relatie van Mohammed met de Joden hier weergegeven. Nu willen wij deze relaties kort evalueren, in het kader van vandaag de dag. Mohammed heeft hoe dan ook de joden nooit

gezien als een groep die niet zou kunnen samen leven met moslims. Zijn doel was dan ook niet om de joden te vernietigen of om hen te verbannen van gronden waar de moslims het bestuur in handen hadden. Als dit wel zo was, had Mohammed de joden in Khaibar en omstreken uitgeschakeld en had hij ze verbannen uit het gebied waar over de moslims regeerden. Zodanig heeft hij dus niet gehandeld. In een periode waarin moslims heel sterk waren, mochten de joden blijven waar ze waren. Na de verovering van Khaibar in het begin van de zevende jaar van de *hijra*, liet Mohammed een mooi voorbeeld zien, hoe moslims en joden prima naast elkaar konden leven. Dit heeft ruim vier jaar geduurd, tot aan het elfde jaar van de *hijra*, waarin hij overleed. Bovendien, op andere plaatsen op het Arabisch schiereiland, bijvoorbeeld in Jemen en zelfs in Medina waren er verdragen gesloten. Hier leefden Joden onder de verantwoordelijkheid en het protectoraat van de moslims.²¹¹ Na de verovering van Khaibar, wat vijftien maanden na de Qurayza *ghazwa* plaats vond, ging Mohammed met een groep naar Medina en onder hen waren er tien personen van de joodse gemeenschap.²¹² De verbannen of vervreemde joden woonden samen met de moslims in Medina totdat zij het verdrag hadden geschonden. Mohammed deed niets tegen degenen die rustig en vreedzaam met hen samenleefden. Echter, zoals wij al eerder in de gebeurtenissen benadrukt hebben, deden de joden in Medina zaken met de sterke vijand van de moslims, de *mushrikeen*. Zo werden ze een groep die gevaarlijk werd, omdat ze het staatrechtelijk bestuur en de sociale vrede ondermijnden. Om deze redenen werden ze uit de stad verbannen of om het leven gebracht. Zij waren een groep die het leven van de moslims en hun bezittingen bedreigden en daardoor werd het gezamenlijk samen leven onmogelijk. Echter, als zij het verdrag niet hadden geschonden, geen zaken hadden gedaan met de *mushrikeen*, geen oorlogsmisdrijven hadden gepleegd en als zij zich niet tot een groep gevormd hadden die het leven van de moslims in gevaar brachten, dan konden de Joodse stammen in Medina blijven.

3. De relaties met christenen

a. Algemene informatie

De relaties van moslims met de christenen waren al begonnen in de pe-

²¹¹Waqidi, II, 634-635.

²¹²Waqidi, II, 684.

riode in Mekka. Waraqa ibn Nawfal had al kennis van het christendom. Mohammed had zijn eerste openbaring besproken met Waraqa ibn Nawfal en hij vertelde hem over wat hij had meegemaakt, namelijk dat het islamitische volk en de leider naar het christelijke Abessinië emigreerden. We hadden al eerder gezien in het kopje 'het profetschap van Mohammed' dat de slaaf van de zonen van Rabia, genaamd Addas uit Nineveh, bij Taif Mohammed ontmoetten en daar direct de islam accepteerden voor de neus van Mohammed.

In de periode in Mekka werden de strijden tussen de christelijke Byzantijnen en de zoroastrische Sassaniden van dichtbij gevolgd door zowel de *mushrikeen*, als Mohammed en de moslims. Het verloop van deze strijd kunnen we zo kort samenvatten: de Sassaniden hadden in het jaar 611 Antiochië, in 614 Jeruzalem en in het jaar 619 Egypte veroverd. Hierop waren de Mekkaanse *mushrikeen* verheugd op de overwinning van de Iraniërs op de christelijke Byzantijnen, omdat zij net als hen een geloof aanhingen met meerdere goden. Echter, de moslims waren hier niet blij om. Sterker nog, de *mushrikeen* gingen zo ver dat ze riepen dat ze ook sterker dan de moslims zouden zijn, omdat de aanhangers van de Iraanse vuuraanbidders hadden gewonnen van de *Ahl al-Kitaab* (aanhangers van Abrahamitische religies). Hierop is hoofdstuk ar-Rum geopenbaard. Dit hoofdstuk uit de Koran laat weten dat de Byzantijnen na hun verlies, binnen een aantal jaar (3-9) de overwinning zullen behalen. De moslims waren enorm verheugd met dit bericht uit de Koran, daar waar de *mushrikeen* dit niet geloofden. Abu Bakr en Ubay ibn Khalaf van de *mushrikeen* gingen hierover een weddenschap aan. De weddenschap was als volgt; Indien de Romeinen binnen negen jaar van de Iraniërs zouden winnen, dan zou Ubay ibn Khalaf honderd kamelen aan Abu Bakr geven. Echter, als de Iraniërs van de Romeinen zouden winnen, dan zou Abu Bakr honderd kamelen aan Ubay ibn Khalaf geven. Herakleios herstelde alles in korte tijd en de boel werd op orde gebracht. Hij heeft in een van zijn georganiseerde expedities de Iraniërs verjaagd tot aan de andere kant van de Eufraat. In de jaren tussen 622-627 heeft hij Azerbeidzjan, Armenië en Georgië bezet, viel Mesopotamië binnen en verwoestte de vuurtempel in Tabriz. De eerste overwinning van de Byzantijnen begon in de periode van de slag bij Badr en hun laatste overwinning vond een paar maanden vóór het vredesverdrag van Hudaibiya plaats. Rond de tijd dat de Byzantijnen van de Iraniërs hadden ge-

wonnen is Ubay ibn Khalaf overleden. Abu Bakr haalde de honderd kamelelen bij zijn erfgenamen op en op bevel van Mohammed deelde hij deze uit aan de armen.

Het is bekend dat op het moment toen Mohammed emigreerde naar Medina, er zich al belangrijke hoeveelheden christenen bevonden in Medina. Echter weten we ook dat er in Medina een paus was genaamd Abu Amir ar-Rahib en dat Mohammed hem een boosdoener noemde. Deze persoon is na de *hijra* uit Medina vertrokken en vestigde zich in Mekka. Daar heeft hij zaken gedaan met de *mushrikeen* en heeft hij met personen die hij om zich heen had verzameld, gestreden in de slag van Uhud tegen de moslims.

Mohammed heeft na het vredesverdrag van Hudaibiya naar heersers van verschillende staten, waaronder dus ook aan de christelijke Byzantijnse Rijk, Egypte en Abessinië, verschillende brieven gestuurd waarin hij de heerser uitnodigde tot de islam. Er wordt gezegd dat de Byzantijnse keizer Herakleios wel geïnteresseerd was in de islam en dat de Egyptische heerser Muqawqis, de door Mohammed gestuurde ambassadeur vriendelijk heeft ontvangen. Muqawqis stuurde de ambassadeur terug met cadeaus. Daarbij wordt er gezegd dat de Abessijnse koning Negus, de islam heeft aanvaard.

Mohammed stuurde Harith ibn Umair al-Azdi met een brief naar de provinciale gouverneur van Bosra, dat onder het Byzantijnse Rijk viel. Toen de ambassadeur aankwam in Mu'tah is hij door een andere Byzantijnse gouverneur, Shurahbil ibn Amr al-Ghassani opgepakt en heeft hij hem laten vermoorden. Harith is de enige ambassadeur van Mohammed die is vermoord. Mohammed was hier enorm bedroefd om.

b. Veldslag van Mu'tah (8/629)

De eeuwenlang durende gewapende strijd van de moslims en de Byzantijnen, is begonnen met de Mu'tah oorlog. Mohammed liet in het achtste jaar van de *hijra* in de maand Rabi' al-Awwal een groep bestaande uit vijftien personen, inclusief Ka'b ibn Umair al-Ghifari naar Belka gaan. Belka ligt op één nacht afstand van het gebied Dhatu Atlah om de mensen die hier wonen uit te nodigen tot de islam. Echter, deze groep werd beschoten met pijlen door boogschutters en zij allen gingen dood. Alleen Ka'b die kon nog gewond terugkeren naar Medina. Mohammed die enorm bedroefd werd om dit voorval, wilde een leger op hen af sturen. Hij besef-

te dat de bevolking van dat gebied naar een andere plaats ging en daarom zag hij af van dit idee.²¹³

Mohammed liet een leger van drieduizend man klaar zetten en gaf de leiding hiervan aan Zayd ibn Harith. Een van de redenen is onder andere de dood van Harith ibn Umayr wat we in een eerder stadium al hebben verteld. Een andere reden zijn de vermoordde moslims bij Dhatu Atlah en het bijgevolg hiervan is de schending van de wet. Hij beval dat Jafar ibn Abu Talib het commando zou overnemen in het geval dat Zayd zou worden gedood. Abdullah ibn Rawaha zou de opdracht aannemen als Jafar werd gedood. Als ook Abdullah werd gedood, dan moesten de moslims zelf een commandant kiezen uit hun midden. Ze moesten gaan tot aan de plaats waar de ambassadeur werd gedood. Mohammed ging met het leger mee tot aan Saniyyat al-Wada'a. Hij beval de moslims om de mensen van die regio uit te nodigen tot de islam. Als ze de islam zouden accepteren dan moesten ze niet met hen strijden. Zo niet, dan moesten zij hun bescherming bij God zoeken en wel tegen hen vechten. Daarbij, beval hij de moslims om hun belofte na te komen en dat ze hun grenzen kenden; kinderen,²¹⁴ vrouwen, ouderen en mensen die zich terugtrokken in kloosters mochten ze niet doden. Ook mochten ze geen schade toebrengen aan de dadeltuinen, geen bomen(om)kappen en geen gebouwen vernietigen.²¹⁵

Het islamitische leger vertrok uit Medina en ging naar het noorden. Toen Surahbil ibn Amr al-Ghassani hier achter kwam, stuurde hij zijn broertje Sadus met een leger naar hen toe. In de strijd die hier plaats vond, werd Sadus vermoord waardoor Surahbil bang werd en ging schuilen in zijn fort. De moslims zette hun expeditie voort en kwamen aan in Ma'an en zetten hier hun hoofdkwartier op. Op dat moment verzamelde de Byzantijnse keizer Herakleios een leger onder begeleiding van Malik ibn Dhafila van de Baliy stam samen met Arabische stammen als Bahra, Wail, Bakr, Lahm, Juzan. Dit leger bestond uit 100.000 man(uit sommige bronnen 100.000 Romeinen en 100.000 van de christelijke Arabische stammen, dus in totaal 200.000 man) en kregen dit te horen toen zij aankwamen bij Ma'an. De moslims verbleven twee dagen in Ma'an en bespraken wat

²¹³Waqidi, II, 752-753.

²¹⁴Voor meer informatie over de bescherming van kinderen door Mohammed zie: Ramazan Özey, *Günümüz Dünya Sorunlari*, Istanbul 2001, p. 123

²¹⁵Waqidi, II, 757-758.

zij moesten doen. Sommigen zeiden dat ze aan Mohammed moesten laten weten dat het Byzantijnse leger met een groot leger aankwam en dat ze aan de hand van zijn advies pas iets moesten doen. Abdullah ibn Rawaha nam het woord en zei tegen hen dat het aantal soldaten, wapens en rytuigen niet belangrijk waren en noemde enkele voorbeelden op waarin zij, ondanks het grote aantal soldaten, toch de overwinning behaalden. Hij zei dat ze moesten vechten, ongeacht of ze de overwinning zullen behalen en dat ze hier zullen sterven als martelaren. Uiteindelijk werd er besloten om te gaan vechten. Het islamitische leger dat vertrok uit Ma'an, ging naar Mu'tah en nam haar oorlogspositie in.

Zayd ibn Harith werd gemarteld in het begin van de strijd en de vaandel werd overgenomen door Jafar ibn Abu Talib. Ook toen hij heldhaftig had gestreden werd hij vermoord en nam Abdullah ibn Rawaha de vaandel over. Toen Abdullah ibn Rawaha daarna werd gemarteld, werd er besloten om de vaandel toe te vertrouwen aan Khalid ibn Walid. Zodra Khalid de vaandel had overgenomen begon hij meteen de vijand aan te vallen. Hoewel het op dat moment avond was geworden, laat zijn handeling zien hoe belangrijk deze strijd was. De leider van de rechtervleugel van het islamitische leger, Kutba ibn Katada, heeft de leider van de christelijke Arabieren Malik ibn Dhafila vermoord. In de nacht werd er, gedurende de strijd, een tijdelijke pauze ingelast.

Khalid ibn Walid die doorhad, dat het leger van de vijand heel groot was in aantallen, besloot nu om een andere tactiek uit te voeren. De soldaten aan de rechterkant van het leger werden verplaatst naar de linkerkant, de linker soldaten naar de rechterkant, die vooraan staan moesten naar achteren en de achterste soldaten werden naar voren geplaatst, om op die manier de vijand het idee te geven dat het moslimleger steun hadden gehad van anderen. Eigenlijk was zijn feitelijke doel om zoveel mogelijk schade aan te brengen aan het leger van de vijand. Hij wilde het islamitische leger redden van een vernietiging, zodat ze op een veilige manier zich terug konden trekken. De volgende morgen toen het leger van de vijand opeens andere soldaten voor zich zagen, schrokken en raakten verward. Na een grote aanval door het islamitische leger trokken zij zich terug. Het plan van Khalid had zijn doel bereikt. De soldaten van de vijand durfden de moslims niet te achtervolgen. Zij maakten zich zorgen over de terugtrekking van Khalid naar de woestijn, om daar verder te vechten. Uit-

eindelijk trokken beide legers zich terug. Het islamitische leger keerde terug naar Medina. Mohammed, de moslims en zelfs de kinderen die zich in Medina bevonden hebben hun verwelkomd bij het gebied Jurf. Sommigen noemden hen *'ferrar'* of *'furrar'*, wat 'ontsnappen of ontvluchting' betekent en verwelkomden hen niet hartelijk. De soldaten die terugkeerden van de expeditie in Mu'tah, wilden door deze niet bepaald hartelijke verwelkoming door moslims, uit schaamte niet uit hun huizen komen. Mohammed liet hen weten dat zij geen vluchters zijn. Hij wilde dat deze soldaten, *'ker-rar'* werden genoemd, wat wervelende bewegingen betekent. Dit omdat zij 'bewegend' hebben gevochten. Hij stuurde hun één voor één een bericht om ze te laten weten dat zij geen ontsnappers zijn, maar strijders zijn die herhaalde bewegingen hebben gemaakt.²¹⁶

²¹⁶Waqidi, II, 765.

Beelden van de plaats waar de strijd van Mu'tah heeft plaatsgevonden

In de bronnen staat informatie met betrekking tot de nederlaag van het Byzantijnse leger in deze Mu'tah strijd.²¹⁷ Ook zijn er bevindingen vanuit een moslimperspectief, die deze strijd als een verlies voor henzelf zien.²¹⁸

We kunnen concluderen dat in deze oorlog, in het gebied waar Khalid ibn Walid heeft gevochten, de soldaten van de vijand hadden verloren en dat de moslims weinig doden kenden (8, 10 of 15 personen). Zijn terugtrekking kan gezien worden als een succes. We kunnen zeggen dat het Byzantijnse leger niet geheel heeft verloren, maar dat het vanuit de kant van de moslims gezien, deze oorlog voor hen een succes was. Bovendien blijkt dit uit de evaluatie van Mohammed.

²¹⁷Ibn Sa'd, II, 130.

²¹⁸Makrizi, p. 349.

Door deze Mu'tah oorlog hebben Khalid ibn Walid en de moslims, het Byzantijnse leger ontmoet, hun gevechtstactieken gezien en zijn ze bekend geworden met hun wapens van dichtbij. Deze ervaring zal gunstig zijn in de jaren die daarop volgen, tijdens andere veroveringen. Daarbij hebben de Arabieren uit Syrië en Palestina op deze manier de wilskracht, *imaan* van de moslims, hun heldhaftigheid en dapperheid gezien, en leerden zij hen kennen. Mohammed heeft in deze oorlog Khalid ibn Walid de bijnaam "*Sayfullah*" [het zwaard van God] gegeven.²¹⁹

In deze oorlog hebben de moslim en de naasten van Mohammed, personen verloren die veel voor de islam betekenden. Onder andere een goede vriend van Mohammed Zayd ibn Harith, de zoon van zijn oom, Jafar ibn Abu Talib die net een jaar terug was uit Abessinië en de grote dichter van de *Ansaar* Abdullah ibn Rawaha werden gedood. Al deze verliezen hadden de moslims en Mohammed enorm bedroefd gemaakt en hadden zij hierom tranen gelaten. Mohammed wilde dat er een maaltijd werd klaargemaakt voor de familie van Jafar die was gemarteld, om te laten zien dat hij heel verdrietig was.²²⁰

c. Veldslag van Tabouk (9/630)

Sommige handelaren die uit Syrië naar Medina kwamen lieten weten dat het Byzantijnse Rijk, samen met steun van de christelijk Arabische stammen, waren begonnen met de voorbereidingen om de moslims aan te vallen. Hierop heeft Mohammed een leger van dertigduizend man klaar laten maken waar ook de Aslam, Gifar, Junayna, Ashja, Sulaym en andere Arabische stammen aan deelnamen. Ondanks het feit dat Mohammed over het algemeen de bestemming van de militaire expedities geheim hield, liet hij ditmaal dit openlijk aankondigen. Dat deed hij omdat de reis enorm lang was, de vijand groot en krachtig was en het weer zeer warm was. De dadels waren rijp. Dit was een tijd waarin hij het fijn vond om onder fruitbomen en onder de schaduw van bomen te zitten.

De tijd van deze expeditie wordt in de taal van de Koran *Saat al-Usra* [de zware tijd] genoemd. Om deze reden wordt deze expeditie ook wel 'Gha-

²¹⁹Voor meer informatie over de strijd van Mu'tah zie: Ibn Hisham, II, 373-389; Ibn Sa'd, II, 128-130; Bukhari, V, 86-88; Taberī, III, 36-42; Ibn Abdilber, *Dūrer*, 209-210; Ibn Sayyid an-Nas, II, 208-213.

²²⁰Waqidi, II, 766; Ibn Hisham, II, 381.

zwa al-Usra'[de moeilijke expeditie] genoemd en het leger werd *Jaysh al-Usra*[het moeilijke leger] genoemd.

De onderstaande verzen laten zien hoe de gedragingen en houdingen van sommige moslims was vóór de expeditie: "Jullie die geloven! Wat is er met jullie, wanneer tot jullie gezegd wordt: <Rukt uit op Gods weg>, dat jullie dan bezwaard ter aarde zijgen. Bevalt het tegenwoordige leven jullie dan meer dan het hiernamaals? Maar het genot van het tegenwoordige leven is in verhouding tot het hiernamaals maar gering. Als jullie niet uitrukken zal Hij jullie bestraffen met een pijnlijke bestraffing en andere mensen in jullie plaats zetten; en jullie brengen Hem geen enkele schade toe. God is almachtig. Als jullie hem niet helpen... God heeft hem reeds geholpen toen zij die ongelovig zijn hem samen met een tweede verdreven, toen zij beiden in de grot waren. Toen zei hij tot zijn metgezel: <Wees niet bedroefd, God is met ons.> Toen liet God Zijn kalmte op hem neerdalen en sterkte hem met troepen die jullie niet kunnen zien. En Hij gaf het woord van hen die ongelovig zijn de laagste en het woord van God de hoogste plaats. En God is machtig en wijs. Rukt uit, of het jullie nu licht of zwaar valt en spant jullie met jullie bezittingen en jullie persoon in op Gods weg. Dat is beter voor jullie, als jullie dat maar wisten".²²¹

Sommige bedoeïenen hadden een excuus omdat zij niet op deze expeditie wilden gaan. De geopenbaarde vers over hen vermeldt dat zij een excuus verzonnen om niet deel te hoeven nemen aan deze expeditie. Zij kwamen naar Mohammed om hem dit mee te delen. De Koran vermeldt daarbij dat het niet gepast is om niet aan deze expeditie deel te nemen met de volgende woorden: "En die bedoeïenen die verontschuldgingen hadden, kwamen om vrijstelling te krijgen, maar zij die God en Zijn gezant bedriegen bleven thuis."²²² Op dezelfde manier hadden meer dan tachtig *munafikeen*[huichelaars], terwijl ze geen reden hadden, aangeven dat ze vrij wilden en verzonnen een excuus.

Hierop werden de volgende verzen geopenbaard aan Mohammed als een waarschuwing omdat hij hun vrijstelling had gegeven: "Als het om een gemakkelijk te behalen stoffelijk gewin en een eenvoudige reis zou gaan, dan zouden zij jou wel volgen, maar de afstand was te ver voor hen. En zij

²²¹Leemhuis, De Koran, Soerat at-tauba 38-41.

²²²Leemhuis, De Koran, Soerat at-tauba 90.

zullen bij God zweren: <Als wij konden zouden wij wel met jou uittrekken> waarbij zij zichzelf te gronde richten. God weet dat zij leugenaars zijn. God vergeve je. Waarom heb jij hun vrijstelling gegeven voordat het jou duidelijk was wie oprecht waren en jij de leugenaars kende?”²²³ Er zijn ook andere verzen buiten de Koranhoofdstuk at-Tawba die de houding ten opzichte van de Tabouk strijd en over de psychologische toestand van de *munafikeen* beschrijven.

Mohammed had de rijke metgezellen aangespoord om voor de Tabouk expeditie voertuigen en voedsel aan te schaffen. Uthman, Abbas ibn Mutallib, Abd al-Rahman ibn Awf en andere moslims hadden in grote mate giften gegeven. Abu Bakr had al zijn geld, wat vierduizend dirham was geschonken en Umar had de helft van zijn bezittingen geschonken. De grootste gift had Uthman gedaan. Hij voorzag een derde deel van het leger.²²⁴ Ondertussen vonden er emotionele momenten plaats. Sommige metgezellen die heel graag mee wilden op de Tabouk expeditie, maar geen rijtuig konden vinden omdat ze arm waren, deden een beroep op Mohammed zodat hij voor hen voertuigen kon regelen. Voertuigen waren in dit geval uiteraard paarden en kamelen. De groep die uit zeven man bestond en geen rijtuig kon bemachtigen, kon dus niet aan de strijd deelnemen. Zij waren enorm verdrietig en hebben hierom tranen gelaten. Deze mensen werden onder de moslims de *Bakka'in* [de enorme huilers] genoemd. Vanwege hun gedrag is er een vers geopenbaard die zegt dat zij niet verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor hun afwezigheid; de Koran laat weten dat de verantwoordelijkheid ligt bij de rijken die toestemming vroegen aan Mohammed.²²⁵ Het feit dat ze niet deel konden nemen, zorgde ervoor dat sommige metgezellen actie hebben ondernomen, Ibn Yamin ibn Umayr en Abbas ibn Abd al-Mutallib hebben beide voor twee personen, en Uthman voor de overige drie personen, rijtuigen en voedsel geregeld en hebben er voor gezorgd dat ze toch konden deelnemen aan deze expeditie.²²⁶

Het islamitische leger ging met een metgezel die een reisgids was, Alkama ibn al-Fahwa van de Khuza'a stam naar Tabouk wat op 778 km afstand

²²³Leemhuis, De Koran, Soerat at-tauba 41-43.

²²⁴Waqidi, III, 991.

²²⁵Leemhuis, De Koran, Soerat at-tauba 92-93.

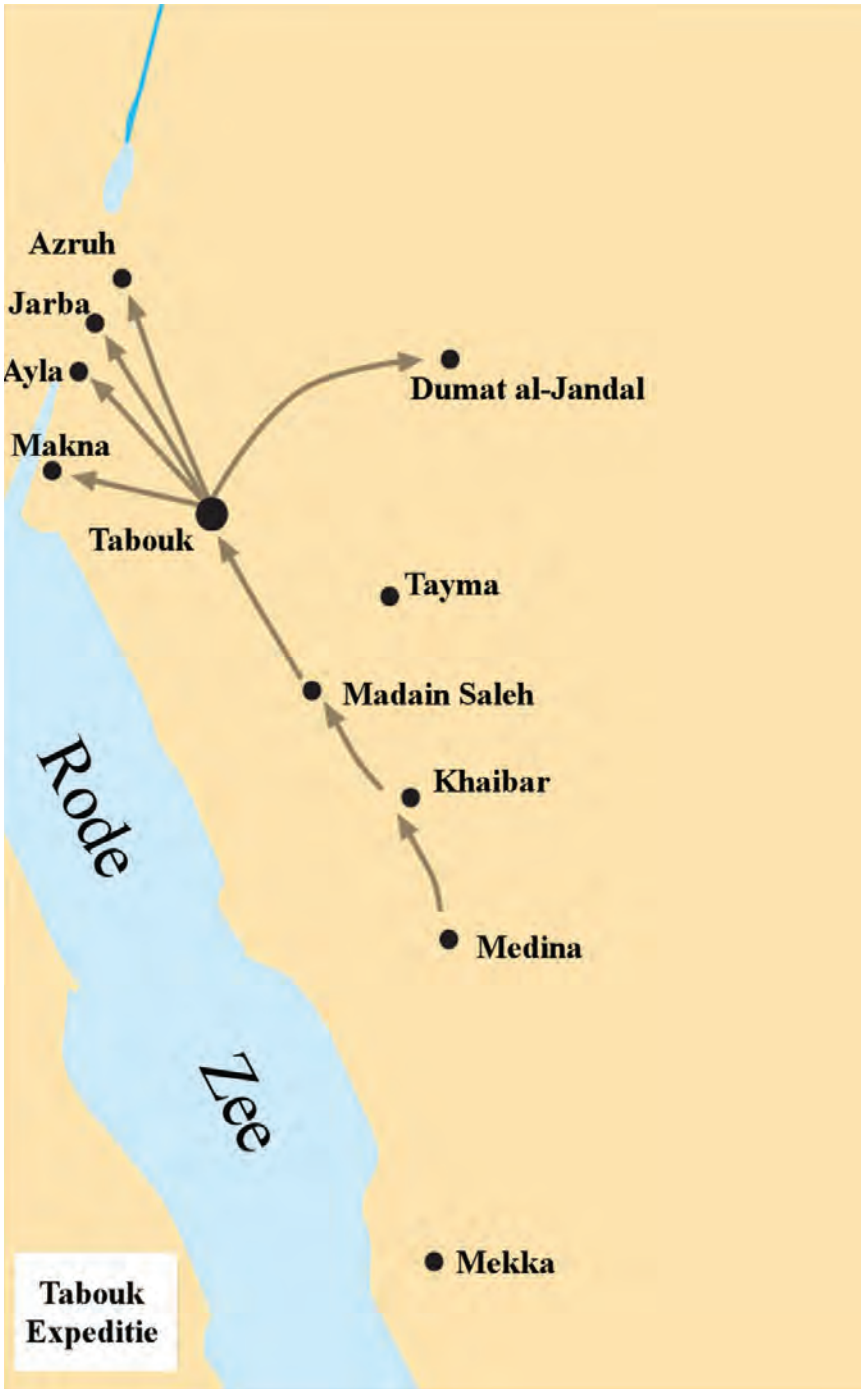
²²⁶Waqidi, III, 993-995; Ibn Hisham, II, 518-519.

van Medina en op de route van Syrië lag.²²⁷ Ze hebben in Tabouk hun hoofdkwartier opgezet. Herakleios bevond zich op dat moment in Homs. Tijdens deze expeditie kwam het islamitische leger de vijand niet tegen; er was dus geen sprake van een gevecht. De Byzantijnen hadden geen leger klaar staan om de moslims aan te vallen. Men begreep hierdoor dat het bericht wat naar Medina werd gebracht, niet waar was. Mohammed vroeg aan zijn metgezellen wat hun idee was over of ze wel of niet verder moesten gaan naar Damascus. Umar zei hierop: “Als je het bevel hebt gehad om te lopen, loop!”. Hierop zei Mohammed: “Als ik een bevel had gekregen had ik jullie niet om raad gevraagd.” Hierop zei Umar de volgende woorden: “O boodschapper van Allah! De Romeinen waren heel groot. Daar zal niet eens één persoon bij zijn die moslim is. Zoals je ziet, ben je nu dicht bij hen. Jouw nabijheid heeft hen beangstigd. Als je het gepast vindt, keer dan terug. Of de almachtige Allah zal over dit onderwerp wat bevelen.” Hierop is Mohammed niet verder gegaan dan Tabouk.

Tijdens de expeditie in Tabouk zijn de mensen die in de omliggende gebieden woonden, ook onder moslims bestuur gekomen. Mohammed heeft voornamelijk waar joden en christenen in de meerderheid waren verschillende groepen gestuurd naar Jarba, Ayla (vandaag bekend als Aqaba), Azruh, Makna en Ma'an gebieden om de mensen van deze regio's uit te nodigen tot de islam. Hun eigen vertegenwoordigers kwamen naar Mohammed die op dat moment in Tabouk was. Ze gingen niet akkoord met het accepteren van de islam, maar gingen akkoord om jaarlijks de *jizya* te betalen en om burgers te worden van de islamitische staat. Mohammed had voor iedere vestiging een document met tekst en gaf dit aan hen. Daarnaast leverde hij een cavalerie van vierhonderd man aan de commandant Khalid ibn Walid en stuurde hen naar een belangrijk centrum, genaamd Dumat al-Jandal. Khalid had daar de christelijke bestuurder Ukaydir ibn Abd al-Malik te pakken genomen en bracht hem naar Mohammed. Met de acceptatie van Ukaydir om *jizya* te betalen, kwam Dumat al-Jandal onder het bewind van de islamitische staat en werd Ukaydir teruggestuurd naar Dumat al-Jandal. Het is op zijn plaats zijn om te verwijzen naar een kwestie die een belangrijke plaats inneemt in de relatie met de *Ahl al-Kitaab*, vanwege de Tabouk expeditie.

²²⁷M. Muhammed Hasan Sürrâb, *el-Medîmû'l-Estre fi's-Sünne ve's-Sire*, Beiroet 1991, p. 69.

Tijdens de voorbereidingen van deze expeditie en tijdens de expeditie zelf en aan het einde van deze expeditie, zijn er enkele Koranverzen van hoofdstuk at-Tawba geopenbaard. Toen Mohammed zich bevond in Tabouk stuurde hij uitnodigers naar de leden van de *Ahl al-Kitaab* en voerde de regels van de 29ste vers van dit hoofdstuk uit. De groepen waar ook de *Ahl al-Kitaab* bij hoorden, werd een bod gedaan om moslim te worden. Als ze hiermee akkoord zouden gaan zouden zij zich moeten bekeren tot de islam. Echter als zij dit niet zouden doen en hun eigen godsdienst zouden behouden, dan werd er gevraagd aan hen om *jizya* te betalen aan de islamitische staat. Als ze akkoord zouden gaan met het betalen van *jizya*, dan zouden zij burgers van de islamitische staat worden. Dan zouden hun levens, bezittingen, kuisheid, eer en hun gebedshuizen onder het protectoraat van de islamitische staat vallen. Deze mensen worden ook wel 'Dhimmi' genoemd.

Toen het islamitische leger terugkeerde naar Medina, rende en verwelkomde het volk het leger bij Saniyyat al-Wada'a. Mohammed ging de moskee in en ging bidden. Daarna ging hij in de moskee zitten. Ondertussen kwamen de ruim tachtig metgezellen die niet konden deelnemen aan de expeditie van Tabouk en in Medina waren gebleven, een voor een naar Mohammed om hun spijt te betuigen. Mohammed aanvaardde hun excuses, liet het oordeel over aan God en bad voor hen voor vergiffenis.

Echter de metgezellen die niet met deze expeditie meegingen, Ka'b ibn Malik, Murara ibn Rabi', Hilal ibn Umayya, hadden geen excuus verzonnen om niet hoefden deel te hoeven nemen aan deze reis. Hierop hebben Mohammed en de moslims het contact met deze drie personen verbroken voor een duur van vijftig dagen. Uiteindelijk is er een vers geopenbaard die vermeldt dat ze zijn vergeven. De woorden van dit vers zijn als volgt: "En ook tot de drie die achtergelaten waren totdat zij het op de aarde benauwd kregen ondanks haar ruimte en zij echt persoonlijk benauwd werden en meenden dat er geen toevluchtsoord veilig voor God was dan bij Hem. Toen wendde Hij zich genadig tot hen zodat zij berouw zouden tonen. God is de genadegever, de barmhartige".²²⁸ We zien dus dat deze drie personen uitgesloten werden door de gemeenschap omdat zij geen excuus hadden en niet hadden deelgenomen aan de expeditie van Tabouk toen dat

²²⁸Leemhuis, De Koran, Soerat at-tauba 118. Waqidi, III, 1060-1076; Makrizi, p. 489; Ilhami Güler-Ömer Özsoy, p. 683-686. Ibn Sa'd, II, 165-168; Bukhari, V, 128-136; Tabari, III, 100-111; Ibn Abdilber, *Dürer*, p. 238-246; Ibn Sayyid an-Nas, II, 292-305; Makrizi, p. 445-488.

nodig was. Door nalatigheid hadden zij niet het bevel van Mohammed uitgevoerd. Dit leidde tot een uitsluiting tot het moment dat er een vers werd geopenbaard over hen, dat vertelde dat ze toch werden gepardonneerd.

d. Nestoriaanse christenen

Mohammed die in het begin van de zevende eeuw als profeet was aangesteld, woonde in het gebied van Najran. De Banu Harith ibn Ka'b stam wat een substam is van Madhij, vormde een grote groep van de christelijke bevolking. In het jaar van de delegatie [*Sanat al-Wufud*] - wat bekend staat in het 9de jaar van de *hijra* (630-631) - kwamen de Nestoriaanse christenen in een groep naar Medina nadat zij een brief hadden ontvangen van Mohammed. Mohammed liet in deze brief weten dat hij hun uitnodigde tot de islam. Mits zij hier niet akkoord mee zouden gaan dienden zij *jizya* te betalen. Als zij dat niet deden, zou Mohammed tegen hen strijden.

De Nestoriaanse christenen hebben naar aanleiding van deze brief, een groep bestaande uit zestig man naar Medina gestuurd, waaronder veertien vooraanstaande personen en bestuurders. Onder hen waren bisschop [*aqib*] Abd al-Masih, hun pastoor [*asqaf*] Abu Harith ibn Alkama en hun leider [*sayyid*] al-Ayham. De *aqib* was het hoofd van de Nestoriaanse gemeenschap en de voorzitter van de raad. De *asqaf* was hun religieuze leider, pastoor en de persoon die de meeste kennis bezat. De *sayyid* was het hoofd van de handels- en reiszaken.

Deze groep uit Najran kwam rond de namiddag naar Medina en gingen naar de Masjid an-Nabawi. Mohammed had net zijn namiddaggebed samen met een metgezel volbracht. Op dit moment gingen de christenen in gebed omdat hun eigen gebedstijd was aangebroken. Ze richtten zich naar het oosten en maakten zich klaar voor hun aanbedding. Sommige metgezellen probeerden dit te voorkomen. Mohammed beval dat zij met rust gelaten moesten worden en gaf toestemming dat zij hun aanbedding mochten voltooien. Hij nodigde Abu Harith en Abd al-Masih die namens de Nestoriaanse gemeenschap spraken, uit tot de islam. Ze zeiden: "Wij hebben de islam al geaccepteerd voordat jij dit deed." Waarop Mohammed als reactie gaf: "Jullie vertellen leugens. Voor het accepteren van de islam moeten jullie worden weerhouden van drie dingen, namelijk het eten van varkensvlees, het vereren van het kruis en het geloof dat God een zoon heeft". Waarop ze zeiden: "Wie is dan de vader van Jezus?"

Mohammed gaf geen antwoord op deze vraag met de verwachting dat er een vers hierover geopenbaard zou worden. Er zijn meer dan tachtig verzen aan het begin van hoofdstuk Aal 'imraan geopenbaard over de persoonlijkheid van Jezus en over het christendom. De Koran geeft in vers 59 van dit hoofdstuk antwoord op deze vraag. Ze noemt dat Jezus zonder vader op de wereld is gekomen en geeft als voorbeeld de schepping van Adam. Toen Mohammed de verzen 59-61 van hoofdstuk Aal 'imraan had voorgelezen aan de leden van de Nestoriaanse gemeenschap, heeft hij hen uitgenodigd voor *mubahala* [wederzijdse vervloeking] en zei: "Indien jullie mijn woorden ontkennen, kom maar dan zal ik *mubahala* met jullie doen." Wanneer een onderwerp met betrekking tot religie niet meer te bespreken valt met elkaar, dan wordt er om deze kwestie op te lossen door beide partijen smeekbedes gedaan tot God om degenen die niet juist is te vervloeken. In de Koran staat het volgende over *mubahala*: "Als dan iemand met jou over hem redetwist na wat er aan kennis tot jou gekomen is, zeg dan: <Komt, laten we onze zonen en jullie zonen, onze vrouwen en jullie vrouwen en onszelf en julliezelf bijeenroepen. Laten we dan plechtig tot God bidden en Gods vloek afroepen over hen die liegen.>".²²⁹

Mohammed nam Fatima, Hasan, Husayn en Ali met zich mee en ging naar de Nestoriaanse christenen en nodigde hen uit voor wederzijdse vervloeking. Deze groep vroeg om uitstel zodat ze dit eerst met elkaar konden bespreken. Uiteindelijk, omdat ze wisten dat Mohammed een profeet was, besloten ze om geen *mubahala* te houden. Ze lieten weten dat ze in hun eigen religie wilden blijven geloven en dat ze bereid waren om *jizya* te betalen. Mohammed die hiermee akkoord ging, heeft twee verdragen met hen gesloten, waarvan een in de maand Rajab en de andere in de maand Safar. Ze moesten jaarlijks tweeduizend kledingstukken leveren. Wanneer er tussen hen geschillen ontstonden over bezittingen, dan werd Abu Ubayda ibn Jarrah gestuurd als scheidsrechter naar het gebied waar deze Nestoriaanse christenen woonden.²³⁰

De christenen en hun relatie met Mohammed verslechterde. Dit kwam doordat de christenen een ambassadeur van de moslims en een groep uitnodigers tot de islam hadden vermoord. Daarbij hebben de constante berichten, dat in het christelijke gebied steeds aanvallen werden uitgevoerd,

²²⁹Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 61.

²³⁰Bukhari, V, 120; Makrizi, ps. 502; Mustafa Fayda, "Hz. Muhammed'in Necranli Hristiyanlarla görüşmesi ve mübâhele", A. Ü. İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi, II, p. 143-149, Ankara 1975.

voor onrust gezorgd in Medina. Door al deze redenen had Mohammed destijds expedities georganiseerd naar het noorden. Zijn doelen waren bekend. De christenen hadden de internationale rechtswetten geschonden. Om ze te straffen, en om aanvallen te voorkomen van christenen, organiseerde Mohammed deze expedities. Bovendien had hij in de Mu'tah oorlog en de expeditie waar Mohammed zelf aan deelnam, de Tabouk oorlog, niet de centrum van de christenen aangevallen die ze op hun pad tegenkwamen. Sterker nog, na de Tabouk oorlog kwamen enkele centrale plaatsen door middel van vrede onder het bewind van de moslims. Daarnaast werd de veiligheid van christenen gewaarborgd en beschermd. Want als de moslims voor wraak naar die gebieden zou gaan, dan zouden er andere sancties volgen. We kunnen dus als conclusie trekken dat in het beleid van Mohammed, met betrekking tot de relaties met christenen, er sprake was van vrede. Vrede stond centraal. Bovendien blijkt dit uit de relaties met de Nestoriaanse christenen.²³¹

²³¹Met de veroveringen in de periodes van de vier kaliefen heeft de islam zich weten te verspreiden over de gebieden waar christenen heersten. Wat opvalt, is dat gedurende deze veroveringen op plaatsen als in Irak, Syrië en Egypte er meer sprake is geweest van een vredesbeleid dan oorlogen. Maar als we kijken uit het oogpunt van christenen dan is het een feit dat zij op het gebied van strijdkrachten een nederlaag hebben geleden. Tegenover deze nederlaag hebben de christenen met kruistochten geen blijvende resultaten kunnen boeken. Sterker nog, de moslim Turken zijn tot in Europa kunnen komen. In de vroegere periode hebben moslims de christenen altijd benaderd met de principes van Mohammed. Naast de bescherming van hun levens en bezittingen kregen zij ook vrijheid van godsdienst, recht, economie en cultuur. Christenen hadden pas veel later de waarden van deze principes door. De negatieve visie van christenen op moslims heeft tot laat in de 20ste eeuw geduurd tot aan de Tweede Vaticaans Concilie(1962-1965).

PROMOTIEACTIVITEITEN EN DE VERSPREIDING VAN DE ISLAM

1. Introductie

Mohammed heeft altijd en overal activiteiten aangaande de islam gepromoot en mensen hiervoor uitgenodigd. Naast het zenden van groepen in de periode van Medina en de kennis die hij overbracht, is het ook mogelijk om voorbeelden te vinden van uitnodigingen tijdens de *ghazwat* en de *sarayas*. We zien dat tot aan het vredesverdrag van Hodaybiya zowel individuen als collectieve stammen zich hebben bekeerd tot de islam. Echter, vanaf het vredesverdrag van Hodaybiya, tot aan de dood van Mohammed, is de islam in vier jaar tijd in een razend tempo verspreid en hebben grote groepen deze religie geaccepteerd. Zonder twijfel hebben de activiteiten van Mohammed om de islam te verspreiden en om mensen uit te nodigen tot de islam, hierin een grote rol gespeeld. Over de activiteiten van Mohammed in Mekka om men uit te nodigen tot de islam hebben we het al kort gehad tijdens het profetschap van Mohammed in Mekka.

Daarbij zullen we dit uitnodigingsgedrag van Mohammed ook nog verder behandelen onder het kopje 'zijn persoonlijkheid'. Wij willen hierin de brieven bespreken die Mohammed heeft gestuurd naar de heersers van de

omliggende landen, de stamhoofden en invloedrijke personen. We willen vertellen hoe deze brieven een belangrijke rol hebben gespeeld in de verspreiding van de islam. Ook willen we bespreken wat de activiteiten waren van de groepen die in de 9de en 10de jaar van de *hijra* [emigratie] naar Medina kwamen om de islam te verspreiden.

2. Uitnodigingsbrieven tot de islam

Hoewel het vredesverdrag van Hodaybiya tijdelijk en dus tijdsgebonden was, heeft Mohammed de verspreiding van de islam in deze vreedzame periode makkelijker kunnen uitvoeren. Na de terugkeer uit Hodaybiya en op het moment dat hij naar Medina ging, heeft hij in de zesde jaar van de *hijra* in de laatste maand Dhu al-Hijja (of in de zevende jaar van de *hijra* in de eerste maand Muharram) om de universele islamitische uitnodiging overal kenbaar te maken, verschillende brieven gestuurd naar heersers van omliggende landen. Er is overgeleverd dat hij zes ambassadeurs op dezelfde dag heeft gestuurd.¹

Mohammed stuurde Dihya ibn Khalifa al-Kalbi naar de Byzantijnse keizer; Amr ibn Umayya en ad-Damri naar de koning van Abessinië; Abdullah ibn Hufaza as-Sahmi naar de Iraanse Khosrow; Khatib ibn Abu Baltaa naar de heerser van Alexandrië Muqawqis; Shuja ibn Wahb naar de Gassanieden koning Harith ibn Abu Shamir; en Salit ibn Amr naar de bestuurder van Yamama, Khawza ibn Ali. Buiten hen om werden er ook brieven gestuurd naar de overgebleven leden van koninklijke families die zowel in het noorden als in het zuiden van Arabië woonden. Ook stuurde hij brieven naar stamhoofden, naar fameuze en machthebbende en invloedrijke personen, maar ook naar christenen, joden en naar zoroastriërs. Hij hoopte dat deze heersers de islam zouden aanvaarden en tenminste een deel van de inwoners de islam zouden accepteren.

De brief die Mohammed naar de Byzantijnse keizer Herakleios stuurde luidde als volgt: 'In de naam van Allah, de Barmhartige, de Genadevolle. Deze brief is van Mohammed de dienaar en boodschapper van Allah aan Herakleios, de heerser van het Byzantijnse Rijk. Vrede zij met hem, die de juiste weg volgt. Voorts nodig ik u uit tot de islam en als moslim zult u veilig zijn, Allah zal uw beloning verdubbelen en als u deze uitnodiging tot de islam verwerpt zult u een zonde begaan voor het misleiden van uw be-

¹ Ibn Sa'd, I, 258; zie ook: Taberī, II, 644.

volking. En ik zal aan u de verklaring van Allah voordragen: "...<Mensen van het boek! Komt tot een uitspraak die voor jullie en voor ons gezamenlijk juist is. Dat wij alleen God dienen, dat wij niets aan Hem als metgezel toevoegen en dat wij elkaar niet tot heren naast God nemen.> Als zij zich echter afkeren, zeg dan: <Getuigt dat wij [aan God] onderworpen zijn.>"² Herakleios ontving de ambassadeur van Mohammed die op dat moment in Jeruzalem(of Homs) was; en heeft in deze periode in Syrië kennis opgedaan over Mohammed bij Abu Sufyan en zijn vrienden. Herakleios liet weten dat hij, vanwege de kennis die hij verkreeg, dit gepaste eigenschappen van een profeet vond. En uiteindelijk ook geloofde dat hij een profeet is, maar dat zijn bevolking het christendom niet zal verlaten en hier op tegen waren. Hij heeft zich niet bekeerd tot de islam. Hij deed aardig tegen de ambassadeur en zwaaide hem uit. En stuurde hem weg met cadeaus.

Mohammed had Amr ibn Umayya ad-Damri naar Negus, de koning van Abessinië gestuurd. Er is overgeleverd dat deze koning de islam heeft aanvaard en dat hij de brief van Mohammed heeft behouden. Negus heeft daarbij de moslimemigranten op de boot gezet, met inbegrip van Jafar ibn Abu Talib en Umm Habiba die op dat moment in zijn land verbleven en samen met Amr ibn Umayya naar Medina gestuurd had. Ook is er overgeleverd dat er(in werkelijkheid) twee brieven zijn gestuurd naar Negus, waarin de eerste uitnodiging tot de islam staat vermeld en in de tweede stond geschreven dat hij wilde trouwen met Umm Habiba en dat Negus, de metgezellen die daar nog aanwezig waren, terug moest sturen.

We hadden net al geschreven dat Mohammed, Abdullah ibn Khuzafa as-Sahmi naar de Iraanse Khosrow had gestuurd. De Iraanse Khusrow, ofwel Khosrow Parwiz[Khusro 2], liet de brief toen hij deze ontving lezen door een schrijver van de Lakhmiden. Toen hij zag dat de naam van Mohammed voor zijn eigen naam stond geschreven in deze brief, werd hij boos, verscheurde hij de brief en moest de ambassadeur naar buiten. De ambassadeur ging rechtstreeks naar Medina om alles aan Mohammed te vertellen. Hij heeft tot God gebeden[smeekbedes verricht] voor het uitvallen van het rijk van Khosrow. Aan de andere kant beval Khosrow, door een brief te schrijven naar de gouverneur van Jemen, Bazan, dat Mohammed meteen opgepakt en naar hem toe gebracht moest worden. Twee dienstplichtigen kwamen de brief van de gouverneur van Jemen naar hem

² Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 64.

brengen en hierop heeft Mohammed hen uitgenodigd tot de islam en een dag later liet hij hen weten dat Khosrow was vermoord. Wat er werkelijk op 27 februari 628 is gebeurd, is dat Khosrow door zijn bloedeigen zoon Shirawayh is vermoord. Na deze ontwikkeling zijn Bazan en de mensen om hem heen moslim geworden. De Iraanse Khosrow had de islam niet aanvaard, maar de brieven die naar de heersers zijn gestuurd in de gebieden in Arabië waar Iran hen had gekolonialiseerd, dus de kolonies Bahrein, Oman en Jemen, daar is er wel een succesvol eindresultaat behaald. Deze gebieden zijn onafhankelijk van Iran geworden en zijn(deel)staten geworden van de islamitische staat.³

Toen de gouverneur van Alexandrië, Muqawqis, de brief ontving die Hatib ibn Abu Baltae had meegenomen, gaf hij aan dat de Kopten niet naar hem zullen luisteren. Hij stelde dat zij hun plaats niet zouden verlaten en liet zijn antwoord in een brief, samen met twee slavinnen Maria en Sirin en met wat andere cadeaus naar Medina gaan. Mohammed trouwde met Maria en ze kregen een kind genaamd Ibrahim. Sirin werd gegeven aan Hassan ibn Thabit. Khatib ibn Abu Baltea zei dat Muqawqis heel gul tegen hem was, hij hem niet lang voor zijn deur liet wachten en dat hij daar vijf dagen verbleef.⁴

Mohammed stuurde Shuja Abu Wahb naar de Gassanieden koning Harith ibn Abu Shamir. Harith werd enorm boos omdat hij zo een brief heeft ontvangen. Hij gooide dit op de grond en dreigde om een aanval op Medina te organiseren. Harith had een brief geschreven naar de Byzantijnse keizer, maar doordat hij geen steun kreeg van hem, zag hij later af van zijn plan. Hij stuurde, de ambassadeur samen met de cadeaus die hij kreeg, terug.⁵

Mohammed stuurde met Salit ibn Amr een brief naar de leider van de Hanifa stam Khawza ibn Ali die zelf een christen was, om hem uit te nodigen tot de islam. Hij liet hem daarbij middels deze brief ook weten, dat hij op het moment tot zijn bekering, nog steeds de leidinggevende zou zijn in dat gebied. Khawza was vrijgevig en hartelijk tegen de ambassadeur, maar hij liet hem terug sturen met een brief waarin hij stelde dat hij de islam niet accepteerde.⁶ Na de verovering van Mekka, toen Khawza overleed, kwam Sumama ibn Usal op zijn plaats en werd hij moslim.

³ Ibn Sa'd, I, 259-260.

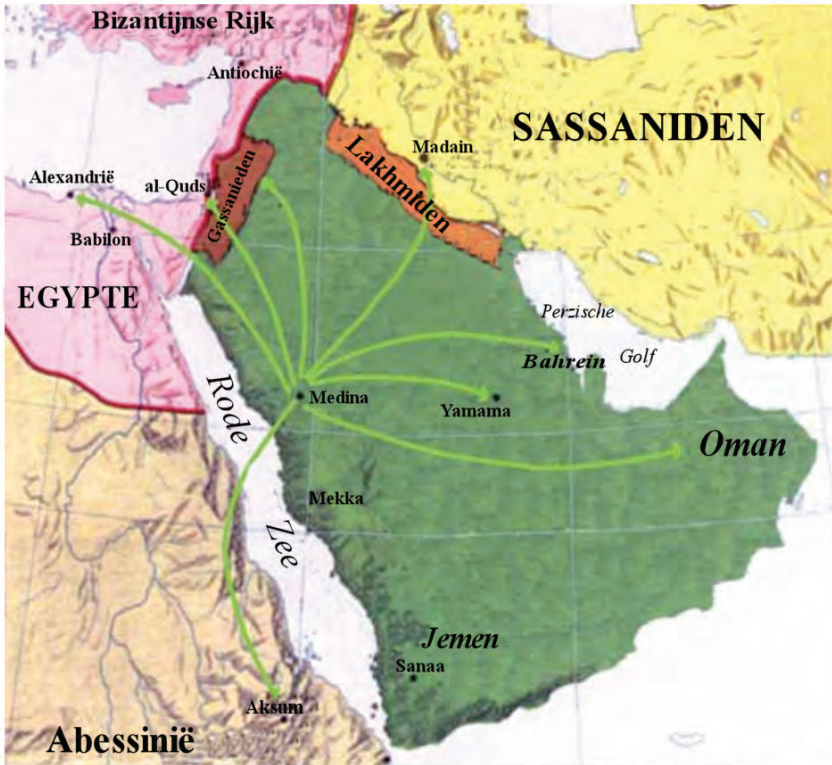
⁴ Ibn Sa'd, I, 260-261.

⁵ Ibn Sa'd, I, 261.

⁶ Ibn Sa'd, I, 263; Ibn Sayyid an-Nas, II, 355.

Mohammed liet een brief gaan naar de gouverneur van Bosra met Harith ibn Umayr. Harith is later door een van de Gassanieden leiders Surahbil ibn Amr vermoord toen hij daarheen ging. We hebben al eerder vermeld dat deze gebeurtenis de aanleiding was voor de Mu'tah oorlog.

Enkele gebieden waar profeet Mohammed zijn uitnodigingsbrieven naar toe stuurde

Mohammed stuurde Ala ibn Abdullah al-Hadrami naar Bahrein. Ala gaf de brief van Mohammed aan de prins van Bahrein, Mundhir ibn Sawa. Mundhir, de Arabieren en het volk dat uit Iraniërs bestond hebben zich bekeerd tot de islam op het eiland. Mohammed die een brief schreef naar Ala zei dat de joden en zoroastriërs die hun religie wilden behouden, *jizya* moesten betalen. Er werd in die brief vermeld dat de moslims daar, *zakaat* [verplichte aalmoes] en *zakaat* over hun spullen moesten betalen. Ala las de brief van Mohammed voor aan het volk en liet hen weten hoeveel *zakaat* zij moesten betalen. Mohammed liet ook een brief sturen naar de Hajar (hedendaags bekend als al-Hofuf) zoroastriërs en vroeg aan hen

of ze de islam wilden accepteren. Indien zij hier niet akkoord mee zouden gaan, wilde hij dat ze *jizya* betaalden.⁷ Mohammed stelde Ala daar aan als gouverneur. Maar als we kijken naar het feit dat de oude gouverneur niet van zijn functie is afgehaald, dan zien we dat Ala ibn Abdullah al-Hadrami bezig was met het bestuur voor de moslims. Hij verzamelde hun *zakaat*, zorgde dat de islam daar werd onderwezen en dat de oude gouverneur de zaken omtrent niet-moslims in acht zou nemen.⁸

Mohammed stuurde Amr ibn As met een uitnodigingsbrief tot de islam naar Oman, naar de zonen van Julanda, Jayfar en Abd. Zij behoorden tot de Azd stam. Jayfar was op dat moment de koning van Oman. De tekst van de(uitnodiging) brief luidde als volgt: “Vrede zij met degene die de juiste weg volgt! Ik roep u beide tot de islam. Als u mijn oproep accepteert vind uw bevrijding. Ik ben de boodschapper van God, gestuurd naar de mensheid om alle levenden te waarschuwen en het woord aan ongelovigen over te brengen. Als u zich beiden herkent in de islam, dan zal ik macht, kracht en vermogen schenken aan jullie. Maar als jullie beiden weigeren om de islam te accepteren, dan zal de loyaliteit voor jullie verdwijnen. Mijn cavalerie zal op de omvang van je territorium legerkampen plaatsen en mijn profetie zal uw koninkrijk bereiken”. Jayfar en Abd die deze brief van Mohammed hadden ontvangen, hebben na een aantal denkdagen besloten om de islam te accepteren en begonnen Amr te helpen met activiteiten. Amr verzamelde onder de rijke inwoners de *zakaat* en verdeelde dit onder de armen. Op het moment dat Mohammed overleed, bevond Amr zich in Oman.⁹

Mohammed liet een brief die hij had geschreven voor de bevolking van Jemen gaan met Muadh ibn Jabal en Malik ibn Zurara. Hij schreef daarbij ook brieven naar verschillende personen van verschillende gebieden om te zeggen dat het de taak was van deze twee personen om de *zakaat* en de *jizya* op te halen en dit aan deze twee personen gegeven moest worden. De bevolking van Jemen liet Malik ibn Zurara naar Mohammed gaan, om hem te laten weten dat ze de islam hadden geaccepteerd en dat ze gehoorzaam zouden zijn. Mohammed liet een brief sturen waarin hij vermeldde dat dit bericht bij hem was aangekomen via Malik ibn Zurara.¹⁰ Deze laatste daad

⁷ Ibn Sa'd, I, 263.

⁸ Hamidullah, Hz. *Peygamber'in Altı Orijinal Mektubu*, ver. Mehmet Yazgan, Istanbul 1990, p. 90.

⁹ Ibn Sa'd, I, 262-263.

¹⁰ Ibn Sa'd, I, 264-265.

van Mohammed, dus dat hij de bevolking van Jemen een brief liet sturen waarin hij vermeldde dat het bericht bij hem is aangekomen, laat zien dat hij welwillend was, respect had voor de mensen en dat de mensen die de islam accepteerden beloond en gewaardeerd werden. Om te komen tot het beleid dat Mohammed volgde stuurde hij ambassadeurs met brieven, hij koos de mensen die hij naar omliggende landen stuurde zorgvuldig uit. Zij moesten deze landen goed kennen en moesten het personen zijn die daar al eerder waren geweest. Bijvoorbeeld Abdullah ibn Huzafa uit Mekka is meerdere malen naar Iran geweest, omdat hij net als de Arabieren die daar kwamen de Perzische taal beheerste. Ook zien we dat hij om deze reden als ambassadeur naar de Sassanidische heerser is gestuurd. Onder ambassadeurs werd er gekeken naar: of ze overtuigingskracht, een goed karakter hadden, eerlijk waren, goede spraakvermogen hadden, en mensen goed konden begrijpen. De brieven die krachtig en beknopt waren geschreven bevatten uitnodigingen tot de islam. Er was absoluut geen ruimte in die brieven om de tegenpartij op welke manier dan ook te bedreigen, te kwetsen en te kleineren. Hij benoemde en sprak alle heersers aan bij hun titels. De brieven werden hierop geschreven, en er werd rekening gehouden met de eigenschappen van de heersers.

Mohammed liet de brieven gestempeld versturen. De stempel was gemaakt van zilver en stonden in de vorm van drie regels, de regels waren: De boodschapper van Allah Mohammed [Allah, *Rasul* Mohammed]. Mohammed droeg deze stempel altijd op zijn vinger. Wanneer een document bestempeld moest worden, gaf hij het aan degenen naast hem en daarna deed hij deze weer om zijn vinger.¹¹

¹¹ Hamidullah, *Hz. Peygamber'in Altı Orijinal Mektubu*, p. 66.

Mohammed schreef brieven aan stamhoofden, aan de stammen als geheel, aan pastoors en aan Joden die in verschillende gebieden woonden, om hen uit te nodigen tot de islam. Maar ook aan gouverneurs die de leiding hadden in verschillende gebieden om de regels van de islam aan hen te verkondigen. We zien zelfs dat dit tot Marzuban uit Khuzestan is verspreid. Het aantal brieven was zo veel dat het voor dit boek te veel wordt, om alle teksten van alle brieven hier een voor een te behandelen. Om deze reden willen wij hier de inhoud van deze brieven algemeen kenbaar maken en wijzen naar de rol van deze brieven in de verspreiding van de islam.

In elke brief van Mohammed die gestuurd werd, waren de eisen anders en de gesprekpartners verschillend. Hierin valt op dat de formulering van de inhoud van deze brieven onderling van elkaar verschillen. Wanneer we kijken naar de brieven die naar de leiders van de stammen zijn gestuurd, zien we dat er rekening is gehouden met iedere stam en hun persoonlijke situatie en omgeving. In de brief liet hij weten dat als zij moslim zouden worden, zij op hun eigen grond mochten blijven en dat hun leven en bezittingen in veiligheid waren. Er werd ook stil gestaan bij onderlinge relaties van stammen waaronder, Damra, Gifar en Aslam. Ook werd er stil gestaan bij *imaan*[geloof], gebed, *zakaat*, en gehoorzaamheid aan God en zijn boodschapper en het nakomen van beloftes. Bloedwraak acties werden opgeheven en dat er binnen een stam onderling, wreedheid en onrechtvaardigheid moest worden voorkomen,–

We zien ook in de brieven die naar de *Ahl al-Kitaab* zijn gestuurd dat in de religies van de tegenpartijen, de regels van de islam in het midden zijn geplaatst. Er werd een verzoek gedaan om de islam te accepteren en indien zij dit zouden weigeren, dan zouden de islamitische regels uitgevoerd worden. Daarbij werden kwesties als wederzijdse rechten en verplichtingen en *jizya* ook genoemd in deze brieven.

In de brief van Mohammed aan de koning van de Himyarieten, stelde hij dat zij onder begeleiding van God dichtbij de islam zijn gekomen. Hij liet hen weten dat zij zich moesten onderwerpen aan God en zijn boodschapper, dat zij het gebed moesten verrichten en dat zij de *zakaat* moesten betalen. Wat ook opvalt, is dat er wordt uitgelegd door Mohammed in de brief dat hij en zijn familie geen gebruik mochten maken van de verzamelde *zakaat* omdat het niet *halal*[toegestaan] voor hen was.

Wat belangrijk is aan het onderwerp van deze brieven zijn de uitdruk-

kingen die werden gebruikt voor de uitnodiging tot de islam.¹² Bijvoorbeeld aan de Joden van Khaibar schreef hij: “Ik roep jullie tot Allah en zijn profeet”, aan Negus schreef hij: “Ik nodig u uit om te geloven in de ene God die geen gelijken heeft, om Hem te gehoorzamen, om uzelf te onderwerpen aan mij en te geloven in hetgeen wat aan mij is geopenbaard.” Aan de Byzantijnse keizer schreef hij: “Ik roep u op tot de islam”, aan de pastoor van Ayla: “Wordt moslim of betaal *jizya*”; aan Harith ibn Abu Shamir: “Ik roep u op om te geloven in de enige God die geen gelijken kent; indien dit gebeurt dan zult u blijven in uw eigen rijk”; en aan Muqawqis: “Ik nodig u uit tot het belijden van Gods eenheid.” Met deze woorden heeft Mohammed hen uitgenodigd tot de islam.

Het is ook bekend dat Mohammed naast de staat- en stamhoofden, ook naar andere personen uitnodigingsbrieven heeft gestuurd om hen uit te nodigen tot de islam. Hier heeft hij per individu aandacht aan geschonken. Hij liet een brief sturen naar Budayl ibn Warka om moslim te worden. Deze brief die door Ali werd geschreven, werd in de jaren die volgden, gezien als de trots van de familie.¹³

Tijdens de Umrat al-Kaza, toen de moslims Mekka ingingen, was Khalid ibn Walid, die op dat moment nog geen moslim was, daar niet aanwezig. Mohammed vroeg aan zijn broertje Walid ibn Walid waar Khalid was met als reden om hem uit te nodigen voor de islam. Walid die zijn broer niet kon vinden stuurde een brief naar hem om dit aan hem te laten weten. Khalid die deze brief ontving, werd enorm blij omdat Mohammed interesse in hem toonde en hij kreeg meer sympathie voor de islam. Een korte tijd later werd hij moslim.¹⁴

3. Het belang van de delegaties in termen van de verspreiding

Met de verovering van Mekka, de bekering van de Quraish tot de islam en nadat de machtige stam de Khawazin in het negende jaar van de *hijra* tijdens de expeditie van Tabouk in het noorden van Arabië onder islamitisch bestuur kwam, stuurden verschillende stammen die in verschillende gebieden van het Arabische schiereiland woonden, groepen naar Medina. Echter zien we ook dat de vertegenwoordigers van stammen, al eerder

¹² Ibn Hisham, II, 606-608; Ibn Sa'd, I, 258-291; Taberī, II, 644-657; Ibn Sayyid an-Nas, II, 344-357; Ibn Hudeyde, *el-Misbāhu'l-Mudrī*, Beiroet 1985, I-II, 143-428.

¹³ Hamidullah, *el-Vesāiku's-Siyāsiyye*, p. 277-278.

¹⁴ Ibn Kathir, *el-Bidāye ve'n-Nihāye*, Beiroet 1974, IV, 239; Hamidullah, *el-Vesāik*, 85-86.

in Medina zijn geweest, bijvoorbeeld in het vijfde jaar van de *hijra*. Toen de leden van de Mudhayna zich ook bekeerden tot de islam, stuurden zij in het vijfde jaar van de *hijra* delegaties naar Mohammed. Maar in het negende jaar van *hijra* kwamen er veel groepen en daarom wordt dit jaar het jaar van de delegatie [*Sanat al-Wufud*] genoemd.¹⁵ De komst van de groepen zetten zich nog voort in het tiende jaar van de *hijra*. Enkele stammen die delegaties stuurden naar Medina waren: Mudhayna, Sa'd ibn Bakr, Tamim, Himyar, Baliy, Abd al-Qays, Azd, Bajila, Khat'am, Hanifa, Tayy, Asad, Taghlib, Amir ibn Sa'saam en zijn substammen Fazara, Murra, Muharib, Kilab, Kinanah, Aja', Kinda, Thaqif, Bahila, Sulaym, Ayban, Khawlan, Juhayna, Kalb, Murad, Hamdan, Naha' en de Nestorianen.

De delegaties die naar Medina kwamen en door Mohammed werden geaccepteerd, hadden verschillende doelen en wensen. In het algemeen kwamen zij om te laten weten dat de leden of de hele stam moslim was geworden en om de wetten en regels van de islam te leren. Daarna keerden zij terug naar hun stammen om aan hen de islam te onderwijzen. Sommigen deden een verzoek of personen in staat waren om de islam te kunnen onderwijzen aan hun stam. Naast dit waren er ook groepen, al waren het er weinig, die de islam op enkele voorwaarden wilden accepteren om zo bezittingen te krijgen, en om te laten weten dat ze *jizya* wilden betalen en akkoord gingen met het islamitische bestuur. De christenen van de Taghlib stam die waren gekomen, mochten hun religie behouden, maar werd er bepaald dat hun kinderen niet volgens hun traditie gedoopt zouden worden.¹⁶

De ontmoetingen met de delegaties die werden gehouden, waren van enorm belang voor de verspreiding van de islam. Met welk doel deze delegaties dan ook kwamen en in welk opzicht zij dit benaderden, dit was een goede gelegenheid voor Mohammed om hen in te lichten over de islam. Dat de groepen in de naam van hun stammen kwamen, was een groot voordeel.

De delegaties die naar Medina kwamen, zijn buiten een paar kleine niet leuke gebeurtenissen door de profeet met tolerantie en gulheid ontvangen. De profeet deed vriendelijk tegen ze. Hij gaf hen complimenten, waardeerde ze, deed aardig tegen hen en gaf hen aandacht. Mohammed probeerde, op het moment dat zij die de islam hadden geaccepteerd, hem een belofte

¹⁵ Ibn Hisham, II, 559.

¹⁶ Ibn Sa'd, I, 316.

deden of dat de moslimgroepen uit Medina een periode hier verbleven, om hun de Koran te leren. De geloofsprincipes en de fundamenteën van de islam leerden deze delegaties van Mohammed zelf en zijn metgezellen, doordat zij keken naar hoe zij leefden. Met andere woorden, hij en zijn metgezellen en hun leefwijze moesten een voorbeeld zijn voor al die mensen. Hij liet de vragen van deze groepen beantwoorden en liet hen kennis maken met de onderwerpen waar ze vatbaar voor waren. Mohammed ontving de ambassadeurs in de Masjid an-Nabawi voor een zuil genaamd *Ustuwanat Al-Wufud*[de zuil van de delegatie]. Vandaag de dag staat er op deze zuil in de Masjid an-Nabawi, *Hadhihi Ustuwanat al-Wufud*[dit is de zuil van de delegaties] en kan dit gezien worden door een ieder.

Er waren in Medina verschillende huizen aangesteld voor deze delegaties, soms voor tien dagen soms voor een langere duur. Sommige huizen onder wie het huis van Abd ar-Rahman ibn Awf, Mughira ibn Su'ab, Abu Ayyub al-Ansari en sommige huizen van de *Ansaar* werden hiervoor gebruikt. Daarbij werden ook de *suffa*-ruimte naast de Masjid an-Nabawi en een tent die naast de moskee is geplaatst gebruikt, al werden deze meer gebruikt als een bezoekersruimte.

Mohammed gaf deze delegaties wanneer zij Medina verlieten verschillende cadeaus. Sommigen gaf hij een *emannah*[een document waarin bescherming wordt gewaarborgd], een *ahdname* [geschreven bevel en opdracht, die aan sommige personen en groepen werden gegeven; tevens een document dat ook de regels en wetten bevatte van een verdrag die met buitenlanders werd gemaakt] of een document waarin aan hen de landgronden werden toegewezen of de gouverneurs binnen een stam werden bepaald. Mohammed stuurde een belasting inner naar de moslims om hun *zakaat* te verzamelen en naar de christenen werd een belasting inner gestuurd om hun *jizya* op te halen. Met de komst van deze delegaties, had bijna iedereen op het Arabische schiereiland het profeetschap van Mohammed, zijn gezag of zijn succes aanvaard.

Nadat wij de algemene informatie over deze groep hier kenbaar hebben gemaakt, willen wij het straks hebben over de rol van hen in de verspreiding van de islam. Mohammed stuurde een delegatie naar Medina naar de Sa'd ibn Bakr stam, waar ook zijn zoogmoeder deel van uitmaakte. De voorzitter van deze delegatie, Dimam ibn Sa'leb, maakte zijn kameel vast voor de Masjid an-Nabawi en daarna ging hij naar binnen. Nadat hij Mo-

ammed herkende die naast een metgezel zat, zei hij tegen Mohammed dat hij zich hard en taai zou gedragen en daarom zich niet gekwetst moest voelen. Mohammed liet hem weten dat hij alles kon zeggen wat hij maar wilde en dat hij niet gekrenkt zal zijn. Dimam vroeg: "Ik vraag u bij uw Heer, en de Heer van de mensen die voor u geweest zijn, heeft Allah u gestuurd als apostel voor alle mensheid?" Mohammed antwoordde: "Ja."

Dimam herhaalde bij iedere vraag dezelfde verklaring en stelde deze vragen: "Dat we alleen hem moeten aanbidden, dat we naast Hem niets moeten toeschrijven, dat we de afgodsbeelden waarin onze voorouders geloofden te verlaten, heeft Allah dit aan u bevolen? Dat wij vijf keer per dag moeten bidden heeft Allah dit bevolen? Mohammed gaf op alle vragen iedere keer het antwoord "Ja". Vervolgens noemde hij de *zakaat*, het vasten, de bedevaart en andere zuilen van de islam, en getuigde daarna dat hij ook in God geloofde en werd moslim. Dimam zei: "Ik geloof in alles waarmee u bent gestuurd door Allah, en ik zal alles compleet vervullen en uitvoeren. Ik ben gestuurd als vertegenwoordiger van mijn stam. Wanneer ik terug zal keren zal ik ze alles vertellen wat ik hier heb gehoord en ging daarna terug naar zijn eigen land. Mohammed keek hem nog na toen hij vertrok en zei: "Als deze man zich aan zijn woord houdt, dan zal deze man voorspoed hebben." Dimam ibn Sa'leb keerde terug naar zijn stam die hem met spanning opwachtte. Hij begon zijn woord, met het verafschuwen van hun afgodsbeelden. Zijn stamleden waarschuwden hem meteen dat hem iets kon overkomen omdat hij de beelden verafschuwde. Maar hij geeft hieraan geen gehoor en trekt zich er niets van aan. Hij vertelde zijn gesprek met Mohammed tot in de details. Na een korte twijfeling, besloten de leden van zijn stam die dag nog om moslim te worden. Ze verwijderden de afgodsbeelden die ze vereerden, bouwden een moskee en riepen de *adhaan*[oproep tot het gebed] op, om zo het gebed te kunnen verrichten.¹⁷

Als we kijken naar de gebeurtenis hierboven, naar de vragen die Dimam stelde en naar de informatie die hij wilde opdoen over deze onderwerpen, zien we dat hij al eerder enigszins kennis had van de islam. Hij had al deze informatie op een ander moment van een ambassadeur verkregen wie Mohammed had gestuurd naar zijn stam, om hen uit te nodigen tot de islam.¹⁸ Om de echtheid en waarheid van deze informatie te controleren en om dit

¹⁷ Ibn Sa'd, II, 299; Ibn Hisham, II, 573-575; Ibn Hanbal, I, 264-265; Taberî, III, 124-125; Ibn Sayyid an-Nas, II, 313-314.

¹⁸ Muslim, *el-Câmiu's-Sahîh*, tah. M. Fuad Abdûlbâkî, IV Istanbul, 1955 Cairo, I, 42.

persoonlijk met Mohammed te kunnen spreken is hij afgereisd naar Medina. Het succes dat na dit gesprek tussen Dimam en Mohammed werd bereikt was enorm belangrijk.

Hij heeft hiermee er voor gezorgd dat de ambassadeur zich mocht gedragen zoals hij wilde, hij mocht vragen wat hij wilde en dat hij hiermee dus zichzelf kon uitdrukken hoe hij wilde. De ambassadeur stond tegenover een persoon die zichzelf volledig vertrouwde, zeker wist waar hij het over had en zeker was van de boodschap die hij had gebracht. De houding van Mohammed, zijn overtuigingskracht en het zonder twijfel beantwoorden van de vragen heeft zo een sterke invloed gehad op de ambassadeur, dat het hem is gelukt om zijn stam bij terugkomst te bekeren. Ze hadden hun oude godsdiensten verlaten, lieten de vereerde afgodsbeelden vernietigen, lieten een moskee bouwen en de oproep tot het gebed doen. We vernamen uit veel bronnen dat vele stammenvertegenwoordigers die de islam hadden aangenomen, de kracht hadden om hun stammen tot de islam te bekeren wanneer zij terugkeerden naar Medina.

Tijdens het verblijf van de delegaties in Medina, werden er aan hen de Koran, *sunnah* en de fundamente van de islam onderwezen. Mohammed had persoonlijk aan Hadrami ibn Amir van de Asad stam de Koranhoofdstukken [*suwar*; ev. *soera*] 'Abase en al-Ala geleerd.

Mohammed hield rekening met de persoonlijke omstandigheden van de stammen en ging akkoord met hun redelijke wensen. Toen de Asad stam werd uitgenodigd tot de islam zijn zij op een voorwaarde moslim geworden en dat was dat de *zakaat* van hun bezittingen aan hun eigen armen werd verdeeld. Indien er sprake zou zijn van een hongersnood dan wilden zij de gelegenheid hebben om naar andere plaatsen te emigreren.¹⁹

Mohammed probeerde al van oudsher het bijgeloof en de bijhorende praktijken van deze stammen te schrappen. De leden van de Asad stam vroegen aan Mohammed over de bepalingen van hun 'Iyafah praktijk. Deze praktijk hield in dat ze vogels gebruikten, om uit hun namen en geluiden die zij maakten en waarvandaan zij vlogen verschillende dingen te kunnen voorspellen. Verder waren de praktijken, waarin zij een handvol steentjes in hun handpalmen stopte, deze vervolgens schudden om tot slot op deze manier tot voorspellingen te komen en alle andere voorspellingspraktijk-

¹⁹ Ibn al-Esir, *Usd*, II, 31.

ken verboden.²⁰ In deze Uzra groep bevond zich een waarzegster. Zij lieten aan Mohammed weten dat zij een beroep op haar voorspelling wilde doen. Ze wilden weten of ze een onderwerp waar ze zelf niet uit konden komen, wel of niet aan haar mochten vragen. Mohammed beval aan hen om haar niets te vragen; daarbij verbood hij ook het eten van het vlees dat voor de afgodsbeelden zijn geslacht.²¹ De vertegenwoordigers van de Kinda stam hadden een oog van een sprinkhaan in de boter gezet en gingen naar Mohammed toe. Ze vroegen aan Mohammed of hij kon raden wat ze daar geheim hielden. Mohammed zei hierop: “*SubhanAllah*[God zij geprezen]! Dit is slechts het werk van voorspellers. Voorspellers en dit als voorbeeld nemen betekent vuur”.²²

Wij willen nog een voorbeeld geven over Mohammed die praktijken van bijgeloof wilde schrappen omdat deze in strijd zijn met de islam: In de *Jahiliyya* periode, hadden de vertegenwoordigers van de Ju'f stam zichzelf verboden om het hart van een dier te eten. Mohammed had hen een keer een hart aangeboden. Salama ibn Yazid, lid van deze groep, had het stuk vlees in zijn handen genomen om dit te eten. Op dat moment begonnen zijn handen te trillen, vermoedelijk omdat dit(door hen gesteld) een verboden stuk vlees was. Nadat Mohammed hem had aangemoedigd door te roepen: “Eet het!” had Salama dit vlees gegeten.²³

Mohammed wilde de balans tussen de stammen beschermen, de inbreuk op de grenzen redden en de onaangename voorvallen die hierdoor konden ontstaan voorkomen. Ook wilde hij dat de stammen wederzijds hun rechten in acht zouden nemen. Om deze reden gebeurde het ook wel eens dat de stammen elkaars gronden niet zonder toestemming mochten betreden. Bovendien werd er aan de Asad stam een *ahdname* gegeven, waarin stond dat zij niet de gronden en wateren van de Tayy stam zonder toestemming mochten betreden.²⁴ In dit document stond ook uitgedrukt dat hiervoor Kudai ibn Amr als verantwoordelijke werd aangesteld. We begrijpen dat Mohammed in deze en soortgelijke uitvoeringen, goed wist welke problemen er tussen de stammen speelde. Hij wist heel goed dat als hij wilde dat een uitnodiging tot de islam succesvol zou worden, dat hij

²⁰ Ibn Sayyid an-Nas, II, 333-334.

²¹ Ibn Sayyid an-Nas, II, 335.

²² Halebi, III, 272-273; Asim Köksal, *Islam Tarihi*(Medine Devri), Istanbul 1980, X, 137.

²³ Ibn Sa'd, I, 324-325.

²⁴ Ibn Sa'd, I, 270.

dan de culturele en psychologische structuur van de tegenpartij voor ogen moest houden en dat hij ze op deze manier moest benaderen.

Mohammed had ook kennis over de problemen die de stammen onderling hadden. Ook wist hij alles over de relaties en conflicten die de stammen hadden. Dit blijkt uit de gesprekken die hij had met sommige delegaties. De vertegenwoordiger van de Murad stam, Farwa ibn Musayq, kwam naar Medina en legde een eed af bij Mohammed. Mohammed besprak met Farwa, de Razm oorlog, die tussen de Murad en Hamdan stammen had plaatsgevonden. Dit gebeurde net voor de opkomst van de islam. In deze oorlog had de Murad stam veel doden en hadden zij deze oorlog verloren. Mohammed vroeg aan Farwa: “Ben jij, net als jouw stam door de Razm oorlog, ook gekrenkt en heeft dit effect gehad op jou?”. Farwa gaf het volgende antwoord: “Op de dag van Razm, toen mijn stam dit meemaakte, was ik ontroerd omdat dit hun allen overkwam. Welk andere stam zal niet geëmotioneerd worden als hun dit zou overkomen?”. Hierop zei Mohammed: “Maar dit is juist het meest gunstige moment voor jouw stam om tot de islam te komen” en gaf op die manier een evaluatie.²⁵ Dit gesprek laat zien dat Mohammed de oude oorlogen tussen stammen evalueerde als zijnde in het voordeel van de islam.

In de *Jahiliyya* periode, waarin de Khawlan stam een afgodsbeeld genaamd ‘Amm Anas[ofwel ‘Amyanus] vereerden, maar zich later bekeerden tot de islam. Vervolgens hebben zij een groep van tien man naar Medina gestuurd. Zij wilden aan Mohammed mededelen dat ze de islam hadden aangenomen als hun godsdienst en wilden dat aan hen de wetten en regels van de islam werden onderwezen. Mohammed vroeg na over de nasleep die was ontstaan aangaande hun afgodsbeeld. De mensen van de Khawlan stam lieten hem weten dat er, buiten twee oude personen om, niemand meer afgodsbeelden vereerde. Ook beloofde zij hem dat wanneer ze terug zouden gaan, zij ook die twee beelden zouden vernielen. Hieruit wordt duidelijk dat Mohammed uit deze informatie wist welke stam, welke afgodsbeeld vereerde.

De delegaties die uit Medina vertrokken kregen instructies van Mohammed. Hij was hierin heel voorzichtig omdat hij de voorkeur gaf aan het behalen van succes door middel van vrede. Hij probeerde overbodige geschil-

²⁵ Ibn Hisham, II, 583; Ibn Sayyid an-Nas, II, 321-322; Mustafa Fayda, *Islamiyetin Güney Arabistan'a Yayilisi*, Ankara 1982, p. 59.

len en conflicten tussen de stammen te voorkomen en we zien dat hij zijn besluit veranderde waar en wanneer dit nodig was. De voorzitter van de Murad stam, Farwa ibn Musayq vroeg aan Mohammed of hij met de leden uit de stam die al moslim waren geworden, de leden mochten bestrijden die nog geen moslim waren geworden. Dit werd goedgekeurd en hij verliet Medina. Mohammed stuurde een berichtbrenger achter hem aan en wilde dat hij weer terug kwam. Mohammed benadrukte dat hij zijn stam moest uitnodigen tot de islam en dat de mensen die zich bekeerden tot de islam ook geaccepteerd moesten worden. Maar hij moest wachten tot het moment dat hij een nieuwe instructie van Mohammed zou krijgen en op geen enkele manier moest handelen tegen de niet-moslim leden van zijn stam.²⁶

Mohammed heeft, zoals aan de Khawlan stam, ook aan andere stammenvertegenwoordigers uitgelegd wat de basisprincipes en fundamenteën van de islam waren en wat de *halal*[toegestaan] en *haram*[verboden] onderwerpen zijn in de islam. Hij heeft de fundamenteën van de islam aan sommige stammen op papier gegeven.²⁷ We zien ook dat onderwerpen als ethiek niet zijn verwaarloosd en dus ook zijn opgenomen. Hij beval aan de leden van de Tay stam dat zij hun beloftes moesten nakomen en dat ze het toevertrouwde moesten naleven. Dit zijn onder andere: het goed zijn voor de burens en niemand ten onrechte onderdrukken. Om de slechtheid van onrechtvaardigheid en onderdrukking te benadrukken, zei hij: “Onderdrukking is duisterheid op de dag van de opstanding”.²⁸

In de regio waar Adiy ibn Hatim leefde was jagen een belangrijke bron van inkomsten. Om deze reden liet Mohammed aan de vertegenwoordigers van deze stam, de beginselen en wetten van de islam hierover weten. Hij leerde ze deze voorschriften.²⁹

Om het veelgodendom te laten verdwijnen en daarvoor in de plaats het *tawhid*[monotheïsme] geloof te plaatsen, heeft Mohammed te allen tijde kennis gegeven aan de mensen met betrekking tot de *tawhid*. Daarbij heeft hij de afgodsbeelden laten vernietigen die enorm in tegenstrijd zijn met het monotheïstisch karakter van de islam en heeft hij bepaalde groepen aangesteld die deze afgodsbeelden moesten vernietigen. Van de Thaqif stam wilde hij dat zij de afgodsbeeld al-Lat zouden vernielen, maar uit angst hiel-

²⁶ Tirmizi, V, 361.

²⁷ Ibn Sa'd, I, 345.

²⁸ Ibn Sa'd, I, 324; Ibn Sayyid an-Nas, II, 336-337.

²⁹ Ibn Hanbel, IV, 257.

den zij zich afstandelijk. Mohammed ging akkoord met hun wens. Want het doel werd op deze manier ook bereikt. Twee personen, Mughira ibn Su'ab en Abu Sufyan ibn Harb - een was van de Thaqif stam, de ander is al sinds de *Jahiliyya* periode bevriend met deze stam - werden aangesteld om deze afgod te vernielen. Uthman ibn Abu al-As beval om op de plek waar deze afgod werd vernield, de Taif moskee te bouwen.³⁰

Wij willen nog een voorbeeld geven over de taak die de groepen kregen om afgodsbeelden te vernielen. Jarir ibn Abdullah van de Bajali stam, kwam samen met een groep naar Medina. Zij wilden moslims worden en legden een eed af. Mohammed vroeg aan hem wat er allemaal gaande was en welke ontwikkelingen er plaats vonden op de plaats waar zijn stam zich bevond. Jarir liet weten dat de islam de overhand had en wijdverspreid was. De *adhaan* werd omgeroepen in de moskeeën en de afgodsbeelden die zij vereerden waren vernield. Mohammed vroeg wat er in het land van de Banu Khath'am stam speelde, omdat in Tabala vele tempels bestonden. Hij vroeg in welke staat de Dhul Khalasa was, wat bekend stond als de Ka'ba van Jemen. Toen hij hoorde van Jarir ibn Abdullah dat deze afgod nog op zijn plaatst stond, stelde hij hem aan, om samen met 150 personen de Dhul Khalasa te vernietigen.³¹ Jarir vernietigde de afgod, wiens naam we net hebben genoemd. Daarna stuurden de leden van de Khath'am stam een groep naar Medina naar Mohammed om hem te laten weten dat ze de islam accepteerden. Zij zeiden tegen Mohammed: "Wij geloven in Allah, zijn boodschapper en in alles wat hij van Allah heeft meegebracht. Schrijft aan ons een brief, dan zullen wij geloven in hetgeen er in de brief staat." Hierop werd er het volgende document voor hen geschreven: "Dit is een *ahd-name* die de boodschapper van Allah, Mohammed, heeft geschreven aan de Banu Khath'am die in Bisha en de woestijn leven. Het bloed dat is vergoten in de tijd van de *Jahiliyya* periode en jullie verlangen om wraak te nemen is nu verboden. Wie uit jullie midden met eigen wil of tegen hun eigen wil de islam aanvaard, daarvoor zal ik zorgen dat er een tijd van overvloed komt en de hongersnood zal verminderen. Jullie moeten zorgen dat jullie landbouwgronden met regen, water of dauw worden gevoed. Het zorgen voor eten is jullie eigen verantwoordelijkheid. Van plaatsen die met stromend water worden besproeid wordt een tiende deel genomen en van plaatsen

³⁰ Ibn Qayyim, *Zadülmead*, Egypte 1970, III, 33; Köksal, IX, 327.

³¹ Ibn Sa'd, I, 247-248.

die worden besproeid met water uit de put wordt 1/20 van genomen”. Dit document was opgesteld voor de mensen van de Khath’am en was belangrijk, omdat bloedwraak werd verboden en bepaald werd hoeveel *zakaat* er betaald moest worden over hun landen en gronden.

Net als in het voorbeeld van Jarir ibn Abdullah had Mohammed uit de centrum verschillende legers gestuurd naar de verschillende stammen en personen in Jemen, om hen uit te nodigen tot de islam. Ook had hij de stamleiders die de islam net hadden geleerd naar zijn eigen stam en de buurstammen gestuurd. Deze houding van hem laat zien dat hij rekening hield met de mentale toestand van de gemeenschap.³² Op dezelfde manier kwam Surad ibn Abdullah van de Banu Azd stam met een groep van tien personen naar Medina en werden ze moslim. Mohammed had Surad aangesteld als hoofd van de Azd stam en beval hem om samen met de moslims uit zijn eigen stam te strijden tegen de omliggende Jemenitische *mushrikeen* stammen. Surad ibn Abdullah ondernam actie om zijn eigen burens, de Juraysh bevolking, uit te nodigen tot de islam. Na de afwijzing van hen heeft Surad de stad belegerd. Hij heeft de strijd, na een langdurige en goed geplande aanval, gewonnen waardoor de tegenpartij automatisch verloor. Uiteindelijk zijn de vertegenwoordigers van de Juraysh stam naar Mohammed gekomen en zijn zij moslim geworden. Mohammed gaf hen een compliment met de volgende woorden: “Welkom! De mensen met de mooiste gezichten, de juiste en beste woorden, zij die goed te vertrouwen zijn! Jullie behoren bij mij en ik hoor behoor bij jullie.” Mohammed wees hun een stuk bos toe, zodat hun dieren daar konden grazen.³³

We zien dat Mohammed verschillende groepen aansprakelijk heeft gesteld. De toepassing, die wij zo meteen hier beneden gaan vermelden, herinnert ons aan de mensen die loges ontvingen en gastvrij waren. Zij werden immers vrijgesteld van het betalen van een tiende deel in de latere periodes van de geschiedenis van de islam. De delegaties die uit Jemen naar Mohammed kwamen, waar ook de vertegenwoordigers van de Banu Bariq zich bevonden, werden moslims. Hierop liet Mohammed voor hen het volgende opschrijven: “Dit is een *ahdname* welke de boodschapper van Allah, Mohammed, heeft geschreven aan de Azd stam. De fruitbomen van de Banu Bariq stam mogen niet omgekapt worden. Er zullen geen dieren op

³² Ibn Sa’d, I, 286,348; Mustafa Fayda, *Islamiyyetin Güney Arabistan’a Yayilisi*, p. 55-56.

³³ Ibn Sa’d, I, 338; Mustafa Fayda, *ibidem*, p. 61.

hun gronden grazen als zij dit niet willen. Zij zullen in tijden van oorlog en hongersnood als moslims naar hun toe komen, hen drie dagen te gast houden. Wanneer hun fruit rijp is, mogen zij deze niet van hun takken afhaken en verzamelen om mee te nemen. Ze mogen wel van de vruchten die op de grond zijn gevallen hun honger stillen”.³⁴

Mohammed gaf geen concessie over de onderwerpen die de islam had verboden. Abd al-Yalil ibn Amr die namens de Thaqif stam sprak, zei dat zijn stam slechte eigenschappen als overspel, wijn en rente niet zouden loslaten. Echter Mohammed liet weten dat hij absoluut niet akkoord ging met deze eisen en las hen de Koranverzen voor die al deze zaken verbied.³⁵ De vertegenwoordigers van de Thaqif stam vroegen nog om drie jaar toestemming om de afgod al-Lat te aanbidden, maar Mohammed ging hier niet mee akkoord. Uiteindelijk zijn de leden van de Thaqif stam moslim geworden en gingen met een brief terug die Mohammed voor deze stam had geschreven. Wel hebben zij een poos zowel de bevelen van Mohammed, als hun bekering tot de islam geheim gehouden. Later hebben zij hun op een gepaste wijze ingelicht en hiermee hebben ze ervoor gezorgd dat de stam moslim was geworden.³⁶

Indien er op de plaatsen naast de regels van de islam, de delegaties zelf hun eigen regels verzonnen, liet Mohammed hen weten wat de islam hierover bepaald had en welke straf daartegenover stond. De vertegenwoordigers van de Jayshaan stam vroegen aan Mohammed over het importeren van drank uit Jemen en de regels hierover. Zij noemden *bit* (wijn wat van honing wordt gemaakt) en *mizr* (drank die gemaakt was van gerst) op. Mohammed vroeg aan hen of deze dranken voor dronkenschap zorgden. Hierop zeiden ze: “Als we er veel van drinken dan worden we dronken.” Hierop gaf Mohammed als antwoord: “Als het vele zorgt voor dronkenschap, dan is het weinige ervan ook verboden.” Toen vroegen ze aan hem over een man die zijn werknemers drank gaf, waarop Mohammed zei: “Alles wat zorgt voor dronkenschap is *haram*”.³⁷ Toen Fayruz al-Daylami aan Mohammed vroeg, omdat ze zelf ook druiven en dranken hadden, wat hij

³⁴ Ibn Sa'd, I, 352; Abdülkerim Özeydin, “Bârik”, DIA, V, 70.

³⁵ Waqidi, III, 966-967.

³⁶ Waqidi, III, 969-970.

³⁷ Ibn Sa'd, I, 359.

nu met zijn druiven moest doen. Mohammed antwoordde daarop: “Droog ze en maak er droge druiven(rozijnen) van”.³⁸

Mohammed heeft ook veranderingen aangebracht binnen een groep die nieuwe regels hadden verzonnen betreffende familiezaken, die in strijd waren met de islam. Voordat Fayruz al-Daylami zich had bekeerd tot de islam, was hij getrouwd met twee zussen. Mohammed beval hem om van een van hen te scheiden en dit heeft Firuz vervolgens gedaan.³⁹

Mohammed heeft door zijn eigen gedrag en handelen voorbeeld gegeven aan alle delegaties, met als doel dat iedere deel van de bevolking rechtvaardig behandeld zou worden. In het negende jaar van de *hijra* kwam er een groep naar Medina van ruim zeventig of tachtig mensen, onder wie ook Amr ibn Ahtam die op dat moment nog een kind was. De leden van de groep lieten hem als wachter bij hun spullen. Mohammed gaf de leden van deze groep verschillende cadeaus. Hij vroeg aan hen allen of hij niemand was vergeten. Ze zeiden tegen hem dat er nog een kind was bij de spullen. Mohammed wilde hem ook zien. Een lid van deze groep genaamd Qays ibn Asim zei dat hij een kind was die niet uit een voorname familie kwam. Waarop Mohammed zei: “Dat maakt niet uit, hij is met de groep mee gekomen. Hij heeft recht op fooi”.⁴⁰ Hij liet het kind komen en gaf hem zijn fooi. Een soortgelijk voorval vond plaats met de Tujib stam. Mohammed had ook aan de vertegenwoordigers van Tujib stam fooi gegeven. Toen hij erachter kwam dat, ze een jongeman bij hun rijtuigen hadden achter gelaten, liet hij hem roepen en gaf hij ook aan hem een cadeau.⁴¹

Het sturen van gouverneurs, *zakaat* verzamelaars en personen die de islam moesten onderwijzen, hebben we al in onze koppen behandeld dus we willen deze zaken niet weer herhalen. Voor de verspreiding en de vestiging van de islam hebben de onderwijs- en scholingsactiviteiten een zeer belangrijke rol gespeeld. Meer informatie hierover kan men lezen bij het kopje onderwijs en scholing.

³⁸ Ibn Hanbal, IV, 232.

³⁹ Ibn Hanbal, IV, 232.

⁴⁰ Waqidi, III, 979-980.

⁴¹ Ibn Sa'd, I, 323.

VOORBEELDEN VAN HET GEDRAG VAN DE PROFEET MOHAMMED

1. Zijn uitnodigende voorkomen

In de Koran wordt vermeldt dat Mohammed als ‘Gods verkondiger’ is genoemd¹; en zijn taken waren dan ook ‘predik’, ‘nodig uit’, ‘verkondig’, ‘waarschuw’, en meer van dit soort bevelen. Dit wordt uitgedrukt in de Koran.

Aan hem werden taken gegeven als waarschuwer[*inzaar*] en berichtgever[*tabshr*]; en werd om deze reden ook de *nazir*, waarschuwer[*munzir*] en de aankondiger[*mubashr*] genoemd.² Hij is naar de gehele mensheid als aankondiger en waarschuwer gezonden. Om deze reden heeft de boodschap van Mohammed een universeel karakter had.³

De uitnodiging van Mohammed tot de islam, begon eerst met zijn naasten en later het gehele Arabische schiereiland. Nog later gingen zijn uitnodigingen zelfs over de grenzen. Hij heeft zijn hele leven de taak van het profeetschap voortgezet en heeft op dit gebied enorm veel succes behaald. Zijn uitnodigingsmethode was consistent, rationeel, systematisch, realistisch en leidde tot succes. Eerst had hij een gelovige groep om zich heen, en later na-

¹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 46.

² Leemhuis, De Koran, Soerat an-nadjm 56; Soerat Saad 65,70; Soerat fatir 23.

³ Leemhuis, De Koran, Soerat saba' 28.

dat hij begon met zijn *da'wah* [uitnodiging] wist hij een gemeenschap te creëren die dit tot buiten de grenzen heeft gebracht. Hij heeft als de boodschapper van God verschillende brieven gestuurd naar de gezagdragers van buurlanden. Met deze activiteit heeft hij gezorgd voor een buitengewoon snelle groei van deze universele boodschap in de eeuwen daarna.

Het bereik van Mohammed en zijn uitnodiging kwam door verschillende middelen. Om te beginnen, zijn eigen band met de religie waartoe hij iedereen uitnodigde. Hij was hierin enorm oprecht en leefde de principes van deze religie in zijn eigen leven na. Hij heeft zichzelf niet buitengesloten van de regels van de islam die hij de mensen beval. De verplichtingen had hij eerst zelf nageleefd. Hij had zich zelf aan de verboden gehouden en had eveneens zijn naasten hier toe aangespoord.

Een van de andere middelen die tot het succes van de *da'wah* van Mohammed hebben geleid, was dat hij niet in wanhoop en vertwijfeling raakte. Hij had zijn werken altijd met geduld, volharding en oprecht geloof uitgevoerd en op deze wijze zijn besluiten genomen en dit voortgezet. Hij had tijdens zijn uitnodigingsactiviteiten zijn sociale banden voortgezet en had ook in grote mate goed kunnen profiteren van deze banden. Hij onderhield niet alleen de banden met moslims, maar ook de banden met mensen die nog geen moslim waren geworden. Het contact met hen en de omgeving zette hij aanhoudend voort. Hij gaf in het bijzonder veel aandacht aan de stamhoofden en hield rekening met hun positie in de samenleving. Om zijn *da'wah* te presenteren heeft hij bijeenkomsten gehouden in het centrum, op markten, beurzen en in huizen, waar alle mensen gezamenlijk bijeen waren. Hij heeft op al deze plaatsen zijn kennis overgebracht. Voor de uitnodiging tot de islam kleineerde hij niemand en iedereen was welkom.⁴

Mohammed vond het ontzettend belangrijk om zijn gesprekpartners te kennen en hun gevoelens, wensen, en persoonlijke eigenschappen hield hij goed in de gaten. Hij liet ze in hun waarde, gaf ze aandacht en deed zijn best om dichtbij iedereen te staan. In zijn activiteiten hadden vergeving, zachtaardigheid, medeleven en barmhartigheid zijn voorkeur boven haat, woede en herrieschopperij. De Koran vermeldt dat Mohammed dankzij een goddelijke gunst de mensen zachtaardig behandelde; en waarschuwde

⁴ Voor een voorbeeld zie: Ibn Hisham, II, 344.

dat als hij een ruw en hard hart zou hebben, dat het zijn omgeving uit elkaar zou drijven.⁵

Mohammed noemde de gebreken en fouten van mensen niet in hun gezicht en wanneer hij iemand bekritiseerde noemde hij ook geen namen. Dit was zo omdat het benoemen van iemands fout in het gezicht, zou kunnen leiden tot schaamte en verdrijving uit de gemeenschap. Ondanks de verschillende reacties van zijn gesprekpartners en tegenpartijen, heeft hij altijd zijn uitnodiging voortgezet met houvast en hoop. Voornamelijk in de periode in Mekka hebben de stammen die deze uitnodiging weigerden, soms onbeschoft, soms beleefd en soms ontwijkend zijn uitnodiging afgewezen. Echter heeft hij met volharding, zonder in wanhoop te raken en met doorzettingsvermogen zijn uitnodiging bij iedere gelegenheid die er maar bestond elke keer weer herhaald.

Mohammed heeft niemand gedwongen om de islam te accepteren. Want zijn taak was niet om de mensen met dwang te bekeren; zijn taak was om kennis over te brengen en men te waarschuwen. Om de mensen met dwang tot de islam te bekeren, zal leiden tot een ongewenst resultaat en iets waar de islam fel op tegen is. Zo zouden de *munafikeen* zich verder verspreiden en zou het de mensen schijnheilig maken. Terwijl de islam grote belang hecht aan oprechtheid en om oprecht te geloven. De methode die Mohammed volgde tijdens het uitnodigen van de mensen tot de islam, is juist om de mensen met gezonde en goede kennis tot de islam te roepen en te verwelkomen. Mohammed die volgens deze principes zijn weg voortzette, heeft geen enkele Jood, christen of een lid van een andere godsdienst met dwang tot de islam gebracht. Integendeel, hij heeft ze zonder dwang uitgenodigd en ervoor gezorgd dat wanneer zij dit niet zouden accepteren, zij onder voorwaarden hun godsdienstvrijheid kregen. In de Koran wordt genoemd dat mensen niet gedwongen moesten worden om te geloven. Er wordt vermeld dat zelfs Mohammed zich over dit onderwerp moest bedwingen en dat hij zijn verantwoordelijkheid hierin moest nemen, omdat dit niet gepast was.⁶

Mohammed heeft tijdens zijn activiteiten nooit zijn eigen belang voorop gesteld. Bovendien noemt de Koran dat hij geen loon vroeg voor zijn ta-

⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 159.

⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat as-sjoe'araa' 3-4.

ken als waarschuwer en verkondiger.⁷ Na zijn dood hebben de moslims, de *da'wah* als een onmisbare taak gezien voor hen zelf en het zo geaccepteerd.⁸

Een ander onderwerp dat wij willen benoemen is dat de taak van Mohammed om als verkondiger te dienen, wat de wil is van God. In het Koranhoofdstuk al-Moeddatthir: “Sta op en waarschuw. Jouw Heer, verheerlijkt Hem. ...” wordt Mohammed bevolen door God om de mensen uit te nodigen. Vervolgens beveelt God aan Mohammed: “Jouw kleren, reinig ze”. Dit is enorm opvallend wat betreft het uitnodigen van de mensen tot de islam. Over de reiniging van deze kleren wat voor komt in dit Koranvers, zijn er verschillende interpretaties met betrekking tot de betekenis hiervan. Enkele voorbeelden van interpretaties zijn: optreden, hart, de wil, het lichaam, ethiek, godsdienst, kleren, maar ook opvattingen als materiële en spirituele beleving en andere bredere interpretaties.⁹ Wat voor betekenis het ook mag zijn, reiniging van hetzij lichaam hetzij kleding of het hart is een noodzakelijke vereiste met betrekking tot communiceren. Toen Mohammed voor deze functie werd aangesteld, werd hij de boodschapper van God, en is hem bevolen om uit te nodigen tot de islam. Er is stil gestaan bij dit Koranvers, dat zowel materiele als spirituele reiniging van belang is.

2. Zijn fatsoenlijkheid

Allereerst moeten wij vermelden dat voor Mohammed juistheid heel belangrijk was. Zijn grootste doel was om een gemeenschap te creëren met allemaal fatsoenlijke mensen. In dit opzicht is hij het voorbeeld in juistheid geworden. Zijn juistheid is een karaktereigenschap die in elke fase van zijn leven te zien is. Zowel van binnen als buiten was hij juist en ook zijn essentie en zijn woord was dus juist. Met andere woorden, hij was zoals hij verscheen en verscheen hoe hij was. Er was geen tegenstrijdigheid in wat hij zei en in wat hij deed. Naast dat hij met zijn juistheid een voorbeeld was voor de mensen, waren zijn woorden over dit onderwerp een poging om de *ummah*[gemeenschap] tot het juiste te leiden. In de bronnen zijn er honderden zinnen over zijn juistheid en deugdzaamheid.

Mohammed wilde dat ieder individu goed en juist was en heeft ook be-

⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-foerkaan 56-57.

⁸ Ahmet Önkal, *Rasûlullah'in İslam'a Davet Metodu*, Konya 1989; Mustafa Çağrıci, “Davet” *DIA*, IX, 16-19; Sevki Saka, “Kur'an'a Göre İnanç Hürriyeti”, *Diyanet Dergisi*, Ankara 1992, p. 127-137.

⁹ Kurtubî, *el-Câmi' li-Ahkâmî'l-Kur'an*, Beiroet 1967, XIX, 62-66.

volen om goed te zijn voor andere mensen. Zijn toespraak over dit onderwerp luidt: “Wees juist, leidt(anderen) tot het juiste”.¹⁰ Een persoon zei het volgende tegen Mohammed: “O boodschapper van Allah! Vertel mij zo iets over de islam dat ik niemand anders hierover hoeft te vragen” waarop Mohammed antwoordde: “Zeg dat je in Allah gelooft en wees daarna heel eerlijk”.¹¹ Dat Mohammed ‘wees daarna heel eerlijk’ noemt na het geloven in God, laat zien dat hij een verbinding maakt met het geloven in God en het eerlijk zijn. Toen er “O boodschapper van Allah, u bent oud geworden” werd gezegd, zei Mohammed: “Ik ben oud geworden door de Hudd en Wakia *soewar*”.¹² Want in Koranvers Hudd staat: “Handel korrekt zoals aan jou bevolen is en aan wie met jou berouw tonen en wees niet onbeschaamd...”.¹³ Zoals in de hierboven genoemde vers en nog in andere verzen over dit onderwerp, is het juist zijn een bevel van God voor hem en alle moslims.

Mohammed paste altijd juistheid toe in zijn leven. Dit gedrag van hem is van grote invloed geweest op de bevolking. Over zijn juistheid hebben zijn vrienden, vijanden, tegenstanders, kortweg iedereen uitgesproken dat hij juist was. Toen Abu Sufyan nog geen moslim was en hij tijdens een reis in Syrië was, werd hij door de Romeinse keizer Herakleios geroepen om hem te informeren over Mohammed. Sufyan zei dat Mohammed fatsoenlijk was en juistheid beval.

Het tegenovergestelde van juistheid, waaronder schijnheiligheid, liegen, oplichten en andere slechte eigenschappen, zorgen ervoor dat individuen geen gezonde relaties met elkaar kunnen aangaan. Mohammed heeft altijd gezegd dat mensen moesten oppassen voor deze slechte eigenschappen en zichzelf hiervoor moesten beschermen. Hij liet door middel van zijn eigen leven zien dat men zonder te liegen, bedrog en fraude, men een gelukkig leven kan leiden. Daarbij heeft hij aan mensen juistheid bevolen en aangeraden. Alle gedragingen die botsten met juistheid, zag hij als ondeugdelijk. Wanneer iemand tegen een kind riep: “Kom laat me je dit geven”, hem naast zich roept en vervolgens niets geeft, zag hij dit ook als een vorm van bedrog en leugen. Hij wilde dat mensen zich verhielden van dit

¹⁰ Ibn Hanbal, IV, 231.

¹¹ Muslim, I, 65.

¹² Tirmizi, V, 402.

¹³ Leemhuis, De Koran, Soerat hoed 112; zie ook Soerat as-sjoe'araa' 15.

soort gedrag.¹⁴ Deze gebeurtenis, wat we nu gaan vertellen, is een mooi voorbeeld over dit onderwerp. Toen Mohammed op een dag op bezoek was in het huis van Abdullah ibn Amr zei zijn moeder dat ze hem iets wilde geven en riep hem naar zich haar toe. Mohammed vroeg wat ze wilde geven aan het kind. De moeder van het kind zei dat ze een dadel wilde geven. Hierop zei Mohammed: “Als jij hem bedroog en niets zou geven, dan zou dit tellen als een leugen”.¹⁵

Hij zei een keer dat fatsoen zal leiden tot goedheid en goedheid zou men brengen naar het paradijs. Echter zouden leugens leiden naar slechtheid en slechtheid naar het hellevuur en gaf aan dat men niet mocht liegen. Naar aanleiding van een vraag die aan hem is gesteld, zei hij dat een moslim een bangerd kan zijn, dat een moslim gierig kan zijn, maar nooit een leugenaar kan zijn.¹⁶ In de bronnen staan honderden zinnen van hem, over zijn goedheid en over de slechtheid van leugens.

Mohammed heeft nooit verraad gepleegd. Hij zei in een van zijn uitspraken dat hij zijn toevlucht bij God zocht aangaande verraad.¹⁷ Zijn ergste vijand heeft hij niet eens bedrogen of verraden. Tijdens de verovering van Mekka, troffen ze Abdullah ibn Sa'd ibn Abu Sarh aan, wie zich onder de personen bevond die gedood moesten worden. Een merkwaardige gebeurtenis die hiermee gepaard gaat is dat Mohammed aan de metgezellen mededeelde dat Abdullah was vergeven en dat ze hem zodoende niet mochten doden. De ontwikkeling van dit voorval is kort als volgt: Abdullah was eerst moslim geworden en was geëmigreerd. Hij nam plaats tussen de overleveraars, maar is later een afvallige geworden en is naar de *mushrikeen* in Mekka teruggekeerd. Hij steunde de activiteiten die in het nadeel van de islam waren. Toen hij door had dat hij vermoord zou worden tijdens de slag bij de verovering van Mekka, schulde hij bij zijn zoogbroer Uthman. Hij zei dat hij spijt had van zijn daden en vroeg aan hem of hij aan Mohammed wilde vragen, of hij hem *emaan*[bescherming] zou geven. Uiteindelijk na het verzoek van Uthman heeft Mohammed Abdullah vergeven en zijn eed en belofte geaccepteerd. Nadat Abdullah samen met Uthman bij de profeet weg ging, waren er op dat moment een aantal metgezellen op hem aan het wachten, wie probeerden om hem te vermoorden. Ze

¹⁴ Ibn Hanbal, II, 452.

¹⁵ Ibn Hanbal, III, 447.

¹⁶ Malik ibn Anas, *al-Muwatta'*, Istanbul 1981, p. 989-990.

¹⁷ Abu Dawud, II, 191.

vroegen zich af waarom er geen teken kwam om hem te mogen vermoorden. Hierop zei Mohammed: “Impliceren is verraad. Impliceren tegen de profeet is niet gepast”.¹⁸

Mohammed hield zich altijd aan zijn woord. Net als de andere ethische deugdzaamheden van hem, was hij ook op dit gebied een voorbeeld voor de *ummah* en diende daarom in zijn leven als voorbeeld voor de anderen. Beloftes nakomen was voor hem een deel van *imaan*(geloof) en het niet volgens dit handelen, waren tekenen voor *munafikeen* stelde hij. Want het niet nakomen van de beloftes en het niet kunnen vertrouwen op iemands woord, is in strijd met de juistheid van de mens met betrekking tot de *imaan*. Wanneer Mohammed iemand een belofte deed, een toezegging of verbintenis aanging dan leefde hij dit altijd na. Hij hield zich aan verdragen. Hieronder gaan we vertellen over een gebeurtenis, die duidelijk laat zien hoeveel belang hij hechtte aan het in acht nemen van verdragen. Een metgezel genaamd Abu Basr was, omdat hij een moslim was geworden, door de Quraish *mushrikeen* in de gevangenis gegooid. Na het verdrag van Hodaybiya, vond hij een manier om te ontsnappen en ging naar Mohammed toe in Medina. De *mushrikeen* stuurden meteen twee mannen naar Medina om hem terug te halen. En ze schreven een brief aan Mohammed. Mohammed die deze brief aan Ubay ibn Ka'b liet lezen, liet daarna Abu Basr komen en zei dat hij vanwege het verdrag van Hodaybiya hem aan de Quraish terug moest overhandigen. Abu Basr wilde niet dat hij werd afgeleverd. Echter zei Mohammed: “Zoals je weet hebben wij een belofte gegeven aan de *mushrikeen* van Quraish. In onze religie is er geen plaats voor ontrouw en onwaarheid”. Nochtans, door deze belofte aan de *mushrikeen* en het naleven hiervan, brak Mohammed niet de harten van de moslims. De moslims werden er niet verdrietig van, want Mohammed vertelde dat God aan hem en de moslims een uitweg zal laten zien.¹⁹ Weer een ander voorbeeld over dit onderwerp in Hodaybiya; nadat het verdrag van Hodaybiya ondertekend werd, is Abu Jandal, de zoon van Suhayl ibn Amr wie de voorzitter van de Quraish stam was, gevlucht uit de gevangenis. Abu Jandal werd in de gevangenis gezet omdat hij zich bekeerde tot de islam. Met de ketting en keten die hij vanaf zijn voeten meesleepte is hij naar de moslims gegaan om te schuilen. Mohammed die een verdrag met de Quraish

¹⁸ Ibn Sa'd, II, 141; zie ook: Belazuri, I, 358.

¹⁹ Makrizi, s. 303.

had gesloten en hierbij de naam van God had genoemd, moest zich aan dit verdrag houden. Hij raadde Abu Jandal aan om geduld te hebben en bracht hem terug naar zijn vader.²⁰

3. Zijn houding tegenover overbodige handelingen

Mohammed hield niet van onbeschofte en overbodige gedragingen. Toen de moslims naar de Slag van Badr gingen kwamen ze onderweg een bedoeïen tegen en wilden informatie van hem verkrijgen. Ze merkten dat deze man geen kennis had. Ze wilden dat hij de profeet begroette. Die man vroeg of er onder hen een profeet was. Ze antwoordden: “Ja.” De man groette Mohammed. Vervolgens zei hij: “Als jij een profeet bent, zeg mij dan wat er in de buik van deze kameel zit.”

Salama ibn Salama die zich daar ook bevond zei: “Vraag dit niet aan de profeet, kom naar mij ik zal het je vertellen” en begon wat dingen op te noemen. Dit gedrag van Salama vond Mohammed niet leuk. Hij liet weten dat hij tegen de man onbeschofte, onfatsoenlijke en buitensporig overdreven dingen heeft gezegd.²¹ Diezelfde metgezel die terugkeerde van de slag bij Badr ging naar Medina. De houding van Mohammed is heel betekenisvol, omdat hij de dingen uitsprak die hem dwars zaten. De moslims die tijdens de slag bij Badr in Medina bleven, verwelkomden Mohammed en de *mujahideen* [strijders]. Ze wachtten hen op om ze te feliciteren met de overwinning. Salama ibn Salama riep: “Voor wat feliciteren jullie ons? Voorwaar bij Allah, we waren net vast gebonden kamelen en ontmoetten kale bejaarden en hebben hen vermoord”. Op deze woorden die hij niet had moeten roepen en niet gepast waren, moest Mohammed glimlachen. Mohammed zei tegen Salama dat hij de overwinning van de moslims niet moest kleineren en voegde hieraan toe: “Broeder! Zij zijn vooraanstaanden en leiders.”

Deze overlevering laat zien dat Mohammed niet hield van overbodige handelingen en houdingen en dat metgezellen tegen over Mohammed vrij konden zijn om zich te uiten. Ook laat het zien dat Mohammed hen zonder te kwetsen en hard te zijn antwoorden gaf. Het eerste voorval is eigenaardig in het opzicht van de *Jahiliyya* Arabieren. Hun begrip van een profeet en de verwachtingen van een profeet was merkwaardig.

²⁰ Asrı Çubukçu, “*Ebû Cendel*”, DIA, X, 118-119; Recep Kiliç, “Peygamberlerin Gerekliligi ve Peygamberimizin Örnekligi,” *Hız. Peygamber’in Hayatından Davranış Modelleri*, Ankara 1998, p. 35-42.

²¹ Ibn Hisham, I, 612; Makrîzî, 72.

4. Zijn hoffelijkheid

Mohammed was een vriendelijk en beleefd persoon. Deze eigenschap heeft hij zijn hele leven lang laten zien aan zijn familieleden, andere moslims, de delegaties die hem kwamen bezoeken in Medina, aan personen aan wie hij da'wah deed en aan de personen naar wie hij brieven stuurde. Dit kan tevens worden waargenomen in zijn handelen naar de *mushrikeen* toe. Tijdens de *Umrat al-Kaza* en er drie dagen voorbij waren, bevond Mohammed zich in het Abtah gebied. Toen hij samen met een metgezel, Sa'd ibn Ubada in een tent zat, kwamen Suhail ibn Amr en Khuwaytib ibn Abd al-Uzza, naar hen toe. Zij herinnerden hen aan een punt van het verdrag; dat de drie dagen vol waren en uit Mekka moesten vertrekken. Op dat moment werd Sa'd ibn Ubada boos op Suhayl ibn Amr en zei het volgende: "Dit is niet jouw of je vaders landgrond. De boodschapper van Allah zal hier alleen vertrekken en zich houden aan het verdrag wanneer hij dit wil." Hierop moest Mohammed glimlachen. Hij draaide zich om naar Sa'd en zei: "Krenk de mensen die ons bezoeken niet op de plaats waar wij verblijven" en gaf zijn metgezel de opdracht om te vertrekken.²²

5. Zijn positieve blik tegenover het leven

Mohammed keek altijd positief naar het leven en raadde dit aan de mensen in zijn omgeving ook aan. Er was nooit een te kort aan een glimlach op zijn gezicht. Hij liet zijn verdriet in de meest bedroefde momenten in zijn leven niet blijken en nam geen houding aan om degenen naast hem te deprimeren. Dit terwijl hij gedurende zijn periode in Mekka aan vele onderdrukkingen leed door de *mushrikeen* en in Medina verschillende aanvallen en moordpogingen op hem zijn gedaan waardoor hij vele moeilijkheden aantrof. Hij is een van de meest grote rampen in het menselijk leven, oorlog, tegengekomen. Hij is vaak aangevallen met wapens en geconfronteerd met vijanden. Er waren perioden dat hij honger leed. Naast dit alles, heeft hij ook zes maal de dood van zijn kinderen moeten meemaken. Hij heeft buiten zijn dochter Fatima om, al zijn kinderen verloren toen hij nog leefde. De bronnen laten ons weten dat toen zijn dochters en zoon Ibrahim overleed, hij enorm verdrietig was en dat er tranen uit zijn ogen rolden.²³ Toen zijn zoon Ibrahim overleed draaide hij zich om tegen de berg die voor

²² Waqidi, II, 740.

²³ Ibn Sa'd, I, 138; VIII, 37.

hem stond en zei het volgende; “O berg! Als jou zou overkomen wat mij is overkomen dan zou jij ineensorten! Maar wij zeggen: ‘Wij behoren aan God toe en tot Hem zullen wij terugkeren’²⁴, lof zij God, de Heer van de wereldebewoners’.”²⁵²⁶ Deze woorden laten de moeilijkheden die hij tegengekomen was en de zwaarte die hij moest verdragen zien. Daarbij laat het zien hoe geduldig en standvastig zijn onderwerping en zijn houding was bij het verkondigen van de goddelijke boodschap.

Mohammed was verzot op zijn familieleden en zijn metgezellen. Hij dacht veel aan ze. Hij werd altijd net zo verdrietig om de dingen die hen overkwam, alsof het hemzelf overkwam. Een voorbeeld waardoor Mohammed zeer bedroefd raakte was het voorval bij Bir Ma’una, waar een groep van zeventig moslims door de *mushrikeen* vals zijn afgeslacht. Al deze akeelige voorvallen en gebeurtenissen die het hem moeilijk maakte, hebben er niet voor gezorgd dat hij wanhopig of pessimistisch raakte. Integendeel, het zorgde ervoor dat hij standvastig bleef. Hij raakte nooit in wanhoop. Zijn positieve blik naar de wereld is een van de belangrijkste voorbeelden hiervan en een van zijn belangrijkste eigenschappen. Optimisme en goede deugden waren de hoofdprincipes om succes te behalen en te bereiken. Het is een feit dat mensen niet iemand als voorbeeld nemen die deprimeerend is geen zin meer hebben in het leven.

6. Zijn nederigheid

In de hele geschiedenis van de mensheid zijn er verschillende bestuurders geweest die met materiële en spirituele kracht de macht hebben gegrepen. Er waren zelfs heersers die de spot dreven met God. Mohammed, die zowel materiële als spirituele kracht had, was anders dan hen. In een van zijn uitspraken zei hij: “Ik ben geen koning en geen autocraat, dictator of tiran; ik ben een verlost persoon van Quraish, de zoon van een vrouw, die vlees eet”.²⁷ Met deze uitspraak benadrukte Mohammed dat hij iemand van het volk was. Hij is een gezant, wat tevens in de *shahada* [geloofsbelijdenis] is vermeld: ‘Gods dienaar en boodschapper.’ Deze eigenschap was in zijn hele leven terug te zien. In welk gemeenschap hij ook kwam, hij voelde zich niet superieur doordat hij een profeet was. Hij heeft zijn leven niet als

²⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat al-bakara 156.

²⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-fatiha 2.

²⁶ Belâzûrî, I, 452.

²⁷ Ibn Majah, II, 1101; Hâkim, III, 47-48; Halebi, III, 43.

een staatshoofd geleefd, maar als een simpele dienaar van God. Hij heeft zijn leven zonder glorie en roem voortgezet en gekozen voor een heel simpele stijl van leven. Mohammed heeft in zijn leven nooit het profetschap gebruikt voor zijn eigen belang.²⁸

Een oud metgezel Mahrama ibn Nawfal hoorde op een dag dat Mohammed de kleding die hij cadeau kreeg aan anderen uitdeelde. Hij nam zijn zoon Miswar met zich mee en bracht hem voor het huis van Mohammed. Hij zei dat hij Mohammed moest roepen. Het kind deed terughoudend. Hierop zij Mahrama “Mijn kind, hij is geen tiran”²⁹ en stelde het kind gerust. Dit laat duidelijk zien hoe het volk waar Mohammed in leefde, over hem dacht. In de woorden van Arnaldez: “Hij is nooit een despoot geweest”.³⁰

Adiy ibn Hatim at-Tai, een christen die zich bekeerde tot de islam, was een vijand van de islam. Hij is later samen met een groep naar Medina gekomen. Toen hij Mohammed zag met zijn kennissen, waar ook een vrouw en kinderen bij waren, begreep hij dat Mohammed niet de eigenschappen had van de Iraanse of Romeinse heersers.³¹ Mohammed, die Adiy ibn Hatim naar zijn huis bracht, luisterde heel lang naar een bejaarde vrouw die hem onderweg stopte om haar probleem uit te leggen. Nadat ze bij het huis waren aangekomen, liet hij zijn gast zitten op een kussen wat van binnen was gevuld en ging hij zelf op de grond zitten. Na deze handeling van Mohammed trok hij de volgende conclusie, Adiy ibn Hatim zei: “Bij God, hij is geen koning”³² en is daarna moslim geworden.

7. Zijn gedrag ten opzichte van overdrevenheid

Mohammed hield niet van overdrevenheid en hield afstand van dit soort gedrag. Hij was nooit beïnvloed door overmatige gevoelens en gedachtes en waarschuwde ook zijn metgezellen hiervoor. Woorden die de islam konden schaden, gedrag wat kon leiden tot haat van de islam en de aantasting van de islamitische principes waren enkele handelingen die hij afkeurde. Wanneer dit soort voorvallen aan hem werden verteld, dan werd hij verdrietig en zelfs boos. In dit soort situaties was hij heel concreet en waarschuwde

²⁸ Arnaldez, *Hz. Muhammed (Hadis ve Sözleri)*, ver. Burhanettin Semi, Istanbul 1982.

²⁹ Bukhari, II, 50.

³⁰ Arnaldez, p. 32.

³¹ Ibn Hanbal, IV, 378.

³² Ibn Hisham, II, 580.

hij de mensen om niet zo te handelen. Laten we een paar voorbeelden geven over zijn houding over dit onderwerp. De metgezellen die een gezamenlijk gebed leidden, maakten de duur van het gebed langer door lange hoofdstukken uit de Koran te reciteren. Iemand liet dit aan Mohammed weten. Hierop stond Mohammed op en hield een korte toespraak voor het volk: “O mensen! Onder jullie zijn er mensen die ervoor zorgen dat men een hekel krijgt aan de islam. Wie het gebed wil leiden voor het gezamenlijke gebed, probeer het gebed op een gepaste manier kort te houden. Want onder hen bevinden zich zieken, oude mensen en mensen die moeten werken.” Een metgezel die deze gebeurtenis vertelde zei dat hij Mohammed tijdens zijn toespraak, nog nooit zo boos had gezien.³³

Toen de Thaqif groep naar Medina kwam en zich hadden bekeerd tot de islam, werd er uit deze stam het jongste lid, Uthman ibn Abu al-As aangesteld als gouverneur en imam. Hij adviseerde hem het volgende: “Wanneer jij de imam bent, probeer het gebed voor het volk te verlichten en probeer het ook nuchter te doen. En houd voor ogen dat er in het volk zwakkeren, ouderen, jongeren en dat er zich mensen bevinden die moeten werken”.³⁴

Mohammed verkoos uit twee *halal* zaken de een die gemakkelijker was. Hij maakte de essentie van de *ibadah*, ofwel de schepping en de capaciteiten van mensen niet moeilijk. Tijdens de verovering van Mekka kwam er een man naar Mohammed en zei: “Ik, als Allah jou de verovering van Mekka schenkt, heb een eed afgelegd om dan te bidden in de Bayt al-Maqdis.” Waarop Mohammed als antwoord gaf: “Hier bidden is deugdzamer.” Ook de vrouw van Mohammed, Maymuna zei: “O boodschapper van Allah! Indien Allah jou de verovering van Mekka schenkt dan zal ik bidden in de Bayt al-Maqdis.” Mohammed zei haar het volgende: “Hier heb jij de kracht niet voor.” Hierop zei Maymuna: “Dan zal ik erheen gaan met wachters voor en achter me.” Vervolgens zei Mohammed: “Jij kunt hier de kracht niet voor verzamelen. Stuur olie voor de lampen in de Bayt al-Maqdis. Dan zal dat zijn alsof je daar bent geweest.” Maymuna stuurde elk jaar geld om olie te kopen voor de aansteking van de lamp in de Bayt al-Maqdis.³⁵

Mohammed hield er ook niet van wanneer mensen over hun grenzen heen gingen op het gebied van *ibadah*. Anas ibn Malik vertelde dat Mohammed een keer de moskee in ging en een touw zag hangen wat was ge-

³³ Bukhari, I, 31.

³⁴ Ibn Hisham, II, 541.

³⁵ Waqidi, II, 866.

timmerd tussen twee palen. Hierop vroeg hij: “Wat is dit touw?” Ze zeiden: “Dit is het touw van Zaynab. Wanneer zij het gebed niet meer staand kan volhouden dan houdt zij zich vast aan dit touw.” Mohammed zei het volgende hierop: “Neen, maak dit touw los. Verricht het gebed zolang jullie gezond en wel zijn. Wanneer jullie moe worden moeten jullie meteen zitten”.³⁶

8. Zijn betrouwbaarheid

Een van de belangrijkste eigenschappen van een goede ethiek is betrouwbaarheid en dit is een algemene eigenschap van profeten. Mohammed stond sinds zijn jeugd al bekend als een betrouwbaar persoon. Op zijn 25ste was hij in Medina bekend als ‘*al-Amin*’[de betrouwbare]. Toen hij 35 jaar was, werd de Ka’ba gerepareerd en de *Hajar al-Aswad*[de zwarte steen] moest op zijn plaats gezet worden. De Quraish stam kon hier niet uit komen. Er werd uiteindelijk besloten dat de persoon die als eerst de Ka’ba zou betreden dit mocht bepalen. Precies op dat moment kwam Mohammed en werden ze blij omdat *al-Amin* was gekomen. In de bronnen zijn er vele verschillende voorbeelden waarin Mohammed genoemd werd als *al-Amin*.

De mensen uit Mekka vertrouwden hem hun waardevolle spullen toe. Mohammed bedroog de mensen die hun spullen aan hem toevertrouwde niet en gaf het altijd later netjes terug aan de eigenaren. Zelfs in de meest moeilijke situaties heeft hij niemand bedrogen. Zoals wij al eerder in het boek hebben vermeld, hadden de *mushrikeen* zijn huis omsingeld om hem te vermoorden. Op de nacht dat hij naar Medina emigreerde en voordat hij zijn huis verliet, gaf hij de toevertrouwde spullen die hij bij zich had aan Ali. Hij zei tegen hem dat hij de volgende dag het aan de eigenaren terug moest geven. Een opvallende punt is dat deze spullen die hij aan Ali toevertrouwde, behoorde aan de *mushrikeen*. Want op dat moment waren de moslims al geëmigreerd naar Medina. Er waren maar enkele moslims over in Mekka.

Dat de komst van de islam heeft geleid tot een succes, komt mede door de betrouwbaarheid van Mohammed. Echter, als hij een persoon was geweest die niemand vertrouwen gaf door zijn handelen en gedrag, dan zouden de mensen zich niet om hem heen verzamelen.

³⁶ Bukhari, II, 48.

De aan hem toevertrouwde spullen heeft Mohammed nooit misbruikt. Hij heeft de mensen nooit bedrogen en heeft hij nimmer geprofiteerd van spullen uit de staatskas. Op de plaats waar de buit, na de Hunain oorlog werd verzameld, nam Mohammed een veer van de bult van zijn kameel in zijn handen en zei het volgende: “O mensen! Ik heb geen oog en verlangen naar jullie buit. Zelfs niet naar deze veer”.³⁷ Aan zijn metgezellen raadde hij het aan om altijd betrouwbaar te zijn. Hij zei dat het tegenovergestelde van vertrouwen slecht gedrag is. De metgezellen kenden Mohammed als *al-Amin* en vertrouwden hem volledig.

Mohammed liet weten dat er een relatie bestaat tussen de *imaan* en betrouwbaarheid van een persoon. Enkele uitspraken van Mohammed over dit onderwerp zijn als volgt: “In het hart van een persoon gaan *imaan* en *kufr* niet samen. Betrouwbaarheid en verraad gaan ook niet gepaard met elkaar”.³⁸ “Een *mu'min* is een persoon wie door mensen wordt vertrouwd. Een moslim is degene die het vermijdt om andere moslims met zijn tong of zijn hand te kwetsen. Voorwaar bij Allah, degene die zijn buur niet veilig stelt van zijn kwaad zal het paradijs niet betreden”.³⁹ “Hij, die een inbreuk doet op het(aan hem) toevertrouwde, heeft geen *imaan*”.⁴⁰

Het gevoel van vertrouwen moet zich op elk gebied en op elke plek binnen de bevolking bevinden. Pas wanneer de ouders het kind, het kind de ouders, de partners elkaar, de chef de beambte, de beambte de chef, de werknemer de werkgever, de werkgever de werknemer, de verkoper de koper, de koper de verkoper, dus simpelweg de hele bevolking elkaar vertrouwen, dan er een gezonde relatie bereikt in de samenleving.

Wij willen nu even stilstaan bij het inkopen doen waar Mohammed ook belang bij had. Wat we eerst moeten vermelden zijn de hoofdregels. De basis van winkelen is wederzijds vertrouwen. Wanneer dit gevoel van vertrouwen niet meer bestaat tijdens het winkelen, dan zal er bij mensen een onbetrouwbaar gevoel en een behoedzaam gevoel gecreëerd worden. Ook de immateriële banden tussen mensen wordt hierdoor verzwakt. Er komt terughoudendheid, angst en een ruimte zonder liefde voor in de plaats. Een feit is dat wanneer een persoon iemand heeft bedrogen of probeert te bedriegen, dat niemand hiervoor liefde of respect zal hebben en

³⁷ Ibn Majah, *Sünen*, Istanbul 1981, II, 950-951; Abu Dawud, *Sünen*, Istanbul 1981, III, 84.

³⁸ Ibn Hanbal, II, 349.

³⁹ Ibn Hanbal, III, 54.

⁴⁰ Ibn Hanbal, III, 135, 154.

zelfs zo iemand kan gaan haten. Mensen zijn terughoudender om in contact te komen met personen wiens woord en handelen niet te vertrouwen zijn. Wanneer iemand met handel bezig is, zal hij terughoudend zijn in het handelen (inkoop en verkoop), de klant zal bang zijn om goederen te leveren en de ambachtsman zal terughoudend zijn wanneer hij een aanvraag krijgt voor werk. Daarom zal er bij dit soort personen de vraag afnemen naar hun goederen en werken, waarmee hun verdiensten niet zullen toenemen. De betekenis van de uitspraak van Mohammed “bedrog brengt armoede” doelt hierop. Maar als het tegenovergestelde gebeurt, dus dat iedereen elkaar zou vertrouwen, dat hiermee de winst, productie en consumptie zal toenemen. En dit zal leiden tot overvloed en rijkdom.

We kunnen de service die deze handelaren aan het volk geven niet ontkennen. Want niet iedere persoon kan naar de plaats gaan waar goederen worden geproduceerd om zo zijn behoefte te voorzien. Bovendien liet Mohammed weten dat handelaren, vanwege hun dienstverlening aan individuen en aan de bevolking grote beloningen zullen krijgen. Alle vormen van bedrog en het schaden van een ander zijn door hem verboden verklaard. Hij ging op een dag naar een persoon die voedselproducten verkocht. Hij stopte zijn vingers in het product en deze werden nat. Uiteindelijk begreep hij dat de bovenkant van het product, dus het aanzicht die de koper ziet, droog was en dat de onderkant ervan nat was. Mohammed vroeg: “Wat is dit?”. De verkoper zei dat het had geregend. Hierop zei Mohammed het volgende: “Waarom heb je het natte gedeelte niet bovenop geplaatst zodat iedereen dit kan zien? Hij die bedriegt hoort niet bij ons”.⁴¹

Het vertrouwensgevoel in de relaties met individuen zijn net zo belangrijk als het vertrouwensgevoel in de relaties op internationaal niveau. Wanneer een natie niet vertrouwd kan worden, is het onmogelijk om succes te behalen in internationale relaties, economische relaties, politieke relaties en op geen elk andere vlak. Mohammed was niet alleen een handelaar die in Mekka, Medina of nog breder gezien, de Hidjaz gebied handel dreef; hij was een handelaar die op internationaal niveau bezig was. Dankzij het vertrouwen dat hij kreeg tijdens zijn handelen op internationaal niveau, behaalde hij een onverwachte winst. Een voorbeeld is zijn reis naar Syrië, waar hij de karavaan van Khadija begeleidde.

Om deze reden had Khadija hem het drievoudige van wat zij had aan-

⁴¹ Muslim, I, 99.

geboden, gegeven. Dit is een mooi voorbeeld om te laten zien dat een betrouwbare handelaar meer kan verdienen.

9. Zijn rechtvaardigheid

De bevolking fuseert met liefde en blijft staan met rechtvaardigheid en gerechtigheid. Een rechtvaardig systeem dat iedereen omvat zal er voor zorgen dat de individuen naar elkaar toe groeien. Onrechtvaardigheid en onrecht leiden tot onrust. Want niemand houdt er van dat zijn recht door een ander wordt geschonden. In de Koran is er veel stil gestaan bij rechtvaardigheid. Iemand die geen barst heeft met rechtvaardigheid en iemand met rechtvaardigheid, worden met elkaar vergeleken. Een onrechtvaardige persoon is gelijk gesteld aan een onwetend persoon of een slaaf. De Koran stelt dat zo een onrechtvaardig persoon niet gelijk gesteld kan worden aan een rechtvaardig persoon.⁴² Als we kijken naar diverse kwesties van recht, wordt er onder ander gekeken naar drie punten. Wanneer er een besluit wordt genomen, wanneer er een besluit wordt genomen in eigen voordeel en wanneer in zijn tegendeel een besluit wordt genomen. De mensen die ongunstig handelen worden gezien als onderdrukkers in de Koran.⁴³ Eigen belang, familiecontacten, rijkdom, armoede, haat, vijandschap, dat iemand van een lagere klasse is, dat hij een beperking heeft in zijn lichamelijke of geestelijke toestand, dat een schending van iemands recht verborgen wordt gehouden, niet eerlijk handelen, van het rechtvaardige pad afgaan; al deze handelingen ziet de Koran niet als een verontschuldiging.⁴⁴ Aan Mohammed is in de Koran bevolen dat hij moet zorgen voor rechtvaardigheid binnen de gemeenschap.⁴⁵

Mohammed heeft altijd in zijn activiteiten het onderwerp rechtvaardigheid behandeld. Ibn Sa'd heeft in zijn werk genoemd dat Mohammed een persoon was, aan wie men vroeg of hij als scheidsrechter wilde optreden. Hij deed dit in zaken waar mensen niet uit konden komen, al in de periode voor de islam.⁴⁶ Bovendien is zijn scheidsrechterrol in de Ka'ba kwestie bekend. Hij maakte geen onderscheid tussen mensen. In zijn periode als profeet zijnde, is hij niet beïnvloed door de wensen en adviezen van men-

⁴² Leemhuis, De Koran, Soerat an-nahl 76.

⁴³ Leemhuis, De Koran, Soerat an-noer 48-51.

⁴⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa' 135; Soerat al-ma'ida 8; Soerat al-an'aam 152.

⁴⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat as-sjoera 15.

⁴⁶ Ibn Sa'd, I, 157.

sen. Hij heeft altijd gehandeld volgens de goddelijke leidraad. In de bronnen zijn ook genoeg uitspraken van hem over rechtvaardigheid.

Mohammed handelde heel voorzichtig over de rechten van de mens en wilde nooit iemands leven of bezit schaden of in gevaar brengen. Daarbij wilde hij ook niet het recht van een ander schenden. Een voorbeeld is diefstal, waar iemands recht wordt ontnomen. Als hij iemand per ongeluk had geschaad of gekwetst en dit recht kon trekken met een verontschuldiging, dan deed hij dit. Dit gold zelfs voor de situaties waarin hij geen excuses hoefde aan te bieden. Wanneer mensen *qisas* [rechtvaardige vergelding] van hem wilden, raakte hij opgetogen.

Tijdens de slag van Badr was Mohammed bezig met het recht trekken van het leger door middel van een pijl in zijn hand te houden. Hij merkte op dat een metgezel genaamd Sawad ibn Gaziyya in de linie iets te ver vooruit stond. Hij verstoorde de rechte lijn.

Mohammed raakte zijn buik met de pijl aan en wilde dat hij weer op de linie ging staan. Hierop zei Sawad: "O boodschapper van Allah u hebt me pijn gedaan! Waarlijk, Allah heeft jou met rechtvaardigheid gestuurd; geef mij toestemming om *qisas* uit te voeren." Mohammed ontblootte zijn buik en zei dat hij *qisas*, dus hetzelfde mocht terug doen. Sawad omhelsde hem en kuste hem meteen. Toen Mohammed aan hem vroeg waarom hij dit deed zei hij: "O boodschapper van Allah! Ik weet niet zeker of iemand mij zal vermoorden. Ik wilde dat mijn laatste contact met jou was en dat mijn huid jouw huid raakte." Mohammed sprak een positieve wens voor hem uit.⁴⁷ Zoals we zien was het werkelijke doel van Sawad ibn Gaziyya niet om *qisas* uit te voeren. Hij wilde op deze manier zijn liefde voor Mohammed betuigen en hoopte op wijsheid wanneer zijn lichaam die van hem zou raken. Mohammed stond echter niet stil bij deze kant van zijn daad, maar stond hij stil bij het uitspreken van positieve smeebedes voor deze man. Hij heeft de man, die zijn liefde op deze manier liet zien, niet gekwetst. Een conclusie die hieruit getrokken moet worden is dat Mohammed niet de werkelijke intentie van deze man wist en dat hij slechts handelde op de uiterlijke daad van deze man. Waar wij eigenlijk de aandacht op willen vestigen in deze overlevering, is dat het belang die Mohammed hechtte aan rechtvaardigheid en het recht van een persoon. Wanneer hij iemands recht had geschonden was hij altijd bereid om dit recht te trekken.

⁴⁷ Taberi, II, 446-447; Ibn Sayyid an-Nas, I, 395.

Hij deed dit overal, zelfs wanneer hij het leger aanstelde om te vechten of in de moeilijkste situaties.

Wij willen over dit onderwerp nog een voorbeeld geven. Een metgezel die meedeed aan de Hunain oorlog zei: “Ik passeerde Mohammed toen ik op mijn kameel zat. Ik had een harde schoen aan. Toen mijn kameel de kameel van de profeet passeerde, raakte mijn schoen de kuit van hem en dit stoorde hem. Hierop sloeg de profeet met een zweep op mijn voet en zei tegen mij: ‘Je doet mij pijn, beweeg je voort achter mij’ en toen ging ik bij hem weg. De volgende dag liet Mohammed mij roepen. Ik zei tegen mezelf ‘hij roept me omdat ik zijn voet gisteren had bezeerd.’ Ik ging naar hem toe en hij zei: ‘Jij had mijn voet gisteren bezeerd en mij pijn gedaan en ik had jou met een zweep geslagen op jouw voet. Ik liet jou roepen om jou te betalen’ en gaf mij 80 schapen”.⁴⁸

Toen de belegering van Taif werd opgeheven, keerde men terug naar Jirana. De persoon die de kameel van Mohammed aanspoorde met de zweep, raakte elke keer de metgezel Abu Dhur’a al-Juhani (die achter hem liep) bij het slaan van de kameel. Op een gegeven moment draaide Mohammed zich om en keek om zich heen. Hij vroeg toen: “Raakt hij jou iedere keer met de zweep?”. Hierop zei Abu Dhura: “Ja”, maar voegde eraan toe dat hij dit niet erg vond. Toen Jirana werd bereikt, had Mohammed Abu Dhura een cadeau gegeven.⁴⁹

Onder de rechtsschendingen van de metgezellen deed Mohammed geen concessie en zien we dat hij rechtvaardigheid naleefde. In onze bronnen zijn er vele voorbeelden hierover. Rubayyi, het zusje van de metgezel Anas ibn Nadr, had de tand van een andere vrouw gebroken. Er werd losgeld aangeboden aan de familieleden van de vrouw die haar tand miste. Echter, zij gingen hier niet mee akkoord en wilden een *qisas*. Ze berichtten Mohammed over dit voorval. Hij beval dat de *qisas* moest worden uitgevoerd. Hierop kwam Anas ibn Nadr naar Mohammed, ging in bezwaar en zei: “Bij Allah, Rubayyi’s tand mag niet gebroken worden!”. Mohammed liet weten dat dit het bevel is van God en dat deze uitgevoerd moet worden. Op dat moment gingen de familieleden van de vrouw wiens tand brak, akkoord met het geld en zagen af van de *qisas*.⁵⁰

Mohammed heeft het tegenovergestelde van rechtvaardigheid, dus on-

⁴⁸ Taberī, III, 93.

⁴⁹ Waqīdī, III, 940.

⁵⁰ Bukhārī, III, 169.

derdrukking en onrechtvaardigheid in alle mogelijkheden die hij had, benoemd als iets wat niet goed was. In de bronnen zijn er over zijn waarschuwingen hierover vele voorbeelden beschikbaar. Een van de bekende voorbeelden hiervan is: “Een moslim is de broeder van een moslim en zal hem niet onderdrukken en onrechtvaardig behandelen”.⁵¹ Met deze uitspraak liet hij weten dat een van de basisprincipes van de islam het volgende is: eerlijk zijn tegen medemoslims en het niet onderdrukken van deze groep. Deze uitspraak deed hij nadat hij had uitgesproken dat moslims broeders van elkaar zijn. Net zoals hij niet wilde dat moslims oneerlijk tegenover elkaar waren, beval hij dat de mensen met wie men een verdrag had afgesloten, ook niet onderdrukt en onrechtvaardig behandeld mochten worden. Hij heeft altijd degenen die werden onderdrukt beschermd, hij wilde dat de onderdrukte personen beschermd, geholpen en gesteund werden. Hij legde ook uit wat de gevolgen van onderdrukking zouden zijn in het hiernamaals.⁵²

10. Zijn tolerantie

Tolerantie betekent in het Arabisch *musamaha*, wat ook het door de vingers zien, het niets ervan aantrekken, het passeren van een schuldige zonder geweld te gebruiken en het iets verdragen betekent.⁵³

Tolerantie is een heel belangrijke eigenschap binnen een gemeenschap omdat mensen hun eigen godsdiensten, ideeën, gedragingen en gewoontes hebben. Wanneer ze vertrouwen op hun doelen en doelstellingen en dat hun methodes meestal verschillend zijn, bestaat de kans dat men geen middenweg gaat vinden. Om deze reden, is het belangrijk om in zowel de gedachten, als de gedragingen van mensen tolerant te zijn en ze op die manier ook te benaderen.

Tolerantie is een belangrijk positieve eigenschap, wat voortdurend blijft toenemen en van belang is. Bovendien is het jaar 1995 in Turkije uitgeroepen tot het jaar van de tolerantie. Als we kijken naar het hedendaagse begrip tolerantie en de uitvoering hiervan, dan zal het nuttig zijn om te kijken naar hoe tolerant Mohammed was, om zijn manier van tolerantie te kunnen begrijpen. Mohammed heeft het woord *musamaha*, wat dus tolerantie betekent, heel vaak gebruikt in zijn uitspraken en heeft dit principe

⁵¹ Zebidi, VII, 360.

⁵² Zebidi, VII, 374-376.

⁵³ Semseddi Sami, *Kāmūs-u Türki*, Istanbul. 1317, II, 1333.

aangehouden in de uitvoering van zijn activiteiten. Terwijl tolerantie in het westen pas na ruim duizend jaar, na het leven van Mohammed, in de vijftiende eeuw als een filosofisch begrip is gebruikt.

Tolerantie was een belangrijk begrip in de activiteiten van Mohammed. Hij zei over dit begrip de volgende woorden: “Maak het gemakkelijk, maak het niet ingewikkeld. Verkondig en maak niet bang”.⁵⁴ Hiermee verduidelijkte hij dat religie gemak kent.⁵⁵ De islam is als godsdienst gezonden met tolerantie en gemak.⁵⁶ Wanneer mensen hem vroegen: “Welke daden zijn het meest geliefd en hoger in waarde bij God?”, heeft hij de term tolerantie ook genoemd in het rijtje wat kwam na *imaan*[geloof].⁵⁷ Hij liet weten dat tolerantie, mensen zal leiden tot het paradijs.⁵⁸

Mohammed zag tolerantie niet iets dat van een kant moest komen, maar dat het een daad is die van twee kanten moest komen en niet alleen van een individu. Om geen weg te creëren van oneerlijkheid en om tolerantie voor iedereen en per persoon kenbaar te maken zei hij: “Wees tolerant zodat jij ook tolerant wordt behandeld”. Deze uitspraak maakt kenbaar dat tolerantie wederzijds moet zijn en dat tolerantie niet geschonden mocht worden.

Mohammed handelde niet impulsief, deed ook niet aan tegenstrijdige handelingen en reageerde er volwassen op. Op een dag had Mohammad een jurk(met stof uit Najran) met een harde rand aan. Er liep iemand anders in zijn buurt en die trok abrupt aan zijn jurk. Hierdoor liet de zijkant van deze jurk een wond achter op zijn nek. Alsof dit niet genoeg was zei hij tegen Mohammed: “O Mohammed! Beveel dat er buit van God aan mij wordt gegeven!”. Mohammed draait zich om naar die man en lachte. Hij koos er niet voor om hem te straffen. Daarna beval Mohammed dat aan de man gegeven moest worden wat die man wilde.⁵⁹

Weer op een dag, kwam er een bedoeïen naar de Masjid an-Nabawi en plaste daar. De mannen die zich op dat moment daar bevonden wilden hem straffen. Mohammed hield hen tegen en zei dat ze water moesten gooien op de plek waar hij had geplast. Hij zei: “Jullie zijn niet gestuurd om te vermoedlijken, maar om te vergemakkelijken”.⁶⁰ In dit voorval zien

⁵⁴ Bukhari, I, 15.

⁵⁵ Ibn Hanbal, VII, 116.

⁵⁶ Ibn Hanbal, IV, 204; V, 319.

⁵⁷ Ibn Hanbal, I, 5; II, 210.

⁵⁸ Ibn Hanbal, I, 248

⁵⁹ Bukhari, IV, 40.

⁶⁰ Bukhari, VII, 102.

we dat naast de tolerantie die hij had voor die man, hij ook de metgezellen hierin onderwees en hen aan de algemene principes over dit onderwerp herinnerde.

De tolerantie van Mohammed voor familie leden, individuen en voor zijn naaste omgeving is bewonderenswaardig. We hebben eerder gezien dat hij tegen zijn vrouwen, kinderen, mensen die met hem opgroeide, bij hem waren, de mensen die hij in dienst had en bij hem werkten, tolerant was. Daarbij heeft hij in delen van de samenleving ook tolerantie getoond. Hij vergaf bijvoorbeeld de mensen die zijn naasten hadden vermoord en hem probeerden te vermoorden.

Mohammed had ook tolerantie getoond naar leden van andere religies en behandelde hen met eerbied en was respectvol tegen hen. Bijvoorbeeld na de *hijra*, is het vredesverdrag in Medina samen met de Arabische *mushrikeen* en de joden ondertekend. Er werd aan niet-moslims bescherming van het leven, godsdienstvrijheid en bezit gegeven. We willen graag een voorbeeld geven van deze godsdienstvrijheid die Mohammed aan hen gaf. Een groep Nestoriaanse christenen kwamen rond het namiddaggebed naar Medina en betraden de Masjid an-Nabawi. Op het moment dat Mohammed samen met een metgezel zijn gebed aan het verrichten was, maakten deze christenen zichzelf klaar om te gaan bidden in oostelijke richting. Sommige metgezellen wilden hun gebed in deze moskee belemmeren, maar Mohammed beval dat ze vrij gelaten moesten worden en dat ze toestemming kregen om hun gebed te doen. Indien de mensen die behoren tot de *Ahl al-Kitaab*, dus de joden, christenen en zoroastriërs, zich niet wilden bekeren tot de islam maar juist hun eigen religies wilde blijven belijden, moesten zij een jaarlijkse belasting (*jizya*) betalen aan de staat en werden hun levens, bezittingen, kuisheid, eer, godsdienst en gebedshuizen onder protectoraat genomen.

Zoals in deze handeling gezien kan worden, was er niet alleen sprake van tolerantie, maar zijn er ook onderwerpen als bescherming, onder garantie nemen en waarborging, aan bod gekomen. De toepassing en uitvoering op dit gebied is in de latere periodes voortgezet. De tolerantie van Mohammed tegenover de *Ahl al-Kitaab* is al eerder verteld onder de kopjes; de relaties met christenen, relaties met joden, en de structuur van de bevolking. Om deze reden zullen wij niet bij ditzelfde onderwerp lang stil staan.

Op het moment dat de verdragen geen tolerantie zouden tonen, zou dit een belemmering in het leven zijn. Tolerantie krijgt meer waarde en is meer van belang wanneer de andere partij het recht van een ander regelt, wanneer deze partij sterk is en wanneer deze heerst. In dit kader was tijdens de verovering van Mekka de tolerantie die Mohammed had heel belangrijk.

Uiteraard kan er niet gezegd worden dat alles getolereerd kon worden. Er zijn zoveel zware misdrijven gepleegd tegen individuen en tegen de gehele gemeenschap, dat het niet mogelijk was om dezen te tolereren. Om maatschappelijke orde te creëren, de vrede te beschermen met de bijbehorende toepassingen hiervoor, moet men niet alles als niet-tolerant betitelen, maar juist volgens het hierboven genoemde kader benaderen.

Mohammed liet ook met zijn houding weten, dat hij deze vorm van tolerantie niet zag als een houding die getolereerd moest worden. Daarbij kan het alles tolereren leiden tot het ontstaan van een verkeerd begrip van tolerantie. Men kan zich verschuilen achter deze vorm van tolerantie en daardoor kunnen slechte gewoontes toenemen.

Tolerantie draagt bij aan vrede in de gemeenschap en het vinden van een middenweg. Het zal leiden tot een vreedevolle samenleving, als men wederzijdse liefde en respect heeft voor elkaar, zonder conflicten en ruzies. Als individuen elkaar respecteren om hun ideeën, gedachtes en geloofsovertuigingen zal men in vrede samen kunnen leven. Zo een samenleving is altijd al het vooraanstaande doel van Mohammed geweest met betrekking tot hetgeen hij wilde creëren. Mohammed had niet genoeg aan het sluiten van zijn ogen voor fouten, maar hij liet ook het goede zien en deed zijn best om een fout niet te herhalen. Indien hij zijn ogen hiervoor zou sluiten, konden al deze gebeurtenissen leiden tot het opraken van het geduld van de bevolking en dat kan leiden tot het verpesten van de vrede voor de samenleving. De tolerantie die in het begin getoond werd, kon later voor een opeenstapeling zorgen.

De tolerantie van Mohammed heeft ook de aandacht van veel westerse onderzoekers getrokken. De Engelse officier Bodley heeft bijvoorbeeld over Mohammed een werk gemaakt, waarin hij de veelvuldige kanten van Mohammed benadrukt; dat hij rekening hield met de zwakheden van mensen, dat hij tolerant was tegenover deze zwakheden en de gevoelens van de mensen begreep.⁶¹

⁶¹ Bodley, *Tanri Elçisi Hz. Muhammed*, ver. Semih Yazicioglu, Istanbul p. 377.

Tolerantie, het vergemakkelijken en zijn gezonde politiek beleid zorgde voor zijn succes. Hierover zei Mohammed het volgende: “Het accepteren van de islam door Ikrama, de zoon van Abu Jahl, was een succes omdat hij nuchterheid, gemak en rechtvaardig liet zien”.⁶² Bodley benadrukt dat Mohammed altijd de lijn van tolerantie heeft gevolgd en dat hij zelfs in zijn moeilijkste tijd niet afzag van deze nuchtere lijn.⁶³

11. Zijn vrijgevigheid

Gulheid is het vrijwillig gebruiken van middelen en bezittingen zonder er enige verwachting voor terug te krijgen. Het gebruik maken voor de ander, waar en wanneer dit ook nodig is. We moeten er meteen bij vermelden dat de islam vrijgevigheid als een van de basisprincipes ziet. De Koran vermeldt dat een van de attributen van de almachtige God, *karim*[edel]⁶⁴ is en dat hij loffelijk is.⁶⁵ Opnieuw is in de Koran vermeld dat voor vrijgevigheid een aantal punten noodzakelijk zijn. Dit ondanks dat de mens soms zelf wat wilt. Een gul persoon moet geen verwachting hebben van de ander,⁶⁶ de ander niet kwetsen, er niet mee gaat pochen,⁶⁷ zich niet aanstelt en dat men juist spendeert van de eigen waardevolle bezittingen.⁶⁸

Mohammed die op elk vlak de principes vanuit de edele Koran heeft toegepast, gaf veel waarde aan vrijgevigheid, zowel in zijn woorden als in zijn daden. De metgezellen erkennen⁶⁹ Mohammed als de meest vrijgevige persoon uit alle mensen en ze lieten weten dat hij nog vrijgeviger werd in de maand Ramadan.⁷⁰

In de bronnen hebben zij vermeld dat ze een vergelijking hebben gemaakt met regen en dat hij (Mohammed) nog guller is dan regen in liefdadigheidszaken.⁷¹ De vergelijking die er gemaakt werd is opvallend. Iedereen profiteert immers van regen. Alle leden van een godsdienst, mensen van alle leeftijden, rijk of arm hadden hier baat bij. We kunnen zodoende noemen dat iedereen, dus mensen uit alle lagen van de samenleving, van de vrijgevigheid van Mohammed hebben kunnen profiteren. In geen en-

⁶² Bodley, p. 326.

⁶³ Bodley, p. 377.

⁶⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat al-infitaar 6.

⁶⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat ar-rahmaan 26, 78.

⁶⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat al-insaan 7-9.

⁶⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-bakara 262-265.

⁶⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 92.

⁶⁹ Muslim, II, 1802.

⁷⁰ Bukhari, I, 4. Muslim, II, 1803.

⁷¹ Ibn Sa'd, II, 195.

kele overleveringen staat dat Mohammed een vraag slechts met “Nee” beantwoordde. Ook wanneer men iets van Mohammed wilde, wat hij op dat moment bij zich had, heeft hij nooit geweigerd om dit te geven.⁷²

Vrijgevigheid, bevindt zich tussen twee belangrijk punten in. Gierigheid, waarbij men veel geld wil bezitten en niet aan iemand wil spenderen zonder er wat voor terug te krijgen. En verspilling, waarbij het bezit dat men heeft uitgegeven wordt aan overbodige zaken. In de Koran worden de verkwisters verafschuwd en wordt verspilling afgekeurd. Zij prijst de levens van mensen, die een balans hadden ver van verspilling en gierigheid.⁷³ De Koran laat weten dat mensen worden aangespoord om goede daden te verrichten, te doneren en hulp te verlenen. Het gedrag van mensen die gierig zijn is niet fatsoenlijk, sterker nog, het is zelfs een nadeel⁷⁴ voor hen mede doordat God niet van gierige mensen houdt.⁷⁵ De schade van gierigheid, zal henzelf schaden.⁷⁶ Mensen die niet gierig zijn zullen overwinnen⁷⁷ en de bezittingen van gierige mensen zullen hen in tegenspoed niet baten.⁷⁸

Mohammed heeft gierigheid verafschuwd en om deze reden zijn toevlucht gezocht bij God.⁷⁹ Hij liet ook duidelijk weten dat hij zelf geen gierig persoon was. Hij noemde dat een van de slechtere eigenschappen, gierigheid betrof.⁸⁰ Gierigheid kan er voor zorgen dat er onaangenaam over mensen gedacht kan worden. Hij zei dat gierigheid en *imaan* niet gepaard gaan.⁸¹ In een overlevering staat dat het verlangen naar rijkdom met een ijzeren schild wordt vergeleken. Hij vergeleek de gierige en vrijgeevige persoon op deze wijze: Vrijgevigheid zorgt ervoor dat de mens zijn verlangen naar bezittingen koestert en mits hij vrijgevig blijft, dit schild zich meer zal verbreden. Op deze wijze vermindert de druk bij een persoon, zal hij niet meer enorm verlangen naar rijkdom en zal hij vrijgeviger worden. Een gul persoon zal tegelijkertijd zich vredig voelen wanneer hij de problemen van een ander vermindert door vrijgevig te zijn. Het tegenovergestelde hiervan is wanneer een gierig persoon verlangt naar rijkdom, hij door dit schild

⁷² Muslim, II, 1805-1806.

⁷³ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa' 6; Soerat al-foerkaan 67.

⁷⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 180.

⁷⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa' 36-37; Soerat al-hadied 23-24.

⁷⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat moehammad 38.

⁷⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat at-taghaboen 16.

⁷⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat al-lail 8-11.

⁷⁹ Bukhari, III, 224.

⁸⁰ Ibn Hanbal, II, 320.

⁸¹ Ibn Hanbal, II, 256, 340.

vastgeknepen wordt en zich hierdoor gespannen en onrustig zal voelen. Daarbij zal het hart van een mens zich schuldig voelen, wanneer hij arme mensen ziet die het moeilijk hebben. Doordat hij zo gierig is, kan hij geen goede en vrijgevege daden verrichten die zijn hart doen verlossen, om zich comfortabel te voelen. Met andere woorden, deze gierigheid zal hem psychologisch onder druk zetten.⁸² Mohammed liet met de volgende woorden weten dat sommige volkeren in het verleden door hun gierigheid zijn vernietigd: “Vermijd gierigheid! Want gierigheid heeft hen, voor jullie al vernietigd; dit heeft gezorgd dat zij elkaars bloed hebben vergoten en ze verklaarden de *haram* zaken als *halal*”.⁸³

Mohammed heeft verschillende pogingen gedaan om verspilling op elk gebied te voorkomen. Hij zei: “Eet, drink, geef jullie *sadaqa* [aalmoes], wees vrijgevig en kleeft u. Doe dit zonder te verspillen en egoïstisch te worden”.⁸⁴ Hij wilde zelfs dat men het water niet verspilde wanneer men de kleine rituele wassing deed.⁸⁵ Hij liet weten dat de jeugdperiode de beste tijd van mensen is en dat ze hun jeugdperiode op een zo goed mogelijke wijze moesten spenderen. Met andere woorden er wordt gekeken naar zijn bezigheid, werk, zijn vermogen, zijn kennis, alle andere mogelijkheden en hoe deze gebruikt worden. Hierover zal een ondervraging plaatsvinden op het moment dat men overleden is.⁸⁶ Verspilling kan zowel op individueel, als collectief niveau leiden tot een ongunstige situatie, door overbodige publieke uitgaven. Verspilling op openbare en publieke gebieden kan zorgen voor moeilijke economische kwesties. Als we in dit opzicht kijken naar Mohammed als bestuurder en als drager van vrijgevigheid, is het belangrijk dat hij de nadelen van verspilling noemt. Daarbij kan verspilling leiden tot een sociale en psychologische chaos op elk niveau en gebied. Want de verspillende houding van mensen die welvarend zijn, kan leiden tot jaloezie en boosheid bij mensen die zich niet in deze positie bevinden.⁸⁷

12. Zijn gedrag ten opzichte van vernieuwingen

Vernieuwing, vooruitgang, ontwikkeling en dynamiek zijn stappen die

⁸² Bukhari, III, 231; VII, 37; Muslim, I, 708-709.

⁸³ Muslim, III, 1996.

⁸⁴ Bukhari, I, 33; Ibn Majah, II, 1192.

⁸⁵ Ibn Majah, I, 147.

⁸⁶ Tirmizī, IV, 612.

⁸⁷ Voor meer informatie zie: Mustafa Çağrıci, “Cimrilik”, *DIA*, VIII, 4-5; “Cömertlik”, *DIA*, VIII, 72-73; Cengiz Kallek, “İsraf”, *DIA*, XXIII, 178-180.

de mensen levendig maken. De boodschap van Mohammed stond, in de tijd waarin hij is gezonden, vol met vernieuwingen op het gebied van het geloof en de sociale, economische, ethische en culturele waarden. Echter, toen Mohammed deze vernieuwingen uitvoerde, waren deze niet tegenstrijdig met de openbaringen en dit betaamde zich in de ratio en de schepping van de mens. Het ideaalbeeld van de mens bleef dus bestaan. Het doel van Mohammed was niet om de bestaande algemene waarden van een samenleving te verwijderen, maar om de fouten en gebreken die er op bepaalde gebieden waren juist te verbeteren. Wanneer hij een beter idee had over een bepaald onderwerp en de uitvoering hiervan, weigerde hij deze niet. Als dit plan beter was dan voerde hij dit meteen door. In feite moet er gekeken worden naar het advies van de raadgevende instelling. Het laat zien dat hij belang hechtte aan raadgeving, gedachtegoed, meningen en ideeën van anderen. Wanneer hij dit gepast vond, accepteerde hij dit en voerde hij dit uit. Er zijn vele voorbeelden uit het leven van Mohammed waaruit blijkt dat hij open stond voor vernieuwingen. Wij kunnen hiervan een paar voorbeelden geven. De Masjid an-Nabawi werd voorheen, tijdens de nacht- en ochtendgebeden, verlicht door het in vuur steken van dadel-takken en bladeren. In het negende jaar van de *hijra*, kwam Tamim ad-Dari samen met de Tamim stam naar Medina. Zij brachten lampen(kaarsen), kaarslont en olie mee. Hij liet op een vrijdagnacht zijn bedienden de lampen ophangen aan palen in de moskee, om ze vervolgens aan te aansteken. Toen Mohammed naar de moskee kwam vroeg hij wie dit had aangestoken. Toen hij erachter kwam dat het was aangestoken door Tamim ad-Dari zei hij het volgende: “Jij hebt de islam verlicht. Jij hebt de moskee van de islam versierd. Moge Allah jou in deze wereld en het hiernamaals verlichten.” Deze gebeurtenis raakte Mohammed zo hevig, dat hij aan Tamim ad-Dari vroeg wat de naam van de persoon was die deze lampen had aangestoken. Toen hij erachter kwam dat zijn naam Fathi was, heeft hij zijn naam veranderd in *Siraj*(lamp/verlichter). *Siraj* die ook in de groep met de metgezellen zat, heeft deze gebeurtenis in de Masjid an-Nabawi en zijn verandering van naam persoonlijk overgeleverd.⁸⁸

Een ander voorbeeld van dat Mohammed onbevooroordeeld was; is dat hij de gevechtstechniek van buitenlanders heeft aangenomen in tijd van oorlog. In de bronnen staat vermeld dat hij tijdens de al-Khandaq oorlog,

⁸⁸ Ibn al-Esir, *Ūsd*, II, 328; Kōksal, IX, 363-364.

de Iraanse defensie techniek heeft gehanteerd en dat hij na het aanbod van Salman al-Farisi loopgraven in de omgeving van de stad heeft laten graven. Tijdens de belegering van Taif had Salman al-Farisi verteld over het gebruik van de Iraanse katapult en werd deze ook gebruikt. Mohammed heeft Salman dit laten gebruiken en hij kreeg de taak om die katapult te besturen. Personen als Yazid ibn Zam'a, Tufayl ibn Amr en Khalid ibn Saïd, brachten ook het nieuws van het gebruik van de katapult en hebben het tijdens deze belegering ook toegepast.⁸⁹ Al deze voorbeelden laten zien dat Mohammed de ideeën, die door het menselijke verstand zijn verzonnen, aannam en men zodoende aanspoorde om dit verder te ontwikkelen.

Wel, welke handelingen van Mohammed moeten de moslims dan als voorbeeld nemen? Mohammed was een voorbeeld voor de moslims in de periode waarin hij leefde, maar ook een voorbeeld voor de moslims in de periodes daarna. De Koran vermeldt dat Mohammed een belangrijk levend en volmaakt voorbeeld is voor de gelovigen. Om deze reden was het zijn doel om de regels van de islam te leren aan de mensen. Deze regels konden zij in hun levens gebruiken en tot uiting brengen naar anderen toe. De taak van de gelovigen is dan ook om hem als voorbeeld te nemen. Het vers uit de Koran luidt als volgt hierover: "Jullie hebben toch in Gods gezant een goed voorbeeld voor wie op God en de laatste dag hopen en God veel gedenken".⁹⁰

God heeft de mensen bevolen om Mohammed als voorbeeld te nemen. Kijkend naar de tijd en geografie waarin hij leefde en wat hij daar at, de spullen die hij gebruikte, de kleding die hij droeg, kortom al zijn levensvormen diende als voorbeeld. God bedoelde niet dat dit letterlijk als voorbeeld genomen moest worden, wat tevens overduidelijk is. Dat anderen Mohammed imiteerden, was hoe dan ook onmogelijk. In feite is dit ook niet de basis om als voorbeeld te nemen. Want als er daadwerkelijk op deze wijze gedacht zou worden, zouden we vandaag de dag moeten rijden op kamelen, dadels moeten eten en kleding uit Jemen moeten halen om deze te dragen. Daarbij is de leefwijze van Mohammed, om de stijl van zijn kleding als voorbeeld te nemen, in conflict met de universaliteit van de islam. Bijvoorbeeld, een moslim Eskimo die dierenhuid en leer draagt. Het is niet realistisch om van hem te verwachten dat hij de kleding moet dragen, die

⁸⁹ Waqidi, II, 937.

⁹⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 21.

in de Arabische hitte werd gedragen. Dit genoemde onderwerp(kleding), heeft niets met de oorsprong en fundament van deze godsdienst te maken. Bovendien droeg Mohammed nadat hij profeet werd nog steeds dezelfde kleding als voorheen en at hij hetzelfde als vroeger. Er is geen enkele overlevering in de bronnen, die zegt dat hij zijn klederdracht heeft veranderd nadat hij profeet is geworden. Om deze reden zijn de zaken die de moslims als voorbeeld dienen te nemen van Mohammed, niet de onderwerpen die met de vorm te maken hebben, maar de deugden zoals zijn juistheid, zijn rechtvaardigheid, zijn liefde en respect voor de mensen. Ook het belang dat hij hechtte aan vrede, zijn tolerantie, zijn betrouwbaarheid, zijn zachtaardigheid, zijn doorzettingsvermogen, zijn overtuiging, zijn vriendelijkheid en mededogen, zijn barmhartigheid en zijn vrijgevigheid waren hier een groot onderdeel van.⁹¹

⁹¹ Voor informatie over dit onderwerp zie: Recep Kiliç, "Peygamberligin gerekligi ve Peygamberimizin Örnekligi", *Hz. Peygamber'in Hayatından Davranış Modelleri*, Ankara 1998, p. 30-36.

HET GEZINSLEVEN VAN PROFEET MOHAMMED

1. Mohammed als het hoofd van het gezin

Mohammed heeft in vele *Ahadith* gewezen op het belang van het gezin en liet weten dat het gezin een plaats is van vrede en rust. Als vader was hij heel blij met de geboorte van zijn kinderen en was hij enorm verdrietig door hun overlijden. Een voorbeeld is dat hij aan Abu Rafi een cadeau had gegeven toen hij hem het bericht bracht, dat zijn zoon Ibrahim was geboren en heeft de moeder van Ibrahim Maria vrijgelaten.¹ Hij hield zich bezig met de verzorging en het opvoeden van het kind en gaf aan de zoogmoeder een dadelpalm. Hij ging heel vaak om het kind te bezoeken naar de plaats waar de zoogmoeder zich bevond. Ibrahim overleed toen hij zestien of achttien maanden was. Na zijn overlijden heeft Mohammed hierom gehuild. Hierop zei Abd ar-Rahman ibn Awf: “O boodschapper van Allah, huil jij ook?” en zei Mohammed dat dit kwam uit medeleven verdriet. Hij zei daarbij ook dat het enorm schreeuwen en met kreten huilen was verboden.²

Mohammed was een vriend en vader en had de meest zachteardige gevoelens.³ Hij heeft uitgelegd en bevolen hoe een hoofd van een gezin zich

¹ Ibn Sa'd, I, 135-136.

² Ibn Sa'd, I, 134-144.

³ John Davenport, *Hz. Muhammed ve Kur'an-i Kerim*, ver. Ömer Riza, Istanbul 1926, p. 59.

moet gedragen tegenover andere gezinsleden, maar heeft dit ook laten zien doordat hij dit zelf deed. Hij heeft zeer duidelijk vermeld dat een man zich goed moet gedragen tegen vrouwen. Over dit onderwerp zei hij: “De besten onder jullie zijn degenen die goed zijn voor hun familie. Wat mij betreft ben ik de beste voor mijn eigen familie”⁴ en “De beste onder jullie zijn degenen die het beste zijn voor hun vrouwen”.⁵ Anas ibn Malik zei: “Ik heb niemand gezien als de boodschapper van Allah die zo goed was voor zijn familie”.⁶ In zijn woorden legde hij een link tussen geloof, ethiek en het goed zijn voor de familieleden en benadrukte hij het belang hiervan. Zijn woorden zijn heel betekenisvol: “De perfecte onder de gelovigen in hun geloof(*imaan*) en qua ethiek zijn zij die het zachtvaardigst zijn voor hun familieleden”.⁷

Familieleden van mensen zijn degenen die het eerst iets over hen kunnen vertellen. Want met familieleden deelt men het eerst vreugde en verdriet. Mohammed heeft op verschillende manieren gezegd dat mannen over vrouwen en vrouwen over mannen rechtspraak hebben. Mohammed wilde dat mannen godvrezend waren en dat ze vrouwen eerlijk zouden behandelen. Toen het aantal vrouwen steeg, die naar hem toe kwamen om te klagen over hun mannen, zei hij dat personen die dit soort gedrag vertoonden geen goede personen waren.⁸ Hij behandelde zijn vrouwen goed en heeft hen nooit geslagen. Net zoals hij dit zelf niet deed, liet hij ook weten, dat hij het verafschuwde wanneer mannen hun vrouwen sloegen en zei: “Hoe durven jullie eerst jullie vrouwen te slaan en vervolgens ’s avonds met hen te slapen”.⁹ Hij waarschuwde dat vrouwen niet geslagen mochten worden en al helemaal niet in het gezicht. Zij mochten niet met beleedigende woorden bejegend worden. Ook mochten zij het huis niet uitgezet worden.¹⁰ Hij zei: “Alleen de slechte onder jullie zullen hun vrouwen slaan”.¹¹ Ibn Sa’d heeft in zijn werk een apart hoofdstuk geschreven over de overleveringen aangaande het slaan van vrouwen.¹²

Hij gaf aandacht aan zijn vrouwen en ook aan andere familieleden en

⁴ Ibn Majah, I, 636.

⁵ Ibn Majah, I, 636.

⁶ Ibn Sa’d, I, 136.

⁷ Ibn Hanbal, VI, 47.

⁸ Ibn Sa’d, VIII, 205; Ibn Majah, I, 639; Abu Dawud, II, 608-609; Dārimī, *Sūnen*, Istanbul 1981, p. 543.

⁹ Ibn Hanbal, IV, 17.

¹⁰ Ibn Hanbal, V, 5; Abu Dawud, II, 606-607.

¹¹ Ibn Sa’d, VIII, 204.

¹² Ibn Sa’d, VIII, 204-205.

naasten. Zo heeft Mohammed een compliment gegeven aan een vriend(in) van Khadija, die naar hem toe kwam. Er is ook overgeleverd dat elke keer wanneer er een schaap werd geslacht, hij ook een stuk vlees stuurde naar de vrienden van Khadija.¹³ Ook schonk hij aandacht aan Anas ibn Malik's moeder en grootmoeder, die als familie werden gezien. Umm Ayman die tijdens zijn kinderjaren voor hem zorgde, sprak hij aan met moeder en zei over haar: "Zij is een deel van mijn familie".¹⁴

In de Koran wordt ook informatie gegeven over de vrouwen van de profeet en over zijn familielevens. De Koran gaf een leidraad en advies aan zowel Mohammed als zijn vrouwen, wanneer zij een geschil hadden.¹⁵ Daarbij laat de Koran weten dat de vrouwen van Mohammed, de moeders van de gelovigen zijn.¹⁶

Mohammed zorgde voor voorzieningen en benodigdheden ten behoeve van vermaak en ontspanning. Hij probeerde ook van wettig amusement iets op te steken. Hij bracht zijn vrouwen en dochters mee naar het suiker- en offerfeest ceremonies.¹⁷ Toen de Abessijnen een voorstelling gaven, gaf hij toestemming aan Aisha om deze bij te wonen en heeft haar zelfs geholpen. Hij liep zelfs hard met Aisha en maakte pret met zijn familieleden.¹⁸

Mohammed heeft net als zijn eigen kinderen, ook de personen die onder zijn protectoraat vielen zoals Ali ibn Abu Talib, Zayd ibn Harith en Umm Ayman, enorm goed behandeld. Mohammed heeft Ali in huis genomen toen hij vijf jaar oud was om zijn oom te ontlasten. Hij heeft hem opgevoed en was heel zijn leven bij hem gebleven. Op dezelfde manier was Zayd ibn Harith in de familie van Mohammed opgenomen. Khadija kreeg Zayd als slaaf van Hakim ibn Khidham. Ze gaf hem als cadeau aan Mohammed en Mohammed liet hem vrij. De vader van Zayd had na lang zoeken zijn zoon gevonden in Mekka. Mohammed liet Zayd vrij in het kiezen of hij met zijn eigen vader, of met hem wilde blijven. Echter verkoos hij Mohammed boven zijn vader. Dit laat zien dat het gedrag en zijn handelen tegenover Zayd, niet anders was dan hoe een echte vader dat hoort te doen. Mohammed heeft Umm Ayman vrijgelaten toen hij trouwde met Khadija.

¹³ Tirmizi, IV, 369.

¹⁴ Ibn Sa'd, VIII, 223, 226.

¹⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 28-29.

¹⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 6.

¹⁷ Ibn Majah, I, 415.

¹⁸ Ibn Majah, I, 636.

Hij zag haar als een familielid en behandelde haar als een echte moeder. Hij heeft zijn vrouwen, kinderen, de personen die bij hem opgroeiden en zijn bedienden nooit geslagen.¹⁹ Anas ibn Malik die in Medina naar Mohammed werd gestuurd om hem te dienen, heeft hem gediend tot aan zijn dood. Mohammed heeft niet een één keer een vervelende of denigrerende opmerking tegen hem gemaakt omtrent het handelen tegenover hem.

Mohammed overlegde allerlei zaken met zijn vrouwen. In de bronnen is er veel informatie te vinden over dit onderwerp. Hij werd ook van tijd tot tijd blootgesteld aan de wensen en bezwaren van zijn vrouwen. Echter, als hij ze enkel wat zou bevelen, dan zou hij ook geen raad vragen aan zijn vrouwen en als hij niets aan hun vroeg, dan zouden er ook geen bezwaren zijn.²⁰ In dit opzicht kunnen we zien dat de overlevering waarin hij zei: “Raad vragen aan vrouwen is het tegenovergestelde van alleen actie ondernemen. De raad die vrouwen geven is qua waarheidsgehalte het overdenken waard is.” Allereerst is deze overlevering technisch gezien niet sterk en neemt geen plaats in de betrouwbare(*sahih*) *Hadith*-boeken. De sociale factoren van die tijd die ervoor hebben gezorgd dat deze *Hadith* kon ontstaan, dienen echter nader onderzocht te worden, maar dat is een ander onderwerp. Wel is het zo dat deze overlevering in contradictie is met de handelingen van Mohammed. Nadat hij zijn eerste openbaring kreeg, had hij de moeilijke situatie waar hij zich in bevond besproken met zijn vrouw. Zijn vrouw Khadija had hem getroost en hem naar Waraqa ibn Nawfal gebracht, die de juiste persoon was om in deze toestand duidelijkheid te geven en een oplossing te bieden. Deze gebeurtenis laat zien dat Khadija scherpzinnig, wijs en treffend was in het maken van keuzes en dit liet zij op een fantastische manier zien. Er kan ook niet getwijfeld worden, dat Mohammed na zijn eerste openbaring, de hulp van zijn vrouw in de jaren erna zou zijn vergeten. Mohammed beval na het vredesverdrag van Hudaibiya, dat de metgezellen hun offers moesten brengen en dat ze zichzelf moesten scheren na de expeditie. De metgezellen vonden dat het verdrag in het nadeel van de moslims was gesloten en waren terughoudend hierover. Geen van hen volgde dit bevel op en elke keer wanneer hij met een bevel kwam, keken ze hem aan en deden er niets mee. Mohammed werd hier enorm verdrietig van en zelfs boos om. Hij ging naar de tent van zijn vrouw Umm Sa-

¹⁹ Ibn Sa'd, VIII, 204; Ibn Majah, I, 638.

²⁰ Aclūni, II, 3.

lama en vertelde wat er gaande was. Umm Salama zei het volgende hierop: “O boodschapper van God! Ga en verricht jij je offer en scheer jij je hoofd en zij zullen je allemaal volgen.” Mohammed deed wat zijn vrouw Umm Salama hem adviseerde. De metgezellen stopten inderdaad met het handelen vanuit hun eigen emotie en volgden de profeet.²¹

Mohammed verdeelde zijn tijd in drie delen. Een deel voor *ibadah* een deel voor zijn familie en een ander deel voor zichzelf. Volgens hem was tijd die gependeed werd met familie, geen verspilde tijd. Mohammed gaf het advies aan mensen om de dingen die zij leerden, eerst aan hun familieleden te leren en aan hen te vertellen. Hij zei altijd tegen groepen die naar hem toe kwamen: “Keer terug naar jullie families en onderwijs hen”. Ook onderwees hijzelf zijn familieleden. Zijn vrouw Aisha heeft het meest kunnen genieten van deze eigenschap van hem. Mohammed heeft zijn best gedaan om de familiestructuur te beschermen. Hij maakte bijvoorbeeld het scheiden moeilijker.

2. Zijn huwelijken

Mohammed stond bekend als de meest kuise, eervolle en deugdzame persoon van de inwoners van zijn stad. Toen hij 25 jaar was trouwde hij met Khadija. Zij was niet alleen ouder dan hem en weduwe, maar is ook twee keer getrouwd geweest. Hij heeft 25 jaar gelukkig met haar samengeleefd. Wat het meest opvalt in het huwelijk tussen Mohammed en Khadija was hun warme vriendschap en omgang met elkaar. Mohammed had zijn eerste openbaring van God ontvangen en deze als eerste aan haar verteld en met haar gedeeld. Khadija reageerde vol begrip en volwassen op hem. We hebben al eerder gezien dat het jaar waarin Khadija overleed het jaar was, waarin Mohammed het meest verdrietig was. Dit jaar staat tevens bekend als het jaar van verdriet. Mohammed is niet met een ander vrouw gehuwd toen zij nog leefde. Terwijl dit in die tijd en in de tradities en gewoontes van toen heel normaal waren. Na het overlijden van Khadija heeft hij uit respect voor haar en de herinneringen aan haar ruim 2,5 jaar alleen geleefd. Vervolgens trouwde hij met Sawda bint Zam'a. Als de drijfveren van Mohammed seksueel van aard zouden zijn geweest, had hij tot zijn 54e nog meer huwelijken kunnen sluiten. Dit zou allemaal niet vreemd zijn ge-

²¹ Waqidi, II, 613.

weest op basis van de tradities in die tijd, zijn jeugd en zijn lidmaatschap bij de Quraish. Bovendien was hij ook nog eens een profeet.

Mohammed was met één vrouw getrouwd in zijn periode in Mekka. In de periode in Medina had hij meerdere huwelijken gesloten. Hij begon voor het eerst rond zijn 53 of 54ste jaar met het sluiten van meerdere huwelijken. Deze huwelijken hadden religieuze, sociale, economische, ethische en vele andere redenen. Het derde vers in het Koranhoofdstuk an-Nisaa', waarin het aantal huwelijken beperkt werd, is geopenbaard tegen het einde van Mohammeds periode in Medina. Ruim twee jaar voor zijn dood. Voordat de bevelen kwamen waarin polygamie werd beperkt, golden de oude tradities voor het huwelijk. In Arabië was het heel gewoon om met meerdere vrouwen gehuwd te zijn. De historicus Ibn Habib vermeld vele namen van personen die met tien vrouwen waren gehuwd tijdens het ontstaan van de islam.²² In feite had Mohammed de huwelijken gesloten, op basis van traditie. Als men zijn huwelijken tegen het licht wil houden, dient men rekening te houden met de politieke, sociale en culturele regels van die tijd. In die tijd heeft niemand van zijn vrienden en vijanden kritiek gehad op de meerdere huwelijken, die Mohammed sloot.

Mohammed had een huwelijkscontract met elf vrouwen en toen hij overleed waren er dat nog negen. De namen van de vrouwen van de profeet waren: Khadija ibn Khuwaylid, Sawda bint Zam'a, Aisha bint Abu Bakr, Hafsa bint Amr, Zaynab bint Khuzayma, Umm Salama, Zaynab bint Jahsh, Juwayriya bint Harith, Rayhana bint Zayd, Safiyyah bint Huhay, Umm Habiba bint Abu Sufyan, Maria en Maymuna bint Harith. Echter het hebben van negen vrouwen was niet in een aantal jaren bereikt, maar in een periode vlak voor zijn dood. Hij trouwde met Zaynab bint Jahsh in het vijfde, Rayhana en Juwayriya in het zesde, Safiyyah, Umm Habiba en Maymuna in het zevende jaar van de *hijra*. De meeste van deze vrouwen hadden kinderen. Deze waren van hun overleden mannen. Mohammed had aan al zijn vrouwen de *mahr* [bruidsschat] gegeven bij het aangaan van het huwelijk. Hij gaf aan ieder van hen de bruidsschat die gangbaar was in die tijd. Alleen Safiyyah kreeg geen bruidsschat omdat ze hadden afgesproken dat haar vrijlating zou dienen als haar bruidsschat.²³

Mohammed had na de openbaring van het vers, wat het aantal te hu-

²² Ibn Habib, al-Muhabbar, p. 50

²³ Ibn Majah, I, 629.

wen vrouwen beperkte tot vier, zijn metgezellen bevolen indien zij meer dan vier vrouwen hadden, van de overige te scheiden. We weten uit de Koran dat Mohammed werd vrijgesteld van deze beperking.²⁴ Mocht Mohammed echter meer vrouwen hebben willen trouwen vanaf dat moment, dan zouden deze niet meer *halal*[toegestaan] voor hem zijn.²⁵ Waarom er voor Mohammed een uitzondering gold op deze regel, had onder andere te maken met recht, politiek, onderwijs en andere(sociale) redenen.

In de Koran staat dat de vrouwen van Mohammed 'de moeders van de gelovigen' zijn en dat er na hem niemand met hen mocht trouwen. Als Mohammed dus een keuze had moeten maken met betrekking tot welke vier vrouwen van de negen hij wilde behouden, zou dat betekenen dat niemand anders met de overige vijf vrouwen kon trouwen.²⁶ Bij een scheiding zouden zij dus in een kwetsbare positie komen.

De huwelijken van Mohammed hebben een belangrijke plaats in het onderwijzen van de islamitische gemeenschap. In de verspreiding van de islam in de omgeving, hebben de vrouwen van Mohammed een grote rol gespeeld. Met name in de visie over vrouwen. Zij lieten zich niet weerhouden om zich in te spannen om de vrouwen van de metgezellen te onderwijzen. Zij waren vooral bezig met het onderwijzen van de gelovige vrouwen en hebben leerlingen onderwezen die de islam konden verspreiden.

Er kan uiteraard niet gezegd worden dat alle vrouwen van Mohammed dezelfde kennis hadden. Een deel van hen was oud en een ander deel jong. Maar wat dit onderwerp betreft, had Aisha een speciale plaats. Wat het meest opviel in het huwelijk van Mohammed en Aisha was hun leraar-leerling relatie. Aisha was zo fantastisch onderwezen dat haar huis, na Mohammeds huis, het meest bezocht werd door zowel mannen als vrouwen, jongeren en ouderen om naar haar te luisteren. Iedereen kreeg een antwoord op zijn of haar vraag en werd het een kennis instelling. Vanaf het profetschap is zij bezig geweest met onderwijs voor vrouwen. Aisha had de metgezellen, de dienaren en de latere overlevertaars veel informatie gegeven waar zij zich aan vast konden houden. Zij heeft niet alleen de *sunnah* van Mohammed overgedragen en uitgelegd, maar ook ervoor gezorgd dat hij juist werd begrepen en zorgde hiermee voor een kritische mentaliteit.

²⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 50.

²⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 52.

²⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 6.

Van de metgezellen was zij een van de zeven bekendste metgezellen die de meeste *fatwa's*[religieus advies] heeft doen uitgaan. Zij heeft over Mohammed 2210 *Ahadith* overgeleverd. De andere vrouwen van Mohammed hebben tussen de 5 en 378 *Ahadith* overgeleverd. Hafsa was een vrouw die kon lezen, schrijven en was een intelligente vrouw met veel kennis. Haar bijdrage aan het onderwijzen van de islam was groot.

Sommige huwelijken van Mohammed waren gericht op moslimvrouwen die loyaal en lankmoedig waren. Het doel hiervan was hen te beschermen, te waarderen en om hun reputatie te beschermen. In de periode in Mekka werden sommige moslimvrouwen mishandeld. Zij zijn later geëmigreerd naar Abessinië en daarna naar Medina. Hun mannen waren overleden en ze hadden enkele kinderen uit deze huwelijken gekregen. Omdat hun familieleden in Mekka nog *mushrikeen*(heiden) waren, konden ze ook niet naar hen terugkeren. Mohammed wilde hen onder zijn bescherming nemen. Ook de zorg van hun kinderen nam hij op zich. Uiteindelijk sloot hij een huwelijk met hen. Sawda bint Zam'a, Zaynab bint Khuzayma, Umm Salama en Umm Habiba zijn hier voorbeelden van.

Sommige huwelijken van Mohammed vonden plaats om de stam van die vrouw dichter bij de islam te brengen, maar ook om de vijandigheid tussen stammen te beëindigen, de plaats die ze bezaten te beschermen en om te voorkomen dat metgezellen jaloers op elkaar zouden worden. Tevens werden deze huwelijken ook gesloten om roddels te voorkomen. De huwelijken met Juwaira en Safiyyah waren hier voorbeelden van. Juwairiya was de dochter van Harith ibn Abu Dirar die de leider was van de Banu Mustaqil stam. Zij was tijdens de Banu Mustaqil *ghazwa* haar man verloren. Zij viel in de handen van de moslims. Nadat haar losgeld werd betaald trouwde ze met Mohammed. Toen de moslims dit hoorden, lieten zij ook hun gevangenen vrij, omdat ze nu naast en familieleden waren van Mohammed. Dit huwelijk heeft er voor gezorgd dat de vijandschap tussen de Banu Mustaqil en de moslims werd opgeheven. Het daadwerkelijke doel van dit huwelijk was, om deze stam dichterbij de islam te brengen. De Banu Mustaqil stam aanvaardde na dit huwelijk de islam. Safiyyah was een van de gevangenen in de expeditie van Khaibar. Zij was de dochter van de Joodse leider Huhay ibn Akhtab. Mohammed wilde de vijandigheid en haat laten verdwijnen en om deze reden wilde hij kennissen worden en trouwde hij met Safiyyah.

Sommige huwelijken van Mohammed hadden als doel, het brengen van nieuwe wetten en regels binnen de islam. Zijn huwelijk met Zaynab bint Jahsh was hier een voorbeeld van. De eerste man van Zaynab was de vrijgelaten slaaf van Mohammed en zijn geadopteerde zoon Zayd ibn Harith. Mohammed had er zelf voor gezorgd dat Zaynab, de dochter van zijn tante met Zayd ging trouwen. Zayd was een vrijgelaten slaaf. Volgens de oude Arabische traditie mocht een edele vrouw niet trouwen met een slaaf. Dit terwijl de islam alle mensen als gelijken ziet. Om deze reden heeft Mohammed deze oude traditie verwijderd en deze eerst toegepast op zijn eigen familieleden. Zo werd deze oude traditie opgeheven. Echter, hadden Zayd en Zaynab samen geen gelukkig leven. Zayd ging naar Mohammed en zei dat hij van zijn vrouw wilde scheiden. Mohammed was hier enorm door geraakt. In de Koran staat beschreven hoe Mohammed zijn best deed om het huwelijk tussen Zayd en Zaynab te redden. Bovendien zei hij tegen Zayd: "Houd jouw vrouw bij je en vrees God".²⁷ Echter, omdat hun huwelijk de laatste fase ingegaan was en ze echt niet meer met elkaar konden omgaan, scheidde Zayd van Zaynab. Adoptie betekende in de *Jahiliyya* periode, dat hij behandeld zou worden als een echt kind, en dat hij ook alle rechten had die een bloedeigen kind ook had. Volgens de traditie mocht een vader niet trouwen met de gescheiden vrouw van zijn adoptiezoon. De islam heeft deze traditie opgeheven en maakte van adoptie een onderwerp, dat het voortaan werd gezien als zijnde dat ze slechts geloofsbroeders zijn. Het werd toegestaan voor de vaders om te trouwen met de gescheiden vrouw van de adoptiezoon. Mohammed trouwde met Zaynab, omdat zij en zijn familieleden dit wilden. Het is niet zo dat Mohammed trouwde met Zaynab omwille van haar schoonheid, zoals er vaak wordt beweerd. Zaynab was de dochter van zijn tante. Hij zag haar altijd. Als hij met haar wilde trouwen, dan had hij met haar kunnen trouwen voordat Zayd met haar trouwde.

Sommige huwelijken van Mohammed hadden als doel om de banden met goede vrienden, de omgeving, de reputatie en familieverwantschap die werd gecreëerd, door het sluiten van huwelijken te versterken. Een voorbeeld hiervan is de dochter van Abu Bakr, Aisha en de dochter van Umar, Hafsa.²⁸

²⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 37.

²⁸ Ibn Sa'd, VIII, 53-221; Hamidullah, *Islam Peygamberi*, II, 715-746; *Es Olarak Hz. Peygamber*, Ankara 1997; Ziya Kazici, *Hz. Muhammed'in Esleri ve Aile Hayati*, Istanbul 1991; Ibrahim Canan, "Aile Reisi ve Baba Olarak Hz. Peygamber", *Hz. Peygamber ve Aile Hayati*, Istanbul 1989, p. 284-342.

3. Zijn kinderen

Mohammed heeft met Khadija twee zonen en vier dochter gekregen. Zijn eerste kind Qasim overleed toen hij twee jaar oud was en zijn andere zoon Abdullah overleed ook op jonge leeftijd. Ook is er overgeleverd dat zijn zoon Abdullah ook Tayyib en Tahir werd genoemd.²⁹ Buiten hun om heeft de Egyptische Maria een zoon genaamd Ibrahim op de wereld gezet gedurende de periode in Medina. In welke volgorde de dochters kwamen - hierover verschillen meningen - maar wordt over het algemeen aangenomen dat, Zaynab, Rukiyyah, Umm Khultum en Fatima de volgorde is.

Zaynab is het tweede kind van Mohammed en de oudste van zijn dochters. Er is overgeleverd dat zij werd geboren toen Mohammed dertig jaar was. Op verzoek van Khadija heeft Mohammed zijn dochter Zaynab laten huwen met de zoon van zijn tante genaamd Abu al-As ibn Rabi. Uit dit huwelijk heeft Zaynab twee kinderen gekregen genaamd Ali en Umama. Toen Mohammed het profeetschap kreeg, heeft Zaynab samen met haar moeder de islam aanvaard. Haar man Abu al-As had in die periode de islam nog niet aanvaard, maar zag ook niet af van het samenleven met een moslimvrouw. Hun huwelijk zette zich op deze manier voort tot aan de slag bij Badr. Toen Mohammed emigreerde naar Medina, wilde hij zijn familie samen met zijn dochter Zaynab laten overkomen uit Mekka, maar zij wilde haar man niet verlaten.

Ondertussen had Abu al-As zich aangesloten bij de *mushrikeen* tijdens de slag van Badr en werd hier gevangen genomen. Zaynab had voor haar man losgeld betaald door wat goederen en een ketting die haar moeder haar had gegeven toen ze trouwde, te sturen. Mohammed had deze ketting teruggestuurd naar Zaynab en liet Abu al-As vrij gaan. Echter beloofde hij Mohammed dat hij zijn vrouw en kinderen naar Medina zou laten gaan. Abu al-As hield zich aan zijn belofte en liet zijn vrouw en kinderen richting Medina gaan. Zaynab was op dat moment zwanger. Door een aanval van Habbar ibn Aswad, die op dat moment nog geen moslim was, is zij van de kameel afgevallen en heeft zij een miskraam gehad. Dit gebeurde op de plaats Dhi Tuwa in Mekka. Door dit voorval, liep zij een ziekte op en dit leidde tot haar overlijden in het achtste jaar van de *hijra*.³⁰ Zij was na dit voorval teruggekeerd naar Mekka. Ondertussen had Mohammed, Zayd ibn

²⁹ Ibn Habib, Muhabber, p. 79; Belâzūrî, I, 405; Meer informatie over de discussie omtrent dit onderwerp zie: Aïse Abdurrahman, *Benâtü'n-Nebi*, Beiroet 1979, p. 63-70.

³⁰ Ibn Sayyid an-Nas, II, 238.

Harith en een persoon van de *Ansaar* een paar maanden na de slag van Badr, naar een plaats genaamd Batn Ya'jaj gestuurd dat op 10 km afstand ligt van de Masjid al-Haram. Zaynab was, terwijl haar kinderen bij haar waren, met deze twee personen meegegaan naar Medina en begon samen met Mohammed te leven.

Toen Abu al-As in het zesde jaar van de *hijra* terugkeerde uit Syrië met een karavaan die toebehoorde aan de *mushrikeen*, kwam hij onderweg islamitische soldaten tegen die hem brachten naar Medina en hij accepteerde daar de islam. Mohammed liet Zaynab weer trouwen met haar ex-man.³¹ Het huwelijk van Zaynab, voor de tweede keer met Abu al-As was van korte duur, omdat zij in het achtste jaar van de *hijra* kwam te overlijden. Haar zoon Ali is overleden na de verovering van Mekka. Haar dochter Uma-ma trouwde met Ali nadat haar tante Fatima overleed. Toen Ali overleed, trouwde ze met Mughira ibn Nawfal. Er wordt beweerd dat zij een zoon van hem kreeg, genaamd Yahya.³² Zij kwam te overlijden tijdens dit huwelijk. Zoals we straks zullen zien, zijn er ook geen nakomelingen van de twee andere zusjes van Zaynab, Rukiyyah en Umm Khultum.³³

Rukiyyah(Rukayye): Er is overgeleverd dat zij op de wereld kwam toen Mohammed 33 jaar was. Rukiyyah trouwde met Utbah, de zoon van Abu Lahab en zoals we zo meteen gaan bespreken, trouwde Umm Khultum met Utayba. De meest betrouwbare bronnen zijn het erover eens, dat de twee dochters van Mohammed geen geslachtsgemeenschap hebben gehad met de twee zonen van Abu Lahab. Na de openbaring van Korenvers al-Masad, dwongen Abu Lahab en zijn vrouw hun zonen om te scheiden van de dochters van Mohammed omdat ze zo tegen de islam waren. De reden was dat Rukiyyah en Umm Khultum de islam hadden aangenomen. Uiteindelijk zijn zij beiden gescheiden van hen. Daarna heeft Mohammed zijn dochter Rukiyyah met Uthman laten trouwen. Rukiyyah emigreerde naar Abessinië samen met haar man. Later is zij teruggekeerd naar Mekka en emigreerde zij naar Medina en begon hier te leven. In het tweede jaar van de *hijra*, tijdens de voorbereidingen voor de slag van Badr, kreeg zij mazen. Mohammed liet Uthman niet mee gaan op expeditie en liet hem ach-

³¹ Ibn Hisham, I, 657-659; Ibn Sa'd, VIII, 32-33; Taberī, II, 470-472; Belāzūrī, I, 398-400; Ibn al-Esir, *Ūsd*, VII, 130-131.

³² Ibn al-Esir, *Ūsd*, VII, 22.

³³ Voor een biografie van Zaynab zie: Ibn Hisham, I, 651-658; Ibn Sa'd, VIII, 31-36; Taberī, II, 469-472; Belāzūrī, I, 397-400; Ibn al-Esir, *Ūsd*, VII, 130-131; M. Nazif Sahinoglu, "Zeyneb bint Muhammed", *IA*, XIII, 554-555.

ter in Medina zodat hij voor zijn zieke vrouw kon zorgen. Echter, overleed Rukiyyah toen Mohammed op expeditie was. Haar zoon Abdullah, die ze kreeg met Uthman kwam te overlijden toen hij twee of zes jaar was.³⁴

Umm Khultum: Omdat zij jonger was dan Rukiyyah, is zij waarschijnlijk geboren toen Mohammed 34 jaar was. Zoals we net al hadden genoemd, was zij gehuwd met Utayba, de zoon van Abu Lahab. Door de druk van zijn moeder en vader is Utayba van Umm Khultum gescheiden. Umm Khultum woonde in het huis van haar vader tot aan de *hijra*. Samen met haar zusje Fatima en andere familieleden van Mohammed emigreerde zij naar Medina. Na het overlijden van haar zus Rukiyyah is zij een poos later in het derde jaar van de *hijra* gehuwd met Uthman. Zij overleed in het negende jaar van de *hijra*. Umm Khultum had geen kinderen. Nadat zij overleed zei Mohammed: “Als ik een derde dochter had (volgens sommige overleveringen tien) dan zou ik haar weer laten huwen met Uthman.”³⁵

Fatima: Zij is de jongste dochter van Mohammed. Over haar geboortedatum zijn er verschillende meningen, maar over het algemeen noemt de meerderheid het jaar 609 en vele anderen het jaar 605. In onze bronnen zijn er over haar kinder- en jeugdijaren informatie beschikbaar. Een van de gebeurtenissen, die zij mee maakte was als volgt. Op een dag toen Mohammed naast de Ka'ba aan het bidden was en voorover was gebogen, hadden de *mushrikeen* de ingewanden van een schaap op zijn rug geplaatst. Mohammed kon zijn hoofd niet meer rechtop zetten. Op dat moment kwam Fatima langs en haalde wat op zijn rug was van hem af en werd boos op de *mushrikeen*.³⁶ Na de emigratie van haar vader, emigreerde Fatima samen met een groep naar Medina, waarbij ook haar zus Umm Khultum en de familieleden van Abu Bakr hoorden. Korte tijd daarna vroeg Ali haar hand aan haar vader. Mohammed vroeg aan Fatima of ze dit wilde. Ze wilde dit³⁷ en daarna trouwden Fatima en Ali in het tweede jaar van de *hijra*. Een jaar na haar huwelijk, werd haar eerste kind Hasan geboren en een jaar later haar tweede kind Husayn. In de jaren erna kregen ze dochters, genaamd Umm Khultum en Zaynab en een zoon genaamd Muhsin (of Mu-hassin). Echter deze laatste overleed toen hij klein was. In de islamitische

³⁴ Ibn Sa'd, VIII, 36-37; Ibn al-Esir, *Ūsd*, VII, 113-115; Neset Çagatay, “Rukayye”, IA, XIII, 765-766.

³⁵ Ibn Sa'd, VIII, 37-39; Ibn al-Esir, *Ūsd*, VII, 384; Tefvik R. Topuzoglu, “Ümmü Külsüm”, IA, XIII, 107-108.

³⁶ Bukhari, I, 67.

³⁷ Ibn Sa'd, VIII, 19, 20.

cultuur was Fatima enorm bekend om haar betrokkenheid bij onderwerpen als gezondheid en sociale zorg. Bovendien had zij tijdens de slag van Uhud water en voedsel gebracht naar de soldaten, ze zorgde voor de gewonden en maakte het bloed schoon op haar vaders hoofd. Zij was enorm verdrietig toen haar vader overleed en ruim zes maanden later overleed zij zelf. De stamboom van Mohammed is voortgezet met de komst van de kinderen van Fatima.³⁸

Ibrahim: Hij is de zoon van Mohammed en de Egyptische Maria. Hij werd geboren in het achtste jaar van de *hijra*. Nadat Ibrahim was geboren, had Mohammed aan Maria haar vrijheid gegeven en gaf het kind aan een zoogmoeder. Ibrahim die nog niet eens twee jaar was, werd ziek en in het tiende jaar van de *hijra* overleed hij.³⁹

Zoals we hebben kunnen constateren zijn de kinderen van Mohammed op jonge leeftijd gestorven. Over de leeftijden van zijn kinderen, in welke volgorde zijn dochters ter wereld kwamen en wanneer ze zijn gestorven, zijn er verschillende vermeldingen in de bronnen. Dit onderwerp trok de aandacht van een bekende geleerde Ibn Hazm uit al-Andalus. Hij heeft vermeld dat geen van de dochters van Mohammed ouder dan 35 jaar is geworden. Fatima overleed toen zij 25 jaar was, Rukiyyah ook rond die leeftijd, Umm Khultum toen ze 22 jaar was en dat Zaynab ook op jonge leeftijd is overleden.⁴⁰

³⁸ Ibn Sa'd, VIII, 19-30; Ibn al-Esir, *Üsd*, VII, 220-226; M. Yasar Kandemir, "Fâtima", DIA, 219-223.

³⁹ Ibn Sa'd, I, 134-144; Ibn al-Esir, *Üsd*, I, 49-51; Asri Çubukçu, "Ibrahim", DIA, XXI.

⁴⁰ Ibn Hazm, p. 16-17. De bepaling van Ibn Hazm is onder meer juist. Echter in de bronnen staat ook wel vermeld dat de leeftijd van overlijden; Zaynab 30 jaar, Rukiyya 22 jaar, Umm Khultum 22-27 jaar en Fatima 23-27 jaar waren.

HET BESTUUR VAN PROFEET MOHAMMED

1. Mohammeds positie ten opzichte van een bestuur

Laten we meteen vermelden dat het bestuur van Mohammed gericht was op rechtvaardigheid, ethiek, raadgeving, verdragen en competentie. De taak die hij van God kreeg, zette hij als prediker voort. Toen hij de mensen bestuurde die in hem geloofde, was hij nog steeds verbonden met deze principes.

Rond het ontstaan van de islam had de familie van Mohammed, alleen maar de taak voor *Siqaya* in de stad Mekka. Terwijl zijn opa en zijn ooms taken hadden in de raad als bestuurders van Mekka, had zijn vader Abdullah geen enkele bestuursfunctie die hij zijn zoon kon laten erven. Zijn opa's concessie, ging door erfregels eerst naar zijn oom Abu Talib en daarna naar zijn andere oom Abbas. Dus voor het profetschap, had noch zijn familie, noch Mohammed een functie in het bestuur van Mekka. Mohammed dacht ook nooit aan financiële macht nadat hij profeet werd.

Bovendien hadden zijn stadsgenoten hem het leiderschap aangeboden onder voorwaarde dat hij zou stoppen met het bespotten van hun afgodsbeelden waarop hij zei: "Al plaatsens jullie de zon in mijn rechterhand en de maan in mijn linkerhand, in ruil voor het opgeven van deze zaak(mensen oproepen tot de islam), dan zal ik nog niet ophouden." Deze gebeurtenis

laat duidelijk zien dat financiële macht hem totaal niet interesseerde. Hij wilde eerder zijn gemeenschap organiseren. Wanneer een stam of de leiders van de regio's zich om hem heen verzamelde voor zijn preek, dan zou politieke macht vanzelf komen.

In de periode in Mekka, kon hij voor de *hijra* zijn kleine gemeenschap besturen. Sommige mensen uit Medina die tot de islam waren bekeerd, gehoorzaamde hem voordat hij een openbaring kreeg in het gebied van Aqaba. Hij liet uit hen twaalf voorzitters kiezen die met hem het bestuur zouden regelen. Toen de moslims ook land bezaten, hadden zij uiteindelijk een goed bestuursstelsel na de *hijra* in Medina. Na Mohammed, hebben regionale leiders deze vorm van bestuur voortgezet, omdat ze op hun beurt loyaal aan Mohammed wilde blijven. Hier hebben ze overeenstemming over bereikt.

Zonder twijfel, is het God die Mohammed heeft gekozen als profeet. Om deze reden kiezen de gelovige mensen niet zelf hun profeet uit. Zij accepteerden louter deze situatie en de bijbehorende bepalingen. Mensen legden, in de vorm van een contractuele verbintenis, loyaliteit en gehoorzaamheid, een eed af aan Mohammed, Hij kreeg belofte van mensen die hem als de boodschapper van God zagen. Zoals in de Koran staat vermeldt,¹ is een eed afleggen niet specifiek naar Mohammed als persoon gericht. Er wordt een eed afgelegd aan God met bemiddeling van Mohammed. Het was niet alleen voor mannen, maar ook vrouwen kwamen hiervoor in aanmerking. Een eed afleggen, betekende ook gehoorzaamheid aan Mohammed. In vele verzen van de Koran krijgen mensen het bevel om God en Mohammed te gehoorzamen.

Het bestuur van Mohammed was gebaseerd op advies, onderhandeling en bespreking. In de Koran wordt het belang van onderhandelen veel benadrukt; het is bevolen aan Mohammed om advies te vragen en zaken te bespreken.² Mohammed volgde dit bevel op en vroeg advies aan zijn metgezellen. Abu Huraira zei over dit onderwerp het volgende: "Ik heb niemand anders gezien dan de boodschapper van Allah, die meer besprak en meer advies vroeg aan zijn vrienden".³ Laten we nu een voorbeeld geven van een bespreking met de metgezellen, voor de oorlogen en tijdens de oorlogen. Voordat de slag van Badr begon, vond Hubab ibn Mundhir

¹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-fath 10.

² Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 159.

³ Waqidi, II, 580; Tirmizi, IV, 214.

de plaats waar er werd verbleven niet geschikt. Hij kwam bij Mohammed en zei: “Is dit een plek waar Allah u heeft bevolen om af te stappen? Kunnen we niet verder gaan of is het gewoon een kwestie van mening en militaire tactiek of strategie?” Hierop zei Mohammed dat het zijn eigen mening was. Hierop zei Hubab: “O boodschapper van Allah! Dan is dit niet de plek om af te stappen. Ga door tot we dichterbij het water komen en meer in de richting van de vijand komen. We kunnen daar stoppen en dan kunnen we daarbuiten de waterputten vullen. Wij zullen dan kunnen drinken en zij zullen dan niet kunnen drinken. Mohammed zei: “U hebt de juiste manier van handelen aangegeven”.⁴ En hij deed wat Hubab had voorgesteld. Zijn onderhandelingen met anderen, bevatten naast wereldse zaken, soms ook geloofskwesties en onderwerpen waarover geen openbaring kwam. Een voorbeeld hiervan was hoe de *adhaan*[oproep tot het gebed] uitgevoerd moest worden.

Mohammed was voortdurend de enige leider van de moslims. Bovendien staat er in de Koran dat er aan de gelovigen werd opgedragen om Mohammed te gehoorzamen en dat hij de scheidsrechter was, wanneer er sprake was van een geschil.⁵ Tegelijkertijd is gehoorzaamheid aan hem gelijkgesteld aan gehoorzaamheid aan God.⁶

Mohammed stelde gouverneurs, rechters, leraren, controleurs, hoofden van militaire eenheden, belastingambtenaren, ambassadeurs, bedevaartregelaars, imams, en *adhaan* oproepers aan en sprak verdragen met ze af.

Mohammed heeft buiten de *Hijaba* en *Siqaya* alle andere bestuurszaken opgeheven uit de *Jahiliyya* periode. *Hijaba* en *Siqaya* werden aan de oude eigenaren teruggegeven.

Er zijn een aantal basisprincipes die Mohammed volgde in zijn bestuur. Ten eerste was zijn hoofddoel om de islam zo ver mogelijk te verspreiden en wilde hij dat de islam alle mensen bereikte. Hij gebruikte elke mogelijkheid om dit doel te bereiken. Hij heeft vele moeilijkheden moeten verdragen omwille van dit doel. Hij nam rechtvaardigheid en ethiek mee in al zijn activiteiten. Mohammed maakte geen onderscheid tussen mensen. Hij behandelde iedereen rechtvaardig, ethisch en hield zich aan zijn belofte. Voor het ontstaan van de islam waren er verschillende klassen onder de mensen aanwezig. Terwijl in de islam, iedereen die deze religie aanvaardde als

⁴ Ibn Hisham, I, 620.

⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 31-32; Soerat an-nisaa' 59-61, 65.

⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa' 80.

gelijke werd gezien. Daarbij zorgde iedereen die onder het bestuur van de islamitische staat kwam dat er geen onenigheid kwam met niet-moslims. Een van de andere basisdoelen van Mohammed was, het creëren van vrede en rust binnen de samenleving en daarbij het beschermen van de samenleving. In de *Jahiliyya* periode was er bovendien veel sprake van oorlogen tussen stammen, berovingen die uitliepen op moord, belegering van karavanen, en bloedwraak, terwijl in de periode van Mohammed al deze zaken veelal zijn voorkomen. Daarna spoorde Mohammed de moslims aan om te emigreren naar Medina. Dit zodat de moslims zich kunnen verenigen en daardoor sterker worden. Dit politieke beleid heeft hij, met enkele uitzonderingen daargelaten, voortgezet tot aan de verovering van Mekka. Na de verovering van Mekka, was emigratie niet meer nodig. Want de islam was nu verspreid in verschillende delen van Arabië. Vanaf nu was het nodig om van de gebieden Islamitische gebieden te maken en dit waar nodig was ook aan te passen. En om een regio te creëren dat geschikt was voor moslims volgens de islam. Juist met deze reden, stuurde hij verschillende leraren en ambtenaren naar provincies.

Mohammed was respectvol tegen mensen. Een van zijn principes was, niet het vernietigen van de vijand, maar de vijand voor zich te winnen. De potentiële kracht van de vijand wilde hij niet vernietigen, maar hij dacht er juist aan om deze krachten straks te gebruiken. In Medina is in een periode van tien jaar de islam verspreid over een gebied van circa twee miljoen kilometer. Zo een snelle ontwikkeling, verspreiding en verandering heeft nooit eerder plaats gevonden. Met uitzondering van Banu Qurayza, zijn er bij de vijand iets meer dan 200 mensen overleden en aan islamitische kant ruim 150.

Mohammed heeft zoals we hierboven al hadden vermeld, geprofiteerd van de technische ontwikkelingen in die tijd. Daarbij heeft hij met succes verschillende tactieken uitgevoerd waaronder: Het verzamelen van informatie over de vijand, het verborgen houden van eigen plannen, het uitvoeren van economische druk, de vrienden en bondgenoten van de vijand naar eigen kant te trekken, het hen belegeren met hun eigen vijanden, koude oorlog, het zorgen van langdurige onenigheid met de vijand en sommige vijanden als vriend voor zich winnen.

Hij was deugdzzaam, een verdienste voor de mensheid en hij liet ze in hun waarde. Wat voor vijanden hij ook had, wanneer iemand de islam aan-

vaardde, liet Mohammed ze in hun waarde en beschermde hij hun eer. De mensen behielden zo hun waardigheid en eer. Op het moment dat Mohammed een persoon bij zich kreeg die zich had bekeerd tot de islam en vervolgens aanstelde als gouverneur, dan lette hij erop of zij hiervoor bekwaam genoeg waren. Daarbij lette hij tot in de details op of ze ethische specialiteiten hadden en evalueerde dit. Bijvoorbeeld, een gierige bestuurder zag hij als een zwak persoon. Een voorbeeld die gegeven kan worden, is dat in plaats van Jad ibn Qays, Bishr ibn Baraa aangesteld werd bij zijn eigen stam Banu Salama. Toen een groep van de Banu Salama stam naar Mohammed kwam, vroeg hij aan hen wie hun leider was. Hij kreeg het antwoord: “Dat is Jad ibn Qays, echter is hij een beetje gierig.” Mohammed was hier ontevreden over en zei: “Welke ziekte is er, die nog slechter kan zijn dan gierigheid! Neen, jullie voorzitter is geen Jad ibn Qays, maar laat het Bishr ibn Baraa zijn”⁷ en hij stelde Bishr als leider van de stam aan.

2. Bestuurlijke instellingen

a. De gouverneurschap en het bestuur van provincies

Toen de islam zich buiten Medina begon te verspreiden, had Mohammed op verschillende delen van het Arabisch schiereiland, in steden en stammen gouverneurs aangesteld. In de bronnen worden zij ook *amir* en *amil* genoemd. Buiten de gouverneurs om stelde hij ook *zakaat* [verplichte aalmoes] verzamelaars aan. Deze werden *amil* genoemd. De *amil*'s waren naast, het verzamelen van *zakaat* ook bezig met het verzamelen van buit, *jizya* en andere staatsinkomsten. Op het moment dat Mohammed uit Medina vertrok, om wat voor reden dan ook, stelde hij altijd een plaatsvervanger aan. Wanneer hij niet als hoofd kon dienen van het leger of andere kleine militaire eenheden die op expeditie gingen, dan stelde hij een van de metgezellen aan als commandant.

Wanneer Mohammed zijn ambtenaren aanstelde voor bepaalde taken, vond hij het belangrijk dat zij bekwaam genoeg waren. Wanneer de oude bestuurders zich bekeerden tot de islam, liet hij ze over het algemeen hun functie als gouverneur behouden. Echter werden er ook nieuwe gouverneurs aangesteld.

Over het algemeen stelde hij bij stammen een *zakaat* ambtenaar aan, die lid was van die stam. Op de plek waar zij de leiding hadden, waren

⁷ Hâkim, *Müstedrek*, Haydarâbâd 1335-1342, III, 219-220.

de taken van gouverneurs onder andere: het vertegenwoordigen van Mohammed, het bezig houden met(rechts)zaken, rechtvaardig zijn, het zorgen voor veiligheid en zekerheid, het voorkomen van geschillen, het gebed leiden, het bezig houden met bestuurszaken, het werken aan de verspreiding van de islam en soms het verzamelen van de *zakaat*. Wanneer er uit de centrale plaats geen belastingverzamelaar werd gestuurd, dan verzamelde de gouverneur dit en om deze reden werden er ambtenaren aangesteld.

De gebieden en steden waar Mohammed gouverneurs had aangesteld waren als volgt:

Jemen: Mohammed liet de Sassanidische leider Bazan zijn functie uitvoeren omdat hij zich bekeerde tot de islam. Nadat Bazan overleed, zijn er in alle gebieden in Jemen verschillende bestuurders aangesteld. De zoon van Bazan, Sahr kwam in zijn plaats en aan Amir ibn Sahr werd zijn eigen stam Hamdan toegewezen. Abu Musa al-Ashari werd in de gebieden Zabid, Aden en het kustgebied van Jemen aangesteld. Muadh ibn Jabal werd aangesteld in Janad en Ziyad ibn Labid al-Ansari in Hadramaut. Toen Mohammed ziek werd, is Sahr ibn Bazan vermoord door een geloofsafvallige, genaamd Aswad al-Ansi in Jemen.

Bahrein: Mohammed stuurde in het jaar 8/630 Ala ibn Hadrama naar Bahrein om daar over de islam te prediken en om *zakaat* en *jizya* te verzamelen.

Ala had de brief van Mohammed aan Mundhir ibn Sawa gegeven. Mundhir werd, na enkele brievenwisselingen met Mohammed, moslim. Mohammed stelde Ala ibn Hadrami aan als gouverneur in Bahrein. In sommige bronnen staat vermeld dat Ala deze taak heeft uitgevoerd gedurende het gehele leven van Mohammed. In sommige andere bronnen staat dat hij later werd vervangen door Aban ibn Said in deze functie.

Oman: Mohammed stuurde Amr ibn As naar Oman om daar de kennis over de islam te verspreiden en om belasting te verzamelen. Toen Mohammed overleed, was Amr ibn As daar gouverneur.

Mekka: Mohammed had hier Attab ibn Asid als gouverneur aangesteld. Hij was van de Banu Umayya stam. Attab was na de verovering van Mekka moslim geworden. Hij stelde ook een dagelijkse loon van één dirham per dag in. Toen Attab deze functie beoefende was hij rond een jaar of twintig. Muadh ibn Jabal werd ook naar Attab gestuurd om hier de Koran, *sunnah* [overleveringen over de handelingen, gebruiken en uitspra-

ken van profeet Mohammed] en *fiqh*[islamitische jurisprudentie] te onderwijzen.⁸

Taif: Hier had hij Uthman ibn Abu al-As van de Banu Thaqif stam aangesteld als gouverneur. Hij was ook moslims geworden toen ze met een groep naar Medina kwamen. Deze persoon, die de jongste was van deze groep, trok de aandacht van Abu Bakr toen zij in Medina waren en zei: “Ik zie deze jongeman als een loyaal persoon”. Hij memoriseerde de Koran ook beter dan de rest. Abu Bakr zei ook: “In het naleven van de fundamenten van de religie, is hij enthousiast en oprecht” en hij prees hem aan bij Mohammed. Hierop had Mohammed hem aangesteld als gouverneur in Taif. In de periode dat Abu Bakr regeerde, ging Uthman ibn Abu al-As door met zijn gouverneurschap en werd Umar aangesteld in Oman en Bahrein als gouverneur.

Najran: Mohammed stelde Amr ibn Khazm van de Banu Harith ibn Ka'b stam aan als gouverneur in Najran. Op het moment van zijn aanstelling bevond hij zich al in Najran. Mohammed gaf hem een document waarin zijn taken stonden, zodat hij zijn taken kon uitvoeren. Amr ibn Khazm bevond zich in Najran toen Mohammed overleed.

Mohammed heeft naast de gouverneurs in deze regio's, die administratieve en financiële taken hadden, ook verschillende belastingambtenaren en *zakaat* verzamelaars aangesteld. In de jaren dat de *zakaat* verplicht werd gesteld kwamen de rijke moslims persoonlijk naar Mohammed om dit te brengen. Toen de islam zich verspreidde in verschillende gebieden van het Arabisch schiereiland, en dus ver van Medina, werden er ambtenaren aangesteld om deze *zakaat* te verzamelen. Enkele ambtenaren die aangesteld werden op verschillende plaatsen waren: Adiy ibn Hatim werd gestuurd naar de Tays en Asad stammen; Malik ibn Nuwayra naar de substam Banu Hanzala van de Tamim stam; Kudai ibn Amir ad-Duali en Sinan ibn Abu Sinan naar de Asad stam; Abdullah ibn Abu Rawaha en Sewad ibn Gaziyya al-Balawi naar Khaibar; Ziyad al-Bahili naar de Bahili stam; Sa'd ad-Dawsi naar de Daws stam; Imru al-Qays ibn Asba' naar de Kalb stam; al-Zibriqan ibn Badr naar de Banu Sa'd stam; Amr ibn Said naar Tayma stam; Uyyayna ibn Hisn naar de Banu Fazara stam; Abu Sufyan naar Najran; Ya'la ibn Umayya naar Janad; en Walid ibn Ukbah naar de Banu Mustaliq stam. De lonen van de gouverneurs werd continu bepaald door het centrale punt en

⁸ Ibn Hisham, II, 500.

het werd hun toegestaan om het loon dat zij wilden, ook te krijgen van de provinciale inkomsten. Mohammed die persoonlijk alle gouverneurs aanstelde, testte hen ook tegelijkertijd.⁹

b. De bedevaart gouverneurschap

Deze taak is ingesteld na de verovering van Mekka. In het jaar dat Mekka werd veroverd, zien we dat Mohammed niet deze taak uitvoerde, maar dat deze taak werd uitgevoerd door de gouverneur van Mekka, Attab ibn Asid. In het jaar 9/631 werd de bedevaart verplicht gesteld. Mohammed had Abu Bakr aangesteld als *amir*[gouverneur] voor de bedevaart en stuurde hem als leider van een groep van driehonderd man naar Mekka. In het jaar erna, dus in 10/632 had Mohammed zelf de bedevaart gedaan. Omdat de bedevaart verplicht was gesteld en om deze in veiligheid te kunnen volbrengen, hadden de kaliefen deze taak op zich genomen na de dood van Mohammed. De kaliefen hebben zelf de bedevaart geleid en wanneer zij niet zelf konden gaan, stelden zij iemand als leider aan die ze vertrouwden om de bedevaart in goede banen te leiden.¹⁰

c. Ambassadeurs

In de eerste jaren van de Medina periode stuurde Mohammed verschillende ambassadeurs naar de regeerders van de omliggende landen en naar sommige stammen. De heidenen uit Mekka hadden al eerder een groep van ambassadeurs naar Negus gestuurd. Ze wilden dat Negus, moslims die naar Abessinië waren geëmigreerd aan hen zou uitleveren. Mohammed wilde dat hun plan mislukte en om ervoor te zorgen dat de regeerder in het voordeel van de moslims zou bepalen, stuurde hij Amr ibn Umayya ad-Damri die op dat moment nog geen moslim was naar Negus, de heerser van Abessinië. Deze gebeurtenis vond een korte tijd na de slag bij Badr plaats. Deze gebeurtenis, laat wederom zien dat Mohammed bij het aanstellen van een persoon belang hechtte aan de bekwaamheid van deze persoon en hij keek of deze persoon genoeg competentie had.

Zoals we al eerder hebben gezien, had Mohammed na het verdrag van Hudaibiya dat gesloten werd in 6/628, verschillende ambassadeurs en uitnodigingsbrieven gestuurd naar zes heersers. Hij koos de metgezellen die

⁹ Ibn Hisham, II, 600.

¹⁰ Taberī, III, 122.

het meest bekwaam waren. Hij zocht bij ambassadeurs naar eigenschappen zoals ethisch zijn, een mooi gezicht hebben, welbespraakt zijn, overtuigingskracht hebben, eerlijk zijn, kennis hebben etc. Bij de ambassadeurs die met politieke doelen werden gestuurd, waren er ambassadeurs bij die geen moslim waren. Bijvoorbeeld, Amr ibn Umayya ad-Damri, waar we het net over hadden, hij was nog geen moslim toen hij deze taak moest uitvoeren. Toen Mohammed ambassadeurs stuurde naar Syrië, Irak en Abessinïë, ging zijn voorkeur uit naar mensen die er al eerder waren geweest. Hij vond het belangrijk dat de gestuurde ambassadeurs de taal spraken van de landen waarnaar ze gestuurd werden. De ambassadeurs die met religieuze taken werden gestuurd, waren allemaal metgezellen die kennis hadden over islamitische onderwerpen en de religieuze voorschriften met zorg uitvoerden.¹¹

d. Secretariaat

Omdat Mohammed een analfabeet was en de geopenbaarde Koranverzen opgeschreven moesten worden, koos hij van de metgezellen verschillende personen uit die konden lezen en schrijven. In de periode in Medina, koos hij ook personen uit zijn metgezellen die hij brieven liet schrijven naar regeringsleiders van omliggende landen en andere stamhoofden. Maar ook om de verdragen die werden gesloten met Arabische stammen op te kunnen schrijven.

In de bronnen worden in het algemeen de schrijvers die de openbaringen, brieven en de verdragen opschreven niet naar volgorde ingedeeld. Hun namen staan dan ook door elkaar. Echter zijn er ook bronnen die de schrijvers van de openbaringen en andere zaken op volgorde hebben ingedeeld en ze vermelden ook hun namen. Over de aantallen schrijvers van Mohammed zijn er verschillende visies. Hun aantal wordt beperkt tot 10, maar er zijn ook bronnen die zeggen dat het er 30 en zelfs 43 waren. In de bronnen komen echter deze namen voor. De bekendste schrijvers waren: Uthman, Ali, Ubay ibn Ka'b, Zayd ibn Thabit, Khalid ibn Said, Abu Bakr en Umar.¹²

¹¹ Ibn Hisham, II, 606-608; Ibn Hadide, I-II, 143-428.

¹² Cehsiyârî, *Kitâbü'l-Vüzerâ' ve'l-Küttâ*, Mustafa es-Sakkâ', Cairo 1980, p. 12-14; Ibn Hudeyde, *el-Misbâhu'l-Mudî*, p. 21-142; Mustafa Âzamî, *Asr-i Saadette Yazî ve Vahiy Katipleri, Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette Islam*, I, 368-462.

e. Gerechtig werk

Het verdrag van Medina werd opgesteld door de groepen die uiteindelijk onder dit verdrag zouden vallen. Dit verdrag regelde hun politieke, militaire en financiële zaken. Ze moesten deze regels volgen en uitvoeren. Dit verdrag kan dan ook worden gezien als een groot succes. Hiermee werd het een feit, dat individuen en stammen hun eigen wetten moesten beschermen, opgeheven. De handhaving van de voorschriften werd nu vanaf een centrale autoriteit, die bevoegd was, bepaald. Er werd bepaald dat God en zijn boodschapper, met andere woorden de Koran en de *Hadith*, beiden nu als de hoogste(scheids)rechters golden.

Voor alle soorten zaken en geschillen werd een oplossing gezocht door Mohammed. Hij loste hetzij wettelijke hetzij strafrechtelijke gevallen op, volgens de regels van de Koran. Voor de kwesties die niet voorkwamen in de Koran bepaalde hij ook regels. Er kwamen mensen naar Mohammed met misdaden zoals diefstal, overspel, dronkenschap, moord, verwonding etc. Voor deze misdaden werden straffen opgelegd aan de daders, volgens de Koran. Ondertussen, bracht hij ook regels over zaken en kwesties, die in de eeuwen daarna nog steeds zouden gelden. Naast de strafzaken bracht men ook gerechtelijke zaken naar Mohammed. Van de kwesties die naar hem toe werden gebracht ging het om zaken als: geschil om erfenis, grond kwesties, eigendom van waterputten kwesties, recht op water geschillen, lijn van afstamming, schuld etc.

Er zijn in de islamitische geschiedenis veel werken over de gebeurtenissen die hij gerechtelijk bepaalde en die zich voordeden tijdens het leven van Mohammed. Een van deze gebeurtenissen bespreekt Ibn al-Talla al-Andalus, in zijn werk 'Kitab al-Aqdiyat al-Rasul.' In sommige boeken, die gaan over de *sira* [de benaming voor een biografie van profeet Mohammed], bijvoorbeeld in 'al-Sirah al-Nabawiya' van al-Shami, zijn er aparte hoofdstukken gewijd aan de bepalingen en straffen van Mohammed en aan de handelingen op basis van zijn gegeven fatwa's [religieus advies].

De ambassadeurs die door Mohammed waren aangesteld, hielden zich ook bezig met buitengerechtelijke zaken, op de plaatsen waar zij hun functie uitoefenden. Mohammed had in de provincies ook speciaal enkele metgezellen aangesteld om daar de gerechtelijke zaken te behandelen. Doordat er steeds meer zaken kwamen, gaf hij deze taak ook aan metgezellen op plekken waar hij eerst zelf als rechter diende. Zelf was hij nu rechter in

hoger beroep. Twee broers, die erfgenamen waren, kregen een geschil over de kwestie aan wie dit huis toebehoorde en dat gebouwd was op een stuk grond. Voor de oplossing deden ze een beroep op Mohammed. Hij stelde Khuzayfa ibn Yaman aan om voor deze zaak te zorgen. Khuzayfa ging persoonlijk naar het huis toe om te kijken en te onderzoeken. Hij luisterde naar de getuigen en de mensen die er wat vanaf wisten. Uiteindelijk bracht hij zijn conclusies naar Mohammed en hij ging bevestigend akkoord met de bepaling van Khuzayfa.

Mohammed stelde metgezellen aan die de bestuurs- en rechtsonderwerpen goed kenden. Ook metgezellen die goed doorhadden en konden bewijzen dat de tegenpartij niet eerlijk was en dat er sprake was van bedrog. Van de rechters die hij aanstelde, was de eis niet dat het een per se een ouder persoon moest zijn. Voorbeelden zijn Ali en Muadh ibn Jabal. Zij waren rond de 25 jaar toen zij als rechter werden aangesteld. Zayd ibn Thabit was zelfs nog jonger. Umar, Ali, Muadh ibn Jabal, Abdullah ibn Mas'ud, Ubay ibn Ka'b, Zayd ibn Thabit, Abu Musa al-Asari, Ukbah ibn Amir en Khuzayfa ibn Yaman hebben allemaal als rechter gediend in de tijd van Mohammed. De eerste die Mohammed had aangesteld als rechter voor gerechtelijke zaken was Ali. Mohammed vond dat Ali niet tot een conclusie moest komen, voordat hij naar beide partijen had geluisterd. Hij liet Muadh ibn Jabal naar Jemen gaan om daar aan de mensen, de Koran en de regels te onderwijzen en de justitiële zaken te behandelen. Het is ook gebeurd dat Mohammed in het bijzijn van Umar tot beslissingen kwam. Vóór de komst van de islam, werden individuen en stammen verschillend behandeld. In de islam is er geen sprake van onderscheid in afstamming, lijn, of gebied en werden er in gerechtelijke zaken aan iedereen gelijke rechten gegeven.

In de tijd van Mohammed was er geen centraal aangewezen gebouw voor deze rechterlijke zaken en hadden de hoorzittingen geen vaste dagen en tijden. Hij accepteerde dat de mensen in de moskee, markt en thuis kwamen en keek meteen naar de zaak. Daarbij wordt er ook gezegd dat er in de hoek van Masjid an-Nabawi een aparte ruimte werd gebruikt voor hoorzittingen. Mohammed, die voor de zaken in Medina en omgeving zorgde, kreeg ook vanuit andere delen van het Arabisch schiereiland verschillende zaken toegekend.

De niet-moslims hadden in de islamitische staat hun eigen religieuze,

wettelijke en juridische autonomie. Zij leefden volgens hun eigen wetten en hadden eigen rechtbanken. Echter, wanneer er toch zaken naar Mohammed werden gestuurd, beoordeelde hij dit op basis van zijn eigen wetten, die waren gebaseerd op de islamitische wetgeving. In de geschillen tussen *dhimmi's* en moslims gold de islamitische rechtbank.

Safwan ibn Muattal verwondde Hassan ibn Thabit met een zwaard omdat hij een satire over hem had voorgedragen. Dit voorval werd doorgegeven aan Mohammed. Hij liet beide mannen komen en luisterde naar beide verklaringen. Hij veroordeelde Hassan ibn Thabit vanwege uitlokking. Maar omdat Safwan de schuldige was werd hij gearresteerd en als Hassan zou te komen overlijden aan zijn verwondingen, dan zou er *qisas* [rechtvaardige vergelding] toegepast mogen worden. Daarna kwam Sa'd ibn Ubada tussen hen in en zei dat de boodschapper van Allah meer houdt van vergeving; maar dat hij rechtvaardig oordeelde over hen. Hij overtuigde Hassan ibn Thabit en zijn familieleden om nog verder van deze zaak af te zien. Zij kwamen naar Mohammed en lieten weten dat ze hun zaak hadden ingetrokken. Safwan ibn Muattal werd vrijgelaten. Mohammed was heel blij met deze ontwikkeling en schonk een landhuis aan Hassan ibn Thabit. Daarnaast gaf hij hem ook twee zussen, waarvan er een Sirin heette, cadeau. Deze zussen konden hem bedienen. Mohammed kreeg deze zussen cadeau van de Egyptische heerser Muqawqis. Sa'd ibn Ubada gaf hem ook nog een tuin.¹³

f. Militaire organisaties

Mohammed heeft moedig gestreden als hoofd van het leger. Hij streed defensief, maar verweerde zich ook wanneer het nodig was. Om de barrières te verwijderen voor de islamitische uitnodiging, heeft hij deel genomen aan verschillende veldslagen als hoofd van het leger. In zijn gezonde tijd was er geen speciale actieve dienstleger. Er was ook geen politie-eenheid om de binnenlandse veiligheid te beschermen. Iedere moslim die een geweer in zijn handen kon nemen, diende het geloof, of was militair. Wanneer er een expeditie of een verweeractie werd georganiseerd, riep Mohammed de vrijwilligers bijeen en liet hij een schrift openen en de namen van iedere deelnemer hierin noteren. Op de dag waarop ze zouden strijden ver-

¹³ Waqidi, II, 436-438; Ibn Hisham, II, 305-306; Hamidullah, *Islam Peygamberi*, II, 970-994; Fahretin Atar, "Asr-i Saadette Adliye Teskilati", *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette Islam*, III, p. 105.

zamelden de vrijwilligers zich samen met hun wapens, rijtuigen en ransoenen bij het hoofdkwartier buiten de stad. Mohammed kwam dan daarheen en inspecteerde de soldaten. Voor iedere expeditie bepaalde hij zelf het aantal soldaten die gingen vechten. De personen die zelf niet in staat waren om in hun behoefte te kunnen voorzien, gaf hij geld uit de staatskas. Het verzamelen van soldaten werd door bemiddeling van stamhoofden gedaan. Op bijna alle expedities koos hij een gids die het leger op een korte en veilige manier naar het gebied kon leiden. Wanneer hij zo een gids had gevonden, stelde hij hem aan en aan de hand van de tips van de gids gingen ze dan vooruit.

Mohammed koos ook de commandant voor een leger die op expeditie ging. Hij stelde commandanten aan die trouw aan hem waren als zij op expeditie gingen. Het leger werd op een klassieke wijze verdeeld en bestond uit een voorvleugel, een achterste vleugel, rechtervleugel, linker vleugel en een centraal middelpunt. Het leger werd zodoende in vijf delen verdeeld.

Het herstellen van de militaire eenheid en het vormen van een formatie werd over het algemeen overgelaten aan de stammen. Als er van sommige stammen weinig mensen kwamen, dan werden zij samengevoegd met anderen. Bij het leger dat op expeditie ging, waren er geen vaste lijnen en waren er verschillende niveaus van bevel.

Het hoofdkwartier van het leger werd door bemiddeling van wachthouders dag en nacht beschermd. Er werd informatie verzameld over de positie van de vijand door gevangenen te ondervragen of om verkenners te sturen naar de vijand nog voordat men op expeditie ging. Door middel van deze groep verkenners kon men de vijand achtervolgen. Ook kon men te weten komen wat de tactieken waren, hoe ze in de val gelokt konden worden en hoe zij hen konden bespioneren.

Mohammed gebruikte spionnen om informatie in te winnen. Hij nam ook zijn voorzorgsmaatregelen tegen de spionnen die van de vijand kwamen. Toen hij Usama ibn Zayd naar Syrië stuurde, wilde hij dat hij gidsen zou inhuren en van te voren spionnen en sluipschutters zou sturen.¹⁴ Om te winnen van de vijand zonder bloed te vergieten, werden er allerlei maatregelen genomen.

Mohammed paste methodes toe om de vijand te verwarren. Voordat hij Medina verliet, liet hij een gerucht de ronde doen, om te doen lijken alsof

¹⁴ Makrīzī, p. 536.

hij voor iets anders streefde in plaats van laten blijken wat zijn werkelijke doel was. In het begin liep hij een andere richting uit dan de juiste richting van zijn daadwerkelijke doel. Vervolgens keerde hij de andere kant op en stapte over op een andere route. Hij koos de krappe wegen waarvan men niet zou denken dat hij deze wegen zou nemen. Met uitzondering van de expeditie van Tabouk, heeft hij al zijn daadwerkelijke doelen geheim gehouden.

Mohammed heeft in alle oorlogen en de *sarayas* die hij bestuurde, gebruik gemaakt van een vlag(*al-Liwa*) en spandoeken(*al-Raya*). En heeft hier ook gebruik van gemaakt tijdens de *hijra*.

Hij nodigde de vijand weer eerst altijd uit tot de islam, voor dat hij een oorlog begon. Indien hij niet zelf op expeditie ging, gaf hij het bevel aan de commandant om zich aan deze regel te houden. De oorlog begon meestal met een *mubaraza*[een tegen een duel].

Mohammed wist heel goed wat de invloed van de wind en de zon kon hebben op de strijdende soldaten. In die tijd duurden de oorlogen, met uitzondering van al-Khandaq, Taif en Khaibar over het algemeen een halve dag. Mohammed stelde het leger zo op, dat het zonlicht de moslims niet zou hinderen in hun ogen tijdens het gevecht. Hij koos de meest geschikte plek uit om zo meer grond dan de vijand te hebben.

De wapens die bescherming moesten bieden tijdens oorlogen waren harnassen, schilden en helmen. Als moordwapens werden zwaarden, pijl en boog, speren en lansen gebruikt. Als hulpwapen werd de katapult gebruikt en als rijtuigen werden met name paarden en kamelen gebruikt. Om er voor te zorgen dat de soldaten een onderscheid konden maken tussen hun vrienden en vijanden, maakten ze bij elke expeditie iedere keer weer gebruik van een andere wachtwoord. In die tijd waren er nog geen uniforms.

Zonder twijfel was het normaal dat er in een oorlog, het leven en bezittingen van de vijand werden geschaad. Echter, handelingen die onmenselijk waren en het verminken van de doden was door Mohammed verboden verklaard. Hij gaf geen toestemming om zowel de doden, als de levenden te verbranden. Het wegsnijden van organen(*musla*), wanneer mensen nog leefden of dood waren, werd verboden. Want zo een handeling was mensonwaardig en dit zou alleen lijden tot een toename van haat en nijd. Sommigen wilden dat Mohammed *musla* toepaste op vijanden die in de min-

derheid waren. Mohammed zei hierop: “Ik zal op hem geen *musla* toepassen. Ook al ben ik een profeet, Allah zal mij op dezelfde manier straffen”.¹⁵ Mohammed die militaire eenheden stuurde, heeft hen verboden om zowel de levende als de dode mensen te mishandelen.¹⁶

Met uitzondering van de mannen die aan de kant van de vijand streden, mochten kinderen, ouderen, religieuze geleerden, arbeiders, bedienden, gehandicapten, vrouwen en iedere andere persoon die niets met de strijd te maken hadden en zolang zij niet deelnamen aan de strijd, niet gedood worden. De gevangenen werden als volgt behandeld in de periode dat Mohammed nog leefde waren; het doden, het vragen van losgeld in ruil voor vrijlating van moslimgevangenen en wederzijdse vrijlating van gevangenen (dit was tevens de meest voorkomende handeling in de periode van Mohammed). Mohammed wilde dat de gevangenen goed werden behandeld en heeft het verboden om hen te onderdrukken of te mishandelen. Hij wees erop dat het niet gepast was, om druk uit te oefenen op een gevangene om alleen maar informatie in te winnen.¹⁷

¹⁵ Waqidi, II, 570.

¹⁶ Waqidi, I, 107.

¹⁷ Voor meer informatie over Mohammed en zijn militaire gezichtspunt zie: Hamidullah, *Hz. Peygamber'in Savaslari*, p. 227-290; Mahmud Sit Hattâb, *Komutan Peygamber*, çev. Ahmet Agirakça, İstanbul 1988; Kettâni, *Hz. Peygamber'in Yönetimi (et-Terâtibu'l-Idâriyye)*, ver. Ahmet Özel, I-III, İstanbul 1990; Hamidullah, *Islam Peygamberi*, II, 881-994.

ECONOMISCHE ACTIVITEITEN

1. De profeet en zijn arbeid

Mohammed was in zijn leven, net als op alle andere gebieden, ook op het gebied van arbeid een voorbeeld voor de mensen. Te allen tijde had hij de Koranverzen die gingen over het arbeidsleven en de daarbij behorende principes in zijn eigen leven toegepast. Op dit gebied hield hij zich aan de basisbeginselen. Deze beginselen waren eerlijkheid, betrouwbaarheid, rechtvaardig handelen en het niet tegenstrijdig handelen in zowel zijn woorden als daden. Een persoon diende te werken en productief te zijn om voor zijn gezin te zorgen. Ook moest hij vrijwillige arbeid verrichten voor de armen en behoeftigen. Voor een ieder was het verplicht om de *jihad* [letterlijk: strijden of streven] op Gods weg te verrichten en om te vasten gedurende de dag en te bidden gedurende de nacht.¹ Enkele van zijn uitspraken over deze werken zijn als volgt:

“Er is geen beter werk voor de man dan die hij met zijn eigen handen verricht, zijn voedsel zal gezegend voor hem zijn”.²

“O Allah! Ik zoek mijn toevlucht bij U tegen luiheid, angst, hebzucht en gierigheid ook al zal ik op leeftijd zijn”.³

¹ Bukhari, VI, 190; Ibn Majah, II, 724.

² Bukhari, II, 9.

³ Bukhari, III, 224.

“Een man die zich aan zijn woord houdt en betrouwbaar is op alle handelsgebieden zal in het hiernamaals samen met de profeten, metgezellen en martelaren zijn”.⁴

“Het meest *halal* en gezegend van wat men eet en drinkt, is hetgeen waar hij zelf voor gewerkt heeft en zelf heeft verdiend”.⁵

“Het dragen van een bundel hout op de rug, of het nu wat oplevert of niet, is beter dan bedelen bij anderen”.⁶

Mohammed vond het beter om onder de meest slechte omstandigheden te werken, dan een last te zijn voor een ander. We zien dat hij met deze woorden de mensen aanspoorde om te werken voor hun levensonderhoud. Hij verafschuwde luiheid en liet weten dat werkenden zowel in deze wereld, als in het hiernamaals geluk zullen vinden.

Mohammed spoorde mensen aan om te werken. Hij heeft persoonlijk ook gewerkt en heeft deze arbeidsprincipes ook toegepast in zijn eigen leven. Hij heeft van kleins af aan gewerkt en dit tot aan zijn dood voortgezet. Tot zo ver bekend, werkte hij in zijn kinderjaren als herder. In zijn jongvolwassen en volwassen jaren was hij handelaar. Toen hij twaalf jaar oud was ging hij samen met zijn oom op een lange handelsmissie. Toen hij 25 jaar was, had hij de karavaan van Khadija naar Syrië en terug begeleid, in ruil voor geld. Hij had het vertrouwen gewonnen van al zijn collega's, alle anderen die ook bezig waren met handel en van alle inwoners van Mekka. Dit kwam door zijn oprechte en eerlijke manier van handel drijven. Al zijn activiteiten waren er strikt op gericht om rond te kunnen komen. Hij had naast al deze activiteiten zich ook bezig gehouden met sociale activiteiten. Als wij zijn leven in ogenschouw nemen, zien we dat zijn deelname aan de *Hilf al-Fudul* en het spelen van scheidsrechter tijdens de renovatie van de Ka'ba hiervan goede voorbeelden zijn.

Toen Mohammed profeet werd zette hij zijn werken op grotere schaal voort. Hij heeft de taak die hij van God had gekregen, om kennis over te brengen, met al zijn kracht en moed volbracht. Hij heeft zijn taak volbracht als staatsman, als commandant en als arbeider. Als profeet nodigde hij mensen uit tot de islam en heeft zich zeer actief ingezet om de islam te verspreiden zowel in Mekka als ver daarbuiten. Hij wordt in de Koran genoemd als zijnde een persoon die mensen die onwetend zijn, kennis over

⁴ Ibn Majah, II, 724.

⁵ Ibn Majah, II, 723.

⁶ Bukhari, III, 9.

het boek en wijsheid heeft geleerd. Hij heeft persoonlijk aangegeven dat hij is gestuurd om te onderwijzen. Om zijn educatieve taak te volbrengen, heeft hij zijn metgezellen in alle mogelijke stadia opgeleid.

We hadden al eerder gezegd dat hij werkte als arbeider. Hij verbleef tijdens de *hijra* in Quba. Hier werd een moskee gebouwd en heeft hij de eerste steen gelegd. Mohammed vond dat dit niet genoeg was en heeft ook bijgedragen aan de bouw van de moskee. Op een dag legde hij een steen, die hij met moeite kon optillen, op zijn schoot gedurende zijn werkzaamheden. Een metgezel kwam naar hem toe en zei: “O boodschapper van Allah! Moge mijn vader en moeder voor jou geofferd worden! Geef die steen aan mij! Hierop zei Mohammed: “Neen! Neem jij maar een andere steen.” Hij trok zich niet terug tot de bouw van de moskee af was. Hij spoorde de metgezellen aan om te werken. Op dezelfde wijze heeft hij ook zelf de eerste steen van de Masjid an-Nabawi gelegd. Hij werkte samen met de metgezellen en de emigranten. Net zoals er bij de moskee in Quba, gebeurde, was hier ook een gelijksoortig voorval. Toen Mohammed enkele stenen droeg zei een metgezel tegen hem: “O boodschapper van Allah! Geef het aan mij, laat mij het dragen.” Echter zei Mohammed: “Neem een andere steen en draag het! Jij hebt God niet meer nodig dan ik.” Mohammed raapte de zware stenen op tijdens de bouw van de moskee, stopte de stenen in zijn jurk en zo droeg hij de stenen. Tijdens dit sjouwen zei hij: “Het leven is slechts het leven in het hiernamaals. O Allah! Wees barmhartig voor de emigranten en de *Ansaar*”.⁷ Hij maakte mensen enthousiast met als doel dat zij zouden gaan werken. Volgens de vertellingen van Abu Salama was de hulp van Mohammed niet nodig. Nochtans droeg hij de stenen en het leem zelf en motiveerde hij de metgezellen om hard door te werken. Hij heeft zelf aangegeven waar er gegraven moest worden tijdens de slag van al-Khandaq. Ook is hij zijn tent uitgegaan om zelf mee te graven. Hij werkte met een schep en een voorhamer en deed de opgegraven aarde in een gevlochten mand. Daarna droeg hij deze mand met aarde en schepte de aarde eruit.⁸ Wanneer het nodig was naaide hij zijn de gaten in zijn kleding en repareerde hij zijn schoenen.⁹ Mocht dit nodig zijn, controleerde hij ook de markt.

Mohammed hechtte niet alleen belang aan mooi werk maar vond het

⁷ Ibn Hisham, I, 496.

⁸ Waqidi, II, 446, 453.

⁹ Ibn Sa'd, 367.

ook belangrijk dat het goed en stevig was. Tijdens een gelegenheid zei hij het volgende: “Als een van jullie een werk verricht, laat het dan op een fantastische wijze uitgevoerd worden”.¹⁰

Mohammed spoorde de moslims aan om te werken. Mochten personen geen werk hebben, dan gaf hij hen wat gereedschappen en zei dat ze hout moesten hakken en verkopen. Er kwam van de *Ansaar* een persoon naar Mohammed en klaagde over armoede. Hij draaide zich vervolgens om en zei het volgende: “Oh gezant van Allah! Ik kom uit een thuissituatie, dat ik denk dat wanneer ik daar naar terug keer sommige van hen dood zal aan treffen.” Mohammed zei hierop: “Ga en kijk of je wat kunt vinden?” De man ging weg en bracht een omslagdoek en een glas mee. Hij zei: “O gezant van Allah hier heb ik enkele spullen!” Ze legden deze omslagdoek op de grond en de helft sloegen ze om zich heen. En uit dit glas dronken ze water. Mohammed vroeg toen: “Wie wil deze twee van mij kopen voor één dirham?” Een man zei hierop: “Ik zal het kopen.” Mohammed zei: “Wie biedt er meer dan één dirham?” Waarop een andere man zei: “Ik wil het voor twee dirham kopen.” Mohammed zei hierop: “Dan zijn ze van jou” en riep die man naar zich toe en zei tegen hem: “Koop met één dirham eten voor je familie, koop met de andere één dirham een bijl en kom daarna naar mij terug.” De man deed dit en kwam daarna terug. Mohammed zei toen tegen hem: “Ga naar deze vallei, laat daar geen doorn en geen hout achter. En keer niet eerder dan tien dagen naar mij terug.” De man deed dit en kwam later terug naar Mohammed en zei: “Hetgeen wat u aan mij hebt beveelt, heeft veel opgeleverd en was gezegend.” Hierop zei Mohammed het volgende: “Dit is voor jou op de dag des oordeels beter dan dat jij vlekken op je gezicht zou hebben door het bedelen”.¹¹

De metgezel Sa'd ibn Aziz was na Bilal al-Habashi oproeper van het gebed in de moskee in Quba. Hij klaagde bij Mohammed over de weinige bezittingen wat hij bezat. Mohammed beval hem om zich bezig te gaan houden met handel. Sa'd kocht wat bladeren van een boom en maakte winst toen hij deze had verkocht. Dit vertelde hij aan Mohammed en hij zei dat hij door moest gaan met handelen.¹²

Mohammed heeft gehandicapten, ongeacht in hoeverre zij gehandicapt waren, niet weerhouden om te werken. Hij kwam met regels om het voor

¹⁰ Ibn Sa'd, I, 142.

¹¹ Ibn Majah, II, 740-741; Kettani, II, 285.

¹² Ibn Hajar, el-Isabe, II, 27.

hun makkelijker te maken om te handelen. Laten we hierin een voorbeeld geven: De metgezel Munqidh ibn Amr was handelaar. Hij kreeg een geestelijke beperking waardoor hij ook niet meer goed kon praten. Ondanks dit ging hij verder met zijn handelsactiviteiten. Maar hij werd iedere keer bedrogen. Munqidh kwam naar Mohammed om dit te vertellen. Mohammed koos ervoor om hem niet te laten stoppen met handelen, maar om het hem makkelijker te maken. Wanneer hij goederen kocht, moest hij tegen de verkoper zeggen dat er geen sprake was van bedrog en dat hij het recht heeft om binnen drie dagen tijd, de goederen om te ruilen. Munqidh had dit recht die Mohammed aan hem had gegeven, ook nog gebruikt tegen verkopers in de tijd van Uthman.¹³

Het nutteloos spenderen van tijd en het bezig zijn met nutteloze zaken waren niet de principes die Mohammed hanteerde. Als we kijken naar de informatie over zijn arbeidsleven, dan kunnen wij constateren dat hij als een hardwerkende man, een groot voorbeeld was. Als men kijkt naar deze situatie, kan de vraag ontstaan of hij ook tijd vrij maakte om te rusten. Mohammed maakte zeker tijd vrij om te rusten wanneer het nodig was. Meteen na de *hijra*, heeft hij de feestdagen van de inwoners van Medina vervangen door het suikerfeest en offerfeest. Ook gaf hij toestemming om rechtmatige feesten, festivals, folklore voorstellingen en bruiloften te vieren. Op bruiloften bood hij de gasten wat aan. Hij heeft mensen aanbevolen en aangespoord om dit ook te doen. Mohammed organiseerde ook paarden- en kamelenwedstrijden.

Mohammed stond er bij stil dat het geld op de markt gebracht moest worden. Over dit onderwerp zei hij het volgende: “Wie zijn geld, dat hij verdient met verhuur of verkoop van zijn huis, niet in een soortgelijke zaak investeert krijgt hiervoor geen zegeningen”.¹⁴ Hij spoorde aan om te gaan handelen en sloot handelsovereenkomsten af. Over het aansporen om te gaan handelen is deze uitspraak van hem bekend: “Negen van de tien zegeningen zitten in zijn handel en een tiende zit in zijn kudde”.¹⁵ Met deze uitspraak laat Mohammed zien dat hij veel waarde hechtte aan handelen en dat dit voor mensen dermate belangrijk is. Binnen- en buitenlandse handel speelt een grote rol in de economie van een staat. Mohammed heeft naast het aansporen om te handelen ook aangespoord om er een zinvolle levens-

¹³ Ibn Hajar, *el-Isábe*, II, 302-303.

¹⁴ Ibn Majah, II, 832.

¹⁵ Mūnāwī, *Feyzūlkadīr*, III, 244-245.

stijl op na te houden. Want handel zorgt er voor dat mensen zich gaan ontwikkelen. Ook zorgt handel voor de wederopbouw van activiteiten en het vormen van een beschaafde levensstijl. De beste vrienden van Mohammed hielden zich bezig met handel. De vier kaliefen waren bijvoorbeeld allemaal handelaren. Abu Bakr was een jaar voordat Mohammed overleed naar Bosra gegaan met als doel om daar handel te drijven.¹⁶ Mohammed hechtte naast het handelen ook belang bij het bewerken van landbouwgrond en vond de agrarische sector ook belangrijk. De *Ahadith* waarin hij aanspoorde om bomen te planten, moet tegelijkertijd gezien worden als een aansporing om landbouwgrond te bewerken.

Mohammed sprak met alle mensen die een beroep hadden. Hij sprak met hen over hun beroep en hij vertelde hen dingen die de interesse en liefde voor een beroep deed stijgen. Ook vertelde hij aan hen aan welke regels zij zich moesten houden en welke wetten er golden. Mohammed vond ook de detailhandel belangrijk. In zijn tijd waren de beroepen die wijd verspreid waren onder andere: verkoper (van stoffen of specerijen), smid, weger, geldwisselaar, apotheker, kleermaker en juwelier.

2. Economische regelingen

Er werden aan Mohammed verzen geopenbaard die gingen over economische en financiële onderwerpen. Er werden een aantal wetten voorgeschreven. Sommige *Jahiliyya* praktijken en tradities werden verboden en sommige werden teruggevorderd. Na de *hijra* hadden over het algemeen de heidenen en de Joden het bestuur over de aanwezige markten in Medina. Zij handelden hier volgens hun religieuze begrippen en *Jahiliyya* tradities. Nadat Mohammed deze markten in Medina had bezocht en gezien, zei hij tegen de moslims dat zij hier niet op de markt konden staan. Om de regels en wetten over economische onderwerpen volgens de islam te kunnen uitvoeren moesten de moslims hun eigen markten opzetten. Hij koos het gebied bij Banu Saida als marktplaats en heeft hier een marktreglement gemaakt. Op deze markt, heeft hij verboden aan de handelaren om een vaste plaats te bezitten en zei hij dat er hier geen belasting geïnd zou worden. Mohammed die een ervaren handelaar was, wist dat als er hier geen belasting gevraagd zou worden, de kopers liever naar deze markt zouden gaan. De Joodse stammen van de Banu Qaynuqa, hadden hun eigen markt

¹⁶ Ibn Hanbal, VI, 316.

in stukken verdeeld. Dit verhuurden zij voor een bedrag. Daarnaast inden ze ook marktbelasting. De markt die door de moslims was opgezet was vooral populair bij de ondernemers en als gevolg hiervan had deze markt voldoende klanten getrokken. Mohammed had mensen aangesteld om de markt in Medina te controleren. Een van hen was Umar ibn Khattab en de andere was een vrouwelijke metgezel genaamd Samra bint Nuhayk. Er is al eerder vermeld dat Said ibn Said ibn al-As was aangesteld om de markt in Mekka te controleren.

De islam moedigde handelen aan en verklaarde dit *halal*[toegestaan]. Fase voor fase werd *riba*[(woeker-)rente] verboden. Mohammed had de koop- en verkoopschuld en andere vormen van schuld rentevrij gemaakt. In de geopenbaarde verzen in Mekka staan genoeg waarschuwingen over dit onderwerp.¹⁷ Net als in Mekka en Taif, werd er ook gebruik gemaakt van rente in Medina. Mohammed zag dat de Joden het volk door middel van woekerrente onderdrukte. Voor het vijfde jaar van de *hijra* werd er met de openbaring van het Koranhoofdstuk Aal 'imraan vers 130, rente verboden verklaard. Het laatste vers dat hierover geopenbaard werd, bevindt zich in het Koranhoofdstuk al-Bakara. In de verzen 275 tot en met 279 is het verbod op rente versterkt. Mohammed stuurde instructies naar alle delen van het land. In deze instructies stonden ook artikelen over rente. Hij vond het belangrijk dat alle moslims op de hoogte waren van het verbod op rente en dat zij dit verbod tevens handhaafde. In zijn *Khutba al-Wada'a*[afscheidspreek] verwaarloosde hij het niet om te verwijzen naar de economische onderwerpen en hier heeft wederom weer genoemd dat rente verboden is.

Mohammed heeft alle handelstransacties verboden die voortkwamen uit bedrog, onrecht en handel dat leidt tot plundering. Dit was wijdverspreid in de *Jahiliyya* gemeenschap.

Naar aanleiding van verzen uit de Koran werd het bewijs van aankoop opgesteld. Bij het selecteren van verkochte goederen werden door dit soort contracten, het risico van bedrog en handelingen die onduidelijk waren, verboden. Er waren speciale delen aan dit onderwerp gewijd. Ook is in de *Hadith*-literatuur besproken hoe Mohammed dit uitvoerde.

Een voorbeeld van Mohammeds uitvoering aangaande dit onderwerp, was dat hij het verbod om goederen op te slaan, om ze dan later duurder

¹⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat ar-roem 39.

te leveren.¹⁸ Want dit leidt tot een kunstmatige verhoging van de prijzen en de prijzen komen dan boven het normale marktniveau terecht. Vooral wanneer we het hebben over goederen die nodig zijn voor de basisbehoeften van mensen, zijn deze handelingen schadelijk voor de bevolking. Indien dit op lange termijn voortgezet wordt kan dit leiden tot depressie.

Mohammed verafschuwde de persoon die zijn goederen lang liet opslaan om deze vervolgens later duurder te verkopen. Hij had het de boeren verboden om producenten en exporteurs buiten de stad op te wachten met als doel om hun producten op deze manier goedkoper aan te bieden.¹⁹ De kapitaalbezitters wachtten de buitenlandse karavaanhandelaren op langs de weg, omdat ze niet wisten wat de prijzen waren. Ze kochten vervolgens de producten in grote aantallen op en hielden ze op voorraad, om ze daarna veel duurder te kunnen verkopen. Om producenten en verkopers niet door de kapitaalbezitters te laten bedriegen en om dit te voorkomen heeft Mohammed dit verboden. Hij heeft mensen aangesteld om dit in de gaten te houden en dit te controleren. Als Mohammed deze preventie niet had uitgevoerd, dan zouden de inspanningen van de producenten voor niets zijn geweest en zouden zij de waarde van hun goederen niet krijgen. Aan de andere kant zouden de kapitaalbezitters onterechte winst hebben behaald.

Mohammed heeft niet de winst beperkt. Hij heeft er voor gezorgd dat de prijzen op de markt wel met elkaar konden concurreren om zo de balans van vraag en aanbod te waarborgen. Hij vond dat de winst moest worden aangepast aan natuurlijke en morele omstandigheden. Wanneer iemand zijn goederen op de markt boven de dagprijs verkocht, liet Mohammed weten dat zo een persoon gebruik maakte van bedrog en oplichting.

Mohammed liet weten dat bedrog verboden was waardoor dit een slechte en foute daad zijn. Hij zei dat men, in zowel deze wereld als het hiernamaals, hiervoor verantwoordelijk zou worden gehouden. Op dit vlak zij hij: "Hij die ons bedriegt, is niet een van ons".²⁰ Bij de inkoop- en verkoop van handel heeft hij eerlijkheid aanbevolen.²¹ Daarbij heeft hij gezegd dat degene die eerlijk handelt samen met profeten, martelaren en oprechte personen zich zullen verzamelen(in het hiernamaals). Hij deed smeekbedes

¹⁸ Ibn Majah, II, 728-729.

¹⁹ Bukhari, III, 27.

²⁰ Muslim, I, 99.

²¹ Tirmizī, III, 514-516.

voor de handelaren die eerlijk waren tijdens het handelen.²² Mohammed heeft de beginselen en de principes die mensen niet moeten volgen tijdens het behalen van winst verteld. Ook heeft hij uitgelegd waar de mensen op moesten letten bij het uitgeven. Bijvoorbeeld heeft hij het verboden om inkomsten te verkrijgen door middel van diefstal, afpersing, onrechtvaardigheid en bijgeloof. Voor eerlijke handel beval hij dat men geen gebruik moest maken van bedrog tijdens het meten en wegen. Hij wilde dat men bij het doen van uitgaven een middenweg volgde en vond het niet aangenaam dat men te veel spendeerde of juist te gierig was.

Mohammed heeft de nodige maatregelen genomen om de kopers te beschermen. Zo stond hij stil bij kwaliteitscontroles van producten. Hij had het verboden om rotte en kapotte goederen te verkopen en om producten met kwaliteit te mengen met producten van minder goede kwaliteit. Hij verafschuwde verkopers die gewassen aan de onderkant nat maakten en dit geheim hielden.

Hij heeft gezegd dat goederen met gebreken die werden verkocht zonder de gebreken te laten weten *haram* [verboden] was. Abnormale prijsstijgingen heeft hij verboden. Hij heeft inspecties gedaan bij het meten en wegen van producten. Hij heeft een standaard bepaald voor de verschillende metingen en wegingen op de markt en zei: “De schaal is de weegschaal van de mensen uit Mekka en het meten is de meting van de mensen van Medina”.²³

Als we komen tot het belang dat Mohammed hechtte aan de relatie tussen werknemer en werkgever, was hij niet in zijn geheel tegen het laten werken van werknemers voor een loon. Dit kwam al veel voor in de Arabische gemeenschap. Echter heeft hij het verboden om: de werknemer te zwaar werk te laten doen, om het loon te laat uit te betalen, vermiste goederen af te trekken van het loon van de werknemer en andere oneerlijke handelingen. Hij heeft bevolen om de werknemers rechtvaardig te behandelen en hen te behandelen als broeders. Mohammed heeft deze principes ook in zijn eigen leven toegepast.²⁴ Een van de uitspraken over dit onderwerp luidt als volgt: “Geef het loon van de werknemer voordat zijn zweet is opgedroogd”.²⁵ Mohammed liet weten dat er op de dag des Oordeels,

²² Bukhari, III, 9.

²³ Neseî, VII, 284; Ali Bardakoglu, “Bey”, *DIA*, VI, 13-19.

²⁴ Ali Bardakoglu, “Islam Hukukunda İsci İsveren Mûnasebeti”, *İslam'de Emek ve İsci İsveren Mûnasebetleri*, İstanbul 1986, p. 179; Hüseyin Atay, *İslam'da İsci-İsveren İlişkileri*, Ankara 1979.

²⁵ Ibn Majah, II, 817.

drie personen zijn vijand zouden zijn. Ook beweerde hij dat een van de vijanden als volgt zou zijn: “Een persoon die iemand laat werken en zijn loon niet aan hem geeft”.²⁶

In de periode van Mohammed, bestond het staatsinkomen voor een vijfde deel uit verkregen buit, *jizya* en *zakaat*. Al het inkomen uit verkregen buit, dat in hun bezit kwam, tijdens oorlogen met niet-moslims heet *ghanimah* (mv. *ghanaim*). In de Koran wordt ook wel het woord *anfaal* gebruikt voor *ghanimah*[buit]. In de eerste verzen van Koranhoofdstuk al-Anfaal is vermeld dat de buit van God en zijn boodschapper zijn. Later zijn er verzen geopenbaard die de regels over oorlogsbuit tot in de details behandelden. Volgens dit vers behoort een vijfde deel toe aan God, zijn gezant, de verwanten, de wezen, de behoeftigen en de reizigers.

De buit werd verdeeld in drie soorten, namelijk: Oorlogsgevangenen, landbouwgrond en roerende goederen. Oorlogsgevangenen worden weer verdeeld in twee groepen, volwassen niet-moslimmannen en vrouwen en kinderen.

We gaan het nu hebben over de uitvoering hiervan. Ten tijde van oorlog of vrede verdeelde Mohammed aan de hand van Koranhoofdstuk al-Anfaal, vers 41 de behaalde oorlogsbuit.²⁷ Deze buit werd binnen gehaald door de strijd tegen de Banu Qurayza, Khaibar en Waadi al-Qura. Hij heeft 4/5de deel verdeeld over soldaten, en de andere 1/5de deel verdeeld over de groepen die we zojuist hebben opgenoemd. Echter, hij heeft aan de Joden van Khaibar en Waadi al-Qura de landbouw grond verpacht en vijftig procent gegeven om zo door te kunnen gaan met ondernemen. Omdat de gronden van de Banu Nadir en Fadak door middel van vrede zijn verkregen, is er volgens de bepalingen van Koranhoofdstuk al-Hasjr verzen zes tot en met negen, bepaald dat dit aan Mohammed werd gegeven. Hij heeft dit gebruikt om de armen en behoeftigen van de Banu Hashim stam in hun behoefte te voorzien. Enkele naasten van Mohammed zijn leden uit de Dhu al-Qurba, Banu Hashim en Banu al-Mutallib stam. Mohammed had destijds voor deze naasten, aandelen nagelaten. Of de aandelen die aan God toe behoren ook verdeeld konden worden is een controversiële kwestie. Er is overgeleverd dat Mohammed het aandeel van God heeft bewaard voor de Ka'ba. Daarbij wordt er ook gezegd dat het aandeel van God toebehoort aan de staatskas. Er zijn ook mensen die

²⁶ Bukhari, III, 41.

²⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-anfaal 41.

beweren dat er helemaal geen sprake is van een aandeel van God. Er wordt vermeld dat tot aan de dood van Mohammed, er voor God en hemzelf twee aandelen waren. Dhu al-Qurba had ook een aandeel en de andere drie aandelen zijn gegeven aan de wezen, behoeftigen en de reizigers.²⁸

Jizya is de hoofdbelasting die in de islamitische staat werd geïnd bij de niet-moslims. Deze hoofdbelasting werd geïnd bij de niet-moslim mannen die verstand hadden, volwassen waren, vrij, gezond en het financieel goed hadden. Personen die arm waren, blind waren, oud waren, en personen die niet konden werken - hoewel er verschillende meningen hierover zijn - waren niet in staat om *jizya* te betalen. In ruil voor *jizya*, werden de levens, bezittingen en hun godsdienstvrijheid gewaarborgd. Mohammed verplichtte deze rechten aan de *dhimmi's* wanneer hij een contract met hen aanging. Deze regeling ging van start in de tijd van Mohammed als profeet. Koranhoofdstuk at-Tauba vers 29, werd tijdens de expeditie van Tabouk geopenbaard. Hierin wordt bevolen dat wanneer de *Ahl al-Kitaab* de islam niet zouden aanvaarden, dat zij *jizya* moesten betalen. Indien zij dit weigerden, dan pas moest er met hen worden gevochten. Nadat dit vers over *jizya* werd geopenbaard, bracht Mohammed dit hetzelfde jaar nog in de praktijk door verdragen te sluiten over de betaling van *jizya*. Eerst bij de niet-moslims in Ayla, Azruh, Jarba, Dumat al-Jandal en het jaar erop bij de niet-moslims in Najran, Jemen, Bahrein, Makna, Tayma en Hajer. Van deze waren de Ayla, Azruh, Dumat al-Jandal en Najran bevolking christenen; de bevolking van Tayma en Makna waren Joden en de bevolking uit Bahrein, Hajer, en Jemen bestond deels uit Joden, christenen en zoroastriërs. Hoeveel de *jizya* bedroeg verschilde per tijd en per plaats. Dit kon per individu of gezamenlijk van de hele groep worden geïnd. Mohammed had met de bevolking uit Bahrein en Jemen in een verdrag afgesproken, dat zij per persoon één dinar of een vergelijkbare waarde, een Jemenitische jurk zouden betalen. Met de Ayla bevolking werd een bedrag van driehonderd dinar afgesproken. Met de Jarba en Azruh bevolking werd honderd dinar afgesproken. Ze zouden deze *jizya* betalen onder voorwaarde dat er vrede zou worden gesloten. Men weet dat er in deze periode, in Ayla driehonderd, in Azruh en Jarba honderd belastingbetalers waren. Hieruit kon worden geconcludeerd dat er in deze gebieden, dus per individu één dinar werd gevraagd. In het jaar

²⁸ Abu Yusuf, *Kitābū'l-Harāc*, ver. Ali Özek, Istanbul 1973, p. 48; Māverdi, *el-Ahkāmū's-Sultāniyye*, ver. Ali Safak, Istanbul 1976, p. 145-158; Mehmet Erkal, "Ganimet", *DIA*, XIII, 351-354.

10/631 is er in het verdrag met de bevolking van Najran bepaald, dat zij in twee termijnen de *jizya* in de vorm van tweeduizend jurken moesten betalen. De *jizya* werd rechtstreeks van de belastingplichtige geïnd. Soms bleek dit echter niet mogelijk. In de periode dat Mohammed nog leefde werd de belasting om die reden ook geïnd via leiders van de niet-moslim stammen, of via vooraanstaande personen. Er waren in die periode geen speciale *jizya* ambtenaren. Dit werd gedaan door de gemachtigden die de *zakaat* en tevens de *jizya* van de niet-moslims inden. In de Koran staat duidelijk waar de *zakaat* en de buit aan gespendeerd moet worden. In de Koran zijn echter geen regels te vinden over waaraan de *jizya* uitgegeven diende te worden. Ook staat er geen gedetailleerde informatie over de aard en de implementatie van *jizya*. Het kon dus gespendeerd worden aan het publieke belang of aan zaken waar er behoefte aan was.²⁹

De *zakaat* die tevens het staatsinkomen was, is een verplichting vanuit het geloof en dit moet afgedragen worden vanuit het bezit van de moslims. Wanneer men goud, zilver en contant geld bezit, dan wordt daarvan 1/40ste deel als *zakaat* gegeven. De *zakaat* over dieren verschilt per soort en hoeveelheid. De gedetailleerde informatie hierover staat in de *‘ilm al-Hal*[islamitische handleidingen van religieuze instructies]. De *zakaat* die betaald moet worden over grond, wordt verdeeld in twee groepen; de grond die door middel van regen worden besproeid, hier moet een tiende deel *zakaat* over betaald worden en grond waar arbeid op wordt verricht om de grond te kunnen besproeien, hierover wordt een vijfde deel *zakaat* over betaald. In het tweede jaar van de *hijra* werd de *zakaat* verplicht gesteld. Mohammed heeft dit geïnd en heeft dit volgens de regels van de Koran uitgegeven. In de eerste jaren kwamen rijke moslims zelf naar Mohammed toe om hun *zakaat* te voldoen. Toen de islam zich over verschillende gebieden op het Arabisch schiereiland verspreid had, stelde Mohammed verschillende beambten aan om de *zakaat* te verzamelen. De zaken waar de *zakaat* aan gegeven en gespendeerd moet worden is kenbaar gemaakt in Koranhoofdstuk at-Tauba vers zestig. De acht groepen zijn; de armen, de wezen, de ambtenaren die de *zakaat* verzamelen, de *al-Muallaf al-Qulub*[degenen wiens harten waren verzoend met de islam], de slaven, de schuldenaren, zij die op Gods weg strijden en reizigers.

²⁹ Mäverdi, p. 159-163; Mustafa Fayda, *Hiz. Ömer Zamanında Gayr-i Müslimler*, Istanbul 1989, p. 109-164; Mehmet Erkal, "Cizye", *DIA*, VIII, 42-45.

SOCIALE EN CULTURELE ACTIVITEITEN

1. Gemeenschap en bevolkingsstructuur

De islamitische gemeenschap bestond in de periode van Mohammed uit moslims en *dhimmi's*. De meeste van deze moslims waren Arabieren, maar er waren ook leden van andere etnische groepen, zoals Abessijnen, Iraniërs, Romeinen enz. Ook waren er slaven en ex-slaven van verschillende etnische groepen, want de boodschap van Mohammed was er voor iedereen ongeacht kleur, ras, taal en cultuur. In de periode in Mekka en in de eerste jaren van de periode in Medina gingen niet complete stammen, maar individuen, in op de uitnodiging van Mohammed. Het was echter moeilijk om individuen te vinden die ingingen op zijn uitnodiging. De reden hiervan was dat een individu zijn identiteit, persoonlijkheid en zijn functie aan zijn stam te danken had. En dat men dankzij hun stam een plaats in de samenleving had. Het uit een stam stappen stond dus gelijk aan zelfmoord, want het betekende dat men hierdoor verdween uit de samenleving. Een persoon die vertrok vanuit zijn stam moest door middel van een *hifl*[overeenkomst] zich aansluiten bij een andere stam. In een dergelijke maatschappij was het al moeilijk genoeg om een individu uit te nodigen tot de islam. Een individu moest niet alleen de moed hebben maar ook de durf om zich op te offeren om de islam te aanvaarden. Mohammed

creëerde een band en saamhorigheid met de individuen die zijn uitnodiging hadden geaccepteerd. Hij creëerde een gemeenschap waar mensen geloofden in God en in zijn boodschapper en verklaarde dat de gelovigen broeders van elkaar zijn. Deze nieuwe gemeenschap oversteeg de stammen en belegerde hen. Door de boodschap van Mohammed en onder het islamitisch bewind kregen mensen gelijke rechten en gaf het hun een status van burgerschap. Echter door de structuur van deze nieuwe gemeenschap werd het bestaan van de stammen niet in zijn geheel opgeheven. Het doel was niet om deze stammen te verwijderen. Het was geen enkel probleem om een relatie te hebben met een stam. Sterker nog, in het negende en tiende jaar van de *hijra*, werd er in grote mate deelgenomen aan deze nieuwe gemeenschap, maar ook deelgenomen aan de stammen. Mohammed had groepen die namens hun stammen kwamen naar Medina geaccepteerd.¹ De leiders en vooraanstaande personen van stammen kwamen naar Medina voor het beschermen van hun bestaan als stam en namen deel aan de nieuwe gemeenschap. Dit deden ze niet in het nadeel van hun stam. Mohammed had vooral tijdens de militaire expedities geprofiteerd van de stammenstructuur. Hij vroeg aan personen, die hij voor het eerst zag bij wijze van kennismaking, bij welke stam deze persoon hoorde. De rangen en standen die golden in een stam werden opgeheven. De rang werd voortaan bepaald door de mate van *taqwa*[godsvrees] die iemand had. Het is op zijn plaats om even kort te vertellen over de behandeling van leiders en hun leiderschap, die soms verloren ging vanwege politieke redenen. Enkele oude leiders van stammen werden door Mohammed aangesteld als beambte of gouverneur bij dezelfde stam of dezelfde stad. Zij dienden als vertegenwoordigers tijdens militaire expedities en andere zaken die betrekking hadden op hun stam. Er werden echter soms andere stamleiders aangesteld. Bijvoorbeeld voor de Quraish stam die in Mekka woonde en de Tha'qif stam die in Taif woonde, zijn er nieuwe gouverneurs aangesteld. Wanneer de leiders die de islam hadden aanvaard geen nieuwe taak kregen van Mohammed, werden ze nog steeds door Mohammed als mensen met een bepaalde status gezien.

In de periode van Mohammed was er sprake van een kasten-, klassen- en aristocratiesysteem. De positie die iemand had, kreeg men al bij de geboorte mee. Dit systeem is vervangen en voortaan werd de positie

¹ Cābirī, *Islam'da Siyasal Akil*, ver. Vecdi Akyüz, Istanbul 1997, 188-189.

bepaald door hard te werken en op basis van iemands competenties. Bij de aanstelling van bestuurders en beambten werd gekeken of iemand hiervoor geschikt was. Of je nu, vrij, een slaaf, rijk, arm, sterk, zwak, man, vrouw, oud of jong was, Mohammed zag alle gelovigen als gelijken. Zo zijn, Mohammed, Abu Bakr, Umar, Uthman, Khalid ibn Walid en andere personen die verschillend van karakter waren toch samengekomen onder een dak.

Toen de islam zich gevestigd had op het Arabisch schiereiland en de centrale autoriteit bestuurde, werden bloedwraak en het zelfstandig van elkaar wraak nemen, verboden. De wijdverspreide wraakzaken werden opgeheven. Er werd bepaald dat alleen de degene die schuldig was, gestraft zou worden. Afpersing, beroving, drank, gokken, overspel, diefstal, het stelen van het recht van de wezen, bloedvergieten, wraak, leugens, haat, afgunst, trots, roddelen, verspreiden van geruchten en andere zaken die in het nadeel van een persoon of de gehele gemeenschap waren, werden verboden. Het belangrijkste wat hierin werd veranderd, was dat wanneer er een geschil zou ontstaan, men niet meer naar een waarzegger zou gaan. Er moest voortaan beroep gedaan worden op Mohammed of de beambten die door hem werden aangesteld.

De *dhimmi's*, de joden, christenen een klein aantal sabiërs en zoroastriërs, hadden een vrije status omdat zij *jizya* betaalden. In een gemeenschap van allemaal moslims had Mohammed ervoor gezorgd, dat mensen die deze religie niet deelden, hun godsdienstvrijheid behielden. Hun levens en bezittingen waren gewaarborgd. We hebben al eerder verteld dat, meteen na de *hijra*, een verdrag werd gesloten met de heidenen en de Joodse gemeenschappen in Medina. Hiermee werd de eerste stap gezet, en zodoende ontstond er een structuur waar verschillende religieuze en culturele gemeenschappen met elkaar in konden leven. Toen de Arabische stammen in Medina zich bekeerden tot de islam en de joden uit Medina waren verbannen, waren er alleen nog maar moslims over in Medina. Buiten de hoofdstad om woonden de joden in Khaibar, Waadi al-Qura, Fadak, Makna en Tayma. Christenen woonden in Ayla, Azruh, Dumat al-Jandal en in Najran en de zoroastriërs woonden in Hajer en Bahrein. Dankzij de verdragen die werden gesloten met de gemeenschappen in die plaatsen, konden de niet-moslims in een islamitische gemeenschap wonen met behoud van hun eigen religieuze rechten en culturele identiteit.² Mohammed

² Ahmet Özel, "Gayri Müslim", *DIA*, XIII, 420.

noemde dat degene wie onrechtvaardig zou zijn tegen de *dhimmi's*, hen meer verantwoordelijkheid zou geven dan dat ze aan konden. Ook zouden zij meer van hem kunnen nemen zonder hun instemming en op de dag des Oordeels zou dit een vijand en tegenstander van hem worden.³ In de gemaakte verdragen werden hun levens, bezittingen, godsdiensten, rituelen, devoties, gebedshuizen en hun religieuze geleerden beschermd door de wet.⁴ Hij liet weten dat iemand die een persoon vermoordde waarmee een verdrag was gesloten, niet het paradijs zou kunnen betreden.⁵

In de periode van Mohammed tot aan de verovering van Mekka was het aantal inwoners van de hoofdstad Medina gestegen. Dit kwam door emigraties vanuit het gehele schiereiland. Het volk had twee verschillende leefstijlen, de *bedoeïenen* en de *Hadari* leefstijl. Maar Mohammed had als doel om een geciviliseerde samenleving te creëren. Door de emigraties naar Medina was er sprake van verstedelijking.

2. Onderwijs en scholing

Mohammed, die als doel had om een gemeenschap te creëren, geloofde in God, hechtte groot belang aan kennis, onderwijs, onderwijzen, leerlingen en leraren. In zijn activiteiten en uitspraken hechtte hij veel waarde aan kennis en onderwijs. Onderwijzen en onderwijzers namen een belangrijke plaats in. In de *Hadith*-literatuur zijn er ontzettend veel *Ahadith*, die aansporen tot educatie, onderwijzen en het opdoen van kennis.

Met betrekking tot dit onderwerp kreeg Mohammed bij zijn eerste openbaring het bevel om te lezen[*iqra*]. Om deze reden is voor hem en voor zijn *Ummah*[islamitische gemeenschap] het eerste bevel van God om te lezen. Daarbij zijn er in de Koran verzen die het opdoen van kennis en wetenschap aansporen en geleerden en onderwijzers prijzen. De Koran laat weten dat de goddelijke taak van Mohammed bestond uit leren en onderwijzen. De woorden uit de Koran zijn als volgt: “God heeft de gelovigen een gunst bewezen toen Hij bij hen een gezant uit hun midden liet opstaan, die hun Zijn tekenen voorleest, hen loutert en hun het boek en de wijsheid onderwijst...”⁶ Mohammed had zijn taak in een *Hadith* als volgt ken-

³ Beyhaki, IX, 205.

⁴ Ibn Sa'd, I, 288.

⁵ Abu Dawud, III, 191.

⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 164.

baar gemaakt: “Allah heeft mij als een onderwijzer gestuurd”.⁷ Om deze reden, was een van zijn profetische taken, het zorgen voor onderwijs en het onderwijzen van de gemeenschap waarnaar hij was gestuurd. Door de aansporing in de Koran en door Mohammed zelf, steeg de wil onder de moslims om te leren, te lezen en te schrijven. De mensen kwamen naar hem en andere onderwijzers toe, om iets te leren.

Het is op zijn plaats om in het kader van de studieactiviteiten van Mohammed hierover iets te vertellen. Hij hechtte veel belang aan het opschrijven van de geopenbaarde verzen en deze te beschermen. Hij spoorde aan om de verzen meerdere keren op te schrijven en deze te verspreiden. In de eerste jaren van de periode in Mekka heeft hij gebruik gemaakt van Dar al-Arqam als centrale onderwijs instelling. Hier werden Koranverzen gelezen, opgeschreven en religieuze kennis opgedaan. Deze kennis werd ook in praktijk gebracht. Ook de mensen die de islam wilden leren kennen en kennis op wilden doen kwamen hierheen. Mohammed is twee jaar voor de *hijra* naar Mekka toe gekomen om zich vervolgens bezig te houden met de moslims in Medina, die moslim waren geworden in de Aqaba regio. Hij hield zich bezig met het onderwijzen van hen. Op hun verzoek stuurde hij een onderwijzer naar Medina om hen de principes van de islam en de Koran te leren.

Na de *hijra*, was een van de belangrijkste activiteiten van Mohammed de bouw van de Masjid an-Nabawi. Hij vond namelijk dat er een plaats voor *ibadah*[devotie] moest zijn. Tevens werd het een onderwijs en opleidingscentrum. Sommige metgezellen verbleven nadat de bouw was volbracht in het *Suffa* gedeelte en waren hier bezig met de Koran te leren schrijven. Van de mensen die uit Medina en andere gebieden kwamen, om de basisprincipes van de islam te leren, verbleef een deel hier ook. Het kwam wel eens voor dat er meer dan vierhonderd studenten in de *Suffa* waren. Mohammed gaf hier persoonlijk les, maar hij stelde ook andere geleerden aan om hier de Koran en het schrift te onderwijzen. Een metgezel genaamd Ubada ibn Thamit was een van de onderwijzers hier.⁸ Niet alleen islamitische onderwijzers gaven les, maar ook heidense onderwijzers onderwezen het schrift. De oorlogsgevangenen die na de slag bij Badr gevangen werden genomen door de moslims en die konden lezen en schrijven, moesten tien

⁷ Ibn Hanbal, III, 328; Ibn Majah, I, 17.

⁸ Ibn Hanbal, V, 315.

islamitische kinderen leren lezen en schrijven in ruil voor vrijlating. Dit moesten zij doen omdat zij het losgeld niet konden betalen. Ongetwijfeld is deze gang van zaken, als men de voorwaarden van die periode in acht neemt, een wonderbaarlijke ontwikkeling. In een overlevering van Ahmad ibn Hanbal wordt informatie en aanwijzingen gegeven over hoe heidense oorlogsgevangenen het schrift onderwezen. Volgens deze overlevering kwam er op een dag een van de studenten huilend naar zijn vader. Zijn vader vroeg aan hem waarom hij huilde. Het kind zei dat zijn leraar hem had geslagen. Zijn vader zei: “Wat een slechte man! Hij neemt wraak van Badr...”⁹ Wat we straks zullen lezen is dat in het onderwijssysteem van Mohammed geen ruimte was voor geweld. Uit het handelen van deze heidense leraar blijkt dat het in de oude tradities wel degelijk gebruikelijk was om te slaan. We hebben echter geen informatie gevonden of Mohammed op de hoogte is gebracht van deze gebeurtenis. We weten dan ook niet wat zijn reactie hierop is geweest.

Mohammed stelde, de mensen die naar Masjid an-Nabawi kwamen om kennis op te doen, gelijk aan de mensen die streden op de weg van God.¹⁰ Een korte tijd later konden de onderwijzers van de Masjid an-Nabawi en de *Suffa* de vraag naar onderwijs niet meer aan. In Medina kwamen daarom nieuwe plaatsen om onderwijs te volgen. De bronnen vermelden dat er buiten de Masjid an-Nabawi nog negen andere moskeeën waren die dienden als onderwijsruimte. Het is bekend dat Mohammed in deze moskeeën preken hield, het gebed leidde, maar ook educatieve activiteiten ondernam.

Mohammed heeft de onderwijsactiviteiten ook nog buiten de gebruikelijke ruimtes voortgezet, waar en wanneer dat ook nodig mocht zijn. Om een voorbeeld te geven, willen wij hier graag iets vertellen over een gebeurtenis die hij heeft meegemaakt. Mohammed merkte op een van zijn reizen, dat een reiziger die op zijn kameel zat, hem tegemoet kwam en met hem wilde spreken. Na de begroeting vroeg Mohammed aan hem waar hij vandaan kwam en waar hij heen ging. De man zei dat hij met de boodschapper van God wilde spreken. Mohammed stelde zichzelf voor. Hierop vroeg de man aan hem: “Wat is *imaan*? Leer het mij.” Mohammed zei: “Dat je getuigt dat er geen God is dan Allah en dat Mohammed Zijn boodschapper is, je gebed verricht, de *zakaat* betaalt, vast tijdens de Ramadan, en de bedevaart

⁹ Ibn Hanbal, I, 247.

¹⁰ Ibn Hanbal, II, 418.

verricht naar *Baytullah* [het huis van God) in Mekka. De man ging hier vervolgens mee akkoord. Op dat moment gebeurde er iets onverwachts. De kameel van de man stapte met zijn poot op een muizenval en ging door zijn hoeven. De man viel en overleed. Mohammed heeft zich bezig gehouden met de wassing en de begrafenis van deze man.¹¹

Mohammed maakte geen onderscheid tussen mannen en vrouwen in het opdoen van kennis. Hij hield zich naast het onderwijzen van mannen ook bezig met het onderwijzen van vrouwen. Hij heeft voor hen een vaste dag apart gehouden om voor hen te prediken. In zijn tijd waren er ook onderwijzeressen. Bovendien heeft Shifa (Umm Sulayman ibn Haysama), Hafsa, wie een van de vrouwen van Mohammed was, leren lezen. De vrouwen van Mohammed hielden zich voornamelijk bezig met het onderwijzen van meisjes. Zij droegen hun opgedane kennis over aan de meisjes die naar hun huizen kwamen. Deze meisjes brachten de kennis die zij hadden opgedaan, weer over naar anderen. In het bijzonder Aisha en Umm Salama en de andere vrouwen van Mohammed hebben een grote bijdrage geleverd aan de educatie van vrouwen. Aisha prees de vrouwen van de *Ansaar* die zonder schaamte kennis wilden opdoen.¹² Op dit punt kan men de conclusie trekken dat er groot belang werd gehecht aan onderwijs voor vrouwen. De metgezellen hielden zich ook bezig met de scholing van hun dochters. Sa'd ibn Abu Waqqas heeft bijvoorbeeld het schrift aan zijn dochter geleerd. Het is ook bekend dat Mohammed geen onderscheid maakte tussen vrije personen en slaven wat betreft educatie. In de *Hadith* bronnen is deze uitspraak heel bekend: "Hij die een slavin heeft, haar goede manieren leert, haar opleiding verbetert, vervolgens vrijlaat en met haar trouwt, zal een beloning krijgen".¹³

Mohammed heeft methodes, die het onderwijs makkelijker maakte, aangespoord. Geduld en verdraagzaamheid werden aanbevolen en aangemoedigd. Hij wilde dat boosheid en geweld uitgebannen zouden worden. Bovendien zei hij: "Onderwijs, maak het gemakkelijk, maak het niet moeilijk, en wees stil wanneer jullie boos worden!" Hij heeft "wees stil wanneer jullie boos worden" driemaal herhaald.¹⁴ Zijn ontwikkelde imago als onderwijzer, werd als zeer positief ervaren door de metgezellen. De metgezel

¹¹ Ibn Hanbal, IV, 359.

¹² Bukhari, I, 41.

¹³ Bukhari, I, 33; Ibn Hanbal, IV, 395, 402, 414.

¹⁴ Ibn Hanbal, I, 239, 283, 365.

Muawiya ibn Hakam as-Sulami zei hierover het volgende: “Ik heb geen betere onderwijzer gezien dan de boodschapper van Allah. Hij heeft mij nooit gekleineerd, geslagen of beledigd”.¹⁵

In de activiteiten van Mohammed nam schrijven een belangrijke plaats in. Hij liet de verzen van de Koran opschrijven. Hij heeft het verdrag van Medina zwart op wit laten zetten. De eerste telling van het aantal inwoners heeft hij laten opschrijven. Hij heeft alle verdragen zwart op wit laten zetten. De inkomsten van de staat, de prognose van de uitgaven, zijn waarderingen en verzamelingen liet hij allemaal zwart op wit vastleggen. Wanneer er op expeditie werd gegaan, liet hij zijn leger op een plein verzamelen en werden de namen van de aanwezigen opgeschreven.

Mohammed had het aangeraden en bevolen om de kinderen binnen het gezin, zaken als boogschieten, zwemmen, rekenen, geneeskunde, hun stamboom, Koran lezen en andere materiële en morele zaken te leren. In zijn periode hebben kinderen, jongeren, ouderen en mensen van alle leeftijden onderwijs gehad. Hij heeft leraren aangesteld in de gebieden waar de islam werd aanvaard. Hiermee steeg het aantal mensen die konden lezen en schrijven in Medina. Dit was niet alleen het geval tijdens het leven van Mohammed. Ook na zijn dood werd het schrift razendsnel verspreid in de gebieden die door de moslims waren veroverd.

Onder de metgezellen van de profeet bevonden zich Perzisch, Grieks, Koptisch, Abessijns, Hebreeuws en Aramees sprekende mensen. Mohammed vroeg op een dag aan Zayd ibn Thabit: “Spreek jij Aramees? Ik ontvang brieven?” Zayd ibn Thabit antwoordde met: “Ik ken het niet” waarop Mohammed zei: “Leer het”. Hierop heeft Zayd Hebreeuws en Aramees geleerd.¹⁶

Voor het opleiden van bestuurders en ambtenaren waren er geen aparte scholen. Maar op de plaatsen waar de bevolking werd opgeleid, was het leren van de Koran een verplichting. De mensen die hier hun studie genoten, konden hierdoor op iedere plek van bestuur werken.

Mohammed heeft de verspreiding van kennis aangespoord. Hij wilde van mensen dat zij hun kennis overdroegen aan anderen.¹⁷ De groepen die uit verschillende provincies naar Medina kwamen, hier een poosje bleven en de islam leerden, moesten daarna terugkeren naar hun eigen gebied. Zij

¹⁵ Ibn Hanbal, V, 447-448; Muslim, I, 381; Dārimī, s. 353-354.

¹⁶ Ibn Hanbal, V, 182; Tirmizī, IV, 67-68.

¹⁷ Muslim, III, 2156; Dārimī, 62.

moesten de opgedane kennis daar aan anderen leren.¹⁸ Hij had de Abd al-Qays groep gewaarschuwd voor het bijhouden van hun kennis en *imaan*.¹⁹ Dit was belangrijk, gelet op de verbinding die Mohammed maakte tussen kennis en *imaan*.

Mohammed heeft snel en secuur een gemeenschap opgeleid uit gemeenschappen die voorheen volgens de *Jahiliyya* tradities en gewoontes leefden. Hij heeft met deze mensen een nieuwe islamitische gemeenschap gemaakt. Deze enorme verandering werd mede mogelijk gemaakt door zijn rol als onderwijzer. Uit de gemeenschap die hij opleidde kwamen islamitische geleerden, reciteurs, rechters en gouverneurs voort. Tevens kwamen hier ook commandanten die landen veroverden, staatsmannen en staats-
hoofden voort.

Uiteraard moet men Mohammeds educatie en onderwijssysteem zien in het perspectief van die tijd, de fysieke vereiste, de vraag naar onderwijs en de methoden. De studieplaatsen, onderwerpen en methoden konden net zoals in onze tijd al in korte tijd veranderen. Daarom is het in dit opzicht bekeken, voor ons belangrijk dat de universele beginselen en de niet tijds-gebonden handelingen gewaarborgd zijn. We kunnen de punten in deze volgorde rangschikken:

- Het belang dat hij gaf aan lezen en schrijven;
- Dat er geen ruimte was voor geweld in het onderwijs;
- Als Mohammed iets onderwees, wat in de praktijk uitgevoerd moest worden, had hij dat zelf al in de praktijk uitgevoerd. Hij leerde ook in welke vorm dit toegepast moest worden;
- Hij ging niet over op een nieuw onderwerp voordat het ander onderwerp eerste goed was aangeleerd(er is overgeleverd dat hij eerst tien verzen onderwees alvorens hij op de volgende tien over ging);²⁰
- Dat hij de studenten niet onderwees tot ze er genoeg van hadden;
- Dat Mohammed rekening hield met de leeftijd, capaciteit, kennis en culturele niveau van degene die hij onderwees;
- Om een vraag in de groep voor te leggen, zodat de aandacht hierbij gehouden werd en vervolgens zelf de vraag beantwoordde;
- Dat hij de intelligentie van zijn studenten stimuleerde door een raadsel of puzzel voor te leggen;

¹⁸ Bukhari, I, 30, 167.

¹⁹ Bukhari, I, 30.

²⁰ Ibn Hanbal, V, 410.

- Dat Mohammed een regel verduidelijkte die de gemeenschap wilde weten, en wanneer hij het zelf nodig vond om een onderwerp te bespreken, deed hij dit ook tegelijkertijd;
- Dat hij het onderwerp verduidelijkte door middel van voorbeelden en vergelijkingen, indien nodig maakte hij gebruik van gebaren en soms presenteerde hij dit door een tekening te maken;
- Dat hij aanspoorde om geen vragen te stellen, die leiden tot discussies, heftig reageren, koppigheid en overbodige vragen. Mohammed wilde dat de mensen dus normale vragen stelden en zodat hij deze op een overtuigende manier kon beantwoorden.
- Om de metgezellen hieraan te laten wennen, liet hij de beantwoording van sommige vragen en oplossingen aangaande kwesties aan hen over. Hier was hij dan wel zelf bij liet hij ook zien dat hij de metgezellen waardeerde. Hierdoor werd hun persoonlijkheid en hun kennis verder ontwikkeld en bereidde hij ze op die manier voor op de toekomst. Zo konden de metgezellen leren om dit zelf in de praktijk te brengen op het moment dat Mohammed hier niet bij aanwezig was.
- Wanneer hij de juiste antwoorden kreeg op zijn vraag, liet hij meteen zijn waardering blijken;
- Hij schroomde niet om zaken steeds weer uit te leggen;
- Soms gaf hij een samenvatting van het onderwerp wat hij wilde bespreken en daarna legde hij dit verder uit;
- Als het nodig was, liet hij dit op papier zetten om het vervolgens aan hen te onderwijzen.²¹

3. De familie

Mohammed die de het gezin als basis zag voor een gezonde samenleving had het trouwen makkelijker gemaakt. Hij had alle soorten *nikah* [huwelijkscontracten], buiten de vandaag geldende om, opgeheven. Hij heeft onrechtmatig samenzijn verboden; wanneer men de principes over dit onderwerp niet naleefde werden er straffen opgelegd. Vroeger werd een vrouw pas deel van de familie wanneer zij een kind had gebaard, maar nu was dit al vanaf de *nikah* het geval. De rechten van de ouders werden bepaald en tevens de rechten en plichten van de ouders naar het kind toe. In de eerste jaren van de islam werden de regels omtrent adoptie

²¹ Ebû Gudde, *Hız. Muhammed ve Öğretim Metodları*, ver. Enbiya Yıldırım, İstanbul 1998.

voortgezet volgens de *Jahiliyya* periode. Dit werd opgeheven nadat er een vers werd geopenbaard in Medina, waarin God de adoptiekinderen niet gelijk stelde aan de eigen kinderen.²² In het vervolg van dit vers staat dat de geadopteerde genoemd moesten worden naar hun vaders.²³

De adoptie instelling verkreeg hiermee doorgang. Hierbij stond de zorg voor de weeskinderen voorop en de staat zette geld opzij voor hen. Er werden taken gegeven aan familieleden en naasten van deze wezen om voor hen te zorgen. Dit moest ertoe leiden dat families niet uit elkaar zouden vallen. Hiermee werd het gegeven, dat de relatie met een adoptiekind een obstakel vormde voor een huwelijk opgeheven.

In een gezin heeft de vrouw een eigen identiteit los van haar man en is ook in economisch opzicht onafhankelijk van hem. Mohammed zei dat de vrouw geen eigendom was van de man. Hij mocht haar niet zien als zijn bezit of als een slaaf behandelen. Hij beschouwde hen als personen die gelijke rechten hadden. Een man is het hoofd van het gezin, maar hij heeft echter geen macht over haar. Vrouwen hebben hun eigen rechten gekregen. Zo werd er aan haar het erfrecht gegeven. Een man mag zijn vrouw niet beroven van haar rechten en een vrouw is tegenover hem geen miserabele gevangene. Vroeger mocht men zoveel vrouwen huwen als men wilde zonder enige beperking. Het fundament van een gezin is om te trouwen met één vrouw, maar in bijzondere omstandigheden is het toegestaan voor de man om met maximaal vier vrouwen te trouwen. Dit laatste is echter geen bevel, maar een toestemming om in bepaalde omstandigheden meerdere vrouwen te huwen. In Koranhoofdstuk an-Nisaa' in het derde vers wordt toestemming gegeven voor dergelijke huwelijken. Wanneer een man echter met meerdere vrouwen een huwelijk aan wil gaan en bang is dat hij ze geen gelijke en rechtvaardige behandeling kan geven, laat zij ook weten dat men in dat geval genoeg moet nemen met één huwelijk. Zij spoort mannen dan ook aan om te huwen met één vrouw. De islam heeft polygamie afgeschaft en beperkt tot maximaal vier huwelijken. Het heeft niet de intentie gehad om polygamie voort te zetten of te verspreiden in de gemeenschap.²⁴ De *nikah*, ofwel huwelijkscontract, komt niet alleen tot stand met toestemming van de man, maar is een contract wat wordt gesloten met twee welwillenden, dus de man en vrouw. Het gezinsleven

²² Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 4.

²³ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 5.

²⁴ Hamidullah, *Islam Peygamberi*, II, 728.

is gebaseerd op liefde, barmhartigheid en mededogen. Door verschillende redenen kwam er een verbod op het vermoorden van kinderen. Meisjes kregen nu ook status in het gezin. De praktijken zoals het levend begraven van meisjes werd verboden. In de Koran staan er basisregels die de partners, ouders, kinderen, naaste familieleden en hun relaties beschermen.

4. Festiviteiten, vermaak en trouwerijen

Nadat Mohammed emigreerde naar Medina zag hij dat de inwoners twee feesten vierden. Hij vond dat het nodig was om deze te vervangen door toegestane feesten voor zowel individuen als gemeenschappen. Hij zei: “Allah heeft deze twee dagen vervangen door twee dagen die meer gezegend waren namelijk, *Eid al-Adha*[offerfeest] en *Eid al-Fitr*[suikerfeest]”.²⁵

Mohammed heeft de toegestane feesten goorloofd. Er zijn overleveringen die vermelden dat, zolang er geen aanval van een vijand was, het verboden was om een pistool te dragen. Men mocht ook niet met een zwaard of andere wapens van huis gaan.²⁶ Waarschijnlijk werd dit verboden om te voorkomen dat er door onoplettendheid of onvoorzichtigheid ongevallen konden plaatsvinden. Dit was vooral op drukke plaatsen en krappe wegen een groot risico. Op deze manier werd ook voorkomen dat de sfeer niet werd verpest gedurende een feest.

Mohammed heeft het verboden om feesten en tradities van de *Jahiliyya* periode te vieren. Deze feesten werden namelijk uit bijgeloof gevierd en waren in strijd met de *tawhid*[monotheïsme] van de islam. De moslims die dit niet wisten en toestemming wilden om deze wel te vieren, kregen van Mohammed een duidelijk afkeurend antwoord. Toen de moslims op expeditie naar Hunain gingen, zagen zij tijdens hun tocht een grote groene boom. De heidenen kwamen hier elk jaar naar toe en hingen hun wapens in deze boom. Zij brachten hier een offer uit en verbleven vervolgens een dag om hier te feesten. Deze boom lag in de buurt van Mekka en werd *Dhatu Anwaat* genoemd. De moslims vroegen aan Mohammed of hij aan hen ook een soortgelijke boom kon toewijzen. Mohammed zei toen: “*Allahu Akbar*[God is groter]! Ik zweer bij Allah dat Mohammeds wil in de handen van God ligt; jullie zeggen precies wat de mensen van Moesa tegen Moesa zeiden” en citeerde vervolgens uit de Koran: “Zij zeiden: <O Moesa,

²⁵ Ibn Hanbal, III, 103.

²⁶ Bukhari, II, 6; Zebidi, III, 205.

maak voor ons een God zoals zij goden hebben.> Hij zei: “<Jullie zijn mensen die niets weten.>”.²⁷ Hij voegde hieraan toe dat dit een praktijk was uit de *Jahiliyya* periode en zei: “Willen jullie de tradities van degenen die voor jullie waren volgen?”²⁸

De vieringen van het offerfeest als suikerfeest hadden zowel een religieuze als een sociale kant. De vieringen vonden plaats in Asr al-Saadat en begonnen met een gebed in de *musalla* [gebedsruimte], waar ook vrouwen en meisjes aan deelnamen. Het *Eid*-gebed werd voor het eerst in het tweede jaar van de *hijra* tijdens het offerfeest verricht. Dit was op de tiende dag van de maand Dhu al-Hijja.²⁹ Mohammed had hier ook een dier geofferd. Hij wilde dat deze feestdagen massaal en met veel vreugde werden gevierd. Hij heeft zelfs in situaties waarin niemand geschaad kon worden, toegestaan om een (folklore)ceremonie met pistolen te houden. Hij heeft samen met zijn vrouw Aisha de voorstellingen van de Abessijnen bijgewoond. Deze voorstellingen met speer en schild werden gehouden voor de Masjid an-Nabawi. Daarbij heeft hij naast het kijken naar deze voorstellingen, de bedienden van Aisha ook toestemming gegeven om op trommels te slaan en te dansen. Voordat Mohammed tijdens *Eid al-Fitr* op een stenen platform ging staan, at hij eerst een dadel. Dit is tevens aangenomen als een *sunnah*. Zo ontstond het nuttigen van zoetigheden tijdens het suikerfeest. Ook elkaar een fijne *Eid* wensen is iets wat werd gedaan. De eerste moslims zeiden hoogstwaarschijnlijk: “O Allah! Accepteer het van Mohammed, van Mohammeds familie en van de *Ummah* van Mohammed!” Sommige overleveringen vermelden dat de moslims elkaar geluk en een fijne *Eid* wenste in de vorm van smeekbedes als: “Moge Allah het van ons en van jullie aanvaarden”.³⁰

Een ander evenement dat werd gehouden in de tijd van Mohammed was een dierenrace. Hiermee wordt niet bedoeld, dat ze de dieren met elkaar lieten vechten of elkaar verwonden, maar dat ze de dieren tegen elkaar lieten racen. Dit waren onder andere paarden, muilezels, kamelen en andere rijdieren. Mohammed had deze wedstrijden aanbevolen. De afstand voor deze wedstrijden was voor ongetrainde paarden ruim 1600 meter lang. Dit was dus ongeveer de afstand tussen Saniyyat al-Wada'a en de Ba-

²⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-a'raaf 138.

²⁸ Waqidi, III, 890-891; Ibn Hisham, II, 442.

²⁹ Taberī, II, 481.

³⁰ Bukhari, II, 2-12; Zebidi, III, 151-206.

nu Dhureyk moskee. Voor speciaal getrainde paarden was deze afstand 10 km lang. Dit was ongeveer de afstand tussen Hafya en Saniyyat al-Wada'a.³¹ Deze wedstrijden werden persoonlijk door Mohammed georganiseerd en de winnaars kregen een prijs. Vermoedelijk kwamen er vrouwen, mannen, kinderen, jongeren en ouderen als toeschouwers naar deze wedstrijden toe aldaar zij genoten van de spanning. Het is ook bekend dat er daarbij ook marathons werden gehouden. Boogschieten werd niet alleen gedaan als voorbereiding op een oorlog maar ook voor genot. Het bespelen van een instrument en het slaan op een trommel was een traditie op bruiloften. Er werd gefeest op het moment dat men op expeditie ging, wanneer de karavanen welkom werden geheten en wanneer ze weer werden uitgezwaaid. Dit waren allemaal tradities van die tijd. Naast de hierboven genoemde activiteiten werd er ook gezwommen, gejaagd, geworsteld en werden er verschillende oorlogsvoorstellingen gespeeld en bezocht.

Mohammed heeft ook aangeraden om een huwelijk niet geheim te houden. Hij vond dat dit bekend moest worden gemaakt en gevierd moest worden. Het bespelen van instrumenten en het zingen van liedjes werd toegestaan. Hij heeft het geven van een bruiloftsfeest goedgekeurd. Mohammed kende de wensen en behoeften van mensen op zowel biologisch als sociale vlak. Om aan de behoefte van de mensen tegemoet te komen, heeft hij toestemming gegeven om op normale wijze en zonder te overdrijven, een feest te geven. Er waren personen die van mening waren dat feesten niet toegestaan was. Mohammed waarschuwde deze personen, die deze feesten niet voldoende konden waarderen en er tegen waren en zei: "Laat hen met rust, deze dagen zijn *Eid*[feest]-dagen".³² Het was wel een feit, dat verboden zaken en dingen die zouden kunnen leiden tot verboden zaken, absoluut niet werden toegestaan.

5. Geneeskunde en gezondheid

In de hele geschiedenis was er sprake van ziektes onder de mensheid. Om dit te behandelen heeft de geneeskundewetenschap zich ontwikkeld. In de *Jahiliyya* periode waren er dokters in de Hidjaz zoals Harith ibn Kalada die zijn studie in Iran had gedaan. Kwakzalverij en bijgeloof waren op het Arabisch schiereiland wijd verspreid. Bijvoorbeeld wanneer iemand

³¹ Tirmizī, IV, 205; Nesāī, VII, 225-226.

³² Bukhari, II,3, 11; Zebidi, III, 151, 203.

door een slang was gebeten, werden er belletjes aan zijn kleding of hoofd gehangen, in plaats van deze persoon te laten slapen zodat het zich niet zou verspreiden in het lichaam. Zo probeerden ze een scheel kijkend persoon te genezen door hem naar een molensteen te laten kijken. Om zichzelf te beschermen tegen de pest balkten mensen zoals een ezel deed. Ze brachten de zieken naar een waarzegger. Ze brachten offers aan tempels en geloofden dat hierdoor de duivel uit een ziek persoon gedreven kon worden.

Mohammed had dit soort foute, bijgelovige en waardeloze zaken die hun oorsprong hadden in het bijgeloof opgeheven. Hij kwam met een nieuwe ontwikkeling in de geneeskunde. Hij liet weten dat alle ziektes genezen konden worden. Hij heeft ook onderzoek naar behandelmethoden aangemoedigd. Aan degenen die geen dokters waren en toch zieken behandelden, liet Mohammed weten dat zij de prijs zouden betalen voor de ellende die de zieke zou treffen. Hij heeft aangeraden om bij ziekte een beroep te doen op ervaren doktoren. Hij gaf ook het advies om niet naar onwetende doktoren te gaan. Enkele van de medische, therapeutische en beschermende methodes die Mohammed hanteerde waren: Bescherming tegen een besmettelijke ziekte door niet in buurten en wijken te komen waar het heerste, binnen te blijven op plekken waar deze ziekte heerste en het goed zorgen voor je lichaam, handen en tanden. Hij schonk hier zelfs aandacht aan tijdens zijn ziekbed voordat hij overleed. Zijn tanden poetste hij met een *miswak* [ook wel: *sewak*; een stokje om het gebit mee te reinigen].³³ Hij hechtte veel belang aan voedsel, hygiëne en de omgeving waarin voedsel werd bereid, om zo het eten en drinken te beschermen. Hij zei ook dat de handen voor en na het eten gewassen moesten worden. Wanneer Mohammed ziek was, wilde hij met de beschikbare methoden behandeld worden. De methoden waren; een medicijn maken, het gebruik van bestaande medicijnen, bloed prikken etc., om zo de ziekte te bestrijden en beter te worden.

In de overleveringen van Mohammed over geneeskunde is een deel gewijd aan algemene geneeskunde, een ander deel gewijd aan preventieve geneeskunde en een ander deel aan genezing en medicijnvoorschriften. De meeste van deze overleveringen, hadden als doel om de verkeerde geneeskundige praktijken te herstellen, die in die periode op het Arabisch

³³ Ibn Sa'd, II, 233-234.

schiereiland werden toegepast. Dit om ook aan de geneeskunde een nieuwe identiteit geven.

Het zorgde voor een basis en vormde het begin van de islamitische geneeskunde. Abu Bakr al-Razi, Ibn Sina(Avicenna) en alle andere bekende medici na hen, gebruikten als belangrijkste bron de Koranverzen en de overleveringen van Mohammed voor hun wetenschappelijke uitleg.

In de bekendste *Hadith*-werken, hebben zij plaats gegeven aan Mohammeds uitspraken over geneeskunde, sterker nog, ze hebben aparte stukken gewijd met de naam 'Kitab Al-Tibb'. Buiten dit om, zijn er ook werken onder de naam 'Tibb an-Nabawi' uitgebracht. Enkele overleveringen die gaan over preventieve en therapeutische geneeskunde zijn:

“Wie zonder kennis voor dokter zal spelen, zal de prijs betalen voor de schade die hij zal veroorzaken”.³⁴

Toen Sa'd ibn Abu Waqqas ziek was ging Mohammed bij hem op bezoek en zei: “Roept Harith ibn Kalaba, hij is een goede dokter en laat hem jou behandelen”.

“Allah heeft de ziekte gegeven en zal ook voor de genezing hiervan zorgen”.³⁵

“Wanneer jullie te horen krijgen dat er een ziekte heerst op een plaats ga er dan niet heen. Wanneer de pest uitbreekt blijf waar je bent, ga daar dan niet weg en verlaat de plek niet”.³⁶

“Wat is er gebeurd met jullie, dat jullie met verkleurde tanden naar mij toe komen, gebruik allemaal de *miswak*”.³⁷

6. De literatuur

a. Retoriek

Mohammed maakte gebruik van retoriek, om mensen uit te nodigen tot de islam en om zijn gesprekpartners te overtuigen. Een deel van zijn *khutab*(ev. *khutba*)(preken) die hij op de vrijdagen, op feestdagen en op bepaalde dagen hield, waren niet tijdgebonden. Het andere deel van zijn *khutab* hield hij wanneer er een uitleg nodig was. Een voorbeeld was de toespraak die hij hield als het leger op expeditie ging. Andere voorbeelden

³⁴ Ibn Majah, II, 1148.

³⁵ Bukhari, VII, 12.

³⁶ Bukhari, VII, 21.

³⁷ Bukhari, VII, 2-33; Abu Dawud, IV, 192-242; Tirmizi, IV, 381-413; Ibn Majah, II, 1137-1176; Mahmut Denizkuslari, *Kur'an-i Kerim ve Hadislerde Tip*, Istanbul 1990.

zijn: Wanneer er een zaak naar voren kwam en hij hen hierover informeerde om het te verduidelijken; wanneer er een vraag werd gesteld; tijdens gesprekken en debatten (bijvoorbeeld het debat die met Nestoriaanse christenen is gehouden), kan dit in het tweede deel worden beschouwd.

In de eerste jaren als profeet, toen hij op de Safa berg een toespraak hield aan de bewoners van Mekka, waarin hij vermeldde dat er geen andere God is dan Allah, kan gezien worden als (voorbeeld) van zijn eerste toespraken. Retoriek was geen doel bij het prediken als profeet, maar een hulpmiddel. In dit opzicht, heeft hij zijn toespraken in eenvoudige taal gehouden. Mohammed had niet de behoefte om ingewikkelde woorden te gebruiken en op literaire wijze te spreken. Hij heeft aan geen enkele literaire wedstrijd meegedaan. Een verzoek van de Banu Tamim stam om deel te nemen aan een literaire wedstrijd, heeft hij niet geaccepteerd en zodoende heeft hij niet gesproken.³⁸

Mohammed begon de meeste *khutab* met de volgende zinnen: “*Al-Hamdu lillahi Nahmaduhu wa Nasta’inuhu...*” [Alle lof is aan Allah, we loven Hem, en van Hem smeken we hulp], “*Al-Hamdu lillah bi Hamdihi*” [Ik prijs God met het juiste], een ander zin: “*Usikum Ibadallah bi Taqwallah*” [O dienaren van Allah! Ik raad aan om Allah niet tegen te werken]. Vervolgens vervolgde hij zijn zin met: “*Ya ayyuhan nas*” [O mensen!]. Dat hij de mensen toespreekt in de vorm van ‘O mensen!’, laat ook het universele van zijn boodschap zien. In al zijn toespraken bevond zich het woord ‘*al-Hamdu lillah*’ [Alle lof is aan Allah].” Alleen de toespraken bij het *Eid*-feest begon hij met de *takbir* [is de term voor de Arabische uitdrukking: *Allahu Akbar*].³⁹

De preken van Mohammed bevatte onderwerpen als: een oproep om te stoppen met afgoderij en alle soorten *Jahiliyya* geloven, een uitnodiging naar alle mensen om zich te bekeren tot de islam die hen van het duister naar het licht zal brengen, de mooiheid van het islamitische geloof, de wegen die de mensen moesten volgen om zowel in deze wereld als het hiernamaals blij en gelukkig te zijn en de deugd van de *jihad*. Zijn toespraak die hij op de afscheidsbedevaart heeft gehouden is heel bekend. De inhoud van deze toespraak willen wij hier niet noemen, omdat we het in een andere hoofdstuk zullen behandelen. We zien dat de *khutab* van Mohammed gebaseerd waren om te komen tot oplossingen met betrekking tot

³⁸ Ibn Hisham, IV, 207-212.

³⁹ Ibn Qutayba, *Uyūnu’l-Ahbār*, II, 231.

de problemen in de gemeenschap. Deze problemen gingen over materiële of morele zaken. Hij hield zijn *khutab* over het algemeen kort en heeft ook anderen het advies gegeven om het kort te houden.⁴⁰

Wanneer Mohammed sprak, paste hij zijn stem aan op het aantal aanwezigen, de situatie en het onderwerp. Wanneer er weinig luisteraars waren en het meer gesprekken waren, ging hij zitten tijdens het gesprek. Indien het nodig was om zijn stem beter te laten horen ging hij staan. Soms hield hij zijn toespraak op een *minbar*[preekstoel] of hij ging staan op een hoge rots, afhankelijk van plaats en tijd. Het doel hierbij was dat de luisteraars hem konden zien en hem beter konden horen. Toen hij de Safa berg opging om het volk daar aan te spreken, ging hij op de hoogste rots staan. Na de verovering van Mekka, ging hij op de trap van de Ka'ba staan om vanaf daar praten. Zijn afscheidstoespraak heeft hij in Mina gehouden, zittend op de(stijg)beugel van zijn kameel.

Indien het nodig was, ondersteunde Mohammed zijn preken met gebaren. Met zijn blik probeerde hij zijn luisteraars erbij te houden. Wanneer hij sprak keek hij niet naar een vast persoon of punt. Hij verlengde zijn toespraken niet meer dan nodig was. Mohammed sprak zonder een geschreven tekst te gebruiken en mijdde de situaties waarbij hij niet uit zijn woorden kwam, stotterde of de rest van zijn zin niet vertellen. Hij stond overal en altijd open voor vragen; in de moskee, in zijn huis, onderweg, op de *minbar*, tijdens zijn preek, tijdens de reis, midden in de nacht, wanneer hij ziek was, of zelfs wanneer hij heel druk was weigerde hij geen vragen. Want degene die een vraag stelde wilde hier iets van leren. Hij kapte de beantwoording niet af en nam zijn tijd om dit op een juiste manier te beantwoorden. De persoon die de vraag stelde moest tevreden zijn met het antwoord. Als het antwoord nog niet door middel van een openbaring bekend was gemaakt, ging zijn voorkeur uit naar het wachten op de openbaring over het desbetreffende onderwerp. Hij liet degenen die met hem spraken altijd hun zin afmaken en luisterde naar hen tot ze klaar waren. Mohammed sprak als taal het Arabische *al-Fusha*; dit had hij te danken aan zijn zoogmoeder Halima, in wiens stam hij zijn kindertijd heeft doorgebracht. De stam van Halima, de Banu Sa'd, was op het Arabisch schier-eiland een van de beste *al-Fusha* sprekende stam. Mohammed beschikte over de eigenschap om ondanks dat hij sprak met weinig woorden toch

⁴⁰ Ibn Hanbal, IV, 263, 320; Muslim, I, 594.

veel betekenis kon geven aan zijn woorden. Zijn beknopte woorden en beknopte spreekvermogen duidde hij zelf aan met: *Jawami' al-Kalim* (het eigenschap die hij bezat en die we zojuist genoemd hebben).⁴¹ Bovendien zijn er in de bronnen, vele overleveringen geweest die vertellen dat hij de eigenschap van *Jawami' al-Kalim* bezat.⁴²

Ook onder de metgezellen waren er woordvoerders. Wanneer er door Mohammed voor verschillende groepen een toespraak gehouden werd, gaf Mohammed soms het antwoord via de woordvoerders, die hij aangesteld had onder de metgezellen. Van deze woordvoerders word Thabit ibn Qays als de woordvoerder van de profeet genoemd.⁴³

b. Dichtkunst

We hebben in de introductie al vermeld dat tijdens de opkomst van de islam gedichten en dichten in het leven van de Arabische gemeenschappen een belangrijke plaats innamen. Ook na de opkomst van de islam bleef het dichten gewaarborgd in de relaties tussen de moslims en heidenen. De heidenen noemden Mohammed “een krankzinnige dichter”.⁴⁴ De Koran verwierp deze bewering en laat weten dat de heidenen die hem kennen, niet oprecht zouden zijn. Bovendien staat er in de Koran: “Wij hebben hem de dichtkunst niet geleerd, zij betaamt hem ook niet”.⁴⁵ Doordat dat de heidenen Mohammed een krankzinnige dichter noemde, heeft de Koran de heidense dichters, gedichten en mensen die met hen bezig zijn verafschuwd en slecht genoemd. In de Koran staat: “En de dichters, die misleiden volgens hen. Zie jij niet dat zij in elke vallei rondzwerven en dat zij zeggen wat zij niet doen?”.⁴⁶ Echter daarna, zijn er uitzondering geweest met toevoeging van een vers: “Maar niet zij die geloven, die deugdelijke daden doen en God veelvuldig gedenken en die zich verweren nadat hun onrecht is aangedaan. En zij die onrecht plegen zullen te weten komen wat

⁴¹ Bukhari, IV, 12; VIII, 76.

⁴² M. Yasar Kandemir, “*Cevâmiu'l-Kelim*”, DIA, VII, 440.

⁴³ Voor een gedetailleerde beschrijving van de preken van Mohammed zie: Câhiz, *el-Beyân*, I, 302-304; II, 31-45; A. Zeki Safvet, *Cemheretü Hutabi'l-Arab*; Sevki Dayf, *Târîhu'l-Edebi'l-Arabi*, II, 114-121; Ahmet Lütü Kazancı, *Peygamber Efedimizin Hitabeti*, Istanbul 1980; Muhammed Halil el-Hatib, *Hutabi'l-Rasûl*, Cairo 1983; Talat Kocuyigit, *Islâmî Davetin Mahiyeti ve Hz. Peygamber'in Hutbeleri*, Ankara 1994; Hasan Ali Görgülü, “Hz. Peygamber'in hutbede izledigi metod ve Günümüzde hutbe uygulamalari”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, p. 3, Isparta 1997, p. 175-235; Hüseyin Elmali, “Hitabet-Arap Edebiyatı”, DIA, XVIII, 158-159 Mustafa Baktir, “Hutbe”, DIA, XVI, II, 425-428.

⁴⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat as-saaffaat 36.

⁴⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat ja sien 69.

⁴⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat as-sjoe'araa' 224-226.

voor omkeer zij zullen meemaken”.⁴⁷ Dus de gedichten, die niet iemand schaden en met goede bedoelingen werden op geschreven en gebruikt, waren een uitzondering op de gedichten die in de hiervoor genoemde vers werden afgekeurd. Wel is het zo dat, de Koran niet de dichtkunst afkeurt, maar hetgeen wel afkeurt wanneer de gedichten kunnen leiden tot een andere of slechte pad. Er wordt benadrukt dat de Koran geen gedicht is en dat Mohammed geen dichter is.

De heidenen dachten dat de dichters, de islam machtiger zouden maken. Hierdoor, probeerden zij te voorkomen dat dichters moslims werden. De bekende dichter Asha Maymun ibn Qays die verslaafd was aan wijn, gokken en vrouwen, ging in het jaar 6/628 uit Jemen naar de Hidjaz naar Mohammed toe. Hij wilde hem zijn gedicht geven, waarin hij Mohammed prees en kwam met de gedachte om moslim te worden. Hierop raakten de heidenen in paniek. Abu Sufyan die wist dat hij een zwak had voor wijn, gokken en vrouwen vertelde hem dat Mohammed dit allemaal had verboden. Hij probeerde hem van deze reis te weerhouden en hem terug te sturen. De heidenen vertelden hem daarbij dat ze binnenkort zouden overwinnen van de moslims. Echter, zeiden ze tegen hem, dat als zij niet van de moslims konden winnen, hij het jaar erop terug mocht komen en dan zou hij honderd kamelen als cadeau krijgen. Ze stuurde hem terug, maar Asha viel van zijn paard af toen hij vlakbij zijn dorp kwam en ging dood.⁴⁸

De islam had muziek en dichtkunst niet per definitie verboden; maar vond het schadelijk wanneer dit de mensen in zijn greep kreeg en dit hen naar het slechte pad leidde. Mohammed heeft de metgezellen gewaarschuwd voor gedichten, die leiden naar het onethische en immorele, want hierdoor kon chaos ontstaan. Mohammed had over het algemeen gezegd dat men wijsheid kan vinden in gedichten met deze uitspraak: “Er zijn gedichten die wijsheid brengen en waaruit wijsheid te halen is”.⁴⁹

Mohammed haalde wel eens, de coupletten van dichters aan die hij mooi vond, aan in zijn eigen toespraken. Hij zei bijvoorbeeld over het couplet van de bekende dichter Labid het volgende: “De spreuk van Labid is juist, alles buiten Allah is bijgeloof”.⁵⁰ Wanneer Mohammed gedichten hoorde van niet-moslim dichters, die zijn metgezellen voordroegen aan

⁴⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat as-sjoe'araa' 227.

⁴⁸ Sevki Dayf, *Tārīhu'l-Edebi'l-Arabī*, I, 337.

⁴⁹ Bukhari, VII, 107; Ibn Majah, II, 1236-1237.

⁵⁰ Bukhari, VII, 107.

hem, liet hij ook merken wanneer hij de inhoud mooi vond en zei dit ook. Bijvoorbeeld toen hij het gedicht van Umayya ibn Abu as-Salt hoorde, die in de islamitische periode was opgeleid maar geen moslim was, zei hij: “Umayya zou bijna een moslim worden”,⁵¹ “de tong van Umayya gelooft, maar zijn hart is nog niet verwijderd van ongelof”.⁵²

Mohammed en de moslims werden door de heidenen niet alleen fysiek maar ook verbaal aangevallen. Dit gebeurde zowel in de periode in Mekka, als Medina. Het verbaal aanvallen werd gedaan door onder andere: Abu Sufyan ibn Harith, Abdullah ibn Zibara, Dirar ibn Khattab, Kubayra ibn Abu Wahb, en Abu Azz van de Quraish en ook leden van andere stammen als, Umayya ibn Abu as-Salt, Anas ibn Zunaym en andere dichters vielen Mohammed en de moslims verbaal aan. Mohammed kwam tot de conclusie dat er een verbale tegenaanval moest komen. Hij wilde dit doen op dezelfde manier als de heidenen. Hij vroeg aan de moslims om hem hierbij te helpen. Dit verzoek is door Hassan ibn Thabit, Ka’b ibn Malik en Abdullah ibn Rawaha uitgevoerd. In Ibn Hisham’s werk ‘al-Sira al-Nabawiyya’, hebben deze wederzijdse verbale aanvallen tijdens Badr, Uhud, al-Khandaq oorlogen, de verovering van Mekka en de strijd bij Hunain, een belangrijke plek ingenomen.⁵³

Mohammed heeft dichtkunst ook als middel gebruikt om de islam te prediken. Hassan ibn Thabit’s satire waren enorm invloedrijk in de periode van de *Jahiliyya*. Hierin vertelde hij over de focus van stammen om vooroordelen te hebben en dat deze vooroordelen vaak niet klopten.

Hassan was op dit onderwerp gedreven en zeker van zichzelf. Mohammed heeft Hassan ibn Thabit geprezen voor zijn grote bijdrage die hij hierin heeft geleverd aan de islam. De Joodse dichter Ka’b ibn Ashraf, die na de Badr *ghazwa* naar Mekka ging en voor de deelnemende soldaten en voor de gedoodde heidenen gedichten oplas, heeft hiermee de wraakgevoelens van de Quraishieten aangewakkerd. Hierop heeft Hassan ibn Thabit over Ka’b ibn Ashraf en de personen die hem in hun huizen ontvingen, gedichten gemaakt. Deze gedichten waren zo invloedrijk, dat daarna niemand meer Ka’b in zijn huis durfde te ontvangen.

Ook Abdullah ibn Rawaha heeft door middel van satire, Mohammed en de islam verdedigd tegen de heidenen. Terwijl Hassan ibn Thabit en Ka’b

⁵¹ Muslim, II, 1768.

⁵² Ibn Qutayba, *es-Si’r ve’s-Suarâ*, p. 300.

⁵³ Ibn Hisham, II, 9-43, 129-168, 254-273, 459-482.

ibn Malik, de Quraish stammen en hun persoonlijke gebreken vernederden in hun gedichten, heeft Abdullah ibn Rawaha hun ongelooft en volharding hierin vervloekt. Mohammed heeft ook hem geprezen voor zijn gedichten. Toen de moslims naar Mekka gingen voor de *umrah* [kleine bedevaart], wilde Abdullah ibn Rawaha zijn gedicht oplezen. Dit gedicht begon met: “O ongelovigen! Ga uit de weg voor de boodschapper van Allah”, Umar wilde hem laten zwijgen, maar Mohammed greep meteen in en zei: “Laat het Umar! Laat Ibn Rawaha zoals die is. Waarlijk, het gedicht dat hij over de ongelovigen opzegt zal effectiever zijn dan wat jij wilt gaan zeggen”.⁵⁴

Tijdens de verovering van Mekka, zijn de dichters Abdullah ibn Zibara en Anas ibn Dhunaym, die in die tijd deelnamen aan het front van de heidenen gevlucht, omdat zij bang waren voor hun levens. Later zijn ze toch naar Mohammed toe gegaan en moslim geworden. Vanaf dat moment begonnen zij gedichten te schrijven waarin zij Mohammed prezen en om ook spijt te betuigen. De bekende dichter Ka'b ibn Zuhayr kwam naar Mohammed en werd ook moslim in Medina. Hij had toen het gedicht genaamd 'Banat Su'ad', of met een andere benaming 'Qasida al-Burda' opgelezen. Ka'b ibn Zuhayr uitte in dit gedicht, zijn liefde voor een vrouw die hij Su'ad noemde. Hij las op dat hij haar enorm miste en uitte de gevoelens van ellende die hierdoor ontstonden. Ook benoemde hij haar schoonheid en hoe hij achter haar aan rende. Hij droeg het gedicht voor aan Mohammed en vertelde over zijn beste deugden. Hij bood zijn excuses aan en vroeg om vergeving. Mohammed werd hier enorm emotioneel door en trok zijn mantel uit en gaf dit als cadeau aan Ka'b.⁵⁵ Deze mantel die in het Turks *Hırka-i Saadet* wordt genoemd en onder heilige relikwieën valt, is vandaag de dag te vinden in Istanbul in het Topkapıpaleis.⁵⁶

7. Het schrift

De islam gaf al met het eerste geopenbaarde vers het belang van schrijven aan. Het materiaal waar de Koran meegeschreven werd was de pen.⁵⁷ Zij gaf ook waarde aan papier⁵⁸ en geschreven documenten.⁵⁹

Zoals we hierboven al aangaven, heeft het schrijven in de activiteiten

⁵⁴ Tirmizi, IV, 139.

⁵⁵ Ibn Qutayba, *es-Si'r ve's-Suarâ*, p. 80-82.

⁵⁶ Sevki Dayf, *Târîhu'l-Edebi'l-Arabî*, II, 46-53, 83-88; M. Nihad Çetin, "Siir", IA, XI, 530-542.

⁵⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-kalam 1.

⁵⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat al-an'aam 7.

⁵⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat 'abasa 13.

van Mohammed een belangrijke plek ingenomen. Hij heeft het bevolen om kennis op te doen, door middel van lezen en schrijven en heeft laten weten dat het de taak is van een vader om zijn kinderen te leren lezen en schrijven. Hij heeft het lezen en schrijven onder de metgezellen aangespoord en begon het te verspreiden. Vanaf de eerste openbaring, heeft hij de verzen opgeslagen door deze op te laten schrijven. Mohammed had verschillende schrijvers die voor hem de Koranverzen, verschillende verdragen, brieven en andere zaken noteerden. Hij heeft de verdragen zwart op wit laten zetten. Hij heeft naar de heersers van verschillende buurlanden en leiders van stammen brieven gestuurd. In zijn periode was het aantal mensen die konden lezen en schrijven gestegen. Onder de Arabieren had proza zich ontwikkeld. We hadden al eerder vermeld dat na de slag bij Badr, er heidense oorlogsgevangenen vielen in de handen van moslims. De gevangenen die konden lezen en schrijven, hoefden geen losgeld te betalen in ruil voor vrijlating, wanneer zij tien moslim kinderen leerden lezen en schrijven. In die periode en ook daarna, werden er als schrijfwaren de volgende middelen gebruikt: stenen en houten platen, botten, stoffen, huid(van dieren), perkament en papyrus.

Het is ook bekend dat Mohammed heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van het Arabische schrift. Er wordt gezegd dat sommige letters in het Arabisch op elkaar lijken en dat hier in de *Jahiliyya* periode al punten en strepen op werden gezet. Er wordt ook gezegd dat deze in de tijd van Mohammed zijn gezet. Bovendien raadde hij de schrijvers, onder wie Mua-wiya, aan om *Raqsh*[interpunctie] op de letters te plaatsen.⁶⁰

8. De omgeving

Mohammed stond erop om op een gepaste wijze te leven met de Schepper en zijn schepselen. Hij heeft vele goede tips en oplossingen gegeven over natuurkwesties. Deze tips en oplossingen worden vandaag de dag nog steeds gebruikt bij soortgelijke natuurkwesties. Mohammed voerde enkele activiteiten met betrekking tot de bescherming van de natuurlijke omgeving waarin de mensen moesten leven. Hierbij hechtte hij ook belang aan hoe de financiële en morele omgeving hoort te zijn.

Mohammed heeft mensen aangemoedigd om bomen te planten en de bestaande bomen te beschermen. Er zijn vele overleveringen waarin hij laat

⁶⁰ Sevki Dayf, *Târîhu'l-Edebi'l-Arabi*, II, 129-132.

zien, dat hij het planten van bomen aanmoedigde en welke waarde die bomen in de omgeving en in de economie hebben.⁶¹ We weten dat hij voor bepaalde bomen en in het bijzonder dadelpalmen een speciale aandacht had. Mohammed is persoonlijk veel bezig geweest met het planten van bomen. Hij heeft bossen geplant en vond het belangrijk dat bestaande bossen werden beschermd. Hij heeft een keer vijfhonderd dadelpalmen geplant. De Zurayb gebied die vroeger veel bossen had, heeft hij opnieuw bebost. Dit gebied werd na deze gebeurtenis *al-Ghaba* genoemd, wat bos betekent. Bepaalde gebieden heeft hij onder speciale bescherming geplaatst. Deze gebieden waren *Harim* (of *Haram*) en *Hima*, oftewel verboden verklaard en werden beschermde gebieden genoemd. Hier was het verboden om bomen te kappen, planten uit de grond te trekken en om op vogels en andere dieren te jagen.

Mohammed heeft zoveel mogelijk aangespoord om bomen te planten en gezegd dat er een beloning in het nu en hiernamaals zal worden verkregen. Een paar van zijn uitspraken hierover zijn als volgt: “Als de dag van de opstanding al is aangebroken en als je ook maar tijd hebt om nog een boom te planten, profiteer ervan en plant het dan”.⁶² “Wie in de positie is om een boom te planten, dan zal iedere vrucht van een boom door Allah worden opgeschreven als een goede daad”.⁶³ “Een persoon die leven brengt op een lege of droge plek zal door Allah wegens zijn daad beloond worden. Wanneer mensen en dieren daarvan kunnen profiteren, dan is dit voor deze persoon een *sadaqa* [liefdadigheid daad]”.⁶⁴ “Als een moslim een boom plant of zaden zaait, is dit zeker een *sadaqa* voor hem. Ook als er een vrucht wordt gestolen uit die boom, dan is dit *sadaqa* voor hem. Als een vogel hiervan eet is het *sadaqa* voor hem”.⁶⁵ Dus het wordt beschouwd als *sadaqa* (liefdadigheid) op het moment dat iedereen ervan zal eten en indien het daardoor minder wordt. Bukhari heeft over dit onderwerp in een geheel apart boek gecompileerd.⁶⁶

Mohammed heeft ook beschermde gebieden gecreëerd. Voorbeelden van de belangrijkste plaatsen, die als beschermde gebieden moesten worden gezien, waren Medina en Taif. De stad Medina, die als centrale punt

⁶¹ Ibn Hanbal, VI, 420. 444; Bukhari, III, 66; zie ook: Zebidi, VII, 117-189.

⁶² Ibn Hanbal, III, 184, 191.

⁶³ Ibn Hanbal, V, 415.

⁶⁴ Mūnāwī, VI, 39.

⁶⁵ Bukhari, VI, 122.

⁶⁶ Bukhari, III, 66-74.

diende, en haar omgeving hebben volgens de metingen van vandaag de dag 32 kilometer onder bescherming gestaan. Mohammed heeft verboden om hier bomen om te kappen.⁶⁷ Toen er een groep van de Thaqif stam die in Taif woonde gedurende negen jaar van de *hijra* naar Medina kwam en moslim werd, gaf Mohammed aan hen een document waarin stond dat zij zich hieraan moesten houden. Dit document bevatte politieke, sociale en economische zaken over de omgeving. Hierin stond dat alle valleien van hen onder bescherming werd genomen en dat het verboden was om wilde bomen om te kappen en dieren te vermoorden. Mohammed stelde Sa'd ibn Abu Waqqas aan als beschermer van de Wajj vallei.⁶⁸ De Tayy en Juraysh stammen wilden dat Mohammed hun gebied onder bescherming nam en hij ging hiermee akkoord. Zoals men ziet, was Mohammed in zijn tijd al druk bezig met het beschermen van groene gebieden. Dit resulteerde in de bescherming van de ecologische structuur en zodoende de plaatsen waar men leefde. Ook Abu Bakr en Umar hebben moeite gedaan om plaatsen te beschermen die Mohammed had aangegeven.

Mohammed hield van alle dieren die een deel waren van de schepping. Echter had hij voor het paard, de kameel, het schaap, de geit, de kat en de duiven speciale attentie.⁶⁹ Hij heeft op verschillende manieren uitgelegd dat mensen, het recht van het bestaan van de dieren, moesten respecteren. Tijdens zijn werk heeft hij zich bezig gehouden met de bescherming en verzorging van dieren. Voor de verovering van Mekka, ging hij samen met zijn leger richting Mekka. Hij zag langs de weg een teef die bezig was met het zogen van haar puppy's. De teef blafte om de puppy's te beschermen. Mohammed beschermde de hond, zodat de soldaten haar en de puppy's niet zouden schaden. Hij beval de metgezel Juayl ibn Suraka om voor de teef te gaan staan.

Na de Hunain oorlog verbleef Suraka ibn Malik in Jirana. Hij kwam met een document bij Mohammed aan en vroeg of het een goede daad was wanneer hij naast zijn eigen kamelen ook andere dorstige kamelen liet drinken. Mohammed zei dat iedereen die een schepsel die dorst heeft, water zal geven hiervoor een beloning zal krijgen.⁷⁰

In vele overleveringen beval hij om, dieren goed te behandelen, barm-

⁶⁷ Bukhari, II, 220.

⁶⁸ Waqidi, III, 973.

⁶⁹ Makrizi, p. 400.

⁷⁰ Ibn Hisham, I, 490.

hartig en mededogen tegen hen te zijn, ze niet moeten worden gekweld, of te zware dingen op hen moesten zetten, dat hun verzorging goed gedaan moest worden, zij niet vernederd moesten worden en om hen te gebruiken voor hetgeen voor zij zijn geschapen. Hij heeft zelfs gedacht aan de jongen van dieren. Mohammed zei een keer tegen een man die een geit aan het melken was, dat hij wat melk moest overlaten voor de jongen. Hij heeft het verboden om vogelnesten te vernielen en om hun eieren of jongen te pakken.⁷¹ Hij vond het niet goed dat mensen gingen jagen om alleen genot en plezier te hebben.

Mohammed heeft het aangeraden om ruime, niet te hoge, woningen te bouwen met veel kamers en een tuin. Hij gaf geen toestemming om woningen van meer dan twee verdiepingen te bouwen. Er zijn zelfs overleveringen waar hij tijdens de bouw van hoge gebouwen het bouwen stopte. Hij verafschuwde het om de wegen te versmallen en hield er van om zelfs tijdens expedities, de tenten gerangschikt op te zetten.⁷²

⁷¹ Abu Dawud, III, 469.

⁷² Kettani, II, 41-42; Voor meer informatie over zijn activiteiten rondom de omgeving zie: Ibrahim Canan, *Islam'da Çevre Sağlığı*, İstanbul 1986 p. 89; Mehmet Bayraktar, *İslam ve Ekoloji*, Ankara 1997, p. 49-61; Ibrahim Özdemir, *Çevre ve Din*, Ankara 1997 p. 163-168; 180-184; Münir Yükselmiş, *Çevre Sorunları ve İslam*, Ankara 1997.

DE PROFEET EN ENKELE DELEN VAN DE BEVOLKING

1. De kinderen

Het beschermen en ontwikkelen van de generatie is een van de basis fundamenteën binnen de islam. Het beschermen van de generatie, is mogelijk door het krijgen van een kind, het opvoeden hiervan en het bezig zijn met hem vanaf de geboorte tot aan het moment dat het kind trouwt. Mohammed heeft de mensen aangespoord om te trouwen, kinderen te krijgen en kinderen op te voeden. Wat ook opvalt, is de verantwoordelijkheid van andere volwassen familieleden met betrekking tot het omkijken naar het kind en zijn opvoeding. Een bekende uitspraak van hem over dit onderwerp luidt als volgt: "Ieder van jullie is een herder en is verantwoordelijk voor zijn kudde".¹ Hij prees de vrouwen die veel aandacht schonken aan hun kinderen en heeft hen aangespoord om liefdevol en met mededogen hun kinderen te behandelen.²

Mohammed die een diepe liefde en mededogen had voor kinderen, adviseerde dat men zich moest verlagen naar het niveau van de kinderen, naar hun problemen moesten luisteren en hen moesten sturen. Hijzelf nam kinderen op zijn schoot, kuste en aaid hen. Op een moment toen Moham-

¹ Bukhari, I, 215.

² Bukhari, VI, 120-121.

med zijn kleinzoon Hasan kuste, en Akra ibn Habith die naast hem zat dit zag, zei hij: “Kust u kinderen? Ik heb tien kinderen en ik heb geen van hen ooit gekust.” Hierop zei Mohammed: “Hij die geen barmhartigheid toont, zal geen barmhartig ontvangen.” Ook toen iemand anders vroeg: “Kust u kinderen? Wij geven geen kusjes.” Mohammed zei: “Als Allah, de erbarmder dit uit je hart heeft verwijderd, dan kan ik daar niets aan doen”.³ Hij was lief voor de kinderen en hechtte belang aan het proberen om hun wensen te vervullen. Zelfs toen hij het gebed leidde of een preek gaf, zag hij niet af van deze daad. De bronnen vermelden dat hij naar het gebed kwam met zijn kleinkind, die hij op zijn zij tilde. Hij legde zijn kleinkind neer toen hij het gebed wilde verrichten en toen hij neer was gebogen klom zijn kleinkind op zijn rug. Mohammed ging verder met het gebed en haalde Umama, de dochter van Zaynab, van zijn schouders vermelden deze bronnen.⁴

Mohammed schonk veel aandacht aan kinderen, groette hen en vroeg hoe het met ze ging.⁵ Van tijd tot tijd, liet hij kinderen en in het bijzonder zijn kleinkinderen, op zijn schouders zitten. Hij gaf hen koosnaampjes die ze leuk vonden, maakte grapjes met hen en zorgde ervoor dat ze plezier hadden.

Door al dit warme contact hielden de kinderen veel van hem; wanneer hij van een reis terug zou keren, wachtten de kinderen hem op, om hem te verwelkomen.⁶ Op het moment van de *hijra*, toen hij bij Abu Ayyub al-Ansari te gast zou blijven, speelde de kleine dochters van de Banu Najjar stam met een trommel en zongen liederen.⁷ Mohammed vroeg aan hen: “Houden jullie van mij?”, waarop zij zeiden: “Ja, o boodschapper van Allah” en toen zei Mohammed: “Bij Allah, ik hou ook van jullie” en herhaalde dit drie keer.⁸ Hij was zo bekend, om de aandacht die hij ook gaf aan de kinderen buiten Medina, dat toen hij vanwege de *Umrah al-Kaza* naar Mekka ging, de kinderen van de Banu Hashim stam hem opwachten en vervolgens voor hem uit en achter hem aan renden.⁹ In de periode van Mohammed waren kinderen een deel van het sociale leven. Op de plaats waar het *Eid*-gebed verricht zou worden, kwamen niet alleen vrou-

³ Bukhari, VII, 75; Tirmizî, IV, 318.

⁴ Ibn Hanbal, VI, 467; Bukhari, VII, 74-75; Ibn al-Esîr, *Ûsd*, V, 22.

⁵ Ibn Majah, II, 1220.

⁶ Ibn Hanbal, IV, 5; Abu Dawud, III, 219.

⁷ Ibn Majah, I, 612.

⁸ Diyarbekri, *Tārīhu'l-Hamis*, Egypte 1302, I, 385.

⁹ Bukhari, II, 204.

wen maar ook kinderen.¹⁰ Hij heeft in het bijzonder, bevolen dat er tijdens oorlogen geen vrouwen en kinderen gedood mochten worden.¹¹ Hij heeft de nodige maatregelen genomen zodat kinderen in economisch opzicht sterk waren. Hoewel ze bezittingen van hun vaders hadden, mochten zij niet in een positie komen dat ze afhankelijk werden van anderen. Mohammed vond het niet gepast dat Sa'd ibn Malik al zijn bezittingen op de weg van God wilde spenderen en vroeg aan hem: "Wat heb je voor je kinderen nagelaten?". Toen Mohammed hoorde dat Sa'd niets had achtergelaten voor zijn kinderen zei hij dat hij 9/10de deel aan zijn kinderen moest overlaten. Na lang aandringen bij Sa'd, wilde Mohammed dat hij 1/3de van zijn erfenis achterliet voor zijn kinderen en Sa'd liet hem weten dat hij dit al veel vond.¹² Toen Abu Bakr al zijn bezittingen doneerde aan een expeditie, vroeg Mohammed hem: "Wat heb je voor je kinderen achtergelaten?". Hij laat hiermee wederom zien dat hij dit een belangrijke zaak vond.¹³

Wanneer Mohammed het gebed leidde en het gehuil van kinderen hoorde, las hij korte hoofdstukken uit de Koran om het kind niet nog meer verdrietig te laten zijn en de moeder niet meer te verontrusten.

Zelfs wanneer hij had voorgenomen om lange(re) hoofdstukken op te lezen tijdens het gebed, maar het gehuil van kinderen hoorde, dan zag hij hier van af.¹⁴ Deze handeling van Mohammed laat niet alleen zien hoe barmhartig hij was voor kinderen en moeders, maar ook dat er in die tijd, vrouwen en kinderen naar de moskeeën kwamen.

Mohammed heeft nooit handelingen verricht die konden leiden tot het misbruiken van kinderen. Bijvoorbeeld, hij maakte geen gebruik van kinderen tijdens de oorlogen, liet hen geen dingen doen die niet geschikt waren voor hun leeftijd en buitte deze kinderen niet uit door ze niet te geven waar ze recht op hadden. Toen hij op expeditie naar Badr ging, liet hij zijn leger buiten Medina stoppen. Hij stuurde de metgezellen die te jong waren terug. Onder de teruggestuurde metgezellen, bevonden zich Abdullah ibn Umar, Baraa ibn Azib en Zayd ibn Thabit, die op dat moment dertien jaar waren. Hij wilde ook Umayr ibn Abu Waqqas die op dat moment zestien jaar was terugsturen; echter, gaf hij hem toestemming omdat hij huilde.

¹⁰ Bukhari, II, 8.

¹¹ Mâlik I, 447-448; Bukhari, IV, 21.

¹² Bukhari, II, 82-83; Tirmizî, III, 305-306.

¹³ Waqidi, III, 991.

¹⁴ Bukhari, I, 173-174.

Ook toen men naar de strijd van Uhud ging, stopte hij zijn leger op een plaats genaamd al-Shaykhayn. Hij controleerde weer zijn leger en stuurde vervolgens ruim twintig kinderen terug naar de stad, die te jong. Tijdens de al-Khandaq oorlog, mochten kinderen die de pubertijd nog niet hadden bereikt wel helpen met het graven van de loopgraven. Toen de belegering begon stuurde Mohammed ze naar de forten naar hun families. Terwijl tijdens deze oorlog, de vijand drie keer meer soldaten hadden dan de moslims en er een behoefte was aan soldaten. Als we kijken naar de kinderen die wel toestemming hebben gekregen om aan het front plaats te nemen, zoals Zayd ibn Thabit en Abdullah ibn Umar die op dat moment vijftien jaar waren¹⁵, dan kan men er uit opmaken, dat kinderen die jonger dan hen waren naar huis werden gestuurd.

In het negende jaar van de *hijra* kwam er een groep naar Medina van ruim zeventig of tachtig mensen, onder wie ook Amr ibn Ahtam die op dat moment nog een kind was. De leden van de groep lieten hem als wachter bij hun spullen. Mohammed gaf de leden van deze groep verschillende cadeaus. Hij vroeg aan hen allen of hij niemand was vergeten. Ze zeiden tegen hem dat er nog een kind was bij de spullen. Mohammed wilde hem ook zien. Een lid van deze groep genaamd Qays ibn Asim zei dat hij een kind was die niet uit een voorname familie kwam. Waarop Mohammed zei: "Dat maakt niet uit, hij is met de groep mee gekomen. Hij heeft recht op fooi." Hij liet het kind komen en gaf hem zijn fooi.¹⁶

Een andere, maar wel de belangrijkste ontwikkeling van Mohammed met betrekking tot kinderen, is het brengen van meisjes op een gelijke status met jongens. Toen de islam ontstond, was het gedrag onder Arabieren naar meisjes toe een sociaal probleem en werden meisjes soms zelfs vermoord. In de *Jahiliyya* periode werden meisjes binnen het gezin, gezien als een financiële last en in sociaal opzicht, gezien als iemand waarvoor men zich schaamde. Daarbij werden kinderen vanwege economische en sociale zorgen gedood. De Koran keurt die benadering, gedurende de *Jahiliyya* periode, jegens meisjes af. Ook heeft zij het afgekeurd en verboden om kinderen te vermoorden.¹⁷ Mohammed heeft bijzondere aandacht gegeven aan meisjes. Hij preees vooral de personen die een dochter opvoedden.¹⁸

¹⁵ Waqidi, II, 453.

¹⁶ Waqidi, III, 979-980.

¹⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nahl 58-59.

¹⁸ Tirmizī, IV, 318.

Hij heeft het verboden om op meisjes neer te kijken en om voor hen verkeerde gevoelens en gedachten te hebben.¹⁹

Sommige personen die in de *Jahiliyya* periode hun dochters levend begroeven en later moslim zijn geworden, vertelden dit soms aan Mohammed. Wanneer Mohammed dit hoorde raakte dit hem heel erg en huilde hierom. Op een dag kwam een man naar Mohammed toe en vertelde hem hoe hij zijn dochter levend had begraven en zei het volgende: “O profeet van Allah! We waren een volk dat afgoden aanbaden in de *Jahiliyya* en vermoordden onze dochters. Ik had een dochter gekregen. Zij was oud genoeg om te begrijpen en te praten. Ze verheugde zich wanneer ze mij zag en reageerde onmiddellijk. Op een dag riep ik haar en vertelde haar om mij te volgen. Uiteindelijk kwamen we bij een put. Mijn dochter wist van niets. Ik nam haar bij haar hand en gooide haar in de put. Het laatste wat ik van haar hoorde was haar geschreeuw en ze riep: “O vader! O vader!”. Toen de man dit vertelde, huilde Mohammed en veegde zijn tranen met zijn handen. Een andere persoon die ook daar aanwezig was vroeg aan Mohammed: “O profeet van Allah! Ben je verdrietig hierom?” Mohammed zei tegen hem: “Laat het! Hij vertelt hetgeen hem dwars zit.” Daarna keerde hij zich weer om naar de man en liet hem deze gebeurtenis herhalen. De man vertelde het nog een keer. Mohammed die enorm was geraakt door deze gebeurtenis huilde tot zijn baard helemaal nat was en troostte de man met de volgende woorden: “Allah heeft de zondes uit de *Jahiliyya* periode gewist. Ga jij maar door met het verrichten van goede daden”.²⁰

Mohammed dacht zelfs aan de kinderen die zich onder de oorlogsgevangenen bevonden. Hij beval dat de kinderen die bij de Qurayza oorlogsgevangenen hoorden en die de pubertijd nog niet hadden bereikt, niet bij hun moeder weggehaald moesten worden.²¹

Wanneer we rekening houden met de *sunnah* van Mohammed, hebben ouders de plicht om het kind zijn rechten te geven, een mooie naam te geven, zorgen voor een goede educatie en onderwijs, het laten trouwen en dat de kinderen gelijk behandeld moeten worden. Zo kan dit kort samengevat worden. Mohammed liet weten dat men bij het kiezen van een naam voor hun kind, zij dit zorgvuldig moesten doen. Hij heeft over dit onderwerp verschillende tips en adviezen gegeven. Een van zijn uitspraken over dit

¹⁹ Ibn Hanbal, IV, 151.

²⁰ Dārimī, I, 3-4.

²¹ Makrīzī, s. 251.

onderwerp luidt als volgt: “U wordt opgeroepen op de dag der Opstanding doordat uw naam en de namen van uw vaders geroepen worden, dus geef goede namen”.²² Mensen die namen hadden die herinneren aan afgoderij en niet passen in de moraliteit van de islam, heeft hij aangeraden om de namen te veranderen en heeft van deze namen ook zelf een aantal veranderd. Namen die een betekenis hebben waarvan de betekenis, dienaar van iets anders is, dan een dienaar van God, zijn verboden verklaard. Mohammed heeft deze namen veranderd in andere namen.

Nu we het over namen hebben, vinden we het nodig om hier kort te benoemen dat de namen die alleen toebehoren aan god niet zonder het woord *Abd* gebruikt moeten worden. De *Asma al-Husna* [de 99 namen van Allah], die zonder het woord *Abd* worden gebruikt, worden gezien als het aantasten van het *tawhid* geloof en dit is geen goede zaak. Namen als Abdulkadir en Abdurrahman worden wijdverspreid gebruikt en namen als Kadir en Rauf, worden veel gebruikt door niet-Arabische moslims en veelal gebruiken Turken ook deze namen. Dit komt waarschijnlijk doordat de namen in uitspraak wat moeilijker worden wanneer men Abdulkadir of Abdulrauf zegt. Echter kan niet gezegd worden, omdat de namen op deze wijze worden gebruikt, dat dit in strijd is met de *tawhid* geloof. Het werkelijke doel wanneer men een kind een naam geeft, is dat de naam niet in strijd is met de *tawhid* geloof en dat het kind geen naam krijgt waarmee men kan spotten of dat men zich niet moet gaan schamen voor de naam van het kind. Uit het oogpunt van nationaliteit, is er geen probleem voor personen die geen Arabieren zijn en is het niet in strijd met het islamitische geloof en ethiek dat zij, namen gebruiken, die niet veranderd worden en gewoon gebruikt worden. Bijvoorbeeld namen als Alparslan, Tuğrul en Selçuk.²³

Mohammed noemde naast het geven van een goede naam, ook dat een goede opvoeding een plicht is van een vader. Hij evalueerde, dat manieren bijbrengen een van de mooiste erfenissen is wat een vader en moeder voor zijn kind kan achterlaten.²⁴ Naast de bekende manieren, zoals voor goed onderwijs zorgen, zijn deze manieren niet in strijd met de woorden en daden van Mohammed met betrekking tot de opvoeding van het kind. We

²² Abu Dawud, V, 236.

²³ Özgü Aras, “Ad koyma”, *DIA*, I, 332-333.

²⁴ Tirmizi, IV, 337.

kunnen zelfs zeggen dat over het algemeen deze manieren overeenkomsten hebben.

Ouders hebben de taak om hun generatie te beschermen, wat zij kunnen realiseren door het kind groot te brengen en er voor te zorgen dat het kind klaar is voor de toekomst zodat het op eigen benen kan staan. Er zijn verschillende overleveringen van Mohammed, die zeggen dat de vader ervoor moet zorgen dat een kind geen zondes begaat zoals overspel. De vader moet het kind laten trouwen.

Mohammed liet weten dat het de taak is van ouders om hun kinderen gelijk te behandelen en dat dit het algemene recht is van een kind.²⁵ Hierin wordt geen onderscheid gemaakt of dit een jongen, meisje, oud, jong, eigen of stiefkind is. Mohammed zei: "Vrees Allah, en wees rechtvaardig onder uw kinderen".²⁶ Hij evalueerde het feit dat het niet eerlijk verdelen van de erfenis onder de kinderen, gezien kan worden als onrechtvaardig.²⁷ Het is belangrijk dat kinderen op het gebied van: het krijgen van geschenken, erfenis, liefde, aandacht en barmhartigheid, rechtvaardig en gelijk worden behandeld. Anders kunnen broers en zussen jaloers op elkaar worden en negatieve gedachten en gevoelens creëren.²⁸

2. De jongeren

Toen Mohammed de islam predikte, kreeg hij in grote mate steun van jongeren, die een deel van de gemeenschap vormden en openstonden voor vernieuwingen, idealistisch en vol energie waren. Vanaf het eerste moment, toen Mohammed begon met prediken, nodigde hij vrouwen, mannen, jongeren, ouderen, armen, rijken, vrije personen en slaven uit tot de islam zonder een onderscheid te maken. Sterker nog, als men kijkt naar de eerste moslims dan ziet men dat er in de gemeenschap leden waren uit alle delen van de maatschappij. Echter is het bekend, dat er in deze gemeenschap, veelal jongeren waren.

De jongeren die inwoners van Mekka waren en waarvan hun families leefden in welvaart, hadden meer belangstelling in de islam dan ouderen, slaven, armen, wezen en zwakke personen. In het verspreiden van de islam en in het echt steunen van Mohammed zijn de jongeren hulpvaardig

²⁵ Ibn Hanbal, IV, 269.

²⁶ Bukhari, III, 133-134; Muslim, II, 1243.

²⁷ Muslim, II, 1243.

²⁸ Beyza Bilgin, *Islam ve Çocuk*, Ankara 1997; Hayati Hökekleli, "Çocuk", *DIA*, VII, 355-358.

geweest. Van de eerste moslims waren er een aantal rond de 50 jaar, een aantal andere rond de 35 jaar en de meerderheid was onder de 30 jaar. Voorbeelden van personen die op jonge leeftijd de islam hebben aanvaard zijn: Ali 10 jaar, Zayd ibn Harith 15 jaar, Abdullah ibn Mas'ud en Zubayr ibn Awwam 15 jaar. Talha ibn Ubaydullah, Abd ar-Rahman ibn Awf, Arqam ibn Abu al-Arqam en Sa'd ibn Abu Waqqas waren 17 jaar. Mus'ab ibn Umayr tussen de 18-20 jaar, Abdullah ibn Umar 13 jaar, Jafar ibn Abu Talib 22, Uthman ibn Khuwayrith, Uthman ibn Affan, Abu Ubayda en Umar waren tussen de 25-31 jaar. Buiten hen om, zijn er nog vele personen die de islam op jonge leeftijd hebben aangenomen. Onder hen zijn er personen opgeleid die belangrijke functies hebben gehad in de islam periode in Mekka en Medina en in de periode na de dood van Mohammed. Hieruit zijn er staatsleiders, gouverneurs, rechters, docenten en commandanten ontstaan, die vervolgens landen hebben veroverd.

Om wat voorbeelden te geven over deze jongeren en hun activiteiten, willen wij iets vertellen over de rol van Arqam ibn Abu al-Arqam. Om wat activiteiten van deze jongeren als voorbeeld te geven, willen we vertellen over de rol van Arqam ibn Abu al-Arqam in de eerste jaren van de islam op zich had genomen. Ook willen we graag verduidelijken dat hij zijn huis aan Mohammed toewees en op zijn zeventiende, de islam had aanvaard. Er kan worden opgemerkt dat het huis van Arqam in de eerste jaren van het profeetschap van Mohammed, een belangrijke plaats is geweest. Dit huis en de Ka'ba waren geschikt voor de predikactiviteiten. Het huis bevond zich onder de Safa berg. Mensen die van buiten kwamen voor de *hajj* of *umrah* konden hier contact leggen zonder op te vallen. Daarbij konden de moslims uit Mekka eenvoudig het huis van Arqam in en uit. Mohammed bracht hier de metgezellen religieuze kennis bij en aan de andere kant volbracht hij hier zijn taak om mensen uit te nodigen tot de islam. Dankzij de activiteiten in dit huis zijn vele personen tot de islam bekeerd. Umar is hier de laatste persoon geweest die moslim is geworden. Het is een feit dat de *Dar al-Arqam* heeft gediend als een centrum voor moslims die de islam hadden aanvaard. Dit is te zien, in de werken van historici die hoofdstukken schreven over het bekeren tot de islam van de metgezellen. Ze verdeelden de hoofdstukken in 'voor en na het betreden van Mohammed in de *Dar al-Arqam*' en 'in de *Dar al-Arqam*.'

Een van de jongeren die veel heeft gediend, gedurende de eerste jaren

van de islam, was Ali. Zijn activiteiten ten tijde van zijn jeugd, zijn bij iedereen bekend. Echter, het heldhaftige imago verkreeg hij tussen zijn twintigste en dertigste levensjaar. De jongeren hebben in de Mekka periode, belangrijke activiteiten uitgevoerd om de islam bekend te maken buiten het Arabische schiereiland. Jafar ibn Abu Talib, die rond de 25 jaar was en naar Abessinië emigreerde, hield zijn toespraak voor de Abessijnse heerser, christelijke geleerden en hoge ambtenaren van het hof. In de geschiedenisboeken staat dit, qua inhoud, bekend als eeuwig.²⁹

Mus'ab ibn Umayr die moslim is geworden toen hij in de *Dar al-Arqam* was, is als docent door Mohammed naar Medina gestuurd na het eerste *Aqaba* verdrag. Mus'ab ibn Umayr, wie met zijn 25 jaar nog een jonge man was, heeft door zijn activiteiten vele inwoners van Medina bekeerd tot de islam. Het belangrijkste van allemaal is dat hij er voor heeft gezorgd dat twee stamhoofden, Usayd ibn Hudayr en Sa'd ibn Muadh zich bekeerden tot de islam. De bekende historicus Ibn al-Asir, kan zich er niet van weerhouden om de nadruk te leggen op de activiteiten die Mus'ab heeft uitgevoerd. Zijn activiteiten hebben voor de verdere verspreiding van de islam gezorgd.³⁰

Ook in de periode in Medina vallen de activiteiten van jongeren op. Het is op zijn plaats om te vertellen over de activiteiten van Zayd ibn Thabit. De brieven die door Mohammed zijn gestuurd naar heersers van buurlanden, vorsten en Arabische stammen, zijn geschreven door Zayd ibn Thabit. Mohammed heeft hem bevolen om Hebreeuws en Aramees te leren om zo de brieven van buurlanden te kunnen vertalen en te beantwoorden. Omdat hij ook goed was in het verdelen van erfenis, is hij aangesteld als beambte om de buit die tijdens de oorlogen zijn verkregen te verdelen. Zayd die plaats nam onder de schrijvers van de openbaringen, was rond de 21 jaar toen Mohammed overleed. Hij is in de periode door Abu Bakr aangesteld om de Koran te compileren en heeft deze taak succesvol uitgevoerd.³¹ Dat de 22-jarige metgezel het heilige boek, de Koran mocht compileren en belast was met zo een belangrijke en serieuze taak, laat zien dat jongeren in de eerste jaren van de islam een enorm grote rol hebben gespeeld.

In het islamitisch recht, wordt er een gebeurtenis beschreven, waarin *qiyas*[analogie] als bewijs geldt in de *sharia*[islamitische wetgeving]. Ook

²⁹ Ibn Hisham, I, 336-337.

³⁰ Ibn al-Esir, *Ūsd*, V, 182.

³¹ Ibn Hanbal, I, 10; Bukhari, VI, 98-99.

is *ijtihad*[onafhankelijke redenering] toegestaan in de periode van Mohammed. Volgens deze overlevering, stuurde Mohammed Muadh ibn Jabal als rechter en leraar naar Janad. Mohammed vroeg aan hem wat hij zou doen bij een rechtszaak en op basis van welk recht hij tot een oordeel zou komen. Muadh zei hierop: “Ik zal oordelen volgens het boek van Allah. Mohammed vroeg hem: “Als je daar geen bepaling kunt vinden, waarop zal je dan oordelen?” Muadh zei: “Ik zal dan oordelen volgens de *sunnah* van de boodschapper van Allah.” Mohammed vroeg toen: “En als je geen bepaling kunt vinden in de *sunnah* van de boodschapper van Allah, wat zal je dan doen?” waarop Muadh zei: “Dan zal ik volgens mijn eigen visie tot een oordeel komen.” Mohammed was zeer tevreden met het antwoord dat hij gaf.³² Toen Muadh door Mohammed naar Jemen werd gestuurd, zou men kunnen denken dat hij een oude man was. Echter, Muadh was op dat moment 26-27 jaar.

Mohammed koos over het algemeen jongeren als schrijvers voor de openbaringen. Hij gaf toestemming aan jongeren om *fatawa*[religieuze adviezen] te vervaardigen en heeft hen als docenten aangesteld. Mohammed heeft nooit misbruik gemaakt van jongeren. Hij heeft zich ervan weerhouden om ze in een gevaarlijke situatie te brengen. Hij heeft nooit het idee gehad om hun sensatie en spanning te misbruiken. Mohammed heeft de jongeren aangesteld als commandanten van het leger terwijl dit bestond uit oudere metgezellen. Ook heeft hij vaak het vaandel aan jongeren gegeven tijdens een oorlog. Bijvoorbeeld, tijdens de expeditie van Tabouk gaf hij het vaandel aan Zayd ibn Thabit, tijdens de slag van Badr gaf hij het aan Ali. Hij stelde de achttienjarige Usama ibn Zayd aan als commandant, om in het leger te dienen dat hij naar Syrië stuurde.

Ook de eigen jeugdijaren van Mohammed, is een van de periodes van zijn leven, die gewaardeerd wordt en als voorbeeld genomen moet worden. In de jeugd van Mohammed, toen hij 25 jaar was werd hij *al-Amin* genoemd in Mekka. De verbondenheid van Mohammed aan zijn omgeving en vrienden en het belang dat hij hechtte aan vriendschap en eerlijkheid zijn voorbeelden voor jongeren.

Toen Mohammed twintig jaar was werd hij lid van de *Hilf al-Fudul* gemeenschap. Hierdoor heeft al op jonge leeftijd een bijdrage geleverd aan de veiligheid in Mekka en dit gewaarborgd. Hiermee liet hij zien dat hij

³² Abu Dawud, IV, 18.

tegen onrechtvaardigheid was. Mohammed probeerde het te voorkomen dat er verdeeldheid ontstond in de gemeenschap. Jongeren moeten deze eigenschap van hem als voorbeeld nemen, geen ruimte geven aan verdeling en geen verdeeldheid zaaien. Ook volwassenen moeten de jongeren niet gebruiken om verdeeldheid te zaaien.

Mohammed noemde dat op de dag van de Opstanding, de personen onder zijn schaduw zouden genomen worden en gelukkig zullen zijn. Dit zijn personen die met hun harten aan God zijn verbonden en de jongeren die hun rituele verplichtingen volbrengen uit liefde voor God.³³ Daarom is het belangrijk dat jongeren weten dat het geloof het beste nageleefd kan worden in de jongerenjaren.

Wanneer er over jongeren wordt gesproken moet niet alleen aan jongens gedacht worden. In een gemeenschap zijn de helft van de jongeren meisjes. De eersten, die de islam accepteerden waren jonge meisjes en vrouwen en zij namen een belangrijke plaats in. Het is bekend dat Mohammed specifieke aandacht schonk voor meisjes.

Het belang dat Mohammed hechtte aan broederschap in de islam, moet een voorbeeld zijn voor de jongeren. Ze moeten voor elkaars gedachtegoed respect tonen. Jongeren moeten vooral uit de onderhandeling van Mohammed met anderen lering trekken. Ze moeten gebruik maken van ervaringen van anderen en ouderen. Ondanks dat Mohammed een profeet is, vroeg hij advies aan anderen en ging hij in overleg. Sterker nog, onderhandelen en advies vragen was een bevel van God. Want het is niet mogelijk dat iedereen alles weet. Sommigen, weten dingen beter dan anderen. Zo kunnen anderen van zijn kennis en ervaring profiteren.

Mohammed vond het heel belangrijk om de gezondheid te beschermen en hierin is hij een voorbeeld voor de jongeren. Hij wilde dat men wist, dat de gezondheid beschermd moest worden en wat gezondheid waard was voordat iemand ziek werd.³⁴ Vele gewoontes die slecht zijn voor de menselijke gezondheid zoals roken, drank en gokken, beginnen vaak in de jeugdperiode. Jongeren moeten voorzichtig zijn met dit onderwerp. En ouderen moeten geen slecht voorbeeld zijn voor jongeren op dit gebied. Een vader die altijd dronken thuis komt, kan zijn kind niet redden om geen alcoholverslaafde te worden.

³³ Bukhari, I, 160-161.

³⁴ Bukhari, VII, 170.

Mohammed hechtte veel belang aan het versterken van de familiestructuur. Hij heeft ontelbare concrete uitspraken gedaan over de taken van gezinsleden. Naast deze uitspraken, heeft hij ook laten zien, hoe een gelukkige en vreedevolle gezinssituatie tot stand kan komen in zijn eigen leven. Er moet niet vergeten worden dat zo een omgeving, belangrijk is voor zowel de geestelijke als fysieke gezondheid. Het is duidelijk dat wanneer er geen sprake is van een gezonde familie, er geen gezonde jeugd kan zijn. De familieouders moeten, in hoe zij in leven staan, een voorbeeld zijn voor jongeren, zodat zij dit voorbeeld kunnen volgen. Familieleden moeten de problemen die ze onderling hebben niet ventileren naar de kinderen en jongeren.

Mohammed wilde dat jongeren de waarde van hun jeugd kenden voordat ze oud zouden worden. Want als de jeugdjaren niet worden benut, dan zal de rekening later zwaar worden. Het is belangrijk dat een kind goed onderwijs en een goede opvoeding krijgt om zich klaar te maken voor de toekomst. Maar net zo belangrijk in dat opzicht is dat hij deze verantwoordelijkheid en taak ook voor God vervult. In de volksmond wordt vaak gesproken over genieten in de jeugdjaren. Maar het genieten van je jeugd moet niet meteen betekenen dat men achter zijn verlangens moet aanrennen. Want *ibadah* [devotie] kent geen leeftijd of grens. Vanaf de pubertijd is iedereen aansprakelijk. Bovendien, is het ook niet bekend wanneer de dood komt.

Ook in de opvoeding van jongeren hebben volwassenen taken. Een warme en gelukkige familie wordt gecreëerd met de aanwezigheid van volwassenen. In de theorie kunnen ze Mohammed als voorbeeld nemen met betrekking tot zijn houding tegenover die hij aannam tegenover zijn familieleden en zodoende kan men hier lering uit trekken. Daarbij moeten de jongeren, in praktijk, getuigen zijn van deze handelingen en houdingen binnen het gezin.³⁵

3. De ouderen

Zonder twijfel behoort de wereld tot zowel de jongeren als de ouderen. Maar zoals een hedendaagse denker ook benoemde, is dat men vandaag de dag beroofd wordt van ethische en religieuze zaken en alleen nog rationele motieven kent. De beschaving van vandaag de dag wordt gevormd doordat

³⁵ Mehmet Aydin, "Gençlik ve Din", *Gençlik ve Din*, Ankara 1998, p. 219-258.

de wereld steeds meer aangepast is op het niveau en wensen van jongeren.³⁶ Een oudere persoon moet zich vaak aanpassen aan de tijd die continu verder ontwikkelt. Er wordt geen rekening gehouden met hun eigen leeftijd en daarbij veranderen er snel dingen. De opvoeding die hij heeft genoten in zijn eigen tijd, maakt deze aanpassing moeilijker. Vanuit dat opzicht gezien, moeten er op verschillende gebieden voorzieningen getroffen worden om de situatie van ouderen, hun wensen en behoeften te respecteren.

Mohammed nam in alle onderwerpen bescheidenheid en soberheid in acht. Hij beschermde de jongeren en beval dat zij barmhartig werden behandeld en is hierbij de ouderen niet vergeten. Integendeel, hij noemde constant dat men respect voor ouderen en liefde voor kinderen moest hebben en heeft laten zien dat dit onafscheidelijk is. Een van zijn uitspraken over dit onderwerp luidt als volgt: "Hij die niet barmhartig is voor jongeren en geen respect toont voor ouderen, is niet een van ons".³⁷ De jongeren hebben liefde en ouderen hebben respect en zorg nodig. Met deze uitspraak van Mohammed heeft hij deze twee groepen binnen de gemeenschap beschermd en de andere leden van de groep een verantwoordelijke taak gegeven om goed te zijn voor jongeren en ouderen. Hij 'waarschuwde' degenen die zich niet aan deze twee onderwerpen hielden, met betrekking tot de liefde voor jongeren en het respect voor ouderen.

De structuur van een kerngezin die vandaag de dag steeds meer voorkomt, is dat getrouwde stelletjes afgezonderd van elkaar wonen. Hierdoor nemen de ouders beiden een plaats in aan verschillende kanten, waardoor de weg tussen de ouders en het kind wordt gescheiden. Dit begint steeds vaker een probleem te worden. Over het algemeen is het normaal dat iemand in zijn laatste fase van het leven naast zijn kinderen of in een regio woont waar hij zelf is opgegroeid. En dat hij in zijn leven aandacht en bescherming krijgt van zijn naasten. Zo een omgeving zal hem gelukkig maken en houvast geven in het leven. Aan de andere kant, zijn bejaardenhuizen voor hen een onbekende omgeving. Daarbij moeten we het niet over het hoofd zien, dat ouderen in bejaardenhuizen onder gebracht worden door bepaalde redenen, o.a. eenzaamheid of een andere reden. Omdat dit ook gebeurd bij kinderen die door omstandigheden opgenomen worden in een weeshuis of opgevangen worden in een instelling. Men denkt hierdoor

³⁶ Ali Izzetbegović, p. 207.

³⁷ Ibn Hanbal, II, 185.

meteen dat hier bij ouderen ook behoefte aan is. Echter hoort het zo te zijn dat ouderen in hun laatste fasen van hun leven, in hun eigen huizen, met een gezin horen te leven. Vanuit het opzicht van ouderen bekeken is de situatie zo. Aan de andere kant, zal een voordeel zijn dat de jeugd van vandaag, de ouderen zijn van morgen. De nieuwe generatie die opgroeit, zal in de praktijk, dus in een familiesituatie waar vaders en moeders respect tonen voor ouderen, dit ook kunnen leren.

Uit de woorden en handelingen van Mohammed blijkt dat hij veel respect had voor ouderen. Hij heeft jongeren aangespoord om respect te tonen voor ouderen. In een van zijn uitspraken over dit onderwerp zei hij: “Wanneer een jong persoon respect toont voor ouderen vanwege de leeftijd, dan zal Allah er voor zorgen dat er voor hem gezorgd wordt op zijn oude dag”.³⁸ Tijdens de verovering van Mekka bracht Abu Bakr zijn vader Abu Kuhafa, die al bijna honderd jaar was, naar Mohammed. Mohammed zei: “Als jij je oude vader niet moe had gemaakt door hem hierheen te brengen, dan zou ik hem bezoeken”. Als reactie hierop zei Abu Bakr: “Het is gepaster dat hij naar u komt”.³⁹ Deze beleefde daad van Mohammed tegen de oude Abu Kuhafa, naast het compliment van Abu Bakr, moet gezien worden als een uiting van respect van Mohammed naar ouderen toe.

Aangezien we het nu over ouderen hebben, is het op zijn plaats om ook de taken tegenover ouders kort te beschrijven. Net zoals het kind rechten heeft t.o.v. zijn ouders, hebben de ouders ook rechten tegenover hun kinderen. Het is opvallend dat in de Koran, meteen na de taak om God te dienen, de taak om respectvol voor ouders te zijn en hen goed te behandelen wordt genoemd. Want ouders zorgen ervoor dat het kind bestaat. Buiten de zegeningen van God, leveren de ouders de belangrijkste bijdrage in de opvoeding van het kind. De Koran vermeldt⁴⁰ dat de meest milde vorm van disrespect tegen de ouders en wat een uiting is van stress: “Zeg dan niet <Foei> tegen hen”,⁴¹ en beveelt zij: “Bejegen hen niet onheus en spreek op een hoffelijke manier tegen hen”. Het vervolg van dit vers luidt als volgt: “En wees uit barmhartigheid voor hen nederig en ontvankelijk en zeg: <Mijn Heer, erbarm U over hen, zoals zij mij grootbrachten toen ik

³⁸ Tirmizi, IV, 372.

³⁹ Ibn Hisham, II, 405-406.

⁴⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat al-bakara 83; Soerat al-an'aam 151; Soerat al-israa' 23.

⁴¹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-israa' 23

klein was.>”.⁴² Hiermee wordt het belang van de emotionele band tussen de ouders en kinderen benadrukt. Mohammed noemde als belangrijkste zaak op; dat na het op tijd bidden, liefdadigheid voor de ouders het belangrijkste is.⁴³ De grootste zonden, na het toekennen van iets anders naast God, is het opstandig zijn tegen de ouders.⁴⁴ Hij wilde dat na de dood van de ouders, de kinderen hun relaties met anderen voortzetten, om zo hun herinneringen te laten voortleven.⁴⁵

4. De vrouwen

Toen we de onderwerpen behandelden over opvoeding, studie, gezin en familiesituaties, hebben we het al gehad over de vrouw en speciaal de houding van Mohammed tegenover vrouwen. Hier zullen we de punten die we niet in die delen hebben genoemd, behandelen. Echter is het bespreken van de vrouw in de islam en gedurende de islam niet van toepassing binnen ons onderwerp. We zullen hier kort uitleggen, wat de rol van de vrouw was, in de ogen en activiteiten van Mohammed en in zijn periode.

Laten we eerst kort de hoofdpunten bespreken over de dienstverlening die vrouwen bij het ontstaan van de islam, verleenden. Hun dienstbetoon begon niet in het eerste jaar of maand van de islam, maar op de dag zelf toen de islam ontstond. Het is niet nodig om te herhalen, dat op het moment dat Mohammed zijn eerste openbaring kreeg, zijn vrouw dit positief en rationeel aannam. Daarbij is de eerste persoon die een moslim werd een vrouw. De services van de dochters van Mohammed en Abu Bakr en hoe zij de islam steunden, kan niet ter discussie worden gesteld. De moeder van Ammar ibn Yasir, Sumayya, is de eerste moslim martelaar, die vanwege foltering is overleden. In die jaren en in die omgeving was er in het rechtssysteem niets geregeld voor vrouwen, waardoor niemand de moordenaar van Sumayya kon terechtstellen.

We kennen vrouwen die eerder moslim werden dan hun mannen in de eerste periode van de islam en die hun heidense families verlieten. Fatima, het zusje van Umar, haar aanvaarding van de islam en haar houvast hierin heeft een rol gespeeld. In de activiteiten in de Mekka periode, zien we dat

⁴² Leemhuis, De Koran, Soerat al-israa' 24

⁴³ Bukhari, VII, 68-69; Muslim I, 89; Tirmizî, IV, 310.

⁴⁴ Bukhari, VII, 71; Muslim I, 91; Tirmizî, IV, 312.

⁴⁵ Tirmizî, IV, 313; Mustafa Çağrıci, "Ana Baba-Ahlak", *DIA*, III, 101-104.

de tantes van Mohammed hem veel hadden gesteund. Zijn nicht Arwa bint Qurayz, de vrouw van Abu Talib genaamd Fatima bint Asad, de vrouw van Abbas genaamd Umm al-Fadl, zijn voorbeelden van vrouwen die Mohammed hebben geholpen en gesteund. Om deze reden prees hij deze vrouwen zijn hele leven.

Van de Abessijnse emigranten bestond 25% uit vrouwelijke metgezellen. Een van hen was Umm Habiba, die bekend stond omdat ze verbonden was met de islam en standvastiger was dan haar man. Net als de geëmigreerde mannen naar Abessinië, is het ook opgevallen dat vrouwen die naar Medina emigreerden moed hadden en standvastig waren. Umm Salama die van haar man moest scheiden vanwege de familie van hem, had zoveel moed laten zien dat ze alleen naar Medina durfde te emigreren. De moslimvrouwen waren niet bang om deel te nemen aan de strijd of hulp te verlenen aan de gewonden in Medina. Naast dit, hebben zij zowel in religieuze als in sociale zin, deelgenomen aan de vijfdaagse gemeenschappelijke gebeden, vrijdagsgebeden en aan de *Eid*-gebeden.⁴⁶

Mohammed heeft naast de eed [*bay'at*] van mannen dit ook van vrouwen gekregen. Deze *bay'at*, is een loyaliteitsakte, waarin staat wat tussen een beheerder en beheerde wordt gedaan. In de praktijk was dit een verre ontwikkeling voor die tijd. Bij deze handeling, zien we dat Mohammed geen onderscheid maakte tussen mannen en vrouwen, in de relatie tussen zaken die belangrijk voor het volk waren en de staat. Hierin kan deels gezien worden dat vrouwen ook het recht hadden om een regeerder te kiezen. Echter is Mohammed niet door mensen gekozen maar door God. Wat voor de mensen overbleef is het accepteren van hem of niet. Hij kreeg van de mensen die loyaal aan hem waren een *bay'at*. Vanuit dit opzicht bekeken was het zeer opvallend dat Mohammed geen onderscheid maakte tussen mannen en vrouwen in hun politieke rechten.

De *emaan*, ofwel bescherming en protectoraat die vrouwen aan Mohammed gaven en dat hij dit accepteerde, was voor hen een aanwinst in hun rechten. Umm Hani die tijdens de verovering van Mekka een man onder haar protectoraat had genomen, vertelde dit aan Mohammed en hij vond dit op zijn beurt geen bezwaar. Deze toepassing is belangrijk in het tonen van de rechtspositie van vrouwen, op het moment dat zij een bestuursfunctie bekleedden. Dit is een rechtsonderwerp en is gerelateerd aan het

⁴⁶ Bukhari, VI, 160; Muslim, I, 595, 603, 605-606.

leven van haar man en wordt gehouden onder toezicht. Bukhari heeft voor dit onderwerp een deel apart gehouden in zijn werk.⁴⁷

De Koran stelt mannen en vrouwen gelijk in verschillende zaken en zegt het volgende hierover: “De mannen en vrouwen die zich [aan God] hebben overgegeven, de gelovige mannen en vrouwen, de onderdanige mannen en vrouwen, de oprechte mannen en vrouwen, de geduldig volhardende mannen en vrouwen, de deemoedige mannen en vrouwen, de mannen en vrouwen die aalmoezen geven, de mannen en vrouwen die vasten, de mannen en vrouwen die hun schaamstreek kuis bewaren, de mannen en vrouwen die God veel gedenken, voor hen heeft God vergeving en een geweldig loon klaargemaakt”.⁴⁸

Wanneer verzen over mannen en vrouwen samen worden onderzocht, dan kunnen we concluderen dat de Koran hierover zegt dat mannen en vrouwen elkaar aanvullen en elkaar steunen. Ook worden zij gezien als twee gelovigen en twee mensen. Zowel bij de vrouw als de man is hun *taqwa*[godsvrees], de belangrijkste waarde bij God. In de *Maqasid al-Sharia*[doelstellingen van de islamitische wetgeving], wordt er geen onderscheid gemaakt tussen mannen en vrouwen omtrent bescherming, religie, leven, intellect, afkomst en eigendom. Deze zijn voor zowel de man als de vrouw even heilig. We kunnen zelfs zeggen dat de rol van de vrouw groter is over afkomst dan de man. Want het is de vrouw die zowel de jongen, als het meisje op de wereld brengt. Het is ook de vrouw die als eerst de kinderen opvoedt.

Mohammed maakte geen onderscheid tussen mannen en vrouwen in het opdoen van kennis.⁴⁹ Hij heeft de Koran, zonder onderscheid te maken tussen mannen en vrouwen aan de gehele mensheid gepredikt. Hij las de geopenbaarde verzen voor aan mannen, maar ook aan vrouwen.⁵⁰ In de ogen van Mohammed beschikt de vrouw over verstand en heeft ze meningsvrijheid. Een vrouw of een meisje mag niet tegen haar wil worden uitgetrouwelijk. Daarbij hechtte Mohammed belang aan de visie van vrouwen en heeft advies gevraagd over bepaalde onderwerpen aan hen. Omdat we deze voorbeelden al in het deel ‘gezinssituatie’ hebben behandeld willen wij het hier niet weer herhalen.

⁴⁷ Ibn Hisham, II, 411; Bukhari, IV, 67.

⁴⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ahzaab 35.

⁴⁹ Ibn Majah, I, 81.

⁵⁰ Ibn Ishaq, s. 128.

In de ogen van Mohammed was de vrouw geen product en willen we verwijzen naar de volgende *Hadith*: “De wereld bestaat uit levensonderhoud[*mata*’]. De mooiste zegening van dit wereldse levensonderhoud is een goede vrouw”.⁵¹ Het woord *mata*’ betekent niet dat de vrouw een middel of product is en dat niemand dit zo hoort te interpreteren. Om als man zijnde alleenstaand door het leven te gaan is zodoende erg lastig en als we kijken in dit opzicht, dan laat dit zien hoe belangrijk een vrouw voor een man is. Ook voor een vrouw geldt hetzelfde. De wens om een gezin te vormen, zit in de aard van beide geslachten. Om deze reden is de man voor een vrouw een zegening en vice versa.

De behoefte dat ze elkaar nodig hebben om zodoende van elkaar te kunnen profiteren is een wederzijds aspect. Wanneer men denkt aan een vrouw, moet niet meteen aan een partner gedacht worden, maar moet men dit in de ruimste zin van het woord bekijken. Zij neemt verschillende posities in. Zij kan namelijk als een moeder, oma of overgrootmoeder van een kind, jongeren, of volwassene fungeren. Ook is zij iemands kind of kleinkind. Soms is zij een wees, een kind of een puber. Ook is ze soms een arm persoon die zorg nodig heeft van haar naasten of van een staat. Om deze reden werden vrouwen, door Mohammed, gelijkgesteld aan kinderen, armen, wezen, weduwen of behoeftigen. De vrouw moet in ditzelfde kader gezien worden.

Het vers uit de Koran: “En gaat vriendelijk met haar om”,⁵² heeft Mohammed toegepast in zijn eigen familiesituatie. De uitspraken over dit onderwerp, nemen een belangrijke plaats in zijn aanbevelingen en bevelen, die hij gaf aan de metgezellen. Er wordt duidelijker gemaakt dat hij voorkwam dat vrouwen onrecht werd aangedaan.

We zien dus dat Mohammed en zijn metgezellen, vrouwen niet als minderwaardig zien, niet als personen die hun moeten gehoorzamen en niet als tweederangs burgers. Zij accepteerden dat vrouwen net als hen dezelfde rechten hebben. Op dezelfde manier zagen vrouwen zichzelf niet als personen die minder waren dan mannen, hun moesten gehoorzamen of alles maar moesten accepteren van mannen.⁵³

⁵¹ Muslim, II, 1090.

⁵² Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa’ 19.

⁵³ Voor meer informatie over de positieve van vrouwen in de islam zie: M. Tayyib Okıç, *Islamiyette Kadın Ögretimi*, Ankara; Hayri Kirbasoglu, “Kadın konusunda Kur’an’a Yapılan Eleştiriler”, *İslâmî Araştırmalar*, cilt 5, sy. 4 Ekim 1991, p. 271-283; Rıza Savas, *Hız Muhammed Devrinde Kadın*, İstanbul 1991; A. mlf., “İslam’a Göre Kadının Toplumdaki Yeri”, *İslam’ın Isiginda Kadın*, p. 95-112, Mehmet

5. Weeskinderen, de nabestaanden van martelaars en veteranen

Mohammed groeide zelf op als weeskind en was ervan overtuigd dat wezen in zijn gemeenschap een slechte behandeling kregen. Hij was streng voor alle groepen in de samenleving in het belang van de wezen. Hij dacht het eerst aan de wezen. In de pre-islamitische tijd waren er veel weduwen en wezen omdat het eenvoudig was om te kunnen scheiden, vanwege overlijden en andere redenen. Wanneer de ouders van een kind kwamen te overlijden, was het de taak van stamhoofden om voor de wezen te zorgen. Omdat de stammen onderling vaak oorlog voerden, waren de aantallen meisjes die onder de voogdij vielen heel hoog. Het kwam wel eens voor dat een persoon 10-15 weeskinderen onder zijn voogdij nam. Omdat de wezen hulpeloos waren in het verdedigen van zichzelf, gaven de erfgenamen geen gehoor aan hun rechten en gaven ze hen niets.⁵⁴ Omdat de wezen geen erfgenamen waren, konden zij over het algemeen geen belangrijke bezitting erven. Volgens de conventie, was het zo dat wanneer iemand zijn gewaad gooide over een meisje heen, die onder zijn voogdij viel, dan betekende dit volgens de traditie dat dit meisje van hem was. Dit betekende, in deze situatie, dat niemand anders dan de voogd met haar kon trouwen. De voogd trouwde dus met haar indien hij haar leuk of mooi vond. Hiermee, kreeg het meisje niet de bruidsschat waar zij recht op had door deze conventie. Daarbij, was het zo dat de bezittingen die het meisje erfde, samengevoegd werden met zijn eigen bezittingen. Hij beheerste dit en profiteerde zelf van deze bezittingen en gaf aan de wees(het meisje) niets. Als hij het meisje niet mooi vond of niet wilde trouwen met een weduwe, dan voorkwam hij dat zij trouwde met iemand anders. Dus ondanks dat hij niet met haar trouwde, en ook niet aan iemand ander de kans bood om haar te huwen, wilde hij wel zo snel mogelijk haar bezittingen erven. Tevens gebruikte hij haar voor het zware werk en martelde haar daarbij.⁵⁵

Zoals men ziet, was de slechte behandeling, die in de praktijk werd uitgevoerd een sociaal probleem in de pre-islamitische tijd. Om deze reden, wordt zowel in de Koran als in de Ahadith, niet alleen stil gestaan bij

Aydin, "Islam'in Isiginda Kadin", *Islam'in Isiginda Kadin*, p. 1-39; Mehmet Hatiboglu, "Islam'in Kadina Bakisi", *Islâmi Arastirmalar*, cilt 5, sy. 4 Ekim 1991, p. 231-235; Salih Akdemir, Tarih Boyunca ve Kur'an-i Kerim'de Kadin", *Islâmi Arastirmalar*, cilt 5, sy. 4 Ekim 1991, p. 260-270; Süleyman Ates, "Islam'in Kadina Getirdigi Haklar", *Islâmi Arastirmalar*, cilt 5, sy. 4 Ekim 1991, p. 320-327; Ali Izzetbegović, p. 211.

⁵⁴ I. Kafi Dönmez, "Yetim", *IA*, XIII, 402.

⁵⁵ Zebidi, XI, 78-79.

andere problemen, maar ook bij dit probleem. Bovendien, worden door de Koran en Ahadith deze slechte behandeling van de wezen veroordeeld en zijn de rechten van wezen beschermd. In de Koranverzen en de Ahadith zijn er grondbeginselen getoond voor de problemen die wezen konden tegenkomen. En hebben zij uitgelegd (de Koran en Ahadith), hoe de gelovigen zich dienen te gedragen, waar ze voor moeten oppassen en is dit in een kader geplaatst. Het is mogelijk om de verzen over dit onderwerp in twee delen te zien. Een deel van de verzen beveelt dat wezen goed behandeld moeten worden. Het andere deel bevat kennis en informatie over de bezittingen van wezen en de rechtswetten over hen.

In de Koran staat vermeld: “Heeft Hij jou niet als een wees gevonden en onderdak gegeven?”⁵⁶, waarin ze vermeldt dat Mohammed als wees opgroeide, dat God hem mogelijkheden heeft gegeven en hem tegemoet is gekomen. In hetzelfde Koranhoofdstuk staat vermeld dat hij goed moet zijn tegen de wezen met de volgende woorden: “De wees dus, verdruk hem niet”.⁵⁷

De gebeurtenis die we hieronder gaan vertellen, laat het belang zien van het beschermen van de rechten van de weduwen en wezen in de islam. Een man van de Ansaar (Aws ibn Thabit) komt te overlijden en laat een weduwe en drie weesmeisjes achter. De man heeft geen zonen. De zonen van zijn oom namen al zijn bezittingen. Ze gaven verder niets aan de weduwe en de drie dochters. De vrouw klaagde hierover bij Mohammed. Mohammed stuurde een man naar hen. De erfgenamen zeiden dat de bezittingen aan hen toe behoorde. Want volgens de traditie van de Arabieren konden alleen de mannelijke familieleden erven van de dode. Na deze gebeurtenis werden de volgende verzen geopenbaard: “De mannen hebben een aandeel in wat de ouders en de verwanten nalaten en de vrouwen hebben een aandeel in wat de ouders en de verwanten nalaten of het nu weinig is of veel: een vastgesteld aandeel”.⁵⁸ Mohammed liet meteen een bericht naar hen gaan, dat God had besloten dat ook vrouwen een deel kregen.⁵⁹

Voor de komst van de islam, stalen mensen de bezittingen van de wezen. Om van hun bezittingen te kunnen profiteren trouwden ze met hen, of probeerden ze een zoon of dochter met een wees te laten trouwen. Na de openbaring van de verzen: “Zij die de bezittingen van de wezen on-

⁵⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat ad-doeha 6.

⁵⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat ad-doeha 9.

⁵⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa' 7.

⁵⁹ Vahidi, *Esbābū'n-Nūzūl*, tah. Seyyid el-Cūmeyli, Beiroet 1990, p. 120-121.

rechtmatig verteren, verteren slechts bloed in hun buik en zij zullen in een vuurgloed branden” en “En dat jullie niet aan het bezit van de wees mogen komen, tenzij dat op de beste manier gebeurt, totdat hij volgroeid is en dat jullie volle maat en gewicht in billijkheid moeten geven”⁶⁰, hebben de moslims de bezittingen van wezen niet meer aangeraakt.

Naast het niet meer aanraken van de bezittingen van de wezen, begonnen zij ook op te letten dat hun bezittingen niet gemengd werden met die van hun. Ze waren nu zelfs terughoudend in het opeten van de overgebleven voedsel van de wezen. In de huizen waar wezen aanwezig waren, werden hun eten en drinken nu apart gehouden en ze kregen aparte huizen. Deze situatie, was niet alleen ongunstig voor de wezen, maar dit was voor de verzorgers van de wezen te moeilijk. Abdullah ibn Rawaha kwam daarom naar Mohammed toe en zei: “O boodschapper van Allah, wij hebben niet de macht om voor alle wezen aparte huizen te bouwen en hun eten en drinken te geven.” Juist om dit misverstand op te helderen, werd de volgende vers geopenbaard: “Zij vragen jou over de wezen. Zeg: <Voor hen orde op zaken stellen is het beste.> En als jullie met hen omgaan..., zij zijn toch jullie broeders!”⁶¹ Wat belangrijk is volgens dit vers, is om de wezen goed op te voeden en om zijn bezittingen met zijn eigen bezittingen samen te voegen en hier gezamenlijk van te profiteren. Zolang het niet in het nadeel van de wezen was, is er geen probleem om ook hun bezittingen bij de eigen bezittingen toe te voegen en het samen te gebruiken. Echter, buiten de onkosten, moeten zij wel hun aandeel van de winst krijgen of het moet op hun rekening gezet worden.⁶²

Een van de belangrijkste activiteiten van Mohammed was om de positie van de wezen te verbeteren in de gemeenschap. Zijn aandacht ging uit naar de armen en wezen en hij vond het belangrijk om hun rechten te waarborgen. Met deze regelingen begon hij al in zijn eerste jaren van zijn profeetschap. Jafar ibn Abu Talib die de leider was van de emigranten die naar Abessinië gingen, verdedigde de islam en de moslims doordat hij in zijn toespraak voor Negus zei: “In de pre-islamitische periode onderdrukten de sterken de zwakken” en noemde hij verder op in zijn toespraak, de geboden en verboden van Mohammed. Hij zei dat een van de onderwerpen die Mohammed had verboden, het verteren van de bezittingen van de

⁶⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa' 10.

⁶¹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-bakara 220.

⁶² Süleyman Etes, *Yüce Kur'an'ın Çağdas Tefsiri*, Istanbul 1990, I, 379.

wezen is.⁶³ Mohammed heeft tot het einde van zijn leven, aandacht aan wezen gegeven.

Een van de mooiste voorbeelden van de houding en gedrag van Mohammed tegenover wezen kan gezien worden in zijn behandeling van de bekende metgezel Anas ibn Malik. Anas ibn Malik was een weeskind. Er is overgeleverd dat zijn vader Malik ibn Nadr, tegen de islam was en dat toen de islam in Medina verspreide, zijn vrouw Umm Sulaym moslim was geworden. Zijn vader was hier ontzettend boos over en ging naar Damascus. Hij overleed daar voor de hijra. Umm Sulaym is later met Abu Talha al-Ansari getrouwd. Anas die tijdens de hijra rond de tien jaar was, kon lezen en schrijven en was heel intelligent. Hij werd door zijn moeder (of stiefvader) aan Mohammed gegeven als blijk van goede service. Anas heeft tien jaar lang Mohammed tot zijn dood gediend.

De stijl van onderwijs die Mohammed gaf, zijn tolerantie ten opzichte van mensen en in het bijzonder kinderen, en andere ethische en morele handelingen, zijn dankzij Anas overgeleverd. Anas zei dat Mohammed hem niet eens een keer heeft beledigd. Mohammed zei een keer tegen zijn vrouwen: "Laat het kind!"⁶⁴ toen zij Anas wilden waarschuwen voor een fout die hij maakte.

Mohammed was eervol naar de huizen waarin wezen verbleven en waar ze goed werden behandeld. Hij deed over dit onderwerp de volgende uitspraken: "Het beste huis onder de moslims is een huis waar sprake is van een wees die goed wordt behandeld. En het slechtste is het huis onder de moslims, waar er sprake is van een wees die slecht wordt behandeld".⁶⁵ Hier wordt niet alleen gesproken over de tegemoetkoming naar wezen, maar naast het tegemoetkomen wordt goed gedrag tegenover hen ook benadrukt. Indien, een wees die bij iemand thuis verblijft slecht wordt behandeld en wordt blootgesteld aan financiële en morele onderdrukking, dan zal zo een 'tegemeetkoming' voor hen een onderdrukking zijn.

De situatie van de beroemde Abu Huraira is ook een van de mooiste voorbeelden over hoe waardevol de islam was voor wezen. Hij liet weten dat hij opgroeide als een weeskind en dat hij als dienstjongen werkte bij

⁶³ Ibn Hisham, I, 336.

⁶⁴ Bukhari, III, 195.

⁶⁵ Ibn Majah, II, 1213.

Busra bint Ghazwan om zijn honger te stillen. Hij heeft zijn waardering gevonden in de islam.⁶⁶

Mohammed probeerde in een geschil tussen een wees en een ander persoon, ook al was het oordeel van de rechtbank in het nadeel van de wees, de wees te beschermen door vergeving te vragen. Voordat de slag bij Uhud plaatsvond, ontstond er een geschil tussen Abu Lubaba van de Ansaar en een wees van de Ansaar, over een dadelplantage. Mohammed oordeelde in het voordeel van Abu Lubaba. Echter wilde hij dat hij zijn recht aan het kind zou schenken. Hij zei dat hij in ruil hiervoor een dadelplantage in het paradijs zou krijgen. Maar Abu Lubaba ging hier niet mee akkoord. Mohammed voelde zich beledigd. Op dat moment vroeg Ibn ad-Dahdaha aan Mohammed wat voor gunst hij zou krijgen als hij een dadelplantage aan een wees zou geven. Hij liet hem weten dat hij in het paradijs een tuin zou krijgen. Ibn ad-Dahdaha kocht de dadeltuin en schonk dit aan de wees. Mohammed werd heel blij door deze daad van hem.⁶⁷

Mohammed heeft de wezen nooit misbruikt. Ook al gebruikte hij ze voor openbare diensten, dan nog heeft hij nooit aan de bezittingen van de wezen gezeten. Hij vond het ook niet fijn dat zij hun bezittingen schonken voor deze zaak. Bijvoorbeeld de grond waarop de Masjid an-Nabawi werd gebouwd, behoorden tot de twee wezen Sahl en Suhayl die onder het protectoraat van As'ad ibn Zurara vielen. Deze twee wezen, wilden, de grond schenken voor de bouw van de moskee. Echter Mohammed ging hier niet mee akkoord en heeft de prijs van deze grond zelf betaald.⁶⁸

Het gebeurde wel eens dat Mohammed de wezen boven zijn kennis verkoos met betrekking tot het beschermen van de wezen. Op een dag werden er oorlogsgevangenen naar hem gebracht, die naast de buit waren verkregen. Toen de dochters genaamd Umm al-Hakam en Dubaa van Mohammeds oom Zubayr ibn Abd al-Mutallib, dit hoorden, namen ze Fatima met hen mee en gingen ze naar Mohammed. Ze vertelden de situatie waarin zij zich bevonden en vroegen om een bediende. Hierop zei Mohammed: "De wezen van Badr zijn jullie voorbij gestreefd"⁶⁹

Toen de metgezel genaamd Bashir ibn Akraba, nog een kind was, is zijn vader gestorven tijdens de slag van Uhud. Hierop ging Mohammed Bashir

⁶⁶ Ibn Majah, II, 817.

⁶⁷ Waqidi, I, 281.

⁶⁸ Bukhari, IV, 258.

⁶⁹ Abu Dawud, III, 393; V, 310.

bezoeken en zag dat hij huilde. Mohammed zei: “Huil niet, zou je het willen dat ik je vader en Aisha je moeder wordt?” en troostte hem. Bashir gaf als antwoord: ”Ja”.⁷⁰

Aisha had ook wezen onder haar protectoraat en buiten hen om waren er ook wezen die door middel van een testament aan Mohammed waren toegewezen.⁷¹ Bovendien, toen As’ad ibn Zurara overleed, werden zijn dochters Kabsha, Habiba en Faria middels een testament aan Mohammed toegewezen. Naar welke van zijn vrouwen Mohammed ook ging, nam hij deze meisjes met zich mee en hij hield zich ook persoonlijk bezig met hun huwelijken.⁷²

Mohammed liet weten dat het een religieuze taak is om aandacht te geven aan wezen en dat diegene zijn beloning in het hiernamaals zal krijgen. Bovendien zei hij in een van zijn uitspraken: “Wie omwille van Allah het hoofd van een wees zal aaien, zal voor elke haar die hij aanraakt, een goede daad geschreven worden. Wie zorg zal dragen voor een wees, zal samen met mij in het paradijs zijn”.⁷³

In de Hadith hoort het verteren van de bezittingen van de wees, bij de zeven grote zonden die daarin genoemd worden. Mohammed zei het volgende hierover: “Pas op voor de zeven zondes: Iets met Allah associëren, magie, moord, woekerrente, het consumeren van het bezit van een wees, het terugtrekken in een oorlog en het beschuldigen van kuise vrouwen van overspel.”⁷⁴

Ibn Majah heeft in zijn ‘Kitab al-Adab’ een rubriek over de rechten van een wees geschreven. Hier valt de volgende Hadith op: “Ik heb een waarschuwing afgegeven met betrekking tot het niet nakomen van de rechten van de twee zwakke groepen namelijk: de wees en de vrouw”.⁷⁵ Mohammed zei: “Wie drie wezen onder zijn bescherming neemt, zal gelijkgesteld worden met een persoon, die de hele nacht het gebed heeft verricht, zijn dag met vasten heeft volbracht en een jihad op Gods weg heeft gedaan. Hij en ik, dus de beschermers van de wezen, zijn samen broeders in het paradijs” en onderlijnde dit door zijn middelvinger en wijsvinger tegen elkaar te drukken.⁷⁶

⁷⁰ Bukhari, *et-Tārīhu’l-Kebīr*, Haydarābād 1941, II, 78.

⁷¹ Mālik, I, 251.

⁷² Ibn Sa’d, III, 610.

⁷³ Ibn Hanbal, V, 250.

⁷⁴ Bukhari, III, 195.

⁷⁵ Ibn Majah, II, 1213.

⁷⁶ Ibn Majah, II, 1213.

Mohammed hechtte belang bij de bescherming van het bezit van een wees. Sterker nog, degenen die niet de capaciteiten hadden om een wees te beschermen, mochten van hem deze taak niet op zich nemen. Bovendien, zag hij dat Abu Zar al-Ghifari zwak was en benadrukte dat hij niet de voorgedij van een wees en zijn bezit op zich moest nemen.⁷⁷

Awn ibn Abu Juhayfa overleverde de volgende woorden van zijn vader: “De *zakaat* beambte van de profeet kwam naar ons toe. Ze namen de *zakaat* van de rijke onder ons en gaven het aan de armen binnen de gemeenschap. Ik was een weeskind en hij gaf mij een kameel”.⁷⁸ Dit voorbeeld toont aan dat in de periode van Mohammed de staat de nodige zorg en aandacht gaf aan de wezen.

Mohammed prees de rijke die aan de wezen, armen en reizigers gaven en verafschuwde degenen die van hun rechten verteerden.⁷⁹ Hij zei: “Wie de zorg van de wees op zich neemt, en geen grote zonde begaat, zal van Allah een plaats krijgen in het paradijs”.⁸⁰ De mensen die de *zakaat* geven aan eigen neven en nichten die wees zijn, zullen een dubbele beloning krijgen. Een vanwege familieband en de ander vanwege de *zakaat* zelf.⁸¹ Mohammed adviseerde een man wiens hart was verbitterd, om mededogen te tonen voor de wees, om hem goed te behandelen, om hem wat eten te geven van zijn eigen bord en dat hiermee zijn hart zal verzachten.

Zoals men kan zien, heeft Mohammed oplossingen gebracht voor de rechten van wezen en dat zij goed behandeld moeten worden. Dit was in die periode een sociale kwestie.

Mohammed heeft ook bijzondere aandacht geschonken aan de achtergebleven kinderen van martelaren en oorlogsvrijdigers. Een van de kinderen die speciale complimenten en aandacht kreeg was Jabir, de zoon van Abdullah ibn Amr, die tijdens de Uhud strijd overleed. Jabir was achttien jaar toen zijn vader overleed. Mohammed die een dag na de Uhud strijd naar de ghazwa Hamra al-Asad ging, gaf toestemming aan degenen die deelnamen aan strijd in Uhud. Hij gaf aan Jabir ibn Abdullah verlof omdat zijn vader de dag ervoor was overleden. Jabir, kwam naar Mohammed en liet hem weten dat hij niet kon deelnemen aan de Uhud strijd, omdat hij nie-

⁷⁷ Nese'i, VI, 55.

⁷⁸ Tirmizi, III, 40.

⁷⁹ Nese'i, V, 91.

⁸⁰ Tirmizi, IV, 320.

⁸¹ Nese'i, V, 93.

mand anders kon vinden die zijn zusjes kon beschermen en heeft toestemming gevraagd om nu wel deel te mogen nemen. Mohammed heeft ook andere keren Jabir geholpen. Vele schuldeisers kwamen naar Jabir, omdat zijn vader nog schulden bij hun had. De schuldeisers kwamen in het seizoen waarin dadels werden geplukt. Jabir liet aan Mohammed weten dat zij geen andere inkomstbron hadden dan deze dadeltuin en dat ze niet genoeg dadels hadden om de schulden van dat jaar af te lossen. Mohammed liet de opgehaalde dadels in een aantal hoopjes neerleggen en hij ging naast de grootste hoop zitten. Hij nam de weegschaal in zijn handen en begon de dadels aan de schuldeisers te verdelen. In een van de overleveringen staat vermeld dat een wonder van Mohammed heeft plaatsgevonden, namelijk nadat de schulden van Jabir waren afbetaald, waren er niet minder dadels overgebleven.⁸²

Mohammed hielp de families en nabestaanden van martelaren die in een moeilijk financiële positie zaten. Hij was voorzichtig en terughoudend in handelingen naar hen toe die vernederend voor hen konden zijn. Als voorbeeld hierop, willen we jullie herinneren aan het voorval tussen hem en Jabir ibn Abdullah. Jabir nam samen met Mohammed deel aan de Dhatu al-Riqā ghazwa en Jabir liet hem weten dat hij financieel krap zat. Mohammed wilde dat Jabir zijn kameel aan hem verkocht. Na een lange onderhandeling over de prijs, kocht hij de kameel met als eis dat hij de kameel aan hem zou leveren wanneer ze in Medina zouden aankomen. Eenmaal aangekomen in Medina, bracht Jabir de kameel naar Mohammed en Mohammed kocht deze van hem en deed daarna de kameel weer cadeau aan hem. Jabir kwam op dat moment een bekende Joodse man tegen en vertelde hem wat er was gebeurd. De Joodse man was hier heel verbaas over en zei: “Dus hij kocht de kameel van jou, gaf jou het geld en deed daarna de kameel weer cadeau!” hij was verbijsterd en Jabir gaf als antwoord: “Ja”.⁸³

Mohammed beperkte zich niet tot alleen financiële en morele hulp aan de kinderen van martelaren; hij heeft ze ook aangespoord om in de volgende jaren niet meer als afhankelijke mensen te leven. Hij stimuleerde ze om een baan te vinden, zodat zij zich in hun eigen behoefte konden voorzien. We kunnen een voorbeeld geven van een gebeurtenis tussen Mohammed en Abdullah, de zoon van Jafar al-Tayyar die is overleden tijdens de Mu'tah

⁸² Bukhari, V, 32.

⁸³ Ibn Hanbal, III, 303; Ibn al-Esīr, *Ūsd*, I, 307-308.

strijd. Mohammed ging op een dag naar de markt met de kinderen en ging langs Abdullah ibn Jafar die daar als verkoper werkte. Hij gaf hem aandacht en deed een smeekbede voor hem: "O Allah! Zegen zijn verkoop!". Aangezien Abdullah ibn Jafar tien jaar was toen Mohammed overleed,⁸⁴ vond deze gebeurtenis plaats waarschijnlijk toen hij tussen de zeven a tien jaar oud was.

Mohammed heeft de kinderen van martelaren getroost. Abu Said al-Hudri was tijdens de Uhud oorlog dertien jaar. Zijn vader Malik ibn Sinan zei dat hij goed ontwikkeld was en dat hij moest deelnemen aan de strijd. Echter gaf Mohammed hier geen toestemming voor. Malik ibn Sinan is overleden in deze Uhud strijd. Abu Said al-Hudri ging samen met de kinderen van de Banu Hudri stam, Mohammed opwachten toen hij terugkeerde naar Medina. Mohammed troostte hem en zei: "Moge Allah je vader belonen."

Mohammed heeft zich ook bezig gehouden met de weeskinderen van zijn oom Hamza die op jonge leeftijd omkwam tijdens de slag van Uhud. Umamah de dochter van Hamza, ging bij Umrat al-Kaza achter Mohammed aan en riep: "Oom! Oom!" en hij nam Umamah met zich mee en bracht haar naar Medina. Er ontstond een geschil tussen Zayd ibn Harith, Ali en Jafar ibn Abu Talib over wie de zorg wilde dragen van het kind. Mohammed kwam tussen hen en omdat de vrouw van Jafar ibn Abu Talib, Asma, de tante is van Umamah, gaf hij de taak aan Jafar om te zorgen voor het kind. Umamah is later gehuwd met Salama ibn Abu Salama. Ook heeft hij voor Abdullah ibn Jahsh, die omkwam tijdens de slag van Uhud, het bestuur van zijn landgoed op zich genomen en voor zijn zoon in Khaibar vastgoed gekocht.⁸⁵

In de periode van Mohammed in Medina bestonden bijna alle metgezellen uit veteranen. Want zij die deelnamen aan de strijd van Badr, Uhud en al-Khandaq waren veteranen. Mohammed sprak vol lof over de Ahl al-Badr, ofwel de mensen die deelnamen aan de Badr oorlog.⁸⁶ Naast het prijzen van de deugden van deze mensen van Badr, liet hij tegelijkertijd, ook zien hoe waardevol hij de veteranen vond. Mohammed heeft van enkele van hen de slechte daden vergeven, net als in het voorbeeld van Hatib

⁸⁴ Ibn Hajar, *Isābe*, II, 280-281.

⁸⁵ Ibn Sayyid an-Nas, II, 32.

⁸⁶ Bukhari, V, 9; Ibn Hanbal, I, 105; Ibn Majah, I, 56-57.

ibn Abu Balta die tijdens de voorbereidingen om Mekka te veroveren, een brief schreef naar de mushrikeen om dit door te spelen.

Mohammed deed er alles aan om de nabestaanden van de martelaren te troosten. We kunnen zijn gedrag ten opzichte van de moeder van Harith ibn Suraka, die op jonge leeftijd overleed, als voorbeeld nemen. Harith was een wees en zijn vader Suraka was al voor de hijra overleden. Na de hijra werd hij samen met zijn moeder moslim. Omdat Harith nog te jong was, kon hij niet deel nemen aan de slag van Badr. Toen hij in het voorbij gaan wat water aan drinken was achter het slagveld, heeft een afgeschoten pijl hem geraakt en werd hij de eerste martelaar van de Ansaar. Zijn moeder en zusje hoorden dat hij was overleden. Zijn moeder Umm Harith wachtte tot Mohammed naar haar toe kwam en ze liet weten dat, als hij in het paradijs is, dat ze dan niet gaat huilen, maar als hij naar het hellevuur is gegaan, dat ze dan wel gaat huilen. Toen Mohammed van Badr naar Medina terugkeerde en de vrouw naar hem toe kwam om naar de situatie van haar zoon te vragen, zei ze: “Als mijn zoon in het paradijs is, zal ik geduldig zijn en wachten op de beloning en als dit niet zo is dan zal ik met al mijn kracht huilen.” Mohammed liet weten dat haar zoon Harith in het paradijs genaamd Firdaws is. Hierop zei de vrouw dat ze absoluut geen traan zal laten.⁸⁷

Een ander voorval waar Mohammed een moeder van een martelaar troost, betekende heel veel en ging als volgt; Toen hij de Uhud martelaren had begraven en hij op zijn paard, samen met andere veteranen richting Medina ging, kwamen de vrouwen van de Ansaar het pad op, om hem op te wachten en te verwelkomen. Onder hen was ook Kabsha bint Ubayd, de moeder van Sa'd ibn Muadh, die het paard van Mohammed begeleidde. Een andere zoon, Amr, was gesneuveld als martelaar. Sa'd ibn Muadh zei tegen Mohammed: “O boodschapper van Allah! Dit is mijn moeder!” en stelde haar voor. Mohammed zei tegen Kabsha bint Ubayd: “Hallo!”. Kabsha kwam dichterbij Mohammed en zei: “Ik heb jou in goede staat gezien, een ramp voor mij stelt nu niets meer voor. Nadat Mohammed haar met haar zoon Amr ibn Muadh had gecondoleerd, liet hij weten dat hij en andere martelaren in het paradijs zullen terechtkomen en sprak een smeekbede uit: “O Allah! Verminder hun leed in hun harten. Beloon hen vanwege

⁸⁷ Waqidi, I, 65, 94; Bukhari, III, 206; Ali Toksari, “Hārise b. Sūrāka”, *DIA*, XVI, 202-203.

hun rampen. Geef de nabestaanden van de martelaren goede nakomelingen die goed voor hen zal zijn”.⁸⁸

De driejarige zoon van Anas ibn Fadala, die tijdens de slag van Uhud overleed, werd naar Mohammed gebracht. Mohammed schonk hem een dadelplantage met als voorwaarde dat deze niet verkocht of gedoneerd mocht worden.⁸⁹

Toen het islamitische leger na de slag van Uhud terugkeerde naar Medina, kwamen vrouwen van de soldaten naar Mohammed om informatie over hen te vragen. Mohammed vertelde aan het zusje van zijn vrouw genaamd Hamnah bint Jahsh dat haar broertje Abdullah en haar oom Hamza zijn omgekomen. Hamnah probeerde koelbloedig te zijn en bad tot God om vergiffenis voor hen te vragen. Toen Mohammed vertelde dat haar man ook was omgekomen, werd ze enorm verdrietig en begon ze te huilen. Hierop zei Mohammed dat de partner van een vrouw, een aparte plek zou verkrijgen bij vrouwen. Toen hij haar vroeg waarom ze zo intens hilde zei ze: “O boodschapper van Allah! Ik moest denken aan de weeskinderen, dit beangstigde mij”. Mohammed bad dat die kinderen goed opgevoed zullen worden en schonk hen aandacht. Hij gaf aan Hamnah voedsel in Khaibar.⁹⁰

In een van zijn uitspraken zei Mohammed: “Degenen die weduwen en armen voorzien, zullen worden beloond als iemand die op de weg van Allah heeft gestreden”.⁹¹ Door deze uitspraak is het zeker dat hieronder ook de mensen vallen die de nabestaanden van martelaren helpen en voorzien. Mohammed hield morele steun voor de nabestaanden niet achterwege en deed smeekbedes als: “O Allah! Verminder hun leed in hun harten. Beloon hen vanwege hun rampen. Geef de nabestaanden van de martelaren goede nakomelingen die goed voor hen zal zijn”.⁹²

Ook de metgezellen waren door Mohammed beïnvloed door de waarde die hij gaf aan de veteranen, martelaren en aan de kinderen van martelaren. Volgens een overlevering van Ibn Hisham, was de beste vriend van Mohammed Abu Bakr. Hij toonde zijn liefde voor een klein meisje op zijn schoot en op dat moment kwam er een man binnen en vroeg wie dit kind was. Waarop Abu Bakr zei: “Dit is de dochter van een man die beter is dan

⁸⁸ Waqidi, I, 316.

⁸⁹ Ibn Sa'd, II, 37; VIII, 342.

⁹⁰ Waqidi, I, 291-292.

⁹¹ Bukhari, VII, 76.

⁹² Waqidi, I, 316.

ik. Dit is de dochter van Sa'd ibn Rabi". Sa'd ibn Rabi was een veteraan die meedeed aan de slag van Badr en een martelaar was geworden tijdens de slag van Badr.⁹³

6. De armen

Een andere groep binnen de bevolking die niet vergeten en beschermd moet worden zijn zonder twijfel, mensen die om verschillende redenen, arm zijn. In de Koran zijn er vele verzen over het helpen van de armen, om hen te voeden en hen te beschermen. Mohammed had in de eerste jaren van de islam al belangrijke stappen ondernomen om de armen te beschermen. Hij vond het noodzakelijk om armoede te bestrijden en om niemand in de gemeenschap te vergeten. We kunnen deze acties kort samenvatten als volgt; hij zorgde voor verbroedering, bevrijding van slaven en er moest een deel uit de staatskas, hetzij de buit, hetzij *zakaat*, apart gehouden worden en hij moedigde aan om vrijwillig te schenken. We zien zelfs dat de arme mensen die geen moslim waren, beschermd en voorzien werden. Bovendien werden personen die niet genoeg geld hadden, niet konden werken en arme niet-moslims vrijgesteld van *jizya* betalen.

Een voorbeeld dat wij willen geven over de aanmoediging van Mohammed om vrijwillig te helpen is als volgt: Op een dag kwamen er een aantal mannen op blote voeten, half naakt met wat overhemden in de kleur van een tijgerprint of een kledingstuk die ze over hun hoofd heen hadden naar Mohammed toe. Toen Mohammed hun armoede zag, veranderde zijn gezicht van kleur. Nadat Mohammed weer naar buiten liep zei hij tegen Bilal al-Habashi dat hij de *adhaan*[de oproep tot het gebed] moest verrichten en de *iqama*[de tweede oproep voor het gebed wat gedaan wordt voor het gebed begint] moest doen. Nadat hij het gebed heeft geleid, hield hij een toespraak voor de moslimgemeenschap. Nadat hij een aantal verzen had opgelezen die aansporen om de armen te helpen, zei hij: "Een persoon moet van zijn dinar, dirham, kleding, oogst of dadel, al is het een halve dadel, *sadaqa* geven." De mensen werden gemobiliseerd om hun geld, voedsel en andere benodigdheden mee te brengen. Het is wel zo, dat voedsel en kledingstukken in twee clusters werden opgedeeld. Mohammed werd enorm blij van deze toestand en zei het volgende: "Wie een goede zaak in de islam begint, en als anderen hetzelfde doen na hem, zal er voor hem een

⁹³ Ibn Hisham, II, 95.

zelfde beloning geschreven worden als dat van degenen die hem volgden, zonder afbreuk te doen aan de minste van hun beloning. Wie een slechte zaak begint in de islam en wanneer anderen hetzelfde doen na hem, zal hij worden belast met de zonden en wordt er een zonde geschreven voor hem als dat van degenen die hem volgden, zonder afbreuk te doen aan het minst van hun last".⁹⁴

Wanneer Mohammed bezig was met activiteiten voor armen en het verbeteren van hun positie, heeft hij hen nooit gekleineerd of vernederd.

Er zijn vele uitspraken van Mohammed over armoede en de armen. We kunnen dit evalueren, door dit in twee groepen te splitsen. In de eerste groep overleveringen zien we dat er plaats is gemaakt voor uitspraken die in het voordeel zijn van de armen en hun armoede. Daarbij, hebben *Hadith* geleerden verschillende titels gegeven voor verschillende aspecten van armoede.⁹⁵ Deze overleveringen laten het volgende weten: dat de geduldige armen⁹⁶ die onder de eerste groep vallen het paradijs zullen betreden,⁹⁷ dat de mensen van het paradijs merendeels uit armen zal bestaan,⁹⁸ dat arme moslims eerder het paradijs zullen betreden dan de rijke,⁹⁹ dat armoede niet iets is waar men zich voor moet schamen, maar dat het in het morele leven van de mens zelf een gunstige bijdrage zal hebben, dat de arme gemeenschap een gezegende laag vormt¹⁰⁰ en dat God het meest houdt van gelovige, kuise en arme dienaren.¹⁰¹

In de tweede groep van overleveringen gaat het over mensen die niet geduldig zijn en geen volwassenheid tonen, mensen die excessief gedrag vertonen vanwege hun armoede, slechte daden verrichten, en armen die volop klagen worden enorm verafschuwd. Het laat ook weten dat men zijn toevlucht bij God moet zoeken vanwege armoede,¹⁰² dat armoede kan leiden tot het doen van slechte daden, dat het zelfs kan leiden tot ondankbaarheid en vloeken.¹⁰³ In deze groep van overleveringen worden er uitspraken gedaan in het nadeel van armoede.

Bij de overleveringen, die gaan over het voordeel en nadeel van ar-

⁹⁴ Ibn Hanbal, IV, 358-359.

⁹⁵ Bukhari, VII, 178; Ibn Majah, II, 1379.

⁹⁶ Bukhari, VII, 178.

⁹⁷ Ibn Hanbal, II, 425, 479.

⁹⁸ Ibn Hanbal, V, 259.

⁹⁹ Ibn Hanbal, III, 254; Dārimī, s. 735.

¹⁰⁰ Ibn Hanbal, IV, 230.

¹⁰¹ Ibn Majah, II, 1380.

¹⁰² Ibn Hanbal, II, 540.

¹⁰³ Ibn Hanbal, V, 36.

moede, kan men zo op het eerste oog, tegenstrijdigheden zien. Terwijl de overleveringen die in de eerste groep plaats vinden, benadrukken dat men juist geduldig en volhardend tegenover armoede moet zijn en dat armoede geen gebrek is voor een mens. Zien we bij de overleveringen uit de tweede groep dat de strijd met armoede en het beschermen van de armen wordt aangespoord. Als we in dit opzicht kijken, dan zien we dat er tussen de twee groepen er in plaats van een tegenstrijdigheid eerder sprake is van een overeenstemming en kunnen we zeggen dat deze uitspraken voor een balans zorgen binnen de twee elementen van de samenleving.¹⁰⁴

Mohammed heeft op verschillende gelegenheden aangegeven dat; “een gevende hand weldadiger is, dan een krijgende hand”.¹⁰⁵

De armen hebben een belangrijke plaats in de maatschappelijke solidariteit. Om deze reden willen wij dit kopje over armen afsluiten met het grote belang dat Mohammed hechtte aan maatschappelijke solidariteit. Wanneer zijn leven kritisch wordt bestudeerd, dan ziet men dat hij de principes uit de Koran over maatschappelijke solidariteit, in alle delen van de samenleving heeft toegepast en uitgevoerd. Een van de beginselen uit de Koran is als volgt: “...staat elkaar bij in vroomheid en godvrezendheid en staat elkaar niet bij in zonde en overtreding...”.¹⁰⁶ In dit vers wordt er verwezen naar alle vormen van solidariteit, hetzij goede daden, liefdadigheid, gehoorzaamheid, oprechtheid en het ver blijven van zondes. Het woord godvrezendheid omvat en verwijst naar solidariteit op elke gebied.

De samenleving en individuen hebben geluk vrede en rust nodig voor maatschappelijke solidariteit en samenwerking, dit kunnen we als volgt indelen; Mohammed wilde dat individuen elkaar moreel steunden. Hij wilde dat individuen, zowel in hun goede als slechte periodes een steun zijn voor andere mensen, dus met andere woorden dat men hiermee indien nodig psychologische steun kreeg. Hierbij enkele voorbeelden: het bezoeken van zieken, het op condoleance bezoek gaan, het accepteren van een uitnodiging en het wederzijds cadeaus geven aan elkaar. Mohammed heeft moslims ook aangespoord om kennis te vergaren en hierin solidair te zijn door de vergaarde kennis over te brengen naar mensen die nog geen kennis hebben. Hij heeft ook voor een defensieve en solidaire samenwerking gezorgd, door te zeggen dat moslims elkaar in tijden van oorlog

¹⁰⁴Osman Eskicioglu, “Fakir”, *DIA*, XII, 130.

¹⁰⁵Waqidi, III, 945; Bukhari, VII, 186.

¹⁰⁶Leemhuis, *De Koran*, Soerat al-ma’ida 2.

zowel materieel als moreel moeten steunen en dat de grond waarop ze leven beschermd moet worden. De voorzorgsmaatregelen die Mohammed heeft genomen op economisch gebied had als doel om alle lagen van de samenleving te beschermen. Concepten als de *zakaat*, *sadaqa* en het lenen van geld heeft voor zowel moslims, als niet-moslims gezorgd voor economische solidariteit. De Koran geeft voorrang aan familieleden betreffende maatschappelijke solidariteit. Daarna komen de armen, ouderen, slaven, schuldenaren enz. aan bod. De principes uit de Koran over solidariteit zijn door Mohammed zelf uitgevoerd.¹⁰⁷

7. De gehandicapten

De gehandicapten zijn een ander groep in de samenleving die door verschillende redenen proberen deel te nemen. Mohammed hield zich bezig met gehandicapten en gaf hen geen taken die zij niet zouden aankunnen. Hij heeft hun functies gegeven op basis van hun kwaliteiten, respecteerde hen en probeerde hen te laten participeren in samenleving. Hij zag hen niet als een deel van de bevolking, die moesten bedelen of als mensen die heel afhankelijk zijn van anderen. Nu willen wij enkele voorbeelden geven over het gedrag van Mohammed naar gehandicapten toe.

Wanneer we Mohammeds gedrag ten opzichte van gehandicapte gaan bespreken, moeten we deze verdelen in twee groepen en wel fysieke gehandicapten en verstandelijk gehandicapten.

De grootste vorm van handicap was het niet kunnen zien [*a'ma*]. In die tijd, was ziekte de reden van blindheid maar ook veel mensen raakten blind door pijl en boog, speren en andere wapens die de ogen van de mensen konden raken. Het woord *a'ma* komt in de Koran meerdere keren voor als morele blindheid en in een andere deel van de verzen als financiële blindheid. In het Koranhoofdstuk 'Abasa gaat het vooral over de rechten en aandacht die aan blinden en gehandicapten gegeven moet worden door Abdullah ibn Umm Maktoum. Maar zijn naam wordt in dit vers niet genoemd, in plaats daarvan wordt het woord *a'ma* gebruikt, als verwijzing naar hem.¹⁰⁸

De bepalingen, wetten en regels van Mohammed over gehandicapten komen vaker voor in de overleveringen. Hij liet weten dat degenen die

¹⁰⁷Ahmet Tabakoglu, *Islam ve Ekonomik Hayat*, Ankara 1996, p. 34-42; Seyfettin Ersahin, "Islam'in Sosyal Dayanisma İlkeleri ve Tarihimizdeki Bazi Uygulamalari", *Fakirlik Problemi ve Çağdas Çözüm Yolları*, Ankara 1998, p. 83-107.

¹⁰⁸Leemhuis, *De Koran*, Soerat 'abasa 1-10.

blind raakten en geduldig zouden zijn, beloond zouden worden met het paradijs.¹⁰⁹ Hij verafschuwde de personen die slecht waren tegen de blinden en hen hinderden op de weg.¹¹⁰ Het gedrag van Mohammed tegenover de blinden, kan het beste gezien worden in de houding die hij had tegenover zijn metgezel Ibn Umm Maktoum. Hij had hem de taak gegeven om als een oproeper tot het gebed, in de Masjid an-Nabawi, te fungeren. Daarbij, heeft hij hem ook aangesteld als een hoge beampte, namelijk als vicepresident. Zowel toen hij ging naar zijn afscheidsbedevaart, als naar de slag van Uhud en als hij om welke andere reden ook uit Medina vertrok, stelde hij hem aan zijn plaatsvervanger.¹¹¹ Dit gebeurde dertien keer. Hij gaf hem en andere blinde personen toestemming om de gebeden te leiden. Terwijl we dit vertellen, willen wij het niet achterwege laten om te vermelden dat personen die staatsfuncties kregen, bepaalde eigenschappen moesten hebben. Uiteraard moeten er ook taken zijn die bijzonder zijn. Echter, wat hier het meest opvalt, is dat Mohammed een *a'ma* aanstelde als ambtenaar op een van de hoogste functies.

Mohammed zag gehandicapten niet als een groep bedelaars, daarbij heeft hij nooit de indruk gegeven dat gehandicapten zo zouden lijken. Hij zag ze niet als personen die afhankelijk waren, hulpeloos en niet als een groep die zielig is en genegeerd moest worden. Hij weerhield gehandicapten er niet van om te werken en bracht wetten waardoor handelen voor hen gemakkelijk werd gemaakt. Wanneer we het hebben over Mohammeds benadering naar gehandicapten om te gaan werken, willen wij een voorbeeld geven over zijn gedrag hierover. Een metgezel genaamd Munqidh ibn Amr die bezig was met handel, verloor zijn verstand en hij begon te stotteren. Ondanks dit, zette hij zijn handelsactiviteiten voort, maar werd steeds opgelicht. Hij kwam naar Mohammed toe en legde dit voor. Mohammed heeft in plaats van hem het handelen te verbieden, de weg gekozen om handel voor hem te vergemakkelijken. Wanneer hij goederen kocht, moest hij tegen de verkoper zeggen dat er geen sprake was van bedrog en dat hij het recht heeft om binnen drie dagen tijd, de goederen om te ruilen.

In de Koran wordt genoemd: “De blinde, de kreupele en de zieke treft geen blaam...”,¹¹² en vermeldt zij dat zij geen taken dienen te krijgen die zij

¹⁰⁹Ibn Hanbal, V, 258-259.

¹¹⁰Ibn Hanbal, I, 217; 309.

¹¹¹Ibn al-Esir, *Usd*, IV, 264.

¹¹²Leemhuis, De Koran, Soerat an-noer 61.

niet aankunnen. En omdat zij dit niet aankunnen, zij om deze reden niet als zondaren worden gezien. Mohammed die alle principes uit de Koran toepaste in zijn leven, heeft de gehandicapten vrijgesteld van taken die ze niet aan konden. Bijvoorbeeld, een van de *Ansaar*, Amr ibn Jamuh, die de voorzitter van de Banu Sallam stam was kreupel. Hij wilde deelnemen aan de slag van Badr. Maar Mohammed gaf hier geen toestemming voor en gaf hem vrijstelling van deelname. Later wilde hij deelnemen aan de strijd van Uhud. Zijn zonen die de slag van Badr als voorbeeld namen, probeerden hem tegen te houden. Hierop ging Amr naar Mohammed toe om het te vragen. Mohammed zei tegen hem, dat hij een excuus heeft en om deze reden niet verplicht is om deel te nemen aan de oorlog. Echter na lang aanhouden door Amr, gaf hij hem toestemming. Amr zei tegen zijn zonen dat ze hem vrij moesten laten in zijn keuze om wel of niet deel te nemen aan de oorlog. Amr die uiteindelijk deelnam aan de strijd en voortdurend achter zijn zoon streed, die hem probeerde te beschermen, is samen met zijn zoon omgekomen.¹¹³

Het is ondenkbaar dat Mohammed, die een persoon was die aan alle lagen van de samenleving dacht, om verstandelijk gehandicapten en hun verzorging te vergeten. Bovendien, liet hij met deze woorden weten dat verstandelijk gehandicapten zijn vrijgesteld van hun religieuze verplichtingen: “Van drie personen is de pen(op)geheven: Kinderen tot zij hun pubertijd hebben bereikt, een slapende totdat hij wakker is en verstandelijk gehandicapten tot zij een goede gezondheid hebben”.¹¹⁴ Deze overlevering wordt in de islamitische jurisprudentie [*fiqh*] en de boeken hierover, gebruikt als bewijs voor verstandelijk gehandicapten ten opzichte van hun religieuze verplichtingen. Hoewel het gebed een verplichting is voor moslims, wordt er in de *fiqh* ook genoemd dat ratio een verplichting is. Een van de vormen van verstandelijke beperking of een zwak verstand wordt *Ateh* genoemd en komt voor in de familierechtszaken.¹¹⁵

Mohammed heeft ook ethische voorschriften genoemd voor de gezonde mensen en hun gedrag tegenover gehandicapten. Bovendien, evalueerde hij, dat wanneer iemand een blinde begeleidde en praat tegen een stom persoon, dit een vorm van *sadaqa* is.¹¹⁶

¹¹³Waqidi, I, 264-265; Ibn Hisham, II, 90-91.

¹¹⁴Bukhari, VIII, 21.

¹¹⁵Bukhari, VI, 169.

¹¹⁶Ibn Hanbal, V, 169.

8. De slaven

Het belangrijkste wat eerst vermeld moet worden is dat slavernij geen concept is wat door de islam is ontworpen. Integendeel, moslims hebben deze praktijk overgenomen uit de oude, historische tijd. Slavernij is vanuit islamitisch oogpunt gezien, noch een manier van bestraffen, noch een oorlogsbuit waar men zelf economisch van kan profiteren. Daar waar slaven vroeger niet als (gelijkwaardige) mensen werden beschouwd, hebben zij met de komst van de islam een identiteit gekregen. Het is waar dat de Koran de slavernij niet in zijn geheel heeft afgeschaft en ook geen oproep heeft gedaan om dit af te schaffen. Maar, er is ook geen enkele vers in de Koran die het legitimeert om van mensen slaven te maken. Daartegenover spoort zij aan om de slaven hun vrijheid te geven.¹¹⁷ Wanneer men de gebeurtenissen beoordeeld moet men die regels in acht nemen. Slavernij is een onderwerp die in onze huidige leefstijl en gedachtegoed niet past, maar het is duidelijk niet reëel om te verwachten dat men deze praktijk zou verbieden in die tijd.

De islam heeft, vanuit juridisch oogpunt gezien, nieuwe rechten toegekend aan slaven en kregen zij dezelfde behandeling als oorlogsgevangenen. Zelfs, wanneer oorlogsgevangenen eerst deelnamen aan de kant van de vijand op het slagveld, maar daarna zich overgaven en aan de kant van de moslims stonden, kregen zij hun vrijheid indien zij de islam zouden aanvaarden. Mohammed liet tijdens de belegering van Taif, toen hij uit het fort kwam, weten dat de slaven die zich bij hem zouden aansluiten, hun vrijheid zouden krijgen. Als gevolg hiervan kwamen er ongeveer twintig slaven uit het fort, zijn zij moslim geworden en liet Mohammed ze vrij. Voor hun kostwinning heeft Mohammed hen gegeven aan moslims die welvarend zijn en beval dat zij hun de Koran en *sunnah* moesten onderwijzen.¹¹⁸

De werkelijke reden dat slavernij ontstond, is oorlog en de gevolgen hiervan. De gevangenen die tijdens oorlogen werden verkregen, werden niet zonder voorwaarde vrijgelaten. Er werd losgeld geëist, een wederzijdse ruil gedaan in gevangenen of er werd aan hen de status van slaaf toegekend. Mohammed heeft volgens de traditie van toen, de toekenning van

¹¹⁷Leemhuis, De Koran, Soerat al-balad 13; Soerat an-nisaa' 92; Soerat al-moedjadala 3; Soerat al-ma'ida 89.

¹¹⁸Waqidi, III, 931-932.

status als slaaf alleen toegepast op vrouwen en kinderen, en ook dit deed hij heel beperkt. Hij heeft geen enkele volwassen jongeman tot een slaaf gemaakt. De Koran spoort aan om slaven hun vrijheid te geven. Mohammed heeft een deel van de staatsbuit apart gehouden voor de slaven. Moslims die zonden hadden begaan, konden door het bevrijden van slaven, goede beloningen krijgen. Bovendien, wordt er in de islam meer gesproken over bevrijdde mensen dan slaven. Mohammed heeft alle slaven om verschillende redenen vrij gelaten. Bijvoorbeeld, toen zijn oom Abbas, Abu Rafi als cadeau gaf aan hem en hij hoorde dat hij moslim was geworden, liet hij hem gaan en heeft hij hem laten trouwen met zijn bediende Salma. Tot aan zijn dood nam Abu Rafi een plek naast Mohammed in en werd hij gezien als goede vriend. Om de sociale status tussen vrijgelaten personen en vrije personen te verwijderen, liet hij Zayd ibn Harith met zijn tantes dochter, Zaynab trouwen.

Na al deze uitvoeringen en bevrijding van slaven en bijvrouwen, zou dit niet meer ter sprake moeten zijn in de islamitische wereld. In de voortzetting hiervan zouden alle slaven, bijvrouwen net als de eigenaar, familieleden, partners en hun kinderen, een gelijke behandeling moeten hebben. Maar dit is niet wat er is gebeurd; door hun eigen wil en wensen hebben mensen zich niet gehouden aan de wil en wensen van God en zijn boodschapper. De traditie heeft de wens van het geloof overtroffen. Honderden jarenlang werden slaven, net als dieren op dierenmarkten, op markten verkocht en verhandeld.

Mohammed heeft naast het vrij laten van slaven ook er voor gezorgd dat zij op staatsniveau functies hebben kunnen uitoefenen. Een voorbeeld is zijn vrijgelaten slaaf Zayd ibn Harith en zijn zoon Usama, zij hebben gediend als commandanten tijdens oorlogen waar ook andere vooraanstaande metgezellen aan deelnamen.

Mohammed bracht het principe dat wanneer een slavine een kind kreeg van een vrije man, het kind ook automatisch vrij zou zijn. Deze handeling is, als men de politieke en sociale structuur van die tijd in acht neemt, een zeer belangrijke ontwikkeling.

Een bekende Duitse schrijver August Bebel(1840-1913), heeft de ontwikkelingen van de Arabische cultuur in de islam, en in het bijzonder de vergeten middeleeuwse erfenis van het christendom, in het westen bekend gemaakt. Met zijn werk 'Die Mohammedanisch-Arabische Kulturperiode',

heeft hij een bijzonder en vooral eerlijke werk gemaakt die vervolgens door hem werd geëvalueerd en waarin hij het volgende schreef: “Eigenlijk is het, in zijn geheel tegengaan van slavernij en de wil om slavernij op te heffen voor het gedachtegoed in die eeuwen, voor die tradities en gewoontes die er toen waren, een wens die wat te veel gevraagd zou zijn. Zoals men weet is slavernij tot in het nieuwe tijdperk van Europa gekomen. Mohammed heeft daarbij de regel gebracht dat het kind van een vrouwelijke slaaf van een vrije man ook vrij wordt. Dit is voor die tijd, in Europa en zelfs in Duitsland een vernieuwing, wat totaal in strijd was met onze visie hierover. Op deze genoemde plaatsen, werd een kind in deze situatie van zijn vrijheid beroofd. Hiermee heeft Mohammed er ook voor gezorgd dat een moeder in deze situatie ook niet meer kon worden verkocht of als cadeau kon worden gegeven”.¹¹⁹ Omdat vandaag de dag er geen sprake meer is van slavernij, is er geen sprake om van oorlogsgevangenen slaven te maken.¹²⁰

¹¹⁹Auguste Bebel, *Hz. Muhammed ve Arap Kültürü*, Istanbul 1997, p. 89.

¹²⁰Hamidullah, *Islam Peygamberi*, II, 746-750; Ahmet Özel, “Esir”, *DIA*, XI, 382-389.

MOHAMMED EN MAATSCHAPPELIJKE KWESTIES

1. Onenigheden en conflicten

Voor de komst van de islam, waren er conflicten tussen stammen en individuen al van oudsher. Ze kwamen op grote schaal voor. Zo nu en dan, hadden moslims onderling ook om verschillende redenen onenigheden en conflicten. Mohammed beoordeelde hetgeen op een dusdanig niveau alsof men nog de mentaliteit van *Jahiliyya* [periode van onwetendheid] had en probeerde dit meteen te voorkomen. Op een dag, waren er wat moslims die behoorden tot de Banu Aws en Khazraj stammen, gezellig met elkaar aan het kletsen. Er kwam een jood langs en werd jaloers toen hij zag dat de moslims op deze manier een eenheid vormden. De joodse jongeman werd geroepen en zij vroegen aan hem of hij wilde vertellen over de strijd tussen de Aws en Khazraj stammen tijdens de Bu'ath strijd. Ook de gevechten die voor deze strijd had plaats gevonden en de gedichten wilde oplezen die zij naar elkaar toe hadden geschreven. De jongeman vervulde de aan hem gegeven taak. Hierdoor begonnen de moslims die bij de Aws en Khazraj stammen behoorden, een conflict. Ze gingen zelfs zo ver dat ze hun wapens omarmden en met elkaar wilden strijden. Mohammed die deze situatie te horen kreeg greep in en zei: "O moslim gemeenschap! Wij vrezen Allah. Nu ik onder jullie ben, Allah jullie met de islam heeft

vereerd en dit aan jullie gegeven heeft, gered heeft van de onwetendheid, jullie weggehouden heeft van ongeloof en jullie harten verenigd heeft. Hoe kan het dat jullie vanwege een *Jahiliyya* daad en toen jullie nog onwetend waren in conflict raken?” Na deze woorden van Mohammed stopten zij meteen met de ruzie en maakten het weer goed.¹

Zo een conflict ontstond ook na de Banu Mustaliq oorlog, tussen de emigranten en de *Ansaar*. Deze oorlog resulteerde in de overwinning van moslims, daarna, ontstond er een ruzie bij de Muraysi put tussen Umars betaalde knecht Jahjah al-Ghifari en Sinan ibn Wabra van de Banu Awf stam. Jahjah sloeg Sinan een paar keer. Hierop schreeuwde Sinan ibn Wabra: “Help! O *Ansaar*” en Jahjah: ”Help! O emigranten” en riepen ze de emigranten en *Ansaar* om hulp. Toen de emigranten en *Ansaar* elkaar wilden aanvallen hielden vooraanstaande leiders preken om ze te kalmeren. Ondertussen kwam Mohammed eraan en greep meteen in en zei dat dit een zaak is uit de periode van onwetendheid. Toen hij de reden van de ruzie wist zei hij: “Laat dit! Dit is een slechte zaak!”.²

2. Geweld

Zowel in de pre-islamitische periode als met het ontstaan van de islam, was de wereld niet vreemd van geweld. In het Romeinse Rijk, op het Arabisch schiereiland, in de buurstaten zoals de Gassanieden en de Lakhmiden en zelfs tussen Arabische stammen en gemeenschappelijke relaties, was dit een methode dat werd gebruikt. In de periode in Mekka hebben moslims en zelfs Mohammed geweld meegemaakt. De *mushrikeen* die de macht hadden in Mekka, hebben om de verspreiding van de islam tegen te gaan moslims zowel sociaal als economisch geboycot. Ook hebben ze hun onderdrukt, hen gearresteerd omwille de reden dat de moslims verplicht moesten emigreren, hun vastgemaakt aan kettingen, vastgebonden, stenen op hen gegooid en andere soorten martelpraktijken en zelfs moordpogingen uitgevoerd. De metgezel Habbab ibn Arat liet weten dat hij en anderen blootgesteld werden aan verschillende soorten geweld van de *mushrikeen*.³

Het geweld van de heidenen tegen de moslims heeft geduurd tot aan de laatste dag van de periode dat moslims in Mekka waren. Bovendien, de heidenen die voor de *hijra* bij elkaar kwamen in de Dar an-Nadwa, hadden

¹ Ibn Hisham, I, 555-556.

² Waqidi, II, 415; Ibn Hanbal, III, 392-393; Bukhari, IV, 160.

³ Bukhari, IV, 238-239.

een gewelddadig plan die zij op Mohammed wilden toepassen. Ze wilde hem vastbinden, verbannen en vermoorden. De Mekkanen probeerden geweld toe te passen op moslims wanneer zij de kans hadden en zij hun te pakken kregen, ook in de periode van Medina. Bovendien, hebben zij in het vierde jaar van de *hijra* Zayd ibn al-Dathinna en Hubayb ibn Adiy vermoord door hen te martelen.

De heidenen hebben niet alleen de verspreiding van de islam kunnen tegen houden met hun gewelddaden, maar ze zijn daar ook nog eens niet succesvol in geweest. Aan de andere kant zijn het niet de geweldplegers, maar de geweldslachtoffers die succes hebben behaald. Want Mohammed heeft tegen de heidenen niet dezelfde methode toegepast of wraak op hen genomen. Hij adviseerde de moslims dat zij ondanks hun leed geduldig moesten zijn. Want hij was geen voorstander van geweld, zijn echte doel was om geweld te voorkomen. In de Koranvers staat hier het volgende over: “En jij bent geen heerser over hen”⁴ en: “...elke weerspannige geweldenaar werd teleurgesteld”.⁵

We kunnen geweld splitsen in twee delen, een deel binnen de familie en de ander in de samenleving. Wanneer er wordt gesproken over geweld binnen een gezin, dan is het eerste wat er in men opkomt, dat de ouderen de jongeren onderdrukken en slaan. Zo een handeling zorgt er niet alleen voor dat de vrede, liefde en respect verdwijnt, maar dat het slecht is voor kinderen om in zo een omgeving op te groeien. Ook hun karakters kunnen hierdoor enorm negatief worden beïnvloed. Want het is vanzelfsprekend dat gezinsleden die te maken hebben met geweld hierin niet verder willen leven. Om dit te voorkomen moet men in plaats van geweld, onderdrukking en beledigingen te gebruiken, juist dit vervangen met wederzijdse liefde en respect, want dit zorgt voor een gezonde gezinssituatie. Als er geweld gebruikt wordt, bij de meest simpele kwesties zowel bij individuen als binnen de samenleving, kan dit leiden tot de meest verdrietige resultaten.

Mohammed probeerde elke vorm van geweld zowel in de familie, als in de samenleving te voorkomen en nam ook de betreffende maatregelen hiervoor. In zijn huis was er sprake van een levensstijl, die bestond uit liefde en respect. Daarbij werden problemen binnen een gezin zonder geweld opgelost. Bovendien, heeft hij zijn vrouwen, de huishoudelijke hulpjes en

⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ghaasjija 23.

⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat ibrahiem 15.

alle anderen die opgroeiden in zijn huis, nooit geslagen of een vorm van geweld toegepast. Aisha liet weten dat Mohammed nooit zijn vrouwen of bedienden heeft geslagen en dat zijn hand nooit een levend schepsel heeft geslagen.⁶ Naast het feit dat Mohammed dit als persoon niet deed, zei hij het volgende over mannen die wel hun vrouwen sloegen: “Hoe kunnen jullie je vrouwen slaan en ’s avonds met hen slapen?”⁷ en verafschuwde hen. Hij heeft verschillende waarschuwingen gegeven dat de vrouw niet geslagen mag worden en al helemaal niet in het gezicht⁸ geslagen mag worden. Abu Bakr en Umar die naar Mohammed en zijn vrouwen gingen, omdat er onenigheid ontstond tussen hen, stond op om zijn dochter die met Mohammed is getrouwd te slaan. Op dat moment liet Mohammed zijn houding ten opzichte van geweld weten met zijn volgende uitspraak: “De almachtige God heeft mij niet als een *muannif* [iemand die gebruikt maakt van geweld] gestuurd, hij heeft mij gestuurd als een onderwijzer en om het eenvoudig te maken voor de mensen”.⁹

Mohammed heeft niet alleen adviezen gegeven om geweld binnen een familie te vermijden, maar ook voor alle personen in de samenleving. Een van zijn uitspraken over dit onderwerp luidt als volgt: “Slaat moslims niet!”.¹⁰ Met deze woorden adviseert Mohammed om problemen van zowel individuen als in de samenleving, niet door middel van geweld op te lossen; maar om door middel van overeenkomsten en compromissen tot oplossingen te komen. Hij probeerde om gedrag, dat kan leiden tot het verstoren van de gemeenschappelijke vrede binnen een samenleving te voorkomen door eerder in te grijpen.

Hij voorkwam dat mensen met hun wapens anderen verwonden en vermoordden. Daarbij waarschuwde hij de mensen dat zij niet hun woede moeten uiten door wapens te gebruiken. Mohammed vond dit soort handelingen niet passen in de samenleving en zei: “Zij die wapens dragen in het nadeel van ons, horen niet bij ons”.¹¹

Mohammed was niet een persoon die door middel van geweld de samenleving probeerde te verbeteren. Mohammed wilde niet geassocieerd worden met mensen die het woord *Jabbar* gebruikten wat tevens door zijn

⁶ Ibn Hanbal, VI, 229; Muslim, II, 1814; Ibn Majah, I, 638.

⁷ Ibn Hanbal, IV, 17.

⁸ Ibn Hanbal, V, 5; Abu Dawud, II, 606-607.

⁹ Ibn Hanbal, III, 328.

¹⁰ Ibn Hanbal, I, 404.

¹¹ Ibn Hanbal, II, 185.

metgezellen is aangereikt. Het woord *Jabbar* betekent dat iemand de ander geen rechten toekent, arrogantie en geweld gebruikt om zo het volk te verbeteren. Bij verschillende gelegenheden heeft hij het volgende gezegd: “Allah heeft mij gemaakt als een vrijgevinge dienaar, niet als een geweldenaar of onderdrukker”.¹² Weer bij andere gelegenheden heeft hij onderdrukkers en geweldenaars verafschuwd. Ook de metgezellen waren van mening dat hij geen geweldenaar is. Zoals we al eerder genoemd hebben was er bij een gelegenheid het volgende gebeurd; een van de commandanten van de Quraish tijdens de *Fijar* oorlog genaamd Mahrama ibn Nawfal, aanvaardde de islam toen hij rond de zeventig jaar was. Na de verovering van Mekka vestigde hij zich in Medina. Hij hoorde dat Mohammed de kleding die hijzelf kreeg aan anderen uitdeelde. Hij nam zijn zoon Miswar met zich mee en bracht hem voor het huis van Mohammed. Hij zei dat hij Mohammed moest roepen. Echter deed het kind terughoudend. Hierop zij Mahrama “Mijn kind, hij is geen tiran!”. Hierop riep Miswar Mohammed. Toen Mohammed zijn stem hoorde kwam hij naar buiten en gaf de kleding die hij voor Mahrama had klaargezet aan hem.¹³

Op het moment dat Mohammed tijdens de voorbereidingen van oorlogen al doorhad dat er aanslagen op moslims werden gepland, had hij al ingrepen om dit te voorkomen. Mohammed kwam er achter dat Khalid ibn Sufyan al-Khuzali mannen aan het verzamelen was om Medina binnen te vallen. De metgezel Abdullah ibn Unays kreeg de taak om hem op een individuele manier uit de weg te ruimen. Abdullah ibn Unays kwam Khalid ibn Sufyan tegen bij de Urana vallei [Waadi Urana].

Hij stelde zich voor als een Khuzali Arabier die tegen Mohammed wilde vechten en in de nacht toen Khalids mannen waren verspreid en weggingen, heeft hij hem vermoord. Hij keerde in veilige staat terug naar Medina en vertelde alles wat er was gebeurd aan Mohammed. Dit voorval vond plaats in het vierde jaar van de *hijra*, nadat de slag van Uhud had plaatsgevonden en wel in een periode waarin de relaties met de *mushrikeen* enorm gewelddadig waren. Om deze reden kan er gesproken worden van een oorlog tussen twee partijen. Als Khalid ibn Sufyan zijn voorbereidingen kon voltooien en de moslims kon aanvallen, dan zou er aan beide kanten enorm veel bloed kunnen worden vergoten.

¹² Abu Dawud, IV, 143; Ibn Majah, II, 1086.

¹³ Bukhari, VII, 50.

Mohammed heeft de nodige maatregelen genomen zodat mensen beschermd werden rondom conflicten of incidenten die per toeval plaats vonden. Indien hij niets kon doen werd hij hier verdrietig van. Amr ibn Umayya die de Bir Ma'una voorval had overleefd, had per ongeluk twee personen die onder het protectoraat van Mohammed vielen vermoord. Dit voorval betreurde Mohammed enorm en hij gaf de nodige vergoeding aan de families.

Mohammed heeft zijn meest erge vijanden niet eens gemarteld en heeft de verzoeken van anderen, om dit wel toe te mogen passen, afgewezen. Een van de gevangenen genomen personen bij de slag bij Badr, was Suhayl ibn Amr van de Quraish. Suhayl was in zijn been geraakt met een pijl en ondanks dat hij gewond was probeerde hij nog te vluchten, maar werd weer opgepakt. Umar zei toen: "O boodschapper van Allah! Laat mij zijn voortanden eruit trekken, zodat hij niet meer kwaad kan spreken over jou". Echter, vond Mohammed dit niet deugdelijk. Hij antwoordde: "Ik kan hem niet verminken door zijn voortanden eruit te halen. God zal mij op dezelfde manier verminken, al ben ik een profeet" en voegde hieraan toe: "Misschien zal hij een houding hebben die je morgen wel zal bevallen."

Suhayl ibn Amr werd moslim na de verovering van Mekka. Na de dood van Mohammed, ontstond er tussen het volk een chaos vanwege ongehoorzaamheid. De gouverneur van Mekka Attab ibn Asid, werd zelfs bang en ging schuilen. Op dat moment hield Suhayl ibn Amr een toespraak tot het volk om ze rustig te krijgen. Hij zei het volgende: "Ik weet dat deze godsdienst, zolang de zon opkomt en ondergaat, nog zal blijven bestaan. Laat Abu Sufyan ibn Harb jullie niet bedriegen. Wat ik weet, weet hij ook. Maar zijn jaloezie op de Banu Hashim stam heeft zijn hart verzegeld. Ik ben het meest gebruikte middel van de Quraish zowel op land als aan zee. Onderwerp jullie aan de *Amir*. Geef jullie *zakaat* aan hem." Toen Umar deze woorden van Suhayl te horen kreeg, herinnerde hij de woorden die Mohammed tegen hem had gezegd en zei: "Ik getuig dat jij de boodschapper bent van Allah" en kon zich er niet van weerhouden om deze uit te spreken. Mohammed laat hierdoor zien dat door zijn gedrag naar Suhayl toe; dat gevangenen goed behandeld moesten worden, dat men martelingen niet moet toestaan, dat zelfs een vijand zich kan bekeren tot de islam en wanneer het nodig is om gebruik van hem te maken in positieve zin. Dit politieke beleid heeft Mohammed zijn hele

leven lang voortgezet. Dit was een van zijn doelen en dit was een mooi voorbeeld hierin.

Mohammed weerhield zich er niet van om mensen de straf te geven die zij verdienden. Bijvoorbeeld, wanneer zij misbruik maakten van het vertrouwen in hem en hiermee iemand vermoorden, de boel terroriseerden, zij die verraad plegen en hiermee de levens en bezittingen van moslims ontnamen. We kunnen de straf die hij gaf aan de leden van de Urayna stam als voorbeeld nemen. Deze situatie ontwikkelde zich als volgt; er kwamen acht personen, die enorm onverzorgd en ziek waren naar Mohammed in Medina en lieten hem weten dat ze de islam hadden aangenomen. Het weer in Medina was niet gunstig voor deze personen en ze werden ziek. Ze lieten aan Mohammed weten dat ze het gewend waren om melk te drinken en wilden dat hij hen wat melk zou geven. Mohammed liet hen sturen naar een plaats buiten de stad, waar zijn vrijgelaten slaaf Yasar op een weide werkte en de kamelen konden eten. Deze mannen verbleven hier een poosje, profiteerden van de melk en werden weer beter. Deze mannen waren ondankbaar en op een ochtend gingen zij met de kamelen er vandoor. Yasar verzamelde een aantal personen en probeerde hen tegen te houden. Maar de dieven grepen hem. Ze hakten zijn handen en voeten eraf en daarna prikten zij doorns op de tong en ogen en mishandelden hem tot hij dood ging. Mohammed die hier achter kwam stelde een eenheid samen van twintig man onder leiding van Kurz ibn Jabir. Ze kregen deze mannen te pakken en brachten hen naar Medina. Mohammed hanteerde de *qisas*-straf[oog om oog] en ze kregen de doodstraf.¹⁴

3. Schadelijke gewoonten en ethische problemen

We willen beginnen met de consumptie van alcoholische dranken als een van de schadelijkste gewoonten. Alcoholische dranken zijn zowel voor individuen, als voor de samenleving een probleem; individuen die dit consumeren beïnvloeden negatief de mensen om hun heen. Zoals we al eerder hebben verteld, zijn de hoofddoelen van de islam het beschermen van de godsdienst, verstand, de wil, het geslacht en het bezit. Het consumeren van alcoholische dranken is in tegenspraak met deze vijf doelen. Allereerst, brengt het schade aan het verstand, waar de islam veel waarde aan hecht en het probeert te beschermen. Ten eerste, deze middelen zorgen ervoor

¹⁴ Waqidi, II, 568-571; Ibn Hisham, II, 640-641; Ibn Sa'd, II, 93; Bukhari, VIII, 19-20.

dat iemand afhankelijk wordt en niet meer gezond kan nadenken, beredeneren of besluiten kan nemen. Daarbij is het schadelijk voor de adem. Het verstoort de psyche van een persoon en het gevoel van schaamte verdwijnt. Dronkenschap creëert de ruimte voor conflicten, wat we overigens ook vaak terug zien. Het schaadt tevens het nageslacht. Ouders die alcohol consumeren, schaden de fysieke en psychologische toestand van hun kinderen meer, dan dat zij zichzelf ermee schaden. Dit volgens wetenschappers gebaseerd op juistheid. Alcohol kan zorgen voor het uit een vallen van een gezin. Alcoholische dranken zorgen er voor dat een persoon onverantwoordelijk, strijdlustig, agressief, crimineel, ongevoelig voor ongevallen en moord is en met name veranderd in een persoon die agressief gedrag vertoont tegen familieleden. Het verstoort tevens het maag-darmstelsel. Het verhoogt het risico van het kunnen oplopen van ziektes. Het verstoort het zicht, het spreken en in een latere fase het kunnen bevatten van dingen en gevoelens. Zoals een hedendaagse denker heeft vermeld: “Het is spijtig dat alcoholisme vooral in deze periode van verstedelijking een van de meest voorkomende problemen is”.¹⁵

Nu wij de schadelijke kant van alcoholische dranken hebben samengevat willen we nu terugkeren naar de activiteiten van Mohammed en zijn preventie tegen alcoholische dranken. In onze gebruikte bronnen zijn er vele overleveringen waarin er wordt verteld dat de metgezellen last hadden van bedwelmende middelen. Bijvoorbeeld, toen alcohol nog niet verboden was, had Hamza toen hij een keer dronken was twee kamelen van Ali geslacht. Ali ging naar Mohammed om hierover te klagen. Mohammed ging persoonlijk naar Hamza toe en werd boos op hem. Ook toen alcohol nog niet verboden was, leidde Abd ar-Rahman ibn Awf van de *Ansaar*, dronken het avondgebed in de moskee, en las hoofdstuk al-Kafiroen verkeerd en toen werd later het volgende vers geopenbaard: “Jullie die geloven! Nadert niet tot de *salaat*, terwijl jullie dronken zijn, zolang jullie niet weten wat jullie zeggen...”.¹⁶

Tijdens het ontstaan van de islam was het consumeren van alcohol onder de Arabieren wijdverspreid. God heeft de moslims langzaam aan het verbod van alcohol laten wennen. Eerst liet Hij weten dat drinken en gokken twee grote zondes zijn, maar ook enkele voordelen voor de mensen

¹⁵ Ali Izzetbegovic, p. 238.

¹⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa' 43.

hebben maar dat bij beide zaken de nadelen groter waren dan de voordelen.¹⁷ Daarna heeft Hij het verboden om niet te mogen bidden wanneer iemand dronken is¹⁸ en als laatst is het absoluut verboden verklaard om elke vorm van drank, die kan leiden tot dronkenschap, te nuttigen.¹⁹

Het is bekend dat Umar erop aandrong om alcohol verboden te laten verklaren. Hij heeft bovendien gebeden tot God en zei: “O Allah! Geef een duidelijke en concrete uitspraak over het nuttigen van alcohol” en toen werd vervolgens het volgende vers geopenbaard: “Zij vragen jou naar de wijn en het kansspel. Zeg: <In beide is grote zonde en veel nuttigheid voor de mensen, maar hun zonde is groter dan hun nut.>”.²⁰ Umar werd geroepen en het geopenbaarde vers werd aan hem voorgelezen. Vervolgens herhaalde Umar wederom zijn smeekbede en zei: O Allah! Geef een duidelijke en concrete uitspraak over het nuttigen van alcohol.” Vervolgens werd het volgende vers geopenbaard: “Jullie die geloven! Nadert niet tot de *salaat*, terwijl jullie dronken zijn, zolang jullie niet weten wat jullie zeggen...”.²¹ Op het moment dat er gebeden zou worden, werd er gezegd: “Laat de dronkaard afstand nemen van het gebed. De dronkaard moet het gebed niet benaderen.” Umar werd geroepen toen ook dit vers geopenbaard werd. Weer sprak Umar zijn smeekbede uit: “O Allah! Geef een duidelijke en concrete uitspraak over het nuttigen van alcohol.” En in de laatste fase werden de verzen van hoofdstuk al-Ma’ida geopenbaard: “Jullie die geloven! De wijn, het kansspel, de offerstenen en de verlotingspijlen zijn een gruwel van satans makelij. Vermijdt die dus; misschien zal het jullie welgaan. De satan wenst slechts vijandschap en haat tussen jullie te veroorzaken door de wijn en het kansspel en door jullie van het gedenken Gods en van de *salaat* af te houden. Zullen jullie dan ophouden?”.²² Waarop Umar antwoordde met: “Wij houden ermee op”.²³

De geopenbaarde verzen die het verbod van alcohol bevatten, werden overal verspreid. Anas ibn Malik liet weten dat, toen er in het huis van Abu Talha alcohol werd gedronken, en ze de hoorden van het verbod van alcohol drinken, Abu Talha meteen alle flessen met alcoholische dranken

¹⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-bakara 219.

¹⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa’ 43.

¹⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ma’ida 90-91.

²⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat al-bakara 219.

²¹ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nisaa’ 43.

²² Leemhuis, De Koran, Soerat al-ma’ida 90-91.

²³ Abu Dawud, IV, 79-80; Nesei, VIII, 286-287.

liet leeggieten. Iedereen goot de flessen alcohol die ze in hun huizen hadden leeg, waardoor de alcoholische dranken als regen door de straten van Medina vloeiden.²⁴ Alcohol werd in het derde jaar van de *hijra* na de slag van Uhud verboden [*haram*] verklaard.

We kunnen de woorden en het gedrag van Mohammed, na de invoering van het verbod van alcohol kort zo samenvatten: Hij zei dat alcohol niet gebruikt mag worden als medicijn.²⁵ Hij liet het verbod van alcohol overal in de provincies weten en bijvoorbeeld aan Juraysh liet hij het door middel van brieven weten.²⁶ Hij zei dat alle stoffen die dronkenschap veroorzaken verboden zijn.²⁷ Hierdoor verklaarde dat alcohol verboden is omdat het de maatstaf is met betrekking tot dronkenschap. Hij benadrukte dat alle middelen die dronkenschap veroorzaken *hamr* zijn.²⁸ Hierin wordt er geen onderscheid gemaakt of een middel veel of weinig dronkenschap veroorzaakt, beiden zijn verboden.²⁹ Hij vermeldde dat alcohol de sleutel is voor al het kwade.³⁰ In de tien adviezen die hij aan Muadh ibn Jabal gaf zei hij: “Drink nooit alcohol! Want dat is begin van al het kwade”.³¹ Hij liet weten dat personen die dranken, maken, ermee werken, verkopen, dragen en daar de winsten van gebruiken en het drinken, verafschuwd mogen worden.³² We weten dat Mohammed als drank water, honingsiroop, melk en vruchtendranken dronk.³³

We willen nu verwijzen naar de handelingen van Mohammed naar personen toe die alsnog alcohol dronken nadat het verboden was gesteld. Na de verovering van Khaibar werden de kannen met alcohol gebroken en het drank werd leeggegoten. Echter, een van de metgezellen met humor, Abdullah ibn Hammar (er wordt ook gezegd dat hij de bijnaam Himar had) kon zich er niet van weerhouden en dronk alcohol. Er is ook overgeleverd dat hij een persoon was die de verleiding van alcohol niet kon weerstaan. Hij werd naar Mohammed gebracht. Mohammed vindt zijn gedrag ontoelaatbaar en sloeg hem lichtjes met zijn schoen. Ook de mensen die aanwe-

²⁴ Bukhari, V, 189-190; Muslim, II, 1570.

²⁵ Muslim, II, 1073.

²⁶ Muslim, II, 1576.

²⁷ Bukhari, V, 245; Muslim, II, 1585-1588; Ibn Majah, II, 1123-1124; Abu Dawud, IV, 86, 88-91; Nesei, VIII, 327.

²⁸ Nesei, VIII, 296.

²⁹ Ibn Majah, II, 1124-1125; Abu Dawud, IV, 87; Nesei, VIII, 300-301.

³⁰ Ibn Majah, II, 1119.

³¹ Ibn Hanbal, V, 238.

³² Ibn Majah, II, 1122.

³³ Nesei, VIII, 335.

zig waren sloegen hem. In de bronnen staat vermeld dat Mohammed hem omwille van deze daad zo vaak heeft gewaarschuwd en bestraft. Op dat moment riep Umar: "O Allah! Vervloek hem, het is genoeg!". Hierop zei Mohammed: "Zeg dat niet Umar! Hij houdt van Allah en zijn boodschapper".³⁴ Bukhari heeft in zijn werk een aparte deel hierover gemaakt. Het is niet toegestaan om een persoon die alcohol gebruikt te vervloeken, omdat hij door deze daad niet als een niet-moslim beschouwd kan worden. Abdullah die van humor hield heeft Mohammed laten lachen.

Op dezelfde manier dronk Nuayman ibn Amr ook alcohol. Ze brachten hem naar Mohammed. Hij sloeg hem met zijn schoenen en gaf aan de metgezellen het bevel dit ook te doen. Ook gooiden ze aarde over hem heen. Deze toestand heeft zich zo vaak voor gedaan dat een van de metgezellen riep: "Moge Allah jou vervloeken." Hierop zei Mohammed: "Zeg dat niet! Hij houdt van Allah en zijn boodschapper".³⁵ Zo werd er een andere dronken persoon naar Mohammed gebracht. Sommige sloegen hem met hun handen, sommige met hun schoenen en anderen met hun kleding. Iemand riep: "Moge Allah je voor schut zetten." Hierop zei Mohammed: "Help de satan niet tegenover jullie broeder".³⁶ Vanzelfsprekend was het dat Mohammed het niet leuk vond als iemand alcohol consumeerde. Hij vond dit niet alleen niet aangenaam, hij bestrafte ze ook. Dit laat zien, dat zelfs in de tijd van de profeet men zich niet hield aan de ge- en verboden, maar dat deze personen ook niet, als niet-moslim bestempeld mogen worden.

Uiteraard is het zo dat toen alcoholische dranken in de periode van Mohammed verboden werden, er in die tijd geen mogelijkheden waren om alle schadelijke kanten van alcohol te verklaren zoals vandaag de dag. Maar de almachtige God heeft het voor de mensen verboden gemaakt, omdat Hij weet dat alcohol veel schade kan veroorzaken in het menselijke lichaam. In de woorden van Izzetbegovic: "Toen alcohol verboden werd verklaard heeft de islam niet als religie, maar in de wetenschap een stap gezet".³⁷ De ontwikkelde technische voorzieningen en de onderzoeken die zijn uitgevoerd, hebben dit verbod van de islam niet verloochend, integendeel, bevestigd. Het is Mohammed in die periode gelukt om de meeste mensen van alcohol te bevrijden, op enkele standvastige en eigenwijze personen na. Hiermee is

³⁴ Waqidi, II, 665; Bukhari, VIII, 14; Ibn al-Esir, *Ūsd*, III, 216.

³⁵ Ibn al-Esir, *Ūsd*, V, 352.

³⁶ Bukhari, VIII, 14-15.

³⁷ Ali Izzetbegovic, p. 227.

het hem gelukt om de islam een aantal eeuwen daarna te beschermen van alcohol. Maar het is moeilijk om te zeggen dat ditzelfde succes is behaald na veel zorgvuldig wetenschappelijk onderzoek. De Amerikaanse professor Julius Hirsch, zei over Mohammeds succes het volgende: “Mohammed heeft met gebruik van de Koran alcoholische middelen verboden en het is hem gelukt om mensen eeuwenlang te beschermen van de kwalen van alcohol. Dit resultaat is in de twintigste eeuw in Amerika, met hulp van verschillende propaganda en wetenschappelijke verklaringen nog niet gelukt”.³⁸

Tijdens de opkomt van de islam waren het spelen van kansspelen en verlotingspijlen onder de Arabieren een veelvoorkomend gebruik. Drank en kansspelen waren niet alleen in Mekka wijdverspreid, maar ook in Medina. Toen Mohammed emigreerde naar Medina, dronken de inwoners drank en profiteerden ze van de winsten van kansspelen.³⁹

In het kansspel werd er gebruik gemaakt van tien pijlen, waarvan drie leeg werden gelaten en aan de overige zeven pijlen schreven zij waarden toe. Dus de zeven pijlen werden genummerd met waardes van één tot en met zeven. In de trekking waar tien personen aan mee deden, verloren de personen die de pijlen zonder waarde trokken. Zij konden dan niet profiteren van de goederen die ingelegd werden. Daarbij moesten de personen die de pijlen zonder waarde trokken, het totale bedrag van de goederen betalen. Dit kansspel werd vaak gespeeld voor het slachten van een kameel. De kameel wordt geslacht in 28 delen, waar de personen die de pijlen met waarde 0 hebben getrokken, de kameel betalen en de overige personen krijgen hun aandeel die op de pijlen staan vermeld.

Naast de kans pijlen bestonden er ook toekomst voorspellende spellen met pijlen, een werd met drie pijlen en de ander met zeven pijlen gespeeld. De toekomst voorspellende pijlen die met drie pijlen werd gespeeld, had iedereen bij zich. Op een van deze pijlen stond er: ‘Mijn God heeft mij dit verplicht’ of ‘Doe het’. Op de andere pijl stond er: ‘Mijn God heeft mij dit verboden’ of ‘Doe het niet’. Op de derde pijl stond er niets. De Arabieren trokken een van deze drie pijlen wanneer zij aarzelden of zij op reis moesten gaan of aan een zaak moesten beginnen. Als de pijlen een positieve uitkomst hadden dan gingen zij verder met hun zaak. Wanneer de pijlen

³⁸ Alpaslan Özyazici, *Alkollü İçkiler, Sigara ve Digerleri*, Ankara 1996, p. 14-16.

³⁹ Ibn Hanbal, II, 351.

een negatieve uitkomst hadden, dan lieten zij deze zaak rechts liggen. De toekomst voorspellende zeven pijlen bevonden zich bij de bewaker van het afgodsbeeld Hubal naast de Ka'ba, bij waarzeggers en bij rechters. Op iedere pijl stond een benaming namelijk 'ja', 'nee', 'van jullie', 'van de ander', 'niet duidelijk', 'bloedgeld' en 'water'. Deze pijlen werden gebruikt bij onder andere de volgende situaties: om de afstamming van kinderen waarvan hun vader niet bekend was te achterhalen, om het bloedgeld van een vermoord persoon te bepalen, het opgraven van een put en andere zaken. Iemand die gebruik wilde maken van deze pijlen, ging met cadeaus – in ruil voor het mogen spelen met de pijlen - naar de bewaker van Hubal, of naar een waarzegger.⁴⁰

Zowel in de Koran als in de *sunnah* zijn kansspelen en verlotingspijlen verboden verklaard. In het vers waarin het consumeren van alcohol is verboden, is ook gokken [*maysir*] verboden verklaard.⁴¹ Ook in een andere vers bevindt dit zich onder de verboden zaken: "...en ook dat jullie met pijlen verloten".⁴² Mohammed heeft vele uitspraken gedaan, waarin hij noemde dat alcohol en kansspelen verboden zijn.⁴³ Uit de overleveringen wordt duidelijk dat kansspelen die voor het eigen gewin gespeeld worden, onder het woord *maysir* valt. Bij kansspelen kan men op een eenvoudige en oneerlijke manier bezit nemen van een ander, zonder daar enige moeite voor te hoeven te doen. Bovendien wordt het woord *maysir*, zowel in de Koran als *Hadith* boeken gebruikt voor kansspelen en heeft daarbij de oorsprong in het woord *yusr*, wat(ge)makkelijk betekent. Omdat een persoon die gokt, het bezit van een ander zonder moeite overneemt, worden kansspelen *maysir* genoemd. Het woord *maysir* dat voorkomt in de Koran en de overleveringen is een kansspel met pijlen uit die periode wat gebeeserd was op vlees. Het vlees dat werd gewonnen met kansspelen werden *haram*[verboden] verklaard.

Het is overduidelijk dat de partij die steeds verloor met kansspelen, steeds weer speelde met de hoop dat men nu wel zal winnen. Dit zorgt voor veel onrust zowel voor individuen als voor de samenleving. Het trekken van verlotingspijlen betekent dat men het vertrouwen in deze midde-

⁴⁰ Ibn Habīb, al-Muhabbar, p. 333-335; Alūstī, III, 53-70; Cevad Ali, VI, 776; Mustafa Öz, "Ezlām", *DIA*, XII, 67.

⁴¹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ma'ida 90-90.

⁴² Leemhuis, De Koran, Soerat al-ma'ida 3.

⁴³ Abu Dawud, IV, 97; Ibn Hanbal, I, 274.

len stopte en er werd goddelijkheid aan hun afgoden toegeschreven, terwijl God alleen datgene weet. Daarbij is het een feit dat zowel in de Koran als in de *sunnah* erop wordt gewezen dat mensen hun verstand moeten gebruiken. Om deze reden is het niet mogelijk om door middel van verlotingspijlen te bepalen van wie een kind afstamt, waar er water gevonden kan worden, of een reis goed of slecht zal verlopen en of een handelsactiviteit winst zal opleveren of niet. Mohammed heeft vermeld dat de overtuiging, dat eerdere profeten gebruik hebben gemaakt van verlotingspijlen niet waar is. Hij liet weten dat de profeet Abraham en zijn zoon Ismael deze pijlen niet hebben gebruikt. Die pijlen waren te zien op een schilderij en Mohammed wilde dat deze vernietigd werd.⁴⁴

Mohammed die enerzijds een voorbeeld was voor de mensheid met zijn normen en waarden, deed anderzijds zijn best om de ethische problemen die ontstonden te voorkomen. We hadden net al vermeld dat een van de doelen van de islam, het beschermen van de generatie en het zorgen voor een gezonde samenleving, is. Een probleem dat voor onrust zorgt in de familiebanden is prostitutie. Prostitutie zorgt voor minder normen en waarden, psychische stoornissen, stijging van ziektes waaronder vandaag de dag AIDS, dat vrouwenhandel steeds meer toeneemt en dat vrouwen steeds meer worden gebruikt als bron van inkomsten. Prostitutie als beroep uitoefenen is van nature niet alleen ontoepasselijk, het is ook nog eens in strijd met de rol van een moeder. In de *Jahiliyya* periode werden voornamelijk bijvrouwen in de richting van prostitutie geduwd. Overspel door mannen werd niet gezien als een daad van schaamte en er werd hiermee zelfs gepoet. ⁴⁵ In de Koran ⁴⁶ en de *Hadith* ⁴⁷ wordt prostitutie en gedrag wat kan leiden tot prostitutie verboden en hierop volgde sancties. Mohammed noemde dat de inkomsten die door prostitutie zijn verkregen een van de slechtste daden zijn en heeft dit verboden. ⁴⁸ Wanneer hij een eed kreeg, eiste hij dat er geen *zina*[overspel] zou worden gepleegd. ⁴⁹ Hij stond stil bij zaken die prostitutie konden voorkomen door educatie, dat huwelijken werden vergemakkelijkt en zaken die de familiestructuur konden verbeteren. Hij weerhield zich er niet van om de mensen, die zich toch tot deze zaken lieten verleiden, te straffen.

⁴⁴ Bukhari, IV, 111.

⁴⁵ Cevad Ali, V, 133-134.

⁴⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat al-foerkaan 68; Soerat al-israa' 32.

⁴⁷ Wensick, II, 345-348.

⁴⁸ Bukhari, III, 43; Muslim, II, 1199.

⁴⁹ Ibn Hisham, I, 433; Taberī, III, 62.

In heel de geschiedenis van de mensheid zien we dat in de structuur van bijna alle bevolkingsgroepen, prostitutie mensen schaadt en daarom wordt het gezien als een grote zonde. Diefstal is een van de sociale problemen die Mohammed probeerde te voorkomen. Diefstal is in strijd met ethische en rechterlijke wetten, doordat men zodoende op een oneerlijke manier verdient. Dit doordat het bezit van mensen op een oneerlijk manier wordt verkregen. Terwijl de islam grote waarde hechtte om het bezit van iemand te beschermen. Diefstal was in de *Jahiliyya* periode enorm verspreid en werd over het algemeen gezien als een schaamtevolle daad. Omdat er ook geen sprake was van een centrale politieke autoriteit, konden de daders vaak niet gecontroleerd en bestraft worden. Bijvoorbeeld, de Arabische nomadenstammen zagen de bezittingen die werden gestolen van stamleden, bevriende stammen, tempels en het volk als een delict. Maar de bezittingen die werden afgenomen van stammen waarmee ze geen verdrag hadden of niet onder een protectoraat vielen, zagen ze niet als een delict. Sterker nog, wanneer zij gebruik maakten van geweld en de bezittingen van hen plunderden en dit voegden bij hun eigen bezittingen, werd dit als een heldhaftige daad gezien.⁵⁰ Hierbij zullen wij niet stil staan bij de juridische aspecten van diefstal, hoe de daad tot stand komt, de hoeveelheid, de kwaliteit en de toepassing van sancties, maar zullen wij verwijzen naar de houding van de Koran en *sunnah* op sociaal, ethisch en moreel vlak.

In de Koran zijn er rechtsbepalingen en wetten te vinden over diefstal.⁵¹ In de Koran staat wanneer er een eed moet worden afgelegd over zaken, dan valt het niet plegen van een diefstal hier ook onder.⁵² Toen Mohammed een eed kreeg in Aqaba van de moslims, viel het niet stelen ook hieronder. Zelfs in dit verdrag zien we, dat na het niet toekennen van deelgenoten aan God, op de tweede plaats diefstal als grote zonde komt, hetgeen heel opvallend is.⁵³ In de *Hadith* boeken, wanneer men de uitspraken van Mohammed onderzoekt betreffende diefstal, dan ziet men dat uitspraken als: “Een dief zal ongeacht of hij een gelovige is niet stelen”, “Steel niet” of “Pleeg geen diefstal”, in veelvoud terugkomt wanneer er een eed werd afgelegd.⁵⁴ Dit laat tevens zien dat Mohammed niet alleen diefstal in verband

⁵⁰ Cevad Ali, V, 605.

⁵¹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ma'ida 38-39.

⁵² Leemhuis, De Koran, Soerat al-moemtahana 12.

⁵³ Bukhari, I, 10.

⁵⁴ Wensinck, *el-Mu'cemü'l-Müfehres li-Elfäzi'l-Hadisi'n-Nebevi*, Leiden 1936-69, II, 455-457.

bracht met geloof, en de bijbehorende straffen, maar dat hij dit ook bracht op het niveau van geloof en ethiek. In de *sunnah* van Mohammed is diefstal zowel op deze wereld als in het hiernamaals bestempeld als een grote zonde. Dit brengt een aantal straffen en verantwoordelijkheden met zich mee, omdat het een ernstige misdaad is. Ook dieven die hun schuld bevestigden werden bestraft. Echter op dit punt moet er stil gestaan worden, dat het niet het doel is om de dief te straffen. Het belangrijkste is om mensen op te opvoeden, factoren die leiden tot diefstal, sociale en economische onevenwichtigheid en de ethische en morele kloof te verwijderen. Bovendien, handelde Mohammed in het voordeel van de dader altijd zorgvuldig in de totstandkoming van het delict, in het bewijzen ervan en de bestrafing ervan. Hij raadde het aan om dieven te vergeven en vrede tot stand te brengen. En wanneer een dader geen aanklager had of wanneer goederen nog geen deel uitmaakte van de staatskas, behoorde deze zonden door de vingers te worden gezien. Deze houding van hem zorgde voor positieve resultaten en in die periode was er een afname van diefstal.⁵⁵

Wanneer een mens alleen bezig is met zichzelf, alles en iedereen wilt gebruiken voor zijn eigen gewin, ofwel egoïsme, wordt dit gezien als een gebrek in ethiek en menselijk gedrag. Egoïsme is een belemmering op bijna alle gebieden, hetzij, solidair, hetzij gezamenlijk of in samenwerking met anderen. Er zijn ook negatieve punten die ontstaan uit egoïsme. Enkele voorbeelden zijn arrogantie, gierigheid, afgunst en hebzucht. Er is veel informatie beschikbaar hierover in de islamitische literatuur waarin wordt vermeld dat dit slecht en fout is. Daarbij moeten deze eigenschappen verlaten worden en onder controle gehouden worden.

Het tegenovergestelde van egoïsme is altruïsme. Eigenschappen hiervan zijn; het denken aan anderen, in hun voordeel handelen en hun plezier doen, hun pijn verzachten, het beperken van eigen dingen omwille van de ander en het beperken van hun eigen wensen. Net zoals alle andere morele deugden, is altruïsme een gewoonte en eigenschap van mensen, die ze zichzelf eigen maken. Dat dit een gewoonte wordt bij mensen heeft te maken met een sterke wil en opvoeding. Dat een mens de ander helpt zonder er wat voor terug te verwachten, leidt tot garanties in het leven, hun bezittingen en hun eerbaarheid. Een individu dat zijn leven, bezittingen,

⁵⁵ Voor meer informatie over rechtswetten betreffende diefstal zie: Ali Bardakoglu, "Hirsizlik", *DIA*, XVII, 384-396.

kuisheid als heilig ziet en weet hoe hij deze moet beschermen, moet dit voor anderen ook willen.

In de Koran staan er uitlatingen met betrekking tot het egoïsme, wat een van de grootste zwakte is van een mens en tevens dat altruïsme wordt aangemoedigd. Een van de voorbeelden van egoïsme van de *mushrikeen* staat in de Koran: "...<Geeft bijdragen van wat God jullie voor je levensonderhoud gegeven heeft>" dan zeggen zij "...<Zullen wij voedsel geven aan wie God het kan geven als Hij wil?>..."⁵⁶ en dit wordt verafschuwd. Ook de uitspraak van de farao, waarbij hij tot zijn volk sprak en vol egoïsme riep: "...<Ik ben jullie hoogste heer.>",⁵⁷ wordt enorm bekritiseerd. Doordat Karoen sleur wilde vermijden, gebruikte hij geweld tegenover mensen. En de adviezen die hij hen gaf, waaronder zijn bewering dat hij kennis heeft gekregen, wordt als slecht gezien.⁵⁸ In de Koranhoofdstuk al-Fadjr zijn er verzen, die de zwaktes van de mensheid tonen en die om die redenen, bevolkingsgroepen tot hun eind kan leiden.⁵⁹ Deze zwaktes komen voort uit het menselijk egoïsme. Egoïsme laat ook zien dat men geen volledige vertrouwen heeft in de Schepper. Wanneer God veel gunsten aan de mensheid geeft dan worden zij blij en nemen dit aan als een gunst van Hem. Maar wanneer de Schepper wat minder gunsten biedt, dan heeft de mens meteen de neiging om te roepen dat God hem heeft vervloekt en begint hij te klagen. Terwijl zo een persoon in tijden van voorspoed niet denkt aan de armen en wezen. Het interesseert hem niet of het *halal* of *haram* is als hij profiteert van de erfenis en hij is hierbij enorm geobsedeerd door geld en bezittingen. Er zijn dus verzen geopenbaard die eerst spreken over gemeenschappen die zijn vernietigd vanwege hun gedrevenheid. Daarna zijn er verzen gekomen over egoïsme en hebzucht. Deze verzen zijn belangrijk om hun boodschap en om te benadrukken dat dit een van de redenen is waardoor bevolkingen aan hun bittere eind zijn gekomen.⁶⁰

Mohammed heeft in zijn activiteiten en uitspraken egoïsme veroordeeld. Bijvoorbeeld heeft Mohammed het verboden om met egoïstische gevoelens te handelen bij handelszaken. Met andere woorden; wanneer iemand in onderhandeling is en een ander bemoeit zich daarmee omdat hij

⁵⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat ja sien 47.

⁵⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat an-nazi'aat 24.

⁵⁸ Leemhuis, De Koran, Soerat al-kasas 76-79.

⁵⁹ Leemhuis, De Koran, Soerat al-fadjr 15-20.

⁶⁰ Hayati Hökelekli, "Enāniyet", *DIA*, X, 170-171.

het ook graag wilt hebben en de onderhandeling zodoende in zijn voordeel probeert voort te zetten, is dit niet goed. Dit is naderhand ook in een uitspraak veroordeeld. Hij zei: “Laat niemand onder jullie onderhandelen op een onderhandeling van jullie broeder”.⁶¹

Een ander aspect wat in relatie is met egoïsme is het kapitaal. Het verkrijgen van kapitaal is een islamitisch begrip en wordt aangespoord zolang men niet een slaaf wordt van zijn kapitaal. Hier tegenover staat dat wanneer men egoïstisch is, in het kapitaal wat een mens wenst te bezitten, dit niet word gewaardeerd binnen de islam. Enkele zaken zoals *zakaat*, *hajj*, vrijwilligheid, *ibadah* en andere verplichtingen, zijn om de armen te beschermen en om egoïsme te overwinnen. Maar ook om het altruïsme verder te ontwikkelen en dit een plek te geven in het leven van individuen en de samenleving.

Het kan zijn dat een persoon bewust is van zijn egoïsme, maar men moet niet over het hoofd zien dat een ander die persoon niet egoïstisch vind. Een mooi voorbeeld is dat een winkelier zijn eigen eerste verkoop heeft gehad en vervolgens tegen zijn tweede klant zegt: ‘ga naar mijn buurman want hij heeft zijn eerste verkoop nog niet gehad’. Dit betekent niet dat de altruïstische persoon zich zelf moet op offeren voor de ander. Want het is normaal en vanzelfsprekend dat een persoon zichzelf waardeert, aan zich zelf denkt en dat hij voor zichzelf werkt. De islam voorzag al in ethisch gedrag en in de mate waarin gevoelens, gedrag en houding in balans moet zijn en geregeld moest zijn. De Koran en *sunnah* kennen een ethische onderwijzing wat betreft het verlangen van individuen. Zoals we al eerder in het boek hebben genoemd, gaf Mohammed advies aan een metgezel over een balans vinden in zijn houding en gedrag. Toen de metgezel Sa’d ibn Malik op zijn sterfbed lag, wilde hij in zijn testament dat al zijn bezittingen op de weg van God werden gebruikt. Maar Mohammed vond dit niet goed en vroeg hem: “Wat heb jij aan je kinderen nagelaten?”. Toen hij erachter kwam dat hij niets voor zijn kinderen had nagelaten zei Mohammed dat hij 9/10de deel van zijn bezit aan zijn kinderen moest geven. Maar na lange aandringen van Sa’d mocht hij uiteindelijk 3/10de deel laten geven, maar Mohammed liet weten dat hij zelfs dit nog te veel vond.⁶² Wij vinden dat

⁶¹ Bukhari, III, 24.

⁶² Tirmizi, IV, 305-306.

dit een goed voorbeeld is van een balans vinden tussen egoïsme en altruïsme.

Mohammed hechtte veel belang aan de bescherming van mensenrechten, de kuisheid, eer, respect voor een mens en hij probeerde te voorkomen dat deze rechten werden geschonden. In zijn afscheidspreek benadrukte hij dat naast het leven en bezit van mensen ook de kuisheid heilig is. Deze drie punten, werden naast het recht op leven, bezittingen en morele persoonlijkheid ook beschermd. Hij liet in een van zijn uitspraken weten dat, het kleineren van moslimbroeders en zusters en alles zelf beter zien, slecht is voor de persoon zelf. Ook zei hij dat het *haram* oftewel verboden was om aan het bloed, de kuisheid en eer van moslims te zitten. Hij zei tegen een metgezel, die de volgorde van de *haji* regels verkeerd opnoemde, dat dit geen ramp is, maar dat het slecht spreken over moslims een grotere zonde is.⁶³ We begrijpen hieruit dat Mohammed vindt dat fouten in de religieuze *ibadah* minder van belang zijn, dan het slecht zijn voor de medemens.⁶⁴ In een andere uitspraak noemde hij de bescherming van een persoon, geloof en kuisheid, samen en is het opvallend dat hij morele concepten samen noemde met geloofswaarden.⁶⁵ Hieruit kan men concluderen dat persoonlijke waardes een grond vormen voor geloofswaarheden en dat een sterkere geloofsovertuiging zal zorgen voor een sterkere persoonlijkheid.⁶⁶

Mohammed heeft het verboden om slecht te spreken over mensen, hun gebreken en fouten aan anderen te vertellen en om over lichamelijke gebreken te roddelen. Want dit soort handelingen zijn redenen dat de menselijke eer wordt geschaad; dat er binnen een gemeenschap ruzies en vijandigheden kunnen ontstaan en dat liefde, respect en vrede hierdoor wordt aangetast. Roddelen word vergeleken met een persoon die het vlees van een dode moslimbroeder eet.⁶⁷ Met deze vergelijking wordt de kwaadaardigheid van roddelen benadrukt. Mohammed liet weten dat het noemen van een gebrek aan een persoon hetzelfde is als roddelen. En wanneer iemand dit gebrek niet heeft, maar wel aan deze persoon toeschrijft en dus in het nadeel van deze persoon spreekt, dan is deze laster oftewel kwaadsprekerij.⁶⁸ Hij zei: "Al zou men aan mij de wereld geven, dan nog houd ik

⁶³ Muslim, III, 1986.

⁶⁴ Abu Dawud, II, 517.

⁶⁵ Bukhari, I, 19.

⁶⁶ Hayati Hökelekli, "Irz", *DIA*, XIX, 134.

⁶⁷ Leemhuis, De Koran, Soerat al-hoedjoeraat 12.

⁶⁸ Muslim, III, 2001; Tirmizî, IV, 329; Abu Dawud, V, 192.

er absoluut niet van om een persoon te imiteren of te beschrijven met iets wat hij of zij niet leuk vindt”.⁶⁹ Hij heeft het verboden om mensen zonder sterk bewijs en alleen op basis van twijfels te veroordelen.⁷⁰

Een van de vooraanstaande doelen van Mohammed was om de vrede in een gemeenschap te waarborgen. Hiermee heeft hij ervoor gezorgd dat het verboden werd om; wanneer mensen elkaar niet vaak of minder zagen te gaan roddelen, het veroorzaken van ruzie door deze roddels aan iedereen te vertellen. Schijnheiligheid, leugens, getuigen voor een leugenaar, vervloeken, schelden, beledigen, opstandig zijn tegenover ouders zijn ook zaken die verboden zijn. Tevens zijn zelfmoord, laster, het lasteren van de doden, jaloezie, haat dragen, het in stand houden van een ruzie, het zoeken van gebreken, het oplichten, het niet nakomen van beloftes en het ondankbaar zijn wanneer iemand voor jou wat goeds doet ook zaken die verboden zijn. Het is overduidelijk dat Mohammed dit soort gedrag heeft verboden, omdat dit alleen maar kan leiden tot negatieve verhoudingen. Wij gaan hier nu niet alle nadelen van de bovengenoemde handelingen tot in het detail beschrijven.

4. Natuurverschijnselen en rampen

Doordat natuurverschijnselen een aantal problemen veroorzaken binnen een samenleving, vonden we het gepast om de houding van Mohammed ten opzichte van probleemkwesaties in de samenleving onder dit kopje te behandelen. We zullen hier een aantal voorbeelden geven van Mohammeds houding en gedrag tegenover preventie die genomen kan worden tegen natuurverschijnselen en rampen, waar de mens geen invloed op heeft.

Mohammed liet toen ze aankwamen in Tabouk tijdens de Tabouk expeditie, weten dat er in de nacht een flinke storm zou opkomen. Om deze reden waarschuwde hij de metgezellen dat niemand, zonder dat er een vriend naast hem zou staan, zou opstaan en dat de poten van de kamelen vastgebonden moesten worden. Iedereen bond de poten van de kamelen vast. Terwijl de mensen die de adviezen van Mohammed opvolgden in de nacht toen de storm opkwam, in veilige staat verkeerden, waren er van de Banu Saida stam twee personen die zich hier niet aan hielden. Een was bijna gestikt (waarschijnlijk door een zandstorm) en die andere werd er-

⁶⁹ Abu Dawud, V, 192-193.

⁷⁰ Abu Dawud, V, 194, 199.

gens anders heen geslingerd door de storm. De bijna gestikte metgezel die herstelde later en de ander werd door de Banu Tay stam naar Medina gestuurd.⁷¹ Het belangrijke punt dat we hieruit kunnen opmaken is dat, los van het feit dat Mohammed wist dat er een storm zou opkomen, hij ook maatregelen nam om zijn metgezellen te waarschuwen en te beschermen tegen de natuurramp. Bovendien waren de personen die zijn adviezen aannamen ongedeerd, terwijl zij die dat niet deden hierdoor gewond raakten. Natuurverschijnselen in relatie met religie, kruisen elkaar bij preventie. Want natuurrampen zijn onmogelijk te voorkomen en daarom moet de mens zelf maatregelen nemen om zichzelf te beschermen.

Ook de tips die Mohammed gaf over epidemieën in die tijd, moeten gezien worden als preventie maatregelen. Hij zei hier het volgende over: “Als je hoort, dat er een epidemie heerst in een land, ga daar dan niet heen! En als de epidemie opkomt wanneer jij je daar bevindt, verlaat de plaats dan niet!”⁷² Er zijn overleveringen dat Mohammed dit zei tijdens de Tabouk expeditie, toen hij bericht kreeg dat er in Damascus op dat moment de pest heerste.⁷³ Dit is in onze bronnen terug te vinden.

Nu willen we het hebben over de houding van Mohammed tegenover natuurverschijnselen. De *Jahiliyya* bevolking geloofden in natuurverschijnselen zoals zonsverduistering. Ze dachten dat dit geluk of ongeluk zou brengen of zagen het als een bewijs wanneer er een heerser geboren zou worden of zou overlijden.⁷⁴ Mohammed liet weten dat de zonsverduistering slechts toebehoort aan oude voorspellingen en dat dit soort commentaren en beschrijvingen onjuist zijn.

In de periode van Mohammed is er drie maal sprake geweest van een zonsverduistering, waarvan een keer aan het einde van de periode in Mekka en de andere twee gedurende de periode in Medina. Op het moment van de zonsverduistering hadden de joden zich verzameld, een vuur opgestoken en op een schaal gespeeld middels het slaan op een pan, en zeiden dat de maan was betoverd. Net als vele andere bijgelovige praktijken, had Mohammed dit soort opvattingen laten opheffen. Hij liet weten dat de opvattingen van de onwetende bevolking hierover onjuist zijn en zag het slechts als een hemelse gebeurtenis. Hij liet ook zien dat

⁷¹ Waqidi, III, 106; Ibn Hisham, II, 520-521; Ibn Hanbal, V, 424-425; Taberī, III, 105.

⁷² Mālik, p. 895-897; Bukhari, VII, 20-22; Muslim, II, 1737-1742; Abu Dawud, III, 478.

⁷³ Ibn Hanbal, III, 416.

⁷⁴ Muslim, I, 622; Nesei, III, 136, 141, 145; Ibn Majah, I, 401.

voor zaken waarover de mens geen kennis heeft, om dan de toevlucht bij God te zoeken in plaats van zelf opvattingen te verzinnen. Zijn zoon Ibrahim overleed op een dag toen er een zonsverduistering was, waarna het volk dit opvatte alsof dit de oorzaak was waardoor Ibrahim is overleden. Maar Mohammed adviseerde de mensen als volgt: “Zonsverduistering heeft niets te maken met iemands geboorte of dood. Als jullie dit soort gebeurtenissen zien, verricht dan het gebed en verricht smeekbedes aan Allah”.⁷⁵ In een andere overlevering zei hij het volgende: “De zonsverduistering vindt nooit plaats met iemands dood. Dit zijn twee verzen over de kracht van Allah. Wanneer jullie dit soort voorvallen zien, verricht dan het gebed”.⁷⁶ Wanneer er sprake was van een zonsverduistering verrichtte Mohammed vier *rakaat* [in sommige andere overleveringen twee] het gebed.⁷⁷ Dus bij een zonsverduistering, die plaats vond buiten de kracht van een mens om, verrichtte Mohammed het gebed om de kracht van de almachtige God te aanbidden.

Tijdens zo een voorval heeft Mohammed in vele overleveringen gesproken over maatregelen die genomen moeten worden om het mensenleven te beschermen.⁷⁸ Enkele voorbeelden zijn: niet de zee opgaan met storm, niet slapen op een dakterras zonder omheining en om niet te slapen met lampen die aanstaan. Dit laatste kon ervoor zorgen dat er brand zou ontstaan, doordat er muizen op de olie op af konden komen.⁷⁹

5. Mythes en bijgeloof

Mythes zijn verkeerde geloven en praktijken, die in strijd zijn met de menselijke ratio en het leven van de mens. Dit komt tevens voor bij niet gelovige mensen, maar is meer aanwezig in religieuze onderwerpen. Het kent geen afkomst of religie en het neemt plaats in verschillende gemeenschappen en beschavingen. Als we het gaan bekijken uit het oogpunt van godsdienst, dan zien we dat zowel in de geschiedenis als vandaag de dag dit voorkomt bij joden, christenen en moslims. Sommige elementen die uit andere en eerdere religies voort komt zijn bijgeloofspraktijken zoals

⁷⁵ Bukhari, II, 24.

⁷⁶ Bukhari, II, 24.

⁷⁷ Bukhari, II, 23-31; Muslim, I, 618-630; Nesei, III, 124-154; Ibn Majah, I, 400-402; Mehmet Apyadin, p. 95-98.

⁷⁸ Tirmizi, V, 141.

⁷⁹ Ibn Hanbal, V, 82; Bukhari, VII, 143.

het geloven in geluk, ongeluk, het spreken met de doden en hulp van hen verwachten en andere mythes zijn geïntegreerd in de islam.⁸⁰

Bijgeloof en mythes, zijn een van de dingen die ons in hedendaagse ontwikkelingen negatief beïnvloeden. Terwijl men juist zou denken dat door, sociale wetenschappen, allerlei andere wetenschappen en onderzoeken in onze leven, bijgeloof en mythes vandaag de dag veel minder zouden zijn. We zien dat er in onze tijd mensen worden beïnvloed door satanische praktijken, mediums, toekomstvoorspellers. Ook worden er om verschillende redenen kaarsen aangestoken, geofferd, bepaalde objecten als ongeluk gezien en er zijn nog vele andere bijgeloofspraktijken, die over de gehele wereld zijn verspreid. Het is zelfs geconstateerd dat enkele van deze genoemde praktijken als beroep worden uitgeoefend in combinatie met moderne middelen. Het gebrek aan een gezonde godsdienst en de bijbehorende kennis, onwetendheid, het niet leren van een godsdienst vanuit de hoofdbronnen, de interesse die men heeft voor het onbekende, economische en sociale problemen, zijn enkele factoren die hiervoor zorgen. Men probeert sociale en economische problemen niet met echte middelen, maar door spirituele manieren op te lossen.

Net zoals bij alle andere activiteiten op verschillende gebieden, willen we laten zien wat de houding van Mohammed was ten opzichte van bijgeloof. Het wordt duidelijk dat Mohammeds houding tegenover bijgeloof, vandaag de dag nog steeds van belang is. Mohammed is ook op dit vlak een voorbeeld voor mensen. Om deze reden zullen wij hier proberen om Mohammeds houding tegenover bijgeloof weer te geven. Terwijl we dit doen, willen wij veelvoorkomende bijgeloof en mythes en de discussie hierover achterwege laten. Er zijn vele teksten en boeken over bijgeloof en mythes over het algemeen.⁸¹ Voor ons is het belangrijk om lering te trekken uit zijn belangrijkste handelingen ten opzichte van bijgeloof. We zullen hier ook niet alle praktijken met betrekking tot het bijgeloof tijdens de opkomst van de islam beschrijven, maar alleen wat de houding van Mohammed en zijn kijk hierop was. In bijgeloof kunnen er geografische en culturele verschillen zijn. Bijvoorbeeld, het is mogelijk dat bijgeloof wat

⁸⁰ Ali Murat Yel-Yusuf Sevki Yavuz, "Hurâfe", *DIA*, XVIII, 381-384.

⁸¹ Voor meer informatie over dit onderwerp zie: Abdülkadir Inan, *Hurafeler ve Menseleri*, Ankara 1962; Kemalettin Erdil, *Yasayan Hurafeler*, Ankara 1999; Mustafa Uysal, *İslam'a Sokulan Bid'at ve Hurafeler*, I-II, İstanbul 1975; Martin Lings, *Antik İnançlar Modern Hurafeler*, ver. Enes Harman-Ufuk Uyan, İstanbul 1980; İsmail Lütfi Çakan, *Hurafeler ve Batıl İnançlar*, İstanbul 1981; Ali Çelik, "Asr-i Saadette Halk İnançları", *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette İslam*, V, İstanbul 1995, p. 327-443.

wijdverspreid was onder de Arabieren, dat deze ook op andere plaatsen op de wereld voorkomen. Maar dit kan ook andersom het geval zijn. Bijgeloof wat ergens anders op de wereld wijdverspreid was, hoeft niet meteen voor te komen onder de Arabieren.

Allereerst moet er vermeld worden, dat zowel in de Koran als in de Hadith het volgende staat: alles wat beweerd dat het lot van een mens kan veranderen, het hulp krijgen van iets anders dan God en alle andere soorten bijgeloof, mythes en praktijken, wat een mens ervan weerhoudt om via een goede bron zijn kennis te verkrijgen, wordt in de Koran verworpen en is om die redenen verboden verklaard. In bijna alle activiteiten van Mohammed kan gezien worden dat hij bijgeloof bestreed. Hij zag bijvoorbeeld de praktijken van waarzeggers en andere toekomstvoorspellers als een slechte daad. Het verkrijgen van informatie over onbekende zaken, het beschrijven van personen door verschillende praktijken en alle soorten bijgeloof en voorspellingen heeft hij verboden. Destijds was waarzeggerij onder de Arabieren wijdverspreid. Enkele van deze zaken die door Mohammed werd verboden aan de Arabieren in de Jahiliyya periode waren: het benoemen van vogels en betekenissen verkrijgen uit de manier waarop ze fluiten en vliegen. Ook andere manieren van waarzeggerij waar er gebruik werd gemaakt van kiezelstenen, kikkererwtten en tuinbonen waren verboden verklaard.⁸²

Mohammed heeft het ook verboden om gebruik te maken van een vol glas water, de zon, geomantiek en bijvoorbeeld het kijken naar de lichaamsbouw van kinderen om vervolgens een voorspelling te doen. Ook heeft hij het verboden om naar toekomstvoorspellers te gaan. We zien dat Mohammed zich duidelijk heeft uitgesproken over dat het bezoeken van een waarzegger verboden is.⁸³ Toen de metgezel Muawiya ibn Hakam as-Sulami tegen hem zei: “Wij deden dingen in de onwetende periode en gingen naar waarzeggers”, waarop Mohammed zei: “Bezoek geen waarzeggers”.⁸⁴ Toen dezelfde persoon hieraan toevoegde: “We bevonden ons in ongeluk”, zei Mohammed dat zij zichzelf zo zagen, maar dat men hierin niet moest geloven en door moest gaan met zijn zaak waar hij zich gereed voor maakte. Toen een groep mensen aan Mohammed een vraag stelden over kennis

⁸² Ilyas Çelebi, “Fal”, *DIA*, XII, 138-139.

⁸³ Muslim, II, 1751.

⁸⁴ Muslim, II, 1748.

bij waarzeggers opdoen gaf Mohammed als antwoord: “Waarzeggers betekenen niets”.⁸⁵ Hij legde een link tussen personen die naar waarzeggers gingen en geloof[imaan]. Bovendien liet hij weten dat: “Personen die naar een waarzegger gaan, ontkennen dat wat is neergedaald en hun gebeden zullen veertig dagen niet geaccepteerd worden”.⁸⁶

Mohammed liet weten dat er binnen de islam geen conceptie is van ongeluk en dat personen die hierin geloven geleid worden naar shirk [het toeschrijven van partners aan God]. Hij liet weten dat het fluiten en vliegen van een vogel geen ongeluk betekent en dat mensen alle bijzondere zaken als positief moeten zien.⁸⁷ Daarbij liet hij weten dat tovenarij en het dragen van amuletten met Koranteksten de geloofsleer kan schaden.⁸⁸

In de pre-islamitische periode vereerden de Arabieren, de zon, de maan, hemellichamen, engelen, geesten en demonen. Daarbij hadden ze voor deze organen verschillende mythes en bijgelovige praktijken. Zo geloofden zij bijvoorbeeld dat de sterren zorgden voor regen. Mohammed had gezegd dat dit het Jahiliyya geloof is.⁸⁹ De Arabieren geloofden dat de zon een engel was⁹⁰ en dat de plaats van de demonen de afgodsbeelden waren.⁹¹ Ze geloofden dat wanneer er een ster viel, dat er een persoon geboren werd of overleed, of dat er iets vreselijks zou gebeuren.⁹² Mohammed noemde dit allemaal vormen van bijgeloof. Bij een voorval wat zich voordeed, werd Mohammeds opvatting hierover duidelijk gemaakt. Dit voorval ging als volgt. Op een nacht toen Mohammed en de metgezellen samen zaten, viel er een ster en dit zorgde voor verlichting. Hij vroeg toen aan de personen naast hem, wat men zou zeggen hierover in de Jahiliyya periode. Zij antwoordden met: “Vannacht is er een belangrijk persoon geboren of een belangrijk persoon gestorven”. Hierop zei Mohammed: “Een ster valt niet voor iemands dood, noch omdat ze op de wereld is gekomen”.⁹³

De Arabieren geloofden in de mythe van ‘Ghoul’,⁹⁴ die op onbewoon-

⁸⁵ Muslim, II, 1750.

⁸⁶ Ibn Hanbal, II, 429; IV, 68; V, 380; Abu Dawud, IV, 226; Muslim, II, 175; Tirmizī, I, 243; Ibn Majah, I, 209.

⁸⁷ Bukhari, VII, 17; Muslim, I, 382.

⁸⁸ Ibn Hanbal, I, 381; Abu Dawud, IV, 212-213.

⁸⁹ Muslim, I, 644.

⁹⁰ Ālūsī, II, 215.

⁹¹ Ālūsī, II, 197.

⁹² Hamdi Yazir, VII, 4569; Ali Çelik, V, 334.

⁹³ Muslim, II, 1750-1751.

⁹⁴ Ālūsī, II, 343.

de plaatsen leefde en verschillende gedaantes kon aannemen wanneer hij mensen zag. Ze geloofden ook dat hij mensen kon lokken en verslinden, dat wanneer hij met een zwaard werd neergestoken doodviel, maar wanneer hij wederom werd gestoken, weer herleefde. Mohammed zei het volgende hierover: “Er bestaat geen Ghoul”⁹⁵, en voegde hieraan toe dat dit slechts bijgeloof is. Daarnaast is er geadviseerd dat wanneer men een geest of schim zou zien om de basmala[de uitdrukking: ‘In de naam van God, de erbarmner, de barmhartige’] op te noemen en de adhaan op te zeggen. Dit om de spirituele beleving van moslims te versterken ten opzichte van iets wat er over is gebleven uit de onwetendheid periode. Deze mythe komt niet alleen voor onder de Arabieren, maar ook in Centraal-Azië onder verschillende namen.⁹⁶

Toen de islam net opkwam waren duiveluitdrijving, magie, verlotingspijlen, het gebruiken van sterren voor verschillende doeleinden en afgoderij wijdverspreid. In de islam is dit ten strengste verboden.⁹⁷ Mohammed noemde dat magie een van de grootste zonde is.⁹⁸ Hij noemde dit zelfs in een van zijn uitspraken, meteen na shirk⁹⁹. Hij liet weten dat een persoon die zich bezig houdt met tovenarij, zijn geloof zal verliezen.¹⁰⁰ Daarbij zijn de straffen voor personen die zich bezig houden met magie al bepaald.¹⁰¹

De bijeenkomsten die Mohammed in het negende en tiende jaar van de hijra heeft gehouden met de delegaties die naar Medina kwamen, waren niet alleen belangrijk om men kennis te laten maken met de islam, maar ook om te bespreken dat bijgeloof en mythes in strijd waren met het geloof. Mohammed heeft de praktijken, die samengaan met bijgeloof en waarin stammen al van oudsher geloofden, geprobeerd te verwijderen. Veel van deze voorbeelden hebben we al opgenoemd en willen we hier niet herhalen. We hebben net al genoemd dat Mohammed alle vormen van bijgeloof heeft afgekeurd.

Het is een feit dat de Koran en de Hadith veel belang hechten aan lezen, kennis opdoen, verstand gebruiken, nadenken en onderzoeken.

⁹⁵ Muslim, II, 1744; Abu Dawud, IV, 233.

⁹⁶ Ilyas Çelebi, “Gül”, *DIA*, XIV, 177.

⁹⁷ Hikmet Tanyu, “Büyü”, *DIA*, VI, 501-506.

⁹⁸ Bukhari, VII, 34; Nesâi, *Sünen*, Istanbul 1981, VII, 111.

⁹⁹ Bukhari, VII, 29, 34.

¹⁰⁰ Nesâi, VII, 112.

¹⁰¹ Ibn Hanbal, I, 190-191; Tirmizi, IV, 60.

Mohammed heeft altijd in zijn leven en in zijn activiteiten gehandeld vanuit geloof, gedrevenheid, geduld, verstand en niet volgens mythes en bijgeloof. Bijgeloof en mythes kunnen zorgen voor een verzwakking van de mens en zijn religie. Door dit te beschouwen als een religie, kan men niet meer in staat zijn om het verstand te gebruiken, te geloven in de wetenschap en het kan er ook voor zorgen dat mensen op sociaal en economisch vlak worden misbruikt. Ook is het zo dat mensen hiermee onterecht geld hebben verdiend, dat de goede wil van mensen wordt misbruikt en dat religie wordt geabuseerd. Het verlangen om te weten wat er in de toekomst gaat gebeuren leidt tot hun zwakte en dat mensen moreel en psychologisch worden aangetast. Om dit soort onwaarheden te voorkomen, moet een godsdienst goed worden onderwezen, vanuit de juiste personen en met de juiste bronnen. Naast onderwijsinstellingen, hebben communicatiemiddelen ook een grote rol in dit opzicht. In een ander geval worden deze leegten opgevuld met onwetende personen en kunnen zij zich makkelijker verspreiden.

DE LAATSTE DAGEN VAN PROFEET MOHAMMED VOOR ZIJN DOOD

1. De uitbreiding van de islam voor de dood van Mohammed

Vanaf het eerste jaar van de *hijra*, hebben de *ghazwat* en *sarayas*, er voor gezorgd dat het gebied van de islamitische gemeenschap groter werd. Dit kwam doordat een aantal stammen zich bekeerden tot de islam. De *ghazwat* en *sarayas* die tot aan de slag van Badr zijn gehouden, hebben er voor gezorgd dat moslims in Medina en de omgeving, het gebied van Medina tot aan de Rode Zee konden veroveren. Met de ontwikkelingen bij de slag van Badr en al-Khandaq konden ze domineren tot aan Mekka. De moslims hadden het grootste militaire leger en de grootste gemeenschap in het Hidjaz gebied. In deze fase werden de joden uit Medina verdreven. Na de slag van al-Khandaq, en Banu al-Mustaliq werd het gebied groter en reikte tot aan het oosten van de Hidjaz met inbegrip van Nadjd. Daarna werd met de verovering van Khaibar het heerschappij, richting het noorden van Medina, verbreed.

In het achtste jaar van de *hijra*, met de verovering van Mekka, begonnen de inwoners van het schiereiland op een hoog tempo zich te bekeren tot de islam. De slag van Tabouk zorgde er voor dat christenen in het noorden van Arabië en de joden die in de omgeving woonden, loyaal waren aan Mohammed.

Mohammed hoefde niet een militaire orde te sturen naar verschillende delen van het Arabisch schiereiland om daar controle over te krijgen. Met de komst van delegaties uit verschillende gebieden van het schiereiland naar Medina in de negende en tiende jaar van de *hijra*, kreeg Mohammed ook controle over de gebieden waar ze nog geen controle over hadden. Deze groepen accepteerden het profeetschap van Mohammed. Onder de groepen die naar Medina kwamen, waren sterke en invloedrijke stammen als Kinda, Murad en Hamdan. Zij hadden de islam aanvaard. Ook kwamen de volgende stammen; de Azd stam uit Jemen, uit Oman kwamen de Abd al-Qays, Tamim en Asad stammen, naar het islamitisch gebied en accepteerden de islam. De acceptatie van de islam door de stammen, het betalen van de *zakaat* door hun en andere verplichtingen die ze uitvoerden, waren genoeg om hun loyaliteit te laten zien aan de bevolking van Medina. Mohammed ging goede relaties aan met deze gebieden en hij stelde hier ambassadeurs, onderwijzers en belastingambtenaren aan.

2. De afscheidspelgrimage (10/632)

Mohammed keerde in het achtste jaar van de *hijra*(630), na de verovering van Mekka, zonder te wachten op de bedevaart periode terug naar Medina. Daarbij was, voor de verovering van Mekka, de bedevaart nog niet verplicht gesteld. De bedevaart werd verplicht gesteld in het negende jaar van de *hijra*(631), echter ging Mohammed dat jaar niet op pelgrimage, maar stuurde hij Abu Bakr als pelgrim begeleider naar Mekka.

Mohammed had zijn verplichting van de bedevaart in het tiende jaar van de *hijra*(632) verricht. Deze pelgrimage van Mohammed heeft verschillende benamingen gekregen, waaronder *Hajj al-Wada'a* omdat hij afscheid nam van zijn metgezellen en daarna de Ka'ba niet meer zag. *Hujjat al-Balagha* omdat hij de regels van de *hajj* zowel in woord als in praktijk aan de moslims liet zien. Maar ook *Hujjat al-Islam* omdat hij de eerste persoon was die de pelgrimage had verricht nadat het verplicht werd gesteld. Over het algemeen wordt deze pelgrimage de *Hajj al-Wada'a* genoemd en is hiermee bekend geworden. Er zijn verschillende overleveringen over de vorm van de *Hajj al-Wada'a*. In sommige overleveringen staat dat hij de intentie had voor de *Hajj Al-Tamatt'u*[eerst de *umrah* en dat de pelgrim later in een staat van *ihram* gaat voor de bedevaart] of de *Hajj Al-Qiran*[de

umrah en *haji* combineren] en andere overleveringen spreken over de *Haji Al-Ifrad*[voornemen voor alleen de bedevaart].¹

In het tiende jaar van de *hijra* in de maand Dhu al-Qa'da begon Mohammed met de voorbereidingen voor de bedevaart. Hij liet dit aan de moslims weten zodat zij zich ook klaar konden maken. De mensen die met hem op bedevaart wilden gaan verzamelden zich in Medina.

Mohammed vertrok op 26 Dhu al-Qa'da 10 / 22 februari 632 op een zaterdag, samen met zijn vrouwen en zijn dochter Fatima, andere moslims van de emigranten, de *Ansaar* en Arabische stammen uit Medina. Hij bracht honderd kamelen met zich mee om deze vervolgens te offeren. Toen hij aankwam op een plaats genaamd Dhul Hulayfa, heeft hij het gebed verricht als reiziger, dus twee *rakaat* en ging dezelfde dag hier nog in de staat van *ihram*.² Er wordt ook gezegd dat hij het middaggebed in Medina bad en het namiddaggebed in Dhul Hulayfa. De route die Mohammed volgde, toen hij op afscheidspelgrimage ging was als volgt: Dhul Hulayfa, Bayda, Malal, Irb al-Zabya, al-Rawha', al-Arj, al-Suqya, Abwa, Juhfa, Ghadir Khumm, al-Kudayd, Usfan, Ghamim, Marr az-Zahran, Sarif en Dhi Tuwa.

Mohammed kwam op zondag 4 Dhu al-Hijja (volgens Waqidi op een dinsdag, volgens Makrizi op een maandag) aan in Mekka. Hij verrichtte op zijn kameel genaamd Qaswa, de *tawaf* rondom de Ka'ba, bad twee *rakaat* en verrichtte de *sa'y*[lopen] tussen Safa en Marwa.³ Gedurende de bedevaart verbleef Mohammed in een tent die voor hem was opgezet op een plaats genaamd al-Abtah in Mekka. Tot donderdag verbleef hij in Mekka. Dezelfde dag ging hij naar Mina. Het middag-, namiddag-, avond- en nachtgebed verrichtte hij daar. Ook bleef hij hier overnachten. De volgende morgen, nadat hij het ochtendgebed had verricht bleef hij hier tot de zon op kwam. Hij beval dat er een tent opgezet moest worden in de Namira regio wat zich in Arafat bevindt. Daarna is hij uit Mina naar Muzdalifah vertrokken en verbleef vrijdag in de tent die was klaargemaakt in Arafat. In de middag vertrok hij uit zijn tent en ging op zijn kameel naar het midden van de berg Arafat. Op de Waadi Urana (vallei) las hij zijn beroemde afscheidspreek voor, ook wel *Khutba al-Wada'a* genoemd. De oproep tot het gebed werd met verschillende *iqama's* omgeroepen en hij bad vervolgens de middag en namiddag gebed samengevoegd, wat ook wel *Jam' al-Taqdim*

¹ Waqidi, III, 1092; Ibn Sa'd, II, 173.

² Waqidi, III, 1089.

³ Ibn Sayyid an-Nas, II, 360-361.

wordt genoemd. Daarna ging hij op zijn kameel, Arafat op, keerde zich tot de *qibla* en heeft smeekbedes verricht tot aan de avond. Toen hij zich in Arafat bevond werd er een vers geopenbaard waarin staat dat hij zijn taak van kennisgeving van het goddelijke bericht heeft voltooid,⁴ deze luidt als volgt: “Heden heb Ik jullie godsdienst voor jullie voltooid, Mijn genade aan jullie volledig bewezen en de Islaam[de overgave aan God] als godsdienst voor jullie goedgevonden”.⁵

Pelgrimangers bij Jabal al-Rahmah in Arafat (begin 20ste eeuw)

Na zonsondergang ging Mohammed zijn kameel op, vertrok hij uit Arafat en ging naar Muzdalifah. Toen de tijd voor het nachtgebed was aangebroken bad hij de avond en nachtgebed gecombineerd, wat *Jam' al-Ta'akhir* wordt genoemd. Het avond gebed bestond uit drie *rakaat* en het nachtgebed uit twee *rakaat* en dit ging wederom gepaard met aparte *iqama's*. Hij overnachtte in Muzdalifah. De volgende morgen dus zaterdag, de eerste dag van het offerfeest, bad hij het ochtendgebed in Muzdalifah en ging daarna naar al-Mash'ar al-Haram. Bij al-Jamra al-'Aqaba verzamelde hij zeven kleine stenen.

⁴ Makrizi, p. 524.

⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-ma'ida 3.

Zittend op zijn kameel hield hij een toespraak in Medina. Hier heeft hij van de 100 kamelen die hij had meegenomen om op te offeren, 63 zelf geslacht, met de gedachte dat iedere kameel telde voor een geleefd jaar. De overige kamelen heeft Ali geslacht. Mohammed nam van het geofferde vlees een stuk en verdeelde de rest onder de moslims.⁶ Daarna heeft hij zich geschoren en verkeerde hij niet meer in de staat van *ihram*. Vervolgens ging hij naar de Ka'ba, verrichtte de *tawaf* en bad het middaggebed. Hij keerde weer terug naar Medina en spendeerde de feestdagen hier en heeft op deze dagen zijn taak van steniging van de duivel uitgevoerd. Op de tweede dag van het offerfeest hield hij in Mina zijn derde toespraak aan de moslims. Op de vijfde feestdag ging hij van Mina naar Mekka om zijn afscheids-*tawaf* te verrichten en keerde daarna terug naar Medina in 29 Dhu al-Hijja 10 / 26 maart 632.

Pelgringangers bij hun tenten in Mina (begin 20ste eeuw)

Toen Mohammed de toespraak hield in Arafat op vrijdag 9 Dhu al-Hijja 10 / 6 maart 632 telde de moslimgemeenschap 140.000 mensen. Wij hebben de tekst, door deze te vergeleken met verschillende bronnen, hieronder weergegeven. Voordat Mohammed aan zijn toespraak begon gaf hij Jarir ibn Abdullah de taak om te zorgen dat de kalmte bewaard werd.⁷ Hij gaf

⁶ Ibn Abd al-Bar, *Dürer*, p. 268.

⁷ Taberî, III, 151.

personen met luide stemmen zoals Rabia ibn Umayya de taak om de zinnen te herhalen zodat dit in de verte gehoord kon worden.

Het gebed in Masjid al-Haram in het bedevaartseizoen (begin 20ste eeuw)

Pelgrimgangen die in Medina verbleven (begin 20ste eeuw)

“Alle lof is aan Allah. We prijzen Hem, zoeken Zijn hulp, vragen Zijn vergeving en wij bekeren ons tot Hem. We zoeken toevlucht bij Allah tegen het kwaad van ons zelf en onze slechte daden. Degene die Allah leidt laat hij niet afdwalen, en wie Hij laat dwalen heeft niemand om hem te begeleiden. Ik getuig dat er geen andere God is dan Allah alleen en ik getuig dat Mohammed Zijn dienaar en boodschapper is. O dienaren van Allah, Ik beveel u om godvrezend te zijn jegens Allah, ik verzoek u dringend om Hem te gehoorzamen, en ik begin met dat wat het beste is, aan mijn woorden:

O mensen! Luister naar wat ik te vertellen heb! Daar ik niet weet of ik na dit jaar ooit weer onder jullie kan zijn en jullie kan ontmoeten op deze plek waar ik nu sta.

O mensen! Jullie levens, bezittingen, waardigheid en eer, tot de dag dat jullie uw Heer zullen ontmoeten, op deze plaats[Mekka], in deze maand [Dhu al-Hijja], net zoals deze dag die heilig is, zijn heilig en onschendbaar. Wees op jullie hoede! Heb ik niet meegedeeld?... O Allah, wees mijn getuige. Geef de goederen die jou zijn toevertrouwd altijd weer terug aan hun rechtmatige eigenaars!

Waarlijk, de bestaande woeker van de *Jahiliyya* periode is opgeheven; jullie kapitaal die jullie te leen hebben gegeven behoort aan jullie, hiermee zullen jullie noch degene die onderdrukken noch onderdrukt worden. Allah heeft bepaald dat er geen woekerrente zal zijn. De eerste woekerrente die ik heb opgeheven is de woekerrente van mijn oom Abbas ibn Abd al-Mutallib.

En de bloedwraak uit het tijdperk van onwetendheid is opgeheven. De eerste bloedwraak die ik ophef is die van mijn bloedverwant Amir ibn Rabiya ibn Harith ibn Abd al-Mutallib. De staatstaken over de stad Mekka van de *Jahiliyya* periode zijn opgeheven. Met uitzondering van de waarneming van de Ka'ba[*sidana*] en de verzorging van water aan de pelgrims[*siqaya*].

Een opzettelijke moord wordt bestraft met *qisas*. Indien de moorden met een stok of steen en in het geval dat de verdachte ook deze intentie had, dan moet hij als vergoeding honderd kamelen betalen. Een persoon die om meer vraagt, is een persoon afkomstig uit de *Jahiliyya* periode. Wees op jullie hoede! Heb ik niet meegedeeld?... O Allah, wees mijn getuige.

O mensen! De duivel heeft zijn hoop opgegeven om hier in jullie land aanbeden te worden. Maar hij zal jullie op het verkeerde pad kunnen bren-

gen in de kleine zaken waarvan jullie achten dat deze van weinig belang zullen zijn.

O mensen! De praktijk van *Nasi*[het gebruik om een schrikkelmaand in te voegen aan de *haram*-maanden] leidt tot ongeloof. De ongelovigen zijn hiermee verdwaald. Zij presenteren dat een maand per jaar onheilig is. Dat wil zeggen dat ze buiten de heilige maanden om, een gewone maand als heilig beschouwen en in een ander jaar als verboden(zodoende *haram*-maanden inclusief een heilige maand). Hun doel is om een aantal van Gods heilige maanden, en de doorstroming hiervan tegen te gaan en de maanden die buiten de *haram*-maanden vallen als heilig te verklaren.

Hiermee maken zij hetgeen Allah geoorloofd heeft gemaakt verboden. Met het vervalsen van de kalender zijn we gekomen tot een toestand waarin God de hemelen en aarde heeft geschapen. Waarlijk, de dag waarop God de hemelen en de aarde heeft geschapen, is de tijd op twaalf maanden vastgesteld. Vier van deze maanden zijn de *haram*-maanden, waarvan er drie opeenvolgend zijn: Dhu al-Qa'da, Dhu al-Hijja, Muharram. De vierde maand is de maand Rajab, en deze bevindt zich tussen de maanden Juma-da al-Akhir en Shabaan. Wees op jullie hoede! Heb ik niet meegedeeld?... O Allah, wees mijn getuige.

O mensen! Zoals jullie vrouwen bepaalde rechten hebben over jullie, hebben jullie ook rechten tegenover hen: Jullie rechten over hun, is dat zij niet met andere mannen hun bed delen en niemand in jullie huizen moeten toelaten waarvan jullie dit niet willen, zonder jullie toestemming. Behandel jullie vrouwen zo goed mogelijk en heb een goede houding tegenover haar, want zij zijn personen die onder jullie bescherming en protectoraat vallen. Zij zijn door God aan jullie toevertrouwd. Benader hen rechtmatig, omwille van God. Vrees Allah ten aanzien van vrouwen, en behandel hen op de meest juiste manier! Wees op jullie hoede! Heb ik niet meegedeeld?... O Allah, wees mijn getuige.

O mensen! Gelovigen zijn broeders. Niemand mag van zijn broers eigendom nemen zonder zijn volledige instemming te hebben gekregen. Wees op jullie hoede! Heb ik niet meegedeeld?... O Allah, wees mijn getuige. Ga na mij niet naar een staat van ongeloof waar jullie elkaars nekken wurgen. Wees op jullie hoede! Heb ik niet meegedeeld?... O Allah, wees mijn getuige.

O mensen! Jullie Heer is één, en jullie vader is één. Jullie stammen alle-

maal af van Adam. En Adam is uit aarde geschapen. De nobelste onder jullie in de ogen van Allah is de meest godvrezende. Een Arabier is niet beter dan een niet-Arabier en als hij dit wel is komt dit door zijn godvrezendheid. Wees op jullie hoede! Heb ik niet meegedeeld?... O Allah, wees mijn getuige.

De moslims die naar hem aan het luisteren waren antwoordden met: “Ja” waarna Mohammed zijn woorden vervolgde met: “Laten zij die hier aanwezig zijn mijn woorden doorvertellen aan zij die afwezig zijn!”

O mensen! Allah heeft zonder twijfel aan iedere erfgenaam zijn deel van de erfenis aangewezen en bepaald. Dan kan in een testament, ten gunste van een eventuele erfgenaam, niet meer zijn dan de grenzen van de gereserveerde aandelen. Een testament dat wordt opgesteld voor een ander dan de erfgenamen, kan niet meer bedragen dan een derde van de som van de erfenis. Het kind behoort aan diegene die eigenaar is van het bed waarop het is geboren. Als een ander persoon dan de vader, de verwantschap probeert te claimen of hem onder bescherming heeft genomen en zodoende een andere meester dan God aanneemt als zijn meester, dan moge het de vloek van God, engelen en mensen zijn! Van zo een dergelijke persoon zal zijn extra gebeden noch zijn verplichte gebeden aanvaard worden. *Wassalamu alaykum.*”⁸

De afscheidspraak van Mohammed bestond uit belangrijke gevoelens, gedachtes en activiteiten. Deze toespraak laat de rechten en plichten van mensen zien. Later werd dit ook beschouwd als een testament omdat het veel invloed en effect had op de mensen en omdat Mohammed drie maanden later is overleden. De hoofdpunten die in de preek worden genoemd bevatten de volgende onderwerpen: *Tawhid* [monotheïsme]; gehoorzaamheid aan God; bewaren van hetgeen is toevertrouwd; het verbod op (woeker-)rente; bescherming van het leven, bezit en kuisheid; opheffing van bloedwraak; de afschaffing van *Jahiliyya* instellingen buiten de *Sidana* en *Siqaya* om; opheffing van de *nasi*-praktijk; het versterken van de *haram*-maanden; de wederzijdse rechten van partners; dat gelovigen broeders van elkaar zijn; dat gelovigen moeten afzien van interne machtsstrijd en rechtsbepalingen over *qisas* en erfenis.

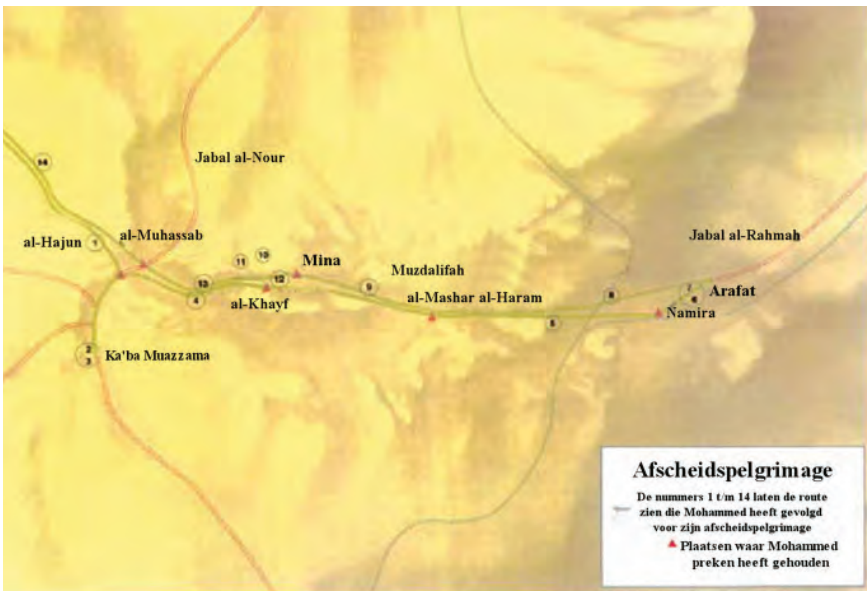
Deze toespraak bevatte een veelzijdig bericht dat alle mensen betreft en

⁸ Waqidi, III, 1088-1116; Ibn Hisham, II, 601; Ibn Sa'd, II, 172-189; Taberi, III, 148; Ibn Abdülber, *Dürer*, p. 259-268; Ibn Sayyid an-Nas, II, 359-368; Makrizi, p. 510

aanspreekt. Mohammed begon zijn toespraak met: “O mensen!”, wat de aandacht trok van de metgezellen omdat hij hiermee de gehele mensheid aansprak. Dat Mohammed heeft vermeld dat het menselijk leven, zijn bezittingen en zijn eer heilig is, laat het belang zien die hij hechtte aan de bescherming van levens, bezittingen en eer. Dat de bloedwraak kwesties die in de *Jahiliyya* periode voorkwamen zijn opgeheven heeft hij concreet vermeld. Hiermee is er maatschappelijke orde en bescherming geregeld, anarchie vermeden en is het verbroederingssysteem hiervoor in de plaats gekomen. Toen Mohammed rente en bloedwraak afschafte, voerde hij dit eerst uit bij zijn eigen naasten en kende hen geen privileges toe.

Mohammed is wederom concreet geweest in het aanduiden dat de God van alle mensen één is, dat iedereen van dezelfde ouders afstamt en dat ieder mens gelijk is. Hij maakte geen onderscheid in taal, kleur of ras. In feite, staat er in de Koran hetzelfde over dit onderwerp. Daarna stond hij stil bij de familierechten en de wederzijdse rechten en plichten van mannen en vrouwen. Kort samengevat stond Mohammed stil bij; onschendbaarheid van personen, het recht op leven, bezit, onschendbaarheid van verblijfplaatsen, maatschappelijke vrede, gelijkheid, erfenis, familierechten en andere zaken die gedetailleerd beschreven kunnen worden.

3. Enkele ontwikkelingen voor de dood van Mohammed

Nadat Mohammed terug was gekeerd van zijn afscheidspelgrimage is er in Jemen door Aswad al-Ansi een claim gelegd op profeetschap. Hij claimde dat hij een profeet is, mede door hulp van de Ans en Mazhij stammen. Hij vermoordde de gouverneur Sahr ibn Bazan die tegen hem was en zijn vrouw Azad dwong hij om met hem te trouwen. Op deze wijze greep hij de macht in de regio. Mohammed die van deze toestand hoorde, stuurde de metgezel Jarir ibn Abdullah om hem uit te nodigen tot de islam. Aswad al-Ansi wees dit verzoek af. Later is er door de vooraanstaande personen Qays ibn Makshuh, Fayruz, Jushaysh en Dazawayh, die deden alsof ze aan zijn kant stonden met behulp van zijn vrouw Azad, een moordaanslag op hem gepleegd en hebben ze hem vermoord. Aswad is vijf dagen voordat Mohammed overleed (volgens andere overleveringen een dag), vermoord. De officiële inlichting kwam naar Medina in de periode van Abu Bakr.

Tegen het einde van de tiende jaar van de *hijra*, claimde Musaylima van de Hanifa stam, die in de *Jahiliyya* periode deels christelijk en deels heidens was, maar later de islam had aanvaard, in Yamama een profeet te zijn. Terwijl hij, samen met de vertegenwoordigers van zijn stam naar Medina was gekomen en ze zich hadden bekeerd. Toen hij terugkeerde naar Yamama beweerde hij dezelfde profeet als Mohammed te zijn. Mohammed stuurde een brief met Amr ibn Umayya ad-Damri naar Musaylima. In de brief die Musaylima terugschreef naar Mohammed bood hij hem een partnerschap aan en beweerde hij dat de helft van de wereld van hem was en de andere helft toebehoorde aan de Quraish stam. Mohammed liet in een volgende brief weten dat alles op aarde toebehoort aan God en dat Hij zijn dienaren erfgenaam zal maken van wat ze wensen.⁹ Tijdens deze ontwikkelingen, overleed Mohammed.¹⁰

Mohammed besloot in het elfde jaar van de *hijra* in de maand Safar (eind mei 632) om een expeditie te organiseren tegen de Byzantijnen als wraak voor Zayd ibn Harith, Jafar ibn Abu Talib en andere metgezellen die omkwamen tijdens de strijd in Mu'tah. Hoewel er in het leger oudere en meer ervaren metgezellen waren, werd Usama ibn Zayd aangesteld als commandant die op dat moment rond de achttien of negentien jaar was.¹¹ Usama

⁹ Ibn Hisham, II, 600-601; Taberī, III, 146-147.

¹⁰ Musaylima werd na de dood van Mohammed in de regeerperiode van Abu Bakr als kalief, door het islamitische leger onder leiding van Khalid ibn Walid verwijderd.

¹¹ Ibn Sa'd, II, 189.

werd op een woensdag, twee dagen nadat hij het leger had klaargemaakt, ziek, op 29 Safar 11 / 27 mei 632. De volgende morgen, dus op donderdag, toen Usama zich wat beter voelde, maakte Mohammed de vlag met zijn eigen handen vast. Hij gaf wat tips aan het leger zoals: dat ze hun beloftes moeten nakomen, geen vrouwen en kinderen mogen doden, niet moeten wensen om de vijand te ontmoeten om te vechten, geen ruzie moesten uitlokken en hij zwaaide Usama uit. Usama zette zijn hoofdkwartier op in Juruf, liggend naast Medina. Het leger begon zich hier te verzamelen. Vooraanstaande personen als Abu Bakr, Umar, Abu Ubaya ibn Jarrah en Abu Waqqas bevonden zich ook in het leger. Sommige metgezellen bekritiseerden de aanstelling van Usama als commandant, omdat hij nog jong en onervaren was. Mohammed die dit hoorde ging op zaterdag naar de moskee en gaf antwoord op alle kritiek. Er was kritiek van mensen omdat hij Usama heeft aangesteld als commandant, maar dat zelfde gebeurde ook toen Mohammed de vader van Usama aanstelde als commandant. Mohammed zei dat zowel de vader van Usama als Usama zelf, dit beiden verdienen.¹²

4. De dood van profeet Mohammed

Doordat de ziekte van Mohammed aanzienlijk verergerde, kon Usama niet vertrekken. Mohammed had last van hoofdpijn en zeer hoge koorts. Zelfs toen hij kampte met zeer hoge koorts, bleef hij zich voortdurend bezighouden met de voorbereidingen omtrent de expeditie naar Syrië. Mohammed verklaarde op het moment dat hij ziek was het volgende: “Een dienaar, die door Allah op de proef werd gesteld, door te kiezen uit deze wereld of om hem te ontmoeten, koos voor de ontmoeting met Allah.” Abu Bakr begreep uit deze zin dat met het woord ‘dienaar’ Mohammed in eigen persoon werd bedoeld en zei vervolgens: “Moge onze zielen, bezittingen en kinderen voor jou opgeofferd worden” en begon vrij snel daarna te huilen. Mohammed die hem op dat moment zag huilen zei tot slot: “Huil niet, Abu Bakr! Degene die mij het meest heeft begunstigd met zijn vriendschap en vermogen is Abu Bakr. Als ik een vriend uit mijn *ummah* had mogen kiezen, dan zou ik zeker kiezen voor Abu Bakr. Maar de broederschap van de islam is oneindig veel waard.” Hij beval dat, buiten de deur van Abu Bakr om, de deuren van de Masjid an-Nabawi gesloten moesten worden.

¹² Ibn Sa’d, II, 249, 250; Ibn Hisham, II, 650.

Toen hij de reden hiervan uitlegde verkondigde hij, dat er niemand zoveel gunsten over had voor de islam dan hem.¹³

Op het moment Mohammed zich niet geheel fit voelde, leidde hij het gebed en wanneer zijn lichaam in een zeer penibele staat was zei hij: “Beveel de mensen dat zij hun gebeden moeten verrichten”.¹⁴ Op het moment dat hij zich lichamelijk heel zwak voelde beval hij Abu Bakr het gebed te leiden. Aisha wist dat haar vader een zeer zachtaardige man was. Dit werd vooral duidelijk op het moment dat hij de Koran las en er vervolgens tranen uit zijn ogen vloeide. Het was voor Aisha duidelijk dat wanneer hij op Mohammeds plaats in de moskee zou zitten, hij dit absoluut niet aan zou kunnen. Aisha wilde om die reden dat deze taak aan Umar werd gegeven. Maar Mohammed benadrukte als reactie hierop andermaal; “Zeg tegen Abu Bakr dat hij het gebed moet leiden”.¹⁵ Op basis van een overlevering is bekend geworden dat Abu Bakr op zijn minst zeventien gebeden heeft geleid, gedurende de ziekte van Mohammed. Mohammed die zijn laatste dagen in de kamer van Aisha spendeerde, voelde zich op een bewuste dag, rond het middag uur fitter dan voorheen. Met behulp van Abbas en Ali ging hij naar de moskee. Eenmaal aangekomen in de moskee sloot hij zich aan bij het gezamenlijke gebed. Toen Abu Bakr merkte dat Mohammed was gearriveerd, wilde hij zijn plaats direct aan hem afstaan. Echter, Mohammed liet hem, middels een duidelijk handgebaar, weten dat hij op zijn plaats moest blijven en verder moest gaan met het gebed. Hier opvolgend ging Mohammed tijdens het gebed naast hem staan.

Op een maandag, na het ochtendgebed, constateerde Abu Bakr dat Mohammed zich iets beter voelde. Hierna kreeg hij toestemming van hem om naar zijn huis in de Sunh regio terug te keren. Sommige metgezellen daar-entegen gingen naar hun werk. Niet veel later werd de ziekte waaraan Mohammed leidde veel erger. Voordat hij zijn laatste adem uitblies vermeldde hij, dat de slaven goed behandeld moeten worden en dat zij moeten worden voorzien van kledij en voedsel. Ook wees hij de achtergebleven mensen erop dat er op een goede en aardige manier gesproken moest worden tegen deze slaven en dat men het gebed moest blijven continueren.¹⁶

Volgens de overlevering van Aisha waren de laatste woorden van Mo-

¹³ Ibn Sa'd, II, 227; Ibn Hisham, II, 649.

¹⁴ Makrizi, p. 542.

¹⁵ Ibn Sa'd, II, 218, 219; Ibn Hisham, II, 652.

¹⁶ Ibn Sa'd, II, 254; Ibn Hanbal, III, 117.

ammed, die hij fluisterend kon opzeggen, *La ilaha illallah*[Er is geen God dan Allah] en voegde moeizaam hieraan toe; *Ma'a ar-Rafiq al-A'la*[met de sublieme metgezel].¹⁷

Na deze woorden uitgesproken te hebben, overleed Mohammed in de armen van zijn vrouw Aisha. Dit gebeurde zonder dat er een opvolger was aangesteld,¹⁸ op maandag 14 Rabi' al-Awwal 11 / 8 juni 632, vroeg in de morgen.

De dood van Mohammed heeft alle moslims enorm veel verdriet gedaan, waarna er een lange periode van rouw ontstond. Er waren zelfs mensen die vroegen of hij daadwerkelijk was overleden. Dit had alles te maken met het ongeloof over het feit dat hij was gestorven. Er waren in die tijd ook mensen die niet geloofden dat hij was overleden. Dit kwam puur voort uit een gevoel van intens verdriet. Umar beweerde zelfs dat Mohammed niet was overleden en waarschuwde de personen die dit wel zouden zeggen met een potentiële onthoofding. Abu Bakr, die op het moment dat Mohammed overleed nog in zijn huis in Sunh was, keerde meteen terug en betrad hierna de kamer waar Mohammed op dat moment lag. Toen hij zijn gezicht ontblootte en vervolgens zag dat Mohammed was overleden, vloeiden zijn tranen in groten getale van zijn gezicht. Vervolgens zei hij: "Moge alles voor jou opgeofferd worden! Voorwaar bij Allah, je zult de dood niet tweemaal proeven. Je hebt de voorbestemde dood nu geproefd. Je was een mooi mens toen je nog leefde en je bent net zo mooi in je overlijden".¹⁹ Abu Bakr die op een strijdvaardige wijze de kamer verliet, troostte de verwarde gemeenschap. Toen hij vlak daarna hoorde wat Umar had geroepen, liet hij hem zwijgen en begon zelf te spreken. Nadat hij God heeft geprezen en Mohammed met naam en toename had begroet, begon hij aan zijn welbekende toespraak, welke als volgt luidt:

"O mensen! Zij die Mohammed aanbidden, weet dat Mohammed nu dood is. Zij die Allah aanbidden weten dat Hij leeft en nooit zal sterven. God beveelt het volgende: 'Mohammed is slechts een gezant; voor zijn tijd reeds waren de [andere] gezanten heengegaan. Wanneer hij dan zou sterven of gedood zou worden zouden jullie je dan op jullie hielen omdraaien? Maar wie zich op zijn hielen omdraait die brengt aan God geen enkele

¹⁷ Ibn Abdilber, *Dürer*, p. 271; Makrîzî, p. 457.

¹⁸ Ibn Hisham, II, 653.

¹⁹ Ibn Sa'd, II, 265-266.

schade toe. God zal hen die dank betuigen belonen”.²⁰ Deze woorden van Abu Bakr kalmeerde de aanwezige moslims.²¹ Vervolgens gingen Abu Bakr, Umar en de naasten van Mohammed naar de kamer waarin hij lag. Op dat moment kwam er een bericht binnen dat mensen van de *Ansaar* bij Banu Saida zich hadden verzameld om onderling een kalief(ook wel de plaatsvervanger van Mohammed genoemd) uit te kiezen. Umar ging hier samen met Abu Bakr naar toe. Onderweg naar Banu Saida kwamen zij Abu Ubayda ibn Jarrah tegen, wie ook met hun mee ging. Abu Bakr die als kalief werd gekozen, heeft de volgende dag in de Masjid an-Nabawi een gemeenschappelijk *bay'at*[eet] afgelegd.

Het stoffelijk overschot van Mohammed werd door Ali gewassen. Usama ibn Zayd, Abbas en zijn zonen Fazl en Qusam hebben Ali hierbij geholpen. Op dinsdagmiddag nadat het lichaam was gewassen en bedekt met een lijkwade, werd het geplaatst op een bed in het huis van Mohammed. De moslims kwamen in de vorm van groepen naar deze bewuste kamer toe. Dit was in zoverre op een gescheiden manier geprobeerd te regelen dat eerst mannen, daarna vrouwen en tot slot kinderen werden toegelaten. Ze baden zonder imam het begrafenisgebed.²² Ondertussen ontstond er een geschil over de plaats waar Mohammed begraven moest worden. Sommige waren van mening dat hij in de Masjid an-Nabawi begraven moest worden, terwijl anderen vonden dat hij op een andere begraafplaats moest worden begraven. Abu Bakr zei dat hij Mohammed een keer had horen zeggen: “Iedere profeet is begraven op de plaats waar hij is overleden” en loste dit probleem zodoende op een zeer gepaste manier op. Er werd door hem besloten dat hij begraven moest worden in de kamer van Aisha, waar hij per slot van rekening uiteindelijk ook is overleden.²³ Het graf is bovendien gegraven door Abu Talha al-Ansari(Zayd ibn Sahl). Mohammed werd de dag nadat hij was overleden, op een dinsdag wel te verstaan, begraven. Er zijn overleveringen die vermelden dat Ali, Fazl ibn Abbas, Qusam ibn Abbas en Usama ibn Zayd het graf ingingen. Dit had als doel om de profeet op te vangen en vervolgens op een respectvolle manier neer te leggen in zijn graf.

In de jaren daarna zijn ook Abu Bakr en Umar naast Mohammed begraven. Zoals hieronder kan worden gezien, is het graf van Mohammed aan

²⁰ Leemhuis, De Koran, Soerat aal 'imraan 144.

²¹ Ibn Sa'd, II, 268; Ibn Hisham, II, 655-656.

²² Ibn Sa'd, II, 290, 291.

²³ Ibn Sa'd, II, 292-293; Makrīzī, p. 548-549.

de kant van de *qibla* begraven. Hierdoor wordt ook duidelijk dat het hoofd van Abu Bakr tot aan de schouder van Mohammed reikt en het hoofd van Umar tot slot reikte tot aan de schouder van Abu Bakr. Dit is de feitelijke manier waarop zij allen zijn begraven.

De positie van het graf van profeet Mohammed vanaf Rawza al-Mutahhara

Een foto van Rawza al-Mutahhara waar Mohammed, Abu Bakr en Umar zijn begraven

5. De erfenis van profeet Mohammed

Alvorens we het gaan hebben over de erfenis van Mohammed moeten we eerst zijn bronnen van inkomen verduidelijken. Hij was zowel in zijn kinder- als tienerjaren onder bescherming van zijn oom Abu Talib. Hierin heeft zijn oom hem vooral geholpen met handelsactiviteiten, om daarmee weer inkomsten te kunnen genereren. Abu Talib nam Mohammed altijd

mee op het moment hij op reis ging.²⁴ Het is daarbij ook bekend dat Mohammed, ondanks dat hij met zijn zeer vermogende vrouw Khadija getrouwd was, gewoon verder ging met zijn handelsactiviteiten. Hoogstwaarschijnlijk ging hij hiermee ook door in Mekka, gedurende zijn profetschap. Zoals de Koran vermeld: “Hoe komt het dat deze gezant voedsel eet en op de markten rondloopt?”²⁵ Op het moment dat we deze uitdrukking goed analyseren, wordt al vrij snel duidelijk dat Mohammed niet alleen naar die bewuste markten ging om daar kennis te geven, maar ook om op een zeer intelligente manier handel te drijven.

Mohammed verkreeg vanwege zijn profetschap geen inkomsten als ook hij vanwege zijn status als staatshoofd tevens niets verdiende. In de Koran zijn er meerdere verzen die vermelden dat Mohammed geen inkomsten wilde genereren voor zijn werkzaamheden als profeet en staatshoofd, waarna dit ook werd gehonoreerd.²⁶ Mohammed profiteerde gedurende zijn periode binnen Medina, op geen enkele manier van de verplicht gestelde belastingen noch van de aalmoezen die aan armen gegeven moest worden. Hij verklaarde dat inkomsten, afkomstig van belastingen en *zakaat*, niet toegestaan waren voor hem en zijn familieleden.

De hoofdlijnen van Mohammeds inkomsten zijn als volgt:

a. Volgens Koranhoofdstuk al-Anfaal in vers 41, is zijn aandeel van de verkregen buit ongeveer een vijfde deel. Op het moment dat we het aandeel van God en zijn gezant zien als een som, dan bedraagt deze ‘*Khumus al-Khumus*’ (een vijfde deel van een vijfde deel) slechts 4%. Mohammed heeft ook zijn aandeel gekregen met betrekking tot dit vers, vanwege zijn deelname als soldaat aan een oorlog. Dit is het eerder besproken deel van 4/5de, die dan wordt gezien als buit en ook door hem in ontvangst is genomen. Mohammed heeft buiten dit om, als commandant van het leger en zijn recht om een waardevol stuk van de verkregen buit te kiezen, zijn deel op een symbolische manier aangenomen. In andere termen wordt dit ook wel *Safiy* genoemd. Hetgeen hij kreeg varieerde heel sterk van een zwaard tot een paard of van een slaaf tot een willekeurig en waardevol bezit.²⁷

b. Mohammed nam wel degelijk cadeaus aan. Om deze reden zijn de

²⁴ Ibn Sa’d, I, 120.

²⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-foerkaan 7.

²⁶ Leemhuis, De Koran, Soerat joesoef 104; Soerat al-kalam 146.

²⁷ Belazûri, I, 342.

cadeaus en giften die hij kreeg van mensen een deel van zijn inkomsten. Een mooi voorbeeld hiervan is een gift van de Joodse Muhayrik van de Banu Nadir stam, die tijdens de slag van Uhud aan de kant van Mohammed vocht. Voordat hij dood ging stond in zijn testament nadrukkelijk genoteerd dat hij Mohammed zeven tuinen heeft geschonken.²⁸

c. De gronden van niet-moslims die door middel van vrede zijn verkregen. Een goed voorbeeld hiervan is de grond van Fadak.

De financiële erfenis van Mohammed kan in twee delen onderscheiden worden en wel in roerende goederen en niet-roerende goederen. Roerende goederen zijn onder andere geld, privé eigendommen en dieren. Mohammed had gedurende zijn periode waarin hij ziek was, zeven dirham bij zich en wilde dat dit aan de armen werd uitgedeeld. Er moet wel gezegd worden dat het aantal dirhams dat hij bij zich had in verschillende overleveringen sterk varieert van vijf tot negen dirham.²⁹ In dit opzicht kunnen we concluderen dat hij geen contant geld heeft nagelaten. En omdat al zijn slaven op een eerder moment had vrijgelaten, bezat hij op het moment van sterven geen enkele slaaf. Volgens sommige bronnen heeft hij kamelen, zijn kledij, zijn ring, stukken gereedschap en zijn pantser nagelaten. Hier vallen het meubilair en huishoudelijke spullen van zijn vrouwen buiten. Er is overigens ook vermeld dat zijn dieren, schoenen en enkele huishoudelijke spullen aan Ali en zijn familie is gegeven. Zijn mantel, zwaard en ring zijn aan de staat overgelaten.

Onder niet-roerende goederen vallen landerijen en grond. Na de dood van Mohammed vroegen zijn dochter Fatima en andere familieleden de erfenis aan Abu Bakr. Abu Bakr droeg de uitspraak van Mohammed aan hen voor: "Wij profeten laten geen erfenis na. Hetgeen wij nalaten zijn slechts aalmoezen".³⁰ Vervolgens zei hij dat de landgoederen niet verdeeld zouden gaan worden en dat zolang hij in leven zou blijven, er door hemzelf gezorgd moest worden voor de landen die deze verzorging benodigd zouden hebben geacht. Hij vermeldde ook heel duidelijk dat zijn inspan-

²⁸ Waqidi, I, 262-263; Ibn Abdilber, *Dürer*, p. 151.

²⁹ Ibn Sa'd, II, 237-239.

³⁰ Bukhari, IV, 42. Enkele overleveringen die plaats vinden in onze bronnen vermelden dat Fatima en Abbas samen naar Abu Bakr gingen om de erfenis van Mohammed op te eisen (Bukhari, VII, 3; Muslim, II, 1381); Dat de vrouwen van Mohammed Uthman naar Abu Bakr wilden sturen, maar Aisha hen herinnerde aan een uitspraak van Mohammed: "Wij profeten laten geen erfenis na, wat we nalaten is sadaqa." (Muslim, II, 1379) Er bestaan verschillende overleveringen over dit onderwerp. Hoewel in de overleveringen de namen van personen en de periodes waarin deze plaatsvonden van elkaar verschillen, komen zij allen overeen op het punt dat Mohammed deze uitspraak heeft gedaan.

ningen moeten worden gecontinueerd door het volk dat achterblijft. De inkomsten die Mohammed verkreeg uit zijn grond in Fadak spendeerde hij aan de benodigdheden van zijn gezin, voor openbare zaken, reizigers en natuurlijk aan gasten. Mohammed had het recht om de eigenaar te zijn, maar heeft deze inkomsten toch gespendeerd omwille van het volk. De stukken grond die Mohammed bezat, werden na zijn dood overgeheveld aan de staat. De inkomsten van deze gronden, spendeerde Abu Bakr exact aan dezelfde doelen zoals Mohammed dit deed.³¹ Fadak bleef in de periode van *al-Khulafa al-Rashidun*, ook wel de vier rechtgeleide kaliefen genoemd, ook eigendom van de staat en hiermee werden de handelingen van Abu Bakr voortgezet.

De kamers waarin de vrouwen van Mohammed verbleven, werden als testament van Mohammed aan hen nagelaten. Zij moesten vervolgens hier gaan wonen en op het moment van overlijden zouden deze kamers, net als de gronden van Mohammed, onder de aalmoezen [*sadaqa*] van Mohammed vallen.³² Mohammeds morele erfenis zijn de Koran en zijn *sunnah*. Nadat Mohammed overleed, hebben moslims de Koran en *sunnah* beschermd en behouden. Hier hebben zij veel inspanningen voor moeten verrichten. Als resultaat van deze inspanning, hebben zij de principes uit de Koran en de *sunnah* in hun levens toegepast. Ook hebben zij talloze exemplaren van de Koran, *tafsir* [exegese en interpretatie van de Koran] en *Hadith* boeken, als fundament in hun culturele leven toegepast.

6. Een complete blik op de boodschap van Mohammed gedurende zijn profetschap

Op het moment dat wij de activiteiten van Mohammed in Medina bestuderen, hebben wij ruimte gegeven om Koranverzen te kunnen weerleggen. Maar om de boodschap van deze periode beter te kunnen vatten is het nodig om de openbaringen binnen Medina in zijn geheel te analyseren. Wanneer de geopenbaarde Koranverzen in Medina bestudeerd worden dan ziet men dat de regels en wetten die in Mekka zijn geopenbaard telkens terugkeren. Hierin wordt meermaals ook de nadruk gelegd op de periode binnen Medina, de ontwikkelingen die daarbij horen en natuurlijk zijn er deels nieuwe principes ontstaan met betrekking tot het

³¹ Ibn Sa'd, II, 314, 315, 316.

³² Ibn Sa'd, I, 314-317; Celal Yeniçeri, "Asr-i Saadette Hz. Peygamber'in ve Ailesinin Geçimi", *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette Islam*, I, 311-364, Istanbul 1995.

bestuur van moslims, de staat, de samenleving en het leiden van een stabiel leven. Monotheïsme, het hiernamaals en andere geloofsprincipes zijn wederom herhaald in de verzen die na de *hijra* zijn geopenbaard. Zij laat weten dat de Koran het woord van God is en de bron van begeleiding. Ook wordt hiermee duidelijk dat men na moet denken over de inhoud van de Koran. Ook richt zij zich op de echtheid betreffende het profetschap van Mohammed. Vrijheid van godsdienst is in deze absoluut gewaarborgd; zij liet weten dat er geen dwang is in religie en dat er in de aard van de islam geen contradicties zitten. Ook zijn de kenmerken van gelovigen, niet gelovigen, ontkeners en schijnheiligen uiteengezet. Zo nodig mag er samenwerking plaats vinden, maar over het algemeen benadrukt de Koran vaak dat er geen vriendschappen gesloten moet worden met ontkeners. Over de relaties met de *Ahl al-Kitaab* en de houding die men tegenover hen moet aanhouden zijn er verschillende regels ontstaan. De verhalen van eerdere profeten en bevolkingen zijn ook in de verzen die binnen Medina zijn geopenbaard, verteld. De religieuze verplichtingen zijn een van de onderwerpen waar in de periode van Medina zorgvuldig bij stil is gestaan. Allereerst is er vele malen en op verschillende manieren stil gestaan bij de aanbedding van God, het gebed en de *zakaat*. Het is inmiddels duidelijk dat men na de *hijra* over ging tot het gezamenlijke gebed, zoals het vrijdaggebed, het feestgebed en alle overige buitengewone gebeden. Het belang hiervan is tevens benadrukt, wat wordt bevestigd door de bouw van een moskee die net na de vestiging van de *hijra* werd gecompliceerd. De *zakaat*, ontstaan in de periode binnen Mekka, werd in het tweede jaar van de *hijra* als verplichting gesteld. Vanaf dat moment werd de *zakaat* vanuit een centraal punt door een verkozen bestuur ingezameld. Hier werden ook de groepen aan wie deze *zakaat* uitgedeeld moest worden, vastgesteld. Het vasten en de bedevaart werd, niet heel veel later, in Medina verplicht gesteld. Men wilde dat er een link gelegd kon worden met het geloof en de daarbij behorende daden. Daarover is het volgende gezegd: “Jullie die geloven! Waarom zeggen jullie wat jullie niet doen?”³³ Er zijn regels bepaald met betrekking tot maatschappelijke onderwerpen. Dit zijn bijvoorbeeld de volgende zaken; de bescherming van de rechten van een weeskind, het nodeloos spenderen omwille van God, het elkaar zowel financieel als moreel steunen en het verrichten

³³ Leemhuis, De Koran, Soerat as-saff 2.

van goede daden. Wel is het zo dat goede daden die als schijn werden verricht, niet in goede aarde vielen en zodoende ook niet konden rekenen op respect of tolerantie. De broederschap van moslims³⁴ en de broederschap met betrekking tot alle mensen wordt steevast benadrukt.³⁵ Spanning en ruzie zijn verboden, terwijl eenheid en vrede wordt aangemoedigd. De rol van de islam om mensen te verenigen en saamhorigheid te creëren wordt meermaals benadrukt. Hiermee wordt continu bevolen om goed te zijn voor eenieder, waarmee elke vorm van woede en kwaad werd verboden. Hetgeen kan leiden tot haat en vijandigheid, moet in de samenleving gezuiverd worden. Een voorbeeld hiervan is dat men een voorval zorgvuldig moet uitzoeken op authenticiteit en indien nodig op het achterhalen van de waarheid. Educatieve activiteiten zijn in de loop der tijd beter georganiseerd. Het terugkijken naar de oude gewoonten wordt verafschuwd en het handelen met het gebruik van menselijk verstand wordt daarom aangemoedigd.

Om te komen tot de ethische onderwerpen, worden goede gewoonten keer op keer herhaald als absoluut richtpunt. Naast het geloven in God nemen de juiste en eerlijke levensvormen een zeer belangrijke plaats in, binnen de universele boodschap van de Koran. Goedheid, geduld, nederigheid, oprechtheid, dankbaarheid, welsprekendheid, tolerantie, het niet schenden van hetgeen is toevertrouwd, goede daden verrichten, zijn hele belangrijke aspecten binnen de islam. Ook het in acht nemen van de rechten die zijn toebedeeld aan naasten, wezen, buren, armen, reizigers en vrienden zijn heel belangrijk. Dit soort deugden worden verheerlijkt en bevolen door de Koran en *sunnah*. Dit zijn de omgangsregels die opgenomen zijn binnen de waarden van de islam. Ook is er met veel aandacht stilgestaan bij de rechtvaardigheid in Medina. Hiermee zijn schulden, verdragen, getuigen, straffen voor bepaalde delicten en de bijbehorende regels, van zeer groot belang voor de efficiëntie gedurende berechtingen. Goede gewoonten zijn aangemoedigd en beschreven, maar ook is er stil gestaan bij slechte gewoontes en mensen die deze bezitten. Bespottingen, gierigheid, smaad, schijnheiligheid, opschepperij, pronkerij, wijn, kansspelen, prostitutie, wreedheid zijn zaken die geheel afgekeurd worden. Daarbij zijn het schenden van een andermans recht, moord en andere

³⁴ Leemhuis, De Koran, Soerat al-hoedjoeraat 10.

³⁵ Leemhuis, De Koran, Soerat al-hoedjoeraat 13.

duistere zaken in zijn geheel verafschuwd en verboden gesteld. Daar voor in de plaats is er bescherming van de ziel, bezit en eer gekomen. Het is bevolen om niet de kant te kiezen waar de verrader zich bevindt. Ze noemt dat God niet houdt van personen die arrogant zijn en personen die zich inlaten met opscheppen. Er is stil gestaan bij het aspect eerlijkheid en het feit dat men niet van al het goede moet afzien. Een voorbeeld hiervan is dat mensen zeggen iets te gaan doen, maar zich hier vervolgens niet aanhouden. Ze vermeldt dat God dit met haat zal kwalificeren. Ze noemt ook dat men niet, zonder kennis van zaken moet spreken over het desbetreffende onderwerp. Er zijn nieuwe regels gekomen op het gebied van economie. Zo is (woeker-)rente heel concreet verboden en zijn personen die hiermee werken bekritiseerd. Er is tevens stil gestaan bij onderwerpen zoals het nuttigen van het toegestane, werken, het beschermen van het bezit van weeskinderen en niet-volwassenen. Er zijn rechtswetten vastgesteld met betrekking tot onderwerpen die gaan over onder andere getuigen, registratie van schulden en familierechten. Er zijn ook regels vastgesteld over onder andere het staatsbestuur en de bijbehorende overlegging. Hierin staat onder meer geschreven dat deze taken aan bekwame personen toegewezen moeten worden. Gehoorzaamheid aan God en zijn boodschapper worden benadrukt. Nadat de moslims, na de *hijra* een vesting hadden gecreëerd, werd het begrip van staatsverdediging ontwikkeld. Voor de totstandkoming van deze eerder genoemde staatsverdediging, zijn de nodige stappen maatregelen genomen om alles goed te kunnen organiseren. Aangaande dit onderwerp is er stil gestaan bij het aspect, vrede. Zij laat weten dat vrede voor goede deugden zal zorgen, waarmee dit een juiste methode is om dit te kunnen bewerkstelligen. Er zijn regels opgesteld om ervoor te zorgen dat het vredesproces zich goed kan ontwikkelen. Ook zijn er regels opgesteld met betrekking tot oorlogen en andere strijden. De gelovigen zijn opgeroepen om hun opdrachten naar eer en geweten te voldoen. De uitvoering van Mohammed aangaande de bovengenoemde onderwerpen hebben we in verschillende delen van het boek besproken en waar nodig uitgelegd. We zien dat de Koran, de biografie van Mohammed heeft geschetst en zodoende heeft gezorgd dat zij de regels, waaraan hij zich moet houden, in hoofdlijnen zijn gedefinieerd. Daarbij zijn de beschrijvingen met betrekking tot Mohammed, door zijn familieleden en naasten ook in diezelfde richting gepositioneerd. Op een gestelde vraag,

die te maken had met het hiervoor genoemde onderwerp, aan Aisha verklaarde zij als antwoord dat Mohammeds ethische waarden tevens de morele waarden van de Koran zijn.³⁶ Als wij de ethiek in een brede context bekijken, gericht op de gewoonten van eenieder en die personen vervolgens koppelen die zich middels deze ethische waarden probeerden te profileren, kunnen we eenvoudig constateren dat Mohammeds ethiek en zijn activiteiten een absolute uitvoering is van de Koran.

³⁶ Muslim, II, 513

NAWOORD

De manier waarop profeet Mohammed, gedurende zijn tijdperk, leefde is hedendaags nog steeds een zeer grote inspiratiebron voor vele mensen. Hij was destijds en vandaag de dag nog steeds, een groot voorbeeld voor de gelovigen.

We hebben middels dit boek ons uiterste best gedaan om het leven van profeet Mohammed zoveel mogelijk te beschrijven. Mohammed heeft, gedurende zijn 23 jarige profetschap, gezorgd voor een uitermate goede combinatie tussen filosofie en mechanismen. Mede dankzij deze ontwikkeling zijn heidenen eertijds overgegaan tot het geloven in het monotheïsme. Ook zijn de aspecten zoals oneerlijkheid, vijandigheid en het stoppen van interne fricties, overgegaan tot de aspecten gerechtigheid, broederschap en behulpzaamheid. Dit was puur bedoeld om mensen te laten realiseren dat het helpen van elkaar meer waard is dan het tegenzitten van de medemens. Het voornaamste doel van dit alles komt voort uit de grote wens van een ieder om conflicten te stoppen en derhalve langdurige vredesovereenkomsten te sluiten. Mohammed zelf was hier een groot voorbeeld van. Hij grossierde in eerlijkheid, netheid, vertrouwen, gerechtigheid, tolerantie, altruïsme en vrijgevigheid. Hij hekelde daarentegen alle vormen van bloedwraak, afpersing, beroving, geweld, wrok, drank, gokken, diefstal, leugens,

roddels en egoïsme. Dit waren de voornaamste eigenschappen om individuele en maatschappelijke problemen mee te kunnen vormen. Hij heeft de fundering geplaatst ten behoeve van een gezonde en gelukkige maatschappij. Na al deze activiteiten, die in het licht van de openbaring stonden, verkreeg Mohammed een perfect karakter. Hij heeft de mensen op het gebied van socialiteit, economie, cultuur en moraliteit, uit het tijdperk getrokken die vol stond met onwetendheid. Het tijdperk, waarin de onwetendheid hoogtij vierde, werd gekenmerkt door de volgende aspecten; heidendom, vriendjes politiek, pesterijen, kwellingen, ongerechtigheid, onstabiele, geen centraal gezag en een leven zonder waarden en normen.

Hij heeft een tijdperk afgesloten waarin de aspecten; kindermoord, bloedwraak en barbarisme, de dagelijkse kost waren. Hiervoor in de plaats heeft hij een nieuwe gemeenschap gecreëerd, die gekenmerkt werd door vredelievendheid en welvarendheid. Na de dood van profeet Mohammed hebben zijn volgelingen ervoor gekozen om hetzelfde pad als hem te bewandelen. Zij hebben tevens, generaties lang, de filosofie en de waarden en normen van Mohammed aangeleerd. De kernpunten die zijn opgesteld gedurende het tijdperk waarin hij leefde, hebben zich in een korte tijd uitgemond tot een enorm project. Er werd vanaf dat moment een authentieke beschaving opgebouwd. Dit werd de islamitische beschaving genoemd.

In deze islamitische beschaving zijn vele kunstwerken, wetenschappen, filosofieën en ethische facetten, onderzocht. Indien we onderzoek verrichten naar hetgeen de islamitische beschaving heeft opgebracht, zullen we een groot parallel vinden tussen de islamitische beschaving en het leven van profeet Mohammed. De interesse die Mohammed toonde in de wetenschap, hebben de fundering gelegd om nog meer kennis te vergaren naar de verschillende vormen van kennisgeving en de daarbij behorende instellingen. Zijn intense belangstelling met betrekking tot gezondheid en hygiëne, hebben ertoe geleid dat de onderzoekers binnen de geneeskunde een enorme ontwikkeling hebben geboekt ten behoeve van hun kennis en kunde. Mohammed maakte zich overigens ook sterk voor sociale hulpvoorzieningen en de toepasselijke behulpzaamheid. Ook vond hij het zeer belangrijk om weeskinderen, gehandicapten, ouderen en armen te ondersteunen. Hierdoor zijn er in dit tijdperk, verscheidene stichtingen en sociale hulpvoorzieningen ontstaan.

Zijn grote interesse in gerechtigheid heeft ervoor gezorgd dat er recht-

banken zijn opgezet. Zijn aansporing om handel te drijven en arbeid te verrichten hebben ervoor gezorgd dat de islamitische economie opbloeide. Familie en naasten waren ook een belangrijk kernpunt in zijn filosofie. Hij spoorde de mensen aan om te zorgen voor financiële en mentale hulp ten behoeve van het versterken van de familiebanden. Dit is hetgeen hedendaags nog steeds een zeer positieve werking heeft binnen de families die leven onder het sociaal gemiddelde. Zijn gevoel en blik voor schoonheid heeft een directe invloed gehad op de fundering van islamitische kunst. Voor de niet-moslims hebben de facetten geloofsvrijheid en gerechtelijke vrijheden, ook gezorgd voor een positieve ontwikkeling. Dit heeft er namelijk voor gezorgd dat zij hun cultureel en persoonlijk erfgoed hebben kunnen beschermen en zodoende hebben kunnen voort laten bestaan. Dit is het ultieme bewijs, wat profeet Mohammed heeft geleverd, dat een multiculturele samenleving geen probleem hoeft te vormen voor de gemeenschap. Hij fungeerde eveneens als een pionier op het gebied van tolerantie. Hiermee is hij een model geworden voor alle moslims, die in een later tijdperk en in verschillende beschavingen hebben geleefd. De persoonlijkheid en activiteiten van Mohammed, waren binnen de islamitische wereld regelmatig een reden van onderwerp met betrekking tot verschillende werken. Ook in het westen hebben literaire personages, wetenschappers en politici interesse getoond in het werk van Mohammed.

De boodschap van Mohammed is hedendaags nog steeds zeer belangrijk. Dit bericht heeft nog steeds een beschermde rol met betrekking tot hun levens en waarden. Bovenal, het leven dat Mohammed leefde straalt op dit moment nog steeds door op ons allen. Dit varieert van een gelukkig huwelijk tot het goed zijn voor de medemens en tot het beschermen van armen mensen tot het benaderen van gehandicapten. Dit alles geeft ons als mensen, een gevoel van voldoening. Het beleefd zijn tegen ouderen, liefdevol zijn tegen kinderen en het eervol handelen tot aan de militaire kazernes, behoren allemaal tot de genoegdoening van de mens. Het verdienen van geld op een eerlijke manier en een maatschappij die gebaseerd is op liefde en respect, waren voor profeet Mohammed zeer belangrijk. Dit waren zijn ideeën die vooralsnog voor vele mensen geldt als inspiratiebron. Voor sommige problemen in deze tijd, waar we als mensen allemaal tegenaan lopen, zijn er duidelijke aanknopingspunten te vinden met betrekking tot het leven van Mohammed. Het zijn bijvoorbeeld zaken als geweld, al-

cohol en drugsverslavingen, waarvan Mohammed altijd heeft beweerd dat de mens zich hiervan moest distantiëren. Hij zag dit als grote nadelen voor de mens en gold in die tijd als een grote inspiratiebron voor de medemens. Hedendaags halen vele mensen hier nog inspiratie uit, zij het in de westerse wereld en islamitische wereld. Een belangrijk waarde dat afstamt uit dit tijdperk was het recht van de mens. Integendeel, we kunnen vaststellen dat er tot een korte tijd geleden nog vaak genoeg mensenrechten werden geschonden. Dit gebeurde in de vorm van de veiligheid in het leven, de eigendommen van de mens of de eer van een persoon. Echter, we zien dat Mohammed veertien eeuwen geleden al heeft gezorgd voor de aandacht naar dit onderwerp. Zijn activiteiten stonden symbool voor de veiligheid van het leven, de eigendommen van de mens en de eer als persoon. Een andere stijgende waarde is de superioriteit van de wet. Gezien het belang dat Mohammed heeft gegeven aan rechtvaardigheid, kunnen we constateren dat hij zich te allen tijden heeft gehouden aan de superioriteit van de wet. In dit verband zien we tevens dat de profeet een van de belangrijkste pilaren van de Koran, namelijk gerechtigheid, heeft toegepast in het dagelijkse leven van de mens.

Een ander belangrijk onderwerp is het feit dat we nu in een constant veranderende tijdperk leven. Een belangrijk kenmerk van verandering komt samen met technologie. Profeet Mohammed heeft de technologie, in eigen persoon, van zeer dichtbij gevolgd en vervolgens toegepast. Dit kunnen we goed terugzien in zijn verdedigingsstrategieën. Bovendien, de technologische ontwikkelingen moeten met sterke en dynamische ethiek onder controle worden gehouden. Indien dit niet het geval is, wordt de technologie, wat bedoeld was voor het welzijn en het geluk van de mens, een gevaar voor de mensheid. Dit kan tevens leiden tot de vernietiging van de aardbol dan wel de mens. Om dit soort negatieve effecten te kunnen polsen, zijn er werken nodig die zijn geschreven ten behoeve van de hedendaagse problematiek. Een andere waarde wat zich op een positieve manier heeft ontwikkeld, is de ervaring die we hebben met betrekking tot het samen leven. Profeet Mohammed heeft door de vele toepassingen in zijn leven laten zien dat mensen met verschillende geloven en culturen, een gemeenschap konden vormen. De belangrijkste voorbeelden met betrekking tot dit onderwerp, kunnen worden teruggelezen in het hoofdstuk 'Verdrag van Medina'. Hierin staat uitgebreid beschreven hoe de contacten, tussen christenen en joden, werden gelegd.

De boodschap die profeet Mohammed aankondigde had een universeel karakter. Met andere woorden, het is een universele boodschap met universele waarden. Tijdens het proces van de openbaring zijn de waarden zoals rechtvaardigheid en verdraagzaamheid op het individuele en sociale niveau toegepast. Hiermee wordt bewezen dat hetgeen toepasbaar is voor de gehele mensheid. Het is niet belangrijk in welke eeuw, in welke landen ofwel geografische gebieden dit gebeurde. In iedere samenleving en in elke omgeving had dit een absoluut toepasbaar karakter. Het feit dat zijn boodschap een universeel karakter had, wordt in de Koran op een persoonlijke manier benoemd. Indien wij de activiteiten binnen de islam bekijken, waarbij het verspreiden en verbreden als een geheel wordt gezien, kunnen we vaststellen dat het bericht van de islam een universeel karakter bezit. De boodschap die hij verkondigde is van oorsprong en op kwalitatieve basis, universeel. Allereerst kunnen we concluderen dat de oorsprong van de boodschap een verenigend en omhullend karakter bezat, wat tevens afkomstig was van de Almachtige God. Profeet Mohammed fungeerde zelf als een voorbeeld binnen zijn omgeving met betrekking tot de boodschap die hij zelf verkondigde. Hiermee werd duidelijk op welke manier deze boodschap moest worden geïmplementeerd en als voorbeeld moest dienen voor de gehele samenleving. Ongetwijfeld is de universaliteit van de boodschap niet in botsing gekomen met het bericht dat de profeet verspreidde binnen zijn gemeenschap. Op kwalitatief vlak heeft de boodschap van de profeet een uitermate universeel karakter. De dynamiek van waarden binnen deze boodschap is met betrekking tot de rechten van de mens absoluut universeel en dus niet subjectief. De boodschap heeft een universeel karakter waardoor niemand kon worden buitengesloten.

De boodschap van profeet Mohammed is in de gehele islamitische periode, op kleine uitzonderingen na en in de lijn van activiteiten die hij heeft volbracht, van een universeel karakter geweest. Aan het belang dat wordt gehecht met betrekking tot de eigenschappen van de mens, het leven en de eer, kunnen kanttekeningen worden geplaatst. De klassieke periode hebben in de islamitische geschiedenis gezorgd voor slechts twee bezettingen van Jeruzalem. Ook heeft men een bezetting meegemaakt die een vergelijkbaar perspectief laat zien, waarmee dit duidelijk begrepen zal kunnen worden. Umar heeft Jeruzalem door middel van vrede veroverd. De veiligheid van het leven en de eigenschappen van niet-moslims werden in zekerheid

gesteld middels een extra belasting en een wederzijdse overeenstemming. Echter, de stad is in het jaar 499/1099 bezet geweest door de kruisvaarders. Zij hebben op hun beurt alle moslims vermoord op grond van het feit dat joden, de moslims hadden geholpen. Zij schuilden in de synagogen en werden aldaar allen verbrand. De lijken lagen verspreid over straat en men bevond zich in een bloedbad dat reikte tot op kniehoogte. Anderzijds is Jeruzalem in 583/1187 door Salah al-Din al-Ayyubi veroverd. Niemand deed alsof zijn neus bloedde en zodoende werden de kruisvaarders in ruil voor losgeld vrijgelaten. Het doel van deze vergelijking is absoluut niet om de kloof tussen twee beschavingen te verbreden ofwel te verduidelijken. Toch willen wij hiermee laten zien dat er wel degelijk verschil was in waarden van deze groepen.

De bedoeling van de alzijdige boodschap die Mohammed heeft gebracht aan alle mensen en de hedendaagse wereld, is om aan de gehele mensheid te presenteren wat het belang is van deze boodschap. Om hetgeen te kunnen bewerkstelligen moet deze van universele aard zijn. Al deze waarden kunnen op een mooie wijze naar de mensen toe worden gebracht, eigen worden gemaakt. Ook kunnen mensen op deze manier onderdeel worden van de gemeenschap. De boodschap kan ook gebruikt worden: ten behoeve van relaties tussen mensen, om onze identiteit in deze geglobaliseerde wereld beter beschermen, de waarden van anderen te begrijpen en om hierdoor gezondere relaties met elkaar aan te gaan. Daarentegen, los van onze eigen mensen en de islamitische wereld, kunnen we ook antwoord geven op waarden, behoeften en verwachtingen van de gehele mensheid. Dit betekent tevens een grote bijdrage aan de wereldwijde aanwezigheid en bevrijding van de mensheid. We moeten daarbij ook zeker niet vergeten dat, op het moment dat deze handelingen tot uitvoering komen, de gehele wereld kan profiteren van de aanwezigheid die voortkomen uit positieve gedachtegoeden. Het is een feit dat ook Mohammed open stond om eventueel te kunnen profiteren van een positieve verzameling van mensen om zich heen.

BIBLIOGRAFIE

ABDURREZZAK, Ebû Bekir San'ânî(211/826), *al-Musannaf*, I-XI, Lebanon 1970-1972.

ABU DAWUD, Süleyman b. Es'as(275/888), *Sünen*, I-V, Istanbul 1981, Çağrı Yayınları.

ACLÛNÎ, İsmail b. Muhammed(1162/1749), *Kesfû'l-Hafâ ve Müzîlü'l-İlbâs*, Beiroet 1352.

AGIRAKÇA, Ahmet, "Gassânîler", *DIA*, XII, 397-398.

AGIRMAN, Mustafa, "Gamre Seferi", *DIA*, XIII, 341-342.

AHMED ET-TÂCÎ, *Sîretü'n-Nebiyi'l-Arabî*, Cairo 1978.

ÂİSE ABDURRAHMAN, *Benâtü'n-Nebî*, Beiroet 1979.

AKDEMİR, Salih, "Tarih Boyunca ve Kur'an-i Kerim'de Kadın", *İslâmî Arastirmalar*, cilt 5, sy. 4 Ekim 1991, p. 260-270.

AKKAYA, Nejla, "İslâm Hukukunda Kadının Sosyal ve Siyasal Hakları", *İslâm'da Kadın Hakları*, Ankara 1998, I, 200.

AKSEKI, Ahmet Hamdi, "Hâtemü'l-Enbiyâ Hakkında En Çirkin Bir Isnâdin Reddiyesi", sadelestiren: M. Hayri Kirbasoglu, *İslâmî Arastirmalar Dergisi*, Cilt 6, Sayı 2, p. 125-141 ve Cilt 6, Sayı 3, p. 199-207.

ALGÛL, Hüseyin, "Ficâr", *DIA*, XIII, 52-53.

ALGÛL, Hüseyin, "Hâris b. Abdüluzâ", *DIA*, 16-194-195.

- ALGÜL, Hüseyin, "Himyeriler", *DIA*, XVIII, 62-63.
- ALGÜL, Hüseyin, *İslâm Tarihi*, I, İstanbul 1986.
- ÂLÛSÎ, Mahmûd Sukru al-Bagdâdî(1270/1853), *Bülûgu'l-Ereb fi Ma'rifeti Ahvâli'l-Arab*, I-III, Beiroet.
- APAYDIN, Mehmet, *Resûlullah'in Günlüğü*, İstanbul 1995.
- ARNALDEZ, Roger, *Hz. Muhammed(s.a.s.)(Hadis ve Sözlere)*, ver. Burhanettin Semi, İstanbul 1982.
- ATAR, Fahrettin, "Asr-I Saadette Adliye Teskilati", *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette İslâm*, III, p. 105-176.
- ATES, Ahmet, "Asabiyet", *IA*, I, 63.
- ATES, Süleyman, "İslâm'in Kadına Getirdigi Haklar", *İslâmî Arastirmalar*, cilt 5, sy. 4 Ekim 1991, p. 320-327.
- ATES, Süleyman, *Yüce Kur'an'ın Çağdas Tefsiri*, I-X, İstanbul 1990.
- AYCAN, İrfan, "Ebû'l-Bahterî", *DIA*, X, 296.
- AYDIN, Mehmet, "Gençlik ve Din", *Gençlik ve Din*, Ankara 1998, p. 219-258.
- AYDIN, Mehmet, "İslâm'in Isiginda Kadın", *İslâm'in Isiginda Kadın*, p. 1-39 Ankara 1998.
- AZAMÎ, Mustafa, "Asr-i Saadette Yazı ve Vahiy Katipleri", *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette İslâm*, I, 368-462.
- BAKTIR, Mustafa, "Hutbe", *DIA*, XVIII, 425-428.
- BARDAKOGLU, Ali, "Bey", *DIA*, VI, 13-19.
- BARDAKOGLU, Ali, "İslâm Hukukunda İşçi İsveren Münasebeti", *İslâm'da Emek ve İşçi İsveren Münasebetleri*, İstanbul 1986.
- BARDAKOGLU, Ali, "Hirsizlik", *DIA*, XVII, 384-396.
- BAYRAKTAR, Mehmet, *İslâm ve Ekoloji*, Ankara 1997.
- BEBEL, Auguste, *Hz. Muhammed(s.a.s.) ve Arap Kültürü*, İstanbul 1997.
- BEKRÎ, Abdullah b. Abdülaziz(487/1094), *Mu'cem Me'sta'cem*, Mustafa es-Sakkâ, I-II, Beiroet 1983.
- BELÂDÎ, Atik b. Gays, *Meâlimu Mekke et-Târihiyye ve'l-Eseriyye*, Mekke, 1980.
- BELÂZÜRÎ, Ahmed b. Yahya b. Câbir(279/892), *Ensâbü'l-Esrâf*, I, Muhammed Hamidullah, Cairo 1959.
- BETENÜNÎ, Muhammed Lebîb, *er-Rihletü'l-Hicâziyye*, Egypte 1329.
- BICÂVÎ, *Eyyâmü'l-Arab fi'l-Câhiliyye*, Egypte.
- BILGIN, Beyza, *İslâm ve Çocuk*, Ankara 1997.

- BRICE, C., *An Historical Atlas of Islam*, Leiden 1981.
- BUKHARI, Ebû Abdullah Muhammed b. Ismail(256/870), *Sahih al-Bukhari*, I-VIII, Istanbul 1981, Çağrı Yayinlari.
- BUKHARI, Ebû Abdullah Muhammed b. Ismail(256/870), *et-Târîhu'l-Kebîr*, Haydarâbâd 1941.
- BUHL, Frantz "Tedmür", *IA*, XII/1, 113.
- BUHL, Frantz, "Muhammed", *IA*, VIII, 452-470.
- BÛTÎ, Said Ramadan, *Fikhu's-Siyre*, ver. Ali Nar-Orhan Aktepe, Istanbul.
- BÛYÛKCOSKUN, Kudret, "Arabistan", *DIA*, III, 248-252.
- CÂHİZ, Ebû Osman, Amr b. Bahr(255/869), *el-Beyân, ve't-Tebyin*, Abdüsselâm M. Harun, I-IV, Cairo 1985.
- CANAN, Ibrahim, "Aile Reisi ve Baba Olarak Hz. Peygamber", *Hz. Peygamber ve Aile Hayati*, Istanbul 1989, p. 284-342.
- CANAN, Ibrahim, *Islâm'da Çevre Sağlığı*, Istanbul 1986.
- CEHSİYÂRÎ, Ebû Abdullah Muhammed(310/922) *Kitâbü'l-Vüzerâ' ve'l-Küttâb*, Mustafa es-Sakkâ', Cairo 1980.
- CERRAHOGLU, Ismail, "Garânîk Meselesinin Istismarcıları", *A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIV, Ankara 1981.
- CEVAD ALI, *al-Mufasssal fî Târîhi'l-Arab Kable'l-Islâm*, I-X Bagdad 1999.
- CORCI ZEYDAN, *el-Arab Kable'l-Islâm*, Hüseyin Mu'nis, Cairo.
- CORCI ZEYDAN, *Târîhu Adâbi'l-Luga el-Arabiyye*, Cairo 1936, I, 156-157.
- CRESWELL, K. A. C., *Early Muslim Architecture*, I-II, Oxford, 1932-1940.
- ÇAGATAY, Neset, *Islâm Öncesi Arap Tarihi ve Cahiliye Çağı*, Ankara 1982.
- ÇAGRICI, Mustafa, "Asabiyet", *DIA*, I, 453-454.
- ÇAGRICI, Mustafa, "Davet", *DIA*, IX, 16-19.
- ÇAM, Nusret, *Islâm'da Sanat Resim ve Mimari*, Ankara 1994.
- ÇETİN, M. Nihad, "Siir", *IA*, XI, 530-542.
- ÇUBUKÇU, Asrî, "Halîme", *DIA*, 15-338.
- DAKÛKÎ, Hüseyin Ali, "Hîre", *DIA*, XVIII, 123-124.
- DÂRİMÎ, Ebû Abdullah Muhammed b. Yezid(275/888), *Sünen*, Istanbul 1981, Çağrı Yayinlari.
- DAVENPORT, John, *Hz. Muhammed(s.a.s.) ve Kur'an-i Kerim*, ver. M.S.S.P. Ankara 1967, p. 36.
- DAYF, Sevki, *Târîhu'l-Edebi'l-Arabî*, I-IV, Cairo.
- DERVEZE, İzzet, *Kur'an'a Göre Hz. Muhammed(s.a.s.)'in Hayati*, ver. Meh-

met Yolcu, I-III, Istanbul 1989.

DIYANET DERGİSİ HICRET ÖZEL SAYISI, Ankara 1991.

DIYARBEKRÎ, Hüseyin b. Muhammed(990/1582), *Târîhu'l-Hamîs fi Ahvâli Enfesi Nefis*, I-II, Cairo 1302.

DOZY, *Târîh-i Islâmiyet*, ver. Abdullah Cevdet, Egypte 1908.

DÖNMEZ, I., Kafi "Yetim", IA, XIII, 402.

DRAZ, Abdullah, *En Mühim Mesaj Kur'an*, ver. Suat Yildirim, Izmir 1994.

EBÛ GUDDE, Hz. Muhammed(s.a.s.) ve Öğretim Metodlari, ver. Enbiya Yildirim, Istanbul 1998.

EBÛ SÛHBE, Muhammed, *es-Sîretü'n-Nebeviyye fi Dav'il-Kur'âni ve's-Sünne*, I-II, Beiroet 1988.

ELMALI, Hüseyin, "Hitabet- Arap Edebiyati", DIA, XVIII, 158-159.

ERSAHIN, Seyfettin "Islâm'in Sosyal Dayanisma İlkeleri ve Tarihimizdeki Bazi Uygulamalari", *Fakirlik Problemi ve Çağdas Çözüm Yollari*, Ankara 1998, p. 83-107.

ESKICIOGLU, Osman, "Fakir", DIA, XII, 130.

EZRAKÎ, Eb'ul-Velid Muhammed(222/837), *Ahbâru Mekke*, I-II, Mekke 1352, 1357.

FAYDA, Mustafa, *Islâmiyetin Güney Arabistan'a Yayilisi*, Ankara 1982.

FAYDA, Mustafa, "Aise", DIA, II, 201-205.

FAYDA, Mustafa, "Bahîrâ", DIA, IV, 486.

FAYDA, Mustafa, "Bedevî", DIA, V, 311-316.

FAYDA, Mustafa, "Ebnâ", DIA, 78-79.

FAYDA, Mustafa, *Halid b. Velid*, Istanbul 1990.

FAYDA, Mustafa, "Hz. Muhammed(s.a.s.)'in Necranli Hristiyanlarla görüşmesi ve mübâhele", *A.Ü. Islâm Ilimleri Enstitüsü Dergisi*, II, p. 143-149, Ankara 1975.

FAYDA, Mustafa, "Hz. Peygamber'in Müsrık Araplara Karsi Siyasetinin Son Safhasi", *Ebedî Risalet Sempozyumu*, Izmir, I, 121-126.

FAYDA, Mustafa, *Islâmiyetin Güney Arabistan'a Yayilisi*, Ankara 1982.

GADBAN, Münir Muhammed, *Nebevî Hareket Metodu*, Tarik Akarsu, I-II, Istanbul 1991.

GAZÂLÎ, Muhammed, *Fikhu's-Sîre*, Cairo 1987.

GÖRGÜLÜ, Hasan Ali, "Hz. Peygamber'in Hutbede Izledigi Metod ve Günümüzde Hutbe Uygulamalari", *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayi 3, Isparta 1997.

- GÜNDÜZ, Sinasi, *Sâbüler-Son Gnostikler*, Ankara 1999.
- GÜNALTAY, Semseddin, *İslâm Öncesi Araçlar ve Dinleri*, sadelestirenler: Mahfuz Söylemez-Mustafa Hizmetli, Ankara 1997.
- GÜNER, Ahmed, “Asr-i Saadette Camiler/Mescitler ve Fonksiyonları”, *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette İslâm*, IV, 254-226.
- GÜNER, Ahmet, “Asr-i Saadette Camiler/Mescitler ve Fonksiyonları”, *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette İslâm*, IV, p. 155-223, İstanbul 1995.
- GÜNGÖR, Ali Isra, Vatikan, *Misyon ve Diyalog*, Ankara 1997.
- HÂKİM, Ebû Abdullah Muhammed(405/1014), *el-Müstedrek ale’s-Sahihayn*, I-IV, Haydarâbâd 1335-1342.
- HAMIDULLAH, Muhammed, “Hudeybiye Antlaşması”, *DIA*, XVIII, 297-299.
- HAMIDULLAH, Muhammed, *el-Vesâiku’s-Siyâsiyye*, Beiroet 1987.
- HAMIDULLAH, Muhammed, “el-Îlâf veya İslâm’dan Önce Mekke’nin İktisâdî-Diplomatik Münasebetleri”, ver. İsmail Cerrahoglu, *A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, IX, Ankara 1961, p. 213-222.
- HAMIDULLAH, Muhammed, *Hz. Peygamber’in Alti Orijinal Mektubu*, ver. Mehmet Yazgan, İstanbul 1990.
- HAMIDULLAH, Muhammed, *İslâm Peygamberi*, ver. Salih Tug, I-II, İstanbul 1981.
- HAMIDULLAH, Muhammed, *Resûlullah Muhammed*, ver. Salih Tug, İstanbul 1992.
- HAMIDULLAH, *Hz. Peygamber’in Savaşları*, ver. Salih Tug, İstanbul 1981.
- HARMAN, Ömer Faruk, “Hübel”, *DIA*, XVIII, 445.
- HATIBOĞLU, Mehmet, “İslâm’in Kadına Bakışı”, *İslâmî Arastirmalar*, cilt 5, sy. 4 Ekim 1991, p. 231-235.
- HATTÂB, Mahmud Sît, *Komutan Peygamber*, ver. Ahmet Agirakça, İstanbul 1988.
- HEYKEL, M. Hüseyin, *Hz. Muhammed(s.a.s.) Mustafa*, ver. Ömer Riza Doğrul, İstanbul 1948.
- HITTI, Philip, *Siyâsi ve Kültürel İslâm Tarihi*, ver. Salih Tug, I-IV, İstanbul 1995.
- HİZMETLİ, Sabri, *İslâm Tarihi*, Ankara 1995.
- HİZMETLİ, Sabri, “Garânik Meselesi Üzerine”, *İslâmî Arastirmalar Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, p. 40-58, Ankara 1989.
- HONIGMAN, E. “Nabatiler”, *IA*, IX, 1-3.

- HÖKELEKLI, Hayati, "Çocuk", *DIA*, VII, 355-358.
- HÜSEYİN ATAY, İslâm'da İsci-İsveren İlişkileri, Ankara 1979.
- ISIK, Emin, "Feth Sûresi", *DIA*, XII, 456-457.
- ISIK, Emin, "Hasr Sûresi", *DIA*, XVI, 424-426.
- IBN ABDİLBER, Ebû Ömer Yûsuf(463/1071), *ed-Dürer fî İhtisârî'l-Megâzî ve's-Siyer*, Sevki Dayf, Cairo 1966.
- IBN DÜREYD, Ebû Bekir Muhammed b. Hasen((321/933), *el-İstikâk*, Abdüsselâm M. Harun, Bagdad 1979.
- IBN HABÎB, Muhammed(245/859) *Kitâbü'l-Muhabbar*, Eliza Lichten-Stadter, Haydarâbad 1942.
- IBN HABÎB, Muhammed,(245/859), *Kitâbü'l-Munammak fî Ahbâri Kureys*, Hursid Ahmed Fâruk, Haydarâbad 1964.
- IBN HAJAR, Ebû'l-Fazl Ahmed b. Ali(852/1448), *el-İsâbe fî Temyizi's-Sahâbe*, I-IV, Beiroet 1940.
- IBN HADÎDE, Ebû Abdullah Muhammed b. Ali(783/1381), *el-Misbâhu'l-Mudî*, Beiroet 1986.
- IBN HALDUN, Abdurrahman b. Muhammed(808/1406), *Kitâbü'l-Iber ve Dîvânü'l-Mübtedei ve'l-Haber*, I-VII, Beiroet 1979.
- IBN HANBEL, Ahmed(241/855), *Musnad*, I-VI, Istanbul 1982. Çağrı Yayinlari.
- IBN HAZM, Ebû Muhammed Ali(456/1064), *Cemheretü Ensâbi'l-Arab*, Abdüsselâm M. Harun, Cairo 1962.
- IBN HISHAM, Ebû Muhammed Abdülmelik(218-833), *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, Mustafa es-Sakkâ I-II, Cairo 1955.
- IBN İSHAQ, Muhammed(151/768), *es-Sîre*, Muhammed Hamidullah, Konya, 1981.
- IBN QAYYİM AL-JAWZIYYAH(751/1350), *Zâdü'l-Meâd fî Hedyi Hayri'l-İbâd*, I-II, Egypte 1970.
- IBN KATHİR, Ebû'l-Fidâ(774/1372), *el-Bidâye ve'n-Nihâye*, I-XIV, Beiroet 1974.
- IBN QUTAYBA, Ebû Muhammed Abdullah b. Müslim(276/889), *es-Sîr ve's-Suarâ*, tah. Müfid Kumeyha ve Nuaym Zarzûr, Beiroet 1985.
- IBN MAJAH, Sünen, I-II, Istanbul 1981.(Çağrı Yayinlari).
- IBN SA'D, Ebû Abdillâh, Muhammed(230/844), *et-Tabakâtü'l-Kübrâ*, I-VI-II, Beiroet 1985.
- IBN SAYYİD AN-NAS, Uyûnü'l-Eser fî Fünûni'l-Megâzî ve's-Siyer, Muham-

- med el-Id el-Hatrâvî, I-II, Beiroet 1992.
- IBN AL-ESÎR, Izzüddîn Ebü'l-Hasen(630-1232), *el-Kâmil fi't-Târîh*, I-XII, Beiroet 1965.
- IBN AL-ESÎR, Izzüddîn Ebü'l-Hasen(630-1232), *Üsdü'-Gâbe fi Ma'rifeti's-Sahâbe*, Muhammed Ibrahim el-Bennâ ve Muhammed Ahmed Asûr, I-VII, Cairo 1970.
- IBN AL-KALBI, Hishâm b. Muhammed(204/820), *Putlar Kitabı*, ver. Beyza Düsüngen, Ankara 1969.
- IBN AL-KALBI, Hishâm b. Muhammed(204/820), *Cemhere, tü'n-Neseb*, Abdüssettâr Ahmed Ferrâc, Cairo 1983.
- KANDEMİR, M. Yasar, "Cevâmiu'l-Kelim", *DIA*, VII, 440.
- KANDEMİR, M. Yasar, "Hatice", *DIA*, XVI, 465-466.
- KAPAR, Mehmet Ali, "Eyyâmü'l -Arab", *DIA*, XII, 14-16.
- KAZANCI, Ahmet Lütfi, *Peygamber Efendimizin Hitabeti*, Istanbul 1980.
- KAZICI, Ziya, *Hz. Muhammed(s.a.s.)'in Esleri ve Aile Hayati*, Istanbul 1991.
- KETTÂNÎ, *Hz. Peygamber'in Yönetimi(et-Terâtibu'l-Id-âriyye)*, ver. Ahmet Özel, I-III, Istanbul 1990.
- KILIÇ, Recep, *Peygamberligin gerekliligi ve Peygamberimizin Örnekligi," Hz. Peygamber'in Hayatından Davranis Modelleri*, Ankara 1998.
- KIRBASOGLU, Hayri "Kadin konusunda Kur'an'a Yapilan Elestiriler", *Islâmî Arastirmalar*, cilt 5, sy. 4 Ekim 1991, p. 271-283.
- KOÇYIGIT, Talat, *Islâmî Davetin Mahiyeti ve Hz. Peygamber'in Hutbeleri*, Ankara 1994.
- KOÇYIGIT, Talat, Ismail Cerrahoglu, *Kur'an-i Kerim Meal ve Tefsiri*, I, Ankara 1990.
- KOMISYON, *Dogustan Günümüze Büyük Islâm Tarihi*, I, Istanbul 1989.
- KOMISYON, Kur'an-i Kerim ve Açiklamali Meâli, *Türkiye Diyanet Vakfi Yayinlari*, Ankara 1993.
- KÖKSAL, M. Asim, *Islâm Tarihi, Mekke Devri ve Medine Devri*(I-XI), Istanbul 1980-1981.
- KÖTEN, Akif, "Asr-i Saadette Suffa Ashabi", *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette Islâm*, IV, 381-416.
- KUZGUN, Saban, "Hanîf", *DIA*, XVI, 33-39.
- KUZGUN, Saban, *Islâm Kaynaklarina Göre Hz. Ibrahim ve Haniflik*, Ankara 1985.
- KÜÇÜK, Abdurrahman, *Islâm ve Günümüz Meseleleri*, Ankara 1991.

- LEEMHUIS, Fred, "De Koran", Houten: Unieboek|Het spectrum, 2013.
- LEON-E. HALKIN, *Tarih Tenkidinin Unsurlari*, ver. Bahaeddin Yediyildiz, Ankara 1989.
- MAKRÎZÎ, Takiyyüddin Ahmed b. Ali(845/1444), *Imtâü'l-Esmâ'*, Mahmud Muhammed Sâkir.
- MÂLIK B. ENES, *al-Muwatta'*, Istanbul 1981. Çağrı Yayinlari.
- MES'ÛDÎ, Ebü'l-Hasen Ali b. Hüseyin(346/957), *Mürûcü'z-Zeheb ve Meâ-dinü'l-Cevher*, Muhammed M. Abdülhamid, Cairo 1964.
- MEYDÂNÎ, Ebü'l-Fazl Ahmed b. Muhammed(518/1124), *Mecmau'l-Emsâl*, Muhammed Ebü'l-Fazl Ibrahim, I-IV, 1978-1979.
- MUHAMMED HALÎL EL-HATÎB, *Hutabi'r-Rasûl*, Cairo 1983.
- MU'NIS, Hüseyin, *Atlasu Târîhi'l-Islâm*, Cairo 1987.
- MÜNÂVÎ, Muhammed Abdür-rauf(1032/1623), *Feyzülkadîr*,!-VI, Egypte 1938.
- MUSLIM, Ebü'l-Hüseyin Müslim b. el-Haccâc(261/875), *el-Câmiu's-Sahih*, M. Fuad Abdülbâkî, I-V Istanbul(Çağrı Yayinlari).
- OKIÇ, M. Tayyib, *İslâmiyette Kadın Öğretimi*, Ankara 1984.
- OKIÇ, M. Tayyib, "İslâmiyette İlk Nüfus Sayımı", *A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, cilt: VII, Ankara 1960, p. 11-20.
- ÖMERÎ, Büreyk Muhammed Büreyk, *es-Serâyâ ve'l-Buûsü'n-Nebeviyye Havle'l-Medîne ve Mekke*, Jeddah 1996.
- ÖNKAL, Ahmet, "Akabe Biatları", *DIA*, II, 211.
- ÖNKAL, Ahmet, "Bi'r-i Maûne", *DIA*, 195-196.
- ÖNKAL, Ahmet, "Hicret", *DIA*, XVII, 458-462.
- ÖNKAL, Ahmet, "Hz. Peygamber'in Ümmiligi", *SÛIF Dergisi*, 1986, Sy. 2, p. 249-260.
- ÖNKAL, Ahmet, *Rasûlüllah'in Islâm'a Davet Metodu*, Konya 1989.
- ÖZAYDIN, Abdülkerim, "Arap", *DIA*, III, 322-324.
- ÖZAYDIN, Abdülkerim, "Cezîme b. Amir", *DIA*, VII, 508.
- ÖZDEMİR, Ibrahim, *Çevre ve Din*, Ankara 1997.
- ÖZEL, Ahmet, "Esir", *DIA*, XI, 382-389.
- ÖZEL, Ahmet, "Gayr-i Müslim", *DIA*, XIII, 420.
- ÖZEY, Ramazan, *Günümüz Dünya Sorunlari*, Istanbul 2001.
- ÖZSOY, Ömer-Güler, *İlhami Konularına Göre Kur'an*, Ankara 1996.
- ÖZYAZICI, Alpaslan, *Alkollü İçkiler Sigara ve Diğerleri*, Ankara 1996.
- RODINSON, Maxime, *Hz. Muhammed(s.a.s.)*, ver. Attila Tokatli, Istanbul 1994.

- SAFVET, A. Zeki, *Cemheretü Hutabi'l-Arab*, I-III, Cairo.
- SAFVET, Ahmet Zeki, *Cemheretü Resâili'l-Arab*, I-IV, Cairo 1971.
- SAKA, Sevki, "Kur'an'a Göre İnanç Hürriyeti", *Diyanet Dergisi*, Ankara 1992, p. 127-137.
- SARIÇAM, İbrahim-Öz, Mustafa, "Hâsim"(Benî Hâsim), *DIA*, XVI, 403-405.
- SARIÇAM, İbrahim "Hâsim", *DIA*, XVI, 405-406.
- SARIÇAM, İbrahim, *Emevî-Hâsimî İlişkileri, İslâm Öncesinden Abbâsîlere Kadar*, Ankara 1997.
- SARIÇAM, İbrahim, "İslâm'ın Doğusunun Târihî Şartları", *İslâm ve Demokrasi*, Ankara 1998.
- SARIÇAM, İbrahim, *Hz. Ebû Bekir*, Ankara 1996.
- SARIÇAM, İbrahim, *İlk Dönem İslâm Tarihi*, Eskişehir 1999.
- SAVAS, Rıza, *Hz. Muhammed(s.a.s.) Devrinde Kadın*, İstanbul 1991.
- SAVAS, Rıza, "İslâm'a Göre Kadının Toplumdaki Yeri", *İslâm'ın Isiginda Kadın*, Ankara 1998, p. 95-112.
- SCHLEIFER, J. "Gassânîler", *IA*, IV, 718.
- SERINSU, Ahmet Nedim, *Kur'an Nedir?*, İstanbul 1996.
- SEZIKLI, H. Ahmet "Abdülmuttalib", *DIA*, I, 272-273.
- SIFI, A., *Mir'âtü'l-Memleketi'l-Arabiyyeti's-Suûdiyye*, München 1981.
- SUYÛTÎ, *el-Câmiu's-Sagîr*, I-II, Beiroet 1990.
- SÂMÎ, Muhammed b. Yûsuf(942/1535) *Sübülü'l-Hüdâ ve'r-Rasâd*, I, Mustafa Abdülvâhid, Cairo 1993.
- SENER, Mehmet, "Veda Hutbesi'nin İnsan Hakları Yönünden Kısaça Tahlihi", *Doğuda ve Batıda İnsan Hakları, 1993-1994 Kutlu Doğum Bildirileri*, Ankara 1996, p. 125-130.
- SIBLÎ, *Mevlânâ Asr-i Saadet*, ver. Ömer Rıza, Osman Zeki Mollamehmetoğlu, I-V, İstanbul 1973.
- TABAKOĞLU, Ahmet, *İslâm ve Ekonomik Hayat*, Ankara 1996.
- TABERÎ, Ebû Câfer Muhammed b. Cerîr(310/922), *Târîhu'l-Ümem ve'l-Mülûk*, Muhammed Ebü'l-Fazl İbrahim, I-XI, Beiroet,(*Milletler ve Hükümdarlar Tarihi*, ver. Zâkir Kadirî Ugan-Ahmet Temir, I-V, İstanbul 1992).
- TÂHÂ HÜSEYİN, *Fi'l-Edebi'l-Câhili*, Cairo 1927, p. 366-371.
- TIRMİZÎ, Ebû İsâ Muhammed(279/892), *Sünen*, İstanbul 1981, Çağrı Yayınları.

- TOPALOGLU, Bekir, "Abdullah", *DIA*, I, 75-76.
- TOPALOGLU, Bekir, "Amine", *DIA*, II, 63-64.
- TUG, Salih, *İslâm Ülkelerinde Anayasa Hareketleri*, İstanbul 1969.
- ÜNAL, İsmail Hakki, "Bir Tasavvuf Sairi Ahmedî'nin Hadis Kültürü", *İslâmiyât*, cilt 2, sayı 3, Ankara, Temmuz-Eylül 1999, p. 197-207.
- VÂHİDÎ, *Esbâbü'n-Nüzûl*, Seyyid el-Cümeylî, Beiroet 1990.
- VECDİ, Muhammed Ferid, *es-Sîretü'l-Muhammediyye Tahte Dav'il-İlmi ve'l-Felsefe*, Cairo 1993.
- WAQIDI, Muhammed b. Ömer(207/822), *Kitâbü'l-Megâzî*, Marsden Jones, I-III, Beiroet 1966.
- WATT, W. Montgomery, "Kuraysh", *EI2*, V, 434-435.
- WATT, W. Montgomery, *Hız. Muhammed(s.a.s.)'in Mekke'si*, ver. Mehmet Akif Ersin, Ankara 1995.
- WENSINCK, *el-Mu'cemü'l-Müfehres li-Elfâzi'l-Hadîsi'n-Nebevî*, I-VIII, Leiden 1936-69.
- YARDIM, Ali, *Peygamberimizin Semâili*, İstanbul 1997.
- YENİÇERİ, Celal, "Asr-i Saadette Hız. Peygamber'in ve Ailesinin Geçimi", *Bütün Yönleriyle Asr-i Saadette İslâm*, I, 311-364, İstanbul 1995.
- YILDIZ, Hakki Dursun, "Arap", *DIA*, III, 273.
- YILMAZ, Bayram, *Goethe ve İslâmiyet*, Konya 1991.
- ZEBÎDÎ, Zeynüddin Ahmed b. Ahmed, *Sahîh-i Buhârî Muhtasari Tecrîd-i Sarîh Tercemesi*, ver. Ahmed Nâim-Kâmil Miras, I-XIII, Ankara 1980-83.
- ZIRIKLÎ, *A'lâmü'n-Nisâ'*, I-V, Beiroet.
- ZÜBEYRÎ, Ebû Abdullah el-Mus'ab b. Abdullah(236/850), *Kitâbü Nesebi Kureys*, E. Levi Provençal, Cairo 1951.

INDEX

A

Ababil 40

abaja 63

Abbas 47, 90, 91, 106, 109, 163, 171,
227, 228, 229, 234, 238, 239,
283, 292, 297, 301, 318, 331,
401, 470, 491, 527, 533, 535

Abd al-Ashal 50, 74, 163, 188, 193, 199

Abd al-Dar 45, 46, 47, 48, 291

Abd al-Mutallib 40, 41, 47, 50, 68, 87,
88, 89, 90, 91, 92, 93, 98, 101,
103, 120, 132, 134, 145, 171,
174, 331, 477, 527

Abd al-Rahman ibn Awf 128, 331

Abd Manaf ibn Qusai 45

Abdullah ibn Shihab 244

Abdullah ibn Ubay 189, 240, 242, 271,
308, 310, 316

Abd Yalil 158

Abessinië 6, 13, 15, 37, 39, 147, 148,
150, 151, 152, 154, 172, 316,
320, 323, 324, 329, 340, 341,
394, 397, 408, 409, 463, 470, 475

Abna 53

Abraha 39, 40, 76, 89

Abraham 42, 43, 44, 85, 86, 109, 127,
169, 284, 304, 306, 506

Abu al-As 36, 136, 196, 230, 355, 370,
396, 397, 407

Abu al-Qasim 107, 310

Abu Bakr 48, 53, 65, 117, 128, 129,
130, 136, 137, 163, 164, 172,
174, 175, 177, 178, 183, 193,
194, 196, 202, 203, 205, 224,
226, 229, 234, 235, 240, 245,
246, 250, 261, 267, 275, 279,
281, 284, 286, 297, 301, 261,
267, 275, 279, 281, 284, 286,
297, 301, 303, 331, 303, 309,
323, 324, 331, 392, 395, 398,
407, 408, 409, 422, 431, 444,
453, 457, 463, 468, 469, 483,
496, 522, 531, 532, 533, 534,
535, 536, 538, 534, 539, 538,
535, 533, 535, 395, 398, 407,
408, 409, 422, 444, 453, 457,
463, 468, 469, 483, 496, 522,

- 531, 532, 533, 538, 309, 323,
392, 431, 535, 303
- Abu Baraa 56, 253, 254
- Abu Basir 278
- Abu Harith ibn Alkama 335
- Abu Jahl 137, 144, 145, 146, 157, 173,
175, 180, 222, 223, 225, 226,
228, 232, 235, 285, 293, 381
- Abu Jandal 278, 365, 366
- Abu Jujana 245, 248
- Abu Lahab 90, 91, 93, 131, 132, 133,
137, 155, 157, 173, 228, 397, 398
- Abu Ma'bad al-Khuzai 182
- Abu Salama 93, 128, 148, 193, 205,
252, 419, 481
- Abu Sufyan 50, 51, 214, 221, 222, 223,
224, 227, 231, 235, 236, 238,
239, 243, 246, 251, 256, 257,
260, 261, 263, 264, 285, 286,
288, 291, 293, 301, 341, 355,
363, 392, 407, 448, 449, 498
- Abu Talib 90, 91, 98, 99, 104, 105, 106,
127, 131, 132, 139, 140, 141,
152, 154, 155, 156, 157, 160,
228, 247, 320, 325, 326, 329,
341, 389, 401, 462, 463, 470,
475, 481, 531, 536
- Abu Ubayda ibn Jarrah 269, 284, 336,
535
- Abwa 98, 216, 220, 273, 523
- Adal 51
- Adal 252, 255, 267
- Addas 53, 160, 323
- Aden 73, 76, 406
- adhaan 209, 210, 350, 355, 403, 484,
518
- Adiy ibn Hatim 213, 354, 369, 407
- Adiy ibn Najjar 187
- Adnanieten 52, 53, 60
- Ahadith 20, 21, 22, 387, 394, 422, 432,
473, 474
- Ahl al-Kitaab 77, 78, 100, 304, 305,
323, 332, 334, 346, 379, 427, 540
- Ahl al-Suffa 200, 237, 253
- Ahmad ibn Hanbal 434
- Ahmed 92, 93
- Aisha 166, 174, 196, 199, 209, 245,
271, 272, 273, 286, 389, 391,
392, 393, 395, 435, 441, 478,
496, 533, 534, 535, 543
- Ajyad 115
- Ala ibn Abdullah al-Hadrami 343, 344
- al-'Amaaliqa 43
- al-Amin 109, 117, 371, 372, 464
- al-Arab al-Baqiya 51
- al-Arab al-Musta'rib 43
- al-Arab al-Musta'riba 52
- al-Ard al-Gadra'a 69
- Al-Badshah al-Kubra 234
- Alexandrië 340, 342
- al-Ghumaysa 294
- al-Hajar al-Aswad 107, 109
- al-Hajjun 156
- al-Hijaba 47
- al-Hirah 35, 36, 52, 68, 75
- Ali (Hz.) 13, 14, 99, 106, 127, 131, 163,
172, 174, 175, 183, 193, 221,
223, 226, 231, 243, 245, 247,
260, 272, 278, 287, 295, 297,
303, 309, 317, 336, 340, 342,
347, 371, 389, 396, 397, 398,
409, 411, 462, 463, 464, 481,
500, 525, 533, 535, 538, 553
- al-Ifq 269, 271, 272
- Alkama ibn al-Fahwa 331
- al-Khandaq 7, 14, 185, 198, 209, 215,
216, 250, 256, 257, 265, 266,
267, 269, 280, 293, 311, 312,
313, 315, 384, 414, 419, 449,
458, 481, 521
- al-Khansa'a 63
- al-Khulafa al-Rashidun 539
- al-Kudayd 80, 180, 523
- al-Kudr 216, 236
- al-Lat 79, 80, 136, 191, 354, 357
- al-Liwa 18, 46, 47, 48, 414
- Almaqah 78
- al-Muallaf al-Qulub 301, 428
- Al-Muwadea 206
- al-Nakhlah 80
- al-Qadisiyya 213
- al-Qarah 252, 255

al-Raji 14, 216, 252, 255, 267
 al-Rawha 251, 273, 523
 al-Raya 414
 al-Shami 410
 al-Tahannuth 120
 al-Uqaab 48
 Amina bint Wahab 91
 amir 405, 408
 Amir 55, 76, 128, 133, 136, 160, 175,
 178, 179, 191, 229, 247, 252,
 253, 257, 283, 298, 317, 324,
 348, 351, 406, 407, 411, 498, 527
 Ammar ibn Yasir 128, 224, 469
 Amr ibn Awf 182, 188, 189, 193
 Amr ibn Luhay al-Khuza'a 44
 Amr ibn Tufayl 56, 254
 Amwal Muhajjara 48
 Anas ibn Malik 203, 206, 370, 388,
 389, 390, 476, 501
 Anas ibn Rafi 133
 an-Nadwa 17, 45, 46, 47, 48, 58, 173,
 189, 258, 494
 Ansaab 66, 79
 Ansaar 194, 200, 201, 202, 203, 204,
 205, 207, 214, 221, 224, 226,
 227, 241, 242, 243, 270, 271,
 287, 294, 301, 311, 329, 349,
 397, 419, 420, 435, 474, 477,
 482, 489, 494, 500, 523, 535
 Aqaba 6, 14, 31, 32, 42, 72, 161, 162,
 163, 164, 171, 172, 193, 202,
 332, 402, 433, 463, 507, 524
 Aqaba-verdrag 163, 164, 172, 193
 Arabië 5, 31, 33, 37, 42, 43, 51, 53, 68,
 69, 70, 72, 73, 75, 76, 78, 82, 86,
 156, 340, 342, 347, 392, 404, 521
 Arabisch schiereiland 13, 29, 30, 31,
 32, 36, 38, 41, 42, 44, 51, 52, 53,
 56, 82, 114, 118, 150, 215, 235,
 318, 322, 405, 407, 411, 428,
 431, 442, 443, 444, 446, 494, 522
 Arafat 15, 43, 45, 85, 523, 524, 525
 Aramees 52, 436, 463
 Arqam ibn Abu al-Arqam 128, 205,
 462
 ar-Ru'ya as-Sadiqa 122

Asad ibn Zurara 162, 163, 183, 191,
 193, 194
 Ashab al-Kahf 304
 Ashab al-Suffa 200
 Ashraf 61, 63, 76, 235, 308, 309, 449
 Asma 128, 174, 175, 196, 460, 481
 Asma bint Salama 128
 Asnam 79
 as-Salah 209
 ataam 189, 308
 Ateh 489
 August Bebel 491
 Aws stam 50, 74, 76, 133, 162, 163,
 164, 182, 189, 190, 191, 193,
 200, 208, 309, 312, 313
 Awtas 7, 288, 295, 297, 298
 Awthan 79
 Aysar 48
 Azerbeidzjan 323
 Azruh 332, 427, 431

B

Baab al-'Atiqa 194
 Baab al-Jibril 194
 Baab al-Salaam 194
 Bab al-Mandeb 30
 Babur 187
 Badr 7, 14, 154, 185, 204, 216, 217,
 220, 221, 222, 223, 224, 225,
 228, 232, 233, 234, 235, 236,
 238, 239, 240, 243, 245, 246,
 255, 256, 257, 287, 293, 307,
 308, 323, 366, 375, 396, 397,
 402, 407, 408, 433, 434, 449,
 451, 457, 464, 477, 481, 482,
 484, 489, 498, 521
 Bahrein 30, 52, 53, 72, 76, 342, 343,
 406, 407, 427, 431
 Bajila 80, 200, 348
 Bakhira 99, 100
 Bakka'in 331
 Bakr ibn Wa'il 35, 80
 Banu Abd al-Dar 45, 47, 48
 Banu Abd al-Shams 156
 Banu Azd 50, 74, 138, 356
 Banu Bayaza 183, 200

Banu Dhurayk 183, 200
 Banu Harith 46, 200, 249, 335, 407
 Banu Makhzum 45, 46, 47, 136, 145
 Banu Mudlij 179
 Banu Mustaliq 200, 216, 269, 270, 271, 407, 494
 Banu Nadir 50, 216, 236, 257, 261, 308, 309, 310, 311, 312, 314, 315, 318, 426, 538
 Banu Najjar 50, 63, 74, 88, 97, 98, 183, 193, 210, 456
 Banu Nawfal 45, 156, 157, 160, 239
 Banu Qaynuqa 50, 192, 209, 216, 232, 257, 307, 308, 312, 315, 422
 Banu Qurayza 50, 216, 257, 261, 263, 312, 313, 314, 315, 404, 426
 Banu Saida 50, 183, 200, 422, 512, 535
 Banu Salama 249, 405
 Banu Salim ibn Awf 183
 Banu Sulaym 236, 237, 254, 267, 301
 Bashbash ibn Amr 223
 Basra 30, 69, 76, 80
 Batn Rabigh 214
 Batn Ya'jaj 282, 397
 bay'at 276, 279, 292, 470, 535
 Bay'at al-Ridwan 273, 276, 279
 bayt 79
 Bayt al-Mal 196, 308
 Bayt al-Maqdis 305, 370
 Baytullah 435
 Belka 44, 324
 Bi-ismi Allah ar-Rahman ar-Rahim 277
 Bi-ismika Allahumma 277
 Bilal al-Habashi 136, 196, 202, 210, 291, 420, 484
 Bilal ibn Rabah 53, 128
 Bir Ma'una 14, 216, 253, 254, 255, 309, 368, 498
 Bishr ibn Baraa 318, 405
 bit 357
 Bosra 13, 34, 72, 73, 99, 105, 324, 343, 422
 Buath 190
 Buwat 216, 220
 Byzantijnse Rijk 34, 38, 42, 49, 54, 70,

73, 75, 324, 329, 340

C

Charran 78
 christendom 33, 36, 38, 39, 49, 50, 74, 75, 76, 77, 85, 86, 99, 118, 125, 187, 191, 323, 336, 341, 491

D

dabbaba 295, 299, 300
 Dar al-Arqam 130, 146, 147, 433, 462, 463
 Dar an-Nadwa 17, 45, 46, 47, 58, 173, 189, 258, 494
 da'wah 157, 161, 214, 360, 362, 367
 da'wah 157, 161, 214, 360, 362, 367
 Dhatu al-Riqa 216, 480
 Dhatu Anwaat 65, 440
 Dhi al-Qurba 156
 Dhimmi 334
 Dhi Tuwa 291, 396, 523
 Dhu al-Ushaira 216, 220
 Dhul Hulayfa 273, 282, 523
 Dhul Khalasa 80, 84, 355
 Dhul-Majaz 73, 133
 Dhul Qabat 80
 Dhul-Qarnayn 304
 Dhul Qissa 268
 Dhunuvvas 38, 39, 74
 Dihya ibn Khalifa al-Kalbi 340
 Dirar ibn Khattab 266, 449
 dirham 105, 193, 221, 229, 231, 260, 294, 331, 406, 420, 484, 538
 djins 82, 83, 142
 dua 298
 Dumat al-Jandal 31, 68, 73, 82, 216, 332, 427, 431
 Dushur 237

E

Eid al-Adha 210, 440
 Eid al-Fitr 210, 440, 441
 eman 179, 228, 254, 309, 317
 emanname 179, 349
 entari 63

Eryat 39

F

Fadak 31, 50, 53, 74, 187, 315, 320,
426, 431, 538, 539
Fadhail al-Arab 66
fahr 66
Fari 190
Fatah al-Mubeen 279
fatawa 464
Fatima 87, 91, 99, 107, 127, 128, 146,
196, 245, 336, 367, 396, 397,
398, 399, 469, 470, 477, 523, 538
Fatima bint Asad 99, 470
Fatr al-Wahy 126
Fayruz al-Daylami 53, 357, 358
Fazara 133, 257, 259, 268, 269, 281,
301, 317, 348, 407
Fels 18, 80
ferrar 327
Fihri ibn Malik 44, 87
fijar 60
Fijar 49, 60, 100, 101, 103, 105, 190,
497
Fil (571) 64
fiqh 407, 489
Fusha 93, 94, 446

G

Gabriel 96, 123, 125, 126, 127, 151,
174
Gassanieden 31, 33, 34, 35, 36, 51, 52,
75, 188, 340, 342, 343, 494
Gaza 72, 88
Georgië 323
ghanimah 426
Ghassan 133
Ghatafan 52, 216, 236, 257, 258, 259,
262, 263, 281, 282, 284, 315, 317
ghazwa 216, 217, 235, 265, 268, 269,
271, 311, 314, 322, 394, 449,
479, 480
Ghazwa al-Usra 329, 330
Ghoul 517, 518
ghusl 284

Golf van Aqaba 31, 32, 42, 72
Gondesjapoer 65

H

Hadari 45, 53, 54, 55, 57, 69, 432
Hadith 11, 17, 20, 21, 22, 65, 122, 161,
235, 390, 410, 423, 432, 435,
444, 472, 478, 485, 505, 506,
507, 516, 518, 539
Hadramaut 30, 37, 41, 52, 73, 406
Hajar al-Aswad 107, 109, 371
Hajer 30, 343, 427, 431
hajj 43, 45, 64, 70, 263, 277, 462, 510,
511, 522, 523
hakam 63
Halief 55
Halima 93, 94, 95, 96, 446
hamasa 66
Hamna ibn Jahsh 271
Hamra al-Asad 216, 251, 267, 479
Hamza 6, 90, 91, 93, 105, 145, 146,
147, 154, 201, 217, 226, 234,
239, 240, 243, 244, 247, 293,
481, 483, 500
Hanif 6, 85, 191
Hanzala 227, 231, 238, 247, 407
Haram al-Sharif 295
Haram-gebied 45
Haram ibn Bilhan 254
Haram-maanden 60, 64, 73, 101, 218,
219, 220, 263, 300, 302
Haritha ibn Sa'laba 188
Harith ibn Umair al-Azdi 324
Hasbuna Allahu wa ni'ma al-wakil
251, 261
Hasbuna Allahu wa ni'ma al-wakil
251, 261
Hashim ibn Abd al-Manaf 47, 68, 72,
87
Hassan ibn Thabit 271, 272, 342, 412,
449
Hatib ibn Abu Baltae 342
Hauran 68
hawdadaj 271
Hebreeuws 52, 436, 463
Herakleios 34, 323, 324, 325, 332, 340,

341, 363
 Hirka-i Saadet 450
 Hijjaz 5, 13, 29, 30, 32, 41, 42, 50, 51,
 52, 53, 68, 70, 72, 73, 74, 76, 81,
 82, 104, 114, 187, 280, 315, 373,
 442, 448, 521
 hija'a 66
 hijra 26, 50, 106, 133, 147, 148, 164,
 171, 184, 185, 186, 187, 189,
 193, 199, 201, 203, 204, 205,
 209, 210, 211, 213, 214, 216,
 217, 220, 221, 236, 273, 281,
 282, 283, 284, 285, 292, 303,
 305, 315, 316, 322, 324, 335,
 340, 347, 348, 358, 379, 384,
 392, 396, 397, 398, 399, 402,
 414, 419, 421, 422, 423, 428,
 430, 431, 433, 441, 453, 456,
 458, 476, 482, 494, 495, 497,
 502, 518, 521, 522, 523, 531,
 540, 542
 Hilf al-Ahlah 47, 103
 Hilf al-Fudul 49, 102, 103, 418, 464
 Hilf al-Mutayyabun 46, 103
 Hira grot 112, 121, 126, 160
 Hirash ibn Umayya 292
 Hisham ibn Amr 156
 Hizana 196
 Hoenafa 85, 86, 120
 Hubasha 104, 106
 Hubayb ibn Is'af 222
 Hundaybiya 7, 14, 15, 25, 211, 216, 232,
 267, 273, 275, 276, 279, 280,
 281, 282, 283, 284, 285, 315,
 323, 324, 339, 340, 365, 390, 408
 Hulayl ibn Hubsyiyah 45
 Hunain 7, 15, 185, 211, 216, 288, 294,
 295, 296, 297, 298, 300, 301,
 302, 372, 376, 440, 449, 453
 Hurash ibn Umayya 275
 Huyay ibn Akhtab 257, 310, 312, 314,
 320
 Huzayfa ibn Yaman 225

I

Ibn Abd al-Barr 21, 269

Ibn al-Kami 244, 245
 Ibn Habib 138, 392
 Ibn Sa'd 26, 133, 151, 154, 191, 205,
 374, 388
 Ibn Sa'd, 26, 205
 Ibn Sayyid an-Nas 21
 Ibrahim 2, 3, 13, 14, 15, 28, 43, 169,
 304, 342, 367, 387, 396, 399, 514
 Ikrama 285, 293, 381
 Imru' al-Qais 67
 Iraniërs 33, 37, 51, 53, 60, 76, 150, 187,
 323, 343, 429
 Isra 6, 160, 161
 Iyad 67, 75, 80
 ibadah 121, 123, 129, 150, 165, 168,
 170, 226, 282, 370, 391, 433,
 466, 510, 511
 ibn Sa'saa 133, 252, 253, 254
 ijthad 464
 'ilm al-Hal 428
 imaan 279, 329, 346, 365, 372, 378,
 382, 388, 434, 437, 517
 inzaar 359
 iqra 123, 432

J

Jabal al-Nour 120, 121
 Jabal al-Rumah 242
 Jabr 135
 Jacobieten 75
 Jadhima 200, 294, 295
 Jafar 106, 132, 152, 154, 320, 325, 326,
 329, 341, 462, 463, 475, 480,
 481, 531
 Jahiliyya 59, 60, 64, 65, 66, 68, 73, 79,
 85, 113, 129, 153, 191, 204, 225,
 256, 262, 271, 277, 292, 352,
 353, 355, 366, 395, 403, 404,
 422, 423, 437, 439, 440, 441,
 442, 445, 449, 451, 458, 459,
 493, 494, 506, 507, 513, 516,
 517, 527, 529, 530, 531
 Jahjah 270, 271, 494
 Jam' al-Ta'khir 524
 Jam' al-Taqdim 523
 Jannat al-Mualla 156

Jar 55
 Jarba 332, 427
 Jawami' al-Kalim 447
 Jaysh al-Usra 330
 Jeddah 70, 107, 178
 Jemen 13, 30, 31, 37, 38, 39, 40, 41,
 42, 43, 44, 50, 51, 53, 54, 56, 69,
 70, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 80, 82,
 104, 150, 188, 277, 322, 341,
 342, 344, 345, 355, 356, 357,
 385, 406, 411, 427, 448, 464,
 522, 531
 Jezus Christus 77
 jihad 207, 214, 316, 417, 445, 478
 Jirana 15, 298, 300, 301, 302, 376, 453
 jizya 35, 36, 199, 320, 332, 334, 335,
 336, 343, 344, 346, 347, 348,
 349, 379, 405, 406, 426, 427,
 428, 431, 484
 Jodendom 6, 36, 38, 73, 74, 75, 77, 82,
 86, 118, 125, 190, 191
 Juhayna 190, 200, 211, 279, 284, 303,
 348
 Juhfa 178, 182, 273, 523
 junub 284
 Juwayriya 270, 392

K

Ka'ba 6, 18, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47,
 48, 67, 73, 75, 79, 80, 81, 82, 85,
 89, 93, 98, 107, 108, 109, 119,
 120, 121, 122, 129, 130, 136,
 139, 142, 145, 151, 155, 156,
 160, 175, 195, 213, 273, 275,
 276, 280, 282, 284, 288, 291,
 292, 293, 302, 303, 304, 355,
 371, 374, 398, 418, 426, 446,
 462, 505, 522, 523, 525, 527
 Ka'b ibn Amr 190
 Ka'b ibn Asad 261, 267, 312, 313
 Ka'b ibn Zayd 254
 Ka'b, Zayd ibn Thabit 409, 411
 kahina 63, 65
 Kalb 51, 82, 133, 348, 407
 kerrar 327
 Khabbab ibn al-Aratt 128, 136
 Khadija bint Khuwaylid 63
 Khaibar 7, 15, 31, 53, 69, 72, 73, 74,
 154, 187, 216, 257, 260, 261,
 280, 281, 310, 312, 314, 315,
 316, 317, 318, 320, 322, 347,
 394, 407, 414, 426, 431, 481,
 483, 502, 521
 Khalid ibn Said 128, 136, 385, 409
 Khalid ibn Walid 35, 48, 243, 266, 274,
 283, 288, 291, 293, 294, 326,
 328, 329, 332, 347, 431
 Kha'ām 348
 Khatib 148, 190, 287, 340, 342
 Khawazin 52, 94, 101, 281, 283, 294,
 295, 296, 297, 298, 301, 302, 347
 Khazraj 50, 51, 52, 58, 60, 74, 75, 80,
 148, 158, 161, 163, 164, 171,
 183, 187, 188, 189, 190, 193,
 199, 202, 203, 208, 213, 222,
 235, 243, 305, 306, 307, 312, 493
 Khosrow Parwiz 341
 Khubayb ibn Adiy 255, 256
 Khumus al-Khums 537
 khutba 183, 205, 444
 Khutba al-Wada'a 423, 523
 Khuwaytib ibn Abd al-Uzza 222, 276,
 367
 Khuza'a 40, 44, 45, 51, 52, 79, 180, 187,
 211, 239, 251, 258, 270, 273,
 275, 278, 285, 287, 331
 Kilab ibn Murrāh 91
 Kinanah 39, 40, 44, 52, 60, 80, 101,
 179, 222, 238, 258, 283, 317, 348
 Kinda 51, 52, 133, 348, 352, 522
 Kitaab 77, 78, 100, 206, 304, 305, 323,
 332, 334, 346, 379, 427, 540
 Koran 11, 20, 21, 22, 23, 27, 40, 65, 71,
 72, 77, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 89,
 96, 97, 100, 112, 113, 114, 117,
 122, 129, 130, 135, 139, 141,
 142, 143, 144, 145, 146, 147,
 148, 156, 163, 164, 165, 166,
 167, 168, 169, 170, 173, 182,
 187, 200, 201, 202, 212, 213,
 215, 223, 233, 234, 235, 248,
 249, 254, 257, 259, 263, 265,

- 272, 273, 279, 280, 294, 298,
301, 305, 306, 307, 311, 314,
323, 329, 330, 331, 336, 349,
351, 359, 360, 361, 362, 370,
374, 381, 382, 385, 389, 393,
395, 402, 403, 406, 407, 410,
411, 418, 419, 423, 426, 428,
432, 433, 436, 440, 441, 447,
448, 450, 451, 457, 458, 463,
468, 471, 472, 473, 474, 484,
486, 487, 488, 489, 490, 491,
504, 505, 506, 507, 509, 510,
516, 518, 519, 530, 533, 537,
539, 540, 541, 542, 543, 545,
548, 549
- Kufa 35, 80
kufur 372
Kur'a 56
- L**
- Labid ibn Rabi'ah 67
Laila bint Abu Hasma 148
Lakhmiden 31, 33, 35, 36, 75, 77, 341,
494
Lut 169
- M**
- Ma'an 72, 325, 326, 332
madih 66
mahr 62, 105, 392
Mahrama 369, 497
Majanna 133
makruh 79
Mala 57, 58
Malik 44, 55, 87, 162, 179, 180, 182,
188, 203, 206, 245, 253, 295,
297, 301, 302, 325, 326, 332,
334, 344, 370, 388, 389, 390,
407, 449, 450, 453, 457, 476,
481, 501, 510
Manat 44, 79, 80, 85, 189, 190, 191,
293
Mandaeërs 77
Maqasid al-Sharia 471
Maria 154, 342, 387, 392, 396, 399
- Marwa 43, 82, 190, 282, 523
Mashruba 196
Masjid al-Aqsa 161
Masjid al-Haram 15, 43, 46, 274, 280,
282, 283, 291, 292, 295, 304, 397
Masjid an-Nabawi 14, 194, 196, 197,
198, 199, 200, 210, 239, 240,
313, 335, 349, 378, 379, 384,
411, 419, 433, 434, 441, 477,
488, 532, 535
- mata 472
mata' 472
Mawali 61
Maymuna 283, 370, 392
Maymun ibn Qays al-A'sha 67
maysir 505
Mekka 6, 7, 13, 15, 26, 28, 30, 31, 36,
40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49,
50, 52, 53, 54, 57, 58, 61, 63, 65,
70, 72, 76, 78, 80, 81, 82, 87, 89,
92, 93, 94, 96, 98, 99, 103, 104,
105, 107, 108, 111, 112, 115,
116, 117, 119, 120, 121, 130,
132, 133, 137, 138, 139, 142,
143, 144, 145, 150, 151, 154,
156, 157, 158, 160, 161, 163,
164, 165, 167, 168, 169, 170,
171, 172, 173, 175, 178, 182,
183, 185, 189, 193, 195, 196,
197, 199, 201, 202, 203, 206,
208, 209, 211, 212, 213, 214,
216, 217, 220, 221, 222, 223,
224, 225, 228, 231, 235, 236,
238, 239, 244, 246, 248, 251,
252, 255, 257, 258, 263, 266,
268, 273, 274, 275, 276, 277,
278, 279, 280, 281, 282, 283,
284, 285, 286, 287, 288, 291,
292, 293, 294, 295, 298, 301,
302, 303, 304, 309, 310, 312,
317, 318, 323, 324, 339, 342,
345, 347, 361, 364, 367, 370,
371, 373, 380, 389, 392, 394,
396, 397, 401, 402, 404, 406,
408, 418, 423, 425, 429, 430,
432, 433, 435, 440, 445, 446,

449, 450, 453, 456, 461, 462,
 463, 464, 468, 469, 470, 482,
 494, 497, 498, 504, 513, 521,
 522, 523, 525, 527, 537, 539, 540
 Mekkanen 48, 49, 50, 119, 143, 172,
 190, 208, 231, 235, 238, 255,
 273, 276, 280, 282, 283, 293,
 294, 315, 495
 Mina 15, 43, 45, 85, 161, 446, 523, 525
 minbar 196, 240, 446
 Mir'aj 6, 96, 160
 Mistah ibn Usasa 271
 Miswar 369, 497
 Mithaq 206
 Muadh ibn Afra 183
 muamalaat 170
 Mubaraza 226, 235
 mubashr 359
 Mudhayna 190, 348
 Mughira ibn Su'ab 349, 355
 Muhammad ibn Maslama 269, 309
 Muharib 133, 236, 268, 284, 348
 Muhsin 398
 mujahideen 233, 280, 294, 366
 Mujazzir ibn Ziyad 228
 munafikeen 204, 234, 239, 249, 250,
 271, 306, 308, 310, 311, 316,
 330, 331, 361, 365
 Mundhir ibn Sawa 343, 406
 munzir 359
 Muqawqis 324, 340, 342, 347, 412
 Musa 21, 169, 298, 304, 406, 411
 Mus'ab ibn Umayr 148, 163, 193, 194,
 203, 221, 234, 242, 245, 462, 463
 mushrik 82, 150, 196, 202, 226, 253,
 258
 mushriken 82, 83, 84, 119, 129, 130,
 133, 134, 135, 136, 137, 138,
 139, 140, 141, 142, 143, 145,
 146, 148, 151, 152, 154, 155,
 156, 157, 172, 173, 174, 175,
 177, 178, 182, 185, 204, 206,
 208, 211, 214, 215, 216, 220,
 221, 222, 224, 225, 226, 227,
 231, 232, 233, 234, 235, 236,
 237, 238, 243, 244, 247, 248,

249, 251, 252, 255, 256, 257,
 258, 260, 261, 262, 264, 265,
 266, 267, 274, 275, 276, 278,
 279, 280, 281, 282, 283, 284,
 285, 286, 288, 293, 296, 297,
 302, 303, 304, 305, 309, 310,
 315, 318, 322, 323, 324, 356,
 364, 365, 367, 368, 371, 379,
 394, 396, 397, 398, 482, 494,
 497, 509
 Musnad schrift 68
 Mut'ah 62, 72

N

Nadi 58
 Nadjd 30, 42, 52, 69, 217, 237, 260,
 281, 284, 521
 Nadla 89, 156
 Nadr ibn Harith 137, 229, 304
 Nahla 14, 73, 217, 218, 223
 Najran 30, 38, 75, 335, 378, 407, 427,
 428, 431
 nasi 64, 529
 Nawfal ibn Abdullah al-Makhzumi
 260
 Nebukadnezar 50, 74
 Negus 152, 154, 235, 320, 324, 341,
 347, 408, 475
 nikah 62, 105, 438, 439
 Nikah al-Badal 62
 Nikah al-Istibda 62
 Nikah al-Maqt 62
 Nikah al-Mut'ah 62
 Nikah al-Shighar 62
 Nineveh 53, 160, 323
 Nizar 316
 Nuh 169

O

Oman 30, 53, 76, 150, 342, 344, 406,
 407, 522

P

Petra 31, 68

Q

Qahtanieten 33, 37, 51, 52, 53, 60
 Qarah 252, 255
 Qays ibn al-Saib 117
 qibla 183, 194, 196, 199, 305, 524, 536
 qisas 375, 376, 412, 499, 527, 529
 Qissat al-Gharaniq 151, 152
 qiyas 463
 Quba 182, 183, 193, 205, 238, 419, 420
 Quraishieten 129, 140, 143, 175, 177,
 180, 217, 223, 224, 449
 Qurra 201

R

Rab 55
 Raji 14, 216, 252, 255, 267, 317
 rakaat 210, 256, 291, 514, 523, 524
 Ranuna vallei 183
 Raqsh 451
 Rayhana 392
 riba 52, 423
 Rifada 18, 45, 46, 47, 88, 89, 144
 Rihlata ashshita-i wassayf 72
 risa 66
 Riyam 80
 Rode Zee 30, 31, 72, 80, 107, 148, 178,
 222, 278, 284, 521
 Romeinen 32, 33, 34, 35, 50, 187, 323,
 325, 332, 429
 Rubay 190
 Rubu'l-Hali 30
 Rubu'l-Hali 30
 Rufayda al-Ansariyya 313
 Rukayka bint Sayfiy 174
 Rukiyyah 107, 127, 148, 196, 233, 396,
 397, 398, 399

S

Saat al-Usra 329
 Saba 31, 37, 294
 Saba'na 294
 Sabiërs 6, 37, 77, 78, 79
 Sadana 46, 292
 sadaqa 383, 452, 484, 487, 489, 539

Sadaqa al-Fitr 210
 Sa'd ibn Abu Waqqas 128, 217, 223,
 245, 247, 248, 435, 444, 453, 462
 Sa'd ibn Muadh 148, 163, 193, 198,
 224, 226, 229, 239, 240, 261,
 262, 312, 313, 314, 463, 482
 Safa 13, 18, 43, 82, 130, 132, 145, 190,
 282, 292, 445, 446, 462, 523
 safiy 232
 Safiy 89, 537
 Safiyyah 91, 131, 247, 316, 320, 392,
 394
 Safwan ibn Muattal 271, 272, 412
 Sahaba 65
 Sahifa 206, 207
 sahih 152, 390
 Sahla bint Suhayl 148
 Said ibn Zayd 128, 146, 221
 Salaat Al-Khawf 274
 Salman al-Farisi 258, 385
 Salman Rushdie 152
 Sanaa 30, 31, 37, 39, 41, 53, 72, 73, 80,
 82
 Sanat al-Wufud 335, 348
 Saniyyat al-Wada'a 325, 334, 441, 442
 Sarara 190
 sariyya 216, 217, 218, 220, 281
 Sassaniden 32, 33, 35, 36, 40, 41, 42,
 53, 54, 77, 323
 Sawda 196, 391, 392, 394
 Sawr 14, 174, 175, 178
 sa'y 190, 282, 523
 Sayfullah 329
 Sayyid 21, 55, 61
 Sellam ibn Mishkem 236, 309, 318
 Shaqq al-Sadr 95, 97
 Sharh al-Sadr 97
 sharia 463
 Shayba 109, 158, 160, 226
 Shi'bu Abu Talib 155
 Shirawayh 342
 shirk 79, 119, 165, 166, 517, 518
 Shuaib 169
 Shuja ibn Wahb 283, 340
 Shurfa 196
 Sinan ibn Wabra 270, 271, 494

Siqaya 18, 46, 47, 88, 89, 144, 292, 401,
 403, 529
 sira 20, 21, 22, 128, 161, 410
 Sirin 342, 412
 Sirius 79
 Sjeik 55, 56, 57, 61
 soewar 363
 Sohar 31, 73
 Suffa 7, 194, 195, 200, 201, 237, 253,
 433, 434
 Suhayl ibn Bayda 148
 sunnah 20, 22, 27, 351, 393, 406, 441,
 459, 464, 490, 505, 506, 507,
 508, 510, 539, 541
 Surahbil ibn Amr al-Ghassani 325
 Suraqa ibn Malik 179, 180
 Syrië 30, 31, 33, 37, 42, 44, 49, 50, 52,
 68, 70, 72, 73, 75, 81, 87, 88, 91,
 99, 104, 105, 111, 125, 150, 172,
 187, 192, 221, 222, 237, 238,
 267, 268, 269, 277, 308, 310,
 315, 329, 332, 341, 363, 373,
 397, 409, 413, 418, 464, 532

T

Tabalah 84
 Tabouk 8, 15, 34, 72, 215, 216, 303,
 329, 331, 332, 334, 337, 347,
 414, 427, 464, 512, 513, 521
 Tabriz 323
 tabshr 359
 Tadmur 32, 33, 79
 Taghlib 35, 75, 348
 Tahir 107, 396
 Talha ibn Abu Talha 243
 Talha ibn Ubaydullah 128, 136, 205,
 221, 245, 462
 Tamim 52, 67, 292, 301, 348, 384, 407,
 445, 522
 tawaf 80, 84, 85, 109, 120, 122, 145,
 160, 273, 275, 276, 282, 291,
 294, 303, 523, 525
 tawhid 38, 79, 85, 142, 165, 166, 284,
 291, 354, 440, 460
 tawqa 207
 tayammum 284

Tayma 31, 72, 315, 320, 407, 427, 431
 Tayyib 107, 396
 Thamud 51
 Thaqif 6, 80, 133, 144, 157, 158, 160,
 238, 258, 295, 300, 301, 302,
 348, 354, 355, 357, 370, 407,
 430, 453
 Thawbiyya 93
 Thora 86, 125, 314, 318
 Tihama 30, 188
 tub'a 37

U

Ubada ibn Thamit 201, 433
 Ubay ibn Khalaf 137, 214, 244, 323,
 324
 Uhud 7, 14, 159, 182, 185, 216, 235,
 236, 238, 242, 243, 246, 247,
 248, 249, 250, 251, 252, 253,
 293, 309, 324, 399, 449, 458,
 477, 479, 481, 482, 483, 488,
 489, 497, 502, 538
 Ukaz 67, 73, 133, 304
 Ukba ibn Abu Muayt 137, 229
 Ukhdood 17, 38
 Umar ibn Abd al-Aziz 196
 Umar ibn al-Khattab 130, 145, 146
 Umayr al-Sakafi 144
 Umayya ibn Abu al-Salt 67
 Umayya ibn Khalaf 136, 137, 226
 Umm Ayman 91, 97, 98, 111, 196, 316,
 389
 Umm Habiba 341, 392, 394, 470
 Umm Hani 470
 ummi 112
 Umm Khultum 107, 127, 196, 396,
 397, 398, 399
 Umm Ma'bad 180, 182
 Umm Salama 148, 316, 390, 391, 392,
 394, 435, 470
 Umm Sulayman ibn Haysama 435
 umrah 70, 138, 273, 275, 276, 277, 279,
 280, 282, 302, 450, 462, 522, 523
 Umrat al-Kaza 283, 347, 367, 481
 Uqba ibn Abu Mu'ay 157
 Usama 196, 272, 297, 413, 464, 491,

531, 532, 535

Ustuwanat al-Wufud 198, 349

Utbah ibn Abu Waqqas 244

Utbah ibn Rabia 129, 130, 136, 137,

141, 158, 226, 234

Uthman ibn Affan 128, 136, 148, 462

Uthman ibn Khuwayrith 85, 86, 462

Uyayna ibn Hisn 262, 268, 301, 317,
407

Uzra 51, 133, 284, 352

V

Venus 78, 79

W

Waadi al-Qura 31, 50, 53, 74, 187, 308,
315, 320, 426, 431

Wadd 78, 82

Wadi Ash Sharai 295

Waraqa ibn Nawfal 86, 105, 125, 323,
390

Watih 316

wudu 127, 129, 284

Y

Yahya 77, 168, 397

Yathrib 31, 32, 50, 72, 73, 74, 85, 91,
161, 163, 184, 186, 187, 188,
189, 207

Yawm al-Furqan 234

Yawm al-Teka al-Jam'a 234

Yawm Bu'ath, 49

Yawm Dhu'Qar 60

Yawm Fijar 60

Z

zakaat 153, 199, 210, 301, 343, 344,
346, 349, 350, 351, 356, 358, 405,
406, 407, 426, 428, 434, 479, 484,
487, 498, 510, 522, 537, 540

Zamzam put 89

Zayd ibn al-Dathinnah 255

Zayd ibn Amr ibn Nufayl 120

Zayd ibn Harith 127, 158, 196, 201,
233, 237, 267, 269, 270, 325,
326, 329, 389, 395, 396, 397,
462, 481, 491, 531

Zaynab 107, 127, 196, 230, 271, 317,
318, 319, 371, 392, 394, 395,
396, 397, 398, 399, 456, 491

Zaynab bint Jahsh 392, 395

zoroastrisme 36, 76, 77, 118

Zubayr ibn Awwam 136, 148, 205, 223,
247, 260, 261, 283, 287, 288, 462

Zuhrah 45, 46, 91, 103, 132, 160, 223,
224

